വിജയഭാനു.

(ഒരു ഡിടക്ടീവ് നോവൽ)

ഗ്രന്ഥകർത്താ:

പാണ്ടിയാട്ട് ശങ്കരമേനോൻ.

തൃശ്ശിവപേരൂർ

ശ്രീരാമാനുജമുദ്രാലയം ക്ലിപ്തത്തിൽ അച്ചടിച്ചത്.

1101

കട.] [വില 10 ണ.

വിജയഭാനു.

(ഒരു ഡിടക്ടീവ് നോവൽ)

ഗ്രന്ഥകർത്താ:

പാണ്ടിയാട്ട് ശങ്കരമേനോൻ.

തൃശ്ശിവപേരൂർ

മംഗളോദയമുദ്രാലയം ക്ലിപ്തത്തിൽ അച്ചടിച്ചത്.

1101

— കട.]

[വില 10 ണ.

AUTHOR'S NOTE.

In placing this book before the Public, I admit without reserve my inability to write a Novel. I am neither a scholar nor one experienced in the art, and so, I had no idea of getting the book published. When I completed the manuscript some of my friends and well-wishers happened to see it and they insisted on my giving it to the press. I accordingly handed over the fair copy to the Managing Director of the Ramanuja Printing House Ltd., Trichur, who kindly undertook to publish the book. The book therefore owes its existence to him.

My sincere thanks are therefore due to him and Mr. Kuttipurath Kesavan Nair, who patiently went through the manuscript and made it fit for being published.

Vadakkancheri
25—5—11[illegible]

Author.

അവതാരിക.

വിജയഭാനു ഒരു സാമുദായിക കഥയാണെന്നു പറവാൻ പാടില്ല. കുററാന്വേഷണം സർവ്വപ്രധാനമായ ഒരു തരം കഥകളുള്ളവയിൽ ഒന്നായിട്ടാണു വിജയഭാനുവിനെ ഗണിക്കേണ്ടതു്.

കഥാനായകനും, ഒരു സി. ഐ. ഡി. ഉദ്യോഗസ്ഥനുമായ വിജയഭാനു തന്റെ പിതാവിന്റെ പേരിൽ, ശത്രുക്കൾ വ്യാജമായി ചുമത്തിയ കുലപാതകക്കുററത്തിൽനിന്നു് അദ്ദേഹത്തെ രക്ഷിക്കുന്നതും, താൻ സംബന്ധം ചെയ്യാനാഗ്രഹിക്കുന്ന പിതൃഭാഗിനേയിയെ ഗൂഢമായി അപഹരിച്ചുകൊണ്ടുപോയവരെ തിരഞ്ഞുപിടിച്ചു് അവളെ വീണ്ടെടുക്കുന്നതുമാണു് ഇതിലെ കഥാവിഷയം. വായനക്കാരന്റെ ഉൽക്കണ്ഠ ഒരേടത്തും ശമിച്ചുപോകാതെ ഉടനീളം നിലനിൽക്കുവാൻ തക്കവണ്ണം, ഗ്രന്ഥകാരൻ, കഥാബന്ധനത്തിൽ പ്രത്യേകം മനസ്സുവെച്ചിട്ടുണ്ടെന്നുള്ളതിൽ സംശയമില്ല.

നായകനായ വിജയഭാനു, ശരിയായ വിദ്യാഭ്യാസത്താലുണ്ടാകാവുന്ന മനസ്സംസ്കാരത്തിനും, ഉത്സാഹം, പൌരുഷം മുതലായ മററു ഗുണങ്ങൾക്കും ഒരു ഒന്നാംതരം ആദർശമായിരിക്കുന്നു. എന്നാൽ പ്രതിനായകനായ ബാരിസ്റ്റർ നേരെമറിച്ചാണു്. അയാളുടെ ഉത്തരവാദിത്വബോധമില്ലാത്ത തൊഴിലിലും, സ്വഭാവത്തിലും അനിയന്ത്രിതമായ കൌമാരത്തിന്റെയും, വിദ്യാഭ്യാസവൈകല്യത്തിന്റെയും അനിഷ്ടഫലങ്ങൾ പ്രത്യക്ഷമായി കാണുന്നുണ്ടു്. ശാരദയെ ഒരു പരിഷ്കൃതനായികക്കു വേണ്ടുന്ന എല്ലാ ഗുണങ്ങളുടേയും സങ്കേതമായിട്ടുതന്നെ ഗ്രന്ഥകാരൻ വിവരിച്ചി

രിക്കുന്നു. അവയിൽ സ്ഥിരപ്രണയം എന്ന ഗുണമാണു മുന്തിട്ടു നിൽക്കുന്നതു്. മററു ഗുണങ്ങൾ കഥാസന്ദർഭങ്ങൾ കൊണ്ടു് അത്രതന്നെ വെളിവായിട്ടില്ല. പ്രതിനായികയായ മാധവിക്കുട്ടിയുടെ സ്വഭാവത്തിനു ശാരദയുടേതിനെക്കാൾ വ്യക്തിയുണ്ടെന്നു പറയണം. മാധവിക്കുട്ടി, സമുദായത്തിന്റെ അനാരോഗ്യസൂചകമായ ഉ സ്വാതന്ത്ര്യത്തിന്റേയും ദുർമ്മാർഗ്ഗങ്ങളുടേയും ഫലമായി പരിഷ്കൃതമാന്യകളായി കാണപ്പെടുന്ന ഒരു തരം പ്രമദകളുടെ പ്രതിച്ഛായയാണു്. വിജയഭാനുവിന്റെ പിതാവായ ഗോപാലപ്പണിക്കരുടെ സ്വഭാവചിത്രമാണു കഥയിൽ ഏററവും പ്രകാശമാനവും അനുകരണയോഗ്യവും ആയിട്ടുള്ളതു്. ഗ്രാമീണജനസാധാരണമായ പഴമയും ഒരു ഒന്നാന്തരം നാഗരികന്റെ പുതുമയും ഒന്നിച്ചു ചേർന്നു് എത്രയും സാധാരണവും സരസതരവും ഹൃദയാവർജ്ജകവുമായ രൂപത്തിൽ പ്രസ്തുത പാത്രത്തെ ഗ്രന്ഥകാരൻ അവതരിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു.

ശ്രീമാൻ ചാങ്ങിയാട്ടു ശങ്കരമേനോനവർകളുടെ സാഹിത്യപരമായ പരിശ്രമത്തിന്റെ പ്രഥമഫലമായ ഈ കഥയിൽ പരിചയക്കുറവു നിമിത്തം മറെറന്തു പാകപ്പിഴകൾ കണ്ടാലും, ഇതിലെ പ്രസന്നവും മധുരവും സുകുമാരവുമായ ഭാഷാരീതിയിൽ കുററം കാണുവാൻ ഏതൊരു പരോഭാഗിക്കും സാദ്ധ്യമല്ല. ഇത്രയും ഗുണഭൂയിഷ്ഠമായ വിജയഭാനുവിനു മേൽക്കുമേൽ ശ്രേയസ്സും സഹൃദയലാളനവും ഉണ്ടാകുവാൻ ഹൃദയപൂർവ്വം പ്രാർത്ഥിക്കുന്നു.

എറണാകുളം
28 — [illegible] — 101

കററപ്പുറത്തു കേശവൻനായർ.

വിജയഭാനു

ഒന്നാമദ്ധ്യായം

പ്രസ്താവന.

പശ്ചിമഘട്ടങ്ങൾക്കും അറബിക്കടലിന്നും മദ്ധ്യെ തെക്ക് കന്യാകുമാരി മുതൽ വടക്ക് ഗോകർണ്ണംവരെ നീണ്ടുകിടക്കുന്നതും പരശുരാമനാൽ "കേരളം" എന്ന് പേർ നൽകപ്പെട്ടതുമായ ഭൂഭാഗം മലയാളികളുടെ ജന്മഭൂമിയാണല്ലൊ. നായന്മാർ പണ്ടു കേരളം ഭരിച്ചിരുന്ന പെരുമാക്കന്മാരുടെ കാലത്തും അതിന്നുശേഷം ഏകദേശം 150 സംവത്സരങ്ങൾക്ക മുമ്പുവരേയും യോദ്ധാക്കളായിരുന്നു. പെരുമാക്കന്മാരുടെ കാലശേഷം കേരളം അനവധി ചെറുരാജ്യങ്ങളായി ഭിന്നിച്ച് ഓരോന്ന് ഓരോ നാടുവാഴികളുടെ കൈവശത്തിലായി. ഈ നാടുവാഴികൾ തമ്മിലുണ്ടായ അസൂയയുടെയും തൊഴുത്തിൽ കുത്തിന്റെയും ഫലമായി സദാപി നാട്ടിലെല്ലാടവും കലഹവും സമാധാനക്കേടും ഉണ്ടായിക്കൊണ്ടിരുന്നു. പ്രജകൾക്ക് നാട്ടിൽ പൊറുക്കുവാൻ നിവൃത്തിയില്ലാതായി. കച്ചവടാവശ്യത്തിന്നു മാത്രം നമ്മുടെ രാജ്യത്തുവന്നു താമസിച്ചിരുന്ന പൂർവ്വേന്ത്യാസംഘക്കാർ രാജ്യപരിപാലനാർത്ഥം കലഹശീലന്മാരായ നാടുവാഴികൾ ഏവരേയും കീഴടക്കി കേരളത്തെ മിക്കവാറും കൈവശപ്പെടുത്തി കേരളീയരെ നിരായുധരാക്കിയതിന്നുശേഷം നായന്മാരുടെ ഉപജീവനമാർഗ്ഗം നഷ്ടമായിപ്പോയതിന്നു പുറമെ അവരുടെ പരമ്പരയായ അഭ്യാസബലവും ശൌര്യപരാക്രമാദിയോഗ്യതകളും ക്രമേണ നശിച്ച് അവ

സ്ഥാനം അവർ ചാതുൎവ്വർണ്ണ്യത്തിലുൾപ്പെട്ട ശൂദ്രന്മാർ ചെയ്യേണ്ടതായി ഇതരവൎണ്ണങ്ങൾ തീൎച്ചപ്പെടുത്തി നിൎബ്ബന്ധിച്ചു ചെയ്യിച്ചിരുന്ന വിടുവേലകൾ ചെയ്കയല്ലാതെ ഉദരപൂരണത്തിന്നു ഗത്യന്തരമില്ലെന്നുകണ്ടു നിൎമ്മത്സരബുദ്ധികളായി അപ്രകാരം ചെയ്യുന്നതിന്നും സ്വല്പം ചിലർ നാട്ടിലെ പ്രബലന്മാരും ഭൂമി ഉടമസ്ഥന്മാരുമായ ജന്മികളുടെ ഭൂമികൾ അല്പാല്പം പാട്ടത്തിന്നു വാങ്ങി നെൽകൃഷിചെയ്തുപജീവനം കഴിപ്പാനും തുടങ്ങി. കൃഷിപ്രവൃത്തിയിൽ പ്രവേശിച്ചവർ സ്ഥിരോത്സാഹികളും അദ്ധ്വാനശീലന്മാരുമായിരുന്നതിനാലും കാലോചിതമായി പ്രവൃത്തിചെയ്തിരുന്നതിനാലും അവരുടെ പ്രയത്നം മിക്കവാറും ഫലപ്രദമായിത്തന്നെ കലാശിച്ചു. കുന്നുകൾ കിളച്ചുമറിച്ചും കുണ്ടുകൾ തൂൎത്തും കാടുകൾ വെട്ടിത്തെളിയിച്ചു നിരത്തിയും നെൽകൃഷിക്കുപയുക്തങ്ങളായ കണ്ടങ്ങളാക്കി കൃഷിക്കാവശ്യമായ ജലാശയങ്ങളും സുഖവാസത്തിന്നുതകുന്ന പുരയിടങ്ങളും പണിചെയ്യിച്ചും ഫലമൂലാദികൾ നിറഞ്ഞ തോട്ടങ്ങൾ വെച്ചുണ്ടാക്കിയും പണ്ടു കാടുപിടിച്ചു വിജനമായി കിടന്നിരുന്ന ദുർഭൂമികളെല്ലാം ഫലവത്താക്കിതീൎത്തു. ഇതു കണ്ടപ്പോൾ ഭൂമിഉടമസ്ഥന്മാരിൽ ചിലൎക്ക് അസൂയ വൎദ്ധിച്ചു പ്രയത്നശാലികളായ നായന്മാരെ തോല്പിച്ചു ഭൂമി കൈവശപ്പെടുത്തുവാനുദ്ദേശിച്ചു നിസ്സാരമായ കാരണങ്ങളെ അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തി ഭൂമി ഒഴിപ്പിച്ചെടുത്തും സഹിപ്പാൻ വഹിയാത്ത പിഴകെട്ടിച്ചും, ഭ്രഷ്ട കല്പിച്ചും,ഇതിന്നെല്ലാം പുറമെ സൌജന്യമായും തിരുമുൽകാഴ്ചയായും അനവധി പണം തട്ടിഎടുത്തും നായന്മാരെ തലപൊന്തിക്കുവാൻ സമ്മതിക്കാതെ കഷ്ടപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ടിരുന്നു. അതിന്റെ ചില അവശിഷ്ടങ്ങൾ നമുക്കിന്നും ദൃഷ്ടാന്തമാണല്ലൊ. ഈ വക കഷ്ടപ്പാടുകളെല്ലാം അനുഭവിച്ചും തങ്ങളുടെ പ്രയത്നത്തിന്റെ ഫലം മിക്കവാറും യജമാനന്മാൎക്കു ദാനംചെയ്തും അവരെ

ദുഷിപ്പിക്കാതെയും അവരോടു കലഹിക്കാതേയും കച്ചേരി കേറി, അദ്ധ്വാനിച്ചു സമ്പാദിച്ച പണം ദുർവ്യയം ചെയ്യാതേയും ജാതിമതവ്യത്യാസം കൂടാതെ സാധുക്കളെ നിർവ്യാജം സഹായിച്ചും സദാപി ഈശ്വരവിചാരത്തോടുകൂടിയും വർത്തിച്ചിരുന്ന മാന്യപുരുഷന്മാരിൽ ഒരാളായിരുന്നു കേളമംഗലത്തു ഗോപാലപണിക്കർ. ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭവനം പട്ടാമ്പി തീവണ്ടിസ്റ്റേഷനിൽനിന്നു് ഏകദേശം ഒരു നാഴിക വടക്കോട്ടു മാറി "ആറ്റുമംഗലം"മെന്ന പേരായ ഒരു ഉൾനാട്ടിലായിരുന്നു. തറവാട്ടുഭരണത്തിൽ ഇദ്ദേഹം പ്രത്യേകം മനസ്സിരുത്തിയിരുന്നു. മക്കളേയും മരുമക്കളേയും വ്യത്യാസം കൂടാതെ ഒന്നുപോലെ കരുതി അവർ തമ്മിൽ യാതൊരു സുഖവിരോധവും ഉണ്ടാകാതെ ഏകശാസനയിൽ വർത്തിക്കത്തക്കവണ്ണം ദയാശീലത്തോടുകൂടിയും സ്വാർത്ഥപ്രതിപത്തിയില്ലാതേയും കാലം കഴിച്ചുവന്നു. ഇദ്ദേഹത്തെപ്പോലെ നിർമ്മത്സരബുദ്ധികളും ഉദാരശീലന്മാരുമായി എല്ലാവരേയും ഒന്നുപോലെ കരുതുന്ന ഹൃദയശുദ്ധിയുള്ള കാരണവന്മാർ ധാരാളം ഉണ്ടായിരുന്നുവെങ്കിൽ നായർസമുദായത്തിന്റെ പൂർവ്വികമായ ഉൽകൃഷ്ടസ്ഥിതിക്കു് ഇത്ര വലിയ മാററമുണ്ടാകുന്നതല്ലായിരുന്നു. ദുസ്സാമർത്ഥ്യക്കാരും ദുർവ്യയശീലന്മാരും സ്വേച്ഛാനുസാരികളുമായ കാരണവന്മാരുടെ തറവാട്ടുഭരണത്താൽ ഉണ്ടായിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന കലാപങ്ങളും കഷ്ടപ്പാടുകളും ഇന്നിന്നവയെന്നു ലോകചരിത്രം ഗ്രഹിച്ചിട്ടുള്ളവർ അറിഞ്ഞിരിപ്പാനവകാശമുള്ളതിനാൽ അതിനെ കുറിച്ചു് ഇവിടെ അധികം വിസ്തരിക്കുന്നില്ല. പൂർവ്വികന്മാർ പണിപ്പെട്ടു സമ്പാദിച്ചുവച്ചിട്ടുള്ള പണം ഇവർ ദുർവ്യവഹാരങ്ങളിലും മററു വിരോധിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള പദ്ധതികളിലും പുല്ലുപോലെ ചിലവഴിക്കുന്നു. ഈക്കൂട്ടർ നിമിത്തം എത്ര കുഡുംബങ്ങൾ ഒരു കാശിനുകൂടി വകയില്ലാതെ ശുദ്ധശൂന്യം പി

ടിച്ചു നശിച്ചിട്ടുണ്ട്. നാട്ടിന്റെ അസ്ഥിവാരക്കല്ലുകളാകത്തക്ക ബുദ്ധിയും സാമൎത്ഥ്യവുമുള്ള എത്ര ചെറുപ്പക്കാർ കാരണവന്മാരുടെ ഉദാസീനതനിമിത്തം നിരക്ഷരകുക്ഷികളായി ദുൎമ്മാൎഗ്ഗങ്ങളിൽ പ്രവേശിച്ച് അവസാനത്തിൽ കാരാഗൃഹവാസികളായിതന്നെ തീരുന്നു. ഉദരപൂരണത്തിന്നു വകയില്ലാഞ്ഞു സന്മാൎഗ്ഗത്തെ വെടിഞ്ഞു ഹീനകൃത്യങ്ങളിൽ മനസ്സിനെ പ്രവേശിപ്പിച്ചു നാട്ടിന്റെയും വീട്ടിന്റെയും മാഹാത്മ്യത്തെ കേവലം നഷ്ടപ്രായമാക്കി തീൎക്കുവാൻ തക്ക ഹൃദയകാഠിന്യം ഈവക കാരണവന്മാർ നായർസമുദായത്തിലുള്ള എത്ര ബാലികമാൎക്കുണ്ടാക്കി തീൎത്തിട്ടുണ്ടെന്ന് അല്പം ആലോചിച്ചു നോക്കുക. ചെറുപ്പക്കാരായ സ്ത്രീപുരുഷന്മാർ ദുൎമ്മാൎഗ്ഗങ്ങളിൽക്കൂടി ചരിക്കുന്നതു കണ്ടു കണ്ണടച്ചു മൌനം ദീക്ഷിക്കുന്ന ഈ കാരണവന്മാർ കോൎട്ടുഫീസ്സ്, വക്കീൽഫീസ്സു മുതലായി വൎഷംതോറും ചിലവാക്കുന്ന സംഖ്യയിൽ ഒരു ഓഹരി തങ്ങളുടെ കുഡുംബരക്ഷക്കു വേണ്ടി ചിലവു ചെയ്യാൻ തീൎച്ചപ്പെടുത്തുന്നതായാൽ ഇന്നു നായന്മാർ കേരളത്തിലെ സമുദായങ്ങളിൽ ഒരു പ്രധാന വൎഗ്ഗമായി നിലനില്ക്കുമായിരുന്നു. എന്നാൽ ഗോപാലപണിക്കർ ഈ തരത്തിലുള്ള ഭരണകൎത്താക്കന്മാരുടെ കൂട്ടത്തിൽ ഗണിക്കപ്പെടേണ്ടാളല്ല. എല്ലാംകൊണ്ടും തന്നേക്കാൾ ഉല്ലോം യോഗ്യരായ സഹോദരന്മാരും മരുമക്കളും അദ്ദേഹത്തിന്നുണ്ടായിരുന്നു. അതു് ഈശ്വരാനുഗ്രഹമെന്നദ്ദേഹത്തിന്നു തോന്നിയതല്ലാതെ അവരുടെ യോഗ്യതകളും കാൎയ്യനിൎവ്വഹണശക്തിയും ബുദ്ധിവൈഭവവും അദ്ദേഹത്തിന്റെ മനസ്സിൽ ഭീതിയേയൊ അസൂയയേയൊ വളൎത്തിയിരുന്നില്ല. കാരണവനും മരുമക്കളും തമ്മിലുള്ള ഐകമത്യവും സ്നേഹവും യാതൊരു തടസ്ഥവും കൂടാതെ ക്രമേണ വൎദ്ധനയെ പ്രാപിച്ചു. പണിക്കൎക്കു വിരോധികളായി ആരുംതന്നെ ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. തന്റെ നാട്ടുകാൎക്ക് എന്നല്ല

അന്യനാട്ടുകാൎക്കുകൂടി തന്നാൽ കഴിയുന്നവിധം പല സഹായങ്ങളും ചെയ്തുവന്നു. ധനവാന്മാരേയും പ്രഭുക്കളേയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ബന്ധുക്കളായി ഒരു കാലത്തും അദ്ദേഹം സ്വീകരിച്ചിരുന്നില്ല. ദരിദ്രന്മാരും നിസ്സഹായികളുമായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ മിത്രങ്ങൾ. തന്നിമിത്തം അദ്ദേഹം അവരുടെ കണ്ണിലുണ്ണിയായിത്തീൎന്നു. ജന്മനാ അടിമത്തം സ്വീകരിച്ചിട്ടുള്ള പുലയർ പറയർ തുടങ്ങിയുള്ള അധഃകൃതവൎഗ്ഗക്കാരോട് അദ്ദേഹം പ്രത്യേകം ദയകാണിച്ചിരുന്നു. തന്റെ കളപ്പാട്ടുകളിൽ ജോലിചെയ്തിരുന്ന പുലയസന്താനങ്ങളെ തന്റെ സ്വന്തകുഡുംബാംഗങ്ങളെപ്പോലെ അദ്ദേഹം കരുതിവന്നു. കൊല്ലംതോറും കൃഷിയിൽനിന്നു തനിക്കു ലഭിക്കുന്ന ആദായത്തിൽ ഒരോഹരി അദ്ദേഹം അവരുടെ ഉന്നതിക്കായി വിനിയോഗിച്ചു. അവൎക്കു പാൎക്കുവാൻ നല്ല ചെറിയ പുരകളും വേലക്കുതക്ക കൂലിയും ധരിപ്പാൻ നല്ലതരം വസ്ത്രങ്ങളും തേക്കുവാൻ എണ്ണയും കൊടുത്തുവന്നതിനുപുറമെ അവരുടെ സന്താനങ്ങൾക്ക് അക്ഷരജ്ഞാനമുണ്ടാക്കുന്നതിന്നായി ഒരു പാഠശാല ഏൎപ്പെടുത്തിക്കൊടുക്കുകയും ചെയ്തു. ഇങ്ങിനെ രണ്ടുമൂന്നു കൊല്ലം കഴിഞ്ഞപ്പോഴേക്കും പണിക്കരുടെ വയലുകളിൽ പ്രവൃത്തി എടുത്തിരുന്ന പുലയക്കുട്ടികൾക്കെല്ലാം നല്ലപോലെ വായിപ്പാനും എഴുതുവാനും കണക്കുകൂട്ടുവാനും പഠിഞ്ഞു. ഇതുകണ്ടു മറ്റു പുലയകുഡുംബങ്ങളും അദ്ദേഹത്തെ അഭയംപ്രാപിച്ചു. അവർ സ്വാമിഭക്തിയോടും സന്തോഷത്തോടുംകൂടി ജോലിചെയ്തതിനാൽ പണിക്കൎക്കു വൎഷംപ്രതി കൂടുതൽ സമ്പാദ്യമുണ്ടാവുകയും ചുരുങ്ങിയകാലത്തിന്നുള്ളിൽ അദ്ദേഹം കേരളത്തിലെ ധനവാന്മാരിൽ ഒരാളായി തീരുകയുംചെയ്തു.

പണിക്കരുടെ പ്രവൃത്തി എത്രയും അഭിനന്ദനീയവും ആശാസ്യവുമാണ്. വിദ്യാഭ്യാസത്താൽ പുലയർ മുതലായ അധഃകൃതവൎഗ്ഗക്കാൎക്ക് ഔന്നത്യമുണ്ടാവുകയില്ലെന്നോ

ഉണ്ടായാൽ അവർ തങ്ങളുടെ സമന്മാരാകുമെന്നൊ വിചാരിച്ച് അഗതികളായ ഈ കൂട്ടരെ അടിമകളാക്കി വിദ്യാഭ്യാസം ചെയ്യിക്കാതെ മൃഗപ്രായരാക്കിത്തീൎക്കുന്ന ഈ നാട്ടിലെ പ്രമാണികൾ താഴെ ചേൎക്കുന്ന സുഭാഷിതരത്നം അവശ്യം അറിഞ്ഞിരിക്കേണ്ടതാണ്.

സന്തപ്തായസിസംസ്ഥിതസ്യപയസോനാമാപിനശ്രൂയതെ
മുക്താകാരതയാതദേവനളിനീപത്രസ്ഥിതംദൃശ്യതെ
അന്തസ്സാഗരശുക്തിമദ്ധ്യപതിതംതന്മൌക്തികംജായതെ
പ്രായേണാധമമദ്ധ്യമോത്തമജുഷാമേവംവിധാവൃത്തയഃ.

ഇതിൻെറ സാരം യഥാൎത്ഥതയെ എത്രത്തോളം വെളിപ്പെടുത്തുന്നുണ്ടെന്നു നോക്കുക. തപ്തമായ ഇരുമ്പിന്മേൽ വീഴുന്ന വെള്ളത്തുള്ളി ഉടനെ നശിക്കുകയും അതേതുള്ളി ഒരു താമരഇതളിന്മേൽ വീണാൽ മുത്തുപോലെ കാണപ്പെടുകയും അതുതന്നെ മുത്തുച്ചിപ്പിയിൽ പതിച്ചാൽ യഥാൎത്ഥമുത്തായി തീരുകയും ചെയ്യുന്നു. അധമന്മാരെ ആശ്രയിക്കുന്നവർ അധഃപ്പതിച്ചും ഉത്തമന്മാരെ ആശ്രയിക്കുന്നവർ ഔന്നത്യം പ്രാപിച്ചും കാണപ്പെടുന്നു.

പണിക്കൎക്കു സംസ്കൃതത്തിലും തമിഴിലും നല്ല പാണ്ഡിത്യമുണ്ടായിരുന്നു. ഒഴിവുള്ള സമയങ്ങളിലെല്ലാം തൻെറ ഭവനത്തിലുള്ള ചെറുകുട്ടികളെ അടുക്കെ വിളിച്ചിരുത്തി ശ്രീരാമോദന്തം, ബാലപ്രബോധം മുതലായ ചെറുഗ്രന്ഥങ്ങൾ വായിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കും. അദ്ദേഹത്തിന്ന് ഇംഗ്ലീഷുഭാഷയിലും സാമാന്യം വ്യുൽപ്പത്തിയുണ്ടായിരുന്നു.

മേൽപറയപ്പെട്ട ഗുണങ്ങളെല്ലാം അദ്ദേഹത്തിൽ പ്രതിബിംബിച്ചിരുന്നു എങ്കിലും തീരെ ദോഷരഹിതനെന്നു പറഞ്ഞുകൂടാ. മുൻകോപമെന്ന ലഘുവായ ഒരു ദോഷം വേണമെങ്കിൽ അദ്ദേഹത്തെ ബാധിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നുപറയാം. എന്നാൽ അതു് അദ്ദേഹത്തിൻെറ കീൎത്തിക്കൊ യോഗ്യതക്കൊ ഹാനികരമായി പരിണമിച്ചിരുന്നില്ല.

അനന്തരത്നപ്രഭവസ്യയസ്യ
ഹിമന്നസൌഭാഗ്യവിലോപിജാതം
ഏകോഹിദോഷോഗുണസന്നിപാതെ
നിമജ്ജതിന്ദോഃകിരണേഷ്വിവാങ്കഃ.

എന്നതുപോലെ ദോഷത്തെ ഗുണാധിക്യം അപ്രത്യക്ഷമാക്കിയതെയുള്ളൂ.

മകരമാസത്തിൽ കേരളത്തിൽ തണുപ്പിന്റെ ശല്യം അതികലശലായിരിക്കുമല്ലോ. ആ കാലത്തുകൂടിയും പണിക്കർ ഒരു ദിവസമെങ്കിലും പ്രാതഃസ്നാനം മുടക്കാറുണ്ടായിരുന്നില്ല. ഒരു ദിവസം കുളിയും ദേവീപൂജയും കഴിഞ്ഞു നെററിയിൽ കുങ്കുമവും ധരിച്ചു പതിവുപ്രകാരം കഞ്ഞികുടിപ്പാനായി പത്തായപ്പുരയിൽനിന്നു നാലുകെട്ടിലേക്കു ചെന്നു. അന്നേ ദിവസം അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭാര്യ രുഗ്മിണി അമ്മയും മകൻ വിജയഭാനുവും തമ്മിൽ അവൻ പനഞ്ചിക്കുന്നത്തു സാധാരണ പോകുന്നതിനെ കുറിച്ചു കുറെ വാക്കുതർക്കമുണ്ടായി നേരം പോയതറിഞ്ഞില്ല. പണിക്കർ നാലുകെട്ടിലേക്കു ചെന്നസമയത്തു രാവിലത്തെ കഞ്ഞിയുടെ വട്ടമൊന്നും കണ്ടില്ല. പതിവുതെററിക്കാണുവാനുള്ള കാരണമെന്തെന്നറിയാതെ അദ്ദേഹം ഭാര്യയെ വിളിച്ചു.

ഗോപാലപണിക്കർ— രുഗ്മിണീ! ഇന്നു് എന്താണിത്ര അമാന്തം. കഞ്ഞികൊണ്ടുവരൂ. അസാരം ജോലിത്തിരക്കുണ്ടു്. കഞ്ഞി കുടിച്ചിട്ടുവേണം പുറത്തേക്കു പോകുവാൻ.

രുഗ്മിണിഅമ്മ—ഇതാ തയ്യാറായി. ഇത്ര ധൃതികൂട്ടി പോകുന്നതു് എവിടേക്കാണു്. അപ്പുവിന്റെ കാര്യത്തിൽ കുറച്ചു നാളായി അവിടുന്നു യാതൊരന്വേഷണവും ചെയ്യുന്നില്ല. ഇങ്ങിനെയായാൽ അവൻ അവസാനത്തിൽ താന്തോന്നിയായിത്തീരും.

പണിക്കർ—രുഗ്മിണി അപ്രകാരമൊന്നും ശങ്കിക്കേണ്ടും.

അവൻ ഒരു ചെറിയ കുട്ടിയല്ല. ബി. എ. ക്ലാസ്സിൽ പഠിക്കുന്ന ഒരു യുവാവാണ്. അവൻ ദുർമ്മാർഗ്ഗങ്ങളിൽ ഒരു കാലത്തും പ്രവേശിക്കുന്നതല്ല. ഇതുവരെ രുഗ്മിണിയല്ലാതെ അവനെ കുറിച്ചു ഇങ്ങിനെ ഒരഭിപ്രായം മററാരും പറഞ്ഞു കേട്ടിട്ടില്ല. അവനെ കുറിച്ച് ഈവിധം തോന്നുവാനുള്ള കാരണമെന്താണ്. എന്തെങ്കിലുമാവട്ടെ. അതെല്ലാം വിസ്തരിപ്പാൻ ഇപ്പോൾ എടയില്ല.

രുഗ്മിണി— ശരി. മകനെ അടുക്കെ നിൎത്തിക്കൊണ്ടു ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞാൽ അതു "കയറിപ്പോകുന്ന കുരങ്ങിന്ന് ഏണിവച്ചു കൊടുക്കുന്നതുപോലെ' യായിത്തീരുകയില്ലേ. മക്കളുടെ പേരിൽ തെററു കണ്ടാൽ അവരോട് ഈ വിധമാണോ ഉപദേശിക്കേണ്ടതു്. ഇതു കൊള്ളില്ല. അടക്ക എടുത്തു മടിയിൽവെക്കാം. മുളച്ചുവളൎന്നു മരമായാൽ പിന്നെ അപ്രകാരം ചെയ്വാൻ തരമുണ്ടോ. അവന്റെ പോക്ക നേർവഴിക്കല്ല. അവിടുന്ന് ഇതു കേട്ടുംകണ്ടും മൌനം ദീക്ഷിക്കുന്നതായാൽ അവിടുത്തെ കാലശേഷം ഞാൻ കഷ്ടപ്പെടും. നിശ്ചയം.

പണിക്കർ— ഇതു വലിയ പൊറുതികേടായി തീൎന്നുവല്ലോ. ആക്ഷേപം പറയുവാനുള്ള സമയം ഇതാണോ. ഭക്ഷണം കഴിപ്പാൻ വരുമ്പോളല്ല ആവലാധി പറയേണ്ടതു്. ആട്ടെ ചോദിക്കാം. കഞ്ഞിവെളമ്പു.

രുഗ്മിണി— കഞ്ഞികുടികഴിഞ്ഞാൽ അവിടുന്ന് ഉടനെ പുറത്തേക്കുപോകും. പിന്നെ ഞാൻ പറഞ്ഞതെല്ലാം മറക്കും. കുട്ടികളുടെ ദുശ്ശീലം മുളയിൽതന്നെ നുള്ളിക്കളയേണമെന്ന് അവിടക്കറിയാമല്ലോ. ഒരു കുട്ടിയുടെ കാൎയ്യത്തിൽ ഇത്ര ഉദാസീനത കാണിച്ചാൽ ഒന്നിലധികമുണ്ടായിരുന്നെങ്കിൽ അവിടുന്നു വല്ലാതെ കഷ്ടണിക്കുമായിരുന്നേനെ. ഇന്നുതന്നെ ഇവന്റെ കാൎയ്യത്തിൽ ഒരു തീൎപ്പുണ്ടാക്കാതിരുന്നാൽ പിന്നെ പിടിച്ചാൽ കിട്ടാത്ത നിലയിലാവും. അത്രത്തോളം ദീൎഘിക്കാതെ കഴിച്ചാൽകൊള്ളാമെന്നുണ്ടു്.

പണിക്കർ—രുഗ്മിണി രണ്ടുമൂന്നു കുറിയായി അവനെപ്പററി ആക്ഷേപിക്കുന്നു. എനിക്കിതിൻെറ താല്പൎയ്യമൊന്നും മനസ്സിലാകുന്നില്ല.

രുഗ്മിണി—അന്വേഷിച്ചാലല്ലെ മനസ്സിലാവുകയുള്ളു.

പണിക്കർ—ആട്ടെ, മതി. ഞാൻ മടങ്ങിവന്നിട്ടു ചോദിക്കാം.

എന്നു പറഞ്ഞു പണിക്കർ കഞ്ഞികുടി കഴിഞ്ഞാ ഉടനെ വീട്ടിൽനിന്നു പുറത്തേക്കു പോയി.

രണ്ടാമദ്ധ്യായം.

പാലപ്പുറത്തു വാസുനമ്പിയാർ.

നമ്പിയാർ കടത്തനാട്ടുകാരനാണ്. ഇദ്ദേഹം ഗോപാലപ്പണിക്കരുടെ സമവയസ്സനും ഉൽകൃഷ്ടബന്ധുവും ആയിരുന്നു. ഇദ്ദേഹത്തിന്ന് ഉദ്ദേശം 12 വയസ്സു പ്രായമുള്ളപ്പോൾ മാതാപിതാക്കന്മാർ വസൂരിദീനത്താൽ കാലഗതി പ്രാപിച്ചു അന്നുമുതൽ ഇദ്ദേഹം നിസ്സഹായിയായി തീൎന്നു. ചെറുപ്പകാലത്തു സിദ്ധിക്കേണ്ടതായ വിദ്യാഭ്യാസം ഇല്ലാതേയും ആഹാരത്തിന്നുകൂടി മാൎഗ്ഗം കാണാതേയും പരാശ്രയങ്ങളിന്മേൽ കഴിച്ചുകൂട്ടേണ്ട നിലയിലായി. അച്ഛൻെറ മരണാനന്തരം അദ്ദേഹത്തിൻെറ സ്വത്തുക്കളെല്ലാം കൈവശപ്പെടുത്തിയ പിതൃകുടുംബക്കാൎക്ക് ഈ ബാലൻെറ പേരിൽ യാതൊരു കരുണയും ഉണ്ടായില്ല. കുറച്ചു ദിവസം ഈ കുട്ടിയെ പിതൃഗൃഹത്തിൽ താമസിപ്പാൻ അനുവദിച്ചു എങ്കിലും ക്രമേണ അവിടെനിന്നു ബഹിഷ്കരിപ്പാനുള്ള മാൎഗ്ഗങ്ങൾ ഓരോന്നു നിൎമ്മിച്ചുതുടങ്ങി. കുറെ കഴിഞ്ഞപ്പോൾ പിതൃഗൃഹവാസം ഈ കുട്ടിക്ക് അതിദുസ്സഹമായി തോന്നി. അതിന്നുശേഷം ഒന്നുരണ്ടു മാസത്തോളം

തന്റെ അച്ഛന്റെ സ്നേഹിതന്മാരായ ചില പ്രഭുക്കന്മാരുടെയും മററും സഹായത്താൽ കഴിച്ചുകൂട്ടി. ഈ തരത്തിലുള്ള വാസവും തനിക്കൊട്ടും രുചിച്ചില്ല. കുട്ടിക്കു പഠിപ്പിൽ താല്പൎയ്യമുണ്ടായിരുന്നതിനാൽ തന്റെ അച്ഛന്റെ സ്നേഹിതനായ ഒരു എഴുത്താശാന്റെ അടുക്കൽ ചെന്നു തന്നെ കുറച്ചു വിദ്യ അഭ്യസിപ്പിച്ചാൽകൊള്ളാമെന്നപേക്ഷിച്ചു. എഴുത്താശാൻ ദരിദ്രനായിരുന്നു എങ്കിലും പ്രതിഫലം കൂടാതെ കുട്ടിയെ പഠിപ്പിക്കാമെന്നു വാഗ്ദാനം ചെയ്തു. വിശക്കുന്ന സമയത്തു വല്ല വീടുകളിലും കേറിച്ചെന്നു കഞ്ഞിയോ വെള്ളച്ചോറൊ യാചിച്ചു വാങ്ങിക്കഴിച്ചു കുട്ടി ക്രമമായി എഴുത്തുപള്ളിയിൽ പോയി അന്നന്നത്തെ പാഠങ്ങൾ ശരിയായി പഠിച്ചുവന്നു. ഇതു കണ്ടു് ഉപാദ്ധ്യായന്നു് ഈ കുട്ടിയുടെ പേരിൽ പ്രീതിവൎദ്ധിച്ചു. അതിനാൽ വാസുവിന്റെ പഠിപ്പിന്റെ കാൎയ്യത്തിൽ അദ്ദേഹം പൂൎവ്വാധികം മനസ്സിരുത്തുവാൻ തുടങ്ങി. ഇങ്ങിനെ രണ്ടുമൂന്നു കൊല്ലം കഴിഞ്ഞപ്പോഴെക്കു നമ്പിയാൎക്കു സംസ്കൃതത്തിൽ ഒരുവിധം പാണ്ഡിത്യമുണ്ടായി. ഈ കാലത്തു ഗോപാലപണിക്കരുടെ അമ്മാമൻ മൂത്തപണിക്കർ ഒരിക്കൽ എന്തൊ സംഗതിവശാൽ കാരനാട്ടു ചെന്നിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്നു യദൃച്ഛയായി വാസുവിനെ കാണ്മാൻ ഇടയായി. കുട്ടിയുടെ മലിനവേഷവും നിസ്സഹായസ്ഥിതിയും ബുദ്ധിവിശേഷവും കണ്ടു മനസ്സലിഞ്ഞു താനൊരുമിച്ചു വള്ളുവനാട്ടുക്കു വരുന്നതായാൽ അവനെ സംബന്ധിച്ചുള്ള സകല ബാദ്ധ്യതയും താനേല്ക്കാമെന്നും തന്റെ മരുമക്കളിൽ ഒരുത്തനായി കരുതി അവന്റെ ഉന്നതിക്കായ്ക്കൊണ്ടു തന്നാൽ കഴിയുന്ന പ്രയത്നങ്ങളെല്ലാം പൂൎണ്ണമനസ്സോടുകൂടി ചെയ്യാമെന്നും വാഗ്ദാനം ചെയ്തു. ഇതു കേട്ടു സന്തോഷാശ്രുക്കളെ പൊഴിച്ചു മൌനമായി നിന്നതല്ലാതെ യാതൊന്നും മറുപടി പറയുവാൻ കുട്ടിക്കു സാധി

ച്ചില്ല. താനൊരുമിച്ചു വരുന്നതു വാസുവിന്റെ സമ്മതമാണെന്നു അവന്റെ മുഖപ്രസാദത്താൽ അദ്ദേഹം ധരിച്ചു എങ്കിലും സ്വന്ത നാടുവിട്ടുവരുന്നതിൽ എന്തൊ ഒരു ചെറിയ പ്രതിബന്ധമുള്ളതുപോലെ അദ്ദേഹത്തിനു തോന്നി. അതിനുള്ള ഹേതുവെന്തെന്നു അദ്ദേഹം അന്വേഷിച്ചുചോദിച്ചപ്പോൾ ഗുരുനാഥന്റെ സമ്മതമുണ്ടെങ്കിൽ വരാമെന്നു അവൻ പറഞ്ഞു. ഉടനെ അദ്ദേഹം വാസുവൊരുമിച്ചു ഗുരുനാഥന്റെ അടുക്കൽ ചെന്നു വിവരം അദ്ദേഹത്തെ ധരിപ്പിച്ചു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ പൂൎണ്ണാനുവാദത്തോടും അനുഗ്രഹത്തോടുംകൂടി വാസു മൂത്തപണിക്കരൊരുമിച്ചു വള്ളുവനാട്ടുക്കു പോരുകയും ചെയ്തു. മൂത്തപണിക്കർ തന്റെ ഭവനത്തിൽ എത്തിയ ഉടനെ ഗോപാലപണിക്കരെ വിളിച്ചു താനൊരുമിച്ചു വന്നിട്ടുള്ള വാസു, മാതാപിതാക്കന്മാരും ബന്ധുക്കളുമില്ലാതെ നിസ്സഹായിയായി തലേന്നാൾവരെ കാലംകഴിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നതു താൻ യദൃച്ഛയായി ധരിപ്പാനിടവന്നതിനാൽ കൂട്ടിക്കൊണ്ടുവന്നതാണെന്നും അന്നുമുതൽ അവരിരുവരും ജ്യേഷ്ഠാനുജന്മാരെപ്പോലെ വൎത്തിക്കേണ്ടതാണെന്നും അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു. ഇതു കേട്ടപ്പോൾ ഗോപാലപണിക്കൎക്കു സന്താപവും സന്തോഷവുമുണ്ടായി. അന്നുമുതൽ അവർ വലിയ ചങ്ങാതിമാരായിതീൎന്നു. ഒരു സമയത്തും അവർതമ്മിൽ വിട്ടുപിരിഞ്ഞതേയില്ല. പഠിക്കുന്നതും കളിക്കുന്നതും ഉണ്ണുന്നതും ഉറങ്ങുന്നതും എല്ലാം ഒരുമിച്ചുതന്നെ. ഇവർ രണ്ടുപേരും യാതൊരുവിധമായ ബാല്യചാപല്യങ്ങളുംകാണിക്കാതേയും സദാചാരതല്പരന്മാരായും സദാ യോജിപ്പോടുകൂടിയും വൎത്തിക്കുന്നതു കണ്ടു മൂത്തപണിക്കൎക്കും അയൽവാസികൾക്കും അത്യന്തം സന്തോഷംതോന്നി. അവരിൽ പലരും വാസുനമ്പിയാരുടെ സ്വഭാവഗുണത്തെപ്പററി പ്രശംസിക്കുന്നതും മൂത്തപണിക്കരുടെ വളൎത്തുപുത്രൻ ഗോപാലപണി

കെക്കാത്ത പണ്ഡിതയാണെന്നു ഘോഷിക്കുന്നതും മൂത്തപണിക്കരുടെ ശ്രവണേന്ദ്രിയങ്ങൾക്കു മധുരമായ സംഗീതം പോലെ തോന്നി. നാലഞ്ചുകൊല്ലം കഴിഞ്ഞപ്പോഴെക്കും വാസുനമ്പിയാരും ഗോപാലപണിക്കരെപ്പോലെ വിദ്വാനായിത്തീൎന്നു. കാവ്യനാടകാലങ്കാരാദികളും തൎക്കം വ്യാകരണം മുതലായവയും നല്ലപോലെ ഹൃദിസ്ഥമാക്കിയതോടുകൂടി കുറച്ചു മുറിഇംഗ്ലീഷും കരസ്ഥമാക്കി. വാസുനമ്പിയാൎക്കു സ്വാതന്ത്ര്യത്താൽ കാലംകഴിക്കത്തക്ക സ്ഥിതിയായി. മൂത്തപണിക്കൎക്കു വാസുവിന്റെ പേരിലുള്ള വാത്സല്യം സീമാതീതമായിരുന്നതിനാൽ അയാളെ പുറത്തേക്കു വിടുന്നതിനു അദ്ദേഹത്തിന്നത്യന്തം വൈമനസ്യമുണ്ടായിരുന്നു. മൂത്തപണിക്കർ വയോധികനും രോഗപീഡിതനുമായിരുന്നതിനാൽ അധികകാലം ജീവിച്ചിരുന്നില്ല. അദ്ദേഹത്തിന്റെ മരണശേഷം ഗോപാലപണിക്കർ തറവാട്ടിൽ കാരണവനായി. മൂത്തപണിക്കർ കൈപ്പെട്ടിയിലും അലമാരിയിലും മററും നിക്ഷേപിച്ചുവച്ചിരുന്ന വിലപിടിച്ച ലക്ഷ്യങ്ങളും ആഭരണങ്ങളും തിരഞ്ഞെടുക്കുന്ന കൂട്ടത്തിൽ മൂത്തപണിക്കരുടെ കയ്യക്ഷരത്തിൽ വാസുനമ്പിയാരുടെ മേൽവിലാസമെഴുതി അരക്കുമുദ്രവച്ചു പെട്ടിയുടെ, അടിയിൽ വച്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്ന ഒരു ലക്കോട്ട് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ദൃഷ്ടിയിൽ പെട്ടു. പണിക്കർ അതെടുത്തു വാസുനമ്പിയാരെ വിളിച്ചു അദ്ദേഹത്തിന്റെ കയ്യിൽ സമൎപ്പിച്ചു. നമ്പിയാർ അതു തുറന്നുനോക്കി. ഇരുപതിനായിരം ഉറുപ്പികകൊടുത്തു വാസുനമ്പിയാരുടെ പേരിൽ എഴുതി വാങ്ങിട്ടുണ്ടായിരുന്നതും കൊല്ലത്താൽ നികുതി കഴിച്ചു 2000 പറ നെല്ലു പാട്ടംകിട്ടുന്നതുമായ ജന്മഭൂമിയുടെ തീറാധാരമായിരുന്നു അതിൽ അടക്കം ചെയ്തിട്ടുണ്ടായിരുന്നതു്. നമ്പിയാർ അതു ഗോപാലപണിക്കർ പക്കൽതന്നെ കൊടുത്തു. പണിക്കർ അതു വായിച്ചു വിവരം മനസ്സിലാക്കിയ

തിന്നശേഷം അതിന്റെ ഉടമസ്ഥൻ താനല്ലെന്നും അതു ന
മ്പിയാരുടെ രക്ഷക്കവേണ്ടി തന്റെ അമ്മാമൻ സൌജ
ന്യമായി കൊടുത്തിട്ടുള്ളതാകയാൽ അത് അദ്ദേഹത്തി
ന്റെ വകയാണെന്നും അതുസംബന്ധമായ സകല കാൎയ്യ
ങ്ങളും നമ്പിയാർതന്നെ നേരിട്ടു നടത്തേണ്ടതാണെന്നും പ
റഞ്ഞു. വസ്തുക്കൾ നമ്പിയാരെ ഏല്പിച്ചു. അന്നുമുതൽ ന
മ്പിയാർ ഒരു കൃഷിക്കാരനായിതീരുകയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ
ജീവിതഗതിയിൽ ഒരു ചെറിയ മാററം സംഭവിക്കയും ചെ
യ്തു. കൃഷിആവശ്യത്തിന്നവേണ്ടുന്ന സകല സാമഗ്രികളും
പണിക്കർ അടുപ്പിച്ചുകൊടുത്തതോടുകൂടി കൃഷിസ്ഥലത്തി
ന്ന സമീപം ഒരു നല്ല പത്തായപ്പുരയും പണിചെയ്യിച്ചു
കൊടുത്തു. ഈവക ഉപകാരങ്ങൾക്കെല്ലാം എന്തൊരു
പ്രത്യുപകാരമാണു താൻ ചെയ്യേണ്ടതെന്നു നമ്പിയാർ
ആലോചിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കെ ചെറുപ്പംമുതൽ തമ്മിൽ സ്നേ
ഹിച്ച് ഒന്നിച്ചു കളിച്ചുവളൎന്നു വന്നിട്ടുള്ളവളും സുശീലയും
സൌന്ദൎയ്യവതിയും താരുണ്യദശയെ പ്രാപിച്ചിട്ടുള്ളവളുമാ
യ പണിക്കരുടെ സഹോദരി ജാനകിക്കുട്ടിയെ വിവാഹം
ചെയ്ത് ആ സ്വത്തുക്കളെല്ലാം ആ സ്ത്രീക്കു കൊടുക്കുന്നതാ
യിരിക്കും ഉത്തമമെന്നു തീൎച്ചപ്പെടുത്തി തന്റെ ആഗ്രഹ
ത്തെ പണിക്കരെ കേൾപ്പിക്കുകയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ അ
നുവാദപ്രകാരം നമ്പിയാർ ജാനകിഅമ്മയെ സംബന്ധം
ചെയ്തു വധൂവരന്മാർ പുതിയതായി നിൎമ്മിക്കപ്പെട്ട ഗൃഹ
ത്തിന്നലങ്കാരമാകുംവണ്ണം താമസംതുടങ്ങുകയും ചെയ്തു.
അധികതാമസംകൂടാതെ ഈശ്വരാനുഗ്രഹത്താൽ ഇവ
ൎക്കൊരു സ്ത്രീസന്താനമുണ്ടായി. മാതാപിതാക്കന്മാരും
മാതുലനും കുട്ടിയെ അതിവാത്സല്യത്തോടുകൂടി വളൎത്തുക
യും നവീനപരിഷ്കാരങ്ങളെ തീരെ വൎജ്ജിക്കാതേയും അനു
കരിക്കേണ്ടതായ പഴയ സമ്പ്രദായങ്ങളെ മുഴുവൻ ത്യജി
ക്കാതേയും രണ്ടുംകൂട്ടി യോജിപ്പിച്ചു കാലഗതി അനുസരിച്ചു

വേണ്ടവിധം വിദ്യാഭ്യാസം ചെയ്യിക്കുകയും ചെയ്തു. സംഗീതം സാഹിത്യം മുതലായ ഉൽകൃഷ്ടവിദ്യകളേയും ഗൃഹഭരണം, ബാലപരിചരണം, പാചകവിദ്യ, തുന്നൽ, മുതലായി നിത്യോപകാരപ്രദങ്ങളായ ചില്ലറ ജോലികളേയും നല്ലപോലെ അഭ്യസിപ്പിച്ചതിന്നു പുറമെ ഇംഗ്ലീഷും തമിഴും കുറേശ്ശ പഠിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു.

സ്ത്രീകൾ അത്യാവശ്യം അറിഞ്ഞിരിക്കേണ്ടതായ വിഷയങ്ങളിലെല്ലാം ഒരുമാതിരി നൈപുണ്യം സമ്പാദിച്ചതോടുകൂടി ശാരദ ബാല്യദശ കഴിഞ്ഞു കൌമാരത്തിൽ പ്രവേശിച്ചു. അവൾ ചെറുപ്പത്തിൽതന്നെ ധാരാളം ചൊടിയും സാമർത്ഥ്യവും ബുദ്ധിവികാസവുമുള്ള ഒരു കുട്ടിയായിരുന്നു. പ്രായം വർദ്ധിക്കുന്തോറും മേൽപറഞ്ഞ ഗുണങ്ങളും വർദ്ധിച്ചുകൊണ്ടുതന്നെവന്നു. അവൾക്ക് ആരോടും അപ്രിയമുണ്ടായിരുന്നില്ല. വൃദ്ധന്മാരേയും രോഗാതുരന്മാരേയും ദാരിദ്ര്യം ബാധിച്ചവരേയും സഹായിപ്പാൻ അവൾ സദാ സന്നദ്ധയായിരുന്നു. അപ്പപ്പോൾ അവളുടെ അച്ഛനമ്മമാർ അവൾക്കു സമ്മാനമായി കൊടുത്തിരുന്ന ചില്ലറ പണമെല്ലാം സ്വരൂപിച്ചുവച്ച് അതു മുഴുവനും നിസ്സഹായികളായ സമസൃഷ്ടികളുടെ ഉപയോഗത്തിന്നായി വിനിയോഗിച്ചു. വിനയം, ഔദാര്യം, കാരുണ്യം മുതലായ ഉൽകൃഷ്ടഗുണങ്ങൾ ഈ കുട്ടിയുടെ മനസ്സിൽ എല്ലായ്പോഴും കുടികൊണ്ടിരുന്നു. കളങ്കമററ സൌന്ദര്യത്തോടുകൂടിയ ആകൃതിയും കന്മഷരഹിതമായ സ്വഭാവവിശേഷവും കുട്ടിയുടെ പ്രകൃതിസിദ്ധമായ പ്രത്യേകഗുണങ്ങളാണ്. എന്നാൽ ഇവയേക്കാൾ ശോഭിച്ചിരുന്ന ഇവളുടെ വാങ്മാധുര്യം

കേയൂരാണിനഭൂഷയന്തിപുരുഷംഹാരാനചന്ദ്രോജ്ജ്വലാ
നസ്നാനംനവിലേപനംനകുസുമംനാലംകൃതാമൂർദ്ധജാഃ

വാണ്യേകാസമലംകരോതിപുരുഷംയാസംസ്കൃതാധാൎയ്യതേ
ക്ഷീയന്തേഖിലഭൂഷണാനിസതതംവാഗ്ഭൂഷണംഭൂഷണം.

എന്ന ആപ്തവാക്യം സ്വീകരിക്കം അനുയോജ്യമാണെന്നു ദൃഷ്ടാന്തപ്പെടുന്ന തരത്തിലുള്ളതായിരുന്നു. വസ്ത്രാഭരണം തുടങ്ങിയുള്ള ആഡംബരങ്ങളിൽ ശാരദക്കു് അശേഷം ഭ്രമമുണ്ടായിരുന്നില്ല. രണ്ടുനേരവും കുളിച്ചു ശുചിയായ വസ്ത്രം ധരിച്ചു് ഈശ്വരധ്യാനം ചെയ്കല്ലാതെ വേറെ യാതൊരു ജോലിയിലും അവൾ പ്രവേശിച്ചിരുന്നില്ല. കുട്ടികളെ ശുശ്രൂഷിക്കുന്നതിലും മററു വീട്ടുജോലികൾ ചെയ്യുന്നതിലും തന്റെ അമ്മയെ അവൾ സ്വയമേവ സഹായിച്ചിരുന്നു. പാട്ടം പിരിവിന്റെയും മററു വരവുചിലവുകളുടേയും കണക്കുകൾ എഴുതിയിരുന്നതും അവൾതന്നെയാണു്. ഒഴിവുള്ള സമയങ്ങളിലെല്ലാം തന്റെ താഴെയുള്ള കുട്ടികളെ അടുക്കെ വിളിച്ചിരുത്തി ഭക്തിരസപ്രധാനമായ ചെറുകഥകൾ അവരെപറഞ്ഞുകേൾപ്പിച്ചു് അവൎക്കു് ഈശ്വരവിശ്വാസവും സന്മാൎഗ്ഗപ്രതിപത്തിയും ഉണ്ടാക്കിക്കൊടുത്തു. ശാരദ തന്റെ മാതാപിതാക്കന്മാരുടേയും സഹോദരീസഹോദരന്മാരുടേയും വാത്സല്യഭാജനമായും അഗതികളുടെ രക്ഷാനിധിയായും വൎത്തിച്ചു. ഗോപാലപണിക്കരുടെ പുത്രൻ വിജയഭാനുവും ശാരദയും തമ്മിൽ വലിയ സ്നേഹമായിരുന്നു. വിജയഭാനു ഉയൎന്നതരം വിദ്യാഭ്യാസത്തിന്നായി മദ്രാസ്സിലേക്കു പോകുന്നതുവരെ ഇവർ രണ്ടുപേരും തമ്മിൽ വിട്ടുപിരിയാതെ സഹോദരീസഹോദരഭാവത്തോടുകൂടി കഴിഞ്ഞുവന്നു. അവന്റെ വേൎപാടു ശാരദയുടെ മനസ്സിന്നു കുറച്ചു് അസ്വാസ്ഥ്യമുണ്ടാക്കാതിരുന്നില്ല. എങ്കിലും അതൊന്നും പുറത്തുകാണിക്കാതെ കൊല്ലംതോറും കോളേജു പൂട്ടുന്ന കാലം സമീപിക്കുമ്പോൾ അവൾ ഭാനുവിന്റെ വരവു പ്രതീക്ഷിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കും. പ്രസ്തുതകാലത്തു കോളേജു പൂട്ടി ഭാനു നാട്ടി

ലേക്ക വന്നിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. ശാരദയോടുകൂടിയുള്ള സഹവാസം അവന്ന് അധികസന്തോഷകാരണമായിരുന്നതിനാൽ ഉച്ചക്ക് ഊണു കഴിഞ്ഞ ഉടനെ അവൻ പാലപ്പുറത്തുവന്നു രണ്ടു മൂന്നു മണിക്കൂറു നേരത്തോളം ശാരദയുമായി ഓരോ വിഷയങ്ങളെ കുറിച്ചു വാദപ്രതിവാദം ചെയ്യും വിനോദത്തിന്നുവേണ്ടി രണ്ടുപേരുംകൂടി രാജാക്കന്മാരുടെ പ്രാചീനചരിത്രഗ്രന്ഥങ്ങൾ വായിച്ചു പൂർവ്വികന്മാർ ചെയ്തിട്ടുള്ള ഓരോ അത്ഭുതപ്രവൃത്തികളെ കുറിച്ചു ഗുണദോഷനിരൂപണം ചെയ്തുംകൊണ്ടിരിക്കുക പതിവായിരുന്നു. ചിലപ്പോൾ ചില സംഗതികളെ കുറിച്ച് ഇവർ പുറപ്പെടുവിക്കുന്ന അഭിപ്രായവ്യത്യാസങ്ങളും തൎക്കങ്ങളും മറഞ്ഞുനിന്നു കേൾക്കുന്നതു ജാനകിഅമ്മക്ക് അത്യന്തം പ്രീതികരവുമായിരുന്നു. ഈ ബാലികാബാലന്മാർ തമ്മിലുള്ള സ്നേഹവും യോജിപ്പും ക്രമേണ വൎദ്ധിച്ച് ഇവർ വധൂവരന്മാരാകുന്നതായാൽ അതൊരു വലിയ ഈശ്വരാനുഗ്രഹമായിതീരുന്നതാണെന്നു ജാനകിഅമ്മ മനസ്സിൽ കരുതുകയും ഇവർ രണ്ടുപേരേയും നല്ലപോലെ പരിചയമുള്ള അയൽവാസികൾ പലപ്പോഴും തമ്മിൽ സംസാരിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു.

മൂന്നാമദ്ധ്യായം.

ബാരിസ്റ്റർ സി. ആർ. മേനോൻ.

സി. ആർ. മേനോൻ വള്ളുവനാട്ടുതാലൂക്കിൽ സാമാന്യം ധനപുഷ്ടിയുള്ള ഒരു നായർകുഡുംബത്തിലെ ഒരംഗമാണ്. മേനോന്റെ അച്ഛനും അമ്മാമനും ഇദ്ദേഹത്തിന്റേയും തറവാട്ടിന്റേയും അഭ്യുദയം കാംക്ഷിച്ച് ഇദ്ദേഹത്തെ ഇംഗ്ലീഷു പഠിപ്പിപ്പാൻ തീൎച്ചപ്പെടുത്തി. ഇദ്ദേഹം

പഠിപ്പിൽ വലിയ സാമൎത്ഥ്യമൊന്നും കാണിച്ചിരുന്നില്ല. എങ്കിലും ഓരോ ക്ലാസ്സിൽ ഒന്നും രണ്ടും കൊല്ലംവീതം തോററു് അട്ടിമറിഞ്ഞു് ഒരു പ്രകാരത്തിൽ ബി. ഏ. പരീക്ഷയിൽ വിജയം പ്രാപിച്ചു. ബി. എൽ. ക്ലാസ്സിൽ ചെന്നുചേൎന്നു. അവിടെനിന്നു മേല്പോട്ടുകേറുവാൻ യാതൊരു വഴിയും കാണാതെ കഷ്ടപ്പെട്ടുന്ന അവസരത്തിൽ കുറെ അധികംപണം വ്യയംചെയ്തു തന്നെ ബിലാത്തിക്കയച്ചാൽ ബി. എൽ. പരീക്ഷയേക്കാറം ത്രിലോം ഉയൎന്നതായ ബാരിസ്റ്റർ പരിക്ഷയിൽ എളുപ്പത്തിൽ ജയിച്ചുവരാമെന്നു് ഇദ്ദേഹം തന്റെ രക്ഷാകൎത്താക്കന്മാരെ പറഞ്ഞു മനസ്സിലാക്കി ജന്മവസ്തുക്കറം പണയമെഴുതി കുറെ പണം കടംവാങ്ങി അതുംകൊണ്ടു ബിലാത്തിക്കു കപ്പൽകേറി. അവിടെ ചെന്നതിന്നു ശേഷവും മേനോൻ പഠിപ്പിന്റെ കാൎയ്യത്തിൽ പ്രത്യേകിച്ചൊന്നും മനസ്സിരുത്തിയിരുന്നില്ല. ടീപാൎട്ടിയും, ഡിന്നർപാൎട്ടിയും, തിയേററരും, മററുമായി കാലംകഴിച്ചു. ഉപാദ്ധ്യായന്മാരേയും പരീക്ഷകന്മാരേയും താൻ വലിയ പ്രഭുവാണെന്നു മനസ്സിലാക്കുന്നതിന്നുവേണ്ടി പലപ്പോഴും അവൎക്കു വിരുന്നുകഴിച്ചു് അനവധിപണം ധ്വംസനംചെയ്തും നമ്മുടെ രാജ്യത്തുനിന്നു വിലപിടിച്ചതും കൌതുകകരവുമായ ഓരൊ വിചിത്രസാധനങ്ങറം വരുത്തി സൌജന്യമായി അവൎക്കു കൊടുത്തും അവരെ സ്വാധീനിച്ചു് അവസാനത്തിൽ ബാരിസ്റ്റർബിരുതുംകൊണ്ടു മേനോൻ തിരിച്ചുവന്നു മദ്രാസ്സ ഹൈക്കോടതിയിൽ ചേൎന്നു വ്യവഹരിപ്പാൻ തീൎച്ചപ്പെടുത്തി. രണ്ടുമൂന്നു കൊല്ലത്തോളം വീട്ടിൽനിന്നു പണംകൊണ്ടുപോയി ചിലവുകഴിച്ചു താമസിച്ചിട്ടും സമ്പാദ്യമൊന്നും ഉണ്ടാകാഞ്ഞതിനാൽ മദ്രാസ്സ വിടുവാൻ തീൎച്ചപ്പെടുത്തി. കോഴിക്കോടു സ്വരാജ്യമാകയാൽ നല്ല സമ്പാദ്യമുണ്ടാകുവാൻ അവകാശമുണ്ടെന്നുറച്ചു് അവിടെ ചെന്നു താമസം ഉറപ്പിച്ചു. രണ്ടുമൂന്നു

മാസം കഴിഞ്ഞിട്ടും ഇവിടെയും സമ്പാദ്യം പൂജ്യംതന്നെ. മേനോന്റെ പഠിപ്പിന്നുവേണ്ടി ചിലവുചെയ്ത വകയിൽ 40,000 ഉറുപ്പിക തറവാട്ടിലേക്ക കടമുണ്ടായിരുന്നു. കട പ്പലിശ കൊടുപ്പാനും തറവാട്ടിലെ ചിലവുകൾ നടത്തുവാനും കൊല്ലത്താലുണ്ടാവുന്ന ആദായംകൊണ്ടു വക പോരാതെയായി. കടക്കാർ പണത്തിന്നു ബുദ്ധിമുട്ടിച്ചു തുടങ്ങി. കൊടുപ്പാൻ നിവൃത്തിയില്ലാതെയുമായി, എന്നാലും മേനോൻ അതൊന്നും വകവെച്ചിരുന്നില്ല. തനിക്ക മാസംതോറും ഒരുനൂറുറുപ്പിക എങ്കിലും കിട്ടാതെകഴികയില്ലഎന്നു മേനവനും തറവാട്ടിൽനിന്നു മേലിൽ യാതൊന്നും കൊടുക്കുന്നതല്ലെന്നു മേനോന്റെ കാരണവനും തമ്മിൽ ശാഠ്യം തുടങ്ങി അവസാനത്തിൽ മേനോൻ തോററു. തറവാട്ടിൽനിന്നു പണംകിട്ടായ്കയാൽ ചിലവിന്നുവേണ്ടതെല്ലാം മേനോൻ കടംവാങ്ങിപ്പാൻ തുടങ്ങി. കടം ക്രമേണ വർദ്ധിച്ചുവന്നു. കടക്കാരുടെ ശല്യം മേനവന്നു സഹിപ്പാൻ നിവൃത്തിയില്ലാത്തനിലയിലായി. ഇങ്ങിനെ ഇരിക്കെ പണ്ടുകോഴിക്കോട്ടു കണ്ടിട്ടില്ലാത്ത ഒരു സാധുകക്ഷി രണ്ടുമൂന്നു വലിയ കേസ്സുകളിൽ അപ്പീൽബോധിപ്പിക്കേണ്ട ആവശ്യത്തിന്നായി കോഴിക്കോട്ടു ക്കചെന്നു. തീവണ്ടിയിറങ്ങി ചാലപ്പുറത്തുചെന്നപ്പോൾ ഒരു വീട്ടിന്റെ പടിക്കൽ ഒരു വലിയ പലകയിൽ ബാരിസ്റ്റർ സി. ആർ. മെനോൻ എന്ന് എഴുതിവച്ചിരിക്കുന്നതുകണ്ടു. "ബാരിസ്റ്റർമാർ വക്കീൽമാരെക്കാൾയോഗ്യതയുള്ള വരാണല്ലൊ. അതുകൊണ്ട് എന്റെ കേസ്സുകളെല്ലാം ഈ മനുഷ്യനെ ഏല്പിക്കാം"എന്നുവിചാരിച്ചു കക്ഷി പടികടന്നുചെന്നു. ബാരിസ്റ്ററെ കണ്ടു കാൎയ്യം പറഞ്ഞു റിക്കാർട്ടുകളും അപ്പീൽ ബോധിപ്പിക്കേണ്ടതിന്നു വേണ്ടതായ പണവും വക്കീൽ ഫീസ്സുവകയിൽ മുൻക്രൂരായി ഒരുന്നൂറുറുപ്പികയും കൊടുത്തേല്പിച്ചു കക്ഷി മടങ്ങിപ്പോയി. ബാരിസ്റ്റർ ദൈവാധീനമെന്നുകരുതി വിധിപ്പകൎപ്പെടുത്തുനോക്കിയതിൽ അപ്പീൽ

കൊടുപ്പാൻ പിന്നേയും ഇരുപത്തഞ്ചുദിവസത്തെ അവുധി ക്രുടിയുണ്ടെന്നു മനസ്സിലാക്കി ഈ പണമെടുത്തു തൽക്കാലം കടക്കാരെ ഒന്നു സമാധാനിപ്പിച്ചെങ്കിലൊ എന്നാലോചിച്ചു. അപ്രകാരം ചെയ്യുന്നതു് "പുത്തരിയിൽതന്നെ കല്ലുകടിച്ചപോലെ"യായി പരിണമിക്കുമൊ എന്നും മേനൊൻ സംശയിച്ചു. ഈ രണ്ടു വിചാരങ്ങളും മേനോന്റെ ഹൃദയരംഗത്തിൽകിടന്നു് അന്യോന്യം പോരാടുവാൻ തുടങ്ങി. അവസാനത്തിൽ ഒന്നാമതായി മനസ്സിൽ ഉദിച്ച വിചാരം തന്നെ ജയിച്ചു. പണമെടുത്തു കടക്കാൎക്കു് കുറേശ്ശകൊടുത്തു് അവരെ സമാധാനിപ്പിച്ചു. പത്തിരുപതുദിവസം കഴിഞ്ഞപ്പോഴെക്കും ഒന്നുരണ്ടു കക്ഷികൾ പിന്നേയും വന്നുചേൎന്നു. അവർകൊടുത്തപണം ആദ്യത്തെ കേസ്സുകൾക്കുപയോഗിച്ചു. ഇങ്ങനെ മാററിയും മറിച്ചും നാലഞ്ചുമാസം കഴിയുമ്പോഴെക്കും കുറേശ്ശ സമ്പാദ്യമുണ്ടെന്നു പറയാവുന്ന നിലയായി.

ബാരിസ്റ്റൎക്കു് വയസ്സ് 35ൽ പുറമായിരുന്നില്ല. എങ്കിലുംകണ്ടാൽ അത്രയൊന്നും തോന്നുകയില്ല. ഏകാന്തമായികാലം കഴിക്കുന്നതിൽ അദ്ദേഹത്തിന്നു വെറുപ്പുതോന്നിത്തുടങ്ങിയതിനാലും ധാരാളം സമ്പാദ്യമുണ്ടാവുന്നതുവരെ പണത്തിന്നു മുട്ടുക്രുടാതെ കഴിപ്പാൻ വേണ്ടിയും പണക്കാരിയായ ഒരു ഭാൎയ്യയെ തിരഞ്ഞുപിടിക്കുവാൻ തീൎച്ചപ്പെടുത്തി വിവരം തന്റെപ്രാണസ്നേഹിതന്മാരായ ചിലരെ അറിയിച്ചു. താനുംതന്റെ ചങ്ങാതിമാരും ഈകാൎയ്യത്തിൽ ശുഷ്കാന്തിയോടുക്രുടി അന്വേഷണം നടത്തിക്കൊണ്ടിരിക്കെ അനവധി അപേക്ഷകൾ ദിനസരിവന്നിരുന്നു എങ്കിലും അവഎല്ലാം മിസ്റ്റർ മേനൊൻ ഓരൊ ദൂഷ്യംപറഞ്ഞു തള്ളിക്കളഞ്ഞു. അവസാനത്തിൽ വള്ളുവനാട്ടുകാരനും ബാരിസ്റ്റരുടെ ഒരു ആശ്രിതനുമായ ഒരാൾ വന്നു് അദ്ദേഹത്തിന്നു് എല്ലാംകൊണ്ടും യോജിപ്പുള്ളവളും സമ്പന്നയുമായ ഒരു സ്ത്രീയെ കണ്ടു

പിടിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നും ആ സ്ത്രീയെ സംബന്ധംചെയ്യാൻ സാധിക്കുന്നതായാൽ നല്ലകാൎയ്യമാണെന്നും പറഞ്ഞു യോജിക്കുന്നപക്ഷം അങ്ങിനെതന്നെയാവാമെന്നു മേനോൻ മനസ്സുകൊണ്ടുറച്ച് കാൎയ്യം മുഴുവനും ധരിക്കുന്നതിന്നുവേണ്ടി സ്നേഹിതനോടു ചോദ്യം ചെയ്യാൻ ആരംഭിച്ചു.

ബാരിസ്റ്റർ:—കണ്ടുപിടിച്ചു എന്നുമാത്രം പറഞ്ഞതു കൊണ്ട് കാൎയ്യം മനസ്സിലായില്ലല്ലൊ. ഊരും പേരും കേൾക്കട്ടെ.

പങ്ങശ്ശമേനോൻ:—അതെല്ലാം ഞാൻ പറയാം. കുറച്ചു ക്ഷമിക്കു. വലിയസുന്ദരിയാണ്. 20-22 വയസ്സിൽ കൂടുതൽ പ്രായമായിട്ടില്ല. തറവാട്ടിൽ ധാരാളം സ്വത്തുണ്ട്. അതിന്നു പുറമെ ആ സ്ത്രീയുടെ സ്വന്തംവകയായി പത്തുനാല്പതിനായിരം ഉറുപ്പിക ദവറേയുമുണ്ട്.

ബാരിസ്റ്റർ.—ഈ സ്ത്രീയുടെ വീട് എവിടെയാണ്?

പങ്ങശ്ശ:—നിങ്ങൾരണ്ടുപേരും തമ്മിൽ പ്രായംകൊണ്ടും പഠിപ്പുകൊണ്ടും മററനേകം തരത്തിലും നല്ലചേൎച്ചയുണ്ട്.

ബാരിസ്റ്റർ:—കാൎയ്യം പറയു. വെറുതെ വളച്ചുതിരിച്ചു സംസാരിച്ചു സമയം കളയേണ്ട.

പങ്ങശ്ശ:—നിങ്ങൾക്ക് ആ സ്ത്രീയെ ലഭിക്കുന്നതായാൽ വലിയ ഭാഗ്യമായി. ആ സ്ത്രീക്ക് നിങ്ങളെ കിട്ടുന്നതായാലും അപ്രകാരംതന്നെ.

ബാരിസ്റ്റർ:—(കാൎയ്യം ഗ്രഹിപ്പാനുള്ള ധൃതിയോടുകൂടി)നിങ്ങളെക്കൊണ്ടു വലിയ ഞെരുക്കമായല്ലോ. ഇതെല്ലാം മതിയാക്കു· മുഖവുര ഇത്രമതി. പ്രകൃതത്തിൽ പ്രവേശിക്കു.

പങ്ങശ്ശ:—ആ സ്ത്രീക്ക് അമ്മയല്ലാതെ ഉററവരാരുമില്ല· സ്വത്തും അനവധിയുണ്ട്. കാൎയ്യംനോക്കുവാൻ ചിലവും ശമ്പളവും കൊടുത്തു ആളെ നിശ്ചയിച്ചിരിക്കയാണ്.

ബാരിസ്റ്റർ:—(താമസത്താൽ നീരസം നടിച്ചു) നേരം പോകുന്നു. എനിക്കു കോടതിക്കുപോകേണ്ട സമയമായി. വർണ്ണന മതി. അതെല്ലാം ഞാൻ സമ്മതിച്ചു.

പങ്ങശ്ശു:—സംബന്ധം തുടങ്ങിയാൽ ഭാരമൊക്കെ നിങ്ങളുടെ തലയിൽ തന്നെ. അവർക്കുററവരായി വേറെ ആരുമില്ലല്ലൊ. പേടിക്കാനൊന്നുമില്ല. പണം വാരിക്കോരി ചിലവുചെയ്യാം.

ബാരിസ്റ്റർ:—(കോപിച്ചു്) ഈ ഉല്ഭാഷണങ്ങളെല്ലാം മതി. എനിക്കു് അടിയന്തരമായ ജോലിയുണ്ടു്. കോടതിക്കു പോകുവാൻ നേരം അതിക്രമിക്കുന്നു. കാൎയ്യം പറയുവാൻ മനസ്സുണ്ടെങ്കിൽ പറയൂ. എന്നു പറഞ്ഞു ബാരിസ്റ്റർ എഴുനീററു പോകുവാൻ ഭാവിച്ചു.

പങ്ങശ്ശു:—മുഷിഞ്ഞോടിപ്പോകുവാൻവരട്ടെ. പറയേണ്ടതെല്ലാം പറയേണ്ടെ. എന്തു കാൎയ്യവും ആലോചിക്കുമ്പോൾ ഒന്നാമതായി ചെയ്യേണ്ടതു് അതിൽ നിന്നുണ്ടാകാവുന്ന ഗുണദോഷങ്ങളെക്കുറിച്ചുള്ള വിചിന്തനമാണു്. അപ്പോഴെക്കും തോക്കിന്നുള്ളിൽ കടന്നു വെടിവെക്കുവാൻ പറഞ്ഞാൽ അതിന്നുഞാൻ തയ്യാറില്ല. പറയാം കേട്ടോളു. ഇവിടുത്തെ വീടു് വള്ളുവനാട്ടല്ലെ.

ബാരിസ്റ്റർ:—അതെ.

പങ്ങശ്ശു:—എന്നിട്ടു് ഉഹിപ്പാനുംകൂടി സാധിച്ചില്ലെ?

ബാരിസ്റ്റർ:—എന്റെ താമസം അന്യദിക്കുകളിലായിട്ടു് അധികകാലമായില്ലെ? ഞാൻ എന്റെ നാട്ടുകാരെ ആരേയും അറിയില്ല.

പങ്ങശ്ശു:—കേളമംഗലത്തു ഗോപാലപണിക്കരെ കുറിച്ചു കേട്ടിട്ടില്ലെ?

ബാരിസ്റ്റർ:—ഉവ്വ്! ഉവ്വ്! അദ്ദേഹത്തിന്റെ മകളാണൊ. അതൊ മരുമകളൊ?

പങ്ങശ്ശു:—അദ്ദേഹത്തിന്റെ മകളുമല്ല മരുമകളുമല്ല.

ബാരിസ്റ്റർ:—പിന്നെ ആരാണ്?

പങ്ങശ്ശു:—ഗോപാലപ്പണിക്കരുടെ ഭവനത്തിന്നടുത്താണ്. 'പനഞ്ചിക്കുന്നത്ത്' എന്നാണു വീട്ടുപേര്. പേർ മാധവി എന്നാണ്. വീട്ടിൽ അമ്മയും മകളും രണ്ടുപേർ മാത്രമെയുള്ളു. അവരുടെ പേർ കല്യാണി അമ്മ എന്നാണ്.

ബാരിസ്റ്റർ:—ശരി. ഇപ്പോൾ കാര്യം മനസ്സിലായി.

പങ്ങശ്ശു:—എന്താണു മനസ്സിലായത്?

ബാരിസ്റ്റർ:—വീട്ടുപേരും പേരും.

പങ്ങശ്ശു:—അത്രയല്ലെയുള്ളു? അതൊ അതിലധികം വല്ലതുമുണ്ടൊ?.

ബാരിസ്റ്റർ:—ഇല്ല. ഒന്നുമില്ല. ഈ സ്ത്രീക്കു സ്വന്തം സമ്പാദ്യമുണ്ടായത് എങ്ങിനെയാണ്.

പങ്ങശ്ശു:—ഈ സ്ത്രീയുടെ ഭർത്താവായിരുന്ന കടത്തനാട്ടു രാജാവു കൊടുത്തതാണ്. അദ്ദേഹം മരിച്ചു.

ബാരിസ്റ്റർ:—ഇതിന്നുമുമ്പു വേറെ ഒരാളുടെ ഭാര്യയായിരുന്നുവോ. അതു നമുക്കു യോജിക്കയില്ല. മതി! മതി! ഇനിയൊന്നും പറയേണ്ട.

പങ്ങശ്ശു:—അങ്ങിനെ ഉപേക്ഷിക്കുവാൻ വരട്ടെ. ഒരു കാര്യം ഓർമ്മവേണം. നമുക്കിപ്പോൾ അത്യാവശ്യം പണമാണ്. അതിന്നൊരു കുറവുമില്ല.

ബാരിസ്റ്റർ:—(പണമെന്നു പറഞ്ഞപ്പോൾ കണ്ണു തുറന്നു എങ്കിലും അഭിമാനത്തിന്നുവേണ്ടി പിന്നെയും) സാറെ! നിങ്ങൾ ഇപ്പോൾ പോകുവിൻ. ഞാൻ കച്ചേരിക്കു പോകുന്നു. മടങ്ങിവന്നതിന്നുശേഷം ആ കാര്യത്തെ പറ്റി വീണ്ടും സംസാരിക്കാം.

പങ്ങശ്ശു:—അതു പോരാ. രണ്ടിലൊന്ന് ഇപ്പോൾ

അക്കാദമി

ത്തന്നെ തീൎച്ചപ്പെടുത്താം. നിങ്ങൾക്കിഷ്ടമില്ലെങ്കിൽ വേണ്ട. ഞാൻ നിങ്ങളുടെ ഗുണത്തിന്നുവേണ്ടിയാണ് ഇത്രത്തോളം അദ്ധ്വാനിച്ചതു്. നിങ്ങളില്ലെങ്കിൽ വേറെ ഒരാൾ ഉണ്ടാവും. അങ്ങിനെയായാൽ ദോഷം തട്ടുന്നതു നിങ്ങൾക്കാണ് എനിക്കല്ല.

ബാരസ്റ്റർ:—ഞാൻ കുറച്ചുനേരമാലോചിക്കട്ടെ. എന്നിട്ടു തീൎച്ചപ്പെടുത്താം. മുക്കാലും സമ്മതിച്ചതുപോലെതന്നെ. എന്നുപറഞ്ഞു അകത്തേക്കുപോയി താഴെ പറയുംപ്രകാരം ആലോചിക്കുവാൻ തുടങ്ങി.

“ദൈവം അവസാനത്തിൽ എന്നെ കടാക്ഷിച്ചു. ഈ സംബന്ധം നടക്കുന്നതായാൽ എന്റെ ദാരിദ്ര്യമെല്ലാം തീരും. പക്ഷെ ഇതിന്നുമുമ്പെ വേറെ ഒരാളുടെ ഭാൎയ്യയായിരുന്നുവെന്നല്ലെ പറയുന്നതു. അതൊരു വലിയ ന്യൂനതയാണ്. എങ്കിലും അതിനെ ഞാൻ വിലവെക്കുന്നില്ല. എനിക്കിപ്പോളത്യാവശ്യം പണമാണ്. അതു ധാരാളമുണ്ട്. ബാക്കി സംഗതികളെല്ലാം ഞാനിപ്പോളാലോചിച്ചു നിരാശപ്പെടുന്നില്ല. വിധവകളെ കല്യാണം കഴിച്ചിട്ടുള്ള അനവധി സായ്പുമാരെ ഞാൻ അറിയും. അതുകൊണ്ടു അവൎക്കു യാതൊരു മാലിന്യവും സംഭവിച്ചിട്ടില്ല. ഈ സ്ത്രീ പ്രസവിച്ച കുട്ടികളുണ്ടോ എന്നു ചോദിച്ചില്ല. ഉണ്ടെങ്കിൽതന്നെ എന്താണ്. നമ്മുടേയും അന്യന്റെയും കുട്ടികൾ തമ്മിൽ എന്താണു വ്യത്യാസമുള്ളതു്. എല്ലാവരേയും ഒന്നുപോലെ കരുതുന്നതല്ലെ ആത്മപരിഷ്കാരത്തിന്റെ പ്രധാന ചിഹ്നം. ഇതുകൊണ്ടു ദോഷമൊ ഗുണമൊ എന്തു സംഭവിച്ചാലും വേണ്ടില്ല. ആ സ്ത്രീയെ ഒന്നു കണ്ണു കണ്ടിട്ടു തീൎച്ചപ്പെടുത്തിയാൽ കൊള്ളാമെന്നുണ്ടായിരുന്നു. അതിന്നായാൾ സമ്മതിക്കുന്നതുമില്ല. കണ്ടതിന്നുശേഷം വേണ്ടെന്നു പറയുന്നതായാൽ എന്റെ ആവശ്യങ്ങൾക്കു പണം ജനിക്കുന്നതു എങ്ങിനെയാണ്. പണ

കേരള സാഹിത്യ അക്കാദമി

ത്തിന്നു പണംതന്നെ വേണ്ടേ. അലസിപ്പിരിയുന്നപക്ഷം പണം പൂജ്യംതന്നെ. അതിനാൽ കണ്ടിട്ടു വലിയ പ്രയോജനമൊന്നുമില്ല. അങ്ങിനെ തോന്നിയതു് എന്റെ ഭോഷത്തമാണു്. ഏതുവിധമാലോചിച്ചാലും ഈ സംബന്ധം നടത്തുന്നതാണു് ഉത്തമമെന്നു കാണുന്നു. അതിനാൽ അപ്രകാരംതന്നെ ചെയ്യുക്കാം".

മേൽപ്രകാരമെല്ലാമാലോചിച്ചുറച്ചു ബാരിസ്റ്റർ പുറത്തേക്കുവന്നു വിവരം പങ്ങശ്ശമേനെ അറിയിച്ചു.

പങ്ങശ്ശ:—എന്നാൽ നമുക്കു് ഇന്നുതന്നെ വള്ളുവനാട്ടുക്കു പോണം. "ശുഭസ്യശീഘ്രം" എന്നാണു പ്രമാണം.

ബാരിസ്റ്റർ:—(വാച്ചെടുത്തുനോക്കി) "വണ്ടി പുറപ്പെടുവാൻ ഇനി ഒരു മണിക്കൂറു താമസമുണ്ടു്. നിങ്ങഠം വേഗം കാലും മുഖവും കഴുകി ഊണു കഴിക്കുവിൻ. ഞാൻ ഉടുപ്പിട്ടു തയ്യാറായിരിക്കാം" എന്നു പറഞ്ഞു വീണ്ടും അകത്തേക്കു പോയി. പെട്ടിതുറന്നു ഒന്നാംതരം വെള്ളസൂട്ടു് ഷർട്ടെടുത്തിട്ടു. നല്ലതായ നെക്ക്ടൈ കെട്ടി. നല്ലതരം കാലുറയും ബൂട്ട്സും ധരിച്ചു. കോട്ടിട്ടു തലയിൽ സായ്പുമാർ ധരിക്കുന്ന തൊപ്പികവുത്തി കയ്യിൽ ഒരു വടിയുമെടുത്തു കോടതിക്കു പോകുന്നതിലധികം നിഷ്കൃഷ്ടയോടുകൂടി വേഷംകെട്ടി മേൽമീശ മിനുക്കിക്കൊണ്ടു ബാരിസ്റ്റർ പൂജ്യനായി യാത്രക്കൊരുങ്ങിനിന്നു.

പങ്ങശ്ശ:—(അപ്പോഴെക്കും ഊണുകഴിഞ്ഞു വന്ന പങ്ങശ്ശമേനോൻ ഹാസ്യരസത്തോടുകൂടി) കോടതിക്കുപോകുവാൻ നന്നെ തിടുക്കമുണ്ടെന്നല്ലേ പറഞ്ഞതു്. എന്നാൽ പോകരുതെ; നേരം വൈകിക്കേണ്ടാ.

ബാരിസ്റ്റർ:—ആളും തരവും അറിയാത്ത പട്ടനാടന്മാരോടു സഹവസിച്ചാലുണ്ടാവുന്ന ഫലമാണിതു് എന്നുള്ള

ആത്മഗതത്തോടുകൂടി— ഇനി നേരം വൈകിച്ചാൽ വണ്ടി തെറ്റും. പുറപ്പെടേണ്ട സമയമായി.

പഞ്ചു:—വണ്ടി നമുക്കുവേണ്ടി കാത്തുനില്ക്കുന്നതല്ല. അതു ഞാൻ ധരിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇവിടുന്ന് ഇന്ന കാൎയ്യത്തിന്നായി പോകുന്നതു് എന്നു കമ്പിനിക്കാർ അറിഞ്ഞാൽ ഒരു സമയം കുറച്ചു താമസിപ്പാനും മതി.

ബാരിസ്റ്റർ—പ്രസംഗം മതി. ഇയ്യാൾക്കെത്ര സംസാരിച്ചാലും മതിവരില്ലെന്നുണ്ടോ?

പഞ്ചു:—ദേഷ്യപ്പെടേണ്ട. പുറപ്പെട്ടോളൂ.

എന്നു പറഞ്ഞു ഉടനെ രണ്ടുപേരും പടിക്കുപുറത്തു തെയ്യാറായി നിന്നിരുന്ന കുതിരവണ്ടിയിൽ കേറി തീവണ്ടി ആപ്പീസ്സിൽ ചെന്നു തീവണ്ടിവഴിയായി വള്ളുവനാട്ടു ചെന്നുചേൎന്നു. ബാരിസ്റ്ററുടെ ചങ്ങാതി അദ്ദേഹത്തെ ഉടനെ രംഗത്തിൽ പ്രവേശിക്കുവാൻ അനുവദിക്കാതെ തിരശ്ശീലക്കുള്ളിൽ നിൎത്തി മുൻകൂട്ടി കല്യാണി അമ്മയെ ചെന്നുകണ്ടു ബാരിസ്റ്ററുടെ ആഗമനത്തെ കുറിച്ച് അവൎക്കറിവു കൊടുക്കുകയും ബാരിസ്റ്ററെ ബഹുമാനപുരസ്സരം സ്വീകരിപ്പാൻ വേണ്ടതായ ചടങ്ങുകളെല്ലാം ഒരുക്കുകയും ചെയ്തു. പഞ്ചുമേനോൻ തിരിച്ചു വന്നു ബാരിസ്റ്ററെ വീട്ടിന്നകത്തേക്കു കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോയി. കല്യാണിഅമ്മ നേരിട്ടും മകൾ മാധവി അമ്മ ഒളിവിലും വന്നു നിന്നു ബാരിസ്റ്ററെ ആപാദചൂഡം വീക്ഷിച്ചു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ വേഷപ്പകിട്ടും ഗൌരവഭാവത്തോടുകൂടിയുള്ള നടത്തും സംസാരവും മറ്റുംകണ്ടു പരിഭ്രമിച്ചു്, കല്യാണിഅമ്മ നിന്നനിലയിൽ തന്നെ കുറച്ചുനേരം നിന്നതിന്നുശേഷം പുഞ്ചിരി തൂകിക്കൊണ്ടു് "ഇങ്ങോട്ടുവരാം" എന്നു പറഞ്ഞു് ഇരിക്കുവാൻ കസാല ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചു. ബാരിസ്റ്റർ ആസനസ്ഥനായ ഉടനെ ചായയും ഫലഹാരവും പഴങ്ങളും അവ പകൎന്നുവെപ്പാനുള്ള

പാത്രങ്ങളും വേലക്കാരൻ കൊണ്ടുവന്ന മേശപ്പുറത്തു നിരത്തി വെക്കുകയും കല്യാണിഅമ്മ അവ തട്ടുകളിലും കോപ്പകളിലുമാക്കി ബാരിസ്റ്ററുടെയും പങ്ങശ്ശുമേനോന്റെയും മുമ്പിൽ കിടന്നിരുന്ന ടീ പ്പോയികളിൽ വെച്ചു വഴിയാത്രയാലുണ്ടായിട്ടുള്ള ക്ഷീണത്തെയും ക്ഷുൽബാധയേയും ശമിപ്പിക്കുന്നതിന്നായപേക്ഷിക്കുകയും ചെയ്തു കുറച്ചു മാറിനിന്നു. അവർ രണ്ടുപേരും ഈ വക പദാൎത്ഥങ്ങളെ ധാരാളം അനുഭവിച്ചു തളച്ച് മാററിയതിന്നുശേഷം പങ്ങശ്ശുമേനോൻ ബാരിസ്റ്ററുടെ യോഗ്യതകളെപ്പററി സ്തുതിക്കുവാനും ബാരിസ്റ്റർ അതുകേട്ടു രസിക്കുവാനും തുടങ്ങി. ഇല്ലാത്ത ഗുണങ്ങളെല്ലാമുണ്ടെന്നുപറഞ്ഞു സാധുവായ കല്യാണിഅമ്മയെ വിശ്വസിപ്പിപ്പാൻ പങ്ങശ്ശുമേനോന്ന് സാധിച്ചു എങ്കിലും മാധവിഅമ്മയെ തെററിദ്ധരിപ്പിക്കുവാൻ സാധിച്ചില്ലെന്നുതന്നെ പറയാം. പങ്ങശ്ശുമേനോന്റെ സ്തുതിപാഠകം വളരെ ദീൎഘിക്കുന്നു എന്നുകണ്ടപ്പോൾ മാധവിഅമ്മ അവിടെനിന്നു പുറത്തേക്കുപോയി. ഒരു മണിക്കൂറുനേരത്തോളം മേനോന്റെ യോഗ്യതകളേയും കീൎത്തിയേയും കുറിച്ചു പങ്ങശ്ശുമേനോൻ പ്രസംഗിച്ചു തൊണ്ടയിലെ വെള്ളം വററിച്ചതിന്നു ശേഷം അന്ന് അദ്ദേഹം വന്നിട്ടുള്ളത് മാധവിഅമ്മയെ സംബന്ധം ചെയ്യേണമെന്നുള്ള വിചാരത്തോടുകൂടിയാണെന്നും അദ്ദേഹത്തിന്റെ മനസ്സിൽ അപ്രകാരം ഒരഭിലാഷം ജനിച്ചത് കല്ല്യാണിഅമ്മയുടെ ശുശ്രൂഷയാലും ദൈവാധീനത്താലുമാണെന്നും കല്ല്യാണി അമ്മയെ ധരിപ്പിച്ചു. പങ്ങശ്ശുമേനോന്റെ ശ്രമം തീരെ നിഷ്ഫലമായില്ല.

കല്ല്യാണി അമ്മ:—ഇദ്ദേഹത്തെപററി ഞാൻ കേട്ടിട്ടുണ്ട്. എന്നു കല്ല്യാണിഅമ്മ പറഞ്ഞപ്പോഴെക്കും കേട്ട സംഗതി ബാരിസ്റ്ററുടെ ദോഷാംശങ്ങളെ കുറിച്ചായിരിക്കു

മോ എന്നു ശങ്കിച്ച് അദ്ദേഹത്തിൻെറ ഉള്ള് കിടുകിടുക്കുവാൻ തുടങ്ങി.

പഞ്ചു:—നമ്മുടെ നാട്ടുകാരനാണ്. ചെറുപ്പം മുതൽക്കുതന്നെ അദ്ദേഹത്തിൻെറ താമസം അന്യദിക്കുകളിലായിരുന്നതിനാൽ അധികംപേൎക്ക് അദ്ദേഹത്തെ കണ്ടുപരിചയമുണ്ടാവാൻ സംഗതിയില്ല. ചെമ്പകശ്ശേരിനാണുമേനോനെ അറിയില്ലേ? അദ്ദേഹത്തിൻെറ മരുമകനാണ്. രാമകൃഷ്ണമേനോൻ എന്നാണു പേര്.

കല്ല്യാണിഅമ്മ.— ഓ ഹോ. ധാരാളം അറിയും. ഞങ്ങൾ തമ്മിൽ കണ്ടിട്ടും സംസാരിച്ചിട്ടുമുണ്ട്. നാലഞ്ചുകൊല്ലം മുമ്പുവരെ വല്ല കാൎയ്യവശാലും ഈ പ്രദേശത്തേക്കു വന്നാൽ അദ്ദേഹം ഇവിടെ കേറാറുണ്ട്. ഇയ്യിടെ കാണാറില്ല.

പഞ്ചു:—സംബന്ധകാൎയ്യത്തെപ്പററി നിങ്ങളുടെ അഭിപ്രായമൊന്നും പറഞ്ഞില്ലല്ലൊ? അന്തൎഗ്ഗതമെന്താണ്.? പറയൂ.

കല്ല്യാണി:—എനിക്കു യാതൊരു വിരോധവുമില്ല. മാധവിക്കുട്ടിക്കു സമ്മതമാണെങ്കിൽ എനിക്കും സമ്മതമാണ്.

ബാരിസ്റ്റർ:—എന്നാൽ വിളിച്ചു ചോദിക്കു. വിരോധമില്ലെന്നറിഞ്ഞാൽ ദിവസം നിശ്ചയിക്കാമല്ലൊ.

ഇതുകേട്ടു കല്ല്യാണിഅമ്മ മാധവിക്കുട്ടിയെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടുവന്നു ബാരിസ്റ്ററുടെ മുമ്പിൽ നിൎത്തി.

കല്ല്യാണിഅമ്മ. വേണ്ട സംഗതികളെല്ലാം നിങ്ങൾതന്നെ നേരിട്ടു ചോദിച്ചുകൊൾവിൻ. ഞാൻ ചോദിച്ചാൽ അവൾ ശരിയായ സമാധാനമൊന്നും പറയില്ല.

പഞ്ചുമേനോൻ:—ബാരിസ്റ്റർ ഇന്ന് ഇവിടെക്കു വന്നിട്ടുള്ളത് ഇന്നകാൎയ്യമുദ്ദേശിച്ചാണെന്ന് മാധവിക്കുട്ടി

ധരിച്ചിട്ടുണ്ടായിരിക്കുമല്ലോ. അതൊന്നു തീൎച്ചപ്പെടുത്തീട്ടു പോയാൽ കൊള്ളാമെന്നുണ്ടു്.

മാധവിക്കുട്ടി:—(അധോമുഖിയായിതാഴ്ന്നസ്വരത്തിൽ) നിങ്ങൾ തനിച്ചുവന്നാൽക്കൂടി ഇന്നകാൎയ്യത്തിനാണു വന്നിട്ടുള്ളതെന്നു് പച്ചക്കുട്ടികൾക്കുകൂടി ധരിക്കാം. നിങ്ങളുടെ വ്യാപാരമിതാണല്ലോ. എനിക്കു ഭത്താവില്ലാത്തതു കൊണ്ടു നിങ്ങൾക്കുവല്ല ബുദ്ധിമുട്ടുമുണ്ടോ? എന്റെ കാൎയ്യത്തിൽ നിങ്ങൾ പ്രവേശിക്കേണ്ടുന്ന ആവശ്യമില്ലെന്നു പലപ്രാവിശ്യവും ഞാൻ നിങ്ങളോടു പറഞ്ഞിട്ടില്ലേ? അതൊന്നും കേൾക്കാതെ നിങ്ങൾ കൂടക്കൂടെവന്നു് എന്നെ അലട്ടുന്നതെന്തിനാണു്.

പങ്ങശ്ശമേനോൻ:— മാധവിക്കുട്ടിക്കൊരു ഭത്താവുണ്ടായിക്കണ്ടാൽ കൊള്ളാമെന്നു് എനിക്കുനന്നെ താല്പൎയ്യമുണ്ടു്. അലട്ടുന്നതിന്നുള്ള കാരണം ഇപ്പോൾ മനസ്സിലായൊ?

മാധവി—എനിക്കിനിയൊരു ഭത്താവുണ്ടായാൽകൊള്ളാമെന്നുള്ള താല്പൎയ്യം ലേശമെയില്ല. ഞാൻ കന്യകയല്ല. ചെറുപ്പത്തിൽതന്നെ വൈധവ്യം ഭവിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു നിൎഭാഗ്യവതിയാണു്. പ്രായവും കുറച്ചധികമായി. (ബാരിസ്റ്റരെ ലക്ഷ്യമാക്കുന്ന ഈ വാക്കുകളോടുകൂടി) ഇദ്ദേഹത്തെപ്പോലുള്ള മഹാന്മാരുടെ കഴുത്തിൽ എന്നേപ്പോലുള്ള വിധവകളെ കെട്ടിഏല്പിക്കുന്നതു വലിയകഷ്ടമാണു്. അദ്ദേഹം കാംക്ഷിക്കേണ്ടതു് അനാഘ്രാതമായ ഒരു വിശേഷ കുസുമത്തെയാണു്.

ബാരിസ്റ്റർ:—ആവക ദൂഷ്യങ്ങളൊന്നും ഞാൻ വിലവെക്കുന്നില്ല. (എന്ന സമാധാനം ബാരിസ്റ്റരുടെ കണ്ഠത്തിൽ നിന്നു പെട്ടന്നു പൊട്ടിപ്പുറപ്പെട്ടു).

മാധവി:—ഇദ്ദേഹത്തോടു രണ്ടുവാക്കു സംസാരിച്ചാൽ കൊള്ളാമെന്നു് എനിക്കാഗ്രഹമുണ്ടെങ്കിലും ഞാൻ അതിന്നു

ത്തുനിയുന്നില്ല. യൌവ്വനയുക്തയായ ഒരു സ്ത്രീ അപരിചിതനായ ഒരു പുരുഷനോടു ശങ്കകൂടാതെ അഭിമുഖസംഭാഷണം ചെയ്യുന്നതു ഉചിതമല്ലല്ലൊ.

ബാരിസ്റ്റർ— അതിന്നു വിരോധമില്ല. സംശയിക്കേണ്ട. പറയാം.

മാധവി— പര്യാലോചന കൂടാതെയും പെട്ടെന്നുണ്ടാകുന്ന മനോവികാരം അനുസരിച്ചും ചെയ്യുന്ന പ്രവൃത്തികൾ മൂലം മനുഷ്യർ അവസാനത്തിൽ താപകൂപത്തിൽ പതിക്കുന്നു. എന്റെ ഇപ്പോഴത്തെ സ്ഥിതിക്കു നിങ്ങളെപ്പോലുള്ള ഒരു ഭർത്താവിനെ കിട്ടുന്നതു തീരെ പ്രയാസമാണെന്നു എനിക്കറിയാം. പക്ഷെ ഞാൻ സ്വാർത്ഥതല്പരയല്ലായ്കയാൽ എന്റെ നന്മയെക്കാൾ ഞാൻ അധികം വിലവെക്കുന്നതു അന്യന്റെ ഗുണത്തെയാണു.

ബാരിസ്റ്റർ— ആ സംശയം വേണ്ട. ഞാൻ ഈ കാര്യത്തെ കുറിച്ചു നല്ലപോലെ ആലോചിച്ചിട്ടുണ്ടു. അതിന്നു ശേഷമാണു ഇങ്ങോട്ടു പുറപ്പെട്ടതു.

മാധവി— ഈ പങ്ങുമേനോൻ വല്ല നുണയും പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടായിരിക്കും. സമസൃഷ്ടികളെ കഷ്ടപ്പെടുത്തണമെന്നു ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നില്ല.

ബാരിസ്റ്റർ— ഈ വക തത്വജ്ഞാനങ്ങളെല്ലാം ഇത്ര ബാല്യത്തിൽതന്നെ അത്യാവശ്യമാണെന്നു തോന്നുന്നില്ല. അതെല്ലാം കുറെ പ്രായം ചെന്നിട്ടായാലും മതി.

മാധവി— തത്വജ്ഞാനബോധത്തിന്നു വാർദ്ധക്യമത്യാവശ്യമല്ല. യുവതികൾക്കും വൃദ്ധകൾക്കും ഒരുപോലെ ഈ മാർഗ്ഗത്തിൽ പ്രവേശിക്കാം.

ബാരിസ്റ്റർ— ഭവതി അന്യന്റെ നന്മയെയാണു അധികം കാംക്ഷിക്കുന്നതെന്നു പറഞ്ഞുവല്ലൊ. അതു യഥാർത്ഥമാണെങ്കിൽ എന്റെ ഇഷ്ടത്തെ ചെയ്യേണ്ടതു ഭവതിയുടെ കടമയാണു.

മാധവി— എന്റെ മുറ സഹജീവികളെ സഹായിക്കുകയാണ്. അവരെ ഉപദ്രവിക്കുകയല്ല.

ബാരിസ്റ്റർ— എന്റെ ആവശ്യവും അതുതന്നെയാണ്.

മാധവി— (കുറച്ചൊന്നാലോചിച്ച്) എന്നേക്കാൾ യോഗ്യതയുള്ളവർ ധാരാളമുണ്ടായിരിക്കെ ആ വഴികളെല്ലാമുപേക്ഷിച്ച് ഈ പങ്ങശ്ശുമേനോന്റെ മധുരവാക്കിൽ പെട്ടു മയങ്ങി നിങ്ങൾ ആത്മവഞ്ചന ചെയ്യാൻ ഒരുങ്ങേണ്ട.

ബാരിസ്റ്റർ— പങ്ങശ്ശുമേനെ കുററപ്പെടുത്തേണ്ടാവശ്യമില്ല. മററാരുത്തന്റെ ശാസനയേയൊ ഉപദേശത്തേയൊ അവലംബിച്ചു പ്രവൎത്തിക്കുവാൻ മാത്രമെ ഞാൻ പോരു എന്നു ധരിക്കുന്നതു് എന്നെ അവമാനിക്കുകയാണ്.

മാധവി— അങ്ങനെ ഒരൎത്ഥം എന്റെ വാക്കുകളിൽനിന്നു ധ്വനിക്കുമെന്നു ഞാൻ വിചാരിച്ചില്ല. എനിക്കു മാപ്പു തരുവാൻ അപേക്ഷ.

ബാരിസ്റ്റർ— മാപ്പു ചോദിക്കേണ്ട കുററമൊന്നും മാധവിക്കുട്ടി ചെയ്തിട്ടില്ല. സംബന്ധകാൎയ്യത്തെ കുറിച്ചുള്ള അഭിപ്രായമെന്താണ്. അതു കേൾപ്പാൻ ഞാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നു.

മാധവി— വിധവയെ കല്യാണം കഴിക്കുന്നതു് അധമമാണ്. സുന്ദരികളായ കന്യകന്മാർ അനേകം നമ്മുടെ സമുദായത്തിലുണ്ടായിരിക്കെ ഇതിന്നാരെങ്കിലും ഉദ്യമിക്കുമൊ?

ബാരിസ്റ്റർ— എല്ലാംകൊണ്ടും യോജിപ്പു തോന്നുന്ന കാൎയ്യത്തിൽ പ്രവേശിക്കുകയല്ലാതെ ഇതിന്നായി അലഞ്ഞു നടക്കുവാൻ സാധിക്കുമൊ?

മാധവി— അലഞ്ഞു നടക്കേണ്ടാവശ്യമില്ലല്ലൊ. കേളമംഗലത്തു ഗോപാലപണിക്കരുടെ മരുമകളും പാലപ്പുറ

ത്തു വാസുനമ്പിയാരുടെ മകളുമായി ഒരു പെൺകുട്ടിയുണ്ട്. ആ കുട്ടിയുടെ അനിതരസാധാരണമായ ബുദ്ധിചാതുര്യത്തെ കുറിച്ചും സൌന്ദര്യസമ്പൽസമൃദ്ധിയെപ്പററിയും നിങ്ങൾ കേട്ടിട്ടുണ്ടായിരിക്കാം. ഉയർന്നതരം വിദ്യാഭ്യാസം കൊണ്ടും യശസ്സുകൊണ്ടും കേരളീയരുടെ മുന്നണിയിൽ നില്ക്കുന്ന നിങ്ങൾ ആ യുവതിയെപ്പോലുള്ള ഒരു അപൂർവ്വരത്നത്തെയാണു കാംക്ഷിക്കേണ്ടതു്. അവൾക്കു ഒരു നല്ല ഭർത്താവുണ്ടായാൽ കൊള്ളാമെന്നുള്ള മോഹം എനിക്കുമുണ്ട്. നിങ്ങളുടെ ഉദ്യമവും ആഗ്രഹവും ആ വഴിക്കു തിരിഞ്ഞുകാണ്മാൻ ഞാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നു.

ബാരിസ്റ്റർ— ആ കുട്ടിയുടെ കാര്യത്തിൽ ഇത്ര ശ്രദ്ധ കാണിക്കുന്നതു് എന്താണു്?

മാധവി— ആ കുട്ടിയെ എന്റെ സഹോദരിയെപ്പോലെയാണു ഞാൻ കരുതിവരുന്നതു്. ശ്രദ്ധക്കുള്ള ഹേതു അതാണു്.

ബാരിസ്റ്റർ— (മാധവിക്കുട്ടിയുടെ ആത്മപരിത്യാഗവൈഭവത്തേയും പരോപകാരതല്പരതയേയും കണ്ടും യുക്തിയുക്തമായുള്ള സംഭാഷണത്തെ കേട്ടും മറുപടി പറയുവാൻ സാധിക്കാതെ കുഴങ്ങി.) മാധവിക്കുട്ടി ഉപദേശിച്ചതും നല്ല വഴിയാണു്. ഗോപാലപ്പണിക്കരേയും മററും ഞാനറിയും. അതിന്നും പങ്ങുമേനോന്റെ സഹായം വേണ്ടിവരും. പക്ഷെ എന്റെ പ്രീതി മററുവിധമാണു്.

മാധവി— ആട്ടെ ഈ കുറി ഞാൻ ജയിച്ചു. ബാരിസ്റ്റരുടെ ഉത്സാഹം എന്റെ ഉദ്ദേശത്തെ സഹായിക്കും എന്നുള്ള ആത്മഗതത്തോടുകൂടി നല്ലവഴി എന്നു മാത്രം പറഞ്ഞാൽ പോരാ. ഉത്തമമായ മാർഗ്ഗമെന്നുതന്നെ പറയേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. പങ്ങുമേനോന്റെ സഹായമൊന്നും വേണ്ടാ. നിങ്ങൾ നേരിട്ടു ചോദിച്ചാൽ ഉടനെ അവർ

സന്തോഷപൂൎവ്വം അനുഭവിക്കും. മറിച്ചു പറയുവാൻ അവൾക്കു ധൈൎയ്യമുണ്ടാകയില്ല.

ബാരിസ്റ്റർ— എന്നാൽ അതുമൊന്നു പരീക്ഷിച്ചു നോക്കാം. ഏകാന്തവാസം എനിക്കു ദുസ്സഹമായി തീൎന്നിരിക്കുന്നു. അതുനിമിത്തമാണു ഞാനിതിന്നു കച്ചകെട്ടിയതു്. എന്റെ ഇപ്പോഴത്തെ സ്ഥിതി,

സതിപ്രദീപെ സത്യഗ്നൌ
സൽസു താരാമണീന്ദുഷു
വിനാമെമൃഗശാബാക്ഷ്യാ
തമോഭൂതമിദംജഗൽ. എന്നപോലെയാണു്.

മാധവി— പരീക്ഷിക്കാനൊന്നുമില്ല. കാൎയ്യം സുസാധ്യമാണു്.

ബാരിസ്റ്റർ— അവൾക്കു മറ്റു വല്ല ഉദ്ദേശവും ഉണ്ടൊ എന്നറിഞ്ഞില്ല.

മാധവി— എന്തുദ്ദേശമുണ്ടായിരുന്നാലും അതെല്ലാം തന്നെത്താൻ നീങ്ങിപ്പോകും.

ബാരിസ്റ്റർ— ഞാൻ താമസിയാതെ വീണ്ടും വരാം. അപ്പോഴേക്കും തടസ്ഥങ്ങൾ വല്ലതുമുണ്ടെങ്കിൽ അവയെ തട്ടിനീക്കുവാൻ മാധവിക്കുട്ടിയും ശ്രമിക്കുമെല്ലൊ.

മാധവി— നിശ്ചയമായും ശ്രമിക്കാം. ശാരദയുടെ കാൎയ്യത്തിൽ ഞാൻ അമാന്തം കാണിക്കുകയൊ? അതൊരിക്കലുമില്ല.

ബാരിസ്റ്റർ— കാലതാമസംകൊണ്ടു ദോഷം സംഭവിപ്പാനിടവരുന്നേക്കുമൊ?

മാധവി— കുറച്ചു ദിവസം കഴിഞ്ഞിട്ടായാലും മതി. പക്ഷെ അധികതാമസം വരുത്താതെ നോക്കുന്നതാണു നല്ലതു്.

ബാരിസ്റ്റർ— എന്നാൽ വേഗത്തിൽ ശ്രമം തുടങ്ങിക്കൊള്ളാം എന്നു പറഞ്ഞു് എഴുനീററു.

മാധവി— ഈ മനുഷ്യനായുള്ള ബന്ധം അതിവേഗത്തിൽ അവസാനിപ്പിച്ചുകൂടാ എന്നുള്ള വിചാരത്തോടുകൂടി ഞങ്ങളെ കുറിച്ചുള്ള ഓൎമ്മയുണ്ടായിരിപ്പാൻ താല്പൎയ്യപ്പെടുന്നു. വിശേഷിച്ച നാട്ടാചാരത്തെ വിലവെക്കാതെ ധാൎഷ്ട്യത്തോടുകൂടി സംഭാഷണം ചെയ്തതു് അവിവേകമായിപ്പോയി എന്നു കരുതുന്നുണ്ടെങ്കിൽ ഞാൻ സവിനയം മാപ്പു ചോദിക്കുന്നു.

ബാരിസ്റ്റർ— തങ്ങളുടെ അഭിപ്രായത്തെ മറച്ചുവെക്കാതെയും അനാവശ്യമായ ഗോഷ്ടികൾ കാണിക്കാതെയും സംഭാഷണം ചെയ്യുന്ന പാശ്ചാത്യവനിതകളെ അനുസ്മരിപ്പിക്കുന്ന ഭവതിയുടെ സംഭാഷണരീതിയെ കുറിച്ചു മറ്റുപ്രകാരത്തിൽ ധരിക്കത്തക്ക വക്രബുദ്ധി എനിക്കില്ല. ഈ തരക്കാരെയാണു ഞാൻ മാനിക്കുന്നതു്. എന്നു പറഞ്ഞു ബാരിസ്റ്റർ പങ്ങശ്ശമേനോൻ ഒരുമിച്ചു യാത്രയായി.

ഇവർ രണ്ടു പേരെയും പിരിച്ചയച്ചതിന്നു ശേഷം അന്നു് അവിടെ നടന്ന സംഭവങ്ങളെ കുറിച്ചാലോചിച്ചു മാധവിക്കുട്ടി ചിന്താസാഗരത്തിൽ പതിച്ചവളായി മതിമറന്നു തന്നെത്താൻ താഴെ പറയുംപ്രകാരം പിറുപിറുക്കുവാൻ തുടങ്ങി. "ബാരിസ്റ്റർ അയോഗ്യനാണെന്നു ഞാൻ വാദിക്കുന്നില്ല. പക്ഷെ സുകുമാരശരീരനും സൽസ്വഭാവിയും സദാചാരതല്പരനും നാട്ടുകാരുടെ കണ്ണിലുണ്ണിയും മാതാപിതാക്കന്മാരുടെ ജീവിതസൎവ്വസ്വവും എന്റെ ഹൃദയകമലത്തിൽ സദാ വസിക്കുന്നവനുമായ ആ അസാധാരണപുരുഷകേസരിയോടു കിടപിടിക്കത്തക്ക യോഗ്യതകൾ യാതൊന്നും ഈ ജള്ളപ്രഭുവിന്നില്ല. ബാരിസ്റ്ററുടെ ശ്രമം ഫലിച്ചാൽ ഞാൻ ജയിച്ചു. അതുകൊണ്ടു് അദ്ദേഹത്തെക്കൊണ്ടു നിവൃത്തിയുള്ളവിധമെല്ലാം ഉത്സാഹിപ്പിക്കാതെ മൌനമായിരുന്നാൽ ശാരദ വിജയഭാനുവിനെ കയ്യിലാക്കും. ആ സംഭവം എന്റെ മൎമ്മങ്ങളെ പിളക്കുന്നതാണു്. അനു

രാഗമാൎഗ്ഗം നിമ്നോന്നതങ്ങളായിട്ടും കണ്ടകപാഷാണപൂൎണ്ണമായിട്ടുമാണല്ലൊ സാധാരണ കണ്ടുവരാറുള്ളതു്. മാൎഗ്ഗനിരോധം ചെയ്യുന്ന ഈ വക വിഘ്നങ്ങളെ ഭയപ്പെട്ടു പിൻവാങ്ങുന്നതു ഭീരുത്വമാണ്. ശാരദയുടെ ഭൎത്തൃസ്ഥാനം വഹിപ്പാനുള്ള യോഗ്യത ബാരിസ്റ്റൎക്കുണ്ടൊ എന്നു സംശയമാണ്. അവൾക്കനുരൂപനായ വരൻ വിജയഭാനുതന്നെ. എല്ലാംകൊണ്ടും യോജിപ്പുള്ള സ്ത്രീപുരുഷന്മാർ വധൂവരന്മാരായി ഭവിക്കുന്നതിൽ കഴിയുന്ന സഹായവും സഹകരണവും ചെയ്കയല്ലാതെ അവരെ ഭേദിപ്പിക്കുവാനുത്സാഹിക്കുന്നതു വലിയ പാപമാണ്. ഈശ്വരനും അവൎക്കനുകൂലമായിരിക്കും. അവസാനത്തിൽ ആ വിധംതന്നെ കാൎയ്യം കലാശിക്കുന്നതായാലും ബാരിസ്റ്റർ എന്റെ കൈവശത്തിലുണ്ടല്ലൊ. എല്ലാം ഈശ്വരേച്ഛപ്പോലെ ഭവിക്കട്ടെ." ഇങ്ങനെ ഓരോന്നു പറഞ്ഞും ദീൎഘശ്വാസം വിട്ടും മാധവിഅമ്മ ഏകാഗ്രചിത്തയായിരിക്കുന്ന സമയം കല്യാണിഅമ്മ അവളുടെ സമീപത്തു ചെന്നു് "എന്താണ് ആലോചിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതു്. ബാരിസ്റ്ററെ മടക്കി അയച്ചതു വിഡ്ഢിത്തമായി എന്നു തോന്നുന്നുണ്ടൊ?" എന്നു ചോദിച്ചു.

മാധവി— എന്റെ ആലോചന ആ സംഗതിയെ കുറിച്ചൊന്നുമല്ല. ബാരിസ്റ്ററെ സ്വാധീനിപ്പാൻ യാതൊരു പ്രയാസവുമില്ല. ഒരു വാക്കെ ചിലവുള്ളു.

കല്യാണിഅമ്മ— പിന്നെ എന്താണ്.

മാധവി— അതെല്ലാം ഞാൻ പിന്നീടു പറയാം. നേരം 5 മണിയായി. നമുക്കു കളിക്കുവാൻ പോകേണ്ട സമയമായി. എന്നു പറഞ്ഞു് എഴുനീററു രണ്ടു പേരുംകൂടി കുളക്കടവിലേക്കു പോയി.

൪-ാമദ്ധ്യായം

ഒരു സി. ഐ. സി. ഉദ്യോഗസ്ഥൻ.

കഴിഞ്ഞ അദ്ധ്യായത്തിൽ വിവരിച്ച സംഭവങ്ങൾ നടന്ന പിറെറ ദിവസം കാലത്തു് ആ കൊല്ലത്തെ ബി. എ. പരീക്ഷയിൽ വിജയം പ്രാപിച്ചിട്ടുള്ളവരുടെ പേർ മദ്രാസ്സിൽ പ്രസിദ്ധം ചെയ്തിട്ടുള്ളതായി വിജയഭാനു ഒരു വർത്തമാനം കേട്ടു. അതിൻെറ സൂക്ഷ്മം അറിയുവാനായി പട്ടാമ്പി തപാലാപ്പീസ്സിലേക്കു പോകുവാൻ തീൎച്ചപ്പെടുത്തി കുളിയും കഞ്ഞികുടിയും കഴിഞ്ഞു. ഭാനു വീട്ടിൽനിന്നു പുറത്തേക്കിറങ്ങി. തപാലാപ്പീസ്സിലേക്കുള്ള വഴി മാധവിക്കുട്ടിയുടെ വീട്ടിൻെറ പടിഉമ്മറത്തുകൂടിയാണു്. മാധവിക്കുട്ടിയും ഭാനുവും തമ്മിൽ ചെറുപ്പം മുതൽക്കുതന്നെ വലിയ സ്നേഹമായിരുന്നു. മാധവിക്കുട്ടിയുടെ അമ്മ കല്യാണിഅമ്മക്കും ഭാനുവിനോടു വലിയ താല്പൎയ്യമാണു്. ഇവർ രണ്ടുപേരെയും ഭാനു കണ്ടിട്ടധികദിവസമായിരുന്നതിനാൽ അവരെ കണ്ടിട്ടുപോകാമെന്നു കരുതി പനഞ്ചികുന്നത്തേക്കു ചെന്നു. ഭാനു പടികടന്നു ചെല്ലുന്നതു കണ്ടപ്പോഴെക്കും കല്യാണിഅമ്മ അകായിയിൽനിന്നു ബദ്ധപ്പെട്ടു പൂമുഖത്തേക്കു വന്നു "ഭാനുവിനെ കാണ്മാനുംകൂടി പ്രയാസമായിത്തീൎന്നുവല്ലൊ. ഞങ്ങളെ മറന്നുകളഞ്ഞുവോ? അതൊ ഞങ്ങളോടു വല്ല മുഷിച്ചലുമുണ്ടൊ? കോളെജ്ജു പൂട്ടി നാട്ടിൽ വന്നാൽ മിക്ക ദിവസവും ഇവിടെ വരാറുണ്ടല്ലൊ. ഈ കൊല്ലം എന്തെ അമാന്തിച്ചതു്. ഇങ്ങോട്ടു വരരുതെന്നു ആരെങ്കിലും ...ൻ ഞ്ഞേല്പിച്ചിട്ടുണ്ടൊ?" എന്നും മററും മുള്ളുപറയു...സ്സി ടങ്ങി. വിജയഭാനു ചിരിച്ചുകൊണ്ടു് "അമ്മക്കു് ... പ്ര കണ്ടാൽ എന്തെങ്കിലും കുറെ ശകാരിക്കാതെ കഴി... അടി എട്ടുപത്തു ദിവസമായി ഇങ്ങോട്ടു വരുവാൻ ...ക്കുറവ സൌകൎയ്യമുണ്ടായിരുന്നില്ല. ഇങ്ങോട്ടു വരുന്നതിനു...ച്ചിട്ടു

...പാൽ

ആരും മുടക്കുന്നതല്ല. മുടക്കിയാൽ ഞാനതു കൈക്കൊള്ളുകയുമില്ല." എന്നു പറഞ്ഞു "മാധവിക്കുട്ടി എവിടെ" എന്നു ചോദിച്ചു. പടിഞ്ഞാററിയുടെ മുകളിലുരുന്ന് ആംഗ്യം കാണിക്കുകയാൽ ഭാനു ഉടനെ കോണികേറി മുകളിലേക്കു ചെന്നു.

വിജയഭാനു— മാധവിക്കുട്ടി! കുറച്ചു ദിവസമായി ഇങ്ങോട്ടു വരാതിരുന്ന കുററത്തിന്നു ഞാൻ മാപ്പു ചോദിക്കുന്നു. എന്താ! സുഖക്കേടു വല്ലതുമുണ്ടൊ?

മാധവി— എനിക്കു കഠിനമായ സുഖക്കേടുണ്ടായിരുന്നു. അതിപ്പോൾ കുറച്ചാശ്വാസമായി. (എന്നു പറഞ്ഞു സ്മേരവക്ത്രയായി ഭാനുവിൻെറ കൈകൾ രണ്ടും പിടിച്ച് അടുത്തുണ്ടായിരുന്ന കസാലയിൽ ഇരുത്തി) മാപ്പു ചോദിക്കയും മററും വേണ്ട. അവിടുന്ന് ഈ ദിക്കിൽ താമസിക്കുന്ന കാലത്തു നാലഞ്ചു ദിവസം കൂടുമ്പോൾ ഒരിക്കലെങ്കിലും ഇവിടെ വന്നാൽകൊള്ളാമെന്നൊരപേക്ഷയുണ്ട്. പുരുഷന്മാരെപ്പോലെ സ്വാതന്ത്ര്യമായി പുറത്തിറങ്ങി സഞ്ചരിപ്പാൻ സ്ത്രീകൾക്കു നിവൃത്തിയില്ലല്ലൊ.

ഭാനു— മാധവിക്കുട്ടി എന്നെ "അവിടുന്ന് ഇവിടുന്ന്" എന്നും മററും വിളിക്കരുത്. ഞാൻ മാധവിക്കുട്ടിയുടെ വെറും 'ഭാനു'വാണ്. ഇനിമേലിൽ ദിവസേന ഇവിടെ ഹാജർ കൊടുത്തുകൊള്ളാം.

മാധവി— ദിവസേന ഇങ്ങോട്ടു വരാമെന്നു പറഞ്ഞതു നടക്കാത്ത കാര്യമാണ്. ഭാനുവിൻെറ അമ്മക്കും മററും ൭ പ്രീതിയാകുമൊ?

നേരം ഭാനു— അവക്കു പ്രീതി തോന്നുവാനുള്ള കാരണമെമയമാറ് എൻെറ അമ്മയും മാധവിക്കുട്ടിയും തമ്മിൽ വകുളുക്കടെറെല്ലാമ്യമാണല്ലൊ. അവർ മാധവിക്കുട്ടിയെ അവരുതം മകളെപ്പോലെയാണു കരുതീട്ടുള്ളതു്. ഈ ൭ക്കു യാതൊരടിസ്ഥാനവുമില്ല.

മാധവി— അവക്ക് പ്രീതിതോന്നുവാൻ അവകാശമില്ലെന്നും അവർ അതു വിചാരിക്കക്കൂടി ചെയ്യില്ലെന്നും എനിക്കുബോദ്ധ്യമുണ്ട്. പക്ഷെ ശത്രുക്കളുടെ ദുർബ്ബോധനനിമിത്തം വല്ല ചാപല്യങ്ങളും കാണിച്ചേക്കുമൊ എന്നാണ് എന്റെ സംശയം.

ഭാനു— അവർ അത്ര ബുദ്ധിശൂന്യയല്ല. മററുള്ളവരുടെ കൌടില്യങ്ങൾ അവരോടു ഫലിക്കയില്ല. അതുകൊണ്ടു മാധവിക്കുട്ടി അശേഷം പരിഭ്രമിക്കേണ്ട. എന്നു പറഞ്ഞു— വീണ്ടും തുടൎന്നു— ബി. എ. പരീക്ഷാഫലം പ്രസിദ്ധം ചെയ്തിട്ടുണ്ടെന്നു കേട്ടു. അതിന്റെ സൂക്ഷ്മം അറിയുവാൻ വേണ്ടി ഞാൻ തപാലാപ്പീസ്സിലേക്കു പോകുന്നു, വിവരമറിഞ്ഞു വേഗത്തിൽ മടങ്ങിവരാം.

മാധവി— ഭാനു തീൎച്ചയായും ജയിക്കും. ജയത്തിന്റെ ഔന്നത്യമെത്രത്തോളമുണ്ടെന്നു മാത്രമെ അറിയേണ്ടതുള്ളു.

ഭാനു— മാധവിക്കുട്ടിക്കു ജോത്സ്യമുണ്ടൊ? എന്താണിത്ര നിശ്ചയം.

മാധവി— ഇതറിയുവാൻ ജോത്സ്യവും മററും വേണ്ട. നേരം വൈകിക്കാതെ വേഗം പോയി വരൂ. ചവിട്ടുവണ്ടി കൊണ്ടുവന്നിട്ടില്ലെ?

ഭാനു— ഉവ്വ്.

മാധവി— മടക്കത്തിൽ ഇവിടെ വരണെ!

അങ്ങനെ ചെയ്യാമെന്നു പറഞ്ഞു ഭാനു തപാലാപ്പീസ്സിലേക്കു തിരിച്ചു. അവിടെ ചെന്നന്വേഷിച്ചതിൽ താൻ ഒന്നാം ക്ലാസ്സിൽ ജയിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നും ഉടനെ മദ്രാസ്സിലേക്കു ചെല്ലണമെന്നും പ്രസിഡൻസി കോളേജിലെ പ്രധാനാദ്ധ്യാപകൻ പാററർസൺ സായ്പ് അവർകൾ അടിയന്തരമായി കമ്പിഅടിച്ചിരിക്കുന്നതായും അര മണിക്കൂറു മുമ്പെ ആയതു ശിപായിവശം കേളമംഗലത്തേക്കയച്ചിട്ടുള്ളതായും തപാൽമാസ്റ്റർ പറഞ്ഞു. ഇതു കേട്ടു തപാൽ

മാസ്റ്റരോടു വന്ദനം പറഞ്ഞു ഭാനു വേഗത്തിൽ മടങ്ങി. മാധവിക്കുട്ടി ഭാനുവിന്റെ വരവും കാത്തു പടിക്കൽതന്നെ നിന്നിരുന്നു. അടുത്തെത്തിയപ്പോഴാം താൻ ഒന്നാം ക്ലാസ്സിൽ ജയിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നും അടിയന്തരമായി മദ്രാസ്സിലേക്ക ചെല്ലണമെന്നു തന്റെ ഗുരുനാഥന്റെ കമ്പി വന്നിട്ടുണ്ടെന്നും ഭാനു മാധവിക്കുട്ടിയോടു പറഞ്ഞു. ഇതു കേട്ടു സന്തോഷസമേതം "വേഗം വീട്ടിൽ ചെന്നു കമ്പിവൎത്തമാനം എല്ലാവരേയും അറിയിക്ക" എന്നു പറഞ്ഞു മാധവിക്കുട്ടി അകായിയിലേക്കും ഭാനു കേളമംഗലത്തേക്കും പോയി.

വിജയഭാനു വീട്ടിൽ എത്തിയ സമയം ഗോപാലപണിക്കരും വാസുനമ്പിയാരും രുഗ്മിണിയമ്മയും യോഗംകൂടി പൂമുഖത്തിരുന്നു മകന്റെ സ്തുത്യൎഹമായ വിജയത്തെ കുറിച്ച് ഓരോന്നു പറഞ്ഞു രസിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. ഭാനു പൂമുഖത്തേക്ക കേറിച്ചെന്നപ്പോൾ,

ഗോപാലപണിക്കർ— ഭാനു! നീ തപാലാപ്പീസ്സിലേക്ക പോയിരുന്നില്ലേ? നീ ഇവിടെനിന്നു പോയ ഉടനെ തപാൽശിപായി കമ്പിയുംകൊണ്ടു വന്നു. അയാളെ നീ വഴിക്ക കണ്ടില്ലേ?

ഭാനു— ഞാൻ തപാലാപ്പീസ്സിലേക്ക പോകുന്ന വഴിക്ക പനങ്ങാക്കുന്നത്തു പോയി അവിടെ അല്പം താമസിച്ചു. അതുനിമിത്തം ശിപായിയെ കാണ്മാൻ സാധിച്ചില്ല. കമ്പി അടിക്കുവാൻ ഞാൻ ആരേയും ഏല്പിച്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്നില്ല. അതിനാൽ സൎവ്വകലാശാല റജിസ്ത്രാർക്കൊരു കമ്പി കൊടുത്തു മറുകമ്പി വന്നാലുടനെ അതിങ്ങോട്ടു കൊടുത്തയപ്പാനായി ഏൎപ്പാടു ചെയ്തിട്ടുവരാമെന്നു വിചാരിച്ചിട്ടാണു ഞാൻ പട്ടാമ്പിക്ക പോയത്. അവിടെ ചെന്നപ്പോൾ പ്രധാനദ്ധ്യാപകന്റെ കമ്പി വന്നിട്ടുള്ള വിവരമറിഞ്ഞു. ഉടനെ തിരിച്ചു പോരുകയും ചെയ്തു.

ഗോപാ— അടിയന്തരമായി നീ മദ്രാസ്സിലേക്ക ചെല്ല

ണമെന്നു കമ്പിയിൽ കാണുന്നുണ്ടു്. അതിന്റെ കാരണമെന്താണു്.

ഭാനു— സംഗതി മനസ്സിലായില്ല. ഏതായാലും അച്ഛൻ അനുവദിക്കുന്നപക്ഷം ഞാൻ പോയിവരാം. നാളത്തെ മെയിൽവണ്ടിക്കുതന്നെ പോകേണമെന്നാണു ഞാനുദ്ദേശിക്കുന്നതു്.

ഗോപാ— സായ്പു് അവർകൾ ഇത്ര അടിയന്തരമായി കമ്പി അടിച്ചിട്ടുള്ള സ്ഥിതിക്കു പോകാതിരിപ്പാൻ പാടുള്ളതല്ല. നാളെതന്നെ പോണം. ആട്ടെ! നീ പോയി ഊണു കഴിക്കു്. എന്നിട്ടു തീർച്ചപ്പെടുത്താം. എന്നു പറഞ്ഞു ഭാനുവിനെ അയച്ചു.

ഭാനുപോയ ഉടനെ രുഗ്മിണിയമ്മ അയാളുടെ നടപടിയെ കുറിച്ചു മുമ്പൊരിക്കൽ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടായിരുന്നാക്ഷേപത്തെ തുടൎന്നു "ഭാനു പറഞ്ഞതു് അവിടുന്നു കേട്ടില്ലെ? അവൻ മാധവിക്കുട്ടിയെ കാണ്മാനായി പനഞ്ചിക്കുന്നത്തോളം പോയിരുന്നുപോലും. അന്നു ഞാൻ പറഞ്ഞതൊന്നും അവിടുത്തെ കണ്ണുകളിൽ കേറിയില്ല. ഇപ്പോൾ ബോദ്ധ്യമായോ? എന്നു ചോദിച്ചു.

ഗോപാ— രുഗ്മിണി പറഞ്ഞതിന്റെ താല്പൎയ്യം എനിക്കു മനസ്സിലാകുന്നില്ല. പുരുഷന്മാൎക്കു് അയൽപക്കത്തുള്ള വീടുകളിൽ പോകുവാൻ പാടില്ലന്നാണൊ ഈ പറഞ്ഞതിന്റെ സാരം. അവിടെ സാധാരണ പോകുന്നതിനാൽ എന്തു ദോഷമാണു സംഭവിപ്പാനുള്ളതു്. ഭാനുവും മാധവിക്കുട്ടിയും തമ്മിൽ കുട്ടിക്കാലം മുതൽക്കുതന്നെ ജ്യേഷ്ഠാനുജന്മാരെ പോലെ സ്നേഹിച്ചു സഹോദരസഹോദരീഭാവേന കളിച്ചുവളൎന്നവരാണെ സംഗതി വിസ്മരിച്ചുവൊ? കല്യാണി അവനെ പ്രസങ്ഗമാക്കില്ലെന്നു മാത്രമെയുള്ളു. രുഗ്മിണി അവനെ സ്നേഹിക്കുന്നേക്കാൾ പതിന്മടങ്ങധികം അവർ അവനെ സ്നേഹിക്കുന്നുണ്ടു്. അവർ അവനെ വിഴുങ്ങിക്കളയില്ല. ആ പേടി ലേശം!

പോഷം വേണ്ട. മൎയ്യാദയായി കാലക്ഷേപം കഴിക്കുന്നവരെ കുറിച്ച് അനാവശ്യമായി ദുഷ്യപ്രസ്താവം ചെയ്യുന്നതു തറവാട്ടുകാരുടെ ലക്ഷണമല്ല. നീ സംശയിക്കുന്നതുപോലെ അവൻ മാധവിക്കുട്ടിയെ സംബന്ധം ചെയ്വാനാണ് ഉദ്ദേശിച്ചിട്ടുള്ളതു് എന്നുതന്നെ വിചാരിക്കുക. എന്നാൽ അതുകൊണ്ടു നമുക്കൊ നമ്മുടെ തറവാട്ടുക്കൊ എന്തു ദോഷമാണു സംഭവിപ്പാനുള്ളതു്. അവൎക്കു വല്ല ഭ്രഷ്ടുമുണ്ടൊ? അവർ ധനപുഷ്ടികൊണ്ടും ജാതിശ്രേഷ്ഠതകൊണ്ടും പദവികൊണ്ടും നമ്മേക്കാൾ ഒട്ടും അപ്രധാനികളല്ല. ഏതു സംഗതികൊണ്ടു നോക്കിയാലും അവർ നമുക്കു തുല്യന്മാരാണ്. മാധവിക്കുട്ടി പോരാ എന്നൊരു പക്ഷമുണ്ടായിരിക്കും. അങ്ങിനെ വിചാരിപ്പാനില്ല. വധൂവരന്മാൎക്കിഷ്ടമാണെങ്കിൽ തടസ്ഥം പറയുന്നതു വിഡ്ഢിത്തമാണ്. ഭാനു മാധവിക്കുട്ടിയെ സംബന്ധം ചെയ്യേണമെന്നു പറയുന്നപക്ഷം ഞാൻ അതിന്നൊരിക്കലും വിസമ്മതം പറയുന്നതല്ല. നമ്മുടെ ജാത്യാചാരമനുസരിച്ചു ശൈശവവിവാഹം നടപ്പില്ലാത്ത സ്ഥിതിക്ക് അച്ഛനമ്മമാർ ഈ വക കാൎയ്യങ്ങളിൽ പ്രവേശിക്കേണ്ടാവശ്യം തീരെയില്ല. അവനവന്റെ മനസ്സിന്നിണങ്ങിയ സ്ത്രീയെ ഭാൎയ്യയായി സ്വീകരിപ്പാനുള്ള സ്വാതന്ത്ര്യം പുരുഷന്മാൎക്കുണ്ടെന്നാണ് എന്റെ അഭിപ്രായം. അവരുടെ ആഗ്രഹത്തിന്നും പ്രീതിക്കും വിപരീതം പ്രവൎത്തിക്കുന്നതും പറയുന്നതും തീരെ തെററാണ്. അതിനാൽ ഈ വക കാൎയ്യങ്ങൾ രുഗ്മിണി ഇനിമേലാൽ എട്ടു പറയരുതു്. വിവാഹകാൎയ്യത്തിൽ അവന്റെ ഇഷ്ടംപോലെ പ്രവൎത്തിച്ചുകൊൾവാൻ അവന്നനുവാദം കൊടുപ്പാനാണു ഞാൻ തീൎച്ചപ്പെടുത്തീട്ടുള്ളതു്.

രുഗ്മിണി— ഞാൻ ഇനിയൊന്നും പറയുന്നില്ല. ഇതുവരെ പറഞ്ഞതുതന്നെ തെററിപ്പോയി.

ഗോപാ— അതുതന്നെയാണു നല്ലതു്. സ്ത്രീകൾ

പ്രകൃത്യാ അബലകളാകയാൽ എല്ലായ്പോഴും പുരുഷന്മാൎക്കു കീഴടങ്ങിയിരിക്കുകയാണു വേണ്ടതു്. അവരുടെ ഒത്താശയും ഉപദേശവും ആവശ്യമായിവരുന്ന കാൎയ്യങ്ങളിൽ മാത്രം ഉണ്ടായിരുന്നാൽ മതി. അപ്പോൾ പുരുഷന്മാർ സസന്തോഷം അതു സ്വീകരിക്കുകയും ചെയ്യും.

എന്നു ഗോപാലപണിക്കർ പറഞ്ഞവസാനിപ്പിച്ചു തോട്ടക്കൂടി യോഗം പിരിഞ്ഞു. ഭാനു ഊണു കഴിഞ്ഞ ഉടനെ പാലപ്പുറത്തേക്കു പോയി. അയാൾ അവിടെ എത്തിയ സമയം ശാരദ തുന്നൽ സാമാനങ്ങളെടുത്തു മുമ്പിൽ വച്ചു് അതിവിചിത്രമായ ഒരു നെക്ക് ടൈ തുന്നിക്കൊണ്ടിരിക്കയായിരുന്നു. അവൾ ബദ്ധശ്രദ്ധയായിരുന്നതിനാൽ ഭാനു അവളുടെ സമീപത്തു ചെന്ന [കഥ അവൾ ധരിച്ചില്ല. അപ്പോഴെക്കും ജാനകിഅമ്മയും അവരുടെ സമീപത്തേക്കു ചെന്നു: ശാരദ അനന്യചിന്തയായി ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതും ഭാനു അവളുടെ പിൻഭാഗത്തു തുന്നൽ നോക്കിക്കൊണ്ടു നിശ്ചേഷ്ടനായി നില്ക്കുന്നതും കണ്ടു "ശാരദേ! നിന്റെ അടുക്കെ ആരാണു നില്ക്കുന്നതെന്നു നീ കണ്ടില്ലേ?" എന്നു ചോദിച്ചു. ഇതു കേട്ടു ശാരദ ഞെട്ടി എഴുനീറ്റു് "ഈ കഥ ഞാൻ അശേഷം ധരിച്ചില്ല. ഇന്നു് ഇവിടെ വരാതിരിക്കില്ലെന്നു് എനിക്കു നിശ്ചയമുണ്ടായിരുന്നതിനാൽ വനൊത്തുന്നതിന്നു മുമ്പെ ഇതിന്റെ പണി കഴിക്കേണമെന്നു വിചാരിച്ചു് അതിൽതന്നെ മനസ്സിരുത്തിയിരുന്നതുകൊണ്ടു് അടുക്കെ നടക്കുന്ന സംഭവങ്ങളിൽ ഒന്നിലും എന്റെ ശ്രദ്ധ പതിഞ്ഞിരുന്നില്ല." എന്നു പറഞ്ഞു തുന്നൽ മുഴമിച്ചു.

ജാനകി— ഇതു ബദ്ധപ്പെട്ടു് ഇതു തുന്നിയുണ്ടാക്കിയതു് എന്തിനായിട്ടാണു്. ഇങ്ങോട്ടു തരു. ഞാനൊന്നു നോക്കട്ടെ— എന്നു പറഞ്ഞു ശാരദയുടെ കയ്യിൽനിന്നു് അതു വാങ്ങി നോക്കി— വളരെ കൌതുകമായിട്ടുണ്ടു്. ഭാനു!

ഇതാ ഇതു നോക്കു, എന്നു പറഞ്ഞു ഭാനുവിന്റെ കയ്യിൽ കൊടുത്തു.

ഭാനു— (വാങ്ങി നോക്കി) വളരെ വിശേഷമായിരിക്കുന്നു. ആൎക്കു സമ്മാനിപ്പാനായിട്ടാണ് ഇതു തുന്നിയുണ്ടാക്കിയതു്. എന്നു ചോദിച്ചു മേശപ്പുറത്തുവച്ചു.

ജാനകിഅമ്മ— ഭാനു നാളെ മദ്രാസ്സിലേക്കു പോകുന്നുണ്ടോ?

ഭാനു— ഉവ്വ്. പോയാലും ഉടനെ മടങ്ങിവരും.

ജാനകി— ജ്യേഷ്ഠൻ ഭാനുവിന്റെ അമ്മയെ കുറെ ശകാരിച്ചു എന്നു കേട്ടു?

ഭാനു— അവൎക്കതു കിട്ടണം. ഞാൻ പനഞ്ചിക്കുന്നത്തു പോകുവാൻ പാടില്ലെന്നാണ് അവരുടെ ശാഠ്യം. അവരുടെ ദുശ്ശങ്കകൾക്കു യാതൊരടിസ്ഥാനവുമില്ലെന്നും ഞാൻ അവരുടെയും മററും ആഗ്രഹത്തിനും ശാസനക്കും വിരോധമായി ഒരു കാലത്തും പ്രവൎത്തിക്കുന്നതല്ലെന്നും പറഞ്ഞാൽ അതു് അവൎക്കു ബോദ്ധ്യമാവുകയില്ല. ഇപ്പോഴും ബോദ്ധ്യമായി. ഇനി ആ കാൎയ്യസംബന്ധമായി അവർ യാതൊന്നും ശബ്ദിക്കുകയില്ല. വിശേഷിച്ചു ഞാനും മാധവിക്കുട്ടിയും തമ്മിലുള്ള സ്നേഹബന്ധം ഇന്ന തരത്തിലുള്ളതാണെന്നു് അവർ ഇതുവരെ ഗ്രഹിച്ചിട്ടില്ല. മാധവിക്കുട്ടിയെ വിവാഹം ചെയ്യേണമെന്നു ഞാൻ മനസ്സിൽ നിരൂപിക്കകൂടി ഉണ്ടായിട്ടില്ല. മാധവിക്കുട്ടിയും ഞാനും തമ്മിലുള്ള സ്നേഹം ക്രമേണ വൎദ്ധിച്ചു് അവസാനത്തിൽ ദാമ്പത്യത്തിൽ കലാശിക്കുന്ന തരത്തിലുള്ളതല്ല. കാണികൾ ആ സ്നേഹത്തെ അനുരാഗമെന്നു തെററിദ്ധരിക്കുന്നു. അനുരാഗമെന്ന പേർ ഒരിക്കലും അതിന്നു കൊടുത്തുകൂടാ. അത്ര വിശിഷ്ടവും പരിശുദ്ധവുമായ സഹോദരസ്നേഹമെന്നാണ് അതിന്റെ പേർ. അതല്ലാതെ മററു തരത്തിൽ അതിനെ വ്യാഖ്യാനിക്കുന്നതു പാപമാണ്. ഭാൎയ്യയായ

സ്വീകരിക്കത്തക്ക സകല യോഗ്യതക
ബോദ്ധ്യമുള്ള ഒരു സുന്ദരാംഗിയെ
ണ്ട്. എന്റെ സ്നേഹത്തിന്റെ ഒഴുക്ക
യല്ലെന്നു് ആ ബാലിക ദൃഷ്ടാന്തപ്പെടുത്തു.
വാഹത്തിന്നുള്ള കാലവും സൌകര്യവും
ഞങ്ങൾ ദമ്പതികളായി തീരുന്നതാണ്.

ജാനകി — ആ ഭാഗ്യവതി ആരാ!

അപ്പോഴെയ്ക്കും നേരം ഏകദേശം രണ്ടു മണി കഴിഞ്ഞതിനാൽ വാസുനമ്പിയാർ ഉറക്കമുണൎന്നു ജാനകിഅമ്മയെ വിളിച്ചു. ഭാനു വന്നിട്ടുണ്ടെന്നു ജാനകിഅമ്മ അദ്ദേഹത്തെ അറിയിക്കുകയും അദ്ദേഹം താഴത്തേക്കിറങ്ങിവരുകയും ചെയ്തു. രണ്ടു പേരും ചായ കഴിച്ചതിന്നു ശേഷം താൻ നാളെ മദ്രാസ്സിലേക്കു പോകുമെന്നും അവിടെ ചെന്നതിന്നു ശേഷം വിവരങ്ങൾക്കു കത്തയക്കാമെന്നും പറഞ്ഞു ഭാനു പോകുവാൻ പുറപ്പെട്ടു. ശാരദയുടെ സമ്മാനമായ നെക്ക്ടൈ സ്വീകരിച്ചു ഭാനു മടങ്ങി പോവുകയും ചെയ്തു.

ഭാനു മദ്രാസ്സിലേക്കു പോകുന്നതിന്നു മുമ്പു കല്യാണി അമ്മയേയും മാധവിക്കുട്ടിയേയും കാണുകയുണ്ടായി എന്നു പറയേണ്ടാവശ്യമില്ലല്ലോ. പിറ്റെ ദിവസം കാലത്തു യാത്രക്കുള്ള ഒരുക്കങ്ങളെല്ലാം കൂട്ടി കുളിയും ഊണും കഴിഞ്ഞു് അച്ഛനമ്മമാരെ നമസ്കരിച്ചു് അവരുടെ അനുഗ്രഹത്തോടുകൂടി ഭാനു മദ്രാസ്സിലേക്കു തീവണ്ടി കേറി. പിറ്റെ ദിവസം കാലത്തു മദ്രാസ്സ് സെൻട്രൽ സ്റ്റേഷനിൽ ചെന്നു വണ്ടിയിറങ്ങി. ഉടനെ തന്റെ ഗുരുനാഥന്റെ ബങ്കളാവിലേക്കു തിരിച്ചു. ഭാനു അവിടെ എത്തിയ സമയം സി. ഐ. ഡി. വകുപ്പിലെ മേലദ്ധ്യക്ഷനായ സ്പെൻസർ സായ്‌വും അവിടെ ഉണ്ടായിരുന്നു. ഭാനുവിനെ കണ്ടു ഉടനെ അദ്ധ്യാപകൻ ധപര എഴുനീറ്റുചെന്നു ഭാനുവ

പിടിച്ചു കുലുക്കി അനുമോദനവാക്ക
ൎറ സമീപത്തുണ്ടായിരുന്ന ഒരു കസാ
കുശലപ്രശ്നം തുടങ്ങി. പ്രശ്നാനന്തരം
.വിനെ സ്പെൻസർ സായ്പിന്നു പരിചയപ്പെ
ത്തതോടുകൂടി ഭാനു ആ കൊല്ലത്തെ ബി.
ക്ഷയിൽ സംസ്ഥാനത്തിൽവെച്ചൊന്നാമനായി ജ
ച്ചു തൻെറ പ്രിയ ശിഷ്യനാണെന്നും അയാളുടെ അഭ്യു
ദയത്തിൽ തനിക്കു സീമാതീതമായ താല്പൎയ്യമുണ്ടെന്നും താൻ
ഇയ്യാളെ കുറിച്ചാണു രണ്ടു ദിവസം മുമ്പ് അദ്ദേഹത്തി
നോടു പറഞ്ഞിരുന്നതെന്നും ധരിപ്പിച്ചു. ഇതു കേട്ടപ്പോൾ
സ്പെൻസർ സായ്പിന്നും ഭാനുവിൻെറ പേരിൽ പ്രീതി തോ
ന്നി തൻെറ കീഴിൽ മാസം 250 ഉറുപ്പിക ശമ്പളത്തിൽ
ഒരുദ്യോഗം സ്വീകരിപ്പാനൊരുക്കമാണൊ എന്നദ്ദേഹം
ചോദിച്ചു. ആലോചിച്ചു മറുപടി പറയാമെന്നും അതി
ന്നു കുറച്ചു സമയം അനുവദിച്ചാൽകൊള്ളാമെന്നും ഭാനു മ
റുപടി പറഞ്ഞതനുസരിച്ചു പിറെറ ദിവസം കാലത്തു 8 മ
വരെ എട കൊടുത്തു. പാററർസൺസായ്പു തൻെറ
സ്നേഹിതൻെറ ബുദ്ധിപൂൎവ്വമായ ആലോചനയെ കുറിച്ചു
പ്രശംസിച്ചും ഭാനുവിനെ പോലുള്ള യോഗ്യർ കീഴുദ്യോഗ
സ്ഥന്മാരായി വരുന്നതു ദുൎല്ലഭമാണെന്നും അയാളുടെ പ്രവേ
ശനത്താൽ ഈ വകുപ്പിൻെറ നേരെ പ്രജകൾക്കു അധിക
വിശ്വാസം ജനിക്കത്തക്കവണ്ണം അയാൾ ജോലി ചെയ്യുന്ന
താണെന്നും തന്നിമിത്തം വകുപ്പിൻേറയും വകുപ്പദ്ധ്യക്ഷ
ൻേറയും കീൎത്തി വൎദ്ധിക്കുന്നതാണെന്നും ശുപാൎശി ചെയ്തു.
ഭാനു ഉടനെ വിവരത്തിന്നു നാട്ടിലേക്കു കമ്പി അടിച്ചു. ഉ
ദ്യോഗത്തിൽ പ്രവേശിക്കുന്നതിന്നു വിരോധമില്ലെന്നുതന്നെ
ഗോപാലപ്പണിക്കരുടെ മറുപടി കമ്പിവന്നു. പിറെറ
ദിവസം കാലത്തു 8 മണിക്കു കൃത്യമായി ഭാനു സ്പെൻസർ
സായ്പു അവർകളുടെ അടുക്കെ ചെന്നുതന്നെ നിയമിക്കു

ന്ന പക്ഷം ഉദ്യോഗത്തിൽ പ്രവേശിപ്പാനൊരുക്കമാണെന്നു പറഞ്ഞു. ഭാനവിമെന സായ്പ് അവർകൾ മാസം പ്രതി 250 ഉറുപ്പിക ശമ്പളത്തിൽ നിയമിച്ചുത്തരവുകൊടുത്തു. ഭാന ഉത്തരവു വാങ്ങി വന്ദനം പറഞ്ഞു മടങ്ങി. വഴിക്കെ പാററർസൺസായ്പിനെയും കണ്ടു വിവരം ധരിപ്പിച്ചു. തൽക്കാലത്തേക്ക ദേവിവിലാസം ഹിന്തുഹോസ്റ്റലിൽ താമസം ഉറപ്പിച്ചു. അനന്തരം നാട്ടിലേക്ക ഗോപാലപണിക്കരുടെ മേൽവിലാസത്തിൽ താഴെ പറയും പ്രകാരം ഒരു കത്തെഴുതി അയച്ചു.

ദേവീവിലാസം,

മദ്രാസ്സ, 26-6-86

ഞാൻ ഇന്നലെ കാലത്തു 8 മണിക്ക് ഇവിടെ എത്തി കോളെജു പ്രധാന അദ്ധ്യാപകനെ ചെന്നുകണ്ടു. സംസ്ഥാനത്തിൽവെച്ചൊന്നാമനായിട്ടാണു പരീക്ഷയിൽ ജയിച്ചിട്ടുള്ളതെന്ന് അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു. ഈ സമയത്ത് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ബങ്കളാവിൽ സി. ഡി. സി. വകുപ്പദ്ധ്യക്ഷൻ സ്പെൻസർ സായ്പു അവർകളുമുണ്ടായിരുന്നു. ഗുരുനാഥൻ ഞങ്ങളെ അന്യോന്യം പരിചയപ്പെടുത്തി. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആവശ്യപ്രകാരമായിരുന്നു ഗുരുനാഥൻ അടിയന്തരമായി കമ്പി അടിച്ചിരുന്നത്. എന്റെ സ്വഭാവത്തെപററി ഗുരുനാഥൻ അദ്ദേഹത്തെ ധരിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടായിരിക്കണം. കുശലപ്രശ്നാദികളും മററും കഴിഞ്ഞതിന്നു ശേഷം സ്പെൻസർ സായ്പ് അവർകൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ കീഴിൽ മാസംതോറും 250 ഉറുപ്പിക ശമ്പളത്തിൽ ഒരു ഗവമ്മേണ്ടു ജോലിയിൽ എന്നെ നിയമിക്കാമെന്നും അതു സ്വീകരിപ്പാൻ തയ്യാറാണൊ എന്നും ചോദിച്ചു. ഞാനപ്പോൾ തീച്ചപറഞ്ഞില്ല. അച്ഛന്നു കമ്പി അടിച്ചു സമ്മതം ചോദിച്ചതിന്നു ശേഷം തീച്ചപ്പെടുത്താമെന്നു കരുതി ഇന്നു കാലത്തു 8 മണിവരെ എടവാങ്ങി. അച്ഛന്റെ

മറുപടി കിട്ടിയതിന്നു ശേഷം ഇന്നു കാലത്തു ചെന്നു സമ്മതമാണെന്നു ഞാൻ പറയുകയും അദ്ദേഹം അപ്പോൾതന്നെ എന്നെ നിയമിച്ചു കല്പന തരുകയും ചെയ്തു.

ഇതിന്ന് എന്നെ പ്രേരിപ്പിച്ചതു് ഉദ്യോഗഭ്രമമൊ ധനകാംക്ഷയൊ സ്വാതന്ത്ര്യപ്രേമമൊ അല്ല ഞാനിതാ സവിനയം ബോധിപ്പിച്ചുകൊള്ളുന്നു. രാജാവിനേയും രാജനിയമത്തേയും വിനയപൂൎവ്വം ബഹുമാനിച്ചും ഭരണാധികാരികളെ അനാദരിക്കാതേയും പ്രജകളുടെ ക്ഷേമത്തിന്നും രാജ്യത്തിന്റെ നിലനില്പിന്നും വേണ്ടി ഉണ്ടാക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള നിയമങ്ങളുടെ ശരിയായ ഫലം പ്രജകളും ഭവിക്കത്തക്കവിധവും പ്രയത്നിക്കുകയാണു ഭാരതമാതാവിന്റെ പ്രിയ സന്താനങ്ങളായ നമ്മുടെ മുഖ്യമായ ചുമതല. ഈ ചുമതല ശരിയായി നിൎവ്വഹിക്കുന്നതിന്നു സൎക്കാർ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാൎക്കാണു് അധികം സൌകൎയ്യം. നമ്മുടെ ആയുഷ്കാലത്തെ ഏതു വഴിക്കു വിനിയോഗിപ്പാൻ നാം തീൎച്ചപ്പെടുത്തിയാലും നമ്മുടെ ജീവിതോദ്ദേശം സാധുസംരക്ഷണയും സത്യപരിപാലനവുമാണു്. അധികകാലം ഉദ്യോഗം ഭരിക്കേണമെന്നു് എനിക്കു താല്പൎയ്യമില്ല. പ്രജാക്ഷേമത്തെ മുൻനിൎത്തിക്കൊണ്ടു സൎക്കാർ ഉദ്യോഗം വഹിക്കുന്നതു സുസാദ്ധ്യമൊ എന്നു പരീക്ഷിച്ചാൽ കൊള്ളാമെന്നുണ്ടു്. അതു നിമിത്തമാണു ഞാൻ അച്ഛനോടനുവാദം ചോദിച്ചതു്. വിവരം വാസുനമ്പിയാരേയും മററും ധരിപ്പിക്കുവാനപേക്ഷ.

എന്റെ സ്വന്തം വിജയഭാനു.

൭-ാമദ്ധ്യായം

കേളുണ്ണിമൂപ്പിൽനായർ.

കേളുണ്ണിമൂപ്പിൽനായർ തെക്കെ മലയാളത്തിലെ ഒരു പുരാതനതറവാട്ടുകാരനാണു്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ പൂൎവ്വ

ന്മാർ പണ്ടു നാടുവാഴികളായിരുന്നു. ആ കാലത്തു് ഈ പ്രഭുക്കന്മാർ സ്വയമായി സ്വീകരിച്ചിരുന്നതും അവൎക്കു രാജാക്കന്മാർ കല്പിച്ചു കൊടുത്തിട്ടുണ്ടായിരുന്നതുമായ രാജചിഹ്നങ്ങളും സ്ഥാനമാനങ്ങളും പദവികളും മിക്കവാറും ക്രമേണ തേഞ്ഞുമാഞ്ഞു പോയി നമ്മുടെ കഥ നടക്കുന്ന കാലത്തു് അവയുടെ അവശിഷ്ടങ്ങളായി നായരുടെ തറവാട്ടിലേക്കു നിലവിലുണ്ടായിരുന്നതു മൂപ്പരുടെ ഉഷ്ണഭാവവും ചുമക്കുവാൻ നിവൃത്തിയില്ലാത്തവിധം കടം പേറിട്ടുണ്ടായിരുന്ന കുറെ ജന്മവസ്തുക്കളുമായിരുന്നു. മനുഷ്യർ വൎജ്ജിക്കേണ്ടതായ മദ്യപാനം, സ്ത്രീസേവ, ചൂതുകളി മുതലായ നീചകൎമ്മങ്ങളിൽ പുരുഷപ്രാപ്തിയായതോടുകൂടി ഇദ്ദേഹം നിശ്ശങ്കം പ്രവേശിച്ച് അവയെ വളരെ സ്ഥായിയായി ആദരിക്കുവാൻ തുടങ്ങിയതിനാൽ പൂൎവ്വികന്മാർ സമ്പാദിച്ചുവച്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്ന ധനം മിക്കവാറും നശിച്ചു കുടുംബാംഗങ്ങൾക്കു ദിവസവൃത്തിക്കുകൂടി ഞെരുക്കമായി. മൂപ്പിൽനായര് എന്നു പറഞ്ഞതുകൊണ്ടു് ഇദ്ദേഹം ഒരു വലിയ വയോധികനാണെന്നു വായനക്കാർ സംശയിക്കരുതു്. നന്നെ ചെറുപ്പത്തിൽതന്നെ മൂപ്പു കിട്ടിയ ഒരാളായതിനാൽ സ്ഥാനവലിപ്പം നിമിത്തം ആ പേരിന്നവകാശിയായി എന്നു മാത്രമെയുള്ളു. ജനങ്ങൾ തങ്ങളുടെ സമുദായത്തിൽനിന്നു ബഹിഷ്കരിച്ചു "ദൂരതഃപരിവൎജ്ജനീയർ" എന്ന നിലക്കു വിചാരിക്കപ്പെട്ടിരുന്ന ദുഷ്ടന്മാരും ദുരഹങ്കാരികളും ഈശ്വരജ്ഞാനവിമുഖന്മാരും ആയ മനുഷ്യാധമന്മാരോടുള്ള സഹവാസത്താൽ മനസ്സിന്നും സ്വഭാവത്തിന്നും വന്നിട്ടുണ്ടായിരുന്ന കുത്സിതമായ മാററത്തെ ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ മുഖവും ശരീരവും പ്രത്യക്ഷപ്പെടുത്തിയിരുന്നു. മനുഷ്യരുടെ യൌവനത്തേയും ഐശ്വൎയ്യത്തേയും ഒരുപോലെ ക്ഷയിപ്പിച്ച് അകാലവാൎദ്ധക്യത്തേയും രോഗബീജങ്ങളേയും വളൎത്തുന്ന മദ്യപാനാദിദുൎദ്ദേവതകൾക്കു മൂപ്പിൽനായർ ക്രമ

ത്തിലധികം അടിമപ്പെട്ടുകയാൽ ബലശാലിയായ ഇദ്ദേഹത്തിൻെറ യൌവനം അല്പകാലത്തിനുള്ളിൽ ക്ഷീണാവസ്ഥയെ പ്രാപിച്ചു. നായൎക്കു വിദ്യാഭ്യാസത്തിൽ അഭിരുചി തീരെ ഇല്ലാതിരുന്നതിനാൽ അദ്ദേഹത്തിൻെറ ബാല്യം മിക്കവാറും കളിയിൽതന്നെ കഴിഞ്ഞുകൂടി. അദ്ദേഹത്തിനു സിദ്ധിച്ച വിദ്യാഭ്യാസം ആത്മപരിഷ്കാരത്തെ ഉണ്ടാക്കത്തക്കതായിരുന്നില്ലെന്നു മാത്രമല്ല, അതു് അദ്ദേഹത്തെ ദുർമ്മാർഗ്ഗങ്ങളിൽ പ്രവേശിപ്പിച്ചു ദുർവൃത്തനാക്കിത്തീർപ്പാൻ ഒരു നല്ല വഴിയായും തീൎന്നു. താൻ തൻെറ നാട്ടിന്നധിപതിയാണെന്നുള്ള അന്ധവിശ്വാസത്താൽ തൻെറ ആജ്ഞയെ ലംഘിക്കുന്നവരെ ശിക്ഷിക്കുന്നതിനു മുഷ്കരന്മാരായ ചിലരെ അദ്ദേഹം സ്വാധീനിച്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. അവരിൽ പ്രധാനികൾ രണ്ടു മുസൽമാന്മാരായിരുന്നു. അവർ മൂപ്പിൽനായരുടെ രണ്ടു കൈകൾപോലെ അദ്ദേഹത്തിനുവേണ്ടി എന്തു കഠിനക്രിയയും പ്രവൎത്തിക്കുന്നതിനു സദാ സന്നദ്ധരായിരുന്നു. ചുരുക്കിപ്പറയുന്നതായാൽ മൂപ്പിൽനായർ സകല ദുർഗ്ഗുണങ്ങളുടേയും ജന്മഭൂമിയായിത്തീർന്നു. എന്നാൽ തൻെറ ആയുഷ്കാലം ക്രമേണ കുറഞ്ഞുകുറഞ്ഞു താൻ വാൎദ്ധക്യദശയോടു സമീപിക്കുന്നു എന്നോ രോഗബീജങ്ങൾ തൻെറ ശരീരത്തിൽ മുളച്ചു വേരൂന്നുവാൻ തുടങ്ങീട്ടുണ്ടെന്നോ മൂപ്പിൽനായർ സംശയിച്ചിരുന്നില്ല. അപ്രകാരമുള്ള വിചാരം മൂപ്പിൽനായരെപ്പോലുള്ളവൎക്കു പ്രത്യേകിച്ചും ഉണ്ടാവാൻ ഇടയില്ലല്ലോ. ലോകസ്വഭാവം—

"വ്യാഘ്രീവ തിഷ്ഠതി ജരാ പരിതൎജ്ജയന്തീ
രോഗാശ്ച ശത്രവ ഇവ പ്രഹരന്തി ദേഹം
ആയുഃ പരിസ്രവതി ഭിന്നഘടാദിവാംഭോ
ലോകസ്തഥാപ്യഹിതമാചരതീതി ചിത്രം."

എന്നവിധമാണല്ലോ.

നമ്മുടെ കഥ ആരംഭിക്കുന്നതിന്നു കുറച്ചു കൊല്ലം മുമ്പു മൂപ്പിൽനായരും തേലപ്പുറത്തു പരമേശ്വരൻനമ്പൂരിയും തമ്മിൽ ഒരു സീവിൽവ്യവഹാരം ഉത്ഭവിച്ചു. മൂപ്പിൽനായരുടെ തറവാട്ടുവക ഒരു വസ്തു നമ്പൂരിയുടെ ഇല്ലത്തേക്കു കൈവശം പണയം കൊടുത്തിരുന്നു. ആ വസ്തു എപ്പോഴെങ്കിലും നായർ വീട്ടുകാർ തീറുവില്ക്കുന്നതായാൽ നമ്പൂരിക്കല്ലാതെ മററാൎക്കും കൊടുക്കുന്നതല്ലെന്നു പണയാധാരത്തിൽ ഒരു നിശ്ചയം ചെയ്തിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. നമ്മുടെ മൂപ്പിൽനായർ തറവാട്ടിൽ കാരണവനായശേഷം പണത്തിന്നുള്ള വലിവു മൂലവും നമ്പൂതിരി തക്ക വില വയ്ക്കായ്കയാലും ആ നിശ്ചയത്തെ ഗണ്യമാക്കാതെ വസ്തു നമ്പൂരിയുടെ കൈവശത്തിൽനിന്ന് ഒഴിപ്പിച്ചെടുപ്പാനുള്ള അധികാരത്തോടുകൂടി നായർ തന്റെ ഉടമസ്ഥാവകാശത്തെ തന്റെ ഭാൎയ്യയുടേയും ബാരിസ്റ്ററുടേയും അമ്മാമനായ ചെമ്പകശ്ശേരി നാണുമേനോന്ന് അട്ടിപ്പേറു കൊടുത്തു. ആധാരനിശ്ചയത്തിന്നു വിരോധമായി ചെയ്ത പ്രവൃത്തി അസാധുവാകയാൽ അതിന്നു താൻ വഴിപ്പെടുന്നതല്ലെന്നു നമ്പൂരി മക്കടമുഷ്ടി പിടിച്ചതുകൊണ്ടു കാൎയ്യം സിവിൽക്കോടതിമൂലം തീൎച്ചപ്പെടുത്തേണ്ടതായി കലാശിച്ചു. മൂപ്പിൽനായൎക്കു സീവിൽകേസ്സുകൾ നടത്തേണ്ട കാൎയ്യത്തിൽ വലിയ പരിചയമുണ്ടായിരുന്നില്ല. അദ്ദേഹത്തിന്റെ പരിചയംമുഴുവനും ക്രിമിനാൽ കേസ്സുകളിലായിരുന്നു. പല സംഗതികളിലും ക്രിമിനാൽ കേസ്സുകളിൽപെട്ടു പ്രതിവാദം ചെയ്തിട്ടുണ്ടായിരുന്നതിനാൽ ആവക കാൎയ്യങ്ങളിൽ അദ്ദേഹത്തിന്നു യാതൊരു പകച്ചയും ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. സീവിൽകേസ്സു വന്നു നേരിട്ടപ്പോൾ അദ്ദേഹം കുറച്ചൊന്നു പരിഭ്രമിക്കാതിരുന്നില്ല. എങ്കിലും ഒരു കൈ നോക്കാമെന്നു കരുതി അതിന്നായി കോപ്പിട്ടു. കേസ്സിൽ നമ്പൂരിയുടെ പ്രധാനവാദം മുന്നാവകാശം (The Right of pre-emption) ആയിരുന്നു. എ

ട്ടാമ്പത്തു കൊല്ലത്തോളം അപ്പീൽ കേസ്സുകൾക്കുവേണ്ടി മൂപ്പിൽ നായരും നാണുമേനോനും നമ്പൂരിയും കോഴിക്കോട്ടേക്കും മദ്രാസ്സിലേക്കും നടന്നു വല്ലാതെ ബുദ്ധിമുട്ടി. അവസാനത്തിൽ നമ്പൂരിയുടെ വാദം തള്ളി ഹൈക്കോടതി തീർപ്പുകല്പിച്ചു. പക്ഷേ നമ്പൂരി യഥാൎത്ഥത്തിന്നു വിരോധമായി പുറപ്പെടുവിച്ചിരുന്ന ചമയവാദം കോടതി സ്ഥാപിച്ചതിനാൽ ആ വകക്ക് ഒരു വലിയ തുക അദ്ദേഹത്തിന്നു കെട്ടിക്കൊടുക്കേണ്ടതായി വന്നു. ഹൈക്കോടതിയുടെ തീർപ്പു കഴിഞ്ഞതിന്നുശേഷം മൂപ്പിൽനായർ ജയശ്രീയോടുകൂടെ നാണുമേനോനൊന്നിച്ചു കോഴിക്കോട്ടേക്കു പോന്നു. ബാരിസ്റ്റരെ കണ്ട ഉടനെ നമ്പൂരിയുടെ "ലോട്ടു പ്രീംഷൻ" തള്ളിയ വൃത്താന്തത്തെക്കുറിച്ചു വിസ്തരിച്ചു പറഞ്ഞശേഷം ചമയവിധി കെട്ടിവച്ച വസ്തു കോടതിമൂലം ഒഴിപ്പിച്ചുവാങ്ങുവാൻ ഏൎപ്പാടുചെയ്തു. ആ കേസ്സിലെ വിധിനടത്തുകാലം നമ്മുടെ കഥയാരംഭിച്ച്, രണ്ടുമൂന്നു മാസം കഴിഞ്ഞതിന്നുശേഷമാണ്. കോടതിയിൽ കെട്ടിവെക്കേണ്ടതായ പണം ബാരിസ്റ്റർവക്കൽ എണ്ണിക്കൊടുത്തു മൂപ്പിൽനായരും നാണുമേനോനും വള്ളുവനാട്ടേക്കുതന്നെ മടങ്ങി. പോരുന്നതിന്നു മുമ്പു ബാരിസ്റ്റരുടെ ചെവിയിൽ മൂപ്പിൽനായർ എന്തൊ മന്ത്രിക്കുകയുണ്ടായി.

൬-ാം അദ്ധ്യായം

ബാരിസ്റ്ററുടെ സംബന്ധാലോചനയും വിക്രമങ്ങളും.

ഭാനു മദ്രാസ്സിൽനിന്നയച്ച എഴുത്തു കിട്ടി ഗോപാലപ്പണിക്കരും മററും അത്യന്തം സന്തോഷിച്ചു. തന്റെ പുത്രന്റെ ഭാവി ഇത്ര ശോഭനമായിത്തീരുമെന്ന് അദ്ദേഹം സ്വപ്നേപി ആലോചിച്ചിരുന്നില്ല. ഭാനു ഉദ്യോഗം സ്വീ

കരിച്ച് അന്ത്യദിക്കിൽ താമസിക്കുന്നതിനെക്കുറിച്ചു പണിക്കൎക്കു നല്ല സമ്മതമായില്ലെങ്കിലും തന്റെ ഉദ്യോഗകാലം സാധുസംരക്ഷണത്തിന്നും സത്യപരിപാലനത്തിന്നും വേണ്ടി വിനിയോഗിപ്പാനാണു തീൎച്ചപ്പെടുത്തീട്ടുള്ളതെന്നു ഭാനു എഴുതീട്ടുണ്ടായിരുന്നതിനാൽ അദ്ദേഹം കൃതാൎത്ഥനായിഭവിച്ചു. പരീക്ഷയിൽ ഭാനുവിനുണ്ടായ കീൎത്തിമത്തായ വിജയംഹേതുവായും ബി. എ. പരീക്ഷയിൽ ജയിച്ചവൎക്കു കാലസ്ഥിതി അനുസരിച്ച് ആരംഭത്തിൽ തന്നെ 3 ഉറുപ്പികയിൽ കൂടുതൽ ശമ്പളം കിട്ടുവാൻ പ്രയാസമായിരിക്കെ ഇത്രവലിയ ശമ്പളമുള്ള ഗവൎമ്മെണ്ടുദ്യോഗം സിദ്ധിച്ചതോൎത്തും ശാരദെക്ക് അസാധാരണമായ ആനന്ദം ഉണ്ടായി. മാധവിക്കുട്ടിയുടേയും കല്യാണിഅമ്മയുടേയും സന്തോഷത്തിന്നതിരുണ്ടായിരുന്നില്ല. ഭാനു ജോലിയിൽ ഏൎപ്പെട്ടതിന്നു ശേഷം അയാളുടെ സ്തുത്യൎഹമായ പ്രവൃത്തികൾമൂലം ആയാൾ തന്റെ മേലധികാരിമാരേയും നാട്ടുകാരേയും ബന്ധുക്കളേയും ഒരുപോലെ സന്തോഷിപ്പിച്ചു.

ഇങ്ങിനെ ഇരിക്കെ ബാരിസ്റ്റർ തന്റെ സംബന്ധകാൎയ്യത്തെപ്പററി ഗോപാലപണിക്കരോടും വാസുനമ്പ്യാരോടും ചോദിച്ചു വിവരം അറിഞ്ഞുവരുവാനായി തന്റെ വിശ്വസ്തമിത്രങ്ങളിൽ ചിലരെ ഏല്പിച്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. ദൂതന്മാർ പലരും പല പ്രാവശ്യവും ഈ സംഗതി പണിക്കർ മുതലായവരോടാലോചിട്ടും തീൎച്ചമറുപടി യാതൊന്നും കിട്ടായ്കയാൽ ബാരിസ്റ്റർ അക്ഷമനായിച്ചമഞ്ഞു. ശാരദയെ സംബന്ധം ചെയ്യുന്ന കാൎയ്യത്തിൽ തനിക്കാവശ്യമായ ഒത്താശകൾ ചെയ്വാൻ അവകാശമുണ്ടെന്നു ബാരിസ്റ്റർ തെററിദ്ധരിച്ചിരുന്ന മാധവിഅമ്മക്ക് അദ്ദേഹം ഒന്നു രണ്ടു കത്തുകൾ അയച്ചു. എഴുത്തു കിട്ടിയതിന്നു മുമ്പും അതിന്നു ശേഷവും മാധവിക്കുട്ടി അറിയാതെ അവളുടെ ഗുണത്തെ ഉദ്ദേശിച്ചു കല്യാണി അമ്മ ഈ കാൎയ്യത്തിൽ ചില ശ്രമ

ങ്ങൾ ചെയ്തിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. നാട്ടിലെ പ്രമാണികളായ ചിലർമുഖേന ബാരിസ്റ്ററുടെ യോഗ്യതകളെക്കുറിച്ചുള്ള കൃത്രിമസ്തുതിപാഠകങ്ങൾ ഗോപാലപണിക്കർ ആദിയായിട്ടുള്ളവരുടെ ശ്രവണങ്ങളിൽ പ്രവേശിക്കത്തക്കവണ്ണം ഘോഷിക്കപ്പെട്ടിരുന്നു. ഈ വക ശ്രമങ്ങളുടെ ഫലം വിചാരിച്ചതുപോലെ സിദ്ധിക്കാഞ്ഞയാലും ഒരു സമയം ഫലവത്തായി തീരുന്നതായാൽക്കൂടി കാലതാമസമുണ്ടാവാൻ എടയുണ്ടെന്നു കരുതിയും ഇത്ര കാലദൈർഘ്യം വരുത്തുന്നതു് ആശാഭംഗത്തിന്നിടയാവുമെങ്കിലോ എന്നു ഭയപ്പെട്ടും ഗോപാലപണിക്കരുടെയും മറ്റും അഭിപ്രായമറിയുവാൻ താൻ തന്നെ നേരിട്ടു ചെല്ലാതിരുന്നാൽ കാര്യം വ്യവസ്ഥപ്പെടുകയില്ലെന്നു തീർച്ചപ്പെടുത്തി ബാരിസ്റ്റർതന്നെ വള്ളുവനാട്ടെക്കു പുറപ്പെട്ടു. ദൂതന്മാർവഴിക്കും മറ്റും ശ്രമിച്ചിട്ടു ഗുണകരമായ യാതൊരു മറുപടിയും കിട്ടാതിരിക്കെ തന്റെ ഉദ്ദേശത്തിന്റെയും ഉദ്യമങ്ങളുടെയും അവസാനം ഫലപ്രദമായിത്തീരുകയില്ലെന്നു ബാരിസ്റ്റർക്കു് ഊഹിപ്പാൻ ധാരാളം വഴിയുണ്ടായിരുന്നു. എങ്കിലും ആവക ദുസ്തർക്കങ്ങൾക്കൊന്നും അദ്ദേഹം തന്റെ മനസ്സിൽ സ്ഥലം കൊടുത്തില്ല. താൻതന്നെ നേരിട്ടുപോകാത്തതാണു് കാലതാമസത്തിന്നുള്ള ഹേതുവെന്നു മനസ്സിൽ ഉറച്ചു ബാരിസ്റ്റർ കോളമംഗലത്തേക്കു് പുറപ്പെട്ടു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ പുറപ്പാടു പതിവുപോലെ ധാരവേഷധാരിയായിട്ടായിരുന്നു. തറവാട്ടമര്യാദയും നാട്ടുനടപ്പുമനുസരിച്ചു ഗോപാലപണിക്കർ ബാരിസ്റ്ററെ യഥാവിധി സൽക്കരിച്ചു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആഗമനത്തിന്നുള്ള കാരണം ഇന്നതെന്നു ഗോപാലപണിക്കർ ഊഹിച്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്നു എങ്കിലും ബാരിസ്റ്ററുടെ യാത്രാശ്രമം തീർന്നതിന്നുശേഷം അന്നു് അവിടെ ചെല്ലുവാൻ വല്ല പ്രത്യേകകാരണവും ഉണ്ടോ എന്നു ചോദിച്ചു.

ബാരിസ്റ്റർ — "ഈ ചോദ്യത്തിന്നവകാശമില്ല.

ഞാനൊരു കാൎയ്യമുദ്ദേശിച്ചു പലതവണയും പണിക്കരുടെ അടുക്കലേക്കു ദൂതന്മാരെ അയച്ചിട്ടുണ്ടെന്നുള്ള സംഗതി വിസ്മരിക്കത്തക്കതല്ല. എന്റെ അപേക്ഷ സ്വീകരിക്കത്തക്കതല്ലെന്നു കരുതിയൊ അല്ലെങ്കിൽ ആ കാൎയ്യത്തിൽ പ്രവേശിക്കേണ്ടതായ ചുമതല തനിക്കില്ലെന്നുവിചാരിച്ചൊ അതൊ നിങ്ങളുടെ ഒരു ബന്ധുവായിരിപ്പാനുള്ള യോഗ്യത എനിക്കില്ലായ്കയാലൊ— എന്തുകൊണ്ടെന്നറിയുന്നില്ല—നിങ്ങൾ എന്റെ സന്ദേശങ്ങളെ വിലവെക്കാതിരുന്നതു".

ഗോപാലപണിക്കർ:—"ശാരദ എന്റെ മരുമകളാണ്. അതിന്നു സംശയമില്ല. പക്ഷെ അവൾ അവളുടെ അച്ഛൻ വാസുനമ്പ്യാരുടെ രക്ഷയിലാണിരിക്കുന്നതു്. അതുകൊണ്ടു ഞാൻ ഈ കാൎയ്യത്തിൽ പ്രവേശിച്ചു് എന്റെ ഇഷ്ടംപോലെ എന്തെങ്കിലും പ്രവൎത്തിക്കുന്നതു ശരിയല്ല. കുട്ടികളുടെ വിവാഹകാൎയ്യത്തിൽ മാതാപിതാക്കന്മാരുടെ അഭിപ്രായമാണു് ഒന്നാമതായി നോക്കേണ്ടതു്. അവർ തീൎച്ചപ്പെടുത്തുന്ന കാൎയ്യങ്ങൾക്കു വിരോധമായി ഞാൻ യാതൊന്നും പറയുന്നതല്ല. അവരുടെ അഭിപ്രായത്തെ പിൻതാങ്ങി അവൎക്കു വേണ്ടതായ ഒത്താശകൾ ചെയ്യുന്നതുകൂടാതെ ഇന്നവിധം ചെയ്യേണമെന്നു ഞാൻ അവരെ ശാസിക്കുന്നതു യുക്തമല്ലെന്നു നിങ്ങൾക്കുതന്നെ അറിയാമല്ലൊ. വാസുനമ്പ്യാരോടു ചോദിക്കുന്നതാണുത്തമം".

ബാരിസ്റ്റർ:— "എന്നാൽ നമ്പ്യാരെ ഇങ്ങോട്ടു വരുത്തിയാൽ കൊള്ളാം".

ഗോപാലപണിക്കർ ഒരു ഭൃത്യനെ വിളിച്ചു വാസുനമ്പ്യാരെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടുവരുവാൻ പറഞ്ഞു. അഞ്ചു നിമിഷത്തിന്നുള്ളിൽ നമ്പ്യാർ എത്തി.

പണിക്കർ— "നമ്പ്യാരെ!ബാരിസ്റ്റർ അവർകൾ വന്നിട്ടുള്ളതു് ഇന്ന കാൎയ്യമുദ്ദേശിച്ചാണെന്നു നിങ്ങൾ ഊഹി

ച്ചിട്ടുണ്ടായിരിക്കും. അതിന്റെ അവസാനതീർപ്പ് അറിഞ്ഞാൽക്കൊള്ളാമെന്നു പറയുന്നു."

നമ്പ്യാർ—"അതിന്റെ കാര്യം നാമെന്താണ് തീർച്ചയാക്കുവാനുള്ളത്. ശാരദക്കും അവളുടെ അമ്മക്കും നിങ്ങൾക്കും ബോദ്ധ്യമായാൽ പിന്നെ എന്റെ സമ്മതം നോക്കേണ്ടാവശ്യമില്ല. നിങ്ങൾക്കു പ്രീതിയാണെങ്കിൽ എനിക്കും സമ്മതമാണ്."

ബാരിസ്റ്റർ— (ഇവർ തന്നെ തോല്പിക്കുവാനാണ് വട്ടംകൂട്ടുന്നത് എന്നു വിചാരിച്ച്) "ഭാരവാഹിത്വമുള്ള അച്ഛനും അമ്മാമനും ഈ കാര്യത്തിൽനിന്നൊഴിഞ്ഞ സ്ഥിതിക്ക് ഇനി കഥയില്ലാത്ത ഒരു സ്ത്രീയുടേയും കാര്യബോധമില്ലാത്ത ഒരു പെൺകുട്ടിയുടേയും അഭിപ്രായം എനിക്കു ഗുണകരമായി തീരുമെന്നു ഞാനശേഷം കരുതുന്നില്ല. ഇത്രത്തോളം വന്ന സ്ഥിതിക്ക് അതുംകൂടി അറിഞ്ഞേക്കാം."

വാസുനമ്പ്യാർ—"ജാനകി! ബാരിസ്റ്റർ വന്നിട്ടുള്ളതു നിന്റെ മകൾ ശാരദയെ സംബന്ധം ചെയ്താൽ കൊള്ളാമെന്നുള്ള ഉദ്ദേശത്തോടുകൂടിയാണ്. നിന്റെ അഭിപ്രായമെന്താണ്?"

ജാനകി അമ്മ:—"അവൾ നന്നെ ചെറിയകുട്ടിയാണ്. അവൾക്കൊരു ഭർത്താവുണ്ടാകേണ്ട കാലമായിട്ടില്ല. (താഴ്ന്നസ്വരത്തിൽ) വിശേഷിച്ചു കുറെ ദിവസംമുമ്പു മാധവികുട്ടിയെ വിവാഹംചെയ്യേണമെന്ന് ഉദ്ദേശിച്ച് ഇദ്ദേഹം ഇവിടെക്കിൽ വന്നിട്ടുണ്ടായിരുന്നുവത്രെ. ഇങ്ങനെ മനസ്സിനും പ്രവൃത്തിക്കും സ്ഥിരതയില്ലാത്തവരെ എന്റെ കുട്ടിക്കു വേണ്ടാ."

നമ്പ്യാർ:—"കാര്യഗൌരവവും അതിന്റെ ഗുണദോഷവുമാലോചിക്കാതെ മറുപടി പറയരുത്. ശാരദയോടു ചോദിച്ച് അവളുടെ ഹിതവുംകൂടി അറിഞ്ഞതിന്നുശേഷമുള്ള സമാധാനമാണു ഞാൻ ആവശ്യപ്പെട്ടതു്."

ഇതു കേട്ടപ്പോൾ ജാനകിഅമ്മ അവിടെനിന്നു പോയി. കുറച്ചു നേരത്തിന്നുള്ളിൽ മടങ്ങിവന്നു.

നമ്പ്യാർ— "ശാരദയുടെ അഭിപ്രായമെന്താണ്."

ജാനകി— "അവളുടെ മറുപടി ബാരിസ്റ്റർക്ക് അനുകൂലമല്ല. അവൾ മനസ്സുകൊണ്ട് ഒരു ഉത്തമപുരുഷകേസരിയെ വരിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നും അദ്ദേഹം അവളിൽ ദൃഢാനുരക്തനാണെന്ന് അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രവൃത്തികൾമൂലവും വാക്കുകൾമൂലവും കുറച്ചു ദിവസം മുമ്പ് അവൾ ധരിച്ചു എന്നും അതിനാൽ അവൾ കന്യകയല്ലെന്നും അന്തഃകരണവിവാഹം കഴിഞ്ഞിട്ടുള്ള ഒരു സ്ത്രീയാണെന്നും പറയുന്നു. ഈ വിവരം ബാരിസ്റ്റർ അവർകളെ ധരിപ്പിപ്പാനായി അവൾ എന്നെ നിർബ്ബന്ധിക്കുന്നു."

ബാരിസ്റ്റർ ഇതു കേട്ട് ഇളിഭ്യനായി. വ്യസനവും ലജ്ജയും ദ്വേഷ്യവും സഹിപ്പാൻ വഹിയാതെയും ആരോടും യാത്ര പറയാതേയും എഴുനീററു വേഗം പടിപ്പുറത്തേക്കു പോയി. "ഇത്തരത്തിൽ എന്നെ അലക്ഷ്യമാക്കിയതിന്നും ഇതുവരെ കാര്യം പറയാതെ നട്ടംതിരിച്ചതിന്നും ഞാൻ ഇവരെ ഒരു പാഠം പഠിപ്പിക്കാതിരിക്കയില്ല. ബാരിസ്റ്ററുടെ യോഗ്യത അപ്പോൾ അവർ മനസ്സിലാക്കും. അവർ താന്താങ്ങളുടെ ചുമതലയൊഴിച്ചു ഞാൻ കളിക്കുന്നതു കണ്ടു രസിക്കാമെന്നു കരുതിയതിന്ന് അവർ അനുഭവിപ്പാൻ പോകുന്ന കഷ്ടപ്പാടുകൾ അവരുടെ ഉറക്കമുണർത്തും. അപ്പോൾ മാത്രമേ അവരുടെ വിഡ്ഢിത്തത്തിന്റെ ഗൌരവം അവർ ധരിക്കയുള്ളൂ." എന്നുതന്നെത്താൻ പിറുപിറുത്തുകൊണ്ടു ഗോപാലപണിക്കർ മുതലായവരോട് ഒരു ഗ്രന്ഥസമരം ചെയ്യാൻ തീർച്ചപ്പെടുത്തി ബാരിസ്റ്റർ കോഴിക്കോട്ടേക്കുതന്നെ മടങ്ങി. മാധവിക്കുട്ടിയെ നേരിട്ടു കണ്ട സമയം അവൾ ബാരിസ്റ്ററോടു ചെയ്ത പ്രസംഗം സദുദ്ദേശത്തോടുകൂടിയായിരിപ്പാൻ കാരണം മതിയാവുന്നില്ലെന്നും

അപ്പോൾ ഞങ്ങനെ പറഞ്ഞതു് എന്തോ പ്രത്യേക ഉദ്ദേശത്തോടുകൂടിയായിരിപ്പാൻ അവകാശമുള്ള എന്നും മാധവിക്കുട്ടിയും ശാരദയും അവരുടെ ബന്ധുക്കളും ബാരിസ്റ്ററെ തോല്പിപ്പാൻ വേണ്ടി ഒത്തൊരുമിച്ച് ഈവിധമെല്ലാം പ്രവൎത്തിച്ചിട്ടുള്ളതായിരിക്കാമെന്നും അദ്ദേഹം ശങ്കിച്ചു. ഏതുവിധമായാലും ആ സംഘത്തിൽ പെട്ടവർ എല്ലാവരേയും അവസ്ഥാനുസരണം അവമാനിക്കേണമെന്നു കരുതി അതിന്നുള്ള സന്ദൎഭത്തെ പ്രതീക്ഷിച്ചുംകൊണ്ടിരുന്നു.

ബാരിസ്റ്റർ പിന്നീടു് ഒരു ദിവസം വൈകുന്നേരം കോഴിക്കോട്ടുനഗരത്തിന്നു പുറത്തു ജനങ്ങൾ ധാരാളമായി ഗതാഗതം ചെയ്യാത്ത ഒരു നിരത്തിൽകൂടി ഏകനായി വ്യായാമാൎത്ഥം നടന്നുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ വഴിവക്കത്തുള്ള ഒരു കുടിലിന്റെ മുൻവശത്തു ഭയങ്കരരൂപികളായ രണ്ടു മുഹമ്മദീയർ തമ്മിൽ സംസാരിച്ചുകൊണ്ടു നില്ക്കുന്നതു കണ്ടു. ബാരിസ്റ്റർ അടുത്തു എന്നു കണ്ടപ്പോൾ അവർ പതുക്കെ നടക്കുവാൻ തുടങ്ങി. അവർ തീരെ അപരിചിതന്മാരായിരുന്നില്ല. അവർ സംസാരിച്ചിരുന്നതു വളരെ താഴ്ന്ന ശ്രുതിയിലായിരുന്നതിനാൽ വിഷയം ഇന്നതെന്നു ബാരിസ്റ്റൎക്കു ധരിക്കുവാൻ സാധിച്ചില്ലെങ്കിലും അവരുടെ വിശ്വാസം മറിച്ചായിരുന്നു. അതിനാൽ അവർ ഇരുവരുടേയും മനസ്സിൽ പെട്ടെന്നുണ്ടായ ശങ്കയെ പ്രതിഫലിപ്പിക്കുന്ന മുഖത്തോടും ചേഷ്ടകളോടുംകൂടി അവർ തങ്ങളുടെ മുമ്പോട്ടുള്ള മന്ദഗതിയെ തീക്ഷ്ണമാക്കി. ഇതിന്റെ രഹസ്യം എന്തെന്നറിവാനായി ബാരിസ്റ്ററും കുതിച്ചുനടന്നു. അവർ മുമ്പും ബാരിസ്റ്റർ പിമ്പുമായി ഇങ്ങനെ ഒരു നാഴികദൂരംവരെ നടന്നപ്പോഴെക്കും സന്ധ്യമയങ്ങി ഇരുട്ടു വ്യാപിപ്പാൻ തുടങ്ങിയതിനാൽ അവർ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ദൃഷ്ടിപഥത്തിൽനിന്നു മറഞ്ഞു. അദ്ദേഹം പിൻവാങ്ങാതെ പിൻതുടൎന്നു. അവർ ദൃഷ്ടിയിൽനിന്നു മറഞ്ഞ സ്ഥലം

പുറമെ പോയി നോക്കിയപ്പോൾ അവിടം തിങ്ങിനില്ക്കുന്ന വൃക്ഷങ്ങളുടെ നിഴൽകൊണ്ടു് അന്ധകാരമയമായി കാണെ കയാലും തന്റെ സമീപത്തു വലിയ കല്ലുകൾ വന്നു വീഴുവാൻ തുടങ്ങിയതിനാലും വീട്ടിലേക്കതന്നെ തിരിച്ചു. പിറെറ ദിവസം താൻ സബ്കോടതിയിൽ ചെന്നപ്പോൾ ഈ മുഹമ്മദീയരിൽ ഒരാളെ അവിടെ കണ്ടെത്തി. കുറച്ചു കഴിഞ്ഞപ്പോൾ അവന്റെ ചങ്ങാതി ഖജാവിന്റെ സമീപത്തും മററുമായി ചാത്തിക്കൊണ്ടു നില്ക്കുന്നതും കണ്ടു. അന്നു വൈകുന്നേരം ബാരിസ്റ്റർ തന്റെ കൈതോക്കും കയ്യിലെടുത്തു തലേദിവസം തന്നെ കല്ലെറിഞ്ഞു് ഓടിച്ചു സ്ഥലത്തേക്ക ചെന്നു. ആരേയും കണ്ടില്ല. രാത്രി എട്ടു മണിവരെ ആ വഴിയിൽകൂടെ അങ്ങോട്ടുമിങ്ങോട്ടും ചുററിനടന്നിട്ടും തലേദിവസത്തെ ദുർന്നിമിത്തങ്ങൾ ആവത്തിക്കാതിരുന്നതിനാൽ വീട്ടിലേക്കതന്നെ മടങ്ങി.

ബാരിസ്റ്റർ വീട്ടിൽ എത്തിയതിന്നശേഷം ചുരുട്ടുപെട്ടിയിൽനിന്നൊരു ചുരുട്ടെടുക്കുവാൻവേണ്ടി മേശയുടെ സമീപത്തേക്ക ചെന്നപ്പോൾ അതിന്മേൽ ഒരു എഴുത്തിരിക്കുന്നതു കണ്ടു. അതെടുത്തു തുറന്നുനോക്കി. അതിൽ താഴെ പറയുംപ്രകാരം എഴുതിയിരുന്നു. "ആയുസ്സിൽ കൊതിയുണ്ടെങ്കിൽ ഞങ്ങളുടെ പ്രവൃത്തികളിൽ ദൃഷ്ടിവെക്കാതിരുന്നുകൊൾവിൻ. വൈഷമ്യം ധരിക്കാതെ കളിക്കുവാൻ ശ്രമിക്കേണ്ട." ഇതു കണ്ടപ്പോൾ ബാരിസ്റ്റർക്കാശ്ചൎയ്യം തോന്നി. ഇതു താൻ തലേദിവസംകണ്ട മാപ്പിളമാരുടെ വിദ്യയായിരിക്കാമെന്നു് അദ്ദേഹം ഊഹിച്ചു. പക്ഷെ തന്നെ ഈവിധം ഭയപ്പെടുത്തുവാനുള്ള കാരണം എന്താണെന്നാലോചിച്ചിട്ടു യാതൊന്നും തോന്നായ്കയാൽ മേനോൻ വല്ലാതെ പരുങ്ങിവശായി. ഒടുവിൽ ഭൃത്യനെ വിളിച്ചു താൻ പുറത്തേക്ക പോയിരുന്ന സമയം അവിടെ ആരെങ്കിലും വന്നിട്ടുണ്ടായിരുന്നുവോ എന്നു ചോദിച്ചു

പ്പോൾ "ഒരു മാപ്പിള വന്നു യജമാനന്റെ മേൽവിലാസമെഴുതി പശവച്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്ന ഒരു ലക്കോട്ട് എന്റെ കയ്യിൽ തന്ന് യജമാനൻ വരുമ്പോൾ തരുവാൻ പറഞ്ഞുപോയി" എന്നു ഭൃത്യൻ മറുപടിപറഞ്ഞു. എന്തായാലും ഈ സംഗതിയിൽ അന്തർഭവിച്ചിട്ടുള്ള രഹസ്യം ഇന്നതെന്നറിയാതെ കഴികയില്ലെന്നു കരുതി കുളിയും ഊണും കഴിച്ചു ശയനമുറിയിൽ പ്രവേശിച്ചു കിടന്നുറങ്ങി. പിറേറദിവസം പതിവുപോലെ കോടതിയിൽ പോയി അഞ്ചുമണിക്കു മടങ്ങിവന്നു. അന്നു പുറത്തേക്ക് എങ്ങും പോയില്ല. ചിന്താമഗ്നനായി കിടന്നതേയുള്ളു. രാത്രി ഏകദേശം പതിനൊന്നുമണിയാവുന്നതുവരെ അപ്രകാരംതന്നെ കിടന്നു. അതിന്നുശേഷം ഭക്ഷണാദികൾ കഴിച്ചു റിവോൾവർ എടുത്തു കുപ്പായക്കീശയിലിട്ടു മേനോൻ പുറത്തേക്കിറങ്ങി. മുമ്പു പറഞ്ഞിട്ടുള്ള കുടിലിന്നു സമീപത്തു ചെന്നു ചെവിയോർത്തപ്പോൾ അതിന്നുള്ളിൽനിന്നു സംസാരം കേട്ടു. വഴിവക്കത്തുണ്ടായിരുന്ന ഒരു മരത്തിന്റെ മറവുപറ്റി ഏകദേശം ഒരു മണിക്കൂറുനേരത്തോളം നിന്നാറെ രണ്ടുപേർ കുടിലിൽനിന്നു പുറത്തേക്കിറങ്ങി പോകുന്നതു കണ്ടു. അവർ അറിയാതെ അദ്ദേഹം അവരെ അനുഗമിച്ചു. കുറെ നടന്നതിന്നു ശേഷം അവർ ഒരു വീടിന്റെ പടിക്കൽ ചെന്നുനിന്ന് എന്തോ പതുക്കെ സംസാരിച്ചു പടിവാതിലിന്റെ സാക്ഷനീക്കി അകത്തേക്കു കടന്നു. വീട്ടിന്റെ പിൻഭാഗത്തു വാഴകൾ തിങ്ങിനിന്നിരുന്ന ഒരു സ്ഥലത്തു ചെന്നു ചുമർ തുരന്നു രണ്ടുപേരും വീട്ടിന്നുള്ളിൽ പ്രവേശിച്ചു. ഇതു കണ്ടപ്പോൾ ബാരിസ്റ്റർ നിശ്ശബ്ദമായി വീട്ടിന്റെ നാലുപുറത്തും നടന്നു നോക്കിയതിൽ പുറത്തേക്കുള്ള രണ്ടു വാതിലുകളും അകത്തുനിന്നു ബന്ധിച്ചിട്ടുള്ളതായി കണ്ടു. പുറത്തുനിന്നു ബാരിസ്റ്ററും അവയെ ദൃഢമായി ബന്ധിച്ചു. കിണററിന്നരികെ വച്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്ന കയറെടുത്തു

ചുമർ തുരന്നതിന്റെ കുറച്ചകലെ നിന്നിരുന്ന ഒരു മരത്തിന്മേൽ ഒരു തല ബന്ധിച്ച മറ്റെ തലക്കൽ ചുമർ തുരന്ന വട്ടത്തിൽ വലിച്ചാൽ മുറുകുന്നവിധം ഒരു കുടുക്കുണ്ടാക്കി അതു ചുമരോട് അടുപ്പിച്ച പിടിച്ച് അകത്തേക്കു കടന്നിട്ടുണ്ടായിരുന്നവരുടെ വരവും കാത്തുനിന്നു. കുറെ കഴിഞ്ഞപ്പോൾ ഒരാൾ ഈ വൃത്താകാരമായ ദ്വാരത്തിൽക്കൂടി കാലുകൾ പുറത്തേക്കിട്ടു. ഏകദേശം അരവരെ പുറത്തേക്കു കടന്നപ്പോൾ ബാരിസ്റ്റർ കയർ പെട്ടെന്നു വലിച്ചുമുറുക്കി, കുടുക്കിൽപെട്ടവനെ വലിച്ച വേഗത്തിൽ താഴത്തിട്ടു. കൈകാലുകൾ ബലമായി കെട്ടിവരിഞ്ഞു അനങ്ങുവാൻ പാടില്ലാത്ത വിധത്തിലാക്കി. ഇതെല്ലാം ഒരു ഞൊടിയിടകൊണ്ടു കഴിഞ്ഞു. തന്റെ കുപ്പായക്കീശയിലുണ്ടായിരുന്ന കൈത്തോക്കെടുത്തു കാണിച്ച് "ഇതു് ഏകസമയത്തു് ആറു വെടി പൊട്ടുന്ന റിവാൾവർ ആണ്. നിനക്കു മരണത്തിൽ പേടിയില്ലെങ്കിൽ മാത്രം പുറത്തേക്കുവന്നാൽ മതി." എന്നു് അകത്തുണ്ടായിരുന്നവനോടു പറഞ്ഞു. കെട്ടിവരിഞ്ഞിട്ടിരുന്നവനോട് "നിനക്കു നിന്റെ ഭാര്യയുടേയും കുട്ടികളുടേയും പേരിൽ സ്നേഹമുണ്ടെങ്കിൽ നിലവിളി കൂട്ടാതെ ഞാൻ ചോദിക്കുന്ന ചോദ്യങ്ങൾക്കു സത്യമായി മറുപടി പറഞ്ഞുകൊൾക. നിന്നെ ഞാൻ വെറുതെ വിടുകയില്ല. നിങ്ങൾ എന്നെ പേടിപ്പിക്കുവാൻ ശ്രമിച്ചു ഇല്ലേ? ഭീഷണി കാണിച്ചാൽ പേടിച്ചോടുന്നവൻ ഞാനല്ല. ഇതു നല്ലപോലെ മനസ്സിലാക്കണം. നിങ്ങൾ രണ്ടു പേരും അതിമുഷ്കരന്മാരും എന്തും ചെയ്യാൻ ധൈര്യമുള്ളവരുമാണെന്നു ഞാൻ ധരിച്ചിട്ടുണ്ട്. അതുവക മുഷ്കുകൾ എന്റെ നേരെ പ്രയോഗിക്കേണ്ട. സത്യം പറയുന്നതായാൽ നിങ്ങളെ നിശ്ചയമായും ഞാൻ സഹായിക്കും. ഇല്ലെങ്കിൽ ഇപ്പോൾതന്നെ ഞാൻ നിങ്ങളെ പൊലീസ്സുകാർവശം ഏല്പിക്കുന്നതാണ്" എന്നു പറഞ്ഞു.

കള്ളൻ— (ആ സ്ഥിതിയിൽ കിടക്കുമ്പോൾ ഇയ്യാളോടെതിൎക്കുന്നതു് അസാദ്ധ്യമെന്നു കരുതി.) "എജമാനനേ! ഞാൻ ഇതുവരെ ഇതുപോലെയുള്ള കുടുക്കിൽ പെട്ടിട്ടില്ല. ഇതിൽനിന്നു് എജമാനന്റെ സഹായവും സമ്മതവും കൂടാതെ ഒഴിഞ്ഞുപോകാമെന്നു ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നതുമില്ല. ഞാൻ സത്യമല്ലാതെ ഒന്നും പറയുകയില്ല."

ബാരിസ്റ്റർ— "നീ ഇന്നലെ ഖജനാവിന്റെ ഉമ്മറത്തു ചുററിപ്പററി നിന്നിരുന്നില്ലേ?"

കള്ളൻ— "ഉവ്വ്."

ബാരിസ്റ്റർ— "നീ എന്തിനാണു് അപ്രകാരം ചെയ്തിരുന്നതു്. മിനിഞ്ഞാന്നു രാത്രി നിങ്ങളല്ലെ എന്നെ കല്ലുവലിച്ചെറിഞ്ഞു് ഓടിച്ചതു്. സത്യം മാത്രം പറഞ്ഞാൽ മതി. നിന്റെ ജീവന്റെ ഇരിപ്പു് എന്റെ കയ്യിലാണു്. കളവു പറയുന്നതായാൽ നിന്റെ ഗതി അവസാനഗതിയായി തീരുമെന്നു് ഓൎമ്മവേണം."

കള്ളൻ— "എജമാനനേ! സംശയിക്കേണ്ട. ഞാൻ കള്ളനാണെങ്കിലും ഇതുവരെ വാക്കു മാറീട്ടില്ല. അതു ഞങ്ങളുടെ ജാതിയുടെ പ്രത്യേകഗുണമാണു്. കല്ലെടുത്തു് എറിഞ്ഞു് ഓടിച്ചതു നിങ്ങൾ ഞങ്ങളുടെ പ്രവൃത്തികളിൽ ദൃഷ്ടിവെക്കാതിരിപ്പാൻ വേണ്ടിയാണു്. നിങ്ങൾ ഞങ്ങളുടെ പ്രവൃത്തികളെ കണ്ടറിയുവാൻ ശ്രമിക്കുന്നുണ്ടെന്നു ഞങ്ങൾക്കു തോന്നുകയാൽ അപ്രകാരം ചെയ്തതാണു്. മററു സംഗതികളെല്ലാം ഞാൻ എജമാനന്റെ ചെവിയിൽ പറയാം. ഉറക്കെ പറയുന്നതു ചീത്തയാണു്. ചുമരിന്നും കൂടി കാതുണ്ടു്.

ബാരിസ്റ്റർ— ഇതു കേട്ടു കള്ളന്റെ അടുത്തു ചെന്നിരുന്നു. അവന്റെ വായിൽനിന്നു പുറപ്പെട്ടിരുന്ന വൃത്താന്തങ്ങളെ ശ്രവിച്ചു. "മതി, മതി, അതികഠിനം." എന്നു പറഞ്ഞു് എഴുനീററു.

കള്ളൻ—"ഞങ്ങളുടെ ഇന്നത്തെ ശകുനം പിഴച്ചു. വെറും കയ്യോടുകൂടി മടങ്ങി പോകേണ്ടതായിവന്നു. ഇനി ഞങ്ങളെ വിട്ടയച്ചുകൂടെ. ഇപ്പോൾ യജമാനന്റെ യോഗ്യത ഞങ്ങൾക്കു മനസ്സിലായി. ഇനി യജമാനന്നു വിരോധമായി യാതൊന്നും ഞങ്ങൾ പ്രവൃത്തിക്കുന്നതല്ല. ഞങ്ങളുടെ പേരിൽ കൃപയുണ്ടായി ഞങ്ങളെ വിട്ടയച്ചാൽ കൊള്ളാം."

ബാരിസ്റ്റർ—"എന്തെ ഒന്നും കിട്ടാഞ്ഞതു്?"

കള്ളൻ—"പുരക്കകത്തുള്ളവരിൽ ഒരാൾ ഉറങ്ങീട്ടില്ല; അയാൾ കുരക്കുന്നതുകേട്ടു ഞങ്ങൾ പുറത്തേക്കുതന്നെ പോന്നു. ഞങ്ങളെ വിട്ടയക്കണേ! അയാൾവന്നു നിലവിളികൂട്ടിയാൽ ഞങ്ങൾ വിഷമത്തിലാവും," എന്നു കരഞ്ഞപേക്ഷിച്ചപ്പോൾ "കയറഴിച്ചുവിട്ടു ഉടനെ എത്തുന്നാൽ ഞാനിതിൽനിന്നു് ഒരു ഉണ്ട ചിലവാക്കും." എന്നുപറഞ്ഞു കെട്ടുകളഴിച്ചുവിട്ടു. അകത്തുനിന്നിരുന്നവനെയും പുറത്തേക്കു കടത്തി രണ്ടുപേരോടും വേഗത്തിൽ ഓടിപ്പോകുവാൻ പറഞ്ഞു.

൮-ാം അദ്ധ്യായം.

ഒരു ദുർമ്മരണം—പൊല്ലീസ്സു വിചാരണ.

കള്ളന്മാർ ഭവനഭേദനംചെയ്തു് കക്കുവാൻ ശ്രമിച്ചതിനെ പററിയും മററും കഴിഞ്ഞ അദ്ധ്യായത്തിൽ വിവരിച്ച സംഭവങ്ങൾ നടന്ന ദിവസം രാവിലെ ആര്യമംഗലം ഒരു വലിയ ബഹളത്തിന്റെയും സമാധാനക്കേടിന്റെയും കേന്ദ്രസ്ഥാനമായിരുന്നു. വിളഞ്ഞുനിന്നിരുന്ന നെല്ലു കൊയ്തെടുക്കുവാൻ ഗോപാലപ്പണിക്കർ കൊയ്ത്തുകാരെ ശേഖരിച്ചു കൊയ്ത്താരംഭിച്ചസമയം നെല്ലിന്റെ ഇടയിൽ

കിടന്നിരുന്ന ഒരു മൃതശരീരത്തെ കൊയ്ത്തുകാർ കണ്ടു വിവരം ഉടനെ ഗോപാലപ്പണിക്കരെ അറിയിച്ചു. ഗോപാലപ്പണിക്കർ വന്നുനോക്കി എന്താണു ചെയ്യേണ്ടതെന്നറിയാതെ അദ്ദേഹം വല്ലാതെ പരുങ്ങി. ഇതുകേട്ടു വാസുനമ്പ്യാരും ഓടിവന്നു. അപ്പോഴെക്കും ഈ വൃത്താന്തം കേട്ടവരെല്ലാം ആ സ്ഥലത്തേയ്ക്കു ഓടിഎത്തിത്തുടങ്ങി. അവിടെ കൂടീട്ടുണ്ടായിരുന്നവരിൽ ഒരാൾ സ്ഥലം അധികാരിയേ കൂട്ടിക്കൊണ്ടുവരുവാൻ ഉപദേശിച്ചു. അധികാരി ഉടനെ സ്ഥലത്തെത്തി പോലീസ്സിന്നു റിപ്പോർട്ടെഴുതി അയച്ച് ഒരു മണിക്കൂറു കഴിയുമ്പോഴെക്കും ഒരു ഹെഡ് കാൺസ്റ്റബെളും രണ്ടു കാൺസ്റ്റബ്ൾമാരും വന്നുചേൻ. അവർ വന്നെത്തിയ ഉടനെ ശവം കിടന്നിരുന്ന സ്ഥലസ്വഭാവത്തെയും കിടപ്പിന്റെ സമ്പ്രദായത്തെയും മററും കാണിച്ച് ഒരു യാദാസ്തു എഴുതി തയ്യാറാക്കിയതിന്നുശേഷം ശവത്തെ എടുത്തു സ്ഥലം മാററിക്കിടത്തി പരുക്കുകൾ നോക്കി ആ വിവരത്തിന്നും യാദാസ്തു തയ്യാറാക്കുവാൻ ആരംഭിച്ചു. കഴുത്തിൽ, കയറു കെട്ടി മുറുക്കി ശ്വാസംമുട്ടിച്ചു കൊന്നതാണെന്ന് ഊഹിക്കാവുന്നവിധം ഒരു പാടുണ്ടായിരുന്നതിനാൽ മരണത്തിന്നുള്ള ഹേതു നിഷ്പ്രയാസം മനസ്സിലാക്കുവാൻ സാധിച്ചു. ശവത്തിന്റെ വക്ഷഃപ്രദേശത്തു ബ്രാഹ്മണർ ധരിക്കുന്ന പൂണനൂലും ശിരസ്സിൽ പൂർവ്വശിഖയും ഉണ്ടായിരുന്നതിനാൽ മരിച്ചാൾ നമ്പൂരിയായിരിക്കാമെന്നും ഊഹിച്ചു. അവിടെ കൂടീട്ടുണ്ടായിരുന്നവരിൽ ആർക്കെങ്കിലും മരിച്ചാൾ ഇന്നാവനാണെന്നു പറയുവാൻ സാധിക്കുമോ എന്നു പൊല്ലീസ്സുകാർ ചോദിച്ചപ്പോൾ ഗോപാലപ്പണിക്കർ “തേലപ്പുറത്തു പരമേശ്വരൻനമ്പൂരിയാണെന്നു തോന്നുന്നു” എന്നു പറഞ്ഞു. പിന്നീട് ശവശരീരത്തെ സൂക്ഷ്മമായി പരിശോധിക്കുവാൻ തുടങ്ങി. കഴുത്തിൽ ചുറേറാടുചുററു കയറു വരിഞ്ഞു കെട്ടിമുറുക്കിയാൽ ഉണ്ടാവുന്നവിധം ഒരു പരുക്കല്ലാതെ മരണ

സംഭവിക്കത്തക്ക മററു പരുക്കുകൾ ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. ഉടുത്ത മുണ്ടിന്റെ മേൽ ഒരു തോർത്തുമുണ്ടു കെട്ടീട്ടുണ്ടായിരുന്നതിനാൽ മുണ്ടഴിഞ്ഞിട്ടില്ലായിരുന്നു. മടിക്കുത്തിലും ശവം കിടന്നിരുന്ന സ്ഥലത്തും ചില കടലാസ്സുകൾ ഉണ്ടായിരുന്നു. അതിൽ ഒരു കടലാസ്സിൽ "ചെക്കുപ്രകാരം ഖജനാവിൽ നിന്നു വാങ്ങിയ ഉറുപ്പിക 5365—8ണ—10പൈ എന്നു എഴുതീട്ടുണ്ടായിരുന്നു. അതിന്നു താഴെ പലതരം നോട്ടുകളുടെ എണ്ണവിവരവും തുകയും ഒരു പട്ടികപോലെ എഴുതി ആകത്തുക 5365 ക. എന്നു് എഴുതിയിരുന്നു. ഇതു മൂലം മരിച്ചാളുടെ വക്കൽ മേൽപറഞ്ഞ സംഖ്യക്കുള്ള നോട്ടുകൾ ഉണ്ടായിരുന്നതായി പൊല്ലീസ്സുകാർ ഊഹിച്ചു.

മേൽപറഞ്ഞ ലക്ഷ്യങ്ങൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ മരണഹേതുവെ വെളിപ്പെടുത്തി. പോസ്റ്റ്മോർട്ടം Post mortem പരിശോധനക്കായി ശവം ആസ്പത്രിക്കയപ്പാൻ വേണ്ട ഏർപ്പാടു ചെയ്തു നമ്പൂരിയുടെ ഇല്ലത്തുചെന്നു വിവരം അറിയിപ്പാൻ ആളെ അയച്ചു. മെഡിക്കൽ പരിശോധനയിൽ ശ്വാസംമുട്ടിച്ചു കൊന്നതാണെന്നു സർജ്ജിയൺ സർട്ടിഫിക്കററു കൊടുത്തു.

ഇതു കഴിഞ്ഞു പിറേറദിവസം കാലത്തു പോലീസ്സ് ഇൻസ്പെക്ടർ, സബ് ഇൻസ്പെക്ടർ മുതലായവർ മരണം സംഭവിച്ചതു് ഏതുവിധമെന്നന്വേഷിച്ചു തെളിവു ശേഖരിപ്പാൻ വേണ്ടി സ്ഥലത്തെത്തി. ശവം കിടന്നിരുന്നതു ഗോപാലപ്പണിക്കരുടെ ഭൂമിയിലായിരുന്നതുകൊണ്ടു പ്രഥമത്തിൽ മരണത്തെക്കുറിച്ചു് ഒരു ബോദ്ധ്യസ്ഥനാകയാൽ അദ്ദേഹത്തെ വിളിച്ചുകൊണ്ടു വരുവാൻ ഒരു പൊല്ലീസ്സുകാരനെ അയച്ചു. അദ്ദേഹം വന്ന ഉടനെ ഇൻസ്പെക്ടർ താഴെ പറയുംപ്രകാരം സംഭാഷണം തുടങ്ങി.

ഇൻസ്പെക്ടർ—"നിങ്ങളാണു ശവം ഇന്നാളുടേതാണെന്നു് ഒന്നാമതായി കണ്ടറിഞ്ഞു പറഞ്ഞതു്, അല്ലേ?"

പണിക്കർ:—"അതെ"

ഇൻസ്പക്ടർ!—"നിങ്ങൾ മിനിഞ്ഞാന്ന പകലും രാത്രിയും എവിടെയായിരുന്നു? ഈ ദിക്കിൽ തന്നെ ഉണ്ടായിരുന്നില്ലെ?"

പണിക്കർ:—"ഉവ്വ"

ഇൻസ്പക്ടർ "മരിച്ച നമ്പൂരിയായിട്ടു പരിചയമുണ്ടായിരുന്നുവോ?"

പണിക്കർ:—"ഉണ്ടായിരുന്നു".

ഇൻസ്പക്ടർ:—"എന്താണ പരിചയത്തിന്നുള്ള കാരണം. എന്നുമുതൽ പരിചയമുണ്ട്?"

പണിക്കർ:—"എനിക്ക് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഇല്ലംവക കുറെ കാണവസ്തുക്കളുണ്ടായിരുന്നു. ഏകദേശം 30 കൊല്ലമായി അദ്ദേഹത്തെ അറിയും".

ഇൻസ്പക്ടർ—"നിങ്ങൾക്കിപ്പോൾ എത്ര വയസ്സായി".

പണിക്കർ—"എനിക്കിപ്പോൾ 50, 52 വയസ്സായി"

ഇൻസ്പക്ടർ—"നമ്പൂരി നിങ്ങളുടെ സമീപസ്ഥനായിട്ടു നിങ്ങൾ തമ്മിലുള്ള പരിചയത്തിന്നു 30 കൊല്ലത്തെ പഴക്കമെയുള്ളു. നിങ്ങൾക്ക വയസ്സ് 52 ആയി എന്നല്ലെ പറഞ്ഞത്. അതിനാൽ പരിചയത്തിന്ന് അധികം പഴക്കമുണ്ടാവാൻ എടയുണ്ടല്ലൊ?".

പണിക്കർ—"അവകാശമുണ്ടെങ്കിലും നമ്പൂരിക്ക വയസ്സ അധികമായിട്ടില്ല. 30, 32 വയസ്സിൽ കൂടുതൽ പ്രായമായിട്ടുണ്ടെന്നു തോന്നുന്നില്ല."

ഇൻസ്പക്ടർ—"(ഇതുകേട്ട് ഇൻസ്പക്ടർ ഇളിഭ്യനായെങ്കിലും അതു പുറത്തു കാണിക്കാതെ) കാണവസ്തുക്കൾ ഇപ്പോൾ നിങ്ങളുടെ കൈവശമില്ലെ?"

പണിക്കർ:—"ഇല്ല. അദ്ദേഹം ഒഴിപ്പിച്ചുവാങ്ങി."

ഇൻസ്പക്ടർ:—"നിങ്ങൾ ഒഴിഞ്ഞുകൊടുത്തുവൊ? അതോ വ്യവഹാരത്താൽ ഒഴിപ്പിച്ചുവൊ?"

പണിക്കർ:— "അദ്ദേഹം ലായർനോട്ടീസ്സയച്ചപ്പോൾ ഞാൻ വസ്തു ഒഴിഞ്ഞുകൊടുത്തു".

ഇൻസ്പെക്ടർ:— "അതുസംബന്ധമായി നിങ്ങൾ തമ്മിൽ മുഷിച്ചലാണ്. അല്ലെ?"

പണിക്കർ:—"ഞങ്ങൾ തമ്മിൽ കുറച്ചു വിരോധമുണ്ടായിരുന്നു."

ഇൻസ്പെക്ടർ:—"ആ വസ്തുവിൽനിന്നു കൊല്ലത്താൽ എന്താദായമുണ്ടായിരുന്നു?"

പണിക്കർ:—"2000 പറ നെല്ലു കിട്ടിയിരുന്നു."

ഇൻസ്പെക്ടർ—"നിങ്ങൾ മരിച്ച നമ്പൂരിയെ ഒടുവിൽ കണ്ടതു് എന്നാണു്?"

പണിക്കർ:—"നാലഞ്ചു ദിവസം മുമ്പു് എന്റെ വീട്ടിന്റെ പടിക്കൽക്കൂടി തെക്കോട്ടു പോകുന്നതു കണ്ടു."

ഇൻസ്പെക്ടർ.—"അദ്ദേഹമൊരുമിച്ചു പിന്നെ ആരെങ്കിലും ഉണ്ടായിരുന്നുവോ?"

പണിക്കർ:—"ഒരു ഭൃത്യനുണ്ടായിരുന്നു."

ഇൻസ്പെക്ടർ—"അയാളെ നിങ്ങൾ അറിയുമൊ? അറിയുമെങ്കിൽ ആരാണു്?"

പണിക്കർ— "ഉവ്വ്: നീലമന നാരായണൻനായരാണു്."

ഇൻസ്പെക്ടർ—"നാരായണൻനായരോടു നിങ്ങൾ അപ്പോൾ എന്തെങ്കിലും സംസാരിക്കയുണ്ടായോ?"

പണിക്കർ—"ഉവ്വ്. ഒന്നുരണ്ടു വാക്കു സംസാരിക്കയുണ്ടായി."

ഇൻസ്പെക്ടർ—"കോഴിക്കോട്ടുനിന്നു വൈകുന്നേരം അഞ്ചുമണിക്കു പുറപ്പെടുന്ന വണ്ടി പട്ടാമ്പി എത്തുന്നതു രാത്രി 8 മണിക്കല്ലെ?"

പണിക്കർ—"അതേ!".

ഇൻസ്പെക്ടർ— "ആ വണ്ടിക്കു പട്ടാമ്പി ഇറങ്ങിയ

ഒരാൾക്ക കാൽനടയായി ഇവിടെ എത്തുവാൻ എത്ര സമയംവേണം. അല്ലെങ്കിൽ എപ്പോൾ ഇവിടെ എത്തും".

പണിക്കർ — "പത്തുമണിക്ക നിശ്ചയമായും എത്തും."

ഇൻസ്പെക്ടർ — "ആ വണ്ടിക്കാരൻ അദ്ദേഹം കോഴിക്കോട്ടുനിന്ന വന്നതെന്ന് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശവം പരിശോധിച്ച ഡാക്ടർ എഴുതുന്നസമയം കിട്ടിയ ഈ കടലാസ്സുകൊണ്ട് ഊഹിക്കാം. നിങ്ങൾ സാധാരണയായി എപ്പോൾ നിദ്രയിൽ പ്രവേശിക്കും."

പണിക്കർ — "സാധാരണയായി പത്തു മണി കഴിഞ്ഞിട്ടാണ്."

ഇൻസ്പെക്ടർ — "മിനിഞ്ഞാന്ന് എപ്പോൾ ഉറങ്ങി."

പണിക്കർ — "പതിവുപോലെതന്നെയാണ്,"

ഇൻസ്പെക്ടർ — "അങ്ങിനെയാണെങ്കിൽ നിങ്ങളുടെ പടിഉമ്മറത്തുവെച്ച നടന്ന ഈ ഘോരകൃത്യത്തെക്കുറിച്ച തൽസമയം നിങ്ങളറിയുവാൻ അവകാശമുണ്ടല്ലോ? അന്ന് ആ സംഗതിയായി യാതൊന്നും കാണുകയും കേൾക്കുകയും ഉണ്ടായില്ലേ?"

പണിക്കർ — "മിനിഞ്ഞാന്ന രാത്രി ഊണു കഴിഞ്ഞു നെല്ലു കാക്കുന്നവരെല്ലാം അവരവരുടെ സ്ഥാനങ്ങളിൽ ഉണ്ടൊ എന്ന സാധാരണ നോക്കുന്ന പതിവനുസരിച്ച ഞാൻ പുറത്തേക്ക പോയി പാടത്തെല്ലാം ചുററിനടന്ന നോക്കിയതിനു ശേഷം മടങ്ങിവരുമ്പോൾ എന്റെ വീട്ടിന്റെ പടിക്ക സമീപമുള്ള പാറയുടെ അടുക്കെ ഒരു നിഴൽ കണ്ടതുപോലെ എനിക്ക തോന്നി. അതെന്തെന്ന നോക്കുവാനായി ഞാൻ കുറച്ച മുമ്പോട്ട നടന്നു. അവിടെ ചെന്ന നോക്കിയപ്പോൾ ഒന്നും കണ്ടില്ല. നെല്ലു കാത്തിരുന്നവരെ ഉറക്കെ വിളിച്ചു. അവർ വിളികേട്ടു. ഞാൻ ഒന്നുമില്ലെന്ന പറഞ്ഞു മടങ്ങിപ്പോന്നു.

ഇൻസ്പെക്ടർ — "നിങ്ങൾ ആരെയാണ വിളിച്ചത്."

പണിക്കർ— "പുലയൻ ചാത്തനേയും മററുമാണ്."

എന്നു പറഞ്ഞ ഉടനെ "നിങ്ങളുടെ മേൽ ധാരാളം സംശയത്തിന്നവകാശമുണ്ട്" എന്ന് ഇൻസ്പക്ടർ പതുക്കെ പറഞ്ഞു ചാത്തനെ വിളിച്ചുകൊണ്ടു വരുവാൻ ആജ്ഞാപിച്ചു.

ഇൻസ്പക്ടർ— "നീ പണിക്കരുടെ കൃഷിയിൽ പണി എടുക്കുന്നവനാണെ" അല്ലെ?

ചാത്തൻ— "അതെ."

ഇൻസ്പക്ടർ— "മിനിഞ്ഞാന്നു രാത്രി നിന്നെ പണിക്കർ വിളിച്ചുവോ?"

ചാത്തൻ— "ഉവ്വ്."

ഇൻസ്പക്ടർ— "എപ്പോഴാണു വിളിച്ചതു്."

ചാത്തൻ— "5-10-ം നാഴികരാവായി."

ഇൻസ്പക്ടർ— "വിളിച്ചിട്ട് എന്തു പറഞ്ഞു."

ചാത്തൻ— "എല്ലാവരും അവരവരുടെ മാടങ്ങളിൽ ഇല്ലെ എന്നറിവാൻവേണ്ടി വിളിച്ചതാണെന്നു പറഞ്ഞു."

ഇൻസ്പക്ടർ— "പണിക്കർ സാധാരണ ഈവിധം രാത്രി സമയങ്ങളിൽ നിന്നെ വിളിക്കാറുണ്ടോ?"

ചാത്തൻ— ഉവ്വ്, ഇല്ല.

ഇൻസ്പക്ടർ— "നീ എന്താണു പറയുന്നതു്. ഉണ്ടെന്നൊ? ഇല്ലെന്നൊ?"

ചാത്തൻ— "വിളിക്കാറില്ല."

ഇൻസ്പക്ടർ— "പണിക്കർ പിന്നെ എന്തു ചെയ്തു"

ചാത്തൻ— "ഞാൻ മാടത്തിൽനിന്നു താഴെ ഇറങ്ങി ചെന്ന് എന്തിനാണു വിളിച്ചതെന്നു പിന്നെയും ചോദിച്ചു. തമ്പുരാൻ ഒന്നും മിണ്ടാതെ പോയി."

ഇൻസ്പക്ടർ— "പണിക്കർ നിന്നെ വിളിച്ചതിന്നുമുമ്പു നീ വല്ല ശബ്ദവും കേൾക്കുകയൊ ആളുമാററം കാണുകയൊ ഉണ്ടായൊ?"

ചാത്തൻ—"തമ്പുരാൻ അടിയനെ ഉറക്കെ വിളിച്ചപ്പോൾ നെല്ലിൽക്കൂടി ആളോടിപ്പോകുമ്പോൾ ഉണ്ടാകുന്നതുപോലെ നെല്ലിന്റെ അനക്കം കേട്ടു."

ഇൻസ്പക്ടർ—"അതെന്തെന്നു നീ നോക്കിയോ?"

ചാത്തൻ—"നോക്കി. കൂരിരുട്ടായിരുന്നു. കണ്ടില്ല."

ഇൻസ്പക്ടർ— "നെല്ലിന്റെ അനക്കം കേട്ടതു് അടുത്തുനിന്നൊ അകലത്തുനിന്നൊ?"

ചാത്തൻ—"അടുത്തുനിന്നാണു്."

ഇൻസ്പക്ടർ—ഇവന്റെയും പണിക്കരുടേയും മൊഴികൾ അന്യോന്യവിരുദ്ധമായിരിക്കയാൽ ഇവർ രണ്ടുപേരുടേയും മേൽ സംശയത്തിന്നിടയായിരിക്കുന്നു. അതിനാൽ ഇവരെ പ്രത്യേകം ദൃഷ്ടിവെക്കണം. ഇവരറിയാതെ ഈ കുല നടക്കുവാൻ കാരണമില്ലെന്നാണു് എന്റെ വിശ്വാസം. (പോലീസ്സുകാരോടു്) "ഇനിയും ചില അന്വേഷണങ്ങൾ നടത്തുവാനുള്ളതുകൊണ്ടു് അതു കഴിയുന്നതുവരെ ഇവർ രാജ്യംവിട്ടോടി പോകാതെ നോക്കേണ്ടതു നിങ്ങളുടെ ചുമതലയാണു്. പണിക്കരെ അറസ്റ്റു ചെയ്യുന്ന കാൎയ്യത്തെക്കുറിച്ചു മേലധികാരത്തിലേക്കു റിപ്പോർട്ടു ചെയ്തു് അനുവാദം വന്നതിന്നു ശേഷം മാത്രമേ അദ്ദേഹത്തെ ബന്ധനസ്ഥനാക്കുവാൻ ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നുള്ളു. നിങ്ങളുടെ ചുമതലകൾ ശരിയായി നിൎവ്വഹിക്കുമെന്നു ഞാൻ വിശ്വസിക്കുന്നു. എന്നു പറഞ്ഞു് അന്നത്തെ അന്വേഷണവിസ്താരം നിൎത്തിവെച്ചു് ഇൻസ്പക്ടർ മടങ്ങിപ്പോയി.

ആൎയ്യമംഗലത്തു മേൽപറഞ്ഞ സംഭവങ്ങൾ നടന്നുകൊണ്ടിരിക്കെ ബാരിസ്റ്ററുടെ സഹോദരീഭർത്താവായ കേളുണ്ണി മൂപ്പിൽനായർ ബാരിസ്റ്ററെ കാൺമാനായി കോഴിക്കോട്ടേക്കു ചെന്നു. ആദികാലം മുതൽക്കുതന്നെ ബാരിസ്റ്റൎക്കു മൂപ്പിൽനായരുടെ പേരിൽ നല്ലഭിപ്രായമുണ്ടായിരുന്നില്ല. ബാരിസ്റ്റർ അയാളോടു സംസാരിക്കുന്നതുതന്നെ

നന്നേ അപൂൎവ്വമായിരുന്നു. ബാരിസ്റ്റൎക്കു സമ്പാദ്യം കുറവായിരുന്ന കാലത്തു വീട്ടിൽനിന്നു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ചിലവിന്നു പണമയച്ചുകൊടുക്കാതിരുന്നതു നായരുടെ ദുൎബ്ബോധനനിമിത്തമാണെന്നായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ വിശ്വാസം. ഈ കാൎയ്യത്തിൽ നായർ തീരെ നിൎദ്ദോഷിയാണെന്നു പറയുവാൻ പാടില്ല. ബാരിസ്റ്റരുടെ നടവടികളേയും ദുശ്ചിലവുകളേയും കുറിച്ചു നായർ നാണുമേനോന്റെ കൎണ്ണങ്ങളിൽ ഇടക്കിടെ മന്ത്രിച്ചിരുന്നതു ബാരിസ്റ്റർ ധരിക്കുകയാൽ അദ്ദേഹത്തിന്നു നായരുടെമേൽ മുമ്പുണ്ടായിരുന്ന നീരസം കുറച്ചുകൂടി വൎദ്ധിച്ചു. എങ്കിലും നായരുടെ തറവാട്ടിന്റെ യോഗ്യതയേയും തന്റെ സഹോദരിയുടെ ഹിതത്തേയും ആലോചിച്ചു ബാരിസ്റ്റർ അതെല്ലാം തന്റെ മനസ്സിൽ ഒതുക്കി നായരെ കാണുന്ന അവസരങ്ങളിൽ അയാളെ അനാദരിച്ചു എന്നു തോന്നാതിരിപ്പാൻ വേണ്ടി ലൌകികം നടിച്ചിരുന്നു. നായർ വന്നുകേറിയ ഉടനെ ബാരിസ്റ്റർ അദ്ദേഹത്തെ വിനയപൂൎവ്വം സ്വീകരിച്ചു് ആസനം നൽകി. രണ്ടു പേരും തമ്മിൽ സംഭാഷണം തുടങ്ങി.

ബാരിസ്റ്റർ— "നാട്ടിൽ വിശേഷമൊന്നുമില്ലല്ലൊ. ഇങ്ങോട്ടു വരുവാൻ വല്ല പ്രത്യേകകാരണവുമുണ്ടൊ?"

മൂപ്പിൽനായർ— "വീട്ടിൽ വിശേഷമൊന്നുമില്ല. ആൎയ്യമംഗലത്തു കുറച്ചുണ്ടുതാനും."

ബാരിസ്റ്റർ— "അതെന്താണു്?"

നായർ— "നാം കോടതിയിൽ കെട്ടിവെച്ച പണവും വാങ്ങി പരമേശ്വരൻനമ്പൂതിരി നാട്ടിലേക്കു വരുമ്പോൾ അദ്ദേഹത്തെ കുളമംഗലത്തു ഗോപാലപ്പണിക്കരുടെ പടിഉമ്മറത്തുവെച്ചു കൊലപ്പെടുത്തി അദ്ദേഹത്തിന്റെ പക്കലുണ്ടായിരുന്ന പണമെല്ലാം ആരോ അപഹരിച്ചിരിക്കുന്നു. പൊല്ലീസ്സുകാർ അന്വേഷണം തുടങ്ങീട്ടുണ്ടു്."

ബാരിസ്റ്റർ— (ഇതു കേട്ടു നടുങ്ങി) "ആരാണു് അങ്ങിനെ ചെയ്തതു്."

നായർ— "ആരാണെന്നറിഞ്ഞു കൂടാ. പൊല്ലീസ്സുകാൎക്ക പണിക്കരുടെമേൽ ബലമായ സംശയം ഉണ്ടു്."

ബാരിസ്റ്റർ— "സംശയത്തിന്നടിസ്ഥാനമെന്താണ്."

നായർ— "പൊല്ലീസ്സുകാർ അയാളോടു കുലയെപ്പററി ചിലതെല്ലാം ചോദിച്ചതിൽ പൂൎവ്വാപരവിരുദ്ധമായി കൊടുത്ത മൊഴികൊണ്ടാണ് അവർ അയാളെ സംശയിക്കുന്നതു്."

ബാരിസ്റ്റർ— "പണിക്കരൊരിക്കലും അപ്രകാരമുള്ള ഒരു ഘോരകൃത്യം ചെയ്യുന്നതല്ല. അതിന്നൊത്താശ ചെയ്യുന്നതുമല്ല. അദ്ദേഹത്തെപ്പോലെ ഒരു യോഗ്യപുരുഷൻ നമ്മുടെ നാട്ടിലില്ല. അദ്ദേഹത്തെപ്പററി സംശയിക്കുന്നതു പാപമാണ്."

നായർ— "വിടുവിഡ്ഢി! താൻ എന്തറിഞ്ഞു. അയാൾ ഒരു വലിയ കള്ള സന്യാസിയാണ്. അയാൾ ലോകരെ വശീകരിപ്പാനും ഖ്യാതി സമ്പാദിപ്പാനും വേണ്ടി ചില സൽക്കൎമ്മങ്ങൾ ചെയ്യുന്നതല്ലാതെ ധൎമ്മബുദ്ധികൊണ്ടു ചെയ്യുന്നതല്ല. താൻ അയാളെ തീരെ തെററിദ്ധരിച്ചിരിക്കുന്നു. ഇതിൽപരം വിഡ്ഢിത്തം മറെറാന്നുമില്ല."

ബാരിസ്റ്റർ— "ഈ വക യാതൊരാലോചനക്കും പണിക്കർ അദ്ദേഹത്തിന്റെ മനസ്സിൽ സ്ഥലം കൊടുക്കുന്നതല്ല. നിങ്ങളുടെ ഈ കെട്ടുകഥ ഞാൻ വിശ്വസിക്കയില്ല."

നായർ— "അയാൾ കള്ള സന്യാസിയാണെന്നു ഞാൻ തന്നെ ബോദ്ധ്യപ്പെടുത്താം. കേട്ടുകൊള്ളുക. കുറച്ചു ദിവസം മുമ്പു താൻ അയാളുടെ മരുമകൾ ശാരദയെ സംബന്ധം ചെയ്യേണമെന്നുദ്ദേശിച്ചു് അവിടെ പോയിട്ടുണ്ടായിരുന്നില്ലെ? അപ്പോൾ അയാൾ ചെയ്ത പ്രവൃത്തി എന്താണ്? അയാളുടെ അഹംഭാവത്തിന്റെ ആധിക്യംകൊണ്ടല്ലെ തന്നെ അയാൾ അപമാനിച്ചു തിരികെ അയച്ചതു്. സാധാരണക്കാർ ആവിധം ചെയ്യുമൊ? ശാരദക്കു

അയാളുടെ മകനു കൊടുക്കേണമെന്നുണ്ടെങ്കിൽ ആ സ്വമതി തന്നോടു നേരിട്ടു പറയാമായിരുന്നില്ലേ? ഈവിധം ഞങ്ങളെക്കളിപ്പിക്കേണമെന്നുണ്ടോ?”

ബാരിസ്റ്റർ—“അതെല്ലാം ശരിതന്നെ. മനുഷ്യൎക്കു ചിലപ്പോൾ ആവക വേഷം കെട്ടേണ്ടതായിവരും. അതൊരു വലിയ തെററാണെന്നു ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നില്ല. എന്റെ മുഖം മറച്ചു പറയാതെ കഴിപ്പാൻവേണ്ടി അദ്ദേഹം അപ്രകാരം ചെയ്തതാണെന്നേ ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നുള്ളൂ.”

നായർ—“ഒരാൾ തന്റെ ചെകിടത്തു രണ്ടു് അടിച്ചാലുംകൂടി അയാൾ അപ്രകാരം ചെയ്തതു തന്റെ പേരിലുള്ള സ്നേഹംകൊണ്ടാണെന്നേ താൻ പറയുകയുള്ളൂ എങ്കിൽ നിവൃത്തിയില്ല. തന്നെപ്പോലെയുള്ള പട്ടവങ്കന്മാർ മറെറങ്ങാനുമുണ്ടോ?”

ബാരിസ്റ്റർ— (അസഹനീയമായ ഈ ദുർഭാഷണത്തിൽ വെറുപ്പു തോന്നി) “എന്തിനാണു നിർദ്ദോഷികളായുള്ളവരുടെ പേരിൽ കുററമാരോപിക്കുന്നതു്. പണിക്കർ നിർദ്ദോഷിയാണു്.”

നായർ— “എന്നാൽ കുററക്കാരനാരാണു്? അതറിയാമെങ്കിൽ കാൎയ്യത്തിന്നു വലിയ എളുപ്പമായല്ലൊ? ഈ വിവരം പൊല്ലീസ്സിൽ അറിവു കൊടുത്താൽ തന്റെ പണിക്കൎക്കും പൊല്ലീസ്സുകാൎക്കും ബുദ്ധിമുട്ടു കൂടാതെ കഴിഞ്ഞു. അതു് ആരാണു കേൾക്കട്ടെ.”

ബാരിസ്റ്റർ— (ദ്വേഷ്യത്താൽ മുഖം ചുളിച്ചു) “ഞാൻ പറയാതെതന്നെ നിങ്ങൾക്കറിയാമല്ലൊ.”

നായർ—“ഉവ്വ്. എനിക്കറിയാം, ഒന്നു താൻതന്നെ.”

ബാരിസ്റ്റർ— (ഞെട്ടിഎഴുന്നേററു വിളറിയ മുഖത്തോടുകൂടി) “അതെങ്ങിനെയാണു്.”

നായർ— (മടിയിൽനിന്നു് ഒരു എഴുത്തെടുത്തു കാണിച്ചു്) “ഇതു താൻ എഴുതി അയച്ച എഴുത്തല്ലേ? ഇതിൽ കാണുന്ന ഒപ്പു് ആരുടേതാണു്.?”

എഴുത്തുകണ്ട ഉടനെ ബാരിസ്റ്റർ "അയ്യൊ ദൈവമേ! ഈ ദുഷ്ടൻ എന്നെ ചതിച്ചുവല്ലൊ. ഞാൻ നിരപരാധിയാണെ! ഈശ്വരാ! എന്നെ രക്ഷിക്കണെ!" എന്നും മററും പറഞ്ഞു കരഞ്ഞുകൊണ്ടു മോഹാലസ്യപ്പെട്ടു നിലത്തു വീണു. ഇതു കണ്ടിട്ടു നായക്കു യാതൊരു കലുക്കവും ഉണ്ടായില്ല. അയാളുടെ ഹൃദയം കൃഷ്ണശിലയേക്കാൾ അധികം കാഠിന്യമുള്ളതായിരുന്നതിനാൽ അയാൾക്കു അന്യൻെറ വ്യസനത്തിൽ അശേഷം അനുകമ്പയുണ്ടായിരുന്നില്ല. റച്ചു കഴിഞ്ഞതിന്നു ശേഷം അടുത്തുണ്ടായിരുന്ന പാത്രത്തിൽനിന്നു കുറേ വെള്ളമെടുത്തു ബാരിസ്റ്ററുടെ മുഖത്തു തളിച്ചു് അദ്ദേഹത്തിൻെറ ബോധക്ഷയം തീൎത്തു. ബോധം തെളിഞ്ഞപ്പോൾ ബാരിസ്റ്റർ പിന്നെയും ശകാരവൎഷം തുടങ്ങി. നായർ ഇതു കേട്ടു പൈശാചികമന്ദഹാസത്തോടുകൂടി മൌനമായിരുന്നതേയുള്ളു. ബാരിസ്റ്ററുടെ ശകാരവും വിലാപവും കുറെ ശാന്തമായെന്നു കണ്ടപ്പോൾ "എന്താ ശകാരിച്ചു തൃപ്തിയായോ" എന്നു ചോദിച്ചു.

ബാരിസ്റ്റർ— "മനുഷ്യവേഷം ധരിച്ച മൂർഖപാമ്പെ! നിങ്ങൾ എന്നോടു യാതൊന്നും സംസാരിക്കരുതു്. നിങ്ങൾ നിങ്ങളുടെ ആത്മാവിനേയും ശരീരത്തേയും നിങ്ങളുടെ കുലദൈവമായ പിശാചിന്നായികൊണ്ടു ബലികൊടുത്തിരിക്കുന്നു. നിങ്ങളുടെ സഹവാസം മനുഷ്യരുടെ ഹൃദയത്തെ മലിനപ്പെടുത്തുന്നതാകുന്നു. ഞാൻ അതിനെ വെറുക്കുന്നു. ദുൎമ്മാൎഗ്ഗികളല്ലാതെ മററാരും നിങ്ങളുടെ സാന്നിദ്ധ്യത്തെ ആഗ്രഹിക്കുന്നതല്ല. നിങ്ങൾ ഉടനെ ഇവിടം വിട്ടുപോണം."

നായർ— "എന്നാൽ താനും വേഗം യാത്രക്കൊരുങ്ങിക്കൊൾക."

ബാരിസ്റ്റർ— "ഇനി ഒരു നിമിഷം നിങ്ങൾ ഇവിടെ താമസിക്കുകയൊ എന്നോടു് ഒരു വാക്കുപോലും സംസാരിക്കുകയൊ ചെയ്താൽ ഞാൻ നിങ്ങളെ എൻെറ റിവോൾവറിന്നിരയാക്കും."

നായർ— "ഞാൻ പോയ്ക്കൊള്ളാം. താൻ അതുമിതും പറഞ്ഞു സമയം കളയേണ്ട. താൻ എന്റെ കണ്ണിയിൽപെട്ടുപോയി. എന്റെ സമ്മതവും സഹായവും കൂടാതെ ഇനി അതിൽനിന്ന് ഒഴിഞ്ഞു പോകുവാൻ വിചാരിക്കേണ്ട. ഞാൻ ഉപദേശിക്കുന്നതുപോലെ ചെയ്‌വാൻ ഒരുങ്ങുന്ന പക്ഷം തനിക്കു യാതൊരു ബുദ്ധിമുട്ടും ഉണ്ടാകുന്നതല്ല. തന്റെ ആഗ്രഹങ്ങൾക്കും നിവൃത്തിമാർഗ്ഗം ഉണ്ടാക്കാം. നേരെ മറിച്ച് എന്നോട് എതിർക്കുന്നതായാൽ ആ സമയം മുതൽക്കു താൻ കാരാഗ്ര......"

ബാരിസ്റ്റർ— (കാരാഗ്രഹമെന്ന വാക്കു മുഴുവൻ ഉച്ചരിക്കുന്നതിനു മുമ്പു ബാരിസ്റ്റർ ഭീതിയാൽ വിറകൊണ്ടു വിയർപ്പു തുള്ളികൾ പൊടിഞ്ഞ മുഖത്തോടും ഗൽഗദത്തോടുംകൂടി) "അയ്യോ! ആ അപമാനത്തിൽനിന്ന് എന്നെ ഒഴിവാക്കുവാൻ ദയാപുരസ്സരം യത്നിക്കണേ! ആ പേർ എനിക്കു കേട്ടുകൂടാ. കാരാഗ്രഹവാസം എന്ന പദം എന്റെ മർമ്മങ്ങളെ പിളർക്കുന്നു. എന്നെ രക്ഷിക്കണെ! ഞാൻ എന്തും ചെയ്‌വാൻ ഒരുക്കമാണ്."

നായർ— (ബാരിസ്റ്ററുടെ മർമ്മം മനസ്സിലായപ്പോൾ പ്രകാശിച്ച പുഞ്ചിരിയോടുകൂടി) "തന്നെ ഭയപ്പെടുത്തി സ്വാധീനിക്കേണമെന്നു ഞാനാഗ്രഹിക്കുന്നില്ല. തനിക്കു പൂർണ്ണസമ്മതമുണ്ടെങ്കിൽ മാത്രമേ ഞാൻ പറയുന്നതുപോലെ താൻ ചെയ്യേണ്ടാവശ്യമുള്ളു."

ബാരിസ്റ്റർ—"എനിക്കു പൂർണ്ണസമ്മതമാണ്. നിങ്ങൾ പറയുന്നതുപോലെ ഞാൻ ചെയ്യാം."

നായർ— "എന്റെ ഹിതാനുസരണം താൻ പ്രവർത്തിക്കാമെങ്കിൽ ഗോപാലപണിക്കരും വാസുനമ്പ്യാരും തന്റെ അടുക്കൽ വന്നു ക്ഷമായാചനം ചെയ്തു ശാരദയെ തനിക്കു വിവാഹം ചെയ്തു തരുന്നതാണ്. തനിക്കാവശ്യമുള്ളേടത്തോളം പണവും താൻ ചോദിക്കാതെതന്നെ അവർ തരും."

കനകവും കാമിനിയും നിഷ്പ്രയാസം ലഭിക്കുമെന്നു കേട്ടപ്പോൾ ഉണ്ടായ അളവററ സന്തോഷത്താൽ അതുവരെ അധർമ്മത്തെ വെറുത്തിരുന്ന ബാരിസ്റ്റർ സാഹസകർമ്മം ചെയ്യാൻ കോപ്പിട്ടു. ഇതിലെന്താണാശ്ചര്യം. ഇതു സ്വാഭാവികമത്രേ. കനകമെന്ന വസ്തു, ഭൂമിയെ സ്വർഗ്ഗവും സ്വർഗ്ഗത്തെ നരകവും രാവിനെ പകലും ശിഷ്ടനെ ദുഷ്ടനും ആക്കുവാൻ ശക്തമായിരിക്കെ കാമിനീസംബന്ധവുംകൂടിയുണ്ടായാൽ എന്തുതന്നെയാണു സംഭവ്യമല്ലാത്തതു്. ഏതൊരു ഭീരുവാണു ധീരനാവാത്തതു്. ഏതൊരു ധർമ്മിഷ്ഠനാണു് അധർമ്മിഷ്ഠനാവാത്തതു്. നോക്കുക. നമ്മുടെ സരസകവി കുഞ്ചൻനമ്പ്യാർ "ധനമെന്നുള്ളതു നിരൂപിക്കുമ്പോൾ വിനയമൊരുത്തനുമില്ലിഹ നൂനം" എന്നു കനകത്തിൻെറ മഹിമയെക്കുറിച്ചും മഹാകവി കാളിദാസൻ "കാമാർത്താഹിപ്രകൃതികൃപണാശ്ചേതനാചേതനേഷു" എന്നു കാമിനീകാമത്തെക്കുറിച്ചും പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതു് എത്ര വാസ്തവമായിരിക്കുന്നു.

ബാരിസ്റ്റർ— "ഞാൻ എന്തു ചെയ്യേണമെന്നാണു നിങ്ങൾ പറയുന്നതു്?"

നായർ— "താൻ പൊല്ലീസ്സുകാരെ സ്വാധീനിക്കുകയും പണിക്കരുടെമേൽ സംശയം വർദ്ധിപ്പാനുതകുന്ന പ്രവൃത്തികൾ ചെയ്യുകയും വേണം. പൊല്ലീസ്സുകാരെ എളുപ്പത്തിൽ സ്വാധീനിക്കാമെന്നു തനിക്കറിയാമല്ലോ? അതിന്നു വേണ്ടതായ കരുക്കളിതിലുണ്ടു് (എന്നുപറഞ്ഞു് ഒരു വലിയ കടലാസ്സുപൊതി ബാരിസ്റ്ററുടെ കയ്യിൽ കൊടുത്തു). ഇതു കെട്ടഴിച്ചുനോക്കിയാൽ ഒരു കടലാസ്സു കാണാം. അതിൽ പറയുംപ്രകാരമെല്ലാം സൌകര്യംപോലെ ചെയ്തുകൊള്ളുക. ഒരു കാര്യവുംകൂടി താൻ ചെയ്യേണ്ടതുണ്ടു്. അതു വളരെ സ്വകാര്യമാണു് (എന്നു പറഞ്ഞു ബാരിസ്റ്ററുടെ ചെവിയിൽ എന്തൊ മന്ത്രിച്ചു).

ബാരിസ്റ്റർ— "ഇതു രണ്ടും ഞാൻ ഏററു."

നായർ— "എന്നാൽ സകല കാൎയ്യങ്ങളും ശുഭമായി കലാശിക്കും." എന്നു പറഞ്ഞു പോയി.

മൂപ്പിൽനായർ മടങ്ങിപ്പോയതിന്നു ശേഷം മേൽപ്രസ്താവിക്കപ്പെട്ട സംഭവങ്ങളെ കുറിച്ചു ബാരിസ്റ്റർ സൂക്ഷ്മമായി നിരൂപണം ചെയ്യാൻ തുടങ്ങി. "മൂപ്പിൽനായർ ഇത്ര വലിയ വഞ്ചകനാണെന്നു ഞാൻ ധരിച്ചിരുന്നില്ല. എന്റെ ആലോചനക്കുറവുനിമിത്തം ആ കുലപാതകക്കേസ്സിൽ ഞാനൊരു കൂട്ടുകാരനായിത്തീൎന്നു. ഇനി അയാളോടു ദേഷ്യപ്പെട്ട് അയാളെ മുഷിപ്പിച്ചാൽ നിശ്ചയമായും എന്നെ അപകടത്തിൽ ചാടിക്കും. അയാൾ എന്തു ചെയ്യുന്നതിന്നും സന്നദ്ധനാണ്. മാനാപമാനമില്ലാത്ത ഒരു ദുൎബ്ബുദ്ധിയാണ്. അയാളോട് എതിൎത്താൽ തോൽമപറ്റുന്നത് എനിക്കാണെന്ന് അയാൾ പറഞ്ഞത് എത്രയും വാസ്തവമാണ്. കാരാഗൃഹവാസമെന്ന ശബ്ദം എന്നെ വല്ലാതെ ഭയപ്പെടുത്തുന്നു. ഇതിൽനിന്നു രക്ഷപ്പെടേണ്ടതായ മാൎഗ്ഗം അയാളെ അഭയം പ്രാപിക്കുകതന്നെയാണ്. അല്ലാതെ ഗത്യന്തരമില്ല. ഗോപാലപണിക്കരോടു ഞാൻ ചെയ്യാനുദ്ദേശിച്ചിരിക്കുന്ന ഗൂഢസമരത്തിന്ന് ഇതൊരു നല്ലവസരമായും തീൎന്നിട്ടുണ്ട്. അതിനാൽ ഈ സന്ദൎഭം വിട്ടുകളയുവാൻ പാടുള്ളതല്ല. പോല്ലീസ്സുകാൎക്ക് അദ്ദേഹത്തിന്റെ പേരിൽ സംശയം തോന്നിയതു വളരെ നന്നായി. അതെന്റെ നല്ലകാലഫലമാണ്. എന്നെ അദ്ദേഹം വഷളാക്കി എന്നു മാത്രമേയുള്ളു. എന്റെ പ്രതിക്രിയ ആ വിധമായിരിക്കയില്ല. അതു് അതിഭയങ്കരമായിരിക്കും. ഈ കുലക്കേസ്സ് ആ "അധികപ്രസംഗിയുടെ" തലയിൽ വലിച്ചിട്ട് അയാളെ ഞാൻ കഠിനമായി കഷ്ടപ്പെടുത്തുന്നുണ്ട്. പോല്ലീസ്സുകാരെ പ്രയാസം കൂടാതെ ഞാൻ സ്വാധീനിച്ചുകൊള്ളാം." എന്നുള്ള ആലോചനയിൽ മുഴുകിക്കൊണ്ടിരുന്നു. മൂപ്പിൽ നായരും മാൎഗ്ഗമദ്ധ്യേ താഴെ

പറയുംപ്രകാരം ആലോചിച്ചു. "ഈ കേസ്സ് ബാരിസ്റ്ററുടെ അഭിലാഷത്തെയും എന്റെ ആവശ്യത്തെയും സാധിപ്പിക്കും. എന്റെ തറവാട്ടുവസ്തുക്കളെല്ലാം പണിക്കർ വിഴുങ്ങീട്ടുണ്ടല്ലൊ. അതിപ്പോൾ ഛർദ്ദിപ്പിച്ചേക്കാം. ബാരിസ്റ്ററുടെ ഈ എഴുത്ത് അതിന്നുള്ള വഴിയുണ്ടാക്കും. അതിന്റെ വില ഇപ്പോൾ അയാൾ അറിയുകയില്ല. അതിനെപററി അയാളോടു വേണ്ടതുപോലെ പറഞ്ഞു ധരിപ്പിക്കുമ്പോൾ മാത്രമേ കാര്യം ഗ്രഹിക്കയുള്ളു. അതിന്നുള്ള സന്ദർഭം ഞാനുണ്ടാക്കിക്കൊള്ളാം. അപ്പോൾ പണിക്കർ അയാളുടെ പണസഞ്ചി അഴിക്കും. എന്റെ ദാരിദ്ര്യം നീങ്ങുകയും ചെയ്യും. (എഴുത്തെടുത്തുനോക്കി) മററ ലക്കോട്ടും ഇതിൽ ഉണ്ട്. അതു പോയാൽ കാര്യം പോയി. രണ്ടു ലക്കോട്ടുകളുടേയും തിയ്യതിമുദ്ര ഒരേസ്ഥലത്തെയും തിയ്യതിയെയുമാണു സൂചിപ്പിക്കുന്നതു്." ഇങ്ങിനെ ഓരോന്നാലോചിച്ചും പിറുപിറുത്തും നായർ തന്റെ ഭവനത്തിൽ ചെന്നുചേൎന്നു.

൮-ാം അദ്ധ്യായം

പൊല്ലീസ്സു വിചാരണ (തുടൎച്ച)

അഹേതുകമായി പൊല്ലീസ്സുകാൎക്കു പണിക്കരുടെ പേരിൽ സംശയം തോന്നിയതിനേയും തന്നിമിത്തം അവർ അദ്ദേഹത്തെ വിളിച്ചു മൊഴിവാങ്ങിയതിനേയും കുറിച്ചു വീട്ടിലുള്ളവരെല്ലാം അത്യന്തം വ്യസനിച്ചു. ശ്രീമതിഅമ്മയും ജാനകിഅമ്മയും ഓരോ മുക്കിൽ ചെന്നു വീണു പ്രലപിച്ചും പൊല്ലീസ്സുകാരെ ശകാരിച്ചും നാട്ടിലുള്ള ദേവന്മാൎക്കെല്ലാം ഓരോ തരം വഴിവാടുകൾ പ്രാൎത്ഥിച്ചും സമാധാനമില്ലാതെ ജീവച്ഛവങ്ങളായി തീൎന്നു. ഇവരെ സമാധാനി

പ്പിക്കുന്നതു തീരെ പ്രയാസമെന്നു തോന്നുകയാൽ നമ്പിയാർ അതിനൊന്നും ശ്രമിച്ചില്ല. അദ്ദേഹം കുളിച്ച് ഈശ്വരഭജനം ചെയ്യാനായി പുറത്തേക്കു പോയി. ഈ വൃത്താന്തങ്ങളെക്കുറിച്ചു ഭാനുവിന് എഴുതി അയക്കേണ്ടാവശ്യമില്ലെന്നു പണിക്കർ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടായിരുന്നു എങ്കിലും തങ്കമണിഅമ്മയുടെ നിർബ്ബന്ധംമൂലം നമ്പിയാർ ഒരു കത്തെഴുതി. അതിന്നു മറുപടി കണ്ടില്ല. വീണ്ടും ഒരു കത്തയച്ചു. ഇങ്ങിനെ രണ്ടുമൂന്നു എഴുത്തുകൾ അയച്ചിട്ടും മറുപടി കണ്ടില്ല. പിന്നീട് ഒരു കമ്പി അടിച്ചു. ഉടനെ മറുകമ്പി കിട്ടി. അതിനെ പിന്തുടൎന്നുകൊണ്ടു മദ്രാസ്സിൽനിന്ന് ഒരു എഴുത്തും വന്നു.

കേരള സാഹിത്യ അക്കാദമി

മദ്രാസ്സ്,
28-8-86

ശ്രീ

താങ്കളുടെ കത്തുകളിൽ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുള്ള വിധം പോലീസുകാൎക്ക് അച്ഛന്റെ പേരിൽ സംശയം ജനിച്ചിട്ടുള്ളത അദ്ദേഹത്തിന്റെ കുററമല്ല. പൊല്ലീസുകാരുടെ ഭോഷത്വംകൊണ്ടാണെന്നേ പറയുവാൻ പാടുള്ളൂ. അതു സാധാരണ പതിവാണ്. അതിനെ കുറിച്ച് ഒട്ടും പരിഭ്രമിക്കേണ്ട. സത്യം, നീതി, ധൎമ്മം മുതലായ വിശേഷഗുണങ്ങളെ സ്ഥായിയായി പരിശീലിച്ചു തങ്ങളുടെ പ്രവൃത്തി സമസ്തസൃഷ്ടികൾക്കു സഹായമായി തീരേണമെന്നു നിഷ്കൎഷയായി കരുതിയിരുന്ന ഹരിശ്ചന്ദ്രൻ, ധൎമ്മപുത്രൻ, നളൻ തുടങ്ങിയുള്ള യോഗ്യപുരുഷന്മാർ അഹേതുകമായി അനുഭവിച്ച അപമാനവും കഷ്ടപ്പാടുകളും ചരിത്രമുഖ്യങ്ങളായ ദൃഷ്ടാന്തങ്ങളാണല്ലൊ. സുകൃതനിധികളായ ആ മഹാപുരുഷന്മാരുടെ ഉൽകൎഷം ആപൽസമാഗമത്താൽ ഉജ്ജ്വലിച്ചതേയുള്ളൂ. ദുഷ്കൎമ്മഫലം നന്മയായും സൽക്കൎമ്മഫലം തിന്മയായും പരിണമിക്കുന്നതായി അന്ധന്മാരായ നാം കാണു

ന്നു എങ്കിലും അവസാനത്തിൽ ദുഷ്ടന്മാർ അധഃപതിക്കുകയും ശിഷ്ടന്മാർ ഔന്നത്യം പ്രാപിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. പൊല്ലീസുസൂപ്രണ്ടവർകൾ യഥാർത്ഥമറിയാതെ യാതൊന്നും പ്രവർത്തിക്കുന്നതല്ല. ഈ കേസ്സിന്റെ വിവരം നിങ്ങളുടെ എഴുത്തുകൾ കിട്ടുന്നതിനു മുമ്പുതന്നെ വർത്തമാനപത്രികമൂലം ഞാൻ ഗ്രഹിച്ചു. അച്ഛൻ ഈ വക പ്രവൃത്തി ചെയ്യുന്നാളല്ലെന്നു നാട്ടുകാർക്ക് എല്ലാവർക്കുമറിയാം. നിങ്ങൾക്കു മററും വ്യസനവും പരിഭ്രമവും ഉണ്ടാവാൻ എടയുണ്ടെങ്കിലും അനുഗ്രഹത്തെ അതു ബാധിക്കുന്നതല്ല. സത്യവാന്മാർ ആരേയും ഭയപ്പെടേണ്ട. സത്യം അവസാനത്തിൽ ജയിക്കും. സർവ്വശക്തനായ ഈശ്വരൻ സകലത്തിന്റെയും നാരായവേരായിരിക്കെ നമുക്കു യാതൊന്നുകൊണ്ടും ഭയപ്പെടുവാനില്ല. അല്പദിവസത്തിനുള്ളിൽ ഒരു കേസ്സന്വേഷണാർത്ഥം ഞാൻ സ്ഥലംവിട്ടു പോകുന്നതാണ്. താമസിയാതെ മടങ്ങി വരും. ഞാൻ ഇവിടെ ഇല്ലാതിരുന്നതിനാലാണ് എഴുത്തുകൾക്കു മറുപടി അയപ്പാൻ താമസം നേരിട്ടത്.

വിജയഭാനു (ഒപ്പ്)

ഈ എഴുത്തു വാസുനമ്പിയാർക്കും സ്ത്രീകൾക്കും വ്യസനശാന്തിക്കുള്ള മാർഗ്ഗമായി തോന്നിയില്ല. സത്യം അവസാനത്തിൽ ജയിക്കുമെന്ന് അവർക്കെല്ലാവർക്കും ബോദ്ധ്യമുണ്ടായിരുന്നു എങ്കിലും അതിന്നിടയ്ക്കു സംഭവിക്കാവുന്ന കഷ്ടപ്പാടുകളെ അനുഭവിക്കുന്നതു തീരെ അസാദ്ധ്യമാണെന്ന് അവർക്കു തോന്നി. പണിക്കർക്കു മാത്രം യാതൊരു ഭാവഭേദവും ഉണ്ടായില്ല. അദ്ദേഹം ഭാനുവിന്റെ അഭിപ്രായത്തോടുകൂടി യോജിച്ചു സകലത്തെയും ഈശ്വരങ്കൽ സമർപ്പിച്ചു. പണിക്കരുടെ മനോധൈര്യം മററുള്ളവരെയും കുറച്ചാശ്വസിപ്പിച്ചു. മഹത്തുക്കളുടെ മനോഭാവം അല്പ

കാരമായിരിപ്പാനേ അവകാശമുള്ളു. ഭർത്തൃഹരി സുജന പദ്ധതിയിൽ

"സമ്പത്സു മഹതാം ചിത്തം ഭവേദുല്പലകോമളം
ആപത്സു ച മഹാശൈലശിലാസംഘാതകർക്കശം."

എന്നാണല്ലോ നിർദ്ദേശിച്ചിട്ടുള്ളത്.

ആപത്തുകൾ വന്നു മുഖത്തു തുറിച്ചുനോക്കുവാൻ ആരംഭിച്ചപ്പോൾ നമ്പ്യാർ പൂർവ്വാധികം ഈശ്വരഭക്തനായി തീൎന്നു. കുളിയും ഈശ്വരഭജനവും രണ്ടു നേരവും തുടങ്ങി. ഒരു ദിവസം സന്ധ്യയ്ക്കു നമ്പ്യാർ ക്ഷേത്രത്തിൽനിന്നു മടങ്ങുവാൻ തുടങ്ങിയ സമയം തന്റെ മകൾ ശാരദ തിങ്കളാഴ്ചനോൽമ്പു പ്രമാണിച്ചു ശിവദൎശനത്തിന്നായി അവിടെ വന്നിട്ടുണ്ടെന്നറിഞ്ഞതിനാൽ അവളെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോകുവാനായി അത്താഴപ്പൂജ കഴിയുന്നതുവരെ കാത്തു. പൂജ കഴിഞ്ഞ് ഏകദേശം 8 മണിക്ക് അമ്പലത്തിൽനിന്നു മടങ്ങി. പാലപ്പുറത്തുനിന്ന് അമ്പലത്തിലേക്ക് ഒരു നാഴിക വഴിയുണ്ട്. വീട്ടിന്റെയും അമ്പലത്തിന്റെയും മദ്ധ്യേ ചെറുവൃക്ഷങ്ങളും കുററിക്കാട്ടുകളുമുള്ള ഒരു വിശാലമായ പറമ്പുണ്ട്. നമ്പ്യാരും ശാരദയും ഏകദേശം ആ പറമ്പിന്റെ മദ്ധ്യത്തിലായപ്പോൾ രണ്ടുപേർ ഓടിവന്നു പെട്ടെന്ന് അവർ രണ്ടുപേരെയും പിടിച്ചു വായും കണ്ണും അടച്ചുകെട്ടി പൂച്ച എലിയെ പിടിച്ചുകൊണ്ടു പോകുംപോലെ എടുത്തോടുവാൻ തുടങ്ങി. നമ്പ്യാൎക്കും ശാരദയ്ക്കും തങ്ങളെ പിടികൂടിയതാരെന്ന് അറിയുവാനോ സമീപസ്ഥന്മാരെ ആ സംഭവത്തെപ്പററി അറിയിക്കുവാൻവേണ്ടി നിലവിളികൂട്ടുവാനോ സാധിച്ചില്ല. തങ്ങളെ എടുത്തുകൊണ്ടോടിയിരുന്നവരുടെ ഭീഷണികൾ അത്യന്തം ക്രൂരമായിരുന്നു. അതിനാൽ അവർ പേടിച്ചു വിറച്ചു യാതൊരു ശബ്ദവും ഉണ്ടാക്കാതെ തങ്ങളുടെ ദുർദ്ദശയെക്കുറിച്ചാലോചിച്ചു വ്യസനിച്ചതേയുള്ളു. ആ ദുഷ്ടന്മാർ ആരെന്നോ

എന്തു ചെയ്വാൻവേണ്ടി പിടിച്ചു കൊണ്ടുപോകുന്നു എന്നോ അറിയാതെ അവർ പരിഭ്രമിച്ചു. എങ്കിലും വാത്സല്യഭാജനമായ പുത്രി താനൊരുമിച്ച് ഉണ്ടെന്നുള്ള ബോധം നമ്പ്യാൎക്ക് അല്പം ആശ്വാസകരമായി തോന്നി. ഈ സംഭവത്തിന്റെ ഭാവി എന്തായിരിക്കുമെന്നുള്ള ആലോചന അദ്ദേഹത്തെ ദുഃഖപാരവശ്യത്തിൽ മുക്കി. ഇങ്ങിനെ ഓരോ വിചാരങ്ങൾ നമ്പിയാരുടെ മനസ്സിൽ തിങ്ങിവിങ്ങി അവ ബാഷ്പരൂപമായും ദീൎഘനിശ്വാസങ്ങളായും പുറത്തേക്കു സദാ പ്രവഹിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കെ അദ്ദേഹത്തെയും ശാരദയേയും എടുത്തിരുന്നവർ തങ്ങളുടെ ഭാരം താഴെ ഇറക്കി. ഉടനെ ഒരു കുതിരവണ്ടി ഓടിവരുന്ന ശബ്ദം അവർ കേട്ടു. അതടുത്തെത്തി. വണ്ടി നിന്നു. ശാരദയേയും നമ്പിയാരേയും വണ്ടിയിൽ കയററി വണ്ടി വീണ്ടും ഓടിത്തുടങ്ങി. അര മണിക്കൂറു നേരത്തോളം വണ്ടി അതിവേഗത്തിൽ ഓടിയതിന്നുശേഷം പിന്നെയും നിന്നു. അപ്പോൾ "എത്തിയോ" എന്നൊരാൾ ചോദിക്കുന്നതും "ഉവ്വ് എജമാനനേ" എന്നു നമ്പ്യാരുടെ ശത്രുക്കൾ പറയുന്നതും കേട്ടു. അതിന്നുശേഷം ഇവർതമ്മിൽ ഒരു ചെറു സംഭാഷണം നടന്നു. അതു വളരെ താഴ്ന്ന സ്വരത്തിലായിരുന്നു. നമ്പിയാർ ഒന്നും കേട്ടില്ല. ഒടുവിൽ "ഞാൻ പറഞ്ഞവിധമെല്ലാം ചെയ്യു. രണ്ടു ദിവസത്തിന്നുള്ളിൽ തിരിച്ചുവരണം" എന്നു ശട്ടംകെട്ടി അവരെ അയച്ചു.

അമ്പലത്തിൽ തൊഴാൻ പോയവർ തിരിച്ചുവന്നു കാണായ്കയാൽ വീട്ടിലുണ്ടായിരുന്നവൎക്കെല്ലാം പരിഭ്രമം തുടങ്ങി. അവരെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടുവരുവാനായി ഒരു ഭൃത്യനെ അയച്ചു. ഭൃത്യൻ അമ്പലത്തിൽചെന്നു നോക്കിയതിൽ അവിടെ ആരെയും കണ്ടില്ല. അവർ അമ്പലത്തിൽനിന്നു മടങ്ങിപ്പോന്നതായി ചിലർ പറഞ്ഞു. വഴിയിലെങ്ങും അവരെ കണ്ടതുമില്ല. അയാൾ മടങ്ങിവന്നു വിവരം ധരി

പ്പിച്ചു. ഇതുകേട്ടു സ്ത്രീകളും കുട്ടികളും മററും നിലവിളി കൂട്ടുവാൻ തുടങ്ങി. നിലവിളി കേട്ട് അയൽവാസികളും പുലയർ മുതലായവരും വീട്ടിന്റെ അകത്തും പുറത്തും വന്നു നിറഞ്ഞു. വിവരം മനസ്സിലായപ്പോൾ നമ്പിയാരെയും ശാരദയേയും തിരയുവാൻവേണ്ടി വിളക്കും പന്തവും ചൂട്ടും കൊളുത്തി ആ പ്രദേശമെല്ലാം ചുററിത്തിരിഞ്ഞുതുടങ്ങി. വളരെ നേരത്തോളം തിരഞ്ഞിട്ടും കാണായ്കയാൽ ഭഗ്നാശയന്മാരായി അവർ എല്ലാവരും മടങ്ങിവന്നു. വീട്ടിലുള്ളവരോടു പണിക്കർ മുതലായവർ എന്തു സമാധാനവാക്കുകൾ പറഞ്ഞാലും അവക്കണുപോലും സമാധാനമുണ്ടാകാതെ മുറവിളി കൂട്ടുവാൻ തുടങ്ങി. ഇങ്ങിനെ കുറേനേരം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ വിശപ്പും ക്ഷീണവും വ്യസനവുംകൊണ്ടു തളന്ന് ഓരോരുത്തർ ഓരോ ദിക്കിൽ ചെന്നു വീണ് ഉരിയാട്ടമില്ലാതെ കിടന്നു മയങ്ങിത്തുടങ്ങി.

പിറേറ ദിവസം കാലത്തു പണിക്കർ മദ്രാസ്സിലേക്കു കമ്പി അടിക്കുകയും കാണാതെ പോയവരെ തിരഞ്ഞുപിടിക്കുവാൻ നാലു ദിക്കിലേക്കും സമത്ഥന്മാരായ ദൂതന്മാരെ അയയ്ക്കുകയും ചെയ്തു. ഭാനു സ്ഥലത്തില്ലാതിരുന്നതിനാൽ അയാളുടെ സ്നേഹിതൻ പത്മനാഭമേനോൻ കമ്പി വാങ്ങി നോക്കി. ഭാനു ഇന്ന ദിക്കിലാണെന്നറിഞ്ഞുകൂടാ എന്നും കമ്പിവത്തമാനം തന്നെ അത്യന്തം വ്യസനാക്രാന്തനാക്കിയിരിക്കുന്നു എന്നും മറുകമ്പി കൊടുത്തു. അതു കണ്ടപ്പോൾ അതുവരെ അധൈര്യം കാണിക്കാതിരുന്ന പണിക്കക്കും കുറെ ചാഞ്ചല്യമുണ്ടായി. പക്ഷെ അത് അദ്ദേഹം തന്റെ മനസ്സിൽ ഒതുക്കി.

ഈ സന്ദർഭത്തിൽ പൊല്ലീസ്സ് ഇൻസ്പെക്ടർ കൊലക്കേസ്സന്വേഷണത്തിനുവേണ്ടി വീണ്ടും ആയില്യമംഗലത്തെത്തി. ഗോപാലപ്പണിക്കരുടെ വിസ്താരത്തിൽ നീലമന നാരായണൻനായർ എന്നൊരാൾ മരിച്ച നമ്പൂരി ഒരുമി

ച്ച തന്റെ വീട്ടിന്റെ പടിക്കൽക്കൂടി പോയി എന്നും പ ണിക്കർ ആ സമയം അയാളോടു സംസാരിക്കയുണ്ടായി എന്നും വായ്മൊഴി കൊടുത്തിട്ടുണ്ടല്ലോ. അയാളെ കണ്ടു ചോദിക്കേണമെന്നു കരുതി ഇൻസ്പെക്ടർ അയാളെ കൂട്ടി ക്കൊണ്ടുവരുവാൻ ആളെ അയയ്ക്കുകയും അയാരം ഉടനെ വന്നെത്തുകയും ചെയ്തു.

ഇൻസ്പെക്ടർ—"നമ്പൂരിയുടെ മരണത്തിനു രണ്ടു ദി വസം മുമ്പു നിങ്ങരം അദ്ദേഹമൊരുമിച്ച കേളമംഗലത്തു ഗോപാലപ്പണിക്കരുടെ വീട്ടിന്റെ പടിക്കൽക്കൂടി പോവു കയുണ്ടായോ?"

നാരായണൻനായർ—"ഉവ്വ്."

ഇൻ—"നിങ്ങരം അപ്പോരം ഗോപാലപ്പണിക്കരെ കാണുകയുണ്ടായോ?"

നാരായ—"ഉവ്വ്."

ഇൻ—"അപ്പോരം നിങ്ങരം തമ്മിൽ എന്തെങ്കിലും സംസാരിച്ചുവോ?"

നാരായ—"ഉവ്വ്."

ഇൻ—"എന്താണ് സംസാരിച്ചത്?"

നാരായ—"നമ്പൂരി എവിടേക്കാണ് പോകുന്നത് എന്നും എന്താവശ്യത്തിന്നായി പോകുന്നു എന്നും എ പ്പോരം മടങ്ങിവരുമെന്നും ചോദിച്ചു."

ഇൻ—"നിങ്ങരം എന്തു മറുപടി പറഞ്ഞു?"

നാരായ—"കോഴിക്കോട്ടു സബ്കോടതിയിൽനിന്നു കു റെ പണം മടക്കിവാങ്ങുവാനുണ്ടെന്നും ഒരു സമയം രണ്ടു ദിവസത്തെ താമസമുണ്ടാകുമെന്നും ഞാൻ പറഞ്ഞു."

ഇൻ—"നിങ്ങരം കോഴിക്കോട്ടേക്ക പോയിരുന്നുവോ?"

നാരായ—"ഇല്ല. ഞാൻ പട്ടാമ്പി തീവണ്ടി ആപ്പീ സ്സുവരെ പോയി."

ഇൻ—"നമ്പൂരി മടങ്ങിവരുന്നത് ഇന്നദിവസമായിരിക്കുമെന്നു നിങ്ങളോടു പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടായിരുന്നുവോ?"

നാരായ—"തീച്ച് പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടായിരുന്നില്ല. കൊല നടന്ന ദിവസവും അതിന്റെ തലേദിവസവും വൈകുന്നേരത്തെ വണ്ടിക്കു തീവണ്ടിആപ്പീസ്സിൽ കാക്കണം എന്നു മാത്രം പറഞ്ഞു."

ഇൻ—-അതുപ്രകാരം നിങ്ങൾ കാത്തുവോ?"

നാരായ—"ഉവ്വ്. രണ്ടു ദിവസവും കാത്തു."

ഇൻ—"എന്നിട്ടോ?"

നാരായ—"കണ്ടില്ല. ഞാൻ മടങ്ങിവന്നു. പക്ഷെ കൊല നടന്ന ദിവസം ഞാൻ തീവണ്ടിആപ്പീസ്സിൽ എത്തിയതു വണ്ടി വന്നു പോയി അര മുക്കാൽ മണിക്കൂറു കഴിഞ്ഞിട്ടാണ്."

ഇൻ—"അന്നാണ് കൊല നടന്നത് എന്നു നിങ്ങൾക്ക് ഇത്ര നിശ്ചയമെന്താണ്?"

നാരായ—"നിങ്ങളുടെ തീർപ്പുതന്നെയാണ് എന്റെ നിശ്ചയത്തിന്നും അടിസ്ഥാനം."

ഇൻ—"തീവണ്ടിസ്റ്റേഷനിൽനിന്ന് അന്നു നിങ്ങൾ എപ്പോൾ മടങ്ങി."

നാരായ—"ഏകദേശം 9 മണിക്കു മടങ്ങീട്ടുണ്ടായിരിക്കണം. തീച്ച് പറയുവാൻ സാധിക്കയില്ല."

ഇൻ—"ഏതു വഴിക്കാണു മടങ്ങിവന്നത്."

നാരായ—"പോയ വഴിക്കുതന്നെ".

ഇൻ—(ദേഷ്യപ്പെട്ടു) "ആ വഴി ഏതാണ്?"

നാരായ—"തീവണ്ടി ആപ്പീസ്സിൽനിന്നു നമ്പൂരിയുടെ ഇല്ലത്തേക്കുള്ള വഴിതന്നെ."

ഇൻ—"അധികപ്രസംഗി! ചോദിച്ചതിന്നു ശരിയായ മറുപടി പറഞ്ഞില്ലെങ്കിൽ നിന്റെ എല്ലു മുറിയും. ആ വഴി ഏതാണെന്നാണ് ചോദിച്ചത്."

നാരായ—"എല്ലാംകൂടി ഒരു വഴിയെ ഉള്ളു. അതു തിവണ്ടി ആപ്പീസ്സിൽനിന്നു..........."

ഇൻ--"എടൊ! 3651 എന്താണ് മിഴിച്ചു നില്ക്കുന്നത്" എന്നു പറഞ്ഞപ്പോഴെക്കും നാരായണൻ നായരുടെ ചെകിടത്തും പുറത്തും അടിയും കുത്തും ചവിട്ടും അതികഠിനമായി വീഴുവാൻ തുടങ്ങി.

നാരായ—"ഞാനെല്ലാം പറയാം. എന്നെ കൊല്ലണ്ട." എന്നു പറഞ്ഞു ഒറക്കെ നിലവിളികൂട്ടി.

ഇൻ—"എന്നാൽ വേഗമാവട്ടെ. സംഗതികളൊന്നും മറയ്ക്കാതെ സത്യം മാത്രം പറഞ്ഞാൽ മതി."

നാരായ—"ഗോപാലപണിക്കരുടെ വീട്ടിന്റെ പടിക്കൽ കൂടിയുള്ള വഴിയിൽകൂടിയാണ്."

ഇൻ—'താൻ മടങ്ങിവരുന്ന സമയം വഴിയിൽവെച്ചു ആരെ എങ്കിലും കാണുകയുണ്ടായൊ?"

നാരായ—"ഉവ്വ് ഇല്ല, ഇല്ല."

ഇൻ—"എന്ത! ഉവ്വ്, ഇല്ല. എന്നൊ?" എന്നു പറഞ്ഞു കാൺസ്റ്റബിളുടെ മുഖത്തെക്കു തുറിച്ചുനോക്കിയപ്പോഴെക്കും പിന്നെയും പ്രഹരം സുലഭമായി.

നാരായ—"അയ്യൊ വേണ്ട. ഞാൻ പറയാം. ഓൎമ്മകേടുകൊണ്ടു തെററിപറഞ്ഞതാണ്. ഇനി തെററില്ല."

ഇൻ—"ആരെയാണ് കണ്ടത്?"

നാരായ—"കേളുണ്ണിമൂപ്പിൽ നായരെ കണ്ടു."

ഇൻ—"അയാൾ എങ്ങോട്ടാണ് പോയിരുന്നത്?"

നാരായ—"അദ്ദേഹം വടക്കനിന്നുവന്നു. തെക്കോട്ടു പോയി."

ഇൻ—"എവിടെ വെച്ചാണ് അയാളെ കണ്ടത്?"

നാരായ—"ഗോപാലപണിക്കരുടെ ഭവനത്തിന്നു ഒരു നാഴിക തെക്കു വെച്ചാണ്".

ഇൻ--"പിന്നെ ആരെ എങ്കിലും കണ്ടുവോ?"

നാരായ—പിന്നെ ആരെയും കണ്ടതായി ഓൎമ്മതോന്നുന്നില്ല."

ഇൻ-"നല്ലപോലെ ഓൎമ്മവെച്ചു പറയൂ."

നാരായ--"ഇല്ല. ഓൎമ്മയില്ല."

ഇൻ--"എന്തെടാ ഓൎമ്മയില്ലാതെ പോയതു്? നീ കള്ളു കുടിച്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്നുവൊ?"

നാരായ—"ഓൎമ്മയില്ലാതെ പോയതു് ആരേയും കാണാഞ്ഞിട്ടുതന്നെയായിരിക്കണം. എന്റെ ഈ വയസ്സിനിടക്കു് ഒരു പ്രാവശ്യംമാത്രമേ മദ്യപാനം ചെയ്തിട്ടുള്ളു. അതു് ഒരു പൊല്ലീസ്സുഉദ്യോഗസ്ഥൻ നിൎബ്ബന്ധിച്ചു കുടിപ്പിച്ചതാണു്."

ഇൻ-"പിന്നെ യാതൊരാളെയും കണ്ടില്ല. അല്ലെ?"

നായാര—"ഇല്ല. ആരെയും കണ്ടില്ല" (എന്നു പറഞ്ഞ ഉടനെ കാൺസ്റ്റബൾ കയ്യോങ്ങിക്കൊണ്ടു നിൽക്കുന്നതു കണ്ടു) "ഉവ്വ്. കണ്ടു. കണ്ടു." (ഗോപാലപ്പണിക്കരുടെ വീട്ടിലേക്കു് ഒരാൾ കേറിപ്പോകുന്നതു കണ്ടു എന്നു പറയുവാൻ കാൺസ്റ്റബൾ നാരായണൻനായരുടെ ചെവിയിൽ മന്ത്രിച്ചു) നാരായണൻനായർ അതുപോലെ പറഞ്ഞു.

ഇൻ—"അതു് ആരാണു്?"

നാരായ—"ആളെ നല്ലപോലെ കാണ്മാൻ തരമായില്ല."

ഇൻ—"എന്തെടാ! കഴുതെ! നിന്റെ കണ്ണു പൊട്ടിയിരുന്നുവോ? പോയതു് ആരാണെന്നു് ഓൎമ്മവെച്ചു പറയുക" (എന്നു പറഞ്ഞു് ഒരു ചവിട്ടുകൊടുത്തു.) "അത്യാവശ്യമായ സംഗതി മറക്കുവാൻ ശ്രമിക്കയാണൊ?"

നാരായ—"(കാൺസ്റ്റബളുടെ മുഖത്തുനോക്കി) ഗോപാലപ്പണിക്കരെപ്പോലെ ഒരാളായിരുന്നു എന്നല്ലേ പറയേണ്ടതു്."

ഇൻ—"കണ്ടില്ലെ പിന്നെയും വളയുന്നത്. ഈ കഴുതയുടെ എല്ലു തല്ലിമുറിക്കുവിൻ. നേർപറയുന്നതുവരെ തല്ലുവിൻ." ഇതുകേട്ട ഉടനെ ഇരുവശവും ഓരോ പൊല്ലീസ്സുകാർനിന്നു കൈമടക്കി പുറത്തും മാറത്തും ഇടിക്കുവാൻ തുടങ്ങി. നാരായണൻനായർ വല്ലാതെ നിലവിളി ക്രുട്ടി. വേദന സഹിക്കുവാൻ വയ്യാതെ മോഹാലസ്യപ്പെട്ടു താഴെ വീണു. "ഇതെല്ലാം ആ കള്ളന്റെ കൌശലമാണ്. കുറെ വെള്ളംകൊണ്ടുവന്നു കൊട്ടുകുവിൻ." എന്നു ഇൻസ്പെക്ടർ പറഞ്ഞ ഉടനെ പൊല്ലീസ്സുകാരിൽ ഒരാൾ വെള്ളം കൊണ്ടുവന്നു കൊട്ടുത്തു. കുറെ മുഖത്തു തളിക്കുകയും ചെയ്തു.

അന്നു പിന്നെ അയാളെ യാതൊന്നും ഉപദ്രവിച്ചില്ല. നാരായണൻനായരുടെ ബോധക്ഷയം തീന്നപ്പോൾ ഇൻസ്പെക്ടർ—"കേളുണ്ണിമൂപ്പിൽനായരും പണിക്കരും തമ്മിൽ ലൌകികമാണ്. അല്ലെ?"

നാരായ:—"അല്ല. അവർ തമ്മിൽ ബദ്ധവിരോധമാണ്."

ഇൻ—"വിരോധത്തിന്നു കാരണമെന്താണ്?"

നാരായ—"എനിക്ക നല്ല നിശ്ചയം പോരാ. ഒരു സംബന്ധകാൎയ്യം സംബന്ധിച്ചാണെന്നു കേട്ടിട്ടുണ്ട്."

ഇൻ—"അതു ഞാൻ വേറെ അന്വേഷിച്ചുകൊള്ളാം; ഇനി തനിക്ക് പോകാം." എന്നുപറഞ്ഞ് നാരായണൻനായരെ അയച്ചു.

കുറച്ചുനേരം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ തപാൽ ശിപായി അന്നത്തെ തപാൽ കൊണ്ടുവന്നുകൊടുത്തു. അതിൽ ഒരു ചെറിയ ലക്കോട്ടുണ്ടായിരുന്നു. അതു തുറന്നു നോക്കിയപ്പോൾ അതിൽ ഒരു കടലാസ്സുതുണ്ടും കണ്ടു. അതിൽ താഴെ പറയുംപ്രകാരം എഴുതിയിരുന്നു. "കുല നടത്തിയതു ഗോപാലപണിക്കരല്ലെങ്കിലും അതിന്നയാളുടെ അറിവും

ത്താശയും ഉണ്ട്. അതിനുള്ള ലക്ഷ്യം വീടു ശോധന ചെയ്താൽ നിശ്ചയമായും കിട്ടും." എന്നു സത്യവദി.

ഈ എഴുത്ത് വായിച്ചതിന്നു ഉടനെ ഇൻസ്പെക്ടർ അത്യന്തസന്തോഷത്തോടുകൂടി വിവരം പോല്ലീസ്സ സൂപ്രഡെണ്ട് അവർകളെ അറിയിക്കുവാൻ ഒരു അടിയന്തരറിപ്പോർട്ടും കൊടുത്തു ഒരു കാൺസ്റ്റബലെ കോഴിക്കോട്ടേക്ക് അയച്ചു. സൂപ്രഡെണ്ട് റിപ്പോർട്ട് വാങ്ങി വായിച്ചുനോക്കിയതിന്നുശേഷം മറുപടി എഴുതി കാൺസ്റ്റബൾവശം കൊടുത്തു താൻ വരുന്നില്ലെന്ന് ഇൻസ്പെക്ടരോടു പറയുവാൻ പറഞ്ഞയച്ചു. മറുപടിയുടെ താല്പര്യം താഴെ പറയുംപ്രകാരമായിരുന്നു. "ഈവക ഊമഎഴുത്തുകളെയും ജാരോലകളെയും പ്രമാണിച്ച് എന്തെങ്കിലും പ്രവൎത്തിച്ചാൽ ആ പ്രവൃത്തിയുടെ ഫലം ഗുണകരമായും ദോഷകരമായും സംഭവിക്കാം. അതിനാൽ ഈ സംഗതിയെക്കുറിച്ചു നിങ്ങൾ നല്ലപോലെ ആലോചിച്ചു യുക്തമെന്നു തോന്നുന്ന പക്ഷം മാത്രം ശോധനചെയ്താൽ മതി. ഗോപാലപണിക്കർ സാധാരണ ഒരാളല്ലെന്നും എന്തിന്നും പോന്നവനാണെന്നും ധരിച്ചിരിക്കുമല്ലൊ." ഇതു വായിച്ചപ്പോൾ ഇൻസ്പെക്ടരുടെ തിടുക്കം ആലോചനയിൽ ലയിച്ചു. ഏകദേശം ഒരു മണിക്കൂറു നേരത്തോളം ചെയ്ത ദീൎഘാലോചനയുടെ ഫലമായ് "നാളെ കാലത്ത് ആറുമണിക്ക് ഗോപാലപണിക്കരുടെ വീട് ശോധനചെയ്യണം." എന്നു പോല്ലീസ്സുകാരോടു പറഞ്ഞു ഇൻസ്പെക്ടർ തന്റെ വസതിയിലേക്കു പോയി.

പൊല്ലീസ്സുകാരുടെ അന്വേഷണവിസ്താരത്തെപ്പറ്റിയും അവർ നടത്തിയിരുന്ന നടവടികളെക്കുറിച്ചും ഉടനുടൻ തന്നെ അറിയിക്കുവാനായി ബാരിസ്റ്റർ ദൂതന്മാരെ ഏൎപ്പെടുത്തിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. അദ്ദേഹം തന്റെ ഉദ്ദിഷ്ടകാൎയ്യസാദ്ധ്യത്തിന്നുവേണ്ടി ചെയ്തിരുന്ന ശ്രമങ്ങളിൽ അതു ഒന്നായിരുന്നതു്. തന്റെ ഉയൎന്ന പദവിയെയും യോഗ്യതയെയും ഗണ്യ

മാക്കാതെ അദ്ദേഹം ഗോപാലപണിക്കർക്കുവേണ്ടി പല സഹായങ്ങളും ചെയ്യുന്നുവെന്നു നാട്ടുകാർ സദാ ശ്ലാഘിക്കത്തക്കവണ്ണം ബാരിസ്റ്റർ സൎവ്വവ്യാപിയായിത്തീൎന്നു. അകത്തു കത്തിയും പുറത്തുപത്തിയുമായി ചെയ്തിരുന്ന ഈ കപടപ്രവൃത്തികളുടെ യഥാൎത്ഥഉദ്ദേശമറിയാത്ത ഗോപാലപണിക്കർ ഉപകാരസ്മരണമൂലം തനിക്കു സ്വാധീനമായേക്കാമെന്നും ബാരിസ്റ്റർ കരുതിയിരുന്നു. പുറമെ കാണിക്കുന്ന വിധമായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ ചിത്തവൃത്തി എങ്കിൽ അതു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ പഠിപ്പിന്നും യോഗ്യതയ്ക്കും നാനാപ്രകാരേണ യോജിക്കുന്ന പ്രവൃത്തിയായിത്തീൎന്നേനേ. അതിന്റെ വാസ്തവത്തെകുറിച്ചു ഈ കഥയുടെ അവസാനത്തിൽ അറിയാവുന്നതാകയാൽ അതിനെപററി ഇപ്പോൾ നിരൂപണം ചെയ്യുന്നില്ല. എന്നാൽ ഈ കേസ്സിന്റെ ഉത്ഭവത്തിന്നുശേഷം ബാരിസ്റ്റർ ജനരഞ്ജനവും താന്നതരം ജീവനക്കാരുടെമേൽ അനുകമ്പയും ഉള്ളാളായിതീൎന്നിട്ടുള്ളതുപോലെ ജനങ്ങൾക്കു തോന്നി. അദ്ദേഹത്തിന്റെ വീട്ടിൽ അതുവരെ ഒരൊററ ഭൃത്യനേ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളു. കുറച്ചു ദിവസങ്ങളായി ഒരാളെക്കൂടി നിയമിച്ചു. രണ്ടാമതു നിയമിക്കപ്പെട്ടവന്നു ഒരു സമയത്തും വീട്ടിലിരിക്കുവാൻ എടയുണ്ടായിരുന്നില്ല. സദാസമയത്തും ഓരോ ജോലികൾക്കായി തപാൽ ആപ്പീസ്സിലേക്കും കമ്പി ആപ്പീസ്സിലേക്കും പോയും വന്നും തീവണ്ടികേറി പട്ടാമ്പിക്കും തിരികെ കോഴിക്കോട്ടേക്കും ഗതാഗതം ചെയ്തുകൊണ്ടുമിരുന്നു.

മേൽപറഞ്ഞ പേർവെക്കാത്ത എഴുത്തനുസരിച്ചു ഗോപാലപണിക്കരുടെ ഭവനം ശോധനചെയ്യണമെന്നു തീൎച്ചപ്പെടുത്തിയ പിറേറദിവസം അതിന്നുവേണ്ടുന്ന ഒരുക്കങ്ങളെല്ലാംകൂട്ടി പരിവാരസമേതനായി ഇൻസ്പെക്ടർ ളമംഗലത്തേയ്ക്കു പുറപ്പെടുന്ന മദ്ധ്യേ തപാൽശി

അദ്ദേഹത്തിന്റെ കയ്യിൽ ഒരു ലക്കോട്ടു കൊണ്ടുവന്നു കൊടുത്തു. ഇൻസ്പെക്ടർ അതു തുറന്നു വായിച്ചുനോക്കി കുപ്പായക്കീസ്സയിൽതന്നെ ഇട്ടു ഉടനെ യാത്രയാവുകയും ചെയ്തു. സന്നാഹത്തോടുകൂടി പൊല്ലീസ്സുകാർ കേളമംഗലത്തേയ്ക്കു ചെല്ലുന്നതു കണ്ടപ്പോൾ അയൽവാസികളിൽ ചിലർ "ഇതെന്താപത്താണു" എന്നു വിചാരിച്ചു വിവരം അറിയുവാനായി അവരെ അനുഗമിച്ചു. കേളമംഗലത്തുള്ള കുട്ടികളും സ്ത്രീകളും പൂർവ്വാധികം പരിഭ്രമിച്ചുവശായി. പൊല്ലീസ്സുകാർ ചെന്നുകേറിയ ഉടനെ ഗോപാലപണിക്കരെ വിളിച്ചു് അവരുടെ ആഗമനത്തിനുള്ള ഹേതു അദ്ദേഹത്തെ ഗ്രഹിപ്പിച്ചു. പൂമുഖത്തു വെച്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്ന മേശ തുറക്കുവാൻ ഇൻസ്പെക്ടർ ആജ്ഞാപിച്ചു. മേശ തുറന്നു നോക്കിയപ്പോൾ അതിൽ അനവധി വിചിത്രസാമാനങ്ങളും വിലപിടിച്ച മററു സാധനങ്ങളും പണ്ടം ഏടവാടു ചെയ്തിട്ടുള്ളതിന്റെ ലക്ഷ്യങ്ങളും അല്ലാതെ ഒന്നും കണ്ടില്ല. ഉടനെ മററെ വലിപ്പു തുറന്നു. അതിലൊരു ചെറിയ കടലാസ്സുപൊതി കണ്ടെത്തി. അതെടുത്തു തുറന്നു നോക്കിയപ്പോൾ അതിൽ ഒരു നീലകല്ലുമോതിരം കണ്ടു. ഇൻസ്പെക്ടർ അതെടുത്തു സൂക്ഷ്മമായി പരിശോധിച്ചു. അതിന്റെ ഉൾഭാഗത്തു P. N. എന്നു രണ്ടക്ഷരങ്ങൾ കൊത്തീട്ടുള്ളതായി കണ്ടു. ഉടനെ നമ്പൂരിയുടെ ഭൃത്യൻ നാരായണൻനായരെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടുവരുവാൻ പറഞ്ഞു് ഒരു കൺസ്റ്റബിളെ അയച്ചു. നാരായണൻനായർ വന്ന ഉടനെ മോതിരം അയാൾ വക്കൽകൊടുത്തു "ഈ മോതിരം ഇതിനുമുമ്പു നിങ്ങൾ കണ്ടിട്ടുണ്ടോ?" എന്നു ചോദിച്ചു.

നാരായണൻനായർ—"ഇതു തിരുമനസ്സിലെ മോതിരമാണെന്നു തോന്നുന്നു."

ഇൻസ്പെക്ടർ—"എന്തെടോ തോന്നുന്നു എന്നു പറയുന്നതു്. നല്ലപോലെ നോക്കി തീർച്ചപറയു."

നാരായ—"ഇതുപോലെ ഒരു മോതിരം ഞാൻ നമ്പൂതിരിയുടെ കൈവിരലിൽ കണ്ടിട്ടുണ്ട്. അതല്ലാതെ തീച്ച പറയുവാൻ സാധിക്കയില്ല." ഇത്രയുംപറഞ്ഞു തീരുന്നതിനുമുമ്പു ഇൻസ്പെക്ടർ അയാളുടെ ചെകിടത്തു രണ്ടുമൂന്നടി കൊടുത്തു" എന്തടാ വളച്ചുതിരിച്ചു പറയുന്നതു്. താൻ ഇതു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ കയ്യിൽ കണ്ടിട്ടില്ലെ. നല്ലവണ്ണം നോക്കു" എന്നു പറഞ്ഞു.

നാരായ—(അടികൊണ്ടു കണ്ണുകളിൽനിന്നു പൊന്നീച്ചകൾ പറന്നു് ഉറക്കെ മുറവിളി കൂട്ടി) "എന്നെ തല്ലി കൊല്ലണ്ട. ഞാൻ പറയാം." എന്നു പറഞ്ഞു കരഞ്ഞു തുടങ്ങി.

ഗോപാലപണിക്കർ—"സാറെ! കുററക്കാരെ ഭേദ്യം ചെയ്യുന്നതിനുള്ള സ്ഥലം ഇതല്ല. അതു പടിപ്പുറത്തു കടന്നിട്ടായാൽ മതി."

ഇൻ—ഇതു കേട്ടപ്പോൾ ഉണ്ടായ ദ്വേഷ്യത്താൽ മങ്ങികറുത്ത മുഖത്തോടും തുറിച്ച കണ്ണുകളോടും ("ഹെ! പണിക്കർവർകളെ! എനിക്കു തെററിപ്പോയി. ഞാൻ ചെയ്തതു സാഹസമായിപ്പോയി എന്നു നിങ്ങൾ വിചാരിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിൽ അതിന്നു ഞാൻ മാപ്പുചോദിക്കുന്നു." (നാരായണൻനായരെ നോക്കി) "വേഗം പറയടൊ."

നാരായ—"ഇതു നമ്പൂതിരിയുടെ മോതിരമാണ്."

ഇൻ—"കൊള്ളേണ്ടതു കൊള്ളുമ്പോൾ തോന്നേണ്ടതു തോന്നും അല്ലെ?"

ഇൻസ്പെക്ടർ മോതിരത്തെ ഉടനെ ബന്തവസ്സുചെയ്തു ശോധനപ്പട്ടിക തയ്യാറാക്കി യാദാസ്തെഴുതി അവിടെ കൂടീട്ടുണ്ടായിരുന്നവരിൽ ചിലരെക്കൊണ്ടും നാരായണൻനായരെക്കൊണ്ടും അവധിൽ ഒപ്പിടുവിച്ചു മടങ്ങിപ്പോയി.

ശോധന നടത്തി മടങ്ങിയശേഷം ഈ കൊലക്കേസ്സിലെ തെളിവുകളെപ്പററി ഇൻസ്പെക്ടർ അത്യന്തം ആലോ

ചിക്കുവാൻ തുടങ്ങി. "പണിക്കർ കുററം ചെയ്തിട്ടുണ്ടെന്നു തെളിയിക്കത്തക്ക യാതൊരു തെളിവും കാണ്മാനില്ല. അയാളെക്കുറിച്ചു ജനങ്ങൾക്കുള്ള ബോദ്ധ്യവും വിശ്വാസവും ശ്ലാഘനീയംതന്നെ. അയാൾ നിർദ്ദോഷിയാണെന്നല്ലാതെ മററു പ്രകാരത്തിൽ പറയുന്നവർ ആരുമില്ല. അയാൾക്കു വിരോധം പറയുന്നവർ അപൂർവ്വം. ഇങ്ങനെ ഇരിക്കെ അയാളുടെമേൽ കള്ളത്തെളിവു നിർമ്മിക്കുന്നതും തീരെ അസാദ്ധ്യം. മരിച്ച നമ്പൂതിരിയും പണിക്കരും തമ്മിൽ ഉണ്ടെന്നു പറയുന്ന മുഷിച്ചൽ എത്രയും തുച്ഛം. കേളുണ്ണിനായരും നമ്പൂതിരിയും തമ്മിലുള്ള മുഷിച്ചിലിന്നാണു് അധികം തീക്ഷ്ണത. മുഷിച്ചൽനിമിത്തം നമ്പൂതിരിയെ ഒരാൾ കുലപ്പെടുത്തിയതാണെന്നു വിചാരിക്കുന്നപക്ഷം കേളുണ്ണിമൂപ്പിൽനായരെയാണു് ഒന്നാമതായി സംശയിക്കേണ്ടതു്. എനിക്കു് അയാളുടെപേരിൽ മതിയായ സംശയത്തിന്നു കാരണമുണ്ടെങ്കിലും അയാളുടെമേൽ കുററം ചുമത്തത്തക്ക തെളിവു അയാളും നമ്പൂതിരിയും തമ്മിലുണ്ടായിരുന്ന വിരോധം ഒന്നുമാത്രമാണു്. പണിക്കരും മൂപ്പിൽനായരും തമ്മിൽ പരമ വിരോധമാകയാൽ മൂപ്പിൽനായർ പൊലീസ്സിനെ നിഷ്കപടമായി സഹായിക്കും. തെളിവുകളെല്ലാം അയാൾ ശേഖരിച്ചുതരും. നായൎക്കു വിരോധമായ തെളിവുണ്ടാക്കുന്നതിന്നു പണിക്കർ യാതൊരു ഒത്താശയും ചെയ്യുന്നതല്ല. അതിന്നും പുറമെ വേറൊരു സംശയവുംകൂടി ജനിച്ചിട്ടുണ്ടു്. നമ്പൂതിരി കോഴിക്കോട്ടേക്കു പോയതു് ഇന്നാവശ്യത്തിന്നാണെന്നും അദ്ദേഹം മടങ്ങി വരുമ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ കയ്യിൽ പണമുണ്ടാകുമെന്നും നാരായണൻനായൎക്കു നല്ല നിശ്ചയമുണ്ടു്. ഒരു സമയം അയാളുടെ ഉപദേശപ്രകാരം ആരെങ്കിലും നമ്പൂതിരിയെ കുലപ്പെടുത്തി പണം അപഹരിച്ചു എന്നും വരാം. വാസുനമ്പ്യാർ രാജ്യംവിട്ടു് ഓടിപ്പോയതിനാൽ അയാളുടെ

പേരിലും സംശയത്തിന്നവകാശമുണ്ട്. എല്ലാംകൂടി ആലോചിക്കുമ്പോൾ ഒരു തീൎച്ചയും ഉണ്ടാവുന്നില്ലെങ്കിലും പണിക്കരുടെമേൽ കുററംചുമത്തി അയാളെ ചാൎജ്ജുചെയ്യുന്നതാണ് പൊല്ലീസ്സിന്നു സൌകൎയ്യം. അടിയുടെ പേടികൊണ്ടും മൂപ്പിൽനായരുടെ ശ്രമത്തിന്റെ ഫലമായും ചിലർ പണിക്കൎക്കു വിരോധമായി സാക്ഷി പറയാമെന്നു സമ്മതിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിലും കോടതിയിൽ ചെല്ലുമ്പോൾ അവർ പ്രതികൂലിച്ചാൽ കേസ്സു തോട്ടിൽ ചാടും. ഈ കേസ്സ് എന്നെ വല്ലാതെ പരിഭ്രമിപ്പിക്കുന്നു. വല്ല വിധത്തിലും കുറെ സാക്ഷികളെ ഉണ്ടാക്കി കേസ്സ് ഉടനെ ചാൎജ്ജുചെയ്യാതെ കഴികയില്ല. ഇപ്പോൾതന്നെ വളരെ കാലതാമസം വന്നിട്ടുണ്ട്. ഇനി താമസിപ്പാൻ തരമില്ല. മോതിരം അവിടെ കാണ്മാനുള്ള ഹേതു എന്താണെന്നു പണിക്കർ തൃപ്തികരമാകുംവണ്ണം തെളിയിക്കാതെ കഴികയില്ലല്ലോ. ഈ കേസ്സ് നിൽക്കുന്നതു് ആ സംഗതിയെ ആസ്പദിച്ചാണ്. പണിക്കർ അതിയോഗ്യന്മാരായ വക്കീൽമാരെ ഏൎപ്പെടുത്തി സാക്ഷികളെ എതൃവിസ്താരം ചെയ്തു കേസ്സിനെ ഉടക്കുവാൻ ശ്രമിക്കാതിരിക്കയില്ല. അപ്പോളാണു പൊല്ലീസ്സിന്റെ ചായം വെളുക്കുവാൻ പോകുന്നതു്. ഏതുവിധം ആലോചിച്ചാലും അവസാനം ചെന്നു ചാടുന്നതു് അപകടത്തിലാണു." എന്നും മററും വിചാരിച്ചു യാതൊരു പഴുതും കാണാതെ കുഴങ്ങി. ഇനി എന്തെല്ലാം നടവടികളാണു നടത്തേണ്ടതു് എന്നറിഞ്ഞു ഉപദേശം വാങ്ങുവാനായി ഇൻസ്പെക്ടർ സൂപ്രഡെണ്ടവർകളെ കാണ്മാൻ പോയി. ഈ കേസ്സുസംബന്ധമായ സകല റിക്കാർട്ടുകളും അദ്ദേഹം നോക്കീട്ടുണ്ടായിരുന്നതിനാൽ ചെന്ന കാൎയ്യം അദ്ദേഹത്തെ ധരിപ്പിക്കുന്നതിന്നുമുമ്പുതന്നെ ഇൻസ്പെക്ടരുടെ വിവേകശൂന്യമായ പ്രവൃത്തികളെ കുറിച്ചും റിക്കാർട്ടുകൾ തയ്യാറാക്കുന്ന സമ്പ്രദായത്തെ

പററിയും ഓരോന്നു പറയുവാൻ തുടങ്ങി. അക്കൂട്ടരുടെ പൊലീസ്സ് ഈ കേസ്സുസംബന്ധമായി ചെയ്തിട്ടുള്ളതെല്ലാം പരമവിഡ്ഢിത്തമാണെന്നും യഥാർത്ഥകുററക്കാരെ കണ്ടുപിടിക്കുവാൻ പോല്ലീസ്സുദ്യോഗസ്ഥന്മാർ ശ്രമിച്ചിട്ടില്ലെന്നും അവർ ഇതുവരെ നിർമ്മിച്ചിട്ടുള്ള റിക്കാർട്ടുകളെല്ലാം നീതിന്യായക്കോടതിയിൽ കാണിക്കുവാൻ കൊള്ളരുതാത്തവയാണെന്നും അവയെ അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തി കേസ്സു ചാർജ്ജുചെയ്യുന്നതായാൽ ന്യായാധിപതികൾ അവയെ കുപ്പയിൽ എറിയുവാൻ കല്പിക്കുമെന്നും ഖണ്ഡിതമായി പറഞ്ഞു. ഇതു കേട്ടപ്പോൾ ഇൻസ്പെക്ടർ വിഷണ്ണനായി "ഇനി എന്താണു ചെയ്യേണ്ടതു്" എന്നു ചോദിച്ചു.

സൂപ്രഡെണ്ട് —"നിങ്ങളെക്കൊണ്ടു ഈ കേസ്സു തെളിയിക്കുവാൻ സാധിക്കുമെന്നു ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നില്ല."

ഇൻ—"ഉപദേശം തന്നാൽ ആ വിധം ചെയ്യാം."

സൂപ്ര—"വിശേഷിച്ചു വാസുനമ്പിയാരും അദ്ദേഹത്തിന്റെ മകൾ ശാരദയും അമ്പലത്തിൽനിന്നു് ഇനിയും തിരിച്ചു വന്നിട്ടില്ലെന്നു കേട്ടു. അതിനെപററി നിങ്ങൾ എന്തെങ്കിലും അന്വേഷണം നടത്തിയോ?"

ഇൻ—"ഇല്ല."

സൂപ്ര—"എന്തെ നടത്താഞ്ഞതു്? നിങ്ങ തില്ലും
ർ ന
കാരുടെ ജീവനെയും സ്വത്തുക്കളെയും പരിരക്ഷ
ട്ടതപ്പെ
ക്കുന്നതു് ഈ വിധമാണോ? ഇതും കൊലകേസ്സ
ിനാമാക
വല്ല സംബന്ധവും ഉണ്ടോ എന്നു നിങ്ങൾ ആ
ഹ്മനെ
ലോ? ആ സംഭവത്തെ ഇതേവരെ റിക്കാട്ടാക്കാ
യാണു്.
ത്ത കാരണമെന്താണു്? അവർ രണ്ടുപേരെയും
വശാ
യി പിടിച്ചുകൊണ്ടുപോയി ഒളിവിൽ പാപ്പിച്ചു
ിധിക
യി വിചാരിച്ചുകൂടെ? അങ്ങനെയാണെങ്കിൽ നി
കള്ള
മൗനം തീരെ തെററല്ലെ?"

ന
ഇൻ—"ഉടനെ റിക്കാട്ടാക്കിക്കൊള്ളാം. വേണ്ടതാക

അന്വേഷണങ്ങൾ ഉടനെ നടത്തുകയും ചെയ്യാം. ഇന്നുമുതൽ അതിന്നായി പ്രത്യേകം ഒരാളെ നിയമിച്ചുകൊള്ളാം.

സൂപ്ര—"എന്നാൽ വേഗംപോയി പൊല്ലീസ്സിന്റെ മുറ ചെയ്യു." എന്നു പറഞ്ഞു ഇൻസ്പെക്ടരെ അയച്ചു.

—:0:—

ഒമ്പതാമദ്ധ്യായം

ഒരു യതിവൃദ്ധൻ.

മദ്രാസ്സിൽനിന്നു വൈകുന്നേരം പുറപ്പെടുന്ന മെയിൽവണ്ടി ഒലവക്കോട്ടെത്തുന്നതു പിറ്റേദിവസം പകൽ പത്തുമണിക്കാണല്ലോ. വണ്ടി ഏകദേശം ഒലവക്കോട്ടു വിടാറായപ്പോൾ മുഖം ഭസ്മത്തിൽ കുളിപ്പിച്ചും കഴുത്തു മുതൽ പാദംവരെ കാവിയിൽ മുക്കിയ ഒരു കഞ്ചുകം ധരിച്ചും കയ്യിൽ ഒരു യോഗദണ്ഡും പിടിച്ചു ചെറുപ്പക്കാരനായ ഒരു യതിവൃദ്ധൻ ധൃതിപ്പെട്ടു 3-ാംതരം വണ്ടിയിൽ ചെന്നുകേറി. ഉടനെ വണ്ടി ഇളകി ഓടിത്തുടങ്ങി. വണ്ടിയിൽ വളരെ ആൾത്തിരക്കുണ്ടായിരുന്നതിനാൽ ഇരിക്കുവാൻ സ്ഥ ിട്ടാതെ സന്യാസി കുറച്ചുനേരം പരുങ്ങിനിന്നു. അ ിലുണ്ടായിരുന്നവൎക്കാൎക്കും ഇങ്ങനെ ഒരാൾ നിൽന്നുള്ള ഭാവംതന്നെയുണ്ടായില്ല. നമ്മുടെ നാട്ടി ണ്ടികളിൽ ഈവിധം തിരക്കുണ്ടാവുന്നതു സാ ണ്. 3-ാംതരം വണ്ടി ദരിദ്രന്മാരുടേയും താ ജീവനക്കാരുടേയുമാകയാൽ അവരുടെ സുഖ ാസൌകൎയ്യത്തെയുംകുറിച്ചു ഭാരവാഹികളായ കമ്പ അശേഷം ഗൌനിക്കാറില്ല. എത്ര മുറവിളികൂ കമ്പനിക്കാരുടെ ശ്രവണങ്ങളിൽ അത്ര പ്രവേശി പ്പ. മനുഷ്യരെ മൃഗങ്ങളെപ്പോലെ കരുതി അനുവദി ച്ചിട്ടുള്ളതിൽ രണ്ടും മൂന്നും ഇരട്ടി ആളുകളെ ഓരോ

മുറിയിൽ തള്ളിയുന്തിക്കേററി നിൽക്കുവാനുംകൂടി സ്ഥലം കിട്ടാതെയും വെയിലിന്റെ ചൂടേററു വിയൎത്തൊലിച്ചും ആളുകൾ കഷ്ടപ്പെടുന്നതു തീവണ്ടിയിൽ യാത്രചെയ്യാൻ ഇടയായിട്ടുള്ളവൎക്കെല്ലാം അനുഭവമാണ്. എന്നാൽ ചട്ടയും തൊപ്പിയും ഇട്ടു വല്ല വെള്ളക്കാരും സംസാരിക്കുമ്പോൾ കൊഴിഞ്ഞു വീണുപോയ ഒന്നു രണ്ടു ഇംഗ്ലീഷുവാക്കു തപ്പി എടുത്ത് അബദ്ധമായി സംസാരിപ്പാൻ ഭഗീരഥപ്രയത്നം ചെയ്തു പഠിച്ച ഹംസവേഷധാരികളായ കാകന്മാരെപ്പോലെ പെരുമാററി കച്ചീട്ടുവെച്ചിട്ടുള്ളവരുടെ സൌകൎയ്യത്തെ പ്രമാണിച്ച് ആ കമ്പനിക്കാർതന്നെ പ്രത്യേകം ഏൎപ്പാടു ചെയ്തിട്ടുള്ളതും നമുക്കനുഭവമാണ്. അതിനെ കുറിച്ചു നാം എന്തിനായി അസൂയപ്പെടുന്നു. ഭാരതമാതാവിന്റെ പ്രിയസന്താനങ്ങളും ഏകോദരസഹോദരഭാവേന വൎത്തിക്കേണ്ടവരുമായ നാം ഈ വക സന്ദൎഭങ്ങളിൽ ചെയ്യുന്നതെന്താണ്? വലിയ മത്സ്യത്തെ കണ്ട പൊന്മയെപ്പോലെ കണ്ണടക്കുന്നു. ഒതുങ്ങിയിരിക്കുന്നവർ പരിഭ്രമിച്ചോടിവന്നു വണ്ടിയിൽ കേറുന്നവരെ കണ്ടാൽ കാൽവിടൎത്തി അധിക സ്ഥലം കൈവശപ്പെടുത്തുന്നു. നാം തന്നെ നമ്മുടെ സഹോദരന്മാരോട് ഈ വിധം പെരുമാറുമ്പോൾ ജാതികൊണ്ടും നിറംകൊണ്ടും ഭാഷകൊണ്ടും മററനേകവിധത്തിലും നമ്മളിൽനിന്നു വ്യത്യാസപ്പെട്ടവരായ അന്യദേശക്കാർ നമ്മെ അലക്ഷ്യഭാവേന അവഗണിക്കുന്നതിൽ അത്ഭുതപ്പെടുവാനില്ല. കാഷായവസ്ത്രം വിഷയപരിത്യാഗചിഹ്നമാകയാൽ ആ തരം വസ്ത്രധാരികളുടെ നേരെ ഭക്തിബഹുമാനങ്ങൾ ഉണ്ടാകുന്നതു ഹിന്തുക്കളുടെ പ്രത്യേകവാസനയാണ്. പാശ്ചാത്യപരിഷ്കാരഭ്രാന്തിയാൽ മതിമയങ്ങി ഭ്രമിച്ചുവശായിട്ടുള്ള നമ്മുടെ ചെറുപ്പക്കാൎക്ക് ആ വക സുകൃതനിധികളുടെ കാഴ്ച കൌതുകകരമായിരിക്കുന്നില്ല. അവരെ കള്ളസന്യാസികളെന്നും മടിയരെന്നും ഇവർ അന്യായേന

കുററപ്പെടുത്തുന്നു. ഈ കൂട്ടരെ കാണുമ്പോൾ നമ്മുടെ പരിഷ്കാരികളുടെ മുഖത്തു സ്ഫുരിക്കുന്നതു് അലക്ഷ്യഭാവവും ഹാസ്യവുമാണ്. ചെറുപ്പക്കാരായ പ്രിയസഹോദരന്മാരെ! നിങ്ങൾ ജനതതിയുടെ നേതൃത്വം വഹിപ്പാൻ തക്ക യോഗ്യരായിത്തീരേണമെന്നു സദാ പ്രാർത്ഥിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന ഭാരതജനനിയെ ഭഗ്നാശയയാക്കി തീർക്കാതിരിപ്പിൻ!

ഭാഗ്യവശാൽ മേൽപറഞ്ഞ മുറിക്കകത്തുണ്ടായിരുന്നവർ എല്ലാവരേയും തമസ്സു ബാധിച്ചിരുന്നില്ല. ഏകദേശം പതിനഞ്ചു നിമിഷം കഴിഞ്ഞപ്പോഴെക്കും അതിലുണ്ടായിരുന്ന ഒരാളുടെ ഹൃദയം ജീവകാരുണ്യമാകുന്ന ചന്ദ്രികയാൽ വികസിച്ചു. അയാൾ തന്റെ സ്ഥാനത്തിൽനിന്നെഴുനീറ്റുമാറിനിന്നു സന്ന്യാസിക്കു തന്റെ ഇരിപ്പടം നൽകി. സന്ന്യാസി നേരംപോക്കിന്നെന്നപോലെ ഒരു ചെറിയ കുഴിത്താളമെടുത്തു താളംപിടിച്ചു കൎണ്ണപീയൂഷങ്ങളും വേദാന്തസാരപ്രതിപാദകങ്ങളുമായ ഗാനങ്ങളെ പാടവത്തോടെ പാടി ആ മുറിക്കകത്തുണ്ടായിരുന്ന യാത്രക്കാരുടെ മനസ്സുകളെ ആകർഷിച്ചു. ഓരോ പാട്ടുപാടി അവസാനിക്കുംതോറും അതിന്റെ സാരാംശത്തെ പാമരന്മാരായ ശ്രോതാക്കളുടെ അറിവിന്നായിക്കൊണ്ടു ലളിതമായ തമിഴുഭാഷയിൽ അദ്ദേഹം വിസ്തരിച്ചു പറഞ്ഞിരുന്നു. ഇങ്ങനെ കുറെ പാട്ടുകൾ പാടിയപ്പോഴെക്കും ചിലരുടെ മനസ്സിന്റെ കെട്ടുകൾ കുറേശ്ശ അഴിയുവാൻ തുടങ്ങി. വണ്ടി അതിവേഗത്തിൽ ഓടിയിരുന്നതിനാലും സന്ന്യാസിയുടെ വിശേഷമായ ഗാനത്താലും ഏതാനും ആപ്പീസ്സുകൾ പിന്നിട്ടതു് ആരും അറിഞ്ഞില്ല. വണ്ടി ഷൊറണ്ണൂർ സ്റ്റേഷനിൽ എത്തി. സന്ന്യാസി വണ്ടിയിൽനിന്നിറങ്ങി ടിക്കററു കൊടുത്തു പോയി. അന്നു വൈകുന്നേരത്തോടുകൂടി അദ്ദേഹം കേളമംഗലത്തു ഗോപാലപണിക്കരുടെ തറവാട്ടുവകയായ വിജയപുരത്തു അമ്പലത്തിന്റെ നടക്കൽ എത്തി ഒരു ആൽത്തറമേൽ

കയറി ഈശ്വരധ്യാനതല്പരനായി സ്ഥിതിചെയ്തു. അന്നത്തെ രാത്രി ആ ആൽത്തറയ്മേൽ കഴിച്ചുകൂട്ടി. പിറ്റെ ദിവസം നേരം പ്രകാശമാകുമ്പോഴെക്കും ഭക്തന്മാരായ സ്ത്രീപുരുഷന്മാർ ഈശ്വരഭജനത്തിന്നായി വന്നുതുടങ്ങി. അതു പാശ്ചാത്യപരിഷ്കാരഭ്രമം പരമകാഷ്ഠയെ പ്രാപിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു പ്രദേശമല്ലാതിരുന്നതിനാൽ ആ ദിക്കിലുണ്ടായിരുന്ന ബാലികാബാലന്മാർ ഈശ്വരഭക്തിയുടെ ബാഹ്യലക്ഷണങ്ങളായ കളിയും, തൊഴലും, ഭസ്മലേപനവും മററും അന്ധവിശ്വാസമാണെന്നു ശഠിച്ചിരുന്നില്ല. അതുനിമിത്തം ആ പ്രദേശത്തുള്ള സ്ത്രീപുരുഷന്മാരിൽ മിക്കവരും ഈശ്വരഭജനാർത്ഥം ദിവസേന അമ്പലത്തിൽ പോയിരുന്നു. യതിവര്യൻ ഇവരുടെ തരവും സ്വഭാവവും മുഖഭേദങ്ങളും സംഭാഷണങ്ങളും സൂക്ഷ്മദൃഷ്ട്യാ ഗ്രഹിച്ചുകൊണ്ടും ഈശ്വരധ്യാനതല്പരനായും രണ്ടുമൂന്നു ദിവസം അവിടെതാമസിച്ചു. അദ്ദേഹം ആ പ്രദേശത്തെ സന്ദർശിക്കുവാൻ വല്ല പ്രത്യേകകാരണവും ഉണ്ടായിരിക്കുമോ എന്നു കാണികൾക്കറിയുവാൻ നിവൃത്തിയില്ലാത്തവിധം അന്യചിന്താവിഹീനനായിട്ടാണു കാണപ്പെട്ടതു്. എങ്കിലും സൂക്ഷ്മമായി പറയുന്നതായാൽ എന്തോ ഒരു വിചാരം അദ്ദേഹത്തിന്റെ മനസ്സിൽ സ്ഥലംപിടിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നൂഹിക്കാം. "ഈ അന[illegible]ത്തിന്റെ നടയിൽ ഇരുന്നാൽ പോരാ" എന്നാലോചിച്ചു പ്രവർത്തിച്ചതുപോലെ സന്യാസി ആ പ്രദേശമെല്ലാം ചുററിനോക്കി. വീട്ടുകൾതോറും പോയി വിശേഷതരങ്ങളായ സാളഗ്രാമം, രുദ്രാക്ഷം മുതലായ വസ്തുക്കളെ തദ്ദേശവാസികളിൽ അവയുടെ മാഹാത്മ്യത്തെ ധരിച്ചിട്ടുള്ളവൎക്കു സൌജന്യമായി കൊടുത്തു് ഒന്നുരണ്ടു ദിവസവുംകൂടി ആ പ്രദേശത്തുതന്നെ താമസിച്ചതിന്നുശേഷം അവിടംവിട്ടുപോയി. യതിശ്രേഷ്ഠൻ പട്ടാമ്പിയിൽചെന്നു തീവണ്ടി കയറി കോഴിക്കോട്ടെക്കു പുറപ്പെട്ടു. വിജയപുരം ക്ഷേത്ര

ാ അയൽപ്രദേശങ്ങളിലും കേളമംഗലത്തുംവെച്ചു പല തവണയും കണ്ടിട്ടുണ്ടായിരുന്ന ഒരാൾ അദ്ദേഹം കയറിയ മുറിക്കകത്തുണ്ടായിരുന്നു. ഈ ആളെ വളരെ നേരത്തോളം സന്ന്യാസി പ്രതിപ്രതീകം വീക്ഷിച്ചു. അയാളെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ സമീപത്തു വിളിച്ചിരുത്തി ഓരോ നാട്ടുവൃത്താന്തങ്ങളെപ്പററി ചോദ്യം ചെയ്തു. അവർ രണ്ടുപേരും തമ്മിൽ വളരെനേരം പല സംഗതികളെക്കുറിച്ചും സംഭാഷണം ചെയ്തതിനുശേഷം സന്ന്യാസി അതിൽനിന്നു വിരമിച്ച് ആയാൾ ആര്യമംഗലത്തേക്കു പോകുവാനുള്ള കാരണത്തെയും കോഴിക്കോട്ടേക്ക് എന്താവശ്യത്തിനായി പോകുന്നു എന്നും സ്വദേശം എവിടെയാണെന്നും മററും ചോദിച്ചു. താൻ തിരുവിതാംകൂറിൽ ചെന്ന വക്ലെക്കാരനാണെന്നും ബാരിസ്റ്റർ സി. ആർ. മേനോന്റെ ശിഷ്യനാണെന്നും ആര്യമംഗലത്തേക്കു പോയിരുന്നത് അപ്പോൾ പോലീസ് അന്വേഷണത്തിൽ ഇരിക്കുന്ന ഒരു കൊലക്കേസ്സുസംബന്ധമായി ചില കാര്യങ്ങളെ അതിൽ സംശയിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ളവരുടെ ബന്ധുക്കളോടും മററും ആലോചിച്ചുവരുവാനായി ബാരിസ്റ്റർ അവർകൾ തന്നെ നിയമിച്ചപ്രകാരം പോയി വരുന്നതാണെന്നും കൊലക്കേസ്സിനു പുറമെ ഒരു ആൾമോഷണക്കേസ്സുകൂടി ഉണ്ടായിട്ടുള്ളതിനെക്കുറിച്ചു പോലീസ് വല്ല നടവടിയോ അന്വേഷണമോ നടത്തുന്നുണ്ടോ എന്നറിയേണ്ടു ആവശ്യവുംകൂടി ഉണ്ടായിരുന്നു എന്നും അയാൾ മറുപടി പറഞ്ഞു. ഇങ്ങിനെ ഓരോ വൃത്താന്തങ്ങൾ പറഞ്ഞുകൊണ്ടിരിക്കെ വണ്ടി കോഴിക്കോട്ടെത്തി. സന്ന്യാസിയും വക്ലെക്കാരൻനായരും തമ്മിൽ പിരിഞ്ഞു.

പത്താമദ്ധ്യായം.

രണ്ടു യുവതികൾ.

വൃദ്ധൻ—"ലക്ഷ്മി! നമ്മുടെ അതിഥിയുടെ വാശിക്കു ഇനിയും വ്യത്യാസം കാണുന്നില്ലല്ലൊ? അവൾ എത്ര കാലം ഇവിധം വൎത്തിക്കുമെന്നറിഞ്ഞില്ല. സ്വഭാവത്തിന്നല്പമെങ്കിലും മാററം കാണാതിരുന്നാൽ നമ്മുടെ യജമാനൻ നമ്മെ നിശ്ചയമായും കുററപ്പെടുത്തും. നമ്മുടെ പേരിൽ ഉദാസീനത ഉണ്ടെന്നു പറയുവാൻ ഇടം കൊടുത്തുകൂടാ."

ലക്ഷ്മി—"ഞാൻ എന്തുചെയ്യട്ടെ, ഈ വക കാൎയ്യങ്ങളിൽ ഞാൻ അദ്വിതീയയാണെന്നു നിങ്ങൾക്കറിയാമല്ലൊ. എന്റെ സാമൎത്ഥ്യം മുഴുവനും ഞാൻ അവളുടെ മുമ്പിൽ പ്രയോഗിച്ചു. അവൾക്കു യാതൊരു കുലുക്കവും ഉള്ളതായി കാണുന്നില്ല."

വൃദ്ധൻ—"അപ്പോൾ നിന്റെ സാമൎത്ഥ്യം ഫലിക്കുന്നില്ലെന്നാണോ നീ പറയുന്നതു്? അങ്ങിനെയാണെങ്കിൽ ഇനി ഞാൻ നിന്നെ ബഹുമാനിക്കുന്നതല്ല."

ലക്ഷ്മി—"ഞാൻ അവളോടു തോല്ക്കുകയൊ? അതു് ഒരിക്കലും സംഭവിക്കയില്ലെന്നാണു് എന്റെ വിശ്വാസം."

വൃദ്ധൻ—"ഇത്രകാലമായിട്ടും അവൾ നിന്നോടു സംസാരിക്കകപോലും ചെയ്യുന്നില്ലെന്നു പറഞ്ഞതോൎക്കുമ്പോൾ ഇനി എന്നാണു് അവളെ സ്വാധീനിപ്പാൻ നിനക്കു സാധിക്കുന്നതു് എന്നു ഞാൻ അറിഞ്ഞില്ല. ഈവക കാൎയ്യങ്ങളിൽ നിന്റെ പാടവം അസാധാരണമാണെന്നു ഞാൻ വൃഥാ വിശ്വസിച്ചിരുന്നു. നീമൂലം എനിക്കും മാനഹാനി നേരിടുമെന്നാണു തോന്നുന്നതു്."

ലക്ഷ്മി—"ബദ്ധപ്പെടാതിരിക്കൂ. "മെല്ലെ തിന്നാൽ മുള്ളും തിന്നാം" എന്നല്ലെ പഴഞ്ചൊല്ലു്. ചിലരെ എളുപ്പ

ത്തിൽ വശത്താക്കാം, ചിലരെ സ്വാധീനിക്കുന്നതു ദുർമ്മസാദ്ധ്യമാണ്. മററു ചിലരെ സ്വാധീനിപ്പാൻ സാധിക്കുകയില്ല. അവൾ ബുദ്ധിശാലിനിയാകയാൽ ആദ്യം പറഞ്ഞതരത്തിൽ പെട്ടവളല്ല, നിശ്ചയം."

വൃദ്ധൻ— "നിൻെറ ശൃംഗാരവും മധുരവാക്കും അവളെ ഭ്രമിപ്പിക്കുവാൻ അവകാശമില്ലല്ലൊ."

ലക്ഷ്മി— "ഭ്രമിക്കുന്നതു സൌഭാഗ്യം കണ്ടിട്ടൊ മറെറാ അല്ല."

വൃദ്ധൻ— "ആട്ടെ. ഇനി എത്ര ദിവസത്തിന്നുള്ളിൽ നിനക്ക് അവളെ നിൻെറ വശത്താക്കുവാൻ സാധിക്കും? ആ കാര്യം തീർച്ചയാവട്ടെ."

ലക്ഷ്മി— "ഒരു പൊടിക്കൈയുംകൂടി പ്രയോഗിക്കുവാനുണ്ട്. അതുംകൂടി പരീക്ഷിച്ചുനോക്കിയതിന്നുശേഷം തീർച്ച പറയാം. അവൾ ഒരു സാധാരണ യുവതിയല്ലെന്നു നിങ്ങൾ ധരിച്ചിട്ടില്ലേ. അതുകൊണ്ടു എൻെറ വിദ്യകൾ മുഴുവൻ പ്രയോഗിക്കേണ്ടതായും വന്നേക്കാം. അതിന്നു കുറച്ചു കാലതാമസമുണ്ടാവാതെ നിവൃത്തിയില്ല."

വൃദ്ധൻ— "നീ ഇതുവരെ പണിപ്പെട്ടു സമ്പാദിച്ചിട്ടുള്ള നല്ലപേർ കളയരുതു്."

ലക്ഷ്മി— "കഴിയുന്നതും പരീക്ഷിച്ചുനോക്കാം. നേരം അതിക്രമിക്കുന്നു. എനിക്കു കുറച്ചു ജോലിയുണ്ടു്." എന്നു പറഞ്ഞു ലക്ഷ്മി വൃദ്ധൻെറ അടുക്കൽനിന്നു പോയി. ലക്ഷ്മിയും വൃദ്ധനും താമസിച്ചിരുന്നതു് ഒരു വിജനപ്രദേശത്താണ്. ആ പ്രദേശം വൃക്ഷലതാദിശൂന്യമായി അടുത്തടുത്തുള്ള കിടക്കുന്ന കുന്നുകളാൽ നിറയപ്പെട്ടിരുന്നു. കുന്നുകളിൽ ഒന്നിൻെറ താഴ്വരയിൽ ഭംഗിയായി പണിചെയ്യപ്പെട്ട ഒരു ചെറിയ ഗൃഹത്തിൻെറ വരാന്തയിൽവെച്ചായിരുന്നു മേൽ വിവരിച്ച സംഭാഷണം നടന്നതു്. ലക്ഷ്മി വൃദ്ധൻെറ സമീപത്തുനിന്നു പോയതു ഗൃഹാന്തർഭാഗത്തേക്കായിരുന്നു

അവൾ ഉടനെ അവളുടെ മടിക്കുത്തിലുണ്ടായിരുന്ന താക്കോൽ എടുത്തു് ഒരു മുറി തുറന്നു് അതിന്നുള്ളിൽ പ്രവേശിച്ചു. കാഴ്ചക്കു കൌതുകം ജനിപ്പിക്കുന്ന യാതൊരു വസ്തുവും അതിന്നകത്തുണ്ടായിരുന്നില്ല. അതു് ഒരു വിദ്യാൎത്ഥിയുടെ വായനമുറിപോലെ കാണപ്പെട്ടു. വിശാലമായ അതിൻെറ ഒത്തനടുക്കു കിടന്നിരുന്ന വെണ്ണക്കൽമേശമേൽ പലതരം പ്രതിദിനപത്രങ്ങളും മാസികകളും പുസ്തകങ്ങളും ഒതുക്കിവെച്ചിരുന്നു. മേശയുടെ സമീപത്തു കിടന്നിരുന്ന ഒരു കസാലയിൽ ശരദ്പ്രസാദം കുറഞ്ഞു വിളറി നയനജലത്താൽ നനക്കപ്പെട്ട ഗണ്ഡങ്ങളോടുകൂടിയ ഒരു യുവതി നിശ്ചേഷ്ടയായി സ്ഥിതിചെയ്തിരുന്നു. അവൾക്കു യാതൊന്നിലും ഉത്സാഹമുണ്ടായിരുന്നില്ല. അവളുടെ വസ്ത്രങ്ങൾ മുഷിഞ്ഞുകീറിയവയായിരുന്നു. സ്നാനാശനാദികളിലും വിനോദങ്ങളിലും താല്പൎയ്യക്കുറവുനിമിത്തം ശരീരം വിളൎത്തുക്ഷീണിച്ചും കൈകാലുകൾക്കു ബലംകുറഞ്ഞും കാണപ്പെട്ടു. ലക്ഷ്മി മുറിയിൽ പ്രവേശിച്ച ഉടനെ "ഭദ്രേ! നീ എന്തിനായിട്ടാണു് ഇവ്വിധം ശരീരത്തേയും മനസ്സിനേയും അലട്ടുന്നതു്. നിൻെറ അവിശ്വാസം ഇനിയും തീൎന്നില്ലെ. കാന്തികുറഞ്ഞ നിൻെറ മുഖാരവിന്ദവും സൂൎയ്യരശ്മിഏററു വാടികുഴഞ്ഞ മൃണാളസദൃശമായ ശരീരവും എന്നെ അത്യന്തം ക്ലേശിപ്പിക്കുന്നു. ഞാൻ നിനക്കുവേണ്ടി ശ്രദ്ധാപൂൎവ്വം തയ്യാറാക്കിക്കൊണ്ടുവരുന്ന ഭക്ഷണപദാൎത്ഥങ്ങളിൽ നിനക്കു രുചി തോന്നുന്നില്ലെന്നുണ്ടോ? ഏതു വസ്തുവിലാണു നിനക്കു പ്രിയമെന്നു പറഞ്ഞാൽ അതു ഞാൻ ഉടനെ കൊണ്ടുവരാമല്ലൊ. നീ എന്തിനാണു സംശയിക്കുന്നതു്?"

യുവതി — "നിങ്ങളുടെ ഉപദ്രവമില്ലാതിരുന്നുവെങ്കിൽ കുറച്ചാശ്വാസമായിരുന്നു."

ലക്ഷ്മി —"പ്രിയസഖീ! നീ എന്താണു് അങ്ങനെ പറയുന്നതു്. നിൻെറ പ്രീതിക്കായികൊണ്ടു ഞാൻ ചെയ്യുന്ന

തെല്ലാം നിനക്ക് അപ്രീതിയായിട്ടാണൊ കലാശിക്കുന്നതു്? അങ്ങനെ പറയരുതു്. എന്റെ ശുശ്രൂഷയും ശ്രമവും നിന്റെ സുഖത്തെയാണു പ്രതീക്ഷിക്കുന്നതു. നിന്റെ ശുശ്രൂഷക്കുവേണ്ടി എന്റെ സകല സൌകൎയ്യത്തെയും ഞാൻ ഉപേക്ഷിച്ചിരിക്കുന്നു. നീ അതിന്നു സാക്ഷിയാണല്ലൊ?"

യുവതി— "നിങ്ങളുടെ ഭാഷണം എന്റെ ശ്രവണങ്ങൾക്കു ഹിതകരമായിരിക്കുന്നില്ല. ദയവുചെയ്തു പൊയാൽ കൊള്ളാം."

ലക്ഷ്മി—"എന്നെ കാണുക കൂടി വെറുക്കുന്നുണ്ടോ? ഞാൻ കാഴ്ചക്ക് അത്ര വിരൂപിയാണോ? ഈ സംഗതി ഇതുവരെ ആരും എന്നോടു പറഞ്ഞിട്ടില്ല. എന്നെ കണ്ടിട്ടുള്ളവരെല്ലാം എന്റെ ദേഹകാന്തിയെയും സൌശീല്യത്തെയും കുറിച്ചു ശ്ലാഘിക്കുന്നതല്ലാതെ എന്നെ നിന്ദിക്കുകയുണ്ടായിട്ടില്ല. എന്റെ രൂപലാവണ്യം നിനക്ക് അസഹനീയമാണെങ്കിൽ ഞാൻ ഇങ്ങോട്ടു വരുന്നില്ലെന്നു വെച്ചേക്കാം. (എന്നു പറഞ്ഞു മുഖം മറച്ചു കരയുവാൻ ഭാവിക്കുന്നു).

യുവതി— (തന്റെ വാക്കു കുറെ കടന്നുപോയി എന്നു ശങ്കിച്ച്) "പ്രിയസഹോദരി! മനുഷ്യാരബ്ധം കൎണ്ണാനന്ദകരമായ ഗാനമാധുൎയ്യത്തെക്കാൾ പ്രീതികരമാണെന്നു വിചാരിക്കുന്ന എനിക്കു നിങ്ങളുടെ സംഭാഷണസുഖം ഉപെക്ഷിക്കത്തക്കതല്ല. എങ്കിലും നിങ്ങൾ എന്റെ വൈരികളുടെ ദാസിയാകയാൽ എനിക്കു നിങ്ങളുടെപേരിൽ വിശ്വാസമൊ പ്രീതിയൊ ജനിപ്പാൻ അവകാശമില്ലല്ലൊ.

ലക്ഷ്മി—"സഖി! നീ പറഞ്ഞതു വാസ്തവമാണു്. ശത്രുപക്ഷക്കാരിയായി കാണപ്പെടുന്ന എന്നിൽ നിനക്കുവിശ്വാസമുണ്ടാവാൻ വഴിയില്ലെന്നു ഞാൻ സമ്മതിക്കുന്നു. ഞാൻ നിന്റെ ശത്രുവല്ല. സഹായിയാണു്. അനുകമ്പ എന്ന ഗുണം സുസ്ഥിരമായി എന്നിൽ കുടികൊള്ളുന്നുണ്ടു. ഞാൻ ദുഷ്ടയല്ലെന്നും നിന്റെ സ്വാതന്ത്ര്യത്തെ നശിപ്പിക്കു

ന്നതിൽ ഉത്സുകയല്ലെന്നും കാഴ്ചപഴക്കത്തിൽ നീ ധരിക്കും"

യുവതി— "നിങ്ങൾ എന്റെ സഹായിയാണെന്നു പറയുന്നുണ്ടല്ലോ. എനിക്കു വല്ല സഹായവും ചെയ്വാൻ നിങ്ങൾക്കു സാധിക്കുമൊ?"

ലക്ഷ്മി— "എനിക്കു ചെയ്വാൻ കഴിയുന്നതെല്ലാം നിനക്കു സഹായമായി തന്നെ കലാശിക്കും."

യുവതി—"ഞാൻ നിങ്ങളെ എങ്ങനെ വിശ്വസിക്കും. ഈ മുറിയിൽനിന്നു പുറത്തേക്കു പോകുവാനുംകൂടി നിങ്ങൾ എന്നെ അനുവദിക്കുന്നില്ലല്ലോ. എന്റെ കഷ്ടാവസ്ഥയിൽ എന്നെ സഹായിപ്പാൻ വന്നിട്ടുള്ള നിങ്ങൾ അത്ര അവിശ്വാസത്തോടുകൂടി പെരുമാറുന്നതിന്റെ താല്പര്യമെന്താണ്?".

കേരള സാഹിത്യ അക്കാദമി

ലക്ഷ്മി—"നിനക്കു യാതൊന്നുകൊണ്ടും അസൌകര്യവും ബുദ്ധിമുട്ടുമുണ്ടാകരുതെന്നു കരുതീട്ടുതന്നെ."

യുവതി—"സ്വാതന്ത്ര്യമായി പുറത്തിറങ്ങി സഞ്ചരിക്കുന്നത് അസൌകര്യവും ബുദ്ധിമുട്ടുമാണെന്നു വിചാരിക്കുന്നവർ ലോകത്തിൽ ആരെങ്കിലുമുണ്ടൊ? സ്വാതന്ത്ര്യം മനസ്സിന് ഉന്മേഷമുണ്ടാക്കുന്ന അമൃതമാണ്. "അന്യഥാ ശങ്കിക്കേണ്ട".

ലക്ഷ്മി--"ഭവതിക്കു വേണ്ടതെല്ലാം ഞാൻ ഇവിടെ കൊണ്ടുവന്നു തരാമല്ലൊ".

യുവതി—"മനുഷ്യർ പല തൊഴിൽചെയ്തു കാലം കഴിക്കുന്നവരാണ്. ഈ ജോലി ചെയ്വാനും നിങ്ങളെപ്പോലെ ചിലർ കച്ചകെട്ടാത്തപക്ഷം എന്റെ ശത്രുക്കളുടെ ഉദ്ദേശം ഏതുവിധം സാധിക്കും.അതുകൊണ്ട് എനിക്കു നിങ്ങളുടെ പേരിൽ യാതൊരു പരിഭവവുമില്ല. എന്റെ സകല സ്വാതന്ത്ര്യത്തെയും നശിപ്പിച്ചു കൂട്ടിൽ അടക്കപ്പെട്ട കിളിയെപ്പോലെ എന്നെ കഷ്ടപ്പെടുത്തുന്ന നിങ്ങളുടെ യജമാനന്റെ ഉദ്ദേശം എന്തായിരുന്നാലും അതു തീരെ

അസാദ്ധ്യമായെ കലാശിക്കു എന്നറിഞ്ഞുകൊള്ളട്ടെ. ഞാൻ ഈശ്വരനാലും ബന്ധുക്കളാലും ഉപേക്ഷിക്കപ്പെട്ടവളല്ല."

ലക്ഷ്മി—"മനുഷ്യർ പഞ്ചവൎണ്ണക്കിളിയെ പിടിച്ചു ക്രൂട്ടിൽ അടക്കുന്നതു് അതിനെ കഷ്ടപ്പെടുത്തേണമെന്നുള്ള ഉദ്ദേശത്തോടുകൂടിയല്ല. അതിന്റെ അംഗസൌഭാഗ്യത്തെ കണ്ടും കളകണ്ഠത്തെ കേട്ടും ആനന്ദിപ്പാൻ വേണ്ടിയാണ്. നിന്റെ ശത്രുക്കളുടെ ഉദ്ദേശം അതല്ലെന്നു ശങ്കിക്കാമൊ?" എന്നു പറഞ്ഞപ്പോഴെക്കും വൃദ്ധൻ ലക്ഷ്മിയെ വിളിക്കുകയാൽ അവരം ആ മുറിയിൽനിന്നു പുറത്തെക്കു കടന്നു വാതിൽ അടച്ചുപൂട്ടി.

ഇതു കണ്ടപ്പോൾ യുവതിയുടെ ഹൃദയം വ്യസനഭാരത്താൽ തകൎന്നു. അവളുടെ മനോവിചാരം ശബ്ദരൂപേണ പുറത്തേക്കു പ്രവഹിച്ചു. "ഹാ! കഷ്ടം! സ്നേഹവാരിധിയായ ഈശ്വരന്റെ അംശങ്ങളും അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രതിബിംബങ്ങളുമായ മനുഷ്യർ സ്നേഹശൂന്യന്മാരായി വൎത്തിക്കുന്നതിനാൽ മനുഷ്യസൃഷ്ടിയുടെ ഉദ്ദേശം മിഥ്യയായി തീരുന്നു. സമസൃഷ്ടികളെ സസ്നേഹം പരിചരിക്കുന്ന ഞാൻ അവരുടെ പ്രത്യുപകാരത്തെ ആഗ്രഹിക്കുന്നില്ലെങ്കിലും അവരുടെ മുറ എന്നെ ഈവിധം കഷ്ടപ്പെടുത്തുകയില്ല. മനുഷ്യരെയൊ മററു ജീവികളെയൊ ഞാൻ എപ്പൊഴെങ്കിലും ഉപദ്രവിച്ചിട്ടുള്ളതായി എനിക്കു ഓൎമ്മതോന്നുന്നില്ല. മാതാപിതാക്കന്മാരുടെ പാപകൎമ്മങ്ങൾക്ക് അവരുടെ സന്താനങ്ങൾ ഉത്തരവാദികളാണെന്നു വരികിലും ഈശ്വരന്നു ഹിതകരവും മനുഷ്യൎക്കുപകാരപ്രദവുമായ സൽക്കൎമ്മങ്ങളല്ലാതെ മറെറാന്നുംതന്നെ ചെയ്തിട്ടില്ലാത്ത പാവനമൂൎത്തികളായ എന്റെ മാതാപിതാക്കന്മാർ മൂലവും ഞാൻ ദുരിതം അനുഭവിക്കേണ്ടതില്ല. അതിനാൽ എന്റെ ഇപ്പൊഴത്തെ ദുരിതാനുഭവം പാപകൎമ്മഫലമല്ല. ദുരിതനിധികളായ ദുൎജ്ജനങ്ങളുടെ നീചകൎമ്മത്തിന്റെ തൽക്കാല

ഫലമാണു ഞാനിപ്പോൾ അനുഭവിക്കുന്നതു്. ഇതിനു മോചനമില്ലെന്നു വരുമൊ? സൎവ്വസാക്ഷിയായ ഈശ്വരൻ ഇവയൊന്നും കാണുന്നില്ലെന്നുണ്ടൊ? ഹാ! ദൈവമെ പ്രതിക്രിയകളുള്ള അധികാരം അങ്ങെക്കാണല്ലൊ. സാധുസംരക്ഷണത്തിന്നും പ്രവീണൻ ഭവാനാണല്ലൊ. ഈ ലോകത്തിൽ വ്യാപിച്ചിട്ടുള്ള സകല ശക്തികളും അങ്ങെയുടെ ചൈതന്യാംശങ്ങളാകയാൽ ആ ശക്തിയുടെ പരമാണുക്കളെ വഹിക്കുന്ന അങ്ങെയുടെ കിങ്കരന്മാരെ എന്റെ ദുഃഖനിവാരണത്തിന്നായി നിയോഗിക്കാത്തതു എന്റെ പ്രാൎത്ഥനക്കു ശക്തിയില്ലാത്തതുകൊണ്ടാണൊ? പ്രകൃത്യാ അബലയായ എന്റെ അപേക്ഷക്കു് ഇതിലധികം ശക്തിയുണ്ടാവാൻ കാരണമില്ലല്ലൊ. എന്നെ സ്നേഹിക്കുന്നവരായ ബന്ധുക്കളും പലരുമുണ്ടു്. ഭവാന്റെ ഉപദേശമുണ്ടായി അവരിൽ ഒരാളെ എന്റെ ബന്ധനമോചനത്തിന്നായി പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കാത്തതു് എന്റെ പ്രലപനങ്ങളുടെ ധ്വനി ഭവാന്റെ ശ്രോത്രങ്ങളിൽ പ്രവേശിക്കായ്കകൊണ്ടാണൊ? എന്റെ അച്ഛൻ ഇപ്പോൾ എവിടെയാണു? അദ്ദേഹത്തെയും ശത്രുക്കൾ ബന്ധനത്തിൽ പെടുത്തീട്ടുണ്ടായിരിക്കണം. എന്തിന്നും സന്നദ്ധരായ എന്റെ ബന്ധുക്കൾ എന്നെ കണ്ടുപിടിപ്പാൻ ശ്രമിക്കുന്നില്ലെന്നുണ്ടൊ? അവർ അപ്രകാരം ചെയ്വാൻ കാരണമില്ല. ഞാൻ എന്റെ അമ്മയെയും അമ്മാമൻ തുടങ്ങിയുള്ളവരെയും കണ്ടിട്ടു എത്ര നാളായി? ഈ കാരാഗൃഹം എന്റെ ശ്മശാനമായി കലാശിക്കുമൊ? ഹാ! പരമദയാലൊ! അങ്ങെയും എന്നെ മറന്നുവൊ? എന്റെ തൽക്കാലസ്ഥിതികളെ പററി അദ്ദേഹം യാതൊന്നും ഗ്രഹിച്ചിട്ടില്ലെന്നുണ്ടൊ?" എന്നു പറയുമ്പോഴക്കു വാതിൽ തുറക്കുന്ന ശബ്ദം കേൾക്കുകയാൽ യുവതി നിശ്ശബ്ദയായി തീൎന്നു.

പതിനൊന്നാമദ്ധ്യായം.

മുത്തുകൃഷ്ണൻ ചെട്ടിയാർ

കാതിൽ വൈരക്കല്ലു കടുക്കനും കൈവിരലുകളിൽ നവരത്നഖചിതമായ മോതിരങ്ങളും വിചിത്രമായി പണിചെയ്ത രണ്ടിഴ സ്വൎണ്ണശൃംഘലയാൽ ബന്ധിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള ഒരു രുദ്രാക്ഷം കണ്ഠത്തിലും കങ്കണങ്ങൾ കൈതണ്ടകളിലും ചോഴമണ്ഡലക്കരക്കാരായ തമിഴർ ഉപയോഗിക്കുന്ന തരത്തിലും വൎണ്ണത്തിലുമുള്ള കസവുവസ്ത്രങ്ങൾ കടിപ്രദേശത്തും തോളിലും ഇടത്തുകയ്യിൽ ഒരു സ്വൎണ്ണഘടികാരവും ധരിച്ചു രസികനായ ഒരാൾ ഒരു ദിവസം വൈകുന്നേരം 5 മണിക്കു ശേഷം പ്രകൃതിവിശേഷസന്ദൎശനത്തിന്നായി കോഴിക്കോട്ടു കടൽപുറത്തുകൂടി നടന്നുകൊണ്ടിരുന്നു. അദ്ദേഹം കോഴിക്കോട്ടു വന്നിട്ടു കുറച്ചു ദിവസമെ ആയിട്ടുള്ളു എന്നും അതിന്നുമുമ്പു ആ പട്ടണം സന്ദൎശിച്ചിട്ടില്ലെന്നും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ചേഷ്ടകൾ വെളിപ്പെടുത്തിയിരുന്നു. സ്ഥലപരിചയമുണ്ടാകുന്നതിന്നു വേണ്ടിയൊ എന്നുതോന്നുമാറു അദ്ദേഹം പ്രധാനപ്പെട്ട തെരുവുകളിൽകൂടി സദാ സഞ്ചരിക്കുകയും പബ്ലിക്കാപ്പീസ്സുകളും കോടതികളും സന്ദൎശിക്കുകയും സ്ഥലത്തെ പ്രമാണികളായ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരേയും അനുദ്യോഗസ്ഥന്മാരേയുംകണ്ടു പരിചയപ്പെടുന്നതിന്ന് അവരുടെ വസതികൾതോറും ചെല്ലുകയും ചെയ്തിരുന്നു. മേൽപറഞ്ഞ ദിവസം സന്ധ്യക്കു മുമ്പു ബാരിസ്റ്റർ സി. ആർ മേനോൻ അദ്ദേഹത്തെ കടൽപുറത്തുവെച്ചു കാണുകയുണ്ടായി. തന്റെ വസ്ത്രാലംകാരാദികളും സുന്ദരാകൃതിയും തമിഴ്മൊഴികളും ബാരിസ്റ്ററുടെ ദൃഷ്ടികളെ ആകൎഷിക്കുന്നതായി അദ്ദേഹത്തിന്നുതോന്നി. ഉടനെ അദ്ദേഹം ബാരിസ്റ്ററെ അഭിവാദ്യം ചെയ്തു സമീപത്തേക്കുചെന്നു. താൻ അബ്കാരി കൺട്രാക്ടർ രത്നസ്വാമിനാടാരുടെ മുക്ത്യാർ കാൎയ്യസ്ഥനായ മുത്തുകൃഷ്ണൻ ചെട്ടിയാരാണെന്നും കോഴിക്കോട്ടു

വന്നിട്ടു രണ്ടുമൂന്നു ദിവസമെ ആയിട്ടുള്ളു എന്നും അബ്കാരി ജോലിസംബന്ധമായും മററും ചില സീവിൽകേസ്സുകൾ കൊടുപ്പാനുള്ളതിനാൽ തനിക്കവിടെ കുറച്ചുദിവസത്തെ താമസമുണ്ടാകുമെന്നും മററും പറഞ്ഞു തന്നെത്താൻ പരിചയപ്പെടുത്തി. ബാരിസ്റ്റർ തൻെറ സ്ഥിതികളെയും ജോലിയേയുംപററി ചെട്ടിയാരെയും ധരിപ്പിച്ചു. അവർ രണ്ടുപേരും അന്യോന്യം പരിചയപ്പെട്ടതിന്നുശേഷം താഴെപറയുംപ്രകാരം സംഭാഷണംതുടങ്ങി.

മുത്തുകൃഷ്ണൻചെട്ടിയാർ— "ഞാൻ ഒരു നല്ലവക്കീലിനെ തിരഞ്ഞുപിടിക്കേണമെന്നു കരുതിയിരിക്കുകയായിരുന്നു. നിങ്ങളെ കണ്ടുപരിചയപ്പെടുവാൻ ഇടവന്നതു് എൻെറ ഭാഗ്യംതന്നെ."

ബാരിസ്റ്റർ— "ഞാൻ വക്കീലല്ല ബാരിസ്റ്ററാണു്. ബിലാത്തിയിൽപോയി പഠിച്ചുജയിച്ചു ബിരുദ് സമ്പാദിച്ചാൽ മാത്രമെ ബാരിസ്റ്ററാവുകയുള്ളു."

ചെട്ടിയാർ— "ബാരിസ്റ്റർമാരും വക്കീലന്മാരെപ്പോലെ തന്നെ കക്ഷികളുടെ വാദപ്രതിവാദങ്ങളെ കോടതിമുമ്പാകെ ബോധിപ്പിക്കുന്നവരല്ലെ?"

ബാരിസ്റ്റർ— "അതെ ബാരിസ്റ്റർമാൎക്കു വക്കീലന്മാരെക്കാൾ സ്ഥാനവലിപ്പമുണ്ടു്."

ചെട്ടിയാർ— "ഒന്നുരണ്ടു കേസ്സുകൾ വലിയ സലായുള്ളവയാണു്. ഒന്നു ഒരു നഷ്ടകേസ്സാണു്. 25000 ഉറുപ്പിക നഷ്ടം സംഭവിച്ചിട്ടുള്ളതു വാങ്ങിക്കിട്ടുവാനാണു് വ്യവഹാരം കൊടുക്കേണ്ടതു്."

ബാരിസ്റ്റർ— "അതു അബ്കാരിസംബന്ധമായ കേസ്സാണൊ?"

ചെട്ടിയാർ— "അല്ല കച്ചവടസംബന്ധമായി ചെയ്തിട്ടുണ്ടായിരുന്ന ഉടമ്പടി ലംഘിച്ചിട്ടുള്ളതു നിമിത്തം വന്നിട്ടുള്ള നഷ്ടവും മററും തരുവിപ്പാനാണു്."

ബാരിസ്റ്റർ—"ഞാൻ മതിയെങ്കിൽ റിക്കാർട്ടുകളും കൊണ്ടു നാളെ കാലത്തുവന്നാൽ അന്ന്യായം തയ്യാറാക്കാം.

ചെട്ടിയാർ— "നിങ്ങൾ തന്നെവേണമെന്നാണു ഞാനിപ്പോൾ തീർച്ചപ്പെടുത്തിയതു്. നിങ്ങളുടെ താമസം എവിടെയാണു്.

ബാരിസ്റ്റർ— "ചാലപ്പുറത്താണു്. സ്ഥലപരിചയമില്ലെങ്കിൽ ജട്കവണ്ടിയിൽകേറി "ബാരിസ്റ്റർ സി ആർ. മേനോൻെറ ബങ്കളാവിലെക്ക്" എന്നു പറഞ്ഞാൽ വണ്ടിക്കാരൻ നിങ്ങളെ നമ്മുടെ പടിക്കൽ കൊണ്ടുവന്നിറക്കും.

ചെട്ടിയാർ— എന്നാൽ നാളെകാണാം.

അപ്പോഴെക്കും നേരം ഇരുട്ടായതിനാൽ രണ്ടുപേരും അവരവരുടെ വസതികളിലേക്കുപോയി.

ബാരിസ്റ്റർ പിറെറദിവസം രാവിലെ ചെട്ടിയാരുടെ വരവുകാത്തുകൊണ്ടിരിക്കെ ഏകദേശം 8 മണിയായപ്പോൾ ഒരു ജട്കവണ്ടി പടിക്കൽ വന്നുനിന്നു. തലേദിവസം കണ്ടുപരിചയപ്പെട്ട മുത്തുകൃഷ്ണൻചെട്ടിയാർ വണ്ടിയിൽ നിന്നിറങ്ങി പടിക്കകത്തേക്കു വന്നു തൻെറ കയ്യിലുണ്ടായിരുന്ന ഒരു തോൽപെട്ടി മേശപ്പുറത്തവെച്ചു. ഇതു കണ്ടപ്പോൾ പെട്ടിനിറച്ചു റിക്കാർട്ടുകളാണെന്നു വിചാരിച്ചു ബാരിസ്റ്റർക്കു കുറച്ചു സങ്കോചമുണ്ടായി. വളരെ റിക്കാർട്ടുകൾ പരിശോധിച്ചു കാര്യങ്ങൾ ഗ്രഹിച്ചു് അന്ന്യായങ്ങളും പത്രികകളും തയ്യാറാക്കേണ്ടതായ ഒരു സന്ദർഭം അദ്ദേഹത്തിന്നു അതുവരെ ഉണ്ടായിട്ടില്ലായിരുന്നു. അതിനാൽ ബാരിസ്റ്റർ പെട്ടി ചൂണ്ടികാണിച്ചു് "ഇതിൽ എന്താണു്. ഇന്നലെ പറഞ്ഞ കേസ്സുസംബന്ധമായ റിക്കാർട്ടുകളാണൊ?"

ചെട്ടിയാർ— "അല്ല വ്യവഹാരം കൂടാതെ കഴിക്കേണമെന്നു കരുതി ചില മദ്ധ്യസ്ഥന്മാർ മുഖാന്തരം ഒരു സന്ധിയാലോചന തുടങ്ങീട്ടുണ്ടത്രെ. അതിൻെറ വിവരം അറിഞ്ഞതിന്നുശേഷം വേണമെങ്കിൽമാത്രം അന്ന്യായം

തയ്യാറാക്കിയാൽ മതി എന്നു മുതലാളി അടിയന്തരമായി കമ്പി അടിച്ചിരിക്കുന്നു.

ബാരിസ്റ്റർ— (തൽക്കാലം ബുദ്ധിമുട്ടു കൂടാതെ കഴിഞ്ഞുവെല്ലോ എന്നു വിചാരിച്ചു സന്തോഷത്തോടുകൂടി) "എന്നാൽ അതിൻെറ കാര്യം അറിഞ്ഞിട്ടു മതി. കാലഹരണദോഷം സംഭവിക്കയില്ലെങ്കിൽ സാവധാനത്തിൽ മതി."

ചെട്ടിയാർ—"കാലഹരണത്തെപ്പററി സംശയിപ്പാനില്ല. കരാറുലംഘനം ഉണ്ടായിട്ടു് ആറു മാസം കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല."

ബാരിസ്റ്റർ— "കുറച്ചു ദിവസമായി എനിക്കു കുറെ ജോലിത്തിരക്കുണ്ടു്. അതും കുറെ ശമിക്കട്ടെ. വലിയ വ്യവസ്ഥകൾ കൊടുക്കുന്നതു നല്ലപോലെ ആലോചിച്ചിട്ടു വേണ്ടതാണു്. അല്ലെങ്കിൽ വല്ല കുഴപ്പത്തിലും ചെന്നു ചാടും."

ചെട്ടിയാർ—"ഒരു മാസംകൊണ്ടു റിക്കാർട്ടുകളെല്ലാം നല്ലപോലെ നോക്കി മനസ്സിലാക്കി സാവധാനത്തിൽ അന്യായം തയ്യാറാക്കിയാൽ മതി. ധൃതി ഒട്ടുമില്ല."

മുത്തുകൃഷ്ണൻചെട്ടിയാർ പ്രകൃത്യാ ഒരു ധനോദാരപ്രിയനാകുന്നു എന്നു കാണുകയാൽ ബാരിസ്റ്ററും അദ്ദേഹവും തമ്മിൽ വലിയ താല്പര്യമായി. ബാരിസ്റ്ററുടെ വീട്ടിലുണ്ടായിരുന്ന ഭൃത്യന്മാൎക്കും മററും ചെട്ടിയാരുടെ മേൽ അത്യന്തം പ്രീതി തോന്നി. അദ്ദേഹത്തിൻെറ വാക്ചാതുര്യത്താലും ദാനശീലത്താലും അവരെല്ലാം എളുപ്പത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിനു സ്വാധീനമായി. പ്രായേണ ചെട്ടിയാരുടെ വാസം സദാസമയത്തും ബാരിസ്റ്ററുടെ വീട്ടിൽതന്നെയായി. ചെട്ടിയാർ ഭക്ഷണത്തിനു മാത്രമേ പുറത്തേക്കു പോയിരുന്നുള്ളു. ഊണു കഴിഞ്ഞാൽ ഉടനെ തിരിച്ചെത്തും. ചുരുക്കി പറയുന്നതായാൽ ചെട്ടിയാർ ആ വീട്ടിലെ ഒരാളെപ്പോലെ സകല സ്ഥലത്തും പെരുമാറുന്നതിൽ ആൎക്കും യാതൊരു വിരോധവും ഇല്ലാത്ത നിലയായി. തപാലിൽ വരുന്ന എഴു

ത്തുകളും വർത്തമാനപത്രങ്ങളും വാങ്ങിക്കൊണ്ടുവരുവാൻ ബാരിസ്റ്റർ ഏൎപ്പെടുത്തിയിരുന്ന വക്കീലക്കാരൻപിള്ള ചെട്ടിയാരുടെ എഴുത്തുകളും സാധാരണ വാങ്ങിക്കൊണ്ടു വന്നിരുന്നു. അപ്രകാരം കൊണ്ടുവരുന്ന എഴുത്തുകളും മററും ഒന്നാമതായി വാങ്ങി നോക്കുന്നതു ചെട്ടിയാരായിരുന്നു. ബാരിസ്റ്റൎക്കു വന്നിരുന്ന കത്തുകൾ മിക്കതും കാസർക്കോട്ടുനിന്നും ഉദുട്ടിയിൽനിന്നുമായിരുന്നു. അദ്ദേഹം അയച്ചിരുന്ന എഴുത്തുകളും ആ സ്ഥലങ്ങളിലേക്കുതന്നെയായിരുന്നു. ആഴ്ചയിൽ രണ്ടുമൂന്നെഴുത്തുകൾ വീതം ആ ദിക്കുകളിലേക്കയക്കുന്നുള്ള കാരണമെന്തെന്നറിവാൻ ചെട്ടിയാൎക്കു ആഗ്രഹം വിച്ച എങ്കിലും അദ്ദേഹം അതു പുറത്തേക്കു ഭാവിച്ചതേല്ല. നല്ലതരം കുപ്പായങ്ങൾ, മുണ്ടുകൾ, ഇടക്കിടെ കുറേശ്ശ പണം, മുതലായവ കൊടുക്കുകയാലും മധുരമായ വാക്കുകൾമൂലവും പിള്ള എളുപ്പത്തിൽ ചെട്ടിയാൎക്കു സ്വാധീനനായി. ചെട്ടിയാർ മടങ്ങി പോകുന്ന അവസരത്തിൽ തന്നേയും ഒരുമിച്ചു കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോയി തന്റെ ഉപജീവനത്തിന്നു നല്ലതായ ഒരു മാൎഗ്ഗം ഉണ്ടാക്കിത്തന്നാൽ കൊള്ളാമെന്നു പിള്ള പലപ്പോഴും ചെട്ടിയാരോടപേക്ഷിച്ചപ്രകാരം ചെയ്യാമെന്നു ചെട്ടിയാർ വാഗ്ദാനം ചെയ്തിരുന്നു. ചെട്ടിയാരുടെ ആശ്രിതവാത്സല്യത്തെ കുറിച്ചു സംശയിപ്പാൻ അവകാശമില്ലെന്നു കണ്ടതിനാൽ ബാരിസ്റ്റരേക്കാൾ ആശ്രയിക്കുവാൻ നല്ലതു ചെട്ടിയാരാണെന്നു കരുതി പിള്ള ചില സമയങ്ങളിൽ രഹസ്യമായ സംഗതികൾകൂടി സ്വയമേവ ചെട്ടിയാരോടു പറഞ്ഞിരുന്നു. ഒരു ദിവസം ഇവർ രണ്ടുപേരും ഓരോ സംഗതികളെ കുറിച്ചു സംസാരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന മദ്ധ്യേ ചെട്ടിയാർ പിള്ളയോടു താഴെ പറയുംപ്രകാരം ചോദ്യം ചെയ്വാൻ മുതിൎന്നു.

ചെട്ടിയാർ— "പിള്ളേ! ബാരിസ്റ്റൎക്കു വരുന്ന എഴുത്തുകളിൽ മിക്കവയും കാസർക്കോട്ടുനിന്നും ഉദുട്ടിയിൽനിന്നും

ണല്ലോ വരുന്നതു്. ആഴ്ചയിൽ രണ്ടു മൂന്നു് എഴുത്തു വീതം ഓരോ ദിക്കിൽനിന്നു വരുന്നുണ്ടു്. ഇത്ര വളരെ എഴുത്തുകൾ വരുന്നതിന്നു കാരണമെന്താണു്? അദ്ദേഹത്തിന്റെ സ്വജനങ്ങളിൽ ആരെങ്കിലും അവിടെയുണ്ടോ?"

പിള്ള— "കാസർക്കോട്ടുനിന്നു വരുന്ന എഴുത്തുകൾ ആരാണു് അയക്കുന്നതു് എന്നു് എനിക്കറിഞ്ഞുകൂടാ. എഴുത്തുകൾ അയക്കുന്നതു പലരല്ല, എല്ലാം ഒരാളുടെ കയ്യക്ഷരമാണു്. ഊട്ടിയിൽനിന്നു വരുന്നവയും ആവിധംതന്നെയാണു്. പക്ഷെ ഊട്ടിയിൽ താമസിക്കുന്നതു് ഒരു സ്ത്രീയാണെന്നു തോന്നുന്നു."

ചെട്ടിയാർ— "അതു നിങ്ങൾ എങ്ങിനെ ധരിച്ചു? എഴുത്തു ബാരിസ്റ്ററുടെ കയ്യിൽ കൊടുക്കുന്നതിന്നു മുമ്പു നിങ്ങൾ തുറന്നു വായിക്കാറുണ്ടോ?"

പിള്ള— ഇല്ല, ഒരു ദിവസം വന്ന എഴുത്തു തുറന്നു വായിച്ചതിന്നു ശേഷം അതു് അദ്ദേഹം മേശപ്പുറത്തുതന്നെ വെച്ചു. സാധാരണ അപ്രകാരം ചെയ്യാറില്ല. ഞാൻ അതെടുത്തു വായിച്ചു നോക്കി. അതിൽ ഒരു പെൺകുട്ടിയുടെ ശരീരസുഖാദികളെ കുറിച്ചു വീരാസ്വാമി മുതലിയാർ എന്നൊരാൾ വിസ്തരിച്ചു് എഴുതിയിരിക്കുന്നതു കണ്ടു."

ചെട്ടിയാർ— "ഈ ദിക്കുകളിൽനിന്നു് എഴുത്തുകൾ വരുവാൻ തുടങ്ങീട്ടു് എത്ര കാലമായി?"

പിള്ള— "അധികകാലമായില്ലേ. ഒന്നു് ഒന്നരമാസമേ ആയിട്ടുള്ളു."

ചെട്ടിയാർ—(അലക്ഷ്യഭാവത്തോടുകൂടി) "നാമെന്തിനാണു് ആവക കാര്യങ്ങളിൽ തലയിടുന്നതു്. അങ്ങിനെ ചെയ്യുന്നതു തെററാണു്. ഞാൻ നാട്ടിൽനിന്നു വന്നിട്ടു വളരെ ദിവസമായിരിക്കുന്നു. നാളെ കാലത്തെ വണ്ടിക്കു് അങ്ങോട്ടു പോകേണമെന്നുദ്ദേശിക്കുന്നു."

പിള്ള— "എന്നൊക്കു മടങ്ങിവരും?"

ചെട്ടിയാർ—"അധിക ദിവസം താമസിപ്പാൻ സൗകൎയ്യമില്ല. ഒരാഴ്ചവട്ടത്തെ താമസമേ ഉണ്ടാവുകയുള്ളു."

അതിന്നു ശേഷം ചെട്ടിയാർ ബാരിസ്റ്ററെ വിളിച്ചു വൎത്തമാനം ധരിപ്പിച്ചു ചിറെറ ദിവസത്തെ വണ്ടിക്കു കോഴിക്കോട്ടു വിട്ടുപോയി. പറഞ്ഞതുപോലെ മടങ്ങിവരുവാൻ സാധിക്കായ്കയാൽ ചെട്ടിയാർ ബാരിസ്റ്റൎക്കു ഒന്നു രണ്ടു കത്തെഴുതി.

ബാരിസ്റ്റർ കൊലക്കേസ്സുസംബന്ധമായ കാൎയ്യങ്ങളിൽ ആദ്യത്തിൽ പണിക്കൎക്കു സഹായമായിരുന്നു എങ്കിലും അദ്ദേഹം ഉള്ളുകൊണ്ടു പൊല്ലീസ്സിന്നു സഹായമായിരുന്നു. ഗോപാലപ്പണിക്കരുടെമേൽ കുററം സ്ഥാപിച്ചു് അദ്ദേഹത്തെ ശിക്ഷയിൽ ഉൾപ്പെടുത്തേണമെന്നു ബാരിസ്റ്റൎക്കു വിചാരമുണ്ടായിരുന്നില്ല. എങ്കിലും ദിവസേന അദ്ദേഹത്തിന്നും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ബന്ധുക്കൾക്കും പല വിധമായ ഉപദ്രവങ്ങളും മനോവേദനയും ഉണ്ടാക്കികൊണ്ടിരിക്കുന്നതിൽ ബാരിസ്റ്റർ തിരയുടെ ഉള്ളിൽനിന്നുകൊണ്ടു് അതിന്നു പരിശ്രമം ചെയ്തിരുന്നു. ഈ ശ്രമങ്ങൾ മിക്കവാറും ഫലവത്തായി തീരുകയും ചെയ്തു. കാൎയ്യബോധമില്ലാത്ത പൊല്ലീസ്സ് ഇൻസ്പെക്ടരെ ഉൽബോധനചെയ്തു യാതൊരു അടിസ്ഥാനവുമില്ലാത്ത ഓരോ കാൎയ്യങ്ങളിൽ അദ്ദേഹത്തെ പ്രവേശിപ്പിക്കുവാൻ തുടങ്ങി. അതിന്നുള്ള മാൎഗ്ഗം മൂപ്പിൽനായർ ബാരിസ്റ്ററെ ഉപദേശിച്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. നായർ ബാരിസ്റ്ററുടെ പക്കൽ കൊടുത്ത കടലാസ്സു പൊതിയിൽ അതിന്നു വേണ്ടതായ ഉപകരണങ്ങൾ ധാരാളമുണ്ടായിരുന്നു. ബാരിസ്റ്ററുടെ ചരടുവലികൊണ്ടു് ഇൻസ്പെക്ടർ റിക്കാർട്ടു വൎദ്ധിപ്പിച്ചതല്ലാതെ പണിക്കർ യഥാൎത്ഥ കുററക്കാരനാണെന്നു വിശ്വസിക്കത്തക്ക യാതൊരു ഊഹവും ഉണ്ടായില്ല. കള്ളെഴുത്തുകളുടെ വികൃതിയാലും ബാരിസ്റ്ററുടെ ഉൽബോധനയാലും പൊല്ലീസ്സു പല പ്രാവശ്യവും ഗോപാല

പണിക്കരുടെ വീടു ശോധനചെയ്തു. ആദ്യത്തെ ശോധനയിൽ ഒരു നീലക്കല്ലുമോതിരം കിട്ടിയതായി മുമ്പു പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. അതിന്നുശേഷം നമ്പൂരി ധരിച്ചിരുന്ന കപ്പായമാണെന്നു പൊല്ലീസ്സ് ഊഹിച്ചതായ ഒരു കീറഷട്ടും ഒരു കുടയും ചില കടലാസ്സുകഷണങ്ങളും പണിക്കരുടെ വീട്ടിന്റെ പിൻഭാഗത്തുള്ള ഒരു കുററിക്കാട്ടിൽനിന്നു കിട്ടി. പണിക്കർ സ്ഥലംവിട്ടോടിപ്പോകാതെ കാക്കുന്നതിന്നായി നിയമിക്കപ്പെട്ടിരുന്ന പൊല്ലീസ്സുകാർ ചില അവസരങ്ങളിൽ പണിക്കരെ ഉദ്ദേശിച്ചു കണ്ണുംമൂലമായ ഓരോ വാക്കുകൾ പുറപ്പെടുവിച്ചിരുന്നു. ഇതുകൊണ്ടൊന്നും ഗംഭീരാശയനായ പണിക്കൎക്കു ലേശംപോലും ക്രുസലുണ്ടായില്ല. വിധികല്പിതം അലംഘനീയമാണെന്നു വിചാരിച്ചു സമാധാനിച്ചതല്ലാതെ നിവൃത്തിമാൎഗ്ഗങ്ങളെക്കുറിച്ചാലോചിച്ചതേയില്ല. ബാരിസ്റ്ററുടെ പ്രേരണമൂലം പൊല്ലീസ്സുകാർ പണിക്കരോടു മേനോന്റെ യോഗ്യതകളേയും ജനസ്വാധീനത്തേയും കുറിച്ചു വൎണ്ണിക്കയും മേനോൻ വിചാരിച്ചാൽ സകല കാൎയ്യത്തിന്നും നിവൃത്തിയുണ്ടാവുന്നതാണെന്നും അതിനാൽ അദ്ദേഹത്തെ കഴിയുന്നതും വേഗത്തിൽ സ്വാധീനിക്കേണ്ടതാണെന്നും പലപ്പോഴും സൂചിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടും പണിക്കരുടെ മനസ്സിന്നു യാതൊരിളക്കവും ഉണ്ടായില്ല. അതിനാൽ ബാരിസ്റ്റർ നിരാശനായിത്തീൎന്നു.

പന്ത്രണ്ടാമദ്ധ്യായം.

സുകുമാരൻ.

മംഗലാപുരത്തുനിന്നു മദ്രാസ്സിലേക്കുപോകുന്ന തീവണ്ടി കോഴിക്കോടു സ്റ്റേഷൻ വിടേണ്ട സമയമായി. യാത്രക്കാർ കൂട്ടംകൂട്ടമായി വന്നുചേരുന്നു. അവർ ഒഴിവുള്ള മുറി

കറം നോക്കി അങ്ങുമിങ്ങും നടക്കുന്നു. വണ്ടിയിൽ കയറിയവർ വണ്ടി ഇളകി ഓടുവാൻ തുടങ്ങുന്ന സമയത്തെ പ്രതീക്ഷിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. അക്ഷമന്മാരായ ചിലർ ഘടികാരമെടുത്തു സമയമെന്തായി എന്നു നോക്കുന്നു. ആവിയന്ത്രത്തിന്റെ കുഴലിൽക്കൂടി പുറത്തേക്കു ഒഴിയുന്ന ധൂമപടലം ആകാശത്തിൽ പരക്കുന്നു. വണ്ടി പുറപ്പെടുവാനുള്ള കൃത്യസമയത്തെ സൂചിപ്പിക്കുന്ന മണിനാദം യാത്രക്കാരുടെ കർണ്ണങ്ങളിൽ പ്രവേശിക്കുന്നു. ആവിയന്ത്രം ഫൂ, ഫൂ ശബ്ദത്തോടുകൂടി അല്പാല്പം ഇളകുവാൻ ഭാവിക്കുന്നു. ഈ മുഹൂർത്തത്തിൽ യോഗ്യനായ ഒരു ചെറുപ്പക്കാരൻ ബദ്ധപ്പെട്ടു് ഓടിവന്നു് ഒരു രണ്ടാംക്ലാസ്സ് മുറി തുറന്നു് അതിൽ കേറി· പെട്ടികളും കിടക്കയും മറ്റും ഒതുക്കിവെച്ചതിന്നുശേഷം ആ മുറിയിലുണ്ടായിരുന്ന പ്രയാണികളുടെ കൂട്ടത്തിൽ ആകസ്മികമായി കാണപ്പെട്ട ഗോപാലപ്പണിക്കരുടെ സമീപത്തുചെന്നു വിനയപൂർവ്വം വന്ദിച്ചു കുറച്ചൊന്നു മാറിനിന്നു.

"പണിക്കർ—സുകുമാരൻ എന്നാണു് വന്നതു്."

സുകുമാരൻ—"ഞാൻ ഇന്നു കാലത്തെ വണ്ടിക്കാണു ഇവിടെ എത്തിയതു്."

പണിക്കർ—"ഇപ്പോൾ എവിടേക്കാണു പോകുന്നതു്."

സുകുമാരൻ—"ഞാൻ മദ്രാസ്സിൽനിന്നു വന്നതു് അങ്ങുന്നെ കാണ്മാൻവേണ്ടിയാണു്. ഇങ്ങോട്ടു വന്നിട്ടുണ്ടെന്നു കേട്ടപ്പോൾ ഞാനും ഇങ്ങോട്ടു തിരിച്ചു. ഇവിടുത്തെ അന്വേഷണത്തിൽ അങ്ങുന്നു തിരിച്ചുപോയതായി കേട്ടതിനാൽ ആറ്റുമംഗലത്തേക്കു പോകാനൊരുങ്ങി പുറപ്പെട്ടതാണു്."

പണിക്കർ—"വിശേഷമൊന്നുമില്ലല്ലൊ."

സുകുമാരൻ—"വിശേഷം ഒന്നുമില്ല. അങ്ങുന്നെ കണ്ടിട്ടു

വളരെ നാളായതിനാൽ ഒന്നു കണ്ടിട്ടുപോകാമെന്നു കരുതി കല്പന എടുത്തു വന്നതാണ്."

പണിക്കർ—"വിജയഭാനു ഇപ്പോൾ എവിടെയാണെന്നറിഞ്ഞില്ല. അവനെ കാണാറുണ്ടോ?"

സുകുമാരൻ—"മദ്രാസ്സിലില്ല. ഒരു കേസ്സന്വേഷണത്തിന്നായി ബർമ്മയിലേക്കു പോയിരിക്കുന്നുവത്രെ. ഞങ്ങൾ തമ്മിൽ കണ്ടിട്ടു രണ്ടു മാസത്തിൽ അധികമായിരിക്കുന്നു. കത്തയക്കാറില്ലേ?"

പണിക്കർ—"ഇല്ല. യാതൊരു വർത്തമാനവുമില്ല."

സുകുമാരൻ—"ഈ അവസരത്തിൽ അദ്ദേഹം മൌനം ദീക്ഷിക്കുന്നതു കത്തുന്ന തീയ്യിൽ നെയ്യ പകരുംപോലെയാണല്ലൊ."

പണിക്കർ—"കത്തയയ്ക്കത്തക്ക വിശേഷസംഭവങ്ങളില്ലായ്കനിമിത്തമായിരിക്കാം ഉദാസീനത കാണിക്കുന്നതു്. ജോലിത്തിരക്കും നന്നെ ഉണ്ടായിരിക്കും."

സുകുമാരൻ—"ഇവിടെ നടന്ന സംഭവങ്ങളെപ്പററി അദ്ദേഹം യാതൊന്നും ഗ്രഹിച്ചിട്ടില്ലെന്നുണ്ടോ?"

പണിക്കർ—"കൊലക്കേസ്സിന്റെ വിവരം ധരിച്ചിട്ടുണ്ടു്. മററു സംഭവങ്ങളെക്കുറിച്ചൊന്നും മനസ്സിലായിട്ടില്ലെന്നാണു തോന്നുന്നതു്."

സുകുമാരൻ—"അറിയാതിരിക്കുന്നതാണ് അധികം നല്ലതു്. അറിഞ്ഞാൽ ആ കുട്ടി പ്രാണൻ കളയും."

പണിക്കർ—"വ്യസനിച്ചിട്ടെന്താണു ഫലം. നിവൃത്തിമാർഗ്ഗത്തെക്കുറിച്ചാലോചിക്കയല്ലേ വേണ്ടതു്."

സുകുമാരൻ—"അതിന്നു സംശയമില്ല. പക്ഷെ അതികഠിനമായ വ്യസനത്തിൽപെട്ട ഒരാൾക്കു ശുഷ്കാന്തിയോടുകൂടി നിവൃത്തിമാർഗ്ഗത്തെക്കുറിച്ച് എന്തെങ്കിലും ചെയ്വാൻ സാധിക്കുമൊ എന്നു ഞാൻ സംശയിക്കുന്നു."

പണിക്കർ—"കാര്യവിവരമില്ലാത്ത ചെറുപ്പക്കാരെ

കൊണ്ടു യാതൊന്നും ചെയ്യാൻ സാധിക്കയില്ല. മനോധൈൎയ്യമാണു പുരുഷത്വത്തിന്റെ ശരിയായ ലക്ഷണം. അതു സ്വാധീനമുള്ളവന്നു് അസാദ്ധ്യമായ കാൎയ്യം നന്നേ ചുരുങ്ങും."

സുകുമാരൻ—"അവർ രണ്ടുപേരെയും കണ്ടുപിടിപ്പാനുള്ള ശ്രമങ്ങൾ പലതും ചെയ്യുന്നുണ്ടെന്നു കേട്ടു. പൊല്ലീസ്സുകാർ വേണ്ടവിധം അന്വേഷണം നടത്തുന്നില്ലെന്നുണ്ടോ?"

പണിക്കർ—"പൊല്ലീസ്സിന്റെ ശ്രമം തീരെ ഇല്ലെന്നുതന്നെ പറയാം. അവർ ആ സംഭവത്തെ റിക്കാൎഡാക്കീട്ടില്ലെന്നാണു തോന്നുന്നതു്. ഒരുവേള ശത്രുക്കളുടെ ഉപ്ജോധനയിൽ പെട്ടിട്ടുമുണ്ടാവാം."

സുകുമാരൻ—"ഈവക അവസരങ്ങളിൽ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരെപ്പോലെ പെരുമാറുന്നതു് ഈ കൂട്ടരുടെ ഒരു പ്രത്യേക ഗുണമാണു്. അവരെ ഉത്സാഹിപ്പിപ്പാനുള്ള ഗുളികപ്പെട്ടി അങ്ങുന്നു തുറക്കുകയുമില്ല."

പണിക്കർ—"തുറക്കാതെ കഴിയുമൊ എന്നു നോക്കട്ടെ. അതിന്നുവേണ്ടിയാണു് ഞാൻ കോഴിക്കോട്ടേക്കു വന്നതു്. ഇപ്പോഴത്തെ സൂപ്രഡെണ്ടു് അവർകൾ വളരെ നല്ല ആളാണു്. അദ്ദേഹത്തിനെ കണ്ടു സ്വഭാവം ധരിപ്പിച്ചു. അദ്ദേഹം ഉടനെ വേണ്ടതു പ്രവൎത്തിക്കാമെന്നു പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടു്. കലക്ടർ അവർകളുടെ മുമ്പാകെ ഒരു ഹരജിയും ബോധിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടു്. അതു് അദ്ദേഹം അപ്പോൾ തന്നെ പൊല്ലീസ്സിന്നയച്ചുകൊടുത്തു."

സുകുമാരൻ—"പൊല്ലീസ്സുകാരെമാത്രം വിശ്വസിച്ചിരുന്നുകൂടാ. അവൎക്കു പല ജോലിത്തിരക്കുമുണ്ടാവും. അവർ സദാ ഈ കാൎയ്യത്തിന്നുവേണ്ടി പ്രയത്നിച്ചു എന്നു വരില്ല. നാം സ്വന്തമായും വേണ്ട അന്വേഷണം നടത്തണം."

പണിക്കർ—"ഏകദേശം നൂറോളം ആളുകളെ

ക്കോരോ ദിക്കിലേക്കയച്ചിട്ടുണ്ട്. വീട്ടിലുള്ളവരിൽ മിക്കവരും ഓരോ വഴിക്ക പോയിരിക്കുന്നു. പല സ്ഥലങ്ങളിലേക്കും കമ്പി അടിച്ചിട്ടുണ്ട്. വർത്തമാനപത്രികകളിൽ സംഗതി പ്രസിദ്ധംചെയ്തിട്ടുണ്ട്. അവർ രണ്ടുപേരെയും കണ്ടുപിടിച്ചറിവു തരുന്നവൎക്ക് ഒരു ഇനാമും നിശ്ചയിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇനി എന്താണ വേണ്ടത് എന്നു പറഞ്ഞാൽ അതും ചെയ്യാം. ഇതിന്നു പുറമെ കൃഷ്ണനും പല ശ്രമവും ചെയ്യുന്നുണ്ട്."

സുകുമാരൻ—"പരസ്യം ഞാൻ കാണുകയുണ്ടായി; ഇതിലധികമൊന്നും ചെയ്വാനില്ല."

പണിക്കർ—"പരിശ്രമിച്ചിട്ടു ഫലമെന്താണ് അവർ ജീവിച്ചിരിപ്പുണ്ടെങ്കിൽ ഞാൻ അയച്ചിട്ടുള്ള ദൂതന്മാർ അവരെ കണ്ടുപിടിക്കാതിരിക്കയില്ലെന്നാണ് എന്റെ വിശ്വാസം."

സുകുമാരൻ—"മരിച്ചതായി വിചാരിപ്പാൻ അവകാശമില്ല. ആരൊ ചതികരുതി പിടിച്ചുകൊണ്ടുപോയി ഒളിവിൽ പാൎപ്പിച്ചതായിരിപ്പാനെ തരമുള്ളു. എന്നാൽ നിൎദ്ദയമായ ഈ പ്രവൃത്തിയുടെ ഉദ്ദേശം ഇന്നതെന്ന് ഊഹിപ്പാൻപോലും വഹിയാ. കൊലപാതകക്കേസ്സന്വേഷണം പൂൎത്തിയായൊ?"

പണിക്കർ—"അതിനെകുറിച്ചു ഞാൻ അന്വേഷിക്കാറില്ല. പൊല്ലീസ്സ് എന്തെങ്കിലും ചെയ്തുകൊള്ളട്ടെ. അതിനെക്കുറിച്ച് എനിക്ക യാതൊരു ചാഞ്ചല്യവുമില്ല."

സുകുമാരൻ—"അങ്ങനെ വിചാരിച്ചുകൂടാ. ദുഷ്ടന്മാരുടെ സഹജപ്രവൃത്തി സജ്ജനദ്രോഹമാണല്ലൊ. നിരുപദ്രവിയും പരോപകാരതല്പരയുമായ പശു വ്യാഘ്രത്തെ ഉപദ്രവിച്ചിട്ടാണൊ അതു പശുക്കളെ പിടിച്ചു കൊല്ലുന്നത്. ദുൎജ്ജനങ്ങൾ സന്തോഷിക്കുന്നതു സജ്ജനദ്രോഹംകൊണ്ടാണ്. ഈ മൌനവ്രതം കാലാനുസൃതമല്ല. ശത്രുക്കൾ

പൊല്ലീസ്സിനെ സ്വാധീനിച്ചിട്ടുണ്ടായിരിക്കണം. അല്ലെങ്കിൽ അവർ ഈവിധം ചെയ്യാൻ കാരണമില്ല."

പണിക്കർ— "അന്വേഷണം പൂൎത്തിയായതിനുശേഷം എന്നെ പ്രതിയാക്കി കേസ്സു വിചാരണ ചെയ്യാൻ ആരംഭിച്ചാലല്ലെ എനിക്കു വേണ്ടതു ചെയ്യാൻ തരമുള്ളു. ഇൻസ്പെക്ടരുടെ കല്പന അനുസരിച്ചു് രണ്ടു പൊല്ലീസ്സുകാർ എന്നെ സദാ കാക്കുന്നുണ്ടെങ്കിലും അവർ ഇതുവരെ എന്നെ ബന്ധനസ്ഥനാക്കീട്ടില്ല."

സുകുമാരൻ— "തക്കതായ തെളിവുണ്ടെങ്കിലല്ലാതെ യോഗ്യനായ ഒരാളെ ബന്ധനസ്ഥനാക്കുവാൻ പൊല്ലീസ്സു തന്നേ സംശയിക്കും".

പണിക്കർ— "കൊലപാതകക്കേസ്സിനെക്കുറിച്ചു് എനിക്കല്പംപോലും പരിഭ്രമമില്ല. യഥാൎത്ഥത്തിൽ എനിക്കു് അതിനെപ്പററി യാതൊന്നും അറിവില്ല. ശാരദയേയും നമ്പ്യാരേയും കാണാതെയായതുമുതൽക്കാണു ഞാൻ അസ്വാസ്ഥനായിത്തീൎന്നിട്ടുള്ളതു്."

സുകുമാരൻ— "അതിനെക്കുറിച്ചു പരിഭ്രമിപ്പാൻ അവകാശമുണ്ടെങ്കിലും പരോപകാരതല്പരനും സത്യധൎമ്മാദിസൽഗുണസമ്പന്നനുമായ ഒരാളെ ദൈവം കഷ്ടപ്പെടുത്തുമെന്നു വിചാരിച്ചുകൂടാ. സഹജീവികളുടെ ഗുണത്തേയും അഭ്യുദയത്തേയും പ്രമാണിച്ചു അവിടുന്നു് സദാ ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന സൽകൎമ്മഫലം അവിടെക്കു ദോഷകരമായി പരിണമിക്കുന്നതല്ല. സജ്ജനങ്ങളുടെ ഗുണോൽകൎഷത്തെ പൂൎവ്വാധികം നിൎമ്മലമാക്കിത്തീൎപ്പാൻവേണ്ടി ഈശ്വരൻ അവരെ പരീക്ഷിക്കുന്നതു് അസാധാരണമല്ലെന്നു നമ്മുടെ പുരാണങ്ങൾ തെളിയിക്കുന്നുണ്ടു്. സൽകൎമ്മവൃത്തിയിലുള്ള അവിടുത്തെ വാസനക്കു് ആപത്തിങ്കൽ ന്യൂനത ഭവിക്കുന്നുണ്ടോ എന്നറിവാൻവേണ്ടി ഈശ്വരൻ ചെയ്യുന്ന പരീക്ഷയുടെ തൽക്കാലഫലമാണു് ഈവക സംഭവങ്ങൾ എന്നു

മാത്രമേ വിചാരിപ്പാൻ തരമുള്ളൂ. ഉഷ്ണർമ്മത്തിൽ ഒരിക്കലും മനസ്സിനെ പ്രവേശിപ്പിക്കാത്ത ഒരാൾക്ക നേരിടുന്ന വിപത്തുകളുടെ ഹേതു ഈശ്വരകോപമാണെന്ന സംശയിക്കുകപോലും വയ്യാ."

പണിക്കർ— "കമലാസനാജ്ഞ അലംഘനീയമാണല്ലൊ. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആജ്ഞ എന്തായാലും മനുഷ്യരായ നമുക്ക് അനുഭവിക്കാതെ കഴികയില്ല. അതെല്ലാംപോകട്ടെ സുകുമാരൻ ആര്യമംഗലത്തേക്ക വരുന്നുണ്ടൊ?"

സുകുമാരൻ— "വരേണമെന്നായിരുന്നു എന്റെ ഉദ്ദേശം. അങ്ങുന്നേ കാണുകയാൽ ഇനി അങ്ങോട്ടുവരേണ്ട ആവശ്യമില്ല. കുറെ ജോലിത്തിരക്കുമുണ്ട്."

പണിക്കർ— "എന്നാൽ വരേണമെന്നില്ല. നമ്പ്യാരേയും ശാരദയേയും തിരഞ്ഞു കണ്ടുപിടിക്കുന്ന കാര്യത്തിൽ അല്പം ഉത്സാഹിച്ചാൽ കൊള്ളാം."

സുകുമാരൻ— "അതിന്നെന്താണു സംശയം? എനിക്കുള്ളതായിക്കാണുന്ന സർവ്വവും ഞാനും അവിടെക്കധീനമാണ്. അവിടുത്തെ എന്തു കല്പനയും ചെയ്യാൻ ഞാൻ കടപ്പെട്ടവനാണ്. അപ്രകാരം ചെയ്യുന്നതിന്നു ഞാൻ സദാ സന്നദ്ധനാണ്." എന്നുപറഞ്ഞു അവസാനിപ്പിച്ചതോടുകൂടി വണ്ടിപട്ടാമ്പിയിൽ എത്തി. പണിക്കർ സുകുമാരനോടുയാത്രപറഞ്ഞു വണ്ടിയിൽ നിന്നിറങ്ങി. സുകുമാരൻ മദ്രാസ്സിലേക്കും പണിക്കർ ആര്യമംഗലത്തേക്കും പോവുകയും ചെയ്തു

ഈ അദ്ധ്യായത്തെ അവസാനിപ്പിക്കുന്നതിന്നുമുമ്പു സുകുമാരനെ കുറിച്ചു രണ്ടുവാക്കുപറയുന്നതു് അനുചിതമായിരിക്കയില്ലെന്നു വിശ്വസിക്കുന്നു. അയാൾ തിയ്യസമുദായത്തിൽപെട്ട ഒരാളാണ്. ബി. എ പരീക്ഷയിൽ ജയിച്ചു ഒരു ഉയൎന്നതരം സൎക്കാരുദ്യോഗസ്ഥനാണ്. സുകുമാരന്റെ ചെറുപ്പകാലത്തു അയാളുടെ മാതാപിതാക്കന്മാർ

തീരെ ദരിദ്രന്മാരായിരുന്നു. മകനെ വിദ്യാഭ്യാസം ചെയ്യിപ്പാൻ അവൎക്കു യാതൊരു കഴിവുമുണ്ടായിരുന്നില്ല. ഗോപാലപ്പണിക്കർ സാധുസംരക്ഷണാൎത്ഥം ഏൎപ്പെടുത്തിയിരുന്ന പ്രാഥമീക വിദ്യാലയത്തിൽ അദ്ദേഹം അയാളെ ചേൎത്തി സൌജന്യമായി പഠിപ്പിച്ചു. പഠിപ്പിൽ അയാൾ അസാധാരണമായ നിഷ്ഠയും മിടുക്കും കാണിക്കുകയാൽ പണിക്കൎക്ക് അയാളുടെ പേരിൽ പ്രീതിതോന്നി ഉയൎന്നതരം വിദ്യാഭ്യാസത്തിന്നായി അദ്ദേഹത്തിന്റെ കയ്യിൽ നിന്നും പണം ചെലവുചെയ്തു കോഴിക്കോട്ടേക്കും അവസാനത്തിൽ മദ്രാസ്സിലേക്കും അയച്ചു. കയ്യിൽ കിട്ടുന്നപണം ദുൎവ്യയം ചെയ്യാതെയും സഹപാഠികളോടു മത്സരിക്കാതെയും പഠിപ്പിൽ സദാശുഷ്കാന്തികാണിക്കയാൽ കൊല്ലം തോറുമുള്ള പരീക്ഷകളിലെല്ലാം അയാൾ വിജയം പ്രാപിച്ചു. ബി. ഏ. പരീക്ഷയിൽ ജയിച്ചഉടനെ ഗവൎമ്മെണ്ടുദ്യോഗത്തിൽ പ്രവേശിച്ചു. അദ്ദേഹം ഇപ്പോൾ മദ്രാസ്സിൽ സ്ഥിരമായി താമസിച്ചുവരുന്നു.

പതിമൂന്നാമദ്ധ്യായം

ഡോബിയുടെ ഭൃത്യൻ

നമ്മുടെ നാട്ടിലുള്ള രാജാക്കന്മാർ പ്രഭുക്കന്മാർ ധനവാന്മാർ മുതലായവരേയും മദ്രാസ്സ ഗവൎമ്മെണ്ടുദ്യോഗസ്ഥന്മാരേയും ഉഷ്ണബാധയിൽ നിന്നു മോചിക്കുവാൻ വേണ്ടി നിൎമ്മിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള പുരമാണല്ലോ ഉട്ടകമണ്ടുപട്ടണം. കുംഭമാസം തുടങ്ങി എടവമാസംവരേയും ഉള്ള കേരളത്തിലെ ഉഷ്ണം ദുസ്സഹമായിതോന്നുന്ന അനവധിപണക്കാർ കുഡുംബങ്ങളോടുകൂടി നീലഗിരിയുടെ മുകളിലേക്കു ഓടുന്നതു കണ്ടാൽ അവരുടെ ശരീരം വെണ്ണയാൽ നിൎമ്മിക്കപ്പെട്ടതോ എന്നു തോന്നിപ്പോകും. ഉഷ്ണപരിഹാരാൎത്ഥം മദ്രാസ്സു

ഗവർണ്ണർസായ്പ് അവർകൾ പരിവാരസമേതം കൊല്ലം
തോറും ഊട്ടിയിൽ എത്തിയാൽ പിന്നെ ആ പട്ടണത്തി
ന്നുള്ള ജീവൻ ഒന്നുവേറെ തന്നെയാണെന്നാണ് ഈ കൂട്ടരു
ടെ പക്ഷം. ആ അവസരത്തിൽ അവിടെ ഉണ്ടാകാറു
ള്ള വിവിധകാൎയ്യങ്ങൾക്ക് ഒരു കയ്യുംകണക്കുമില്ല. രണ്ടുമൂ
ന്നുമാസം കോലാഹലംതന്നെ. അതിലെല്ലാം പങ്കുകൊള്ളു
വാൻ മുൻകൂട്ടി സ്ഥലം പിടിക്കാത്തവർ നിധികാക്കുന്ന ഭൂത
ങ്ങളാണെന്ന് ഈ വകക്കാർ ശഠിക്കുന്നു. വെള്ളക്കാരോ
ടുകൂടി പെരുമാറി അവരെ സൽക്കരിച്ച് അവരുടെ പ്രീതി
സമ്പാദിക്കുവാൻവേണ്ടി നമ്മുടെ നാട്ടുകാർ ആ കുന്നിൻ
മുകളിൽ, അനവധി പണം വലിച്ചെറിയുന്നു. അപ്ര
കാരം വ്യയംചെയ്യുന്ന പണത്തിൽ ഒരു ഓഹരി മാതൃഭൂ
മിയുടെ ഉന്നതിക്കും സാധുജനസംരക്ഷണത്തിന്നുംവേണ്ടി
വിനിയോഗിപ്പാൻ ഒരുങ്ങുന്നതായാൽ അതു നമ്മുടെ നാട്ടി
ന്ന് ഒരു വലിയ രക്ഷയായി തീരുമായിരുന്നു.

ഈ വക മഹാന്മാരെ പരിചരിക്കുന്നതിന്ന് അന്യ
ദേശവാസികളായ പല തൊഴിൽകാരും അവിടെ വന്നു
ചേരാറുണ്ട്. സകലതരം ജോലിക്കാൎക്കും ഈ അവസരം
അധികം പണിത്തിരക്കും സമ്പാദ്യവും ഉള്ള കാലമാകയാൽ
തങ്ങളുടെ ജോലികൾ വേഗത്തിൽ ചെയ്തു തീൎക്കുന്നതി
ന്നും വലിയ ദേഹാദ്ധ്വാനം കൂടാതെ കഴിപ്പാനും വേണ്ടി
അവരവരുടെ അവസ്ഥാനുസരണം ചെലവും ശമ്പളവും
കൊടുത്തു ഭൃത്യന്മാരെ ഏൎപ്പെടുത്തുന്നതു പതിവാണ്.

ഈ അവസരത്തെ പ്രമാണിച്ച് ഒരു തമിഴച്ചെറുക്കൻ
ഉപജീവനമാൎഗ്ഗമന്വേഷിച്ചു പ്രസ്തുതകാലത്ത് ഊട്ടിയിൽ
ചെന്നുചേൎന്നു. ദാരിദ്ര്യദേവതയുടെ സാഹചൎയ്യം വഹി
ക്കുന്ന ദീനസ്വരങ്ങൾ കേൾക്കുകയും മുഷിഞ്ഞവേഷം കാ
ണുകയും ചെയ്താൽ പിശാചുക്കളെ കണ്ടവരെപ്പോലെ ഭ
യപ്പെട്ടോടുന്നവരാണല്ലൊ മനുഷ്യരിൽ അധികവും പേർ.

അതിനാൽ ഈ തമിഴച്ചെറുക്കനെ സഹായിക്കത്തക്ക ദയാശീലം അവിടത്തുകാരുടെ മനസ്സിൽ ഉദിച്ചില്ലെന്നുതന്നെ പറയാം. കാഴ്ചയിൽ അനാഥനും ദിവസവൃത്തിക്കു വകയില്ലാത്തവനും ആയ ഈ തമിഴൻ ഓരോ കൂലിവേല ചെയ്തും ചിലപ്പോൾ വീടുകൾതോറും ഭിക്ഷതെണ്ടിയും കുറെ ദിവസങ്ങൾ അവിടെ കഴിച്ചുകൂട്ടി. ഈ തരത്തിലുള്ള കാലക്ഷേപത്താൽ ആ പട്ടണത്തിലുള്ള വീടുകളെയും ജനങ്ങളെയും കുറിച്ചുള്ള ഒരു സാമാന്യമായ അറിവും സ്ഥലപരിചയവും അവനുണ്ടായി. ഒരു ദിവസം ഉച്ചക്ക് ഇവൻ ഡോബികൾ വസ്ത്രങ്ങൾ അലക്കിക്കൊണ്ടിരുന്ന ഒരു കുളത്തിന്റെ സമീപത്തുചെന്നു വെള്ളത്തിൽ ഇറങ്ങി കാലും മുഖവും കഴുകി മടങ്ങിപ്പോരുവാൻ ഭാവിച്ചപ്പോൾ "എടാ! ചെറുക്കാ! ഒരു വസ്ത്രഭാണ്ഡം ചുമന്ന് എന്റെ വീട്ടിൽ കൊണ്ടുവന്നു തരുന്നതായാൽ ഞാൻ നിനക്കു നാലണ കൂലിതരാം" എന്ന് ഒരു വൃദ്ധൻ അവനോടു പറഞ്ഞു. ചെറുക്കൻ ഉടനെ സമ്മതിച്ചു. അലക്കി ഉണക്കിയിരുന്ന വസ്ത്രങ്ങൾ എടുത്തു മടക്കിവെക്കുവാൻ വൃദ്ധൻ പറഞ്ഞതനുസരിച്ചു തമിഴൻ അവ ഓരോന്നായി എടുത്തു മടക്കിവെച്ചു തുടങ്ങി. പലതരത്തിലും നിറത്തിലും ഉള്ള വസ്ത്രങ്ങളും കുപ്പായങ്ങളും മററുമെടുത്തു മടക്കിവെക്കുന്നമദ്ധ്യെ ഒന്നുരണ്ടു വസ്ത്രങ്ങൾ അവന്റെ ദൃഷ്ടിയെ പ്രത്യേകം ആകർഷിച്ചു. അവയെ ശ്രദ്ധയോടുകൂടി വീണ്ടും നോക്കി. മടക്കൽ അവസാനിച്ചപ്പോൾ അവയെ രണ്ടുഭാഗമാക്കി ഓരോ പരുത്ത തുണിയിൽ കെട്ടുവാൻ പറഞ്ഞപ്രകാരം ഭദ്രമായികെട്ടി ഒരു കെട്ടു വൃദ്ധനും മറേറതു തമിഴനും എടുത്തു. തലയിൽ ചുമന്നുപോവുകയും ചെയ്തു. വൃദ്ധന്റെ ആവശ്യപ്രകാരം തമിഴൻ ദിവസേന അയാളെ സഹായിപ്പാൻ തുടങ്ങി. അവന്റെ സ്വഭാവഗുണവും ജോലിയിലുള്ള ശുഷ്കാന്തിയും സാമത്ഥ്യവും കണ്ടു വൃദ്ധനു

അവനെൻറ പേരിൽ വളരെ പ്രീതി തോന്നി അവനെ സ്ഥിരമായി വൃദ്ധൻെറ വീട്ടിൽതന്നെ താമസിപ്പിച്ചു. കാലത്തും ഉച്ചക്കും പതിവായി വസ്ത്രഭാണ്ഡവും ഏറ്റിക്കൊണ്ടു രണ്ടുപേരും, അച്ഛനും മകനും എന്നവണ്ണം, ഒരുമിച്ചു ജോലിക്കു പോയും വന്നും കഴിഞ്ഞു. അലക്കിയ വസ്ത്രങ്ങൾ അതാതു വീടുകളിൽ കൊണ്ടുപോയി കൊടുപ്പാനും വീട്ടുജോലികൾ ചെയ്വാനുംകൂടി സമയം പോരാതെ വരുന്ന ചില ദിവസങ്ങളിൽ വൃദ്ധൻ ആവക ജോലികളും തമിഴനെ ഏല്പിച്ചിരുന്നു. കാലക്രമത്തിൽ അവൻ വൃദ്ധൻെറ വിശ്വസ്തഭൃത്യനായിത്തീൎന്നു. ആദ്യത്തിൽ തമിഴൻെറ ദൃഷ്ടികളെ ആകർഷിച്ചതരം വസ്ത്രങ്ങൾ പിന്നീടും അവൻ സാധാരണ കണ്ടിരുന്നു. വൃദ്ധൻെറ പതിവുകാരിൽ ആൎക്കും ആ തരം വസ്ത്രങ്ങൾ ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. അലക്കിക്കഴിഞ്ഞാൽ തന്നെ അവയെ എങ്ങും കൊണ്ടുപോയി കൊടുത്തിരുന്നതുമില്ല. അവയെ എന്തു ചെയ്തിരുന്നു എന്നും കുറേകാലത്തേക്കു അവനറിവാൻ സാധിച്ചില്ല. ആ വസ്ത്രങ്ങളെ ഒരാൾവന്നു പതിവായി വാങ്ങിക്കൊണ്ടു പോയിരുന്നു. ആ സംഗതി പിന്നീടു് അവനു മനസ്സിലായി. അവയുടെ ഉടമസ്ഥനെപ്പററി തമിഴൻെറ മനസ്സിൽ ഒരു ജിജ്ഞാസ ഉണ്ടായി. അവയെ വാങ്ങിക്കൊണ്ടുപോവാനായി വന്നിരുന്നവനെ കണ്ടുപിടിച്ചു തമിഴൻ ഒരു ദിവസം അവൻ അറിയാതെ അവനെ പിന്തുടൎന്നു. ഏകദേശം മൂന്നു നാഴികവഴിദൂരം ചെന്നപ്പോൾ ഒരു കുന്നിൻെറ ചെരിവിലുള്ള ഒരു ചെറിയ വീട്ടിലേക്കു മുമ്പു നടന്നിരുന്നവൻ കടക്കുന്നതു കണ്ടു. അതു ജനവാസം കുറഞ്ഞ ഒരു പ്രദേശമായിരുന്നു. തമിഴൻ കുറച്ചുനേരം അവിടെ താമസിച്ചു. വീട്ടിനുള്ളിൽ പ്രവേശിച്ചവൻ തിരിച്ചു വരുന്നുണ്ടോ എന്നു നോക്കി. വരവു കണ്ടില്ല. ആ വസ്ത്രങ്ങളുടെ ഉടമസ്ഥൻ താമസിക്കുന്നതു് ആ വീട്ടിൽതന്നെയാണെന്നു തീർച്ചപ്പെടുത്തി അവൻ മടങ്ങിപ്പോന്നു. അന്നു്

ഉച്ചതിരിഞ്ഞു വീണ്ടും ആ വീട്ടിൻെറ സമീപത്തേക്കു ചെ ന്നു നാലുപുറവും ചുററിനടന്നുനോക്കി. അവിടെ തമിഴ വേഷത്തോടുകൂടിയ ഒരു വൃദ്ധനും ഒരു യുവതിയും ഉണ്ടായി രുന്നു. തമിഴച്ചെറുക്കനെക്കണ്ടു ഉടനെ വൃദ്ധൻ വീട്ടിൻെറ ഉമ്മറത്തേക്കുവന്നു "നീ ഇവിടെ വന്നതു് എന്തിനായിട്ടാ ണു്?" എന്നു ചോദിച്ചു.

തമിഴൻ— "യാചകാർത്ഥം വന്നതാണു്."

വൃദ്ധൻ— (എന്തോചിലതെല്ലാം പിറുപിറുത്തുകൊ ണ്ടു അകത്തേക്കുതന്നെപോയി. ഉടനെ പുറത്തേക്കുവന്നു ഒ രു കാലണ തമിഴൻെറ കയ്യിൽ കൊടുത്തു) "ഇനി ഇവിടെ നിൽക്കേണ്ട വേഗംപോ."

തമിഴൻ— (ഇതുകൊണ്ടു തൃപ്തിപ്പെടാതെ) "കുറച്ചു ആഹാരം കിട്ടിയാൽ കൊള്ളാം" എന്നു പറഞ്ഞു അവിടെ ത്തന്നെ ചുററിപ്പററിനിന്നു.

വൃദ്ധൻ— "ഇവിടെ കഞ്ഞിയും ചോറും ഒന്നുമില്ല. വേറെ എവിടേയെങ്കിലും പോയി ചോദിച്ചു വാങ്ങിക്കഴി ക്കു. കാട്ടിൻെറ നടുക്കു വന്നിരുന്നാൽ പിച്ചക്കാരുടെ ശ ല്യം അവിടെയും ഉണ്ടു്. ഇതു വലിയ വിഷമമായി തീൎന്നു വല്ലോ."

ദാസി— (വൃദ്ധൻ ദ്വേഷ്യപ്പെട്ടു് ഉറക്കെ സംസാരിക്കു ന്നതു കേട്ടു പുറത്തേക്കുവന്നു) "നേരം അതിക്രമിച്ചതിനാൽ ഇന്നു് ഇവിടെ ഒന്നും ഇരിപ്പില്ല. നാളെ നേരത്തെ വാ. എന്നാൽ കുറച്ചുവല്ലതും തരാം."

തമിഴൻ— "കാരണവരെ! പോകാൻ പറഞ്ഞാൽ ഞാൻ ഉടനെ പോകുമല്ലോ. എന്തിനാണു് എന്നെ വെ റുതെ ശകാരിക്കുന്നതു്. നല്ല വാക്കിനേക്കാൾ നല്ല ആയു ധം മറെറാന്നുമില്ല. ആ പെൺകിടാവു് എനിക്കു് ഒന്നും തന്നില്ലെങ്കിലും അവളുടെ വാക്കുകൾ എൻെറ ക്ഷുൽപി പാസകളെ തീൎത്തു. വലിയവരായാലും ചെറിയവരായാലു

നല്ലവാക്കുകൾ പറയുകയും നല്ല പ്രവൃത്തികൾ ചെയ്യുകയുമാണു വേണ്ടതു്" എന്നുപറഞ്ഞു തമിഴൻ അവിടെനിന്നു പോയി.

വൃദ്ധാവണ്ണാരൻെറ വീട്ടിലേക്കു മടങ്ങി പോരുന്നസമയം അവൻ താഴെപറയും പ്രകാരം ആലോചിച്ചു. "ഇവിടെ താമസക്കാരായി കാണുന്നു രണ്ടുപേരും വെള്ളിയും പൊലയും ഉടുക്കുന്നവരാണു്. വേറെ ആരേയും കാണ്മാനില്ല. ഇതിൽ എന്തോ ഒരു രഹസ്യം ഉണ്ടെന്നാണു തോന്നുന്നതു്. അതെന്തെന്നറിയാതെ ഞാൻ അടങ്ങുന്നതല്ല." ഇതിൻെറ സൂക്ഷ്മം ഗ്രഹിക്കുവാനായി തമിഴൻ പല ശ്രമങ്ങളും ചെയ്തു. അവൻ തൻെറ ചങ്ങാതിമാരോടുകൂടി കഴുതകളേയും കന്നാലികളേയും തീററുവാൻ ആ പ്രദേശത്തേക്കു കൊണ്ടുപോകുവാനും അവ മേയുന്നസമയം ചങ്ങാതിമാർ ഒരുമിച്ചു് ആ വീടിൻെറ പരിസരങ്ങളിൽ ചെന്നു പന്തുകളിപ്പാനും പാട്ടുപാടുവാനും മററുതരത്തിൽ വിനോദിപ്പാനും ലഹളകൂട്ടുവാനും തുടങ്ങി. ആ സ്ഥലത്തു് ഇവർ പതിവായി ചെല്ലുന്നതും പ്രസ്തുതവീട്ടിൻെറ നാലുപുറവും ചുററി നടക്കുന്നതും വീട്ടിലുള്ളവർക്കു രുചിച്ചില്ല. അവർ തമ്മിൽ ചില ആലോചനകൾ തുടങ്ങി. ഇവൻെറ വരവിന്നു് എന്തെങ്കിലും കാരണമുണ്ടായിരിക്കുമോ എന്നു് അവർ ശങ്കിച്ചു. ഒരു ദിവസം സന്ധ്യക്കു ലക്ഷ്മി പുറത്തേക്കു പോകുന്നതും രണ്ടുമണിക്കൂറുനേരം കഴിഞ്ഞു തിരിച്ചുവരുന്നതും വൃദ്ധനോടു സ്വകാര്യം പറയുന്നതും തമിഴൻ കണ്ടു. പിറെറ ദിവസവും ആ സമയത്തുതന്നെ അവൾ പുറത്തേക്കുപോയി. വൃദ്ധനും ദാസിയും തമ്മിലുള്ളാലോചനകളും അവരുടെ പരിഭ്രമവും ദാസിയുടെ പോക്കും വരവും മററും കണ്ടു തമിഴന്നു ബലമായ സംശയം ജനിച്ചതിനാൽ അവരുടെ സകല പ്രവൃത്തികളും സൂക്ഷ്മമായറിയേണമെന്നു തീർച്ചപ്പെടുത്തി ദാസി അറിയാതെ അവൻ അവളെ

അനുഗമിച്ചു. ദാസി പോയതു നേരിട്ടു പട്ടണത്തിലേക്കാണ്. അവൾ അവിടെ എത്തിയശേഷം നഗരശുചീകരണവിധികളിൽനിന്നു ഒഴിവാക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതോ എന്നു തോന്നുമാറു മലിനത ബാധിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു കുഗ്രാമത്തിൽ പ്രവേശിച്ചു. ഒരു വീട്ടിന്റെ ഉമ്മറത്തേക്കു ചെന്നു വാതിലിൽ മുട്ടി. ഉടനെ മദ്ധ്യവയസ്കനായ ഒരു പുരുഷൻ പുറത്തേക്കുവന്ന് അവളെ വീട്ടിനുള്ളിലേക്കു കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോയി. കാൽനാഴികനേരം അവൾ അവിടെ താമസിച്ചതിന്നുശേഷം വീണ്ടും തിരികെ പുറപ്പെട്ടു. തമിഴൻ വേറെ ഒരു വഴിയിൽ കൂടെ തിരിച്ചു ദാസി അവളുടെ വീട്ടിൽ എത്തുന്നതിന്നു മുമ്പ് അവൻ അതിന്റെ അയൽപ്രദേശത്തെത്തി ദാസിയുടെ വരവും കാത്തുനിന്നു. അവൾ അവന്റെ സമീപത്തെത്താറായപ്പോൾ പെട്ടെന്നു കുററിക്കാട്ടിന്നിടയിൽനിന്നു വഴിയിലേക്കു ചാടി അവളെത്തടുത്തു നിർത്തി താഴെപറയും പ്രകാരം ചോദ്യം ചെയ്യാൻ തുടങ്ങി.

തമിഴൻ—"ഈ സമയത്തു നീ എവിടേക്കാണു പോയിരുന്നതു്?"

ദാസി—"അസമയത്തു പുറത്തിറങ്ങി സഞ്ചരിക്കുന്നവരെ നിർബ്ബന്ധമായി തടുത്തുനിർത്തി ശല്യപ്പെടുത്തുവാൻ നീ ഈ പ്രദേശത്തെ കോയ്മയാണോ? മാറിനിൽക്ക്! ഞാൻ പോകട്ടെ!"

തമിഴൻ—"ചെറുപ്പക്കാരായ സ്ത്രീകൾ കുലടകളെപ്പോലെ നിശാചരികളായി ഭവിച്ചാൽ അവരെ പിന്നെ ആരും വിശ്വസിക്കയില്ല. വൃദ്ധകന്യകയായിതന്നെ കാലം കഴിക്കേണ്ടിവരും."

ദാസി—"ആ ദോഷം ഞാൻ സഹിച്ചുകൊള്ളാം. നീ എന്നെ കല്യാണം കഴിക്കേണ്ട."

തമിഴൻ—"എന്തുകൊണ്ടു വേണ്ട. ഞാൻ കാഴ്ചയിൽ [illegible] ണ്ടോ?"

പാസകളെ

ദാസി—"നീ സുന്ദരൻ തന്നെ. എന്നാലും എനിക്കു നിന്നെ വേണ്ട."

തമിഴൻ—"അപ്രകാരം വേണ്ട എന്നു പറഞ്ഞാൽ ഞാനുണ്ടോ വിടുവാൻ പോകുന്നു. ഞാൻ നിന്നെ ബലമായി പിടിച്ചുകൊണ്ടുപോകുന്നതായാൽ നീ എന്തു ചെയ്യും?"

ദാസി—"ഞാൻ വാവിട്ടലറി ലഹളകൂട്ടും."

തമിഴൻ—"എന്നാൽ എനിക്കു വലിയ പേടിയാണ്. അക്കാര്യം പിന്നെ തീർച്ചയാക്കാം. എനിക്കു ചില സംഗതികൾ അറിയുവാനുണ്ട്. എന്റെ ചോദ്യങ്ങൾക്കു യഥാർത്ഥമായ മറുപടി പറഞ്ഞാൽ ഉടനെ വിട്ടയക്കാം. ഇല്ലെങ്കിൽ ഞാൻ നിന്നെ വെറുതെ വിടുന്നതല്ല."

ദാസി—(അലക്ഷ്യഭാവത്തോടുകൂടി) "ഈ ഭീഷണികൾ എന്റെ നേരെ പ്രയോഗിക്കേണ്ട. ഞാൻ നീററിച്ചാൽ കേട്ടു ചേരപ്പുഴികുന്നവളല്ല. എന്നെ ഉപദ്രവിച്ചാൽ ഞാൻ ഇപ്പോൾ ഉറക്കെ നിലവിളിക്കും."

തമിഴൻ—"നിലവിളികൂട്ടുവാനും ചാടുവാനും ഓടുവാനും ഞാൻ നിനക്കവസരം തരുമെന്നു നീ വിചാരിക്കുന്നുണ്ടോ? (കൈത്തോക്കു കാണിച്ചു്) എത്രയും ലഘുവായ ശബ്ദം ഉണ്ടാക്കിയാൽ . . . . ."

ദാസി—"തോക്കു കാണുമ്പോളേക്കും ഞാൻ പേടിക്കുമെന്നു നീ വിചാരിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിൽ അതു നിന്റെ തെററിദ്ധാരണയാണ്. ഇത്തരം തോക്കു ഞാൻ ധാരാളം കണ്ടിട്ടുണ്ടു്."

തമിഴൻ—"നിനക്കു ജോലി പട്ടാളത്തിലായിരുന്നുവോ? പക്ഷെ ഇതെടുത്തു വെടിവെക്കാനും നിനക്കറിയുമായിരിക്കാം. (എന്നു പറഞ്ഞു തോക്ക് അവളുടെ മൂർദ്ധാവിന്റെ നേരെ നീട്ടി) ഇതിൽനിന്ന് ഒരു ഉണ്ട ഒഴിഞ്ഞാൽ

നിന്റെ കഥ തീൎന്നു. യൌവനയുക്തയായ നിനക്കു സുമംഗലിയായി ഭൎത്താവൊരുമിച്ചു സുഖിപ്പാനുള്ള ഭാഗ്യമില്ലെന്നുണ്ടോ? പരിപൂൎണ്ണമായ നിന്റെ യൌവനം ഭൎത്തൃസമാഗമത്തെ കാംക്ഷിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ടു നീ മൎക്കടമുഷ്ടിപിടിക്കാതെ കാൎയ്യങ്ങൾ ഝടിതിയിൽ പറഞ്ഞുതീൎത്തു് ഓടിപ്പോയിക്കൊൾക."

ദാസി— (ക്ഷയിച്ച ധൈൎയ്യത്തോടും വിറക്കുന്ന ശരീരത്തോടുംകൂടി) "അയ്യോ! ഞാൻ ശബ്ദം ഉണ്ടാക്കുന്നതല്ല. എന്നെ കൊല്ലരുതു്. എന്റെ അനുഗ്രഹത്തെ നശിപ്പിക്കരുതു്. നിന്റെ ചോദ്യങ്ങൾക്കു് എല്ലാം ശരിയായ മറുപടി പറയാം."

തമിഴൻ— "ശരി. ഇപ്പോൾ നീ എന്റെ വഴിക്കു വന്നു്. എന്നാൽ ആ വീട്ടിൽ ആരെല്ലാം താമസിക്കുന്നുണ്ടു്?"

ദാസി— "ഞാനും വൃദ്ധനും മാത്രം".

തമിഴൻ— "പിന്നെ ആരുമില്ലേ? (തോക്കു പിന്നെയും നീട്ടി) നേരു പറഞ്ഞാൽ നേരത്തെ പോകാം."

ദാസി— "നിനക്കു് അതു് അറിഞ്ഞിട്ടെന്താണാവശ്യം."

തമിഴൻ— "ആവശ്യം ഉള്ളതുകൊണ്ടല്ലേ ചോദിച്ചതു്."

ദാസി— "അതു് എന്താണെന്നാണു് എനിക്കറിയേണ്ടതു്."

തമിഴൻ— "നീ എന്നോടു വെറുതെ കളിക്കുവാൻ തുനിയേണ്ട. ഞാൻ ആരെന്നു നീ ധരിച്ചിട്ടില്ലെന്നു തോന്നുന്നു."

ദാസി— "ഞാൻ ധരിച്ചിട്ടുണ്ടു്. വഴിപോക്കരെ എതിൎത്തു് അവരുടെ കയ്യിലുള്ള സൎവ്വസ്വവും തട്ടിപ്പറിച്ചുകൊണ്ടു പോകുന്ന ഒരു കാട്ടുകള്ളനാണു്. രണ്ടു ദിവസം മുമ്പു നീ ചിലരെ ഭയപ്പെടുത്തി അപഹരിച്ചു് എന്നു കേട്ടു

പകൽ മുഴുവനും നീ ഇടയൻെറയും രാത്രികാലങ്ങളിൽ തട്ടിപ്പറിക്കാരൻെറയും വേഷം കെട്ടുന്നു. ഇതാക്കും അറിഞ്ഞുകൂടാ എന്നാണൊ നീ വിചാരിക്കുന്നതു്."

തമിഴൻ—"നേരം പോകുന്നു. എനിക്കു വേറെ ജോലിയുണ്ടു്. നീ സത്യം പറയുന്നില്ലെങ്കിൽ ഞാൻ നിന്നെക്കൊണ്ടു പറയിക്കും. ഞാൻ ഒരു കാട്ടുകള്ളനാണെന്നു നീ ധരിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലൊ?"

ദാസി—(ഇവൻെറ കയ്യിൽനിന്നു് ഒഴിഞ്ഞുപോകുവാൻ നേർ പറകയല്ലാതെ വേറെ മാൎഗ്ഗമില്ലെന്നു കണ്ടു്) "ഒരാൾ കൂടിയുണ്ടു്. അതാരാണെന്നു ഞാൻ പറയുന്നതല്ല. എന്നെ കൊന്നാലും ശരി. അതെന്നോടു ചോദിക്കേണ്ട."

തമിഴൻ—"എന്തുകൊണ്ടു പറഞ്ഞുകൂടാ."

ദാസി—"അതാരോടും പറയുന്നതല്ലെന്നു ഞാൻ വാഗ്ദത്തം ചെയ്തിട്ടുണ്ടു്. അതിന്നു വിപരീതം പ്രവൃത്തിക്കുന്നതല്ല."

തമിഴൻ—"തീൎച്ചതന്നേയോ?"

ദാസി—"തീൎച്ചതന്നെ."

തമിഴൻ—(പണത്തിന്നടിമപ്പെടാത്തവർ ആരുമില്ലല്ലൊ. അതിനാൽ ഇവളെ ഒന്നുകൂടി പരീക്ഷിക്കട്ടെ എന്നു കരുതി) "നിനക്കു ഞാൻ ഒരു വഴികൂടി ഉപദേശിക്കാം. (പത്തുറുപ്പികയുടെ ഒരു കറൻസി നോട്ടെടുത്തു കാണിച്ചു്) ഇതു പത്തുറുപ്പികയുടെ ഒരു നോട്ടാണു്. ഇതെടുത്തുകൊൾക. സത്യം പറയുന്നതായാൽ ഇതു കൂടാതെ 90 ഉറുപ്പികയുടെ നോട്ടുകൾകൂടി തരാം. നേരു പറഞ്ഞു് ഈ വലിയ സമ്മാനവും വാങ്ങി പോവുക. മൂഢയെപ്പോലെ കയ്യിൽ കിട്ടിയതിനെ വിട്ടുകളയേണ്ട. പണം നമുക്കു് അത്യാവശ്യമായ പദാൎത്ഥമാണു്. അതത്ര സുലഭമല്ല. യാതൊരു പ്രയത്നവും കൂടാതെ 100 ഉറുപ്പിക ഒരാൾ തരാ

23 *

മെന്നു പറയുമ്പോൾ അതു സന്തോഷപൂൎവ്വം സ്വീകരിക്കാ
തെ ഉപേക്ഷിച്ചു പോകുന്നതു പരമവിഡ്ഢിത്വമല്ലേ? ഈ
വലിയ സംഖ്യ നിന്നെപ്പോലെയുള്ളവൎക്കു നിഷ്പ്രയാസം ലഭി
ക്കുന്ന സന്ദൎഭംതന്നെ ദുൎല്ലഭമാണു്. നിന്നെക്കണ്ടാൽ നീ
അത്ര വലിയ വിഡ്ഢിയാണെന്നു തോന്നുന്നില്ലല്ലൊ.”

ദാസി—“എനിക്കു പണത്തെ വലിയ ബഹുമാനമോ
സ്നേഹമോ ഇല്ല. ഞാൻ ദരിദ്രയാണെങ്കിലും എനിക്കാ
രെയും ഭയപ്പെടേണ്ട. അതു് എന്റെ കയ്യിൽ വന്നാൽ
ആ സമയം മുതൽക്കു ഞാൻ അന്യാധീനയായി. നിന്നെ
പ്പോലുള്ളവരെ സദാസമയത്തും ഭയപ്പെടേണ്ടതായി വരും.
നിന്റെ പണം നിന്റെ കയ്യിൽതന്നെയിരിക്കട്ടെ. അ
തെനിക്കാവശ്യമില്ല. അതിനും പുറമെ അതു പരദ്രവ്യ
മാണു്. അതു നിന്റെ കൈവശം വന്നിട്ടുള്ളതു് ഏതുവി
ധമെന്നെനിക്കറിയാം.”

തമിഴൻ—“ഇതു ഞാൻ ബലാൽക്കാരമായി അപഹ
രിച്ച ദ്രവ്യമെന്നു നീ തെറ്റിദ്ധരിക്കേണ്ട. ഇതു ന്യായര
ഹിതമായ പ്രവൃത്തിയുടെ ഫലമല്ല.”

ദാസി—“കള്ളന്മാരുടെ പക്കൽ ഉള്ള പണം അ
വർ ഏതുവിധം സമ്പാദിച്ചതാണെന്നു് എല്ലാവൎക്കും അ
റിയാം.”

തമിഴൻ—“നിന്റെ പ്രസംഗം കേൾക്കുവാനല്ല
ഞാൻ നിന്നെ തടുത്തുനിൎത്തീട്ടുള്ളതു്. ഞാൻ നിനക്കു 5
നിമിഷവും കൂടി സമയം തന്നിരിക്കുന്നു. അതിന്നുള്ളിൽ
എന്റെ ഉപദേശത്തെക്കുറിച്ചു പൎയ്യാലോചന ചെയ്തു് ഒരു
അവസാനമറുപടി തരുവാൻ ഒരുങ്ങിക്കൊൾക. സത്യം
പറഞ്ഞാൽ ആ നിമിഷം മുതൽ ഈ 100 ഉറുപ്പികയും
നിന്റെ സ്വത്തായി. ഇല്ലാത്തപക്ഷം നീ എന്തെല്ലാം
കഷ്ടപ്പാടുകൾ അനുഭവിപ്പാൻ പോകുന്നു എന്നു് എനിക്ക
റിഞ്ഞുകൂടാ.”

ദാസി—"നീ എന്നെ കൊന്നാലും ശരി, എന്നെ വിശ്വസിച്ചേല്പിച്ചിട്ടുള്ള രഹസ്യത്തെ ഞാൻ വെളിപ്പെടുത്തുകയില്ല. എനിക്കു പരദ്രവ്യത്തിൽ കാംക്ഷയില്ല. ജീവനിൽ കൊതിയുമില്ല. അതുകൊണ്ടു് എന്നെ ഭയപ്പെടുത്തിയോ പണത്താൽ സ്വാധീനിച്ചോ ആ രഹസ്യത്തെ ഗ്രഹിപ്പാൻ നീ തുനിയേണ്ട. പക്ഷെ നീ ഇപ്പോൾ എന്നെ വിട്ടയക്കുന്നതായാൽ.....................”

തമിഴൻ—"മതി! മതി! അതിരിക്കട്ടെ! ആ വലയിൽ ഞാൻ കടുങ്ങുന്നതല്ല."

ദാസി—"അങ്ങനെ വിചാരിക്കേണ്ട. ഞാൻ നാളെ പറയാം. ഈ സമയത്തു നീ ഇവിടെ വന്നാൽ മതി."

തമിഴൻ—"ഇതു നിന്നെ ഞാനിപ്പോൾ വിട്ടയക്കുന്നതിന്നുവേണ്ടി നീ പ്രയോഗിക്കുന്ന വിദ്യയല്ലെ?" എന്നു പറയുന്നതിന്നിടക്കു കുറച്ചു ദൂരത്തുനിന്നു "ലക്ഷ്മീ! ലക്ഷ്മീ!" എന്നു വിളിക്കുന്ന ശബ്ദം കേട്ടു. തമിഴൻ പരിഭ്രമത്തോടുകൂടി "ആകട്ടെ. ഇപ്പോൾ ഞാൻ നിൻെറ വാക്കു വിശ്വസിച്ചു നിന്നെ വിട്ടയക്കുന്നു" എന്നു പറഞ്ഞു വേഗത്തിൽ കുററിക്കാടുകളിൽ പ്രവേശിച്ചു.

വൃദ്ധൻ—(അടുത്തുവന്നു്) "ലക്ഷ്മീ! നീ എന്തെ ഇത്ര വൈകിച്ചതു്? നേരം നന്നെ ഇരുട്ടായി. ഈ ഇരുട്ടിൽ തനിച്ചു സഞ്ചരിക്കുന്നതിന്നു നിനക്കു പേടിയില്ലെ?"

ലക്ഷ്മി—(തമിഴനും താനുമായി ചെയ്ത സംഭാഷണത്താൽ ഉണ്ടായ മുഖവൈവർണ്ണ്യവും പാരവശ്യവും മന്ദസ്മിതമാകുന്ന വെൺനിലാവിൽ ഒളിപ്പിച്ചു്) "പേടിച്ചു വീട്ടിന്നുള്ളിൽ ഇരുന്നാൽ ദിവസവൃത്തി എങ്ങിനെ കഴിയും?"

വൃദ്ധൻ—"പോയകാൎയ്യമെന്തായി? എഴുത്തു വന്നിട്ടുണ്ടോ?"

ലക്ഷ്മി—"വഴിമദ്ധ്യേ ഒന്നും സംസാരിച്ചുകൂടാ. വീട്ടിൽ ചെന്നശേഷം പറയാം" എന്നു പറഞ്ഞു കുതിച്ചു

നടന്നു. ക്ഷണനേരംകൊണ്ടു രണ്ടുപേരും വീട്ടിലെത്തി ലക്ഷ്മിയുടെ മടിക്കുത്തിൽ വെച്ചിരുന്ന എഴുത്തെടുത്തു വൃദ്ധന്റെ പക്കൽ കൊടുത്തു. അതിൽ താഴെ പറയുംപ്രകാരം എഴുതിയിരുന്നു.

“ഇപ്പോൾ താമസിക്കുന്ന പ്രദേശത്തു വല്ല അസൌകൎയ്യവുമുണ്ടെങ്കിൽ ഉടനെ സ്ഥലം മാറി താമസിക്കണം. കുട്ടിയെ വേറെ ഒരു സ്ഥലത്തേക്കു മാററുവാനായി വിശ്വസ്തന്മാരായ ചിലരെ ഞാൻ അയച്ചിട്ടുണ്ടു്. ആവശ്യമുള്ള ഉപകരണങ്ങളോടുകൂടി ഉടനെ അവർ അവിടെ എത്തും. അടയാളം കൊടുത്തയച്ചിട്ടുണ്ടു്.”

ഇതു വായിച്ചുനോക്കിയതിനു ശേഷം വിഷണ്ണനായ വൃദ്ധൻ “നമ്മുടെ നല്ലകാലമെല്ലാം തീൎന്നു. ആ കുട്ടിയെ കൊണ്ടുപോയാൽ പിന്നെ നമുക്കു് ഉദരപൂരണത്തിനു വഴി എന്താണു്? കുറച്ചു ദിവസമായിട്ടു ദാരിദ്ര്യബാധ തീരെ ഉണ്ടായിരുന്നില്ല.”

ലക്ഷ്മി—“ദൈവം വേറെ ഒരു വഴിയുണ്ടാക്കും. അതിനെക്കുറിച്ചു വ്യസനിക്കേണ്ടാവശ്യമില്ല. അതു് ഈശ്വരന്റെ ചുമതലയാണു്.”

വൃദ്ധൻ—“നീ പറഞ്ഞതു ശരിതന്നെ. പക്ഷെ ഇത്ര സുഖം ഇനിയുണ്ടാകുമോ?”

ലക്ഷ്മി—“ദൈവാധീനമുണ്ടെങ്കിൽ എല്ലാം തന്നെ താൻ വന്നുചേരും.” എന്നു പറഞ്ഞു് അവൾ അവളുടെ ജോലിക്കു പോയി.

തമിഴൻ ആ പ്രദേശം വിട്ടുപോയില്ല. അവൻ അവിടെ എല്ലാം നിൎഭയം സഞ്ചരിപ്പാൻ തുടങ്ങി. അന്നു സന്ധ്യക്കു ലക്ഷ്മി വീടുവിട്ടുപോയി. നേരം ഇരുട്ടാവുന്നതിനു മുമ്പു മടങ്ങിവരാതെ രാത്രി പത്തു മണി കഴിയുന്നതുവരെ താമസിച്ചു. കൂരിരുട്ടിൽ രാത്രിസഞ്ചാരിയെപ്പോലെ ഏകാകിനിയായി സഞ്ചരിപ്പാൻ വല്ല പ്രത്യേകകാരണവുമുണ്ടോ

എന്നറിയുവാൻവേണ്ടി അവൻ വൃദ്ധനേയും ലക്ഷ്മിയേയും അനുഗമിച്ചു. അവർ വീട്ടിൽ എത്തിയ ഉടനെ പടിവാതിൽ അടച്ചതിനാൽ തമിഴൻ മതിലിന്മേൽ കയറി ശബ്ദമുണ്ടാക്കാതെ താഴത്തിറങ്ങി വീട്ടിന്റെ സമീപത്തേക്കു ചെന്നു ചെവിയും കൂർമ്മിച്ചു നിന്നു. വൃദ്ധനും ലക്ഷ്മിയും തമ്മിലുണ്ടായ സംഭാഷണം അവൻ കേട്ടു. ഇവരുടെ ഉദ്യമമെന്തെന്നറിയേണമെന്ന് അവൻ തീൎച്ചപ്പെടുത്തി. വൃദ്ധനും ലക്ഷ്മിയുമല്ലാതെ ഒരാൾക്കൂടി അവിടെ താമസിക്കുന്നുണ്ടെന്നു ലക്ഷ്മിയുടെ മുഖത്തുനിന്നുതന്നെ അവൻ ഗ്രഹിച്ചുവല്ലോ. ആ ആളെ പുറത്തേക്കിറക്കാതെ മററുള്ളവരുടെ ദൃഷ്ടിയിൽനിന്നു മറച്ചുവെക്കേണ്ടാവശ്യമെന്തെന്നാലോചിച്ചതിൽ യാതൊരു തീർപ്പും ഉണ്ടായില്ല. അവൻ അവിടെനിന്നു തിരിച്ചു വഴിവക്കത്തുള്ള ഒരു വൃക്ഷത്തിന്റെ ചുവട്ടിൽ വന്നിരുന്നു മേൽവിവരിച്ച സംഗതികളെക്കുറിച്ചു ദീർഘാലോചന ചെയ്വാൻ തുടങ്ങി. ഏകദേശം 2 മണിക്കൂറുനേരം തമിഴൻ നിശ്ചേഷ്ടനായി അവിടെതന്നെ ഇരുന്നു. അപ്പോൾ ഒരാൾ ആ വഴിയെ വരുന്നതു കണ്ടു. ആൾ അടുത്തുവന്നപ്പോൾ അവൻ പെട്ടെന്നു വഴിയിലേക്കു ചാടി "ആരാണു പോകുന്നത്, അവിടെ നിൽക്കു" എന്നു ഗൌരവമായി പറഞ്ഞു. വഴിപോക്കൻ ഇതു കേട്ട ഭാവംതന്നെ നടിച്ചില്ല. തമിഴൻ പാന്ഥന്റെ മുമ്പിൽ ചെന്നു തടുത്ത് "ഇനി ഒരടിവെച്ചാൽ നീ ഉടനെ ചത്തുമറിയും" എന്നു പറഞ്ഞ് അവൻ തന്റെ കൈതോക്കു പാന്ഥന്റെ നേർക്കു നീട്ടി. തോക്കിന്റെ അഗ്രം അയാളുടെ നെററിത്തടത്തെ സ്പർശിച്ചു. പാന്ഥൻ കൂസൽകൂടാതെ തന്റെ കുപ്പായക്കീസ്സയിൽ ഉണ്ടായിരുന്ന റിവാൾവർ എടുത്ത് "ഞാൻ ഇതുകണ്ടു ഭയപ്പെടുന്നവനല്ല. അതുപോലെ ഒരായുധം എന്റെ പക്കലുമുണ്ട്. ഇതാ ഇതു നോക്കുക" എന്നു പറഞ്ഞു.

തമിഴൻ—"വെടിവെക്കുന്നതിൽ നമുക്കു നമ്മുടെ യോഗ്യത ഒന്നു പരീക്ഷിക്കാം" എന്നു പറഞ്ഞു പാന്ഥന്റെ വലത്തുകയ്യിന്മേൽ തന്റെ തോക്കിന്റെ ചട്ടകൊണ്ടു് ഒരടികൊടുത്തു തോക്കു ദൂരത്തെറിപ്പിച്ചു പാന്ഥനെ നിരായുധനാക്കി. ഇതു് ഒരു ഞൊടിയിടകൊണ്ടു കഴിഞ്ഞു. "ഇനി ഞാൻ പറയുന്നതുപോലെ താൻ ചെയ്യുന്നതായാൽ കുറച്ചു ദിവസംകൂടി ജീവിച്ചിരിക്കാം. അല്ലാത്തപക്ഷം യമരാജധാനിക്കുള്ള യാത്രയ്ക്കു് ഇക്ഷണം ഒരുങ്ങിക്കൊൾക" എന്നു തുടർന്നു പറഞ്ഞു.

പാന്ഥൻ ഇതു കേട്ടു് ഈററപ്പുലിയെപ്പോലെ ചീറിക്കൊണ്ടു തമിഴന്റെ നേരെ ചാടി. പക്ഷെ അയാൾ നിരായുധനായിരുന്നതിനാലും തമിഴന്റെ തോക്കു തന്റെ ശരീരത്തെ സ്പർശിച്ചിരുന്നതിനാലും ഉടനെ പിന്നോക്കം മാറി അവിടെനിന്നോടി രക്ഷപ്പെടാമെന്നു കരുതി അതിനുള്ള തക്കം നോക്കിത്തുടങ്ങി.

തമിഴൻ—"ഓടിപ്പോവാൻ ശ്രമിക്കുന്നതു വിഡ്ഢിത്തവും ഭീരുത്വവുമാണു്. അതിനുത്സാഹിച്ചാൽ ഒരു തോട്ട ഞാൻ ഉടനെ ചെലവാക്കും. അതിനു ത്രാണിയുണ്ടു. എന്റെ തോക്കിൽനിന്നു പുറപ്പെടുന്ന ഉണ്ടയേക്കാൾ വേഗത തന്റെ കാലുകൾക്കില്ലെന്നുള്ളതു തീർച്ചതന്നെ. യാതൊരു വിഷാദവും കൂടാതെ ഞാൻ പറയുന്നതുപോലെ താൻ ചെയ്യുന്നതായാൽ തന്റെ ജീവനെ ഞാൻ തനിക്കു തന്നെ തരാം."

പാന്ഥൻ—(പുലിയുടെ കയ്യിൽപ്പെട്ട ക്രൂററനെപ്പോലെ വ്യസനപരവശനായി) "ഞാൻ ഓടിപ്പോകുന്നില്ല; നിങ്ങൾ ധനലാഭത്തിന്നുവേണ്ടിയാണു് എന്നെ തടയുന്നതെങ്കിൽ എന്റെ കയ്യിലുള്ള സകല സാധനങ്ങളും ഞാൻ നിങ്ങൾക്കു തരാം. എന്നെ വിട്ടയച്ചാൽ കൊള്ളാം."

തമിഴൻ—"കൊള്ളാം. ഞാൻ പറയുന്നതുപോലെ

നിസ്സംശയം ചെയ്യുകൊൾക. താൻ എവിടെനിന്നു വരുന്നു എന്നും എന്താവശ്യത്തിന്നുവേണ്ടി ഇങ്ങോട്ടു വന്നു എന്നും പറയുന്നതിന്നു പുറമെ തന്റെ കയ്യിലുള്ള സകല വിലപിടിച്ച സാധനങ്ങളും എടുത്തു താഴെ വെക്കുക. അതിന്നുശേഷം ബാക്കി കാൎയ്യങ്ങൾ പറയാം."

പാന്ഥൻ—(ഉടനെ തന്റെ ചെറുവിരലിന്മേൽ ഉണ്ടായിരുന്ന ഒരു പച്ചക്കല്ലുമോതിരം ഊരിക്കൊടുത്തു്) "ഇനി എന്റെ പക്കൽ ഒന്നുമില്ല."

തമിഴൻ—(പുഞ്ചിരിയിട്ടുകൊണ്ടു്) "അതെല്ലാം പോട്ടെ. കയ്യിൽ പണം എത്രയുണ്ടു്? ഉള്ളതെല്ലാം എടുക്ക."

പാന്ഥൻ—"പണം അധികമില്ല. ഇതു മാത്രമേ ഉള്ളു" എന്നു പറഞ്ഞു തുറുപ്പികയുടെ അഞ്ചു നോട്ടുകളും കുറച്ചു് ഉറുപ്പികയും മററും എടുത്തു കൊടുത്തു.

തമിഴൻ—(മെഴുതിരി കൊളുത്തി നോട്ടുകൾ പരിശോധിച്ചു്) "അവയുടെ പുറത്തു പാന്ഥന്റെ പേർ എഴുതി ഒപ്പിടുവാൻ പറഞ്ഞു."

പാന്ഥൻ "പങ്ങുണ്ണിമേനോൻ" എന്നു് ഇംഗ്ലീഷിൽ എഴുതി ഒപ്പിട്ടുകൊടുത്തു. തമിഴൻ നോട്ടുകൾ മാത്രം സ്വീകരിച്ചു. ബാക്കി എല്ലാം മടക്കിക്കൊടുത്തു. ഇതു കഴിഞ്ഞപ്പോഴെക്കും ദൂരത്തുനിന്നു് ഒരു വെളിച്ചം വരുന്നതു കണ്ടതിനാൽ ഇനി ഇവിടെ നിൽക്കുന്നതു വൈഷമ്യമാണെന്നു കരുതി തമിഴൻ പാന്ഥനോടു വന്നവഴിക്കുതന്നെ ഓടുവാൻ പറഞ്ഞു. പുലിയുടെ വായിൽനിന്നു മോചിക്കപ്പെട്ട ശശാപിനെപ്പോലെ തിരിഞ്ഞുനോക്കാതെ പാന്ഥൻ ഓടിത്തുടങ്ങി. ഇരുട്ടുകൊണ്ടും വഴിപരിചയമില്ലായ്കയാലും അയാൾക്കു വേഗത്തിൽ ഓടുവാൻ സാധിച്ചില്ല. ഇതുകണ്ടു തമിഴൻ "വേഗത്തിൽ ഓടുവാനല്ലേ പറഞ്ഞതു്" എന്നു പറഞ്ഞു തന്റെ കൈത്തോക്കിൽനിന്നു് ഒരു ഉണ്ട ഒഴിച്ചു.

അതു പാന്ഥനെ ഭയപ്പെടുത്തുവാൻവേണ്ടി ചെയ്തതായിരുന്നു എങ്കിലും ഉണ്ട അയാളുടെ വലത്തെ ചെവി തുളച്ചു കീറിക്കൊണ്ടുപോയി. വഴിപോക്കൻ ചെവി തുളഞ്ഞ വേദനയാലും എനിയും വെടികൊണ്ടാലോ എന്നുള്ള ഭയം നിമിത്തവും നിലവിളികൂട്ടി കുതികുതിച്ചോടി. അഞ്ചു നിമിഷംകൊണ്ടു തമിഴന്റെ ദൃഷ്ടിയിൽനിന്നു മറഞ്ഞു. ദീപയഷ്ടിയോടുകൂടി വന്നിരുന്നവരുടെ പ്രവൃത്തി കണ്ടറിയേണ്ടതിന്നായി തമിഴൻ പിന്നെയും കുററിക്കാടുകളിൽ പ്രവേശിച്ചു് ഒളിഞ്ഞുനിന്നു. കാതു തുളഞ്ഞു പ്രാണഭയത്തോടുകൂടി ഓടിപ്പോയവൻ ചൂട്ടും കയ്യിലേന്തി വന്നിരുന്നവരുടെ അടുത്തെത്തി. ഒരാൾ നേരിട്ടോടിവരുന്നതു കണ്ടപ്പോൾ അവർ തങ്ങളുടെ മുമ്പോട്ടുള്ള ഗതി നിൎത്തി വരുന്നതാരെന്നു സൂക്ഷിച്ചുനോക്കി അവരിൽ ഒരാൾ "എന്തേ തിരിച്ചോടിപ്പോന്നതു?" എന്നു ചോദിച്ചു.

പാന്ഥൻ— "കൂട്ടരെ ആ കാൎയ്യം പറഞ്ഞിട്ടു ഫലമില്ല. എന്റെ കയ്യിലുണ്ടായിരുന്ന പണവും പച്ചക്കല്ലുമോതിരവും ഒരു കാട്ടുകള്ളൻ തട്ടിപ്പറിച്ചുകൊണ്ടുപോയി. അതിന്നു പുറമെ എന്റെ തോക്കു പിടിച്ചുപറിച്ചു ദൂരെ എറിഞ്ഞു. അവന്റെ തോക്കുകൊണ്ടു വെടിവെച്ചു് എന്റെ കാതിൽ ഒരു വലിയ തുളയുണ്ടാക്കി. ഇതാ! ഇതു നോക്കുവിൻ" എന്നു പറഞ്ഞു കരഞ്ഞുതുടങ്ങി.

കൂട്ടുകാരിൽ ഒരുവൻ— "സാരമില്ല. ഈവക അപകടങ്ങളിൽ ചിലപ്പോൾ ചാടേണ്ടതായിവരും. ഇതിനെപ്പററി എനി ഖേദിച്ചിട്ടു ഫലമില്ല. പണംപോയാൽ പോട്ടെ. മോതിരം പോയതാണു വലിയ ദോഷമായതു്."

പാന്ഥൻ— "ഞാൻ ജീവനോടുകൂടി അവന്റെ കയ്യിൽനിന്നു് ഒഴിഞ്ഞുപോരുവാൻ വല്ലാതെ കുഴങ്ങി."

കൂട്ടക്കാരിൽ മററൊരുത്തൻ— "തന്റെ കയ്യിലുണ്ടായിരുന്ന തോക്കു പിടിച്ചുപറിക്കാൻ വന്നപ്പോൾ വെടിവെക്കാമായിരുന്നില്ലേ?"

പാന്ഥൻ— "കള്ളന്റെ വരവും തോക്കുതട്ടി താഴെ വീഴിക്കലും ഒരു ഞൊടിയിടകൊണ്ടു കഴിഞ്ഞു."

ഒന്നാമൻ— "തോക്ക് അവൻ കൊണ്ടുപോയൊ?"

പാന്ഥൻ— "എന്തൊ അറിഞ്ഞില്ല."

രണ്ടാമൻ— "അതുമിതും പറഞ്ഞുനിന്നു സമയം കളഞ്ഞിട്ടു ഫലമില്ല. നമുക്കു നമ്മുടെ കാര്യം നോക്കണം." എന്നു പറഞ്ഞു മൂന്നു പേരുംകൂടി മുമ്പോട്ടുനടന്നു. മുമ്പു പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുള്ള വീട്ടിൽ ചെന്നു വൃദ്ധനെ വിളിച്ചു. അവർ വന്ന കാര്യം അയാളെ ധരിപ്പിച്ചു. അടയാളം കാണിക്കാതെ വഴിപ്പെട്ടുന്നതല്ലെന്നു വൃദ്ധൻ ശഠിച്ചു എങ്കിലും അവരെ ഭയപ്പെടുത്തിയതിനാൽ അയാൾ തന്റെ ബന്ധവസ്സിൽ ഉണ്ടായിരുന്ന യുവതിയെ അവർവശം ഏല്പിക്കുകയും അവർ പെൺകുട്ടിയെ കൊണ്ടുപോവുകയും ചെയ്തു. തമിഴൻ ഈ സംഭവങ്ങളെല്ലാം ദൂരത്തുനിന്നു കണ്ടു. അവർ പോയവഴിയേ അവനും നടന്നു. അവരുടെ യാത്ര ഒരു കാട്ടുവഴിയിൽക്കൂടിയായിരുന്നു. അവളെ കാത്തുസൂക്ഷിച്ചിരുന്നവർ യാതൊരുവിധമായ ഉപദ്രവങ്ങളും അവളിൽ ഏല്പിച്ചിരുന്നില്ലെന്നും ആദരവോടും സ്നേഹത്തോടുംകൂടി ശുശ്രൂഷിച്ചിരുന്നു എന്നും അവളെ ബന്ധനത്തിൽ വെച്ചിട്ടുള്ളതു് എന്തോ കാര്യലാഭം ഉദ്ദേശിച്ചിട്ടായിരിക്കണമെന്നും തൽസമയം അവൻ കണ്ട കാഴ്ച അവനെ ബോദ്ധ്യപ്പെടുത്തി. എങ്കിലും മനുഷ്യർ തങ്ങളുടെ ദുരുദ്ദേശങ്ങൾ ഫലപ്രദമായിത്തീരുന്നതിന്നുവേണ്ടി നിർദ്ദോഷയായ ഒരു സ്ത്രീയെ ഈ വിധം അസ്വാതന്ത്ര്യയാക്കി കഷ്ടപ്പെടുത്തുന്നതു നിയമവിരോധമാകയാൽ അവളെ അവരുടെ കയ്യിൽനിന്നു മോചിച്ചു സ്വാതന്ത്ര്യയാക്കുന്നതു തന്റെ കർത്തവ്യകർമ്മമാണെന്നു് അവന്റെ മനസ്സിൽ കടന്നുകൂടീട്ടുള്ളതായി അവന്റെ പ്രവൃത്തികൾ ദൃഷ്ടാന്തപ്പെടുത്തി. ഏകദേശം നാലഞ്ചുനാഴിക ദൂരംവരെ തമിഴൻ അവരെ പിന്തുടൎന്നു. യൌവനശാലി

കളായ മൂന്നു പേരോടു താൻ ഏകനായി എതിൎത്തു കുട്ടിയെ അവരുടെ കയ്യിൽനിന്നു വിടുവിച്ചുകൊണ്ടു പോരുന്നതു പ്രയാസമായ ജോലിയാകയാൽ അതിനുവേണ്ടി യത്നിക്കുകയോ അല്ലാത്തപക്ഷം അവർ അറിയാതെ അവരെ അനുഗമിച്ചു കുട്ടിയെ എവിടെക്കാണു കൂട്ടിക്കൊണ്ടു പോകുന്നതെന്നറിഞ്ഞു് ആൾസഹായത്തോടുകൂടി പോയി വിടുവിച്ചുകൊണ്ടു വരികയോ വേണ്ടതെന്നു് അവൻ സംശയിച്ചു. ഈ വിചാരങ്ങളാൽ അവന്റെ മുമ്പോട്ടുള്ള ഗതിക്കു ല്പം മന്ദതഭവിച്ചതിനാൽ മുമ്പിൽ നടന്നിരുന്നവർ പെട്ടെന്നു് അവന്റെ ദൃഷ്ടിപഥത്തിൽനിന്നു മറഞ്ഞു. ഇരുട്ടുകൊണ്ടു കണ്ണു തീരെ കാണാതായി. തമിഴൻ തീപ്പെട്ടിയുരച്ചു മെഴുകുതിരി കത്തിച്ചു. കാററുകൊണ്ടു തിരി കത്തിയില്ല. വഴിയുടെ ഇരുവശത്തും വലിയ വൃക്ഷങ്ങൾ തിങ്ങിനിന്നിരുന്നു. അന്ധകാരതീവ്രതയാലും വൃക്ഷങ്ങൾ ഇടതിങ്ങി നിന്നിരുന്നതിനാലും അകലത്തുള്ളതു മാത്രമല്ല അടുത്തുള്ള വസ്തുക്കളെക്കൂടി കാണ്മാൻ പ്രയാസമായിരുന്നു. വഴി പരിചയമില്ലാത്തതിനാൽ തമിഴനു മുമ്പോട്ടു പോകുവാൻ നിവൃത്തിയില്ല. മടങ്ങിപോരുന്നതിന്നും വഴികാണുന്നില്ല. രാത്രി മുഴുവനും ആ ഘോരവനത്തിൽ കഴിച്ചുകൂട്ടുന്ന കാൎയ്യം അവനു വളരെ അസാദ്ധ്യമായി തോന്നി. ദുഷ്ടമൃഗങ്ങളുടെ ഘോരാരവവും ചണ്ഡമാരുതനേററു വൃക്ഷങ്ങൾ ഉലയുമ്പോൾ പുറപ്പെടുന്ന മൎമ്മരവും സൃഗാലശബ്ദവും അവന്റെ ശ്രവണേന്ദ്രിയങ്ങളിൽ പ്രവേശിച്ചു. അതികഠിനമായ തണുപ്പു് അവന്റെ അവയവങ്ങളെ അചേതനങ്ങളാക്കി. എന്താണു ചെയ്യേണ്ടതെന്നറിയാതെ കുറേനേരം സംശയിച്ചുനിന്നു. "മനുഷ്യർ തങ്ങളുടെ ആഗ്രഹനിവൃത്തിക്കായി ചെയ്യുന്ന പ്രയത്നങ്ങൾ പലപ്പോഴും അശുഭമായി കലാശിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിലും അതു ത്യാജ്യമെന്നു കരുതി പിൻമാറുന്നതു കേവലം ഭീരുതചമാണു്. സ്ഥിരോത്സാഹം സകല വിഘ്നങ്ങളേയും തീൎക്കും.

"ഛിന്നോപിരോഹതിതരുഃ
ക്ഷീണോപ്യുപചീയതേ പുനശ്ചന്ദ്രഃ
ഇതിവിമൃശന്തഃസന്തഃ സന്തപ്യന്തേനലോകേഷു."

എന്ന പ്രമാണത്തിന്ന ഭീരുക്കളെക്കൂടി ധൈൎയ്യവാന്മാരാക്കിതീൎക്കത്തക്ക മാഹാത്മ്യമുണ്ട്, അതിനാൽ എന്നെ ബാധിക്കുന്ന അധൈൎയ്യത്തെ ഞാൻ വിലവെക്കുന്നില്ല. എന്നുള്ള ആത്മഗതത്തോടുകൂടി തമിഴൻ വീണ്ടും നടന്നു.

ബാലികയും അനുചരന്മാരും മുമ്പോട്ടുതന്നെ നടന്നുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. ഇടുങ്ങിയതും ചെങ്കുത്തായ പാറകൾ കുത്തികഴിച്ചുണ്ടാക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതുമായ ഒരു മാൎഗ്ഗത്തിൽ അവർ പ്രവേശിച്ചു. അധികദൂരം നടക്കുന്നതിന്നുമുമ്പ് അവരുടെ മുമ്പോട്ടുള്ള ഗതി മൂൎഖന്മാരും നിൎദ്ദയന്മാരുമായ ചില കാട്ടുകള്ളന്മാരാൽ പെട്ടെന്നു തടയപ്പെട്ടു. യദൃച്ഛയായി ഉണ്ടായ ഈ സംഭവം പെൺകുട്ടിയേയും അവളുടെ അനുചരന്മാരേയും ഭയാകുലരാക്കിതീൎക്കയാൽ "അയ്യോ!" എന്നുള്ള ഒരു ശബ്ദത്തോടുകൂടി അവൾ മോഹാലസ്യപ്പെട്ടു കുതിരപ്പുറത്തുനിന്നു താഴെ വീഴുകയും അനുചരന്മാർ ജീവച്ഛവങ്ങളെപ്പോലെ നിശ്ചേഷ്ടന്മാരായി ഭവിക്കയും ചെയ്തു. ആപൽസമാഗമത്താൽ പ്രവൃത്തിശൂന്യമായി ഭവിച്ച അവയവങ്ങളോടും ഗ്രഹണശക്തി ഇല്ലാതായി തീൎന്ന ഹൃദയത്തോടുംകൂടിയ അനുചരന്മാരും കള്ളന്മാരും തമ്മിൽ ഒരു വലിയ ലഹളയുണ്ടായി. ബാലികയേയും മറ്റും പിന്തുടരുന്നതു തന്നാലസാദ്ധ്യമെന്നു കരുതി പിൻവാങ്ങുവാനുദ്ദേശിച്ച തമിഴന്റെ ദുൎദ്ദശയുടെ വയ്മ്പുന്ത്തം അയാളും ഈ ലഹളയിൽ വന്നുചേൎന്നു അ
കയ്യിലുണ്ടായിരുന്ന കൈത്തോക്കുകൊണ്ട് ഒന്നു
രെ അവൻ വെടിവെച്ചു താഴെ വീഴ്ത്തി. അ
ത്തോട്ടകൾ തീൎന്നുപോയതിനാൽ തോക്കുകൊ
ഗമില്ലാതായിത്തീൎന്നു. ശത്രുക്കളുടെ മുസല

ആയുധങ്ങളുടെ പതനം ബലശാലികളായ അനുചരന്മാരെയും തമിഴനേയും യമപുരിക്കുള്ള മാൎഗ്ഗമദ്ധ്യഗന്മാരാക്കിത്തീൎത്തു. തസ്കരന്മാരുടെ ഉദ്ദേശം ദ്രവ്യാപഹരണമായിരുന്നതിനാൽ അവർ അതിന്നായി മുതിൎന്നു. വിലപിടിച്ച വസ്തുക്കളെല്ലാം കൈവശപ്പെടുത്തി പങ്കിടുന്ന സന്ദൎഭത്തിൽ കുറേ ദൂരത്തുനിന്നു് ഒരാൾക്കൂട്ടം തങ്ങൾക്കഭിമുഖമായി വരുന്നതു് അവർ കണ്ടു. അവർ തങ്ങളെ പിടികൂടുവാൻ വരുന്ന പൊല്ലീസ്സുകാരായിരിക്കുമെന്നു ശങ്കിച്ചു കള്ളന്മാർ പരിഭ്രമത്തോടുകൂടി എഴുനീററു മൃതപ്രായന്മാരായി കിടന്നിരുന്ന ശത്രുക്കളെ വഴിവക്കത്തുനിന്നു മാററിക്കിടത്തുകയും തങ്ങളുടെ കൂട്ടുകാരെ എടുത്തുകൊണ്ടു പോവുകയും ചെയ്തു. ഈ കൂട്ടത്തിൽ തമിഴനേയും ധൃതിയിൽ അറിയാതെ അവർ എടുത്തുകൊണ്ടുപോയി. തമിഴന്റെ കാൎയ്യത്തിൽ വന്നുപോയ തെററിനെക്കുറിച്ചു് അവർ അറിഞ്ഞതു വളരെ ദൂരം ചെന്നതിന്നു ശേഷമാണു്.

കള്ളന്മാരെ ഭയവിഹ്വലന്മാരാക്കിയ ആൾക്കൂട്ടം മനുഷ്യജാതിവിഭാഗശാസ്ത്രജ്ഞനായ സുകുമാരനും അയാളുടെ കീഴുദ്യോഗസ്ഥന്മാരുമായിരുന്നു. അവർ തങ്ങളുടെ ഉദ്യോഗസംബന്ധമായ പ്രവൃത്തികൾ നിൎവ്വഹിച്ചു് ആ വഴിയിൽക്കൂടെ പ്രയാണം ചെയ്യുകയായിരുന്നു.

ഘോരദൎശനത്താൽ അചേതനയായി ഭവിച്ച "ഞെട്ടററുവീണ നവമാലിക തന്റെ പൂപോൽ" മനോഹരകാന്തിയോടുകൂടി മാൎഗ്ഗമദ്ധ്യേ ശയിച്ചിരുന്ന കമനീയാംഗി സുകുമാരന്റെ ദൃഷ്ടികൾക്കു വിഷയീഭവിച്ചു. ഈ സംഭവത്തി
കാൎയ്യകാരണാദികളെക്കുറിച്ചാലോചിക്കുന്നതിന്നു മു
ദ്ദേഹം ആ സുകുമാരാംഗിയുടെ സന്നിധാനം പ്രാ
ഹൂൎത്തനേരം അവളുടെ മുഖത്തു സശ്രദ്ധം നോക്കി.
യനങ്ങളോടും വിളൎത്ത സ്വേദകണങ്ങൾ പൊടി
പാലങ്ങളോടും ശുഷ്കിച്ച അധരങ്ങളോടുംകൂടിയ

അവളുടെ മുഖകാന്തി പ്രകൃത്യാ ദയാലുവായ സുകുമാരന്റെ മമ്മങ്ങളെ പിളൎന്നു. അദ്ദേഹം തന്റെ ഭൃത്യന്മാരോടു താഴെ പറയുംപ്രകാരം പറഞ്ഞു.

സുകുമാരൻ— "ഈ യുവതി എന്തോ ഒരു അപകടത്തിൽ പെട്ടിരിക്കുന്നു. ഈശ്വരകാരുണ്യത്താൽ അവളുടെ ജീവനാശം സംഭവിച്ചിട്ടില്ല. അതിഭയങ്കരമായ ആപൽസമാഗമത്താലുണ്ടായ മോഹാലസ്യമാണ് ഇവളുടെ ഈ ദയനീയാവസ്ഥക്കുള്ള ഹേതു. അതിനാൽ നാം അതിവേഗത്തിൽ ഇവളെ ഇതിൽനിന്നു മോചിക്കണം. കാലവിളംബം ആപൽക്കാരണമായിത്തീരുന്നതാണ്."

ഭൃത്യൻ— "എന്തു ചെയ്യേണമെന്നു പറഞ്ഞാലും നിങ്ങളുടെ ആജ്ഞയെ ചെയ്വാൻ സന്നദ്ധരായിട്ടാണു ഞങ്ങൾ നില്ക്കുന്നതു്"

സുകുമാരൻ— "എന്നാൽ ഒരാൾപോയി കുറച്ചു ശുദ്ധജലം കൊണ്ടുവരിക" എന്നു പറഞ്ഞു ഒരുത്തനെ അയച്ചു. അയാൾ ഉടനെ വെള്ളംകൊണ്ടുവന്നു. സുകുമാരൻ അതിൽനിന്നു കുറച്ചെടുത്തു് അവളുടെ മുഖത്തു തളിച്ചു. തണുത്തു രക്തസഞ്ചാരം നിന്നുപോയ കൈകാലുകൾ ചൂടുപിടിപ്പിച്ചു. ചൂടുള്ള കമ്പിളികൊണ്ടു് അവളുടെ ശരീരത്തെ മൂടിപ്പുതപ്പിച്ചു. ഈ വിധമുള്ള ഉപചാരങ്ങളാൽ കുറച്ചു കഴിഞ്ഞപ്പോൾ അവൾ കണ്ണുകൾ തുറന്നു എങ്കിലും പെട്ടന്നടച്ചു നയനജലമൊഴുക്കുവാൻ തുടങ്ങി. തങ്ങൾ ശത്രുക്കളല്ലെന്നും അവളുടെ പ്രാണരക്ഷക്കുവേണ്ടി ദൈവത്താൽ അയക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള ദൈവദൂതന്മാരാണെന്നും മററും പലവുരു അവളോടു പറയുകയും ശ്രവണങ്ങളിൽ മന്ത്രിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടും യാതൊരു ഫലവുമുണ്ടായില്ല. അവൾക്കു സംസാരിപ്പാൻ തീരെ വഹിയാ. ആംഗ്യംകൊണ്ടു തന്റെ വിചാരങ്ങളെ അറിയിപ്പാൻ കരങ്ങൾ സ്വാധീനമില്ല. ഭീതിയാൽ കണ്ണുമിഴിക്കുവാൻ ധൈയ്യവുമില്ല. കാന്തി

ക്കത്തായ സ്വൎണ്ണവിഗ്രഹംപോലെ ചൈതന്യരഹിതയായി ശയിച്ചതേയുള്ളൂ. ഇതു കണ്ടപ്പോൾ സുകുമാരന്റെ മനസ്സിനു വലുതായ ശല്യമുണ്ടായി.

സുകുമാരൻ— "നമ്മുടെ മുറിവൈദ്യംകൊണ്ടു യാതൊരു ഫലവും ഉണ്ടാകുന്നതല്ല. കഴിയുന്നതും വേഗത്തിൽ നമുക്കിവളെ മദ്രാസ്സിലേക്കുതന്നെ കൊണ്ടുപോകണം. അവിടെ ആയുൎവ്വേദവൈദ്യശാസ്ത്രവിശാരദന്മാരും പാശ്ചാത്യവൈദ്യതന്ത്രനിപുണന്മാരും ധാരാളമുണ്ട്. വൈദ്യന്മാരുടെ ദൌൎല്ലഭ്യംകൊണ്ടും ശുശ്രൂഷക്കുറവുകൊണ്ടും ഇവൾ മരിച്ചുപോയി എന്നുവരുവാൻ പാടുള്ളതല്ല." എന്നു പറഞ്ഞു് അവർ അവളെ എടുത്തു് അടുത്ത തീവണ്ടിസ്റ്റേഷനിൽ ചെന്നു വണ്ടികേറി മദ്രാസ്സിൽ എത്തി. യുവതിയുടെ ചികിത്സക്കു വേണ്ടതായ ഒരുക്കങ്ങളെല്ലാം ചെയ്തു. പാശ്ചാത്യവൈദ്യശാസ്ത്രത്തിന്റെ മറുകരകണ്ടിട്ടുള്ളവരിൽ അഗ്രഗണ്യനായ ഡാക്ടർ പപ്പുവിനെ ഉടനെ വരുത്തി. അദ്ദേഹം ദീനക്കാരിയെ നിഷ്കപടമായി പരിശോധിച്ചു. രോഗസ്വഭാവം താൻ ഗ്രഹിച്ചു എന്നുള്ള നാട്യത്തിൽ തലകുലുക്കി. "മിസ്റ്റർ സുകുമാരൻ! നിങ്ങൾ പേടിക്കേണ്ട. ദീനം വളരെ ലഘുവാണു്. ഇതു് എളുപ്പത്തിൽ ഭേദപ്പെടുത്താം."

സുകുമാരൻ— "ദീനമിന്നതെന്നു നിങ്ങൾ ധരിച്ചുവോ?"

ഡാക്ടർ— "പെട്ടെന്നുണ്ടായ ഭയംനിമിത്തം ശരീരത്തിൽ രക്തസഞ്ചാരംനിന്നു ബോധശൂന്യയായിത്തീൎന്നിട്ടുള്ളതല്ലാതെ പറയത്തക്ക ദീനമൊന്നുമില്ല. അതു എളുപ്പത്തിൽ ആശ്വാസപ്പെടുത്താമെങ്കിലും അതുനിമിത്തം മററുവല്ല സുഖക്കേടും ഉണ്ടാവാനിടയുണ്ട്."

സുകുമാരൻ— "ധൃതിപ്പെടേണ്ടാവശ്യം ഒന്നുമില്ല. സാവധാനത്തിൽ ഭേദപ്പെട്ടാൽ മതി."

ഡാക്ടർ—"നിങ്ങൾ ഒരു കാൎയ്യത്തിൽ പ്രത്യേകം മനസ്സുവെക്കണം. ദീനക്കാരിക്ക് ഇടക്കിടെ സുഖബോധമുണ്ടാകുവാനും അവളുടെ പൂൎവ്വസ്ഥിതികളെക്കുറിച്ചു സ്മരണയുണ്ടാകുന്നതിനും അവകാശമുണ്ട്. ആ സമയങ്ങളിൽ അവളുടെ തൽക്കാലസ്ഥിതിയെക്കുറിച്ചോ മറ്റോ വല്ലും പറയുന്നതായാൽ അത് അവൾക്കു മനോവ്യസനകാരണമായിത്തീരുന്നതാണ്. അപ്രകാരം സംഭവിച്ചാൽ ആശ്വാസമുണ്ടാവാൻ താമസം നേരിട്ടേക്കാം. അതിനാൽ അവളോടു നല്ല വാക്കുകൾ പറയുകയും ദയകാണിക്കയുമല്ലാതെ അവളുടെ ചോദ്യങ്ങൾക്കു യാതൊരു മറുപടിയും പറയരുത്. ഈ ദീനത്തിനുള്ള ഒന്നാന്തരം ഔഷധം മനസ്സിനും ശരീരത്തിനും സ്വാസ്ഥതയുണ്ടാക്കുകയാണ്. മരുന്നുകൾ ഉടനെ കൊടുത്തയക്കാം. ഒഴിവുള്ള സമയത്തെല്ലാം വന്നുനോക്കുകയും ചെയ്യാം." എന്നു പറഞ്ഞുപോയി.

സുകുമാരൻ ഡാക്ടരുടെ ഉപദേശത്തെ ഭൃത്യരോടു പറഞ്ഞു് അവരോട് ആ കാൎയ്യത്തിൽ പ്രത്യേകം ശ്രദ്ധവെക്കണമെന്നാജ്ഞാപിച്ചു. ദീനക്കാരിയെ ഡാക്ടർ ദിവസത്തിൽ രണ്ടു പ്രാവശ്യം വന്നുനോക്കി മരുന്നുകൾ കൊടുത്തുവന്നു. എട്ടുപത്തു ദിവസം കഴിഞ്ഞപ്പോഴേക്കും ദീനത്തിനു കുറേ ശമനം കണ്ടുതുടങ്ങി. പനി തീരെ ഭേദപ്പെട്ടു. ആഹാരത്തിനു രുചിയുള്ളതുപോലെ കാണപ്പെട്ടു. വൈഷമ്യദശ കടന്നുവെന്നു ഡാക്ടർ അഭിപ്രായപ്പെടുകയാൽ സുകുമാരൻ സന്തോഷിച്ചു.

പതിനാലാമദ്ധ്യായം

പങ്ങശ്ശമേന്റെ ദാസ്യം.

പങ്ങശ്ശമേനോൻ വായനക്കാൎക്ക് അപരിചിതനല്ലല്ലോ. സ്വാമിഭക്തിനിമിത്തം ഇയാൾക്കു പലേ വേഷ

ങ്ങളും കെട്ടേണ്ടതായി വന്ന കൂട്ടത്തിൽ ഈ അവസരത്തിലും ഒരു വേഷം കെട്ടി രംഗസ്ഥനായിരിക്കുകയാണ്. ക്രൂപണന്മാരായ വനചരചോരന്മാരിൽനിന്നു ദൈവാനുകൂല്യത്താൽ മരണം സംഭവിക്കാതെ ഒഴിഞ്ഞുപോന്ന ഈ വിടപ്രഭു, കേളുണ്ണിനായരുടെ ഈഷ്ഷിയെ ഭയപ്പെട്ടു കുററിക്കാട്ടിൽ പതുങ്ങിയിരിക്കുന്ന സമയത്താണു സുകുമാരനും അദ്ദേഹത്തിന്റെ അനുയായികളും രംഗപ്രവേശനം ചെയ്തതു്. കാട്ടുകള്ളന്മാരിൽ നിന്നുണ്ടായ ഭയം ശമിക്കുന്നതിനുമുമ്പു വീണ്ടും ദീപയഷ്ടികളോടുകൂടിയ മറെറാരു സംഘക്കാരുടെ ആഗമനം കണ്ടപ്പോൾ പഞ്ചുമേനോന്റെ ജീവൻ നൂൽപാലത്തിൽ തൂങ്ങിനിന്നു് ഊഞ്ഞാലാട്ടുവാൻ തുടങ്ങി. എങ്കിലും അയാൾ നിശ്ശബ്ദമായി തന്റെ സ്ഥാനത്തു പതുങ്ങിയിരുന്നു് അവരുടെ പ്രവൃത്തികളെക്കണ്ടറിഞ്ഞു. അവർ പരമധർമ്മിഷ്ഠന്മാരെന്നും ജീവകാരുണ്യമുള്ളവരെന്നും അവരുടെ പ്രവൃത്തി പഞ്ചുമേനെന ദൃഷ്ടാന്തപ്പെടുത്തി യുവതിയേയുംകൊണ്ടു് അവർ പുറപ്പാടായപ്പോൾ അവർ അറിയാതെ പഞ്ചുമേനോൻ അവരെ പിന്തുടന്നു. റെയിൽവെ കമ്പനിക്കാരെ തോല്പിച്ചും ഇടക്കിടെ കമ്പനിഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരുടേയും പോല്ലീസ്സുകാരുടേയും പ്രഹരം ഏററും ചിലപ്പോൾ ദാരിദ്ര്യവും ചിലപ്പോൾ മൂകതവും സരസ്വതീവിലാസംപോലെ പ്രയോഗിച്ചും ഒരു വണ്ടിയിൽനിന്നു തള്ളിപുറത്താക്കിയാൽ മറെറാരു വണ്ടിയിൽ കേറി സ്ഥലംപിടിച്ചും സുകുമാരനേയും മററും വിടാതെ പിന്തുടന്നു് ഒരുവിധം മദ്രാസ്സിൽ എത്തി. സുകുമാരന്റെ ബങ്കളാവായ പത്മവിലാസത്തിൽ പ്രവേശനം കിട്ടുവാൻ വഴികാണാതെ ഉഴലുമ്പോൾ "സ്വദേശമിത്രൻ" എന്ന പത്രത്തിൽ, "ഭൃത്യന്മാരെ ആവശ്യമുണ്ടു്. അധികവിവരം പത്മവിലാസം ഉടമസ്ഥനോടാവശ്യപ്പെടുക" എന്നൊരു പരസ്യം കണ്ടു. അതുകണ്ട ഉടനെ പഞ്ചുമേനോൻ പത്മവിലാസത്തിൽ എത്തി സുകുമാരനെക്കണ്ടു വിവര

പറഞ്ഞു. പ്രഥമദൃഷ്ടിയിൽതന്നെ സുകുമാരനു പഞ്ചുമേനോനെ അവിശ്വാസവും ദുരഭിപ്രായവുമാണു തോന്നിയതു് എങ്കിലും അധികദിവസങ്ങളായി നിദ്രാശനാദികൾ ഉപേക്ഷിച്ചും വിശാലമായ ലോകത്തെ ദീനക്കാരിയുടെ ഹ്രസ്വമായ ശയനമുറിയായി കരുതിയും ലോകവ്യാപാരങ്ങളെ വിസ്മരിച്ചും രാപ്പകൽ അറിയാതെ അദ്ധ്വാനിച്ചുംകൊണ്ടിരുന്ന പരിചാരകന്മാരുടെ കഷ്ടാവസ്ഥകൾകണ്ടു യാതൊരു അന്വേഷണവും നടത്താതെ അയാളെ അന്നുതന്നെ ജോലിയിൽ ഏല്പിച്ചുനിർത്തി. ഡാക്ടരുടെ ഔഷധശക്തികൊണ്ടും സുകുമാരന്റെ ശുശ്രൂഷയുടെ യോഗ്യതയാലും ദീനക്കാരിയുടെ സുഖക്കേടു ക്രമേണ ആശ്വാസപ്പെട്ടു തുടങ്ങി. അവളോടു യാതൊന്നും സംസാരിക്കരുതെന്നായിരുന്നുവല്ലൊ ഡാക്ടരുടെ ഉപദേശം. പഞ്ചുമേനോൻ അതിനെ തീരെ വിലവെച്ചില്ല. അവസരം കിട്ടുമ്പോളെല്ലാം അയാൾ അവളോടു സംസാരിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. പഞ്ചുമേനോന്റെ സംഭാഷണം ചില സമയങ്ങളിൽ അവളെ സന്തോഷിപ്പിക്കുകയും ചിലപ്പോൾ ദുഃഖിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു. ഈ ഗൂഢസംഭാഷണം ആരും അറിഞ്ഞില്ല. യുവതിയുടെ സുഖക്കേടൊരുവിധം ആശ്വാസപ്പെട്ടുവെന്നു കണ്ടപ്പോൾ പഞ്ചുമേനോൻ സ്വതസ്സിദ്ധമായ കുടിലകർമ്മങ്ങളെ പ്രയോഗിക്കുവാൻ തീർച്ചപ്പെടുത്തി. ഒരു ദിവസം വൈകുന്നേരം അയാൾ അവിടെനിന്നു പുറത്തിറങ്ങി എന്തൊ ഒരു മരുന്നുവാങ്ങി. അതിനുശേഷം ഒരു മോട്ടോർവണ്ടി ഉടമസ്ഥനെക്കണ്ടു് എന്തൊ സ്വകാര്യം പറഞ്ഞു മടങ്ങിപ്പോന്നു.

പഞ്ചുമേനോൻ പുറത്തേക്കു പോയിരുന്ന സമയത്തു സുകുമാരൻ ദീനക്കാരിയുടെ ശയനമുറിയിൽ പ്രവേശിച്ചു് അവളുടെ ദീനസ്ഥിതിയെപ്പററി ഓരോന്നു ചോദിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കെ തപാൽശിപായി അദ്ദേഹത്തിന്റെ

ചക്കൻ ഒരു എഴുത്തു കൊണ്ടുവന്നു കൊടുത്തു. അദ്ദേഹം അതു തുറന്നു വായിച്ചു. അതിൽ താഴെ പറയുംപ്രകാരമെഴുതിയിരുന്നു.

"നിങ്ങളുടെ അതിഥിയായ ദീനക്കാരി കേളമംഗലത്തു ഗോപാലപ്പണിക്കരുടെ മരുമകളാണ്. അവളെ നല്ലപോലെ ശുശ്രൂഷിക്കുകയും കഴിയുന്നതും വേഗത്തിൽ അവളെ അവളുടെ വീട്ടിലേക്ക് അയക്കുകയും ചെയ്യുമല്ലോ. ഈ സംഗതി ഇപ്പോൾ പുറത്തുപറയുന്നതായാൽ അതുമൂലം വലിയ ദോഷം സംഭവിപ്പാൻ ഇടയുള്ളതുകൊണ്ട് അത് അതിഗോപ്യമായി വെക്കേണ്ടതാണ്." ഈ എഴുത്തു വായിച്ചുതീൎന്ന ഉടനെ സുകുമാരൻ ഭൃത്യരെ വിളിച്ച് അന്നു മലയാളികൾ ആരെങ്കിലും അവിടെ വന്നിരുന്നുവൊ എന്നു ചോദിച്ചു. യുവതി ശുദ്ധവായു ഏല്ക്കുന്നതിന്നായി പുറത്തുവന്നിരിക്കുന്ന സമയത്ത് ഒരു ഭിക്ഷു വന്നിരുന്നു എന്നും അയാളല്ലാതെ മററാരും വന്നിട്ടില്ലെന്നും അയാൾ ഭിക്ഷയും വാങ്ങി ഉടൻ പോയി എന്നും അവർ മറുപടി പറഞ്ഞു. ഗോപാലപ്പണിക്കരുടെ സഹായത്താൽ തനിക്കും തന്റെ സമുദായക്കാൎക്കും ഉണ്ടായ അഭ്യുദയത്തെക്കുറിച്ചുള്ള ഓൎമ്മ അദ്ദേഹത്തിന്റെ മനസ്സിൽ സദാ കുടികൊണ്ടിരുന്നു. അന്യൎക്കു ചെയ്ത പരോപകാരം പ്രതിഫലേച്ഛ കൂടാതെ ചെയ്തതാണെങ്കിലും ഉപകാരസ്മരണയോടുകൂടി സദാ വൎത്തിച്ചിരുന്ന സുകുമാരനെ ഈ സംഭവം അത്യന്തം സന്തോഷിപ്പിച്ചു.

ദീനക്കാരിയുടെ ശയനഗൃഹംകാവൽ, അന്നു രാത്രി പങ്ങശ്ശമേനോന്റെ ഊഴമായിരുന്നു. എല്ലാവരും നിദ്രയിൽ പ്രവേശിച്ചു എന്നു കണ്ടപ്പോൾ അതുവരെ സമാധാനക്കേടോടുകൂടി വൎത്തിച്ചിരുന്ന പങ്ങശ്ശമേന്റെ ഹൃദയം സന്തോഷത്താൽ തുടിക്കുവാൻ ആരംഭിച്ചു. നേരം മണി പന്ത്രണ്ടായി. അയൽഗൃഹങ്ങളിൽനിന്നു യാതൊരു ശബ്ദവും

കേൾപ്പാനില്ല. അന്ധകാരമാകുന്ന ദുർദ്ദേവതയെ ഭയപ്പെട്ട്, സ്തബ്ധമൊ എന്നു തോന്നുമാറു സുപ്തമായ ജീവലോകത്തെ, പ്രകൃതിദേവി തന്റെ ഉദരകന്ദരത്തിൽ ഒളിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു. ചെറുപ്രാണികളുടെ "കിരുകിരു" ശബ്ദമല്ലാതെ മറെറാന്നും കേൾപ്പാനില്ല. പങ്ങശ്ശമേനോന്റെ മുഖത്തു പൈശാചികമന്ദഹാസം കളിയാടുന്നു. യുവതിയുടെ മുഖകമലം കാർമേഘത്താൽ ചുററപ്പെട്ട ചന്ദ്രബിംബം പോലെയും സ്വേദബിന്ദുക്കളാൽ ആവൃതമായും കാണപ്പെട്ടു. ശോണവർണ്ണമാന്ന അവളുടെ അധരോഷ്ഠങ്ങൾ വരണ്ടിരുന്നു. കരചരണാദ്യവയവങ്ങൾ വിറകൊണ്ടിളകിയും ദുസ്വപ്നം ഹേതുവാൽ ശരീരം ആകപ്പാടെ ഞെട്ടിത്തെറിച്ചും പല്ലുകൾ കടിച്ചു ശബ്ദിപ്പിച്ചും കരയുവാൻ ഭാവിക്കുന്നതുപോലെ മുഖത്തു ചില ചേഷ്ടാഭേദങ്ങൾ പുറപ്പെടുവിച്ചും ശയിച്ചിരുന്ന ആ തരുണീമണിയുടെ ശയ്യയുടെ സമീപത്തേക്കു പങ്ങശ്ശമേനോൻ പാദാംഗുഷ്ഠം മാത്രം നിലത്തൂന്നി ശബ്ദമുണ്ടാക്കാതെ ചെന്നു തന്റെ മടിക്കുത്തിൽ ഭദ്രമായി സൂക്ഷിച്ചിരുന്ന ഒരു ചെറിയ കുപ്പി എടുത്തു് അടപ്പുതുറന്നു് അതിലുണ്ടായിരുന്ന ദ്രവസാധനം ആ സ്ത്രീയുടെ വായിൽ പകന്നു. ആ പദാത്ഥം അതിന്റെ വിശേഷഫലത്തെ ഉടനെ കാണിച്ചു. അസ്വാസ്ഥ്യത്തോടുകൂടിയ അവളുടെ ഉറക്കം സുഖനിദ്രയായി പരിണമിച്ചു. ഈ മാററം പങ്ങശ്ശമേനോന്റെ പരിഭ്രമത്തെ തീത്തു. അയാൾ ഉടനെ വിളക്കുകളുടെ തിരി താഴ്ത്തി. യുവതിയെ തന്റെ കൈത്തണ്ടുകളിൽ താങ്ങിഎടുത്തു മാളികമുകളിൽനിന്നു നിശ്ശബ്ദമായിറങ്ങി പടികടന്നു നടന്നുതുടങ്ങി. ഏകദേശം ഒരു ഫർലാങ്ങ് ദൂരത്തോളം ഇടത്തുംവലത്തും നോക്കാതെ കുതികുതിച്ചു നടന്നതിന്നുശേഷം ഒരിക്കൽ തിരിഞ്ഞുനോക്കി. ആരോ ഒരാൾ തന്നെ പിന്തുടരുന്നുണ്ടെന്നറിഞ്ഞു. അയാൾ പെട്ടന്ന് ആ വഴിവിട്ടു മറെറാരു നിരത്തിൽ പ്രവേശിച്ചു.

മുമ്പിൽ നടന്നിരുന്നവന്റെ തിരസ്കരണിപ്രയോഗം ഫലിച്ചില്ല. പിമ്പെ നടന്നിരുന്നവനെ ആ പ്രദേശത്തേക്കാകർഷിച്ചു. പിന്തുടരുന്നവൻ തന്നോട് അടുത്തു എന്നു കണ്ടപ്പോൾ പങ്ങശ്ശമേനോൻ തന്റെ ഭാരത്തെ താഴെവെച്ചു മുഷ്ടിചുരുട്ടി ശത്രുവിന്റെ മാർവ്വിടം ലാക്കാക്കി അസ്ഥികൾ തകരുമാറു് ഒരു ഇടി കൊടുത്തു നിലംപതിപ്പിച്ചു. "മററുള്ളവരുടെ ഗൂഢവൃത്താന്തം ഗ്രഹിപ്പാൻ തുനിയുന്നവരുടെ അനുഭവം ഇതാണു്" എന്നു പറഞ്ഞു പങ്ങശ്ശമേനോൻ തന്റെ ചുമടെടുത്തു വീണ്ടും നടന്നു താൻ മുൻകൂട്ടി ഏർപ്പാടു ചെയ്തു നിർത്തിയിരുന്ന മോട്ടോർവണ്ടിയിൽ കേറി ആ പ്രദേശം വിട്ടുപോയി. ഇടികൊണ്ടു വീണവൻ ആരെന്നൊ അവന്റെ സ്ഥിതി എന്തായിരിക്കുമെന്നൊ പങ്ങശ്ശമേനോൻ ആലോചിച്ചതേയില്ല.

ഇടികൊണ്ടു വീണവൻ വളരെ നേരത്തോളം അവിടെത്തന്നെ കിടന്നു. 'അതുമൂലമുണ്ടായ തളർച്ചയും അസ്വാസ്ഥ്യവും ശമിച്ചു ഉടനെ സുകുമാരൻ പത്മവിലാസത്തിലേക്കുതന്നെ തിരിച്ചു. ഇരുട്ടത്തുകൊണ്ട അടി വാങ്ങി കെട്ടുകയല്ലാതെ അതിനെക്കുറിച്ചു ഘോഷിക്കുന്നതു സാധാരണ പതിവില്ലെങ്കിലും സുകുമാരൻ ഈ സംഭവത്തെ ഗോപനം ചെയ്യാൻ തുനിഞ്ഞില്ല. ദീനക്കാരിയുടെ ശയനമുറി വിജനമായി കാൺകയാൽ പങ്ങശ്ശമേനോൻ എന്തോ ദുഷ്ടവിചാരംകരുതി അവളെ കട്ടുകൊണ്ടുപോയതാണെന്നുറച്ചു പിറേറദിവസം ഈ സംഭവങ്ങളെല്ലാം കാണിച്ചു വർത്തമാനപത്രങ്ങളിൽ ഒരു വിളംബരം പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തി ഒരു പ്രതി, സ്ഥലം പൊല്ലീസ്സിനയച്ചുകൊടുത്തു. പങ്ങശ്ശമേനോനേയും 'യുവതിയേയും പിടിച്ചുകൊടുക്കുന്നവർക്ക് ഒരു സമ്മാനം കൊടുക്കാമെന്നും പൊല്ലീസ്സിനെ അറിയിച്ചു.

പതിനഞ്ചാമദ്ധ്യായം

ബാരിസ്റ്ററുടെ സ്വപ്നം.

ബാരിസ്റ്റർ ഒരു ദിവസം സന്ധ്യക്ക തന്റെ വീട്ടിൽ നിന്ന പുറത്തിറങ്ങി വീഥികളിൽക്കൂടി സഞ്ചരിച്ചുകൊണ്ടി രിക്കുമ്പോൾ അപരിചിതനായ ഒരു നായർചെറുക്കൻ അ ദ്ദേഹത്തിന്റെ പിന്നിൽക്കൂടി. താൻ അന്യദിക്കകാരനാ ണെന്നും ഉപജീവനമാൎഗ്ഗമില്ലായ്കയാൽ സ്വരാജ്യംവിട്ടു വ ന്നതാണെന്നും അവനെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭൃത്യനായി സ്വീകരിക്കുന്നതായാൽ അതിജാഗ്രതയായി പണിഎടുത്തു കൊള്ളാമെന്നും മററും അതിവിനീതനായി പറഞ്ഞു. ബാ രിസ്റ്റർ പ്രകൃത്യാ ക്രൂരഹൃദയനായിരുന്നില്ല. ഇതു കേട്ട പ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിന്ന് അവന്റെ പേരിൽ ദയതോന്നി. യാതൊരു അന്വേഷണവും നടത്താതെ അവനെ ബാരി സ്റ്റർ തന്റെ വീട്ടിലേക്ക കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോയി ശിഷ്യസ്ഥാ നംകൊടുത്തു. അവൻ തന്റെ ജോലികളെ കൃത്യസമയ ത്തും തെററുകൂടാതെയും നിൎവ്വഹിച്ചു. അവന്റെ തൊഴി ലുകളിലുള്ള ശുഷ്കാന്തിയും സത്യസന്ധതയും വിനയവും ക ണ്ടു ബാരിസ്റ്റർ അവനെ സ്നേഹിക്കുകയും വിശ്വസിക്കുക യും ചെയ്തു. രാമനില്ലെങ്കിൽ യാതൊരു കാൎയ്യവും നടക്കി ല്ല എന്ന നിലയായി! മുമ്പു രണ്ടു ഭൃത്യന്മാർ ചെയ്തി രുന്ന ജോലികളെല്ലാം രാമൻ തനിച്ചു ചെയ്തുരുന്നതിനാ ലും ദിവസേന ആവശ്യമുള്ള പദാൎത്ഥങ്ങളെ വളരെ ക്ലി ത്യമായും അനാവശ്യച്ചെലവുകൂടാതെയും ഉപയോഗിച്ചിരു ന്നതിനാലും ബാരിസ്റ്ററുടെ വീട്ടുചെലവിൽ ഒരു ഗണ്യമായ തുക ആദായമുണ്ടായി. ഇതു കണ്ടപ്പോൾ അദ്ദേഹം അ വനെ പൂൎവ്വാധികം സ്നേഹിച്ചു. ചുരുക്കിപ്പറയുന്നതായാൽ രാമനോട്ട ചോദിച്ച് അവന്റെ സമ്മതംവാങ്ങാതെ അദ്ദേ ഹം സ്വയമായി യാതൊരു വീട്ടുകാൎയ്യവും ചെയ്യാതെയാ യി. അദ്ദേഹത്തിന്റെ വീട്ടിലുണ്ടായിരുന്ന സകല വസ്തു

ക്കളും രാമന്റെ അധീനത്തിലായിരുന്നു. അവന്നു പ്രവേശിപ്പാൻ പാടില്ലാത്ത സ്ഥലമോ ഉപയോഗിപ്പാൻ പാടില്ലാത്ത വസ്തുവോ ചെയ്വാനനുവാദമില്ലാത്ത കാൎയ്യമോ അവിടെ ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. ചില അവസരങ്ങളിൽ അത്യന്തം രഹസ്യമായ ചില ആവശ്യങ്ങൾക്കുകൂടി ബാരിസ്റ്റർ അവന്റെ സഹായം ആവശ്യപ്പെട്ടിരുന്നു. അവൻ ആ വക കാൎയ്യങ്ങളെല്ലാം നിൎവ്വിഘ്നമായും രഹസ്യം വെളിപ്പെടുത്താതെയും നിൎവ്വഹിച്ചുവന്നു. ബാരിസ്റ്ററുടെ സഹോദരിയുടെ ഭൎത്താവായ കേളുണ്ണി മൂപ്പിൽ നായരേയും അവൻ തന്റെ സൽസ്വഭാവത്താലും താഴ്മയാലും വശീകരിക്കാതിരുന്നില്ല. ഇയാൾ ഇടക്കിടെ ബാരിസ്റ്ററെ കാണുവാനായി കോഴിക്കോട്ടേക്കു വന്നിരുന്നു. ആ അവസരങ്ങളിലെല്ലാം അയാളെ പരിചരിക്കുന്നതിനാലും ബഹുമാനപുരസ്സരം ആദരിക്കുന്നതിലും അവൻ പ്രത്യേകം മനസ്സിരുത്തിയിരുന്നതിനാൽ അവൻ അയാളെ എളുപ്പത്തിൽ സ്വാധീനപ്പെടുത്തി. ആ വക അവസരങ്ങളിൽ പല ജോലികൾക്കായും അയാൾ അവനെ വിശ്വാസപൂൎവ്വം ഏല്പിച്ചിരുന്നു. പല സന്ദൎഭങ്ങളിലും മൂപ്പിൽനായർ രാമനെ തന്റെ വീട്ടിലേക്കു കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോയി രണ്ടും മൂന്നും ദിവസം അവിടെ പാൎപ്പിച്ചു സമ്മാനങ്ങളും മററും കൊടുത്തു മടക്കി അയക്കുക പതിവായിരുന്നു.

ഇങ്ങിനെ ഇരിക്കെ രാമന്റെ അമ്മക്കു ദീനമാണെന്നു് എഴുത്തു വന്നിരിക്കുന്നതായും വീട്ടിൽപോയി വരുവാൻ രണ്ടു ദിവസത്തെ ഒഴിവു വേണമെന്നും രാമൻ ബാരിസ്റ്ററെ ധരിപ്പിച്ചു. അവനെ അയക്കുന്ന കാൎയ്യത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിന്നു് അധികം വൈമനസ്യമുണ്ടായിരുന്നു എങ്കിലും അമ്മക്കു ദീനമാണെന്നു് എഴുത്തു വന്നിരിക്കെ അവനെ വീട്ടിലേക്കയക്കാതിരിക്കുന്നതു ഹൃദയശൂന്യമായ പ്രവൃത്തിയായിത്തീരുമെന്നു കരുതി പോകുവാൻ വിട നൽകി. പക്ഷെ

രാമൻെറ പ്രവേശനത്താൽ ഒന്നിലധികം ഭൃത്യന്മാർ അനാവശ്യമായി കാണകയാൽ അവരെ അദ്ദേഹം പിരിച്ചയച്ചിരുന്നതുകൊണ്ടു വേറെ ഒരുത്തനെ അന്വേഷിച്ചു പിടിക്കുന്നതുവരെ താമസിച്ചാൽ കൊള്ളാമെന്നു ബാരിസ്റ്റർ പറഞ്ഞതനുസരിച്ചു പകരം ഒരാറം വരുന്നതുവരെ താമസിക്കാമെന്നു രാമൻ സമ്മതിച്ചു.

കുറച്ചു ദിവസമായി ബാരിസ്റ്ററുടെ ശരീരം ക്ഷീണാവസ്ഥയെ പ്രാപിക്കുന്നതായി രാമനു തോന്നീട്ടുണ്ടായിരുന്നു. അതു ക്രമേണ വർദ്ധിച്ചുതല്ലാതെ ക്ഷീണത്തിന്നാശ്വാസം കണ്ടില്ല. അദ്ദേഹത്തിൻെറ ചൊടിയും മിടുക്കം കാര്യാദികളിലുള്ള ശുഷ്കാന്തിയും ക്രമേണ കുറഞ്ഞുവന്നു. രക്തപുഷ്ടിയോടുകൂടിയ അദ്ദേഹത്തിൻെറ വെളുത്ത മുഖം മെലിഞ്ഞു വിളൎത്തു. സദാ പ്രസരിപ്പോടുകൂടി ചലിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന നേത്രങ്ങളുടെ ചൈതന്യം നശിച്ച് അവ കുണ്ടിൽ ചാടി. അദ്ദേഹത്തിൻെറ ശരീരം മെലിഞ്ഞും കൈകാലുകറം ബലം കുറഞ്ഞും രോഗബാധയിൽപ്പെട്ടതുപോലെ കാണപ്പെട്ടു. ബുദ്ധിക്കം ഉണൎച്ചയില്ലാതെയായി, ഇപ്രകാരം സംഭവിപ്പാനുള്ള കാരണമെന്തെന്നു രാമൻ പലപ്പോഴും ചിന്തിക്കാതിരുന്നില്ല. അദ്ദേഹത്തിൻെറ ദയനീയാവസ്ഥ രാമൻെറ മനസ്സിനെ ശല്യപ്പെടുത്തി. ഇതിന്നുള്ള ഹേതുവെന്തെന്നദ്ദേഹത്തോടു നേരിട്ടു ചോദിച്ചറിയേണമെന്ന് അവനു താല്പൎയ്യമുണ്ടായിരുന്നു എങ്കിലും ആ ചോദ്യം അദ്ദേഹത്തെ പീഡിപ്പിക്കുമോ എന്നു ഭയപ്പെട്ട് അവൻ അതിന്നായി മുതിൎന്നില്ല. കാണത്തക്ക ദീനമൊന്നുമില്ലാതിരുന്നതിനാൽ അദ്ദേഹത്തിൻെറ ശരീരത്തിന്നുള്ള ക്ഷീണം മനോവേദനകൊണ്ടായിരിക്കാമെന്ന് അവൻ ശങ്കിച്ചു. ബാരിസ്റ്റർ രാത്രികാലങ്ങളിൽ ഉറക്കം വരാതെ കഷ്ടണിക്കുന്നത് അവൻ പലപ്പോഴും കണ്ടിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. ഉറക്കം തന്നെ കുറവായിരുന്നു എന്നു മാത്രമല്ല ഉള്ളതു

ദുസ്വപ്നബാധിതവുമായിരുന്നു. ഒരു ദിവസം രാത്രി ഉറക്കത്തിൽ ബാരിസ്റ്റർ താഴെ പറയുംപ്രകാരം പറയുന്നതു രാമൻ കേട്ടു. "ആ മഹാപാപി എന്നെ ചതിച്ചു. അവൻ ഉപായേന എന്നെ അവന്റെ വലയിൽപ്പെടുത്തി. അതിൽനിന്നൊഴിഞ്ഞു പോരുവാൻ യാതൊരു മാർഗ്ഗവും കാണുന്നില്ല. ഞാൻ ഈശ്വരസാന്നിദ്ധ്യത്തെ വെടിഞ്ഞു ദുർദ്ദേവതയെ അഭയംപ്രാപിച്ച് അടിമത്തം സ്വീകരിച്ചവനെപ്പോലെയായി. ആ ദുഷ്ടന്റെ മുഖദർശനം എന്റെ മർമ്മങ്ങളെ പിളക്കുന്നു. ആ എഴുത്ത് എഴുതുവാൻ എനിക്ക തോന്നിയതു് എന്റെ ദുഷ്കാലമൂർദ്ധന്യത്തിലാണു്. അവന്റെ വരവ് എനിക്ക കാലന്റെ വരവുപോലെ തോന്നുന്നു. ഹാ! ദൈവമേ! ഞാൻ നിരപരാധിയാണേ! എന്നെ രക്ഷിക്കണേ!" എന്നു പറഞ്ഞു ഞെട്ടി ഉണന്നു. കണ്ണു തുറന്നു നോക്കിയപ്പോൾ രാമനെ സമീപത്തു കണ്ടു.

ബാരിസ്റ്റർ—(കണ്ണുതുടച്ചു) "രാമ! ഞാൻ ഉറക്കത്തിൽ വല്ലതും സംസാരിച്ചുവോ?"

രാമൻ—"ഉവ്വ്. എജമാനൻ ഏതോ ഒരാളെ ഉദ്ദേശിച്ചു കുറേ ശകാരിച്ചു. എജമാനന്റെ ശരീരം ക്ഷയിക്കുന്നതിനുള്ള കാരണം ഇന്നതാണെന്നു് ഇപ്പോൾ എനിക്കു മനസ്സിലായി."

ബാരിസ്റ്റർ—(സംശയഭാവത്തോടുകൂടി രാമന്റെ മുഖത്തു നോക്കി) "കുട്ടീ! നീ എന്നെ ചതിക്കരുതു്. ഞാൻ ഉറക്കത്തിൽ പറഞ്ഞതൊന്നും നിയ്യാരോടും പറയരുതു്. ഒരുത്തന്റെ വലയിൽ ഞാൻ അറിയാതെ കുടുങ്ങിപ്പോയി. നിയ്യും എന്നെ ഉപദ്രവിക്കുവാൻ ശ്രമിക്കരുതു്."

രാമൻ—"എന്റെ പൊന്നു എജമാനന്നെ! അവിടുന്നെന്താണിങ്ങിനെ പറയുന്നതു്. ഞാൻ ഒരു കാലത്തും എജമാനനെ ചതിക്കുന്നതല്ല. ഈശ്വരൻ സാക്ഷിയായി ഞാൻ പറയുന്നു. എജമാനൻ യാതൊന്നു ...ണ്ടും

ഭയപ്പെടേണ്ട. എജമാനന്റെ രഹസ്യം ഞാൻ ഭദ്രമായി സൂക്ഷിച്ചുകൊള്ളാം. ഞാൻ മരിക്കുമ്പോൾ അതും എന്നോടുകൂടി നശിക്കുന്നതല്ലാതെ ഞാൻമൂലം അതു പരസ്യമാകുന്നതല്ല.

ബാരിസ്റ്റർ—"കുട്ടീ! ഇന്നുമുതൽ എന്റെ ആത്മാവിന്റെ ഇരിപ്പു നിന്റെ കയ്യിലാണു്. ഞാൻ നിന്നെ മുമ്പുതന്നെ വിശ്വസിച്ചിട്ടുണ്ടു്. നീ വിശ്വാസപാതകം ചെയ്യുന്നവനല്ലെന്നു് എനിക്കറിയാം. എന്റെ ബുദ്ധിഭ്രമം കൊണ്ടും വ്യസനപാരവശ്യത്താലും എന്റെ നാവിൽനിന്നു പൊട്ടിപ്പുറപ്പെട്ട വാക്കുകളെ നീ മറക്കണം. ഈശ്വരൻ നിന്നെ കടാക്ഷിക്കും."

രാമൻ—"എജമാനൻ ഭയപ്പെടേണ്ട. ഇന്നുമുതൽ ധൈര്യമായിരുന്നുകൊൾക. എജമാനനു യാതൊരു കഷ്ടപ്പാടും വരാതെ ഞാൻ നോക്കിക്കൊള്ളാം. രാമൻ വെറും വാക്കു പറയുന്നവനല്ല. എജമാനന്റെ ശത്രുവാരെന്നു ഞാൻ ധരിച്ചു."

ബാരിസ്റ്റർ—"ആ ശത്രുവിൽനിന്നു നീ എന്നെ രക്ഷിക്കുന്നതായാൽ എന്നെന്നേക്കും ഞാൻ നിനക്കു കടപ്പെട്ടവനായിരിക്കും. നിന്റെ പ്രയത്നം സഫലീഭവിപ്പാൻ ഞാൻ ജഗദീശ്വരനെ പ്രാർത്ഥിക്കുന്നു."

എന്നു പറഞ്ഞവസാനിച്ചതോടുകൂടി നേരം പുലർന്നു. രാമന്റെ വീട്ടിൽനിന്നു രണ്ടാമത്തും ഒരെഴുത്തു വന്നിരിക്കുന്നതായി അന്നു വൈകുന്നേരം അവൻ ബാരിസ്റ്ററെ ധരിപ്പിച്ചു. മനമില്ലാമനസ്സോടുകൂടി അദ്ദേഹം രാമനു വിട നൽകി. ഉടനെ മടങ്ങി വന്നുകൊള്ളാമെന്നു പറഞ്ഞു രാമൻ പോവുകയും ചെയ്തു.

പതിനാറാമദ്ധ്യായം

ഒരു ഇരുട്ടറ

സൂര്യരശ്മിയാവട്ടെ ശുദ്ധവായുവാകട്ടെ കടക്കാത്ത ഒരു ഇരുട്ടറയിലേക്കാണു ഇനി നമ്മുടെ കഥാരംഗം മാറുന്നതു്. വലിയ വലിയ കരിമ്പാറകൾ കുത്തിക്കുഴിച്ചു ഭൂമിയുടെ അന്തർഭാഗത്തുണ്ടാക്കീട്ടുള്ള ഈ അറ ശൈത്യത്താലും അശുദ്ധവായുവിൽനിന്നുത്ഭവിക്കുന്ന ദുർഗ്ഗന്ധത്താലും അസുഖകരമായിരുന്നു. തണുപ്പിന്റെ ആധിക്യത്തെ തടുക്കുവാൻ വേണ്ടി നിലത്തു വയ്ക്കോൽ വിരിക്കുകയും മുറിയുടെ ഏകദേശം ഒത്ത നടുവിലായി ഒരു നെരിപ്പോടു സ്ഥാപിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. അതിന്റെ സമീപത്തു കിടന്നിരുന്ന ഒരു ചൂടികട്ടിലിന്മേൽ മദ്ധ്യവയസ്കനായ ഒരാൾ മലർന്നുകിടന്നിരുന്നു. അയാളുടെ ശരീരം ക്ഷീണിച്ചും മുഖം ദീർഘാലോചനാസൂചകമായും കാണപ്പെട്ടു. ചുമർവിളക്കിൽ മങ്ങിക്കത്തിക്കൊണ്ടിരുന്ന എണ്ണത്തിരിയുടെ നേരിയ വെളിച്ചം വളർന്ന ശ്മശ്രുക്കളിൽനിന്നു് ഈ പുരുഷന്റെ മുഖത്തെ പ്രകാശിപ്പിച്ചു മൺപാത്രങ്ങളിൽ പകർന്നുവെച്ചിട്ടുള്ള ഭക്ഷണപദാർത്ഥത്തെ അദ്ദേഹം ദർശിക്കപോലും ചെയ്യുന്നില്ല. . ആഹാരവുംകൂടി ഉപേക്ഷിച്ച നിലയിൽ കാണപ്പെടുന്ന ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ ജീവാധാരം അശ്രാന്തമായ രാമനാമമന്ത്രോച്ചാരണമാണെന്നു വിചാരിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. ഉഷ്ണാധിക്യത്താൽ സ്വാഭാവികമായ ധാരണാശക്തി ക്ഷയിച്ചു തലച്ചോറിന്റെ വികൃതികളെ പ്രത്യക്ഷപ്പെടുത്തുന്ന നിരർത്ഥകങ്ങളായ പ്രലാപനങ്ങൾ ഇടക്കിടെ വർഷിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിലും അദ്ദേഹത്തിന്റെ മനോധൈര്യം ക്ഷയിച്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്നില്ല. കുറേനേരത്തോളം ഈ വിധം വർത്തിച്ചതിനുശേഷം അദ്ദേഹം കിടക്കയിൽനിന്നു് എഴുന്നീറ്റു തീയിൻസമീപത്തു ചെന്നു കൈകാലുകളേയും ശരീരത്തേയും ചൂടുപിടിപ്പിക്കുവാൻ മുതിർന്നു. മെലിഞ്ഞു

ഭക്തപ്രസാദംകുറഞ്ഞ മുഖം കറുക്കുന്നു. പ്രകാശം കുറഞ്ഞു കുണ്ടിൽ ചാടിയ കൺമിഴികൾ തൽസ്ഥാനങ്ങളിൽനിന്നു് എളകി കൺപോളകളെ തള്ളിനീക്കി കോപാഗ്നിയെ ജ്വലിപ്പിച്ചു നാലുഭാഗവും പതിക്കുന്നു. പല്ലുകൾ കടിച്ചു ശബ്ദിപ്പിക്കുന്നു. മുഷ്ടികൾ ചുരുട്ടി നിലത്തടിക്കുന്നു. നെററിത്തടം വിയൎപ്പുതുള്ളികളാൽ നനയുന്നു. ദുൎബ്ബുദ്ധികളായ ശത്രുക്കളുടെ കൌടില്യത്താൽ തനിക്കു സംഭവിച്ച അസ്വാതന്ത്ര്യതയാലും മനോവേദനയാലും ഉൽഭൂതമായ പരുഷവാക്കുകൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ രസനാഗ്രത്തിൽനിന്നു പൊട്ടിപ്പുറപ്പെട്ടതോടുകൂടി ആ മുറിയുടെ വാതിൽ ചവിട്ടി പൊളിക്കുവാൻ ശ്രമിച്ചു. ചവിട്ടിന്റെയും ഇടിയുടേയും ശബ്ദം കേട്ടു കാവൽക്കാരൻ ഓടിവന്നു് ആ മുറിയുടെ പുറത്തുനിന്നുകൊണ്ടു “ലഹള സഹിക്കാൻ വയ്യാതെയായല്ലൊ. ഞാൻ അങ്ങോട്ടു വരണമെന്നുണ്ടോ? മിണ്ടാതിരുന്നില്ലെങ്കിൽ എന്റെ കയ്യിലുള്ള വടി ഞാൻ മയക്കും. ധനവാനും സ്ഥാനിയും യോഗ്യനും മററുമാണെന്നു ഞാൻ വിചാരിക്കയില്ല. മൎയ്യാദക്കിരുന്നാൽ ദേഹദണ്ഡം അനുഭവിക്കാതെ കഴിക്കാം.” എന്നൊക്കെ ദേഷ്യപ്പെട്ടു പറഞ്ഞു.

തടവുകാരൻ— “എടാ! ദുൎബ്ബുദ്ധി! കള്ളന്മാൎക്കു വിളക്കുപിടിച്ചു കാട്ടുകള്ളാ! നിന്നെ ഞാൻ ഭയപ്പെടുമൊ? ഞാനാരെന്നു നീ ധരിച്ചിട്ടില്ലെന്നു തോന്നുന്നു. കണിയിലകപ്പെട്ട കേസരിശ്രേഷ്ഠനെക്കാണുമ്പോൾ കുറുനരിക്കു പരിഹാസം തോന്നുന്നതു് അസാധാരണയല്ല. ബുദ്ധിശൂന്യന്മാൎക്കാവിധമല്ലാതെ അനുതാപമുണ്ടാവാൻ അവകാശമില്ല.”

കാവൽക്കാരൻ— “പ്രമാണിത്തം കാണിച്ചാൽ ഇപ്പോൾ കിട്ടുന്ന ആഹാരവുംകൂടി പൂജ്യമാവും.”

തടവുകാരൻ— “എടാ! കഴുത! നിന്റെ ചോറു ആൎക്കുവേണം. നീതന്നെ തിന്നോ” എന്നു പറഞ്ഞു ഭക്ഷണപദാൎത്ഥങ്ങൾ വാരി ഇരുമ്പഴിവാതിലിനിടയിൽകൂടി കാവൽക്കാരന്റെ മുഖത്തേക്കു് എറിഞ്ഞു.

കാവൽക്കാരൻ— "തന്റെ ഹുങ്കൃതിക്കിനിയും മാറ്റമുണ്ടായിട്ടില്ല അല്ലേ? ആകട്ടെ അതിന്നു ഞാനിപ്പോൾ തന്നെ വ്യത്യാസം വരുത്തുന്നുണ്ടു്" എന്നുപറഞ്ഞു് ഇരുട്ടറയുടെ വാതിൽ തുറന്നു് അകത്തേക്കു കടന്നു നമ്പ്യാരുടെ അടുക്കെത്തിയ മുഹൂർത്തത്തിൽ നമ്പ്യാർ പൊടുന്നനവെ കാവൽക്കാരന്റെ നേരെ ചാടി "പട്ടിണികിടക്കുന്തോറും പുലിക്കു വാശിയും ദേഷ്യവും വർദ്ധിക്കുകയെയുള്ളു." എന്നു ഗർജ്ജിച്ചു് അവനെ അടിച്ചു താഴെ വീഴ്ത്തുകയും വേഗത്തിൽ ഇരുട്ടറ അടച്ചുപൂട്ടിയതിന്നുശേഷം പുറത്തേക്കു പോകുവാൻ ശ്രമം തുടങ്ങുകയും ചെയ്തു. അന്ധകാരനിബിഡതയാൽ യാതൊന്നും കാണുന്നില്ല. ഇരുട്ടറയുടെ അകത്തു കത്തിക്കൊണ്ടിരുന്ന വിളക്കിന്റെ പ്രകാശം പുറത്തേക്കു വ്യാപിക്കാതിരുന്നതിനാൽ സ്പർശംകൊണ്ടു സ്ഥലസ്വഭാവം അറിവാൻ ശ്രമിച്ചു. വളരെ നേരത്തോളം ചെയ്ത ശ്രമത്തിന്റെ ഫലമായി അയാൾ അപ്പോൾ നിന്നിരുന്ന സ്ഥലവും ഒരു വലിയ ഗുഹയുടെ ഒരു ഭാഗമാണെന്നല്ലാതെ മറെറാന്നും ഗ്രഹിപ്പാൻ സാധിച്ചില്ല. അതിൽനിന്നു രക്ഷപ്പെടുവാനുള്ള മാർഗ്ഗവും കണ്ടെത്തിയില്ല. ഇരുട്ടറയുടെ അകത്തു കടന്നു വിളക്കെടുത്തുകൊണ്ടു വന്നു ഗുഹാന്തർഭാഗത്തെ പരിശോധിക്കുവാൻ അദ്ദേഹത്തിന്നു ധൈര്യമുണ്ടായില്ല. പുറത്തേക്കു കടക്കാനുള്ള മാർഗ്ഗം കണ്ടുപിടിക്കുവാനു തന്നാലാവുന്നേടത്തോളം ശ്രമിച്ചിട്ടു യാതൊരു ഫലവും കാണായ്കയാൽ വിഷണ്ണനായി വീണ്ടും ഇരുട്ടറയുടെ പ്രവേശനദ്വാരത്തിന്നു സമീപത്തേക്കു ചെന്നു. അടികൊണ്ടു വീണുകിടന്നിരുന്ന കാവൽക്കാരന്റെ സ്ഥിതി എന്താണെന്നു നോക്കി. അയാൾക്കു യാതൊരനക്കവുമില്ല. മരിച്ചു കിടക്കുകയാണോ? അല്ല. കൈകാലുകൾ ഇളകുന്നു. ശ്വാസോച്ഛ്വാസത്താൽ ഉദരപ്രദേശവും മാറിടവും അല്പാല്പം ചലിക്കുന്നു. ഇടക്കിടെ കൺപോളകൾ വിടരുന്നു. ഗുഹ

യിൽനിന്നു പുറത്തുകടന്നു പോകുവാൻ ചെയ്ത ശ്രമം തീരെ അസാദ്ധ്യമായി കാണുകയാൽ തന്റെ പ്രവൃത്തി അവിവേകമായി പോയെന്നും കാവൽക്കാരനെ സ്വാധീനിക്കുന്നതാണു തന്റെ ബന്ധനമോചനത്തിന്നു നല്ല മാർഗ്ഗമെന്നും തീർച്ചപ്പെടുത്തി. "എടോ! കാവൽക്കാരൻ! തന്റെ ബോധക്ഷയം തീർന്നുവോ? എത്രനേരമായി പോത്തുപോലെ മലച്ചുകിടക്കുന്നു. എഴുനീല്ക്കൂ" എന്നു് ഉച്ചത്തിൽ പറഞ്ഞു.

കാവൽക്കാരൻ— "അയ്യോ! വേണ്ട! വേണ്ട! ഞാനിതാ എഴുനീല്ക്കുന്നു. എന്നെ പ്രഹരിക്കേണ്ട" (എന്നു കരഞ്ഞു പറഞ്ഞുംകൊണ്ടെഴുനീററുനിന്നു്) "എന്റെ എജമാനനേ! ഞാൻ ചെയ്തതെല്ലാം ക്ഷമിച്ചു് എനിക്കു മാപ്പുതരുവാനപേക്ഷ. ഞാൻ പഠിപ്പും വകതിരിവുമില്ലാത്ത ഒരു മുറാളനാണു്. എന്നെ രക്ഷിക്കണം. ഇനിമേലിൽ ഞാൻ എജമാനനു യാതൊരു ശല്യവുമുണ്ടാക്കുന്നതല്ല."

തടവുകാരൻ— (കാവൽക്കാരന്റെ സഹായവും സഹകരണവും രക്ഷപ്രാപിപ്പാനുള്ള മാർഗ്ഗമായിത്തീരുമെന്നുറച്ചു്) "എന്റെ ചോദ്യങ്ങൾക്കു ശരിയായ മറുപടി പറയണം. സത്യംമാത്രമെ പറയാവൂ, അസത്യം എനിക്കു കേട്ടുകൂടാ. സത്യം പറയുന്നവനെ ഞാൻ സ്നേഹിക്കും. ഞാൻ അവന്നു കഴിയുന്ന സഹായം ചെയ്യും. ഇതാണു് എന്റെ സ്വഭാവം. സത്യം പറഞ്ഞില്ലെങ്കിൽ ഈ ഇരുട്ടറ നിന്റെ ശവകുടീരമായിത്തീരും."

കാവൽക്കാരൻ— "ഞാൻ സത്യം പറയാം."

തടവുകാരൻ— "എന്റെ ബന്ധനത്തിന്നുള്ള കാരണഭൂതനാരാണു്. സത്യമേ പറയാവൂ. അതു് ഓർമ്മവേണം."

കാവൽക്കാരൻ— "ഞാൻ ഇതിൽക്കിടന്നു ചത്താലുംശരി. അതൊന്നും പറഞ്ഞുകൂടാ. സത്യം പറഞ്ഞാൽ എന്റെ പിഴപ്പുപോകും. കുഞ്ഞുകുട്ടികളുടേയും ഭാര്യയു

ടേയും ഏകാലംബനമായ ഞാൻ അകാലമരണം പ്രാപിക്കുകയും ചെയ്യും. ആ ദുഷ്ടൻ ഈവക കുററങ്ങളെ ഒരു കാലത്തും ക്ഷമിക്കുകയില്ല!" (എന്നും മററുമുള്ള ആത്മഗതത്തോടുകൂടി) "എന്റെ പൊന്നു് ഏജമാനന്നേ! അതിനെ പററി എനിക്കു യാതൊന്നും അറിഞ്ഞുകൂടാ."

തടവുകാരൻ— "നീ ആരുടെ ആവശ്യപ്രകാരമാണു് ഇവിടെ താമസിക്കുന്നതു്."

കാവൽക്കാരൻ— "അതു ഞാൻ പറയുകയില്ല. എന്നെ ഈ ജോലിക്കു നിയമിച്ചപ്പോൾ അതിനെക്കുറിച്ചു യാതൊന്നും മററുള്ളവരോടു പറയുകയില്ലെന്നു ഞാൻ സത്യംചെയ്തിട്ടുണ്ടു്. സത്യഭംഗം വരുത്തുന്നതു് ആത്മഹത്തിക്കു തുല്യമാണു്. ആ കാര്യം എന്നോടു ചോദിക്കരുതു്."

തടവുകാരൻ— "എന്നാൽ അതു വേണ്ട. എന്നെ ഇവിടെ കൊണ്ടുവന്നതാരാണു്?"

കാവൽക്കാരൻ— "അതും എന്നോടു ചോദിക്കരുതു്. ഞാൻ സത്യമേ പറയുകയുള്ളു. നുണ പറയുമെന്നുള്ള സംശയമേ വേണ്ട."

തടവുകാരൻ— (ഇവൻ എന്നെ കളിപ്പിക്കുകയാണു്. ഇതു പററില്ല. ഒന്നുകൂടി പേടിപ്പിച്ചു നോക്കട്ടെ എന്നു കരുതി) "എടോ എന്റെ അടിയുടെ വേദന അല്പം ശമിച്ചു ഇല്ലേ? നിന്റെ ശരീരത്തിൽ പതിച്ച കൈ എനിക്കു് ഇപ്പോഴും സ്വാധീനമാണു്, ഓൎമ്മവെച്ചു കളിച്ചാൽ മതി. എന്നെ ഇങ്ങോട്ടു കൊണ്ടുവന്നാളെ നീ കണ്ടില്ലേ?"

കാവൽക്കാരൻ— (ഒന്നുകൂടി ഉരുണ്ടുനോക്കട്ടെ. അതിൽപ്പെട്ടാൽ പെട്ടു. ഇല്ലെങ്കിൽ പിന്നത്തെ തരംപോലെ എന്നു വിചാരിച്ചു്) "ഉവ്വു്. ഞാൻ കണ്ടു."

തടവുകാരൻ— "അതാരാണു്?"

കാവൽക്കാരൻ— "വേഷപ്രച്ഛന്നന്മാരായ രണ്ടു പേ

രാണ്. അവരുടെ വേഷപ്പകൎച്ചനിമിത്തം ആളെ അറിഞ്ഞതില്ല."

തടവുകാരൻ— "ആളെ അറിഞ്ഞതില്ല് അല്ലെ?"

കാവല്ക്കാരൻ— (ഇയ്യാളുടെ ഭാവമെന്തെന്നറിഞ്ഞതില്ല. ഒന്നു രണ്ട് അടി കൊള്ളുമായിരിക്കാം. കൊണ്ടാൽ കൊള്ളട്ടെ എന്നുള്ള ആത്മഗതത്തോടുകൂടി) "ഇല്ല."

തടവുകാരൻ—"അവർ നിന്റെ പരിചയക്കാരല്ലെ. പരിചയക്കാരുടെ ശബ്ദം കേട്ടാൽ ആളെ മനസ്സിലാവുകയില്ലെ?"

കാവല്ക്കാരൻ—"ഞാൻ സത്യമാണു പറയുന്നത്. അവർ ഒന്നും സംസാരിച്ചില്ല."

തടവുകാരൻ—"നീ ഏതു നാട്ടുകാരനാണ്? അല്ലെങ്കിൽ ഇവിടേക്കു വരുന്നതിനു മുമ്പു നിന്റെ വാസം എവിടെയായിരുന്നു?" ഇപ്രകാരം ഒരു ചോദ്യം വരുമെന്നുള്ള വിചാരമില്ലാതിരുന്നതിനാൽ അയാൾ കുറച്ചൊന്നു പരുങ്ങി നിന്നതിനു ശേഷം ശരിയായ മറുപടി പറയാതെ കഴിപ്പാൻവേണ്ടി ഒരു പൊടിക്കയ്യുംകൂടി തട്ടിമൂളിക്കാൻ തീൎച്ചയാക്കി. "ഞാൻ നാടും വീടും അച്ഛനും അമ്മയും മററുമില്ലാത്ത ഒരു സാധുവാണ്. എന്നെ രക്ഷിക്കണം. എനിക്കു ദൈവമല്ലാതെ മററാരും ശരണമില്ല. ഞാൻ സത്യമല്ലാതെ എജമാനനോടു യാതൊന്നും പറഞ്ഞിട്ടില്ല. ഞാൻ നിരപരാധിയാണ്." എന്നു പറഞ്ഞു നിലത്തു വീണുരുണ്ടു കരയുവാനും കണ്ണീരൊഴുക്കുവാനും തുടങ്ങി. കാവല്ക്കാരന്റെ രോദനം നിറുത്തുവാൻ തടവുകാരൻ പല സൂത്രങ്ങളും പ്രയോഗിച്ചു. നിന്നില്ല. വളരെ നേരത്തോളം മുറവിളി കൂട്ടിയതിന്റെ ശേഷം തടവുകാരന്റെ ചോദ്യങ്ങൾക്കു മറുപടി പറയാതെ കഴിപ്പാൻവേണ്ടിയോ എന്നു ശങ്കിക്കുമാറ് ഉരിയാട്ടമില്ലാതെ മൃതപ്രായനായി കൈകാലുകൾ നീട്ടി മലൎന്നു കിടന്നു. ഇതിന്റെ താല്പൎയ്യം തടവുകാരൻ

ഗ്രഹിച്ചതിനാൽ അയാൾ ഭഗ്നാശയനായി തീൎന്നു — സ്വാതന്ത്ര്യമാണു് ഇഹലോകസുഖങ്ങളിൽവെച്ചു ഏററവും ഉത്തമസുഖമെന്നു് അയാൾക്കു ബോദ്ധ്യമായി. ഈ തടവുകാരൻ ശാരദയുടെ അച്ഛനായ നമ്പ്യാരാണെന്നു വായനക്കാർ ഊഹിച്ചിരിക്കുമല്ലോ. തന്റെ പ്രിയപുത്രി ശാരദയുടേയും ഗോപാലപ്പണിക്കർ മുതലായ ബന്ധുജനങ്ങളുടേയും ഓൎമ്മ അദ്ദേഹത്തിന്റെ മാൎവ്വിടം പൊട്ടുമാറു തിങ്ങിവിങ്ങിത്തുടങ്ങി. ശാരദയുടെ തൽക്കാലസ്ഥിതി എന്തെന്നറിവാൻ തന്നെ ആഗ്രഹമുണ്ടായി. "അവളെ എങ്ങോട്ടു കൊണ്ടുപോയി. എന്തു ചെയ്തു? എന്തുദ്ദേശത്തോടുകൂടിയാണു കൊണ്ടുപോയിട്ടുള്ളതു്? ആരാണു കൊണ്ടുപോയതു്? തന്റെ കാരാഗൃഹവാസത്തിനുള്ള ഹേതുവെന്താണു്? ഗോപാലപ്പണിക്കർ മുതലായവർ തന്നേയും തന്റെ പുത്രിയേയും കണ്ടുപിടിക്കുവാൻ വല്ല ശ്രമവും ചെയ്യുന്നുണ്ടോ? വിജയഭാനു ഈ സംഭവം അറിഞ്ഞിട്ടുണ്ടോ? അവൻ ഇപ്പോൾ എവിടെയാണു്? അവന്റെ സ്നേഹഭാജനത്തെ കണ്ടുപിടിക്കുവാൻ അവൻ വേണ്ട ശ്രമം ചെയ്യാതിരിക്കുമോ? ശ്രമിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിൽ അതിന്റെ ഫലപ്രാപ്തിക്കു കാലതാമസം നേരിടുന്നതെന്താണു്? എന്റെ പ്രിയപുത്രി! നീ എവിടെയാണു്? ഏതു ദുഷ്ടന്റെ കയ്യിലകപ്പെട്ടു? നിന്നെ അവർ ദ്രോഹിക്കുന്നുണ്ടോ? മൃഗേന്ദ്രന്റെ കയ്യിലകപ്പെട്ട മാൻപേടയെ അവൻ ദ്രോഹിക്കാതിരിക്കുമോ?" എന്നു പറയുമ്പോഴേക്കും ധാരധാരയായി പൊഴിയുവാൻ തുടങ്ങിയ കണ്ണുനീരിൽ കുളിച്ച മേനിയോടുകൂടി മൂർഛിച്ചു നിലത്തു പതിച്ചു.

പതിനേഴാമദ്ധ്യായം

ഷേക്ക്ഹുസ്സന്റെ റങ്കൂൺയാത്ര.

ബൎമ്മാരാജ്യം നമ്മുടെ ഇന്ത്യാചക്രവൎത്തി തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു പിടിച്ചടക്കി ഇന്ത്യാസാമ്രാജ്യത്തോടു കൂട്ടിച്ചേൎത്തിട്ട് അധികകാലമായിട്ടില്ലല്ലൊ. ധനപുഷ്ടികൊണ്ടും കച്ചവടസൌകൎയ്യംകൊണ്ടും ഈ രാജ്യം അടുത്തകാലത്ത് ഒരു ഉയൎന്നപദവിയെ പ്രാപിച്ചിട്ടുണ്ട്. കച്ചവടസ്വാതന്ത്ര്യം മിക്കവാറും വിദേശീയരായ ബിലാത്തിക്കാരുടെ കൈവശമാണ്. ബൎമ്മാരാജ്യം ചക്രവൎത്തിതിരുമനസ്സിലേക്കധീനപ്പെട്ട ഉടനെ അവിടെ സ്ഥാപിക്കപ്പെട്ട ഗവൎമ്മെണ്ടിന്റെയും വെള്ളക്കാരായ വ്യാപാരികളുടെയും ആപ്പീസ്സുകളിൽ ജോലിക്കായി നമ്മുടെ നാട്ടുകാരായ അനവധി ചെറുപ്പക്കാർ പൊയ്ക്കൊണ്ടിരുന്നു. ആദ്യത്തിൽ പോയവരെല്ലാം ഉയൎന്നതരം ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരും ധനവാന്മാരുമായിതീൎന്നു. അവരിൽ ചിലർ ബൎമ്മയെ തങ്ങളുടെ മാതൃഭൂമിയായി സ്വീകരിച്ച് അവിടെതന്നെ സ്ഥിരമായി പാൎത്തുവരുന്നുണ്ട്. കൂലിവേല, പാചകവൃത്തി, ദാസ്യം മുതലായ തൊഴിലുകളുദ്ദേശിച്ചും അനവധിപേർ കൊല്ലംതോറും അവിടെ ചെന്ന് ഇപ്പോഴും ഉപജീവനം കഴിച്ചുവരുന്നുണ്ട്. ദേഹാദ്ധ്വാനംകൂടാതെ അല്പപ്രയത്നത്താൽ സുഖജീവിതം ലഭിപ്പാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നവരായ നമ്മുടെ ചെറുപ്പക്കാൎക്കു ബൎമ്മാരാജ്യം സ്വൎഗ്ഗതുല്യമായി തീൎന്നിട്ടുള്ളതിനാൽ അവർ ആ രാജ്യം മിക്കവാറും കൈവശപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നു.

നാഗപട്ടണത്തുനിന്നും മദ്രാസ്സിൽനിന്നും റങ്കൂൺ തുറമുഖത്തേക്കു പുറപ്പെടുന്ന തീക്കപ്പൽ 7-8 ദിവസം സമുദ്രയാത്ര ചെയ്തതിന്നുശേഷം മാത്രമെ അവിടെ എത്തുകയുള്ളു. നമ്മുടെ കഥ നടന്ന കാലത്ത് ഒരിക്കൽ നാഗപട്ടണത്തു

നിന്നു റങ്കൂണിലേക്കു പുറപ്പെട്ട ഒരു കപ്പലിൽ ഏകദേശം 24 വയസ്സ് പ്രായമുള്ള ഒരു മുഹമ്മദീയനുണ്ടായിരുന്നു. റങ്കൂണിൽചെന്നു കപ്പൽ ഇറങ്ങിയ ഉടനെ അവൻ ഒരു കുതിരവണ്ടിയിൽ കയറി കാട്ടുകത്തു ജെയിനിൻഅഹമ്മത് എന്നവൻെറ ചായഷാപ്പിലേക്കു പോയി. ജെയിനിൻഅഹമ്മത് എന്നാൾ ഒരു വലിയ ധനികനാണ്. അയാൾ മലയാളത്തിൽനിന്നു ബർമ്മയിലേക്കു പോകുന്ന കാലത്തു തീരെ നിർദ്ധനനായിരുന്നു. ബർമ്മയിൽ എത്തിയതിനുശേഷം അയാൾ ഒരു ചായഷാപ്പിൽ ഒരു വേലക്കാരനായി ചേൻറു. ഈ ജാതിക്കാർ വസ്ത്രാഡംബരത്തിനും മററുംവേണ്ടി ദ്രവ്യവ്യയം ചെയ്യുന്നതുപോലെ അഹമ്മത് തൻെറ സ്വല്പമായ സമ്പാദ്യത്തെ ചിലവാക്കാതെ മാസംതോറും ക്രമമായി സ്വരൂപിച്ചുവെച്ചു 8-10 കൊല്ലംകൊണ്ടു് ഒരു ആയിരം ഉറുപ്പിക സമ്പാദിച്ചു. ഈ പണംകൊണ്ടു് അയാൾ സ്വന്തമായി ഒരു പലഹാരകച്ചവടം തുടങ്ങി. കച്ചവടത്തിൽ അയാൾക്കു വലിയ അഭിവൃദ്ധി ഉണ്ടായി. ചുരുങ്ങിയകാലംകൊണ്ടു വലിയ ധനികനായിതീൻറു. മലയാളികളായ അനവധിപേർ അയാളുടെ സഹായത്താൽ ബർമ്മയിൽ കാലംകഴിച്ചുവന്നു. നിരക്ഷരകുക്ഷിയായിരുന്ന അയാൾക്കു കച്ചവടസംബന്ധമായ സകല കണക്കുകളും ഹൃദിസ്ഥമായിരുന്നു. മലയാളത്തിലെ മുഹമ്മദീയവേഷത്തോടുകൂടിയ ഒരു ചെറുപ്പക്കാരനെക്കണ്ടപ്പോൾ അയാൾ അവനോടു് "നീ എവിടെനിന്നാണു വരുന്നതു്" എന്നു ചോദിച്ചു.

ഷെക്ക്ഹസ്സൻ—(ആ ചെറുക്കൻെറപേർ അതായിരുന്നു.) "ഞാൻ ഏറനാട്ടുകാരനാണ്. ഇപ്പോൾ വരുന്നതു കടിയിൽനിന്നു തന്നെയാണ്."

അഹമ്മത്—"എന്തിനാണ് ഇങ്ങോട്ടു പോന്നതു്."

ഷെക്ക്ഹസ്സൻ— "കടിയിൽ കയിച്ചിലിനു വഹ

ഒന്നല്ല. വല്ല ജോലിയും ചെയ്തു ദിവസം കഴിക്കാമെന്ന് വ ചാരിച്ചു വന്നതാണ്. മുതലാളി നമുക്ക് ഒരു ജോല ണ്ടാക്കി തന്നാൽ പെരുത്തു ശന്താശം."

അഹമ്മത്—"ഇവിടെ നമ്മുടെ നാട്ടുകാർ ന്ത്രണ്ടു പേരുണ്ട്. രണ്ടുപേർ വന്നിട്ടു രണ്ടുമാ യിട്ടുള്ളൂ. ഇനിയും വേലക്കാരെ കൂട്ടിച്ചേർക്ക എന്റെ കച്ചവടം അത്ര വലിയതല്ല. നീ കു ഇവിടെ താമസിക്ക. അതിനുള്ളിൽ വേറെ ത്തും ഒരു ജോലി ഉണ്ടാക്കിത്തരുവാൻ ശ്രമിക്കാം പറഞ്ഞു അയാൾ തന്റെ ഭൃത്യസമൂഹത്തിന്റെ നെ വിളിച്ചു പുതിയതായി വന്നവനെ അവരുടെ ത്തിൽ ചേർത്ത് എന്തെങ്കിലും ജോലി കൊടുക്കുവാ റഞ്ഞു.

അന്നുമുതൽക്കു ഷേക്ക് ഹസ്സൻ അവിടുത്തെ വിട്ടുപ ണികൾ ഓരോന്നു ചെയ്യാൻ തുടങ്ങി. അവൻ ജോലി യിൽ നല്ല മിടുക്കും ചൊടിയും കാണിച്ചു മുതലാളിയെയും മററും സന്തോഷിപ്പിച്ചു. ഫലിതംപറഞ്ഞും വിദ്യകളൊ ളോരോന്നു കാണിച്ചും ഭൃത്യവർഗ്ഗത്തെയും ഷാപ്പിൽവരുന്ന വരെയും അവൻ വശീകരിച്ചു. ഷേക്ക് ഹസ്സന്റെ നേരം പോക്കുകൾ കാണ്മാനും കേൾപ്പാനുമായി അധികം പേർ ദിവസേന ചായഷാപ്പിൽ വന്നുകൊണ്ടിരുന്നു. ഇതു് അഹ മ്മതിന്നു കൂടുതൽ സമ്പാദ്യത്തിന്നു മാർഗ്ഗമായിത്തീർന്നു. ജോ ലികൾ തീർന്നു വേലക്കാർ വെറുതെ ഇരിക്കുന്ന സമയത്തും അവൻ സ്വസ്ഥനായിരിക്കയില്ല. വല്ല ഗോഷ്ഠികളും കാ ണിച്ച് അവരെ രസിപ്പിക്കുവാനാരംഭിക്കും. ഭൃത്യവർഗ്ഗ ത്തിൽ രണ്ടുപേരെ അവൻ പ്രത്യേകിച്ചു സ്നേഹിക്കുന്നതാ യും സന്തോഷിപ്പിക്കുന്നതായും കാണപ്പെട്ടു. അവർ രണ്ടു പേരെയും അധികധ്യാനം ചെയ്ത് അവരുടെ ജോലിയിൽ സഹായിച്ചു. ഷേക്ക് ഹസ്സൻ വന്നതിന്നുശേഷം അവർ രണ്ടു

പരുടേയും അദ്ധ്വാനത്തിന്നു വളരെ ശാന്തിയുണ്ടായി. തുനിമിത്തവും ഷേക്ക്ഹസ്സന്റെ സ്വഭാവഗുണം ഹേതു അവർ മൂന്നുപേരും തമ്മിൽ വലിയ കൂട്ടുകെട്ടായി. ൨ം ഉറങ്ങുന്നതും പ്രവൃത്തി എടുക്കുന്നതും എല്ലാം ഒന്നു. വിനോദത്തിന്നുവേണ്ടി കളികളും നാട ങ്ങാൻ പോകുന്നസമയത്തും കച്ചവടസംബ ാലികരം എടുക്കുന്ന സമയത്തും ഇവർ മൂന്ന ിൽ വിട്ടുപിരിഞ്ഞിരുന്നില്ല. ഷേക്ക്ഹസ്സ ാങ്ങരം വെക്കുന്നതിന്ന് അവന്നു പെട്ടിയുണ്ടാ അവൻ ഉപയോഗിച്ചിരുന്നതു തന്റെ കൂട്ട ംപെട്ടിയായിരുന്നു. ഒരു ദിവസം ഷേക്ക്ഹസ്സനും ാം ജോലികഴിഞ്ഞു് ഓരോന്നുപറഞ്ഞു വിനോദിച്ചു ചിരിക്കുമ്പോരം പെട്ടിയിൽ സാമാനങ്ങളും മുണ്ടുകളും ാരിവലിച്ചിട്ടിരിക്കുന്നതു കാണുകയാൽ അതെല്ലാമെടുത്തു ഒതുക്കിവെക്കുന്നതിന്നായി അവൻ മുതിന്നു. പെട്ടിയിലു ണ്ടായിരുന്ന സാമാനങ്ങളെല്ലാം എടുത്തു പുറത്തുവെച്ച് ഓരോന്നായി എടുത്തു് ഒതുക്കിവെക്കുമ്പോരം അവയുടെ കൂട്ടത്തിൽ ഒരു ചെറിയ വെള്ളിച്ചെല്ലം കാണുവാനിടയായി. അതെടുത്തു തുറന്നുനോക്കിയപ്പോരം അതിന്നുള്ളിൽ ഒരു വലമടിശ്ശീലയിൽ ഒരു സ്വൎണ്ണമോതിരവും സ്വൎണ്ണചങ്ങല യോടുകൂടിയ ഒരു ചെറിയ സ്വൎണ്ണവാച്ചും കണ്ടെത്തി. അവയുടെ കാഴ്ച അവന്നു കൌതുകകരമായി തോന്നുകയാൽ അവയെ കയ്യിലെടുത്തു നല്ലപോലെ പരിശോധിച്ചു. തിരികെവെക്കുന്നതിന്നുമുമ്പു കൂട്ടുകാരിൽ ഒരുവൻ അതു കണ്ടെത്തി ചെല്ലത്തെ പെട്ടെന്നു ഷേക്ക്ഹസ്സന്റെ കയ്യിൽനിന്നു തട്ടിപ്പറിച്ചു. "ഇതിനാണ്ടാ ആവശ്യമില്ലാത്ത സാതനം എടുത്തു നോക്കണ്. ഇൗ ചെല്ലം ഇനിയ്ക്ക് കണ്ണൊണ്ട് നോക്കരുതു്." എന്നു പറഞ്ഞു മററെ ചങ്ങാതിയുടേയും ഷേക്ക്ഹസ്സന്റെയും മുഖത്തു മാറിമാറി നോക്കി. കൂട്ടുകാരന്റെ മുഖം വിളറി. ശരീരംമുഴുവൻ വിയൎത്തു വിറച്ചു

തുടങ്ങി. സംസാരിപ്പാൻ വഹിയാതെ അവൻ തന്റെ സ്നേഹിതന്റെ മുഖത്തു തുറിച്ചുനോക്കി. ഇതു കണ്ടപ്പോൾ ഒന്നാമൻ "ഇയ്യ് എന്തിനാ പേടിക്കണ്. ശെഖ്ഹസ്സൻ നമ്മുടെ കൂട്ട്യാണ്. ഇയ്യ് ഓനെ പയപ്പെടേണ്ട." എന്നു പറഞ്ഞു രണ്ടാമനെ സമാധാനിപ്പിച്ചു. ഈ സംഭാഷണവും ഇവർ രണ്ടുപേരുടേയും പരിഭ്രമവും മുഖഭേദങ്ങളും കണ്ടു ഷേക്ക് ഹസ്സൻ "ങ്ങളെന്തിനാണ് തുറിച്ചു തുറിച്ചു നോക്കണ്. ഞമ്മളൊന്നും ബഞ്ചിക്കല്ല ഞമ്മള് അതാവശ്യച്ചാ." എന്നു പറഞ്ഞു കറുത്ത മുഖത്തോടുകൂടി എഴുന്നീറ്റു പുറത്തേക്കു പോയി. ഇതു കേട്ടപ്പോൾ ചങ്ങാതിമാരുടെ പരിഭ്രമത്തിന്നു കുറെ ആശ്വാസമുണ്ടായി. അന്നു ഷേക്ക് ഹസ്സൻ പിന്നെ അവരുടെ അടുക്കലേക്കു പോയതേ ഇല്ല. രാത്രി വളരെ നേരത്തോളം ഉറക്കംവരാതെ വിഷമിച്ചു. പിറ്റേദിവസം അതികാലത്തു എഴുന്നീറ്റു പുറത്തേക്കു പോയി 7½ മണിക്കു മടങ്ങിവന്നു. അപ്പോൾ അവൻ ഒരുമിച്ചു വേറെ രണ്ടു മുഹമ്മദീയരുണ്ടായിരുന്നു. അവൻ അവൎക്കു ചായയും പലഹാരവും സൽക്കരിച്ചു. അവർ മടങ്ങി പോകുന്നതിന്നുമുമ്പു ഷേക്ക് ഹസ്സൻ തന്റെ മുതലാളിയേയും അവിടെയുണ്ടായിരുന്ന വേലക്കാരേയും അവൎക്കു പരിചയപ്പെടുത്തിക്കൊടുത്തു.

ഷേക്ക് ഹസ്സനും അവന്റെ പ്രത്യേക ചങ്ങാതിമാരും തമ്മിൽ കൂട്ടുകെട്ടു കുറേശ്ശ കുറഞ്ഞുവശായി. അവർ അവനെ കാണുമ്പോൾ നടുങ്ങുവാനും സംശയിപ്പാനും തുടങ്ങി. നിവൃത്തിയുള്ളേടത്തോളം അവനെ കാണാതെ കഴിച്ചു കുറച്ചുദിവസം ഇങ്ങിനെ കഴിഞ്ഞു. ഷേക്ക് ഹസ്സൻ രങ്കൂൺ വിട്ടുവാൻ വിചാരിക്കുന്നു എന്ന് അവന്റെ കൂട്ടുകാരോടും മുതലാളിയോടും പറഞ്ഞു. അവർ വിരോധിച്ചു എങ്കിലും അവൻ സമ്മതിച്ചില്ല. അവൻ പിറ്റേദിവസം അവിടെനിന്നു കപ്പൽകേറി.

പതിനെട്ടാമദ്ധ്യായം

ഭൃഗർമന്ദിരം.

കാസർക്കോട്, മലയാളജില്ലയുടെ ഏററവും വടക്ക ഭാഗത്തുള്ള ഒരു ചെറിയ പട്ടണമാണ്. തുളുരാജ്യവും മലയാളജില്ലയും തമ്മിൽ ഏകോമിക്കുന്നതു് ഇവിടെവെച്ചാണ്. ആ പട്ടണം മലയാളജില്ലയിൽപെട്ടതാണെങ്കിലും അവിടത്തെ നിവാസികരം അധികവും തുളുനാട്ടുകാരാണ്. മലയാളത്തിലെ വലിയ പട്ടണങ്ങളോടു കിടപിടിക്കത്തക്ക വലിപ്പമൊ ജനപ്പെരുപ്പമൊ കച്ചവടസൗകൎയ്യങ്ങളൊ വലിയ എടുപ്പുകളൊ പ്രകൃതിവൈചിത്ര്യത്തെയൊ കരകൌശലത്തെയൊ ദൃഷ്ടാന്തപ്പെടുത്തുന്ന കൌതുകകരമായ മററു കാഴ്ചകളൊ ഇവിടെ ഇല്ല. അയൽദേശവാസികളായ അസംഖ്യം ജനങ്ങരം ദിവസേന ഓരൊ ആവശ്യാൎത്ഥം ഇവിടെ വന്നുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതിനാൽ പട്ടണം സാമാന്യം ജനത്തിരക്കുള്ളതെന്നുതന്നെ പറയാം.

ജനങ്ങരം സാധാരണ ഗതാഗതംചെയ്യുന്ന ഒരു പാതയുടെ വക്കത്തുള്ള ഒരു മരത്തണലിൽ ഇരുന്നു് ഒരു ദിവസം കാലത്തു 9 മണിക്ക് ഒരു കാക്കാലൻ ചെപ്പടിവിദ്യ കാണിച്ചു വഴിപോക്കരെ ആകൎഷിച്ചിരുന്നു. ഈ വിദ്യയിൽ അവൻ പ്രദൎശിപ്പിച്ചിരുന്ന വശതയും പൊടിക്കയ്യുകളും കണ്ടു് അനേകം വഴിപോക്കർ അവിടെ വന്നു് അവൻെറ നാലുപുറവുംകൂടി. അവർ അവൻെറ വിദ്യകരം കണ്ടു് ആനന്ദിക്കുകയും അത്ഭുതപ്പെടുകയുംചെയ്തു. കാണികളിൽ ചിലർ അവനോടു വാദിച്ചു പന്തയംവെച്ചുതുടങ്ങി. അവരെല്ലാവരേയും അവൻ തോല്പിച്ചു് അവർ വെച്ചിരുന്ന പണമെല്ലാം അവൻ കരസ്ഥമാക്കി. ഇങ്ങിനെ ഒന്നുരണ്ടു മണിക്കൂറുനേരത്തോളം കളിനടന്നു. ആ സമയം ഒരു നായർ അവിടെ എത്തി. കുറച്ചുനേരം കളികണ്ടുനിന്നതിനു

ശേഷം അയാൾ കാക്കാലനോടു തർക്കിപ്പാൻ തുടങ്ങി. ചെപ്പിനുള്ളിൽ പന്തുണ്ടെന്നു കാക്കാലനും ഇല്ലെന്നു നായരും വാദിച്ചു. അവർ ഓരോരുത്തനും 5 ഉറുപ്പികവീതം പന്തയംവെക്കുവാൻ സമ്മതിച്ചു. കാക്കാലൻ സംശയംകൂടാതെ തന്റെ സഞ്ചിയിൽനിന്ന് ഒരു അഞ്ചുറുപ്പികയുടെ നോട്ടെടുത്തു താഴത്തിട്ടു. നായർ തന്റെ വലത്തുകയ്യിലുണ്ടായിരുന്ന ഒരു ലക്കോട്ടു താഴെവെച്ചു മടിയിൽനിന്നു 5 ഉറുപ്പിക എടുത്തുവെച്ചു. ലക്കോട്ടു തപാലിൽ വന്നിട്ടുള്ളതായിരുന്നതിനാൽ അതിന്റെ പുറത്തു പതിച്ചിരുന്ന തപാൽമുദ്ര റദ്ദാക്കപ്പെട്ടിരുന്നു. കാക്കാലൻ അതെടുത്തു നോക്കി ഉടനെ താഴെവെച്ചു ചെപ്പുതുറന്നു. അതിനുള്ളിൽ നാലഞ്ചു പന്തുകൾ ഉണ്ടായിരുന്നു. പന്തയംവെച്ചിരുന്ന ഉറുപ്പികയും നോട്ടും കുറവൻ ഉടനെ എടുത്തു തന്റെ സഞ്ചിയിൽ നിക്ഷേപിച്ചു. തോററവൻ ഇളിഭ്യനായി ഒന്നുംമിണ്ടാതെ തന്റെ ദുർദ്ദശയുടെ വൈഭവത്തെക്കുറിച്ചു വ്യസനിച്ചുതന്നെത്താൻ ശപിക്കുവാൻ തുടങ്ങി. കാക്കാലൻ തന്റെ സഞ്ചിയുംമുറുക്കി എഴുനീററ് ഒരു പീടികയുടെ ഉമ്മറത്തു ചെന്നിരുന്നു. ആളുകൾ അങ്ങുമിങ്ങും ചിന്നിച്ചിതറിപ്പോയി. വാദിച്ചു പണം കളഞ്ഞവനും തന്റെ വഴിനോക്കി പോകുന്നതു കാക്കാലൻകണ്ടു. അയാൾ അറിയാതെ കാക്കാലൻ അയാളെ പിന്തുടന്നു. ഏകദേശം മൂന്നു നാഴിക വഴി അവർ ഇങ്ങിനെ മുമ്പും പിമ്പുമായി നടന്നപ്പോൾ ഒരു വലിയ കുന്നു കാക്കാലന്റെ ദൃഷ്ടിയിൽപ്പെട്ടു. കാക്കാലൻ നിന്നിരുന്ന പ്രദേശം മുതൽ കുന്നിന്റെ അടിവാരംവരെ ഒഴിഞ്ഞ വിശാലമായ ഒരു മൈതാനമായിരുന്നു, കുന്നു കുററിക്കാടുകളാലും വലിയ കരിങ്കൽക്കൂട്ടങ്ങളാലും നിറയപ്പെട്ടിരുന്നു. കുന്നിന്റെ മൂന്നു ഭാഗം വിശാലവും ഏകദേശം സമനിരപ്പുള്ള മൈതാനവും മറെറ ഭാഗം വായുമണ്ഡലത്തെ അതിക്രമിക്കുന്ന വലിയതരം കാട്ടുമരങ്ങളാൽ നിറയപ്പെട്ട ഒരു ഘോരവനത്തിന്റെ താഴ്വരയുമായിരുന്നു,

മൈതാനത്തിന്റെ ഏകദേശം മദ്ധ്യത്തിൽ ഏകാന്തമായ ഒരു പുരയുണ്ട്. അതിന്റെ സമീപത്താകട്ടെ ഏകദേശം മൂന്നു നാഴികക്കുള്ളിലാവട്ടെ വേറെ എടുപ്പുകൾ ഒന്നും ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. ഈ പുരയുടെ ഉമ്മറത്തുനിന്ന് ഇരുപുറത്തേക്കും മുമ്പിലേക്കും നോക്കുന്ന ഒരുവന്റെ ദൃഷ്ടികളെ മറയ്ക്കത്തക്ക വസ്തുക്കളൊന്നുംതന്നെയില്ല. കാക്കാലൻ മൈതാനത്തിന്റെ അറ്റത്തിൽനിന്നുകൊണ്ടു നായർ എവിടേക്കാണു പോകുന്നത് എന്നു നോക്കി മനസ്സിലാക്കി. നായർ നേരിട്ടു മേൽപ്രസ്താവിച്ചിട്ടുള്ള പുരയുടെ സമീപത്തേക്കു നടന്നു. അയാൾ അതിന്നകത്തു പ്രവേശിച്ചു. പുരയുടെ പിൻഭാഗം കാട്ടുപ്രദേശമാണെന്നു കാണുകയാൽ കാക്കാലൻ പെട്ടെന്നു നായരുടെ മുമ്പിൽചെന്നു ചാടേണമെന്നു കരുതി കാട്ടുവഴിയായി പ്രസ്തുത പുരയുടെ സമീപത്തേക്കു ചെന്നു. കാക്കാലൻ പുരയുടെ സമീപത്തെത്തിയ ഉടനെ നായർ അവനെക്കണ്ടു "താൻ എന്തിനാണ് ഇങ്ങോട്ടുവന്നത്. ഇനിയും പണം പറ്റിക്കാമെന്നു വിചാരിച്ചിട്ടാണോ? ഒരിക്കൽ വിഡ്ഢിത്തം പിണഞ്ഞതു പിണഞ്ഞു. ഇനി പറ്റുന്നതല്ല. ഇങ്ങോട്ടു വരേണ്ട. ഉടനെ തിരികെ പൊയ്ക്കൊൾക. ഇവിടെ അന്യനൊരുത്തൻ വന്നു എന്ന് എജമാനൻ അറിഞ്ഞാൽ കലശലുണ്ടാക്കും. അതുനിമിത്തം എന്റെ ഉപജീവനമാർഗ്ഗം നഷ്ടമാകുകയുംചെയ്യും."

കാക്കാലൻ— "തമ്പുരാനെ! അടിയൻ പണം കൊണ്ടുപോകാൻ വന്നതല്ല. നിങ്ങളോടു വാങ്ങിയതു തിരിച്ചുതരുവാൻ വന്നതാണ്. ഇതാ നിങ്ങളുടെ പണം നിങ്ങൾതന്നെ എടുത്തുകൊൾവിൻ. (എന്നു പറഞ്ഞു 5 ഉറുപ്പികയുടെ ഒരു നോട്ടു നായരുടെ സമീപത്തേക്കിട്ടുകൊടുത്തു) ഇവിടെ ആർക്കും പ്രവേശിച്ചുകൂടാ എന്നുള്ള നിർബ്ബന്ധത്തെക്കുറിച്ച് അടിയൻ അറിഞ്ഞില്ല. അതറിഞ്ഞാൽ തമ്പുരാന്റെ പണത്തെ അപ്പോൾതന്നെ തരുമായിരുന്നു.

മനുഷ്യരെ കാണ്മാൻ പാടില്ലാത്ത തമ്പുരാന്റെ എജമാനൻ ആരാണ്?"

നായർ— (നോട്ടു വേഗത്തിൽ കരസ്ഥമാക്കി) "എജമാനൻ ആരെന്നറിഞ്ഞിട്ടു തനിക്കു പ്രത്യേകകാര്യം വല്ലതുമുണ്ടോ? ഉണ്ടെങ്കിൽതന്നെ പറയുവാൻ ഞാൻ തയ്യാറില്ല. എന്റെ ഇന്നത്തെ കണി വളരെ ചീത്തയായി എന്നു ഞാൻ സന്ധാളിച്ചു. തിയ്യിൽവീണ വയ്ക്കോൽ തുരുമ്പുകളെന്നപോലെ നഷ്ടമായിപ്പോയി എന്നു ഞാൻ തീർച്ചപ്പെടുത്തിയ പണം തിരിച്ചു കിട്ടിയതോർക്കുമ്പോൾ കണിയുടെ ഫലം തീരെ ചീത്തയാണെന്നു പറയുവാൻ പാടില്ല."

കാക്കാലൻ—"തമ്പുരാനേ അഞ്ചുറുപ്പിക തൊട്ടിച്ചതുകൊണ്ട് എന്റെ ദാരിദ്ര്യം നീങ്ങില്ല. ഞാൻ തമ്പുരാനെപ്പോലെയുള്ളവരുടെ വക്കൽനിന്നു യാതൊന്നും പിടിച്ചുപറിക്കാറില്ല. ധനവാന്മാരോടു ധാരാളം വാങ്ങും, സാധുക്കൾക്കു കൊടുക്കുകയും ചെയ്യും."

നായർ— "ധനവാന്മാരോടു വാങ്ങി സാധുക്കൾക്കു കൊടുക്കുന്നതു് എന്തിനായിട്ടാണ്? സാധുക്കൾക്കു പ്രയത്നിച്ചു സമ്പാദിച്ചുകൂടെ? ധനവാന്മാർ സമ്പന്നന്മാരായതു സാധുക്കളോടു പിടിച്ചുപറിച്ചിട്ടാണോ? അതു് അവരുടെ അസാധാരണമായ പ്രയത്നത്തിന്റെയും സാമർത്ഥ്യത്തിന്റെയും ഫലമല്ലേ?"

കാക്കാലൻ— "നമ്മുടെ നാട്ടിൽ മാത്രമല്ല മറ്റെല്ലാദിക്കിലുമുള്ള ധനവാന്മാരിൽ 100-ൽ 99-ം കുബേരന്മാരായിട്ടുള്ളതു് അവരുടെ സ്വന്തപ്രയത്നത്താലല്ല. തമ്പുരാൻ മറ്റു തരത്തിൽ ധരിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ അതു തെറ്റാണ്. അവർ യാതൊരു ജോലിയും ചെയ്യാതെ ദാരിദ്ര്യത്തിൽ മുങ്ങിക്കിടക്കുന്നവരെക്കൊണ്ടു കഠിനമായി അദ്ധ്വാനിപ്പിച്ചു് അതിനാലുണ്ടാവുന്ന ലാഭത്തിൽ ഒരു ശതാംശവുംകൂടി അവർക്കു കൊടുക്കാതെയും അവരെ ദ്രോഹിച്ചും ഉണ്ടാക്കീട്ടുള്ള

സ്വത്താണു് കോടീശ്വരന്മാരുടെ ഐശ്വൎയ്യസമൃദ്ധി. ഇവൎക്കു് എത്ര പണം കിട്ടിയാലും തൃപ്തിവരുന്നതല്ല. അത്യാഗ്രഹികളായിട്ടുള്ളവർ അന്യായേന ദ്രവ്യമുണ്ടാകുമെന്നു കരുതി അഗ്നിയിൽ ചെന്നു ചാടുന്ന ശലഭപ്രായന്മാരായി എന്റെ മുമ്പിൽ വന്നു വീഴുന്നു. ഈ തരക്കാരെ കണ്ടാൽ ഞാൻ വെറുതെ വിടുകയില്ല. ആദ്യത്തിൽ ഞാനവരെ സന്തോഷിപ്പിക്കും. പിന്നീടു ഞാൻ അവരുടെ മടിശ്ശീലയിൽ ഉള്ളേടത്തോളം പണം കരസ്ഥമാക്കുകയും ചെയ്യും. ഈ വിധമാണു് എന്റെ ഉപജീവനം."

നായർ—"താൻ എന്റെ പണം തിരിച്ചുതന്നതിനാൽ ഞാൻ അത്യന്തം സന്തോഷിക്കുന്നു."

കാക്കാലൻ—(നായരുടെ അന്തൎഗ്ഗതമറിയുവാനായി) "തമ്പുരാന്നു് ഈ വിദ്യ കുറച്ചു പഠിച്ചാൽ കൊള്ളാമെന്നുണ്ടോ?"

നായർ—"ഉവ്വു്. പക്ഷെ, ഇപ്പോൾ സൌകൎയ്യമില്ല."

കാക്കാലൻ—"ഇതു പഠിക്കുവാൻ വലിയ പ്രയാസമില്ല. അടിയൻ എളുപ്പത്തിൽ പഠിപ്പിക്കാം."

നായർ—"ഇവിടെ ഞാൻ മാത്രമേയുള്ളു. ജോലികൾ അനവധി നിൎവ്വഹിപ്പാനമുണ്ടു്. അതിനാൽ ഒരു സമയത്തും ഒഴിവുണ്ടാകയില്ല."

കാക്കാലൻ—"രാത്രിയും ജോലിയുണ്ടോ? വേണമെങ്കിൽ രാത്രിസമയങ്ങളിൽ ഞാനിവിടെ വരാം. നിങ്ങൾക്കു ഈ വിജനപ്രദേശത്തു് ഏകനായിരിക്കാതേയും കഴിക്കാം. എനിക്കു നിങ്ങൾ യാതൊരു പ്രതിഫലവും തരേണ്ട."

നായർ—"താൻ എനിക്കുവേണ്ടി അത്രത്തോളം കഷ്ടപ്പെടേണമെന്നില്ല."

കാക്കാലൻ—"തമ്പുരാനേ! എനിക്കു പണക്കാരോടു

വിരോധവും സാധുക്കളോടു സ്നേഹവുമാണ്. നിങ്ങൾ വലിയ പണക്കാരനല്ലെന്നു ഞാൻ ധരിച്ചിരിക്കുന്നു. സാധുക്കളെ സഹായിക്കുന്നതിന്നും അവരുടെ പ്രീതി സമ്പാദിക്കുന്നതിന്നുംവേണ്ടി എന്റെ പ്രാണനെക്കൂടി ഉപേക്ഷിക്കുവാൻ ഞാൻ ഒരുക്കമാണ്. നിങ്ങൾ യാതൊന്നുകൊണ്ടും സംശയിക്കേണ്ട. ഞാനിപ്പോൾ പോകുന്നു. വൈകുന്നേരം മടങ്ങിവരാം." എന്നു പറഞ്ഞു കാക്കാലൻ വേഗത്തിൽ അവിടെനിന്നു പോയി.

നായക്കു ചെപ്പടിവിദ്യ അഭ്യസിച്ചാൽകൊള്ളാമെന്നു നന്നെ താല്പര്യമുണ്ടായിരുന്നു. പ്രതിഫലംകൂടാതെ പഠിപ്പിക്കാമെന്നു കാക്കാലൻ പറഞ്ഞതിനാൽ അയാൾ സന്തോഷഭരിതനായി. ഈ വിദ്യ ഹൃദിസ്ഥമായാൽ അതു തന്റെ ഉപജീവനമാർഗ്ഗമായിത്തീരുന്നതിന്നു പുറമെ നല്ല സമ്പാദ്യത്തിന്നുകൂടി കാരണമായിത്തീരുമെന്നും തൻനിമിത്തം ഒരു വലിയ പണക്കാരനാവാൻ ഇടവരുമെന്നും മറ്റും പണ്ടു ശ്രാദ്ധം ഭുജിച്ചു മലർപ്പൊടി ദക്ഷിണവാങ്ങിയ വാദ്ധ്യാരെപ്പോലെ ആലോചിച്ചു സന്തോഷസാഗരത്തിൽ മുങ്ങി നീന്തുവാൻ തുടങ്ങി. ഈ വിചാരത്തിൽ തന്നെ അയാൾ തന്റെ മനസ്സിനെ ലയിപ്പിച്ച് ഏകാഗ്രചിത്തനായിരുന്നതിനാൽ അന്നത്തെ ഭക്ഷണകാര്യം അയാൾ തീരെ മറന്നു. ഏകദേശം ഒരു മണിക്കൂറു നേരത്തോളം അയാൾ ഈ നിലയിൽത്തന്നെ ഇരുന്നു. അതിനുശേഷം വെപ്പും ഊണും കഴിഞ്ഞു വീട്ടിന്റെ താഴ്വാരത്തിൽ വന്ന് അവിടെ ഇടവിടാതെ വീശിക്കൊണ്ടിരുന്ന തണുത്ത കാറ്റേററു വിശ്രമത്തിന്നായി കിടന്നു. കാററു സുഖകരമാകുംവണ്ണം വീശിക്കൊണ്ടിരുന്നതിനാൽ അയാൾ പെട്ടെന്നു നിദ്രാവശനായിത്തീർന്നു.

വൈകുന്നേരം മടങ്ങിവരാമെന്നു പറഞ്ഞുപോയ കാക്കാലൻ യഥാർത്ഥത്തിൽ ആ പ്രദേശം വിട്ടു പോയിട്ടുണ്ടാ

യിരുന്നില്ല. നായർ തന്നെത്താൻ ആ വിജനപ്രദേശത്തു താമസിക്കുന്നത് എന്തുദ്ദേശത്തോടുകൂടിയാണെന്നും അയാൾ അല്ലാതെ വേറെ ആരെങ്കിലും അവിടെ താമസിക്കുന്നുണ്ടോ എന്നും ഉള്ള ഉൽക്കണ്ഠയാൽ അവൻ ആ വീടിന്റെ പരിസരങ്ങളിൽത്തന്നെ ഒളിച്ചിരുന്നു നായരുടെ പ്രവൃത്തികളെ സൂക്ഷ്മമായി കണ്ടറിഞ്ഞു. ഭക്ഷണസാധനങ്ങൾ പാകംചെയ്തു പാത്രങ്ങളിൽ പകൎന്നു വീട്ടിനുള്ളിലേക്കു കൊണ്ടുപോകുന്നതും കുറേനേരം കഴിഞ്ഞു് ഒഴിഞ്ഞ പാത്രങ്ങൾ തിരികെ കൊണ്ടുവരുന്നതും അവൻ കണ്ടു. ഇതു കണ്ടപ്പോൾ അവനു സംശയം വൎദ്ധിച്ചു. അതിന്റെ സൂക്ഷ്മം ഗ്രഹിക്കണമെന്നു തീൎച്ചപ്പെടുത്തി നായർ ഉറങ്ങിക്കൊണ്ടിരുന്ന തക്കംനോക്കി നിശ്ശബ്ദമായി വീട്ടിന്റെ സമീപത്തേക്കു ചെന്നു. പുരയുടെ വാതിൽ പൂട്ടീട്ടുണ്ടായിരുന്നു. പുറത്തേക്കു് ഒരു വാതിൽ മാത്രമേയുണ്ടായിരുന്നുള്ളു. ജനൽ ഒന്നും കണ്ടില്ല. അവൻ വേഗം പുരയുടെ പിൻഭാഗത്തു ചെന്നു പുരയുടെ മുകളിൽ കയറി തട്ടിൻപുറത്തേക്കു ചാടുകയും തട്ടുപലക പൊളിച്ചു താഴത്തേക്കിറങ്ങുകയും ചെയ്തു. അവൻ ഇറങ്ങിയതു് ഒരു വിശാലമായ മുറിയിലേക്കായിരുന്നു. അതിന്നകത്താരേയും കണ്ടില്ല. യാതൊരുവിധമായ സാമാനങ്ങളും അതിനുള്ളിലുണ്ടായിരുന്നില്ല. ആ മുറിക്കു് ഏകദേശം 4 ദണ്ഡു നീളവും 2½ ദണ്ഡു വീതിയും ഉണ്ടു്. മുറിയുടെ ഒത്ത നടുവിൽക്കൂടി നെടുനീളത്തിൽ ഒരു വലിയ ശീലാന്തിവെച്ചു തുലാക്കട്ടകൾ അതിന്മേൽ ഘടിപ്പിക്കുകയും ശീലാന്തിയെ താങ്ങുവാനായി ആറു വലിയ മരത്തൂണുകൾ നാട്ടുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. അതിൽനിന്നു പുറത്തേക്കു കടക്കുവാൻ ഒരു ഒററ വാതിൽ മാത്രമേ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളു. വായുഗതാഗതത്തിനുകൂടി വേറെ യാതൊരു മാൎഗ്ഗവും ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. അവൻ അകത്തുനിന്നു് ആ വാതിൽ വലിച്ചുനോക്കി. തുറ

ന്നില്ല. വല്ല ശബ്ദവും കേൾക്കുന്നുണ്ടോ എന്നു ചെവിയോൎത്തുനിന്നു. യാതൊരു ശബ്ദവും കേട്ടില്ല. നാലുഭാഗവും വെള്ളതേച്ച വെണ്ണക്കല്ലുപോലെ വൃത്തിയായി മിനുക്കീട്ടുണ്ടായിരുന്നതിനാൽ ചുമരിന്മേൽ ഒരു വിള്ളൽക്കൂടിയുണ്ടായിരുന്നില്ല. "ഇതു പുരയുടെ വലിപ്പത്തിനൊത്ത മുറിയായിട്ടില്ല പരിചയമില്ലാത്തവൎക്കു കണ്ടുപിടിപ്പാൻ നിവൃത്തിയില്ലാത്ത വല്ല ഗൂഢഅറകളും ഈ പുരയ്ക്കുള്ളിലുണ്ടായിരിക്കണം. അതു കണ്ടുപിടിക്കുവാൻ യാതൊരു മാൎഗ്ഗവും കാണുന്നതുമില്ല." എന്നും മറ്റുമാലോചിച്ചു ചുവരിന്മേൽ ചാരി ചിന്താമഗ്നനായി കുറച്ചുനേരം നിന്നു. അപ്പോൾ അവൻ ചാരിനിന്നിരുന്ന ഭാഗത്തെ ചുമർ പിന്നോക്കം നീങ്ങുന്നതായി അവന്നുതോന്നി. വേഗത്തിൽ തിരിഞ്ഞുനിന്നു് ആ സ്ഥലത്തെ ചുമർ സൂക്ഷ്മദൃഷ്ട്യാ പരിശോധിച്ചു. അതിന്മേൽ ഒരു ചെറിയ പിച്ചളയാണി തറച്ചിട്ടുള്ളതായി കാണപ്പെട്ടു. അവൻ അതു പിടിച്ചുവലിച്ചിളക്കിനോക്കി. പറിഞ്ഞില്ല. പിന്നെ അതമൎത്തിനോക്കി. ഈവിധം ചെയ്തപ്പോൾ അവന്റെ ദൃഷ്ടികൾക്കു വിഷയീഭവിച്ചതു് അത്യാശ്ചൎയ്യകരമായ ഒരു അപൂൎവ്വകാഴ്ചയായിരുന്നു. ഏകദേശം 3 കോൽ പൊക്കവും ഒന്നരക്കോൽ വീതിയും ആറു വിരൽ ഘനവുമുള്ളതും വെളുത്തു മിനുമിനുപ്പേറിയ വെണ്ണക്കല്ലുകൊണ്ടു നിൎമ്മിക്കപ്പെട്ടതുമായ ഒരു വാതിൽ പെട്ടെന്നു തന്നെത്താൻ തുറന്നു. ഇതു് ഒരു കോണിപ്പടിയുടെ മുകളിൽ സ്ഥാപിക്കപ്പെട്ടിരുന്ന ഒരു യന്ത്രകവാടമായിരുന്നു. അവൻ ഈ കോണിപ്പടിവഴിയായി താഴെ ഇറങ്ങുവാൻ തുടങ്ങി. 50 പടികൾ ഇറങ്ങിയപ്പോൾ സമനിലത്തെത്തി. ആ സ്ഥലം സൂൎയ്യരശ്മി പ്രവേശിക്കാത്ത ഒരു ഗുഹയാണെന്നവന്നു തോന്നി. അവിടം മുഴുവൻ അന്ധകാരമയമായിരുന്നതിനാൽ അതിന്റെ ദീൎഘവിസ്താരമോ സ്വഭാവമോ കണ്ടറിയുവാൻ അവന്നു തീരെ സാധിച്ചില്ല. വിളക്കു കൂടാതെ അതിനു

ക്കിൽ പ്രവേശിക്കുന്നതായാൽ തിരിച്ചുപോരുവാനുള്ള വഴിയറിയാതെ ഒരു വേള നരികളുടെ കുടുങ്ങിപ്പോകുവാൻ എളുപ്പമുള്ളതായും പക്ഷേ ഉറക്കമെന്ന് അവിടെക്കു ചെല്ലുന്നപക്ഷം തന്നെ കണ്ടെത്തുവാനും അതുമൂലം ഇച്ഛാഭംഗത്തിന്നിടയാകുവാനും കാരണമായിത്തീരുന്നതാണെന്നും ആലോചിച്ചു കാക്കാലൻ അന്നത്തെ പരിശോധന നിർത്തി വെച്ചു തിരിച്ചുപോന്നു. അപ്പോഴേക്കും നേരം സന്ധ്യാസമയമായി. എന്നിട്ടും നായർ ഉറക്കമെന്നത് എഴുനീറ്റിട്ടുണ്ടായിരുന്നില്ല. കാക്കാലൻ അവരെ ഉണർത്താതെ കാട്ടിലേക്കു കേറി കുറ്റിക്കാട്ടുകളുടെ ഇടയിൽ മറഞ്ഞു.

പത്തൊമ്പതാമദ്ധ്യായം

കേളുണ്ണിമൂപ്പിൽനായരുടെ മരണം.

ഗോപാലപ്പണിക്കരുടേയും മററും പേരിൽ പോല്ലീസ്സുകാർ കെട്ടിച്ചമക്കുവാനുത്സാഹിച്ച കലപാതകക്കേസ്സിൽ, ബാരിസ്റ്റർ മൂപ്പിൽ നായരുടെ ദുഃപ്രേരണയാലും അയാളെ ഭയപ്പെട്ടും കേസ്സിന്റെ ആദിയിൽ പോല്ലീസ്സുകാരെ സഹായിപ്പാൻ പല ശ്രമങ്ങളും ചെയ്തിരുന്നു. ഇതിന്നു വേണ്ടി മൂപ്പിൽ നായർ പരോപകാരിയായി അനവധി പണം ചെലവുചെയ്തു. ഇതെല്ലാം ബാരിസ്റ്റർ മുഖാന്തരമായിരുന്നു. അദ്ദേഹം തിരയുടെ ഉള്ളിൽനിന്നുകൊണ്ടു ചരടുവലിക്കുമ്പോൾ പോല്ലീസ്സ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഹിതാനുസരണം നൃത്തം ചെയ്തിരുന്നു. മൂപ്പിൽനായർ അപ്പപ്പോൾ കൊടുത്തിരുന്ന പണത്തിൽ മുക്കാൽഭാഗവും ബാരിസ്റ്റർ സ്വകീയ കാര്യങ്ങൾക്കുവേണ്ടി വ്യയം ചെയ്തു. കള്ളത്തെളിവുണ്ടാക്കുന്നതിന്നും കള്ളസ്സാക്ഷികളെയുണ്ടാക്കിക്കൊടുക്കുന്ന

ണിന്നും മൂപ്പിൽനായർ തന്നാൽ കഴിയുന്ന ശ്രമങ്ങൾ ചെയ്തു. പ്രതികൾക്കു വിരോധമായി കളവു പറയുവാൻ ആരും തുനിഞ്ഞില്ല. കേസ്സന്വേഷണത്തിൽ പോല്ലീസ്സിനു കിട്ടിയ തെളിവുകൾകൊണ്ടു ഗോപാലപ്പണിക്കരുടെ മേൽ ഒരു സംശയത്തിനു മാത്രം വഴിയുണ്ടായിരുന്നതല്ലാതെ പ്രത്യക്ഷതെളിവുകൾ ഒന്നുംതന്നെയുണ്ടായിരുന്നില്ല. എങ്കിലും പ്രത്യക്ഷതെളിവു കിട്ടാൻ പ്രയാസമായി കാണുന്ന കാൎയ്യങ്ങളിൽ പുറമെയുള്ള സംഗതികളുടെ, സംശയം ജനിപ്പിക്കുന്ന സംഗതികളെ മാത്രം അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തി കേസ്സുകൾ ചാൎജ്ജുചെയ്യുന്നതു സാധാരണ പതിവാണെന്നും അതിനാൽ പ്രസ്തുതകേസ്സ് കാലതാമസംകൂടാതെ ചാൎജ്ജുചെയ്യേണ്ടതാണെന്നും പോല്ലീസ്സ് ഇൻസ്പെക്ടർ മൂപ്പിൽനായരുടെ ഉപദേശപ്രകാരം മേലധികാരത്തിലേക്കു പലതവണയും റിപ്പോർട്ടുചെയ്തു. ഈ കേസ്സുസംബന്ധമായി പോല്ലീസ്സ് ചെയ്ത ബുദ്ധിശൂന്യമായ പ്രവൃത്തികളാൽ സൂപ്രേഡണ്ടു അവർകൾക്കു ഇൻസ്പെക്ടരുടെ മേൽ ദുരഭിപ്രായം ജനിച്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്നതിനാൽ ഇൻസ്പെക്ടരുടെ റിപ്പോർട്ടുകൾ കീറക്കടലാസ്സുകൾ നിക്ഷേപിക്കുന്ന കൊട്ടകളിൽ സൂക്ഷിച്ചതേയുള്ളൂ. റിപ്പോർട്ടുകൾ തുടരത്തുടരെ വന്നുതുടങ്ങിയപ്പോൾ യഥാൎത്ഥക്കാരെ കണ്ടുപിടിക്കുവാൻ പോല്ലീസ്സ് ചെയ്തിട്ടുള്ള ശ്രമം മതിയായിട്ടില്ലെന്നും ഒരു മാസത്തിനകം കേസ്സ് തുമ്പുണ്ടാക്കാത്തപക്ഷം അദ്ദേഹത്തെ പണിയിൽനിന്നും നീക്കംചെയ്യാൻ ശുപാൎശചെയ്യുന്നതാണെന്നും സൂപ്രേഡണ്ടു ഇൻസ്പെക്ടൎക്കു കല്പന കൊടുത്തു. ഈ കല്പന കിട്ടിയപ്പോൾ ഇൻസ്പെക്ടർ അഗ്നിയുടെ മദ്ധ്യത്തിൽപെട്ടു ഇടത്തും വലത്തും തിരിയുവാൻ നിവൃത്തിയില്ലാതായ കാക്കക്കിടാങ്ങളെപ്പോലെ കുഴങ്ങി. സൂപ്രേഡണ്ടവർകളുടെ കല്പനപോലെ കാൎയ്യം നടന്നില്ലെങ്കിൽ ഉദ്യോഗം പോകും. മൂപ്പിൽനായരെ മുഷിപ്പിച്ചാൽ വലിയ കാൎയ്യ

ദോഷവുമുണ്ട്. എങ്കിലും അവസാനത്തിൽ സുപ്രദേഹവർകളുടെ ഉത്തരചിന്തതന്നെയാണു പ്രാധാന്യമെന്നു തീൎച്ചപ്പെടുത്തി കഴിയുന്നതും മൂപ്പിൽനായരെ മുഷിപ്പിക്കാതെതന്നെ വീണ്ടും കേസ്സന്വേഷണമാരംഭിച്ചു. കേസ്സിന്റെ ഉത്ഭവത്തിൽ പലപ്രകാരത്തിലും പോലീസ്സിനെ സഹായിച്ചിരുന്ന ബാരിസ്റ്റർ കാലപ്പഴക്കത്തിൽ ഒട്ടൊട്ടായി അതിൽനിന്നു പിൻമാറിത്തുടങ്ങി. ഏകദേശം ഒന്നരമാസംകൊണ്ടു ബാരിസ്റ്റർ ഈ കേസ്സുസംബന്ധമായ കാൎയ്യങ്ങളിൽനിന്നു തന്റെ തല തീരെ വലിച്ചെടുത്തു് സംഗ്രഹവും കേസ്സും തമ്മിലുള്ള സകലബന്ധവും അവസാനിപ്പിച്ചു. ബാരിസ്റ്ററുടെ ഉദാസീനത മൂപ്പിൽനായൎക്കു ലേശം രുചിച്ചില്ല. അതിന്നുശേഷം പലപ്പോഴും മൂപ്പിൽനായർ ഓരോ അവസരങ്ങളിൽ കേസ്സുസംബന്ധമായി ഓരോന്നു ചെയ്യാനായി ബാരിസ്റ്ററെ ഉപദേശിച്ചു. വഴിപ്പെടായ്കയാൽ അവസാനത്തിൽ നിൎബ്ബന്ധം തുടങ്ങി. ആദ്യത്തിൽ കാണിച്ച ഉത്സാഹവും തീക്ഷ്ണതയും ബാരിസ്റ്റർ പിന്നീടു കാണിക്കായ്കയാൽ സകല പ്രവൃത്തികളും മൂപ്പിൽനായർ നേരിട്ടുതന്നെ ചെയ്തു.

വാസുനമ്പിയാരുടെയും ശാരദയുടെയും പെട്ടെന്നുണ്ടായ അന്തൎദ്ധാനം ഇന്ന കാരണത്താലാണെന്നു തീൎച്ചപറയുവാൻ പൊല്ലീസുകാൎക്കു സാധിച്ചില്ലെങ്കിലും അവരുടെ അനുമാനം നമ്പ്യാർ കുലക്കേസ്സിലെ പ്രധാനകുറ്റക്കാരനാകയാൽ പോലീസ്സിന്റെ കയ്യിൽ പെടാതെ കഴിപ്പാൻ വേണ്ടി നാട്ടിൽനിന്നു് ഒളിച്ചോടിപ്പോയതാണെന്നായിരുന്നു. അതിനാൽ നമ്പിയാരെ തേടിപ്പിടിക്കുന്നതിന്നായി രണ്ടു മൂന്നു കാൺസ്റ്റബിൾമാരെ ഓരോ സ്ഥലങ്ങളിലേക്കയച്ചു അന്വേഷണം നടത്തിത്തുടങ്ങി. പൊല്ലീസുകാർ തന്റെ ഹിതാനുവൎത്തികളായി കാണായ്കയാൽ മൂപ്പിൽനായരുടെ കേസ്സിൽ ചാഞ്ചല്യമുണ്ടായി. ബാരിസ്റ്റൎക്കു നിവൎത്തിച്ചു

കൊടുക്കാമെന്ന് അദ്ദേഹത്തിന്റെ അപേക്ഷയില്ലാതെതന്നെ താൻ കയ്യേററിട്ടുണ്ടായിരുന്ന സംബന്ധകാൎയ്യത്തിൽ വേണ്ടതു പ്രവൃത്തിപ്പാനായി മൂപ്പിൽനായർ നിയമിച്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്ന ദൂതന്മാർ തങ്ങളാൽ കഴിയുന്നവിധം പല ഉപായങ്ങൾ പ്രയോഗിച്ചിട്ടും അനുകൂലമായ വഴികളൊന്നും തെളിഞ്ഞുകാണായ്കയാൽ നായൎക്കല്പം ബുദ്ധിക്ഷയമുണ്ടായി. അതിനാൽ അവസാനക്കയ്യായി ഒരു വിദ്യകൂടി പ്രയോഗിപ്പാൻ അയാൾ തീൎച്ചപ്പെടുത്തി. ഒരു ദിവസം അയാൾ തന്റെ വിശ്വസ്തഭൃത്യന്മാരായ രാമകൃഷ്ണപിള്ളയേയും പങ്ങശ്ശമേനോനേയും തന്റെ സ്വകാൎയ്യമുറിയിലേക്കു കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോയി താഴെ പറയുംപ്രകാരം പറഞ്ഞു.

മൂപ്പിൽനായർ— "പങ്ങശ്ശമേനോനെ! നിങ്ങളുടെ സുഖക്കേടൊരുവിധം ആശ്വാസമായില്ലെ? ഇനിയെങ്കിലും കാൎയ്യാദികളിൽ പ്രവേശിച്ചുകൂടെ?"

പങ്ങശ്ശ— "പത്മവിലാസത്തിൽനിന്നു പോന്നതിൽപിന്നെ ദീനത്തിൽപെട്ടതിനാൽ എന്റെ ഉദ്ദേശങ്ങളെല്ലാം തെററിപ്പോയി. ദീനംപിടിച്ചു കിടക്കുന്നകാലത്ത് എന്റെ ആത്മാവു കൂട്ടിൽ അടക്കപ്പെട്ട അക്ഷമനായ പുലിയെപ്പോലെ എന്റെ ശരീരത്തെ ഭേദിച്ചു പുറത്തേക്കു ചാടുമെന്നാണു ഞാൻ കരുതിയിരുന്നത്."

മൂപ്പിൽനായർ— "ആ വിധം സംഭവിക്കാഞ്ഞതു് എന്റെ നല്ലകാലം തന്നെ. ബുദ്ധി ഉപയോഗിക്കേണ്ടുന്ന കാൎയ്യങ്ങൾ നേരിടുമ്പോൾ ഞാൻ ബലമായി കരുതീട്ടുള്ളതു നിങ്ങളുടെ വിലയേറിയ ഉപദേശവും സഹായവുമാണ്. നിങ്ങളുടെ സഹായം എനിക്കൊരുകാലത്തും ഒഴിച്ചുകൂടാത്തതാണ്. നിങ്ങൾ മരിച്ചാൽ പിന്നെ ഞാൻ ജീവിച്ചിരുന്നിട്ടു യാതൊരു പ്രയോജനവുമില്ല."

പങ്ങശ്ശ— "മുഖസ്തുതി പറഞ്ഞു സമയം കളഞ്ഞതു മതി."

മൂപ്പിൽ—"നമുക്കിനി ഗൂഢമായ ഒരു കാൎയ്യംകൂടി ചെയ്യാനുണ്ടു്. അതിന്നായി ഇന്നു രാത്രി ഒരു ദിക്കിലേക്കു് ഒരു സൎക്കീട്ടു വേണമെന്നു വിചാരിച്ചിരിക്കുന്നു."

പങ്ങശ്ശ—"നിങ്ങളും വരുന്നുണ്ടോ?"

നായർ—"ഉവ്വു്. ഞാനും വരാം"

പങ്ങശ്ശ—"ഇത്ര അടിയന്തരമായ കാൎയ്യമെന്താണ്?"

നായർ—"നമ്മുടെ കാൎയ്യങ്ങളിൽ ഗുണകരമായ ഒരു നിവൃത്തി ഇതുവരെ ഉണ്ടായിട്ടില്ലെന്നു നിങ്ങൾക്കറിയാമല്ലോ. ഇനി കാലവിളംബം വരുത്തുന്നതു നന്നല്ല. ഒന്നുകിൽ ജയം ഇല്ലെങ്കിൽ അപജയം. ഇവ രണ്ടിലൊന്നു ഉടനെ തീൎച്ചപ്പെടുത്തേണം. ഇനി ക്ഷമിപ്പാൻ പ്രയാസമാണ്. ഞാൻമൂലം ബാരിസ്റ്റർ നിരാശനായി തീൎന്നിരിക്കുന്നു."

പങ്ങശ്ശ—"നിങ്ങളുടെ ഇഷ്ടം അനുസരിച്ചു് എന്തു ചെയ്യാനും ഞാൻ സദാ സന്നദ്ധനാണ്. കാൎയ്യം പറയൂ."

നായർ—"കാൎയ്യമിന്നതെന്നു നിങ്ങൾക്കറിഞ്ഞുകൂടെ?"

പങ്ങശ്ശ—"ഉവ്വ് ഉവ്വ്. മനസ്സിലായി."

നായർ—"കയ്യിലുണ്ടായിരുന്ന പണം മിക്കവാറും തീൎന്നു, അതും കുറച്ചു സമ്പാദിക്കണം."

പങ്ങശ്ശ—(കളവുകേസ്സും നടത്തേണ്ടതായി വരുമോ എന്നു ശങ്കിച്ചു്) "അതെങ്ങിനെയാണു്?"

നായർ—"അതെങ്ങിനെ എന്നു ഇന്നു രാത്രി ഞാൻ കാണിച്ചുതരാം. പിള്ള വേഗത്തിൽ പോയി ഒരു മോട്ടോർകാർ കൂലിക്കുവാങ്ങിക്കൊണ്ടു വരു." എന്നു പറഞ്ഞു പിള്ളയെ അയച്ചു.

പത്മവിലാസത്തിൽനിന്നു പങ്ങശ്ശമേനോൻ ദീനക്കാരിയായ യുവതിയെ കട്ടുകൊണ്ടു പോയതിനെക്കുറിച്ചു സുകുമാരൻ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയ വിളംബരംകൊണ്ടു യാതൊരു

പ്രയോജനവും ഉണ്ടായില്ല. പോല്ലീസ്സ് ഈ കടലാസും മററു കടലാസ്സുകളുടെ കൂട്ടത്തിൽ കെട്ടിവെച്ച് അവരറിയാതെ കററക്കാരൻ അവരുടെ മുമ്പിൽ ചാടിവീണാൽ അവനെ വേഗം പിടിച്ചുകൊടുക്കാമെന്നു വിചാരിച്ചു മൌനമായിരുന്നതല്ലാതെ അവർ ഒന്നുംതന്നെ ചെയ്തില്ല. ഇതുമൂലം അക്ഷമനായിത്തീൎന്ന സുകുമാരൻ പങ്ങശ്ശുമേനെ അന്വേഷിക്കുന്നതിനായി കോഴിക്കോട്ടു ചെന്നുചേൎന്നു. അവിടത്തെ അന്വേഷണത്തിൽ കേളുണ്ണിമൂപ്പിൽനായരുടെ ആശ്രിതനായി പങ്ങശ്ശുമേനോൻ എന്ന ഒരാളുണ്ടെന്നും അയാളുടെ താമസം വള്ളുവനാട്ടാണെന്നും മനസ്സിലായി. സുകുമാരൻ ഉടനെ വള്ളുവനാട്ടുക്കു പോയി. അവിടത്തെ അന്വേഷണത്തിൽ അയാളും കേളുണ്ണിമൂപ്പിൽനായർ ഒരുമിച്ചു കണ്ണൂൎക്കു പോയിരിക്കുന്നതായി കേട്ടു ഉടനെ അങ്ങോട്ടു തിരിച്ചു. പക്ഷെ കുറച്ചുനാളുകൾ പങ്ങശ്ശുമേനെ കാണുവാൻ സാധിച്ചില്ല. ആളെ നേരിട്ടു കാണാതെ യാതൊന്നും പ്രവൃത്തിച്ചുകൂടാ എന്നു തീൎച്ചപ്പെടുത്തി അയാളെ കണ്ടുപിടിക്കുവാനായി സുകുമാരൻ അവിടത്തന്നെ താമസിച്ചു. ആ കാലത്താണു മൂപ്പിൽനായർ സൎക്കീട്ടു പോവാൻ നിശ്ചയിച്ചതു്. മോട്ടോർവണ്ടി വരുന്ന ശബ്ദം കേട്ടു പങ്ങശ്ശുമേനോൻ പടിപ്പുരമാളികയുടെ മുകളിൽനിന്നു ജനവാതിലിൽക്കൂടി റോട്ടിലേക്കു നോക്കുന്ന സമയം താഴത്തു നിന്നിരുന്ന സുകുമാരൻ അയാളെ കണ്ടെത്തി. ഇവരുടെ ഉദ്ദേശമെന്തെന്നറിയണമെന്നു കരുതി സുകുമാരൻ കുറെ വാങ്ങിനിന്നു.

യാത്രക്കുള്ള സമയം അടുത്തതിനാൽ പങ്ങശ്ശുമേനും മൂപ്പിൽനായരും വേഗത്തിൽ സ്നാനാശനാദികൾ കഴിച്ചു തയ്യാറായി. പിള്ളയും വേഗത്തിൽ യാത്രക്കൊരുങ്ങി. ആളെ അറിയാതിരിപ്പാൻവേണ്ടി ഇവർ മൂവരും മുഖകഞ്ചുകങ്ങൾ (Masks) ഉപയോഗിച്ചിരുന്നു.

രായ ഇവർ വണ്ടിയിൽകേറി യാത്ര ആരംഭിച്ചു. സുകുമാരൻ തന്റെ ചവിട്ടുവണ്ടിയിൽ കയറി അവരെ അനുഗമിച്ചു. വണ്ടി വേഗത്തിൽ ഓടിച്ചിരുന്നു. വഴിയിൽ യാതൊരു തടസ്ഥവും ഉണ്ടായില്ല. അതിനാൽ അധികതാമസംകൂടാതെ വണ്ടി ഉദ്ദിഷ്ടസ്ഥലത്തിന്റെ മിക്കവാറും സമീപത്തെത്തി. അപ്പോഴേക്കും വണ്ടിയുടെ യന്ത്രത്തിന്ന് എന്തോ സ്വല്പമായ കേടു തട്ടുകയാൽ വണ്ടി പെട്ടെന്നു നിന്നു. സുകുമാരനും തന്റെ വാഹനത്തെ നിർത്തി. യാത്രക്കാർ മൂവരുംകൂടി താഴെ ഇറങ്ങി വണ്ടിയുടെ കേടു തീക്കുമ്പോഴേക്ക മടങ്ങി വരാമെന്നു കരുതി കുതിച്ചുനടന്നു. സുകുമാരൻ അവരെ വിടാതെ പിന്തുടന്നു. സ്വല്പസമയംകൊണ്ടു അവർ ഭൂഗർഭമന്ദിരദ്വാരത്തിൽ എത്തി. കാവൽക്കാരനെ വിളിച്ചു വാതിൽ തുറപ്പിച്ച് അവർ ഗുഹകളുള്ളിൽ പ്രവേശിച്ചു. മൂപ്പിൽനായർ ആസനസ്ഥനായി വാസുനമ്പിയാരേയും ശാരദയേയും വിളിച്ചു കൊണ്ടുവരുവാൻ പറഞ്ഞു. ആജ്ഞാനുസരണം അവരുടെ കാരാഗൃഹമുറികളിൽനിന്ന് അവരെക്കൂട്ടിക്കൊണ്ടു വന്നു. അവർ രണ്ടുപേരുടേയും ആകസ്മികമായ പരസ്പരസന്ദർശനം അവരെ സന്തോഷാശ്ചര്യപരതന്ത്രരാക്കി.

നായർ—(യഥാർത്ഥശബ്ദം മാററി) "പുത്രവാത്സല്യവും പിതൃസ്നേഹവും കാണിപ്പാൻ ഞാൻ നിങ്ങൾക്കു പിന്നീടു സമയം അനുവദിക്കാം. ഇപ്പോൾ രണ്ടുപേരും അകന്നു നിന്നു ഞാൻ ചോദിക്കുന്ന ചോദ്യങ്ങൾക്ക് ഉടനുടൻ മറുപടി പറയണം." (എന്നു പറഞ്ഞപ്പോൾ വാസുനമ്പിയാരും ശാരദയും അവർ പ്രദർശിപ്പിക്കുവാൻ തുനിഞ്ഞ വാത്സല്യചേഷ്ടകളിൽനിന്നു വിരമിച്ചു അകന്നു നിന്നു.) നായർ മുമ്പു പറഞ്ഞതിനെ തുടർന്നു കഠിനകുററം ചെയ്തിട്ടുള്ളവരെ ശിക്ഷിക്കുന്നതിന്നു വിധി ഉച്ചരിപ്പാൻ തുടങ്ങുന്ന ന്യായാധിപന്റെ പ്രസാദപ്പെടുത്തോടുകൂടി "നമ്പിയാരെ! നിങ്ങളും

ശാരദയും കാരാഗൃഹവാസികളായി തീരുവാനുള്ള കാരണം നിങ്ങൾ ധരിച്ചിട്ടുണ്ടോ?"

നമ്പ്യാർ—"ഇല്ല. ഈശ്വരൻ എന്നെ ഈ വിധം ശിക്ഷിക്കുമെന്നു ഞാനൊരിക്കലും വിചാരിച്ചിരുന്നില്ല. ഞങ്ങൾ യാതൊരു കുററവും ചെയ്തിട്ടില്ലല്ലൊ. പിന്നെ എന്തിനാണു ഞങ്ങളെ ഈ വിധം കഷ്ടപ്പെടുത്തുന്നതു്?"

മൂപ്പിൽനായർ—"അതിനു തക്കതായ കാരണമുണ്ടു്. നിങ്ങൾ ഒരു ദുശ്ശാഠ്യക്കാരനാണു്. നിങ്ങളുടെ സ്വഭാവം നന്നാക്കേണമെന്നു കരുതീട്ടാണു് ഈ വിധം ചെയ്തിട്ടുള്ളതു്."

നമ്പ്യാർ—"അതെന്താണെന്നറിഞ്ഞില്ല. പറയുവാൻ വിരോധമില്ലെങ്കിൽ അറിഞ്ഞാൽ കൊള്ളാമെന്നുണ്ടു്."

നായർ—"നിങ്ങളുടെ പ്രവൃത്തികൾ എല്ലായ്പോഴും നിങ്ങളുടെ അഭിപ്രായം അനുസരിച്ചായിരിക്കണം. മററുള്ളവരുടെ ഇഷ്ടത്തിനു നിങ്ങൾ അടിമപ്പെടരുതു്. മനുഷ്യർ സ്വതന്ത്രബുദ്ധികളായിരിക്കാഞ്ഞാൽ ചിലപ്പോൾ നിങ്ങളിപ്പോളനുഭവിക്കുന്ന തരത്തിൽ കഷ്ടപ്പെടേണ്ടതായി വരും. അപ്രകാരം അടിമപ്പെടുന്നതു നിങ്ങളെപ്പോലെയുള്ള യോഗ്യർക്കുചിതമല്ല."

നമ്പ്യാർ—"അർത്ഥഗർഭമായിട്ടുള്ള സംഭാഷണത്തിന്റെ താല്പര്യം ഗ്രഹിക്കത്തക്ക സാമർത്ഥ്യം എനിക്കില്ല."

നായർ—"നല്ലപോലെ മനസ്സിരുത്തി കേട്ടുകൊൾക. നിങ്ങളുടെ അളിയൻ ഗോപാലപ്പണിക്കർ കൊലപാതകക്കേസ്സിൽ പ്രതിയായി സഹായത്തിന്നാരുമില്ലാതെ കുഴങ്ങുന്നു. നിങ്ങൾ ബന്ധനത്തിൽ കിടക്കുന്നു. വീട്ടിലുള്ളവരെ ആശ്വസിപ്പിക്കുവാൻ അവിടെ ആരുമില്ല. നിങ്ങളുടെ പ്രിയപുത്രി ശാരദ കാരാഗൃഹവാസത്താൽ ദിനംപ്രതി കഷ്ടപ്പെടുകയും വ്യസനിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ഇതിന്നൊ

ല്ലാം കാരണമെന്തെന്നു നിങ്ങൾ ഇനിയും ധരിച്ചിട്ടില്ല. അതിന്നുള്ള ഹേതു നിങ്ങളുടെ ധൈര്യമില്ലായ്മയും പ്രവൃത്തിദോഷവുമാണ്. കുട്ടികൾക്കു പ്രായമായാൽ അവരെ അനുരൂപന്മാരായ വരന്മാർവശം ഏല്പിക്കേണ്ടതു മാതാപിതാക്കന്മാരുടെ കടമയാണ്. ആ സംഗതി തീരെ വിസ്മരിച്ച് അതിൽ തങ്ങൾക്കു യാതൊരു ബാദ്ധ്യതയുമില്ലെന്നു നടിച്ചു പ്രകൃതിസിദ്ധമായ തങ്ങളുടെ സകല സ്വാതന്ത്ര്യത്തെയും കേവലം അബലകളും പരതന്ത്രകളുമായ സ്ത്രീകൾക്ക് ഒഴിഞ്ഞുകൊടുക്കുന്നതിന്റെ അനൗചിത്യത്തെക്കുറിച്ചു നിങ്ങൾ ആലോചിച്ചിട്ടുണ്ടോ? ഇല്ലെങ്കിൽ ഇനി എങ്കിലും ആലോചിപ്പാൻ ഭാവമുണ്ടോ?"

നമ്പ്യാർ—(ഈ പ്രസംഗത്തിൽ വെറുപ്പുതോന്നി) "ഞാനെന്തു ചെയ്യണമെന്നാണു നിങ്ങൾ ഉപദേശിക്കുന്നതു്. വളച്ചു തിരിച്ചു പറയാതെ പ്രകൃതത്തിൽ പ്രവേശിച്ചാൽ കൊള്ളാം."

മൂപ്പിൽനായർ—(നമ്പ്യാരുടെ മനസ്സിന്റെ കെട്ടുകളെ അഴിപ്പാനായി താൻചെയ്ത ചെറുപ്രസംഗം വിഫലമായി തീൎന്നില്ലെന്നുള്ള ആശ്വാസത്തോടുകൂടി) "ഞാൻ പറയുന്നതുപോലെ നിങ്ങൾ ചെയ്യാമെങ്കിൽ നിങ്ങളെ ഉടനെ സ്വതന്ത്രനാക്കാം. ഇല്ലെങ്കിൽ നിങ്ങളുടേയും നിങ്ങളുടെ പ്രിയപുത്രിയുടേയും ജീവിതശേഷം ഈ കാരാഗൃഹത്തിൽതന്നെ കഴിക്കേണ്ടതായി വരും. ഇതുവരെ നിങ്ങൾക്കു യാതൊരു കഷ്ടപ്പാടുമുണ്ടായിട്ടില്ല. ഇനിയുണ്ടാവാനുള്ളതു് അതിഭയങ്കരമായിരിക്കും."

നമ്പ്യാർ— "കാൎയ്യം പറഞ്ഞാലല്ലെ സുസാദ്ധ്യമൊ അസാദ്ധ്യമൊ എന്നറിയുവാൻ നിവൃത്തിയുള്ളു."

മൂപ്പിൽനായർ—"നിങ്ങളാൽ സാധിക്കാവുന്ന കാൎയ്യമല്ലാതെ അസാദ്ധ്യമായതൊന്നും നിങ്ങളെക്കൊണ്ടു ചെയ്യിപ്പിക്കേണമെന്നു ഞാനുദ്ദേശിക്കുന്നില്ല. കേട്ടുകൊൾക:—

നിങ്ങളുടെ മകൾ ശാരദയെ ബാരിസ്റ്റൎക്കു കല്യാണം കഴിച്ചു കൊടുക്കണം!! നിങ്ങൾ ബാരിസ്റ്ററെ അപമാനിച്ചതിന്നു പിഴയായി 10000 ഉറുപ്പിക കൊടുക്കണം. ഇവ രണ്ടും നിങ്ങൾ നിൎവ്വഹിക്കാമെങ്കിൽ നിങ്ങൾ രണ്ടുപേരേയും ഉടനെ സ്വാതന്ത്ര്യമാക്കുകയും പണിക്കരുടെ മേലുള്ള കൊലപാതകക്കേസ്സിൽനിന്ന് അദ്ദേഹത്തെ ഒഴിവാക്കുകയും ചെയ്യാം."

നമ്പ്യാർ—(അശ്രുകണങ്ങൾ നിറഞ്ഞ കണ്ണുകളോടുകൂടി ശാരദയുടെ മുഖത്തു നോക്കി) "കുട്ടീ! നിന്റെ ഹിതത്തിന്നു ഞാനിതുവരെ വിരോധം പറഞ്ഞിട്ടും പ്രവൎത്തിച്ചിട്ടും ഇല്ല. അപ്രകാരം ചെയ്യുന്നതിന്ന് എനിക്കു തീരെ മനസ്സില്ല."

ശാരദ—അച്ഛാ! നാമേകകാരാഗൃഹവാസികളാണെന്നു ഞാനിതുവരെ ധരിച്ചില്ല. ഈ സംഗതി കാലേ അറിഞ്ഞിരുന്നാൽ എന്റെ മനോവേദനക്കല്പമാശ്വാസമുണ്ടാകുമായിരുന്നു. നമ്മെ കള്ളന്മാർ പിടിക്കൂടിയതിന്നു ശേഷം രണ്ടു പേരേയും രണ്ടു സ്ഥലത്തേക്കാണല്ലോ കൊണ്ടുപോന്നതു്. ഞാൻ ഇവിടെ വന്നിട്ടധികദിവസമായില്ല. പത്മവിലാസത്തിൽ കുറെദിവസം ഞാൻ താമസിക്കയുണ്ടായി. അതികഠിനമായ ദീനത്തിൽ പെട്ടു. ദീനം തീരെ സുഖപ്പെടുന്നതിന്നു മുമ്പെ എന്നെ ഇങ്ങോട്ടു സ്ഥലം മാറ്റി. എന്നെ പിടിച്ചു തടവിൽ പാൎപ്പിച്ചിട്ടുള്ളതു കേളുണ്ണിമൂപ്പിൽ നായരുടെ ഉത്സാഹത്താലാണെന്നു ഞാൻ ആദിയിൽതന്നെ ധരിച്ചു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ദൂതന്മാർ യമദൂതന്മാരെപ്പോലെ പലപ്പോഴും ഇപ്പോൾ ഈ മഹാൻ (ആസനസ്ഥനായവനെ ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചു) പറഞ്ഞ വിധം ഓരോന്നു ജല്പിച്ചു് എന്നെ അലട്ടിയിരുന്നു. അന്നു ഞാൻ അവരോടു യാതൊരു മറുപടിയും പറഞ്ഞിരുന്നില്ല. മൌനം ദീക്ഷിച്ചതേയുള്ളു. അച്ഛന്റെ ഹിതം അറിയാതെ

സ്വേച്ഛയായി ഞാൻ യാതൊന്നും പറയുന്നതല്ലെന്നു മനസ്സിൽ ഉറച്ചു. വിശേഷിച്ചു് അങ്ങിനെ ചെയ്യുന്നതു് അദ്ദേഹത്തെ വഞ്ചിക്കയുമാണ്. അച്ഛൻ വ്യസനിക്കരുതു്. ഈ മഹാൻെറ ഹിതംപോലെ ചെയ്യാമെന്നു വാഗ്ദാനം ചെയ്യുന്നതിൽ ഒട്ടും മടിക്കേണ്ട. ഈശ്വരേച്ഛയെ തടുപ്പാൻ നമുക്കു സാധിക്കുന്നതല്ല. സർവ്വാന്തര്യാമിയായ അദ്ദേഹത്തിൻെറ ഹിതം അപ്രകാരമാണെങ്കിൽ നമുക്കതിന്നു വഴിപ്പെടുകയല്ലാതെ ഗത്യന്തരമില്ല. എന്നാൽ ആശ്രിതവത്സലനായ ഈശ്വരൻ അപ്രകാരം ചെയ്യുമെന്നു് അച്ഛൻ ഒരിക്കലും ശങ്കിക്കേണ്ട. മറെറാരാളെ ഭർത്താവായി വരിക്കേണ്ട യോഗം എന്നെ ബാധിക്കുന്നതല്ല. ഞങ്ങൾ രണ്ടുപേരുടേയും ഹൃദയങ്ങളിൽനിന്നു പുറപ്പെടുന്ന ഒരു തേജസ്സു ഞങ്ങളെ അന്യോന്യം ബന്ധിക്കുന്നതായി എനിക്കു തോന്നുന്നു. ആ ബന്ധനത്തെ വേർപെടുത്തുവാൻ മനുഷ്യശക്തിക്കു സാധിക്കുന്നതല്ല. അതു് ഈശ്വരചൈതന്യത്തോടുകൂടിയ ഒരു മഹത്താശക്തിയാണ്." എന്നു പറഞ്ഞ ഉടനെ ഒരു പ്രകാശം യഥാർത്ഥത്തിൽ ആ ഭൂഗർഭത്തിൽ ദൃശ്യമായി.

മൂപ്പിൽനായർ— (ഈശ്വരേച്ഛ അപ്രകാരമാണെങ്കിൽ അതിനെക്കുറിച്ചു നമുക്കു പരിഭവമില്ല. എനിക്കിപ്പോൾ അത്യാവശ്യം പണമാണ്) എന്നുള്ള അന്തർഗ്ഗതത്തോടുകൂടി—"ആ കുട്ടിയുംകൂടി കാര്യം വെടിപ്പായി പറയുന്നു. ആ സ്ഥിതിക്കു നിങ്ങൾക്കു സംശയിപ്പാനവകാശമില്ല. കാര്യം വേഗത്തിൽ അവസാനിപ്പിക്കു. ഞങ്ങൾക്കു പോകുവാൻ തിടുക്കമുണ്ടു്."

നമ്പിയാർ—"നിങ്ങൾ പറയുന്നതുപോലെ ചെയ്യാം."

മൂപ്പിൽനായർ—"നിങ്ങൾ ഒരു കാര്യം വേണം. നിങ്ങളെ ഇവിടെവെച്ചു കണ്ണുകെട്ടി പുറത്തേക്കു കൊണ്ടുപോ

യി 15 നാഴിക വഴി ദൂരം ചെന്നതിന്നു ശേഷം കെട്ടഴിച്ചു വിടാം. നിങ്ങഠം നാളെ രാത്രി 2 മണിക്കു മുമ്പു 10000 ഉറുപ്പികയുംകൊണ്ടു് ആ സ്ഥലത്തു മടങ്ങി എത്തണം. നിങ്ങഠം അപ്രകാരം ചെയ്യാതെ പോല്ലീസ്സിലൊ മജിസ്ത്രേട്ടു മുമ്പാകെയോ വിവരം അറിയിക്കുകയോ നിശ്ചയിക്കപ്പെട്ട സമയത്തിന്നുള്ളിൽ വന്നെത്താതിരിക്കുകയൊ ചെയ്താൽ നിങ്ങഠം നിങ്ങളുടെ പ്രിയപുത്രി ശാരദയെ പിന്നെ കാണുന്നതല്ല. ഇതു നിശ്ചയം. യാതൊരു വ്യത്യാസവുമില്ല."

നമ്പ്യാർ—"നിങ്ങളുടെ കല്പനപോലെ ചെയ്യാം. വ്യത്യാസം വരുത്തുന്നതല്ല."

ഇതുകേട്ടു മൂപ്പിൽനായർ സന്തോഷഭരിതനായി തന്റെ കൂട്ടുകാരോടു നമ്പ്യാരുടെ കണ്ണു കെട്ടുവാൻ പറഞ്ഞു. അവർ അപ്രകാരം ചെയ്തു. ശാരദയെ അവളുടെ തടവുമുറിയിലേക്കു തന്നെ അയച്ചു വാതിൽ അടച്ചു പൂട്ടുവാൻ മൂപ്പിൽനായർ ആജ്ഞാപിച്ചു. അവർ നാലുപേരുംകൂടി ഗുഹയിൽനിന്നു നിർഗ്ഗമിച്ചു മോട്ടോർവണ്ടി നിന്നിരുന്ന സ്ഥലത്തെത്തി അതിൽകേറി യാത്രതുടങ്ങി. പ്രകാശത്തിന്നു മുമ്പായി ഒരു തീവണ്ടിപ്പാതയുടെ ഏകദേശം സമീപമെത്തി. പാതയുടെ ഇരുവശവും വമ്പിച്ച കാടായിരുന്നു. തീവണ്ടിപ്പാതയുടെ സമീപത്തുകൂടി പോയിരുന്ന ചെത്തുവഴിയിൽ കൂടിയാണു അവർ യാത്ര ചെയ്തിരുന്നതു്. ഈ പ്രദേശത്തു വണ്ടിനിർത്തി നമ്പ്യാരോടു മുമ്പു ചെയ്ത ഉപദേശത്തെ ഒന്നുകൂടി ആവർത്തിച്ചു. വാഗ്ദത്തത്തെ ലംഘിക്കുകയോ വന്നെത്തുവാൻ താമസിക്കുകയോ ചെയ്താൽ ഉണ്ടാവുന്ന വൈഷമ്യങ്ങളെ വീണ്ടും പറഞ്ഞു ധരിപ്പിച്ചു. വണ്ടിക്കൂലിക്കു 5 കയും കൊടുത്തു കണ്ണുകളുടെ കെട്ടഴിച്ചു. നമ്പ്യാർ അടുത്ത തീവണ്ടി ആപ്പീസ്സിൽ ചെന്നു തീവണ്ടി കേറി കോഴിക്കോട്ടെത്തി. അദ്ദേഹം ഉടനെ തന്റെ

ഭാൎയ്യയുടെ സഹോദരനായ കൃഷ്ണപ്പണിക്കരെ ചെന്നു കണ്ടു വിവരം ധരിപ്പിച്ചു. നെടുങ്ങാടി ബാങ്കിൽചെന്നു താൻ പലിശക്കു കൊടുത്തിട്ടുണ്ടായിരുന്ന പണത്തിൽനിന്നു 10000 ഉറുപ്പിക കറൻസിനോട്ടുകളായി വാങ്ങി അവയെ ഒരു കടലാസ്സിൽ ഭദ്രമായിച്ചുരുട്ടിക്കെട്ടി പണിക്കർ നമ്പ്യാർ പക്കൽ കൊടുത്തു. അദ്ദേഹം അതു വാങ്ങി വീണ്ടും തീവണ്ടിസ്റ്റേഷനിലേക്കുതന്നെ ചെന്നു. കാലത്തു യാത്രയാരംഭിച്ച സ്റ്റേഷനിൽതന്നെ ചെന്നിറങ്ങി. അദ്ദേഹത്തിനു ഭക്ഷണത്തിനു തീരെ രുചി ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. എങ്കിലും കുറച്ചു ഭക്ഷിച്ചു എന്നു വരുത്തി രാത്രി 2 മണിക്കു് എത്താമെന്നേററിരുന്ന കൂടിക്കാഴ്ചക്കൊരുങ്ങിയിരുന്നു. രാത്രി ഏകദേശം ഒരു മണിവരെ അദ്ദേഹമുറക്കമുപേക്ഷിച്ചിരുന്നതിന്റെ ശേഷം നിശ്ചയിക്കപ്പെട്ട സ്ഥലത്തേക്കു തിരിച്ചു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ വരവിനെ പ്രതീക്ഷിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന വേഷധാരികൾ അദ്ദേഹത്തെ കണ്ടമാത്രയിൽ അടുത്തെത്തി. നമ്പ്യാർ നോട്ടുകെട്ടെടുത്തു കൊടുക്കുവാൻ ഭാവിക്കുന്ന മുഹൂൎത്തത്തിൽ കുററിക്കാടുകളുടെ ഇടയിൽനിന്നു് ഉണങ്ങിയ ഇലകളിന്മേൽ ചവിട്ടുമ്പോൾ ഉണ്ടാകുന്ന ശബ്ദം കേൾക്കുന്നതുപോലെ അവൎക്കു തോന്നി. ആകാശത്തിൽനിന്നററു വീണതുപോലെയും വായുവേഗത്തെ അതിക്രമിക്കുന്ന ശീഘ്രഗതിയോടുകൂടിയും കാക്കാലൻ പെട്ടെന്നു കാട്ടിൽനിന്നോടിവന്നു വേഷധാരികളിൽ രണ്ടുപേരെ അയാളുടെ കയ്യിലുണ്ടായിരുന്ന ഒരു ഘനമുള്ള വടികൊണ്ടു് അടിച്ചു താഴെ വീഴ്ത്തി. അവർ രണ്ടുപേരും തലപൊക്കുവാൻ നിവൃത്തിയില്ലാതെ മോഹാലസ്യപ്പെട്ടു കിടപ്പായി. ഇതു കണ്ടു വേഷധാരികളുടെ തലവൻ തന്റെ കുപ്പായക്കീസ്സയിൽനിന്നു റിവോൾവർ എടുത്തു വെടിവെക്കുവാൻ തുടങ്ങി. ഒന്നു രണ്ടു വെടികൾ പൊട്ടിച്ചു. അവ കാക്കാലന്റെ ശരീരത്തിൽ കൊണ്ടില്ല. വീണ്ടും വെടിപൊ

ട്ടുന്നതിന്നു മുമ്പ് അവൻ വേഷധാരിയുടെ കയ്യിന്മേൽ അടിച്ചു തോക്ക ദൂരെ തെറിപ്പിച്ചു. കാക്കാലന്റെ അതെടുക്കവാൻ ഭാവിച്ചു തക്കംനോക്കി വേഷധാരി ഓട്ടവാൻ മുതിന്നു. ഇതുകണ്ടു കാക്കാലൻ അവന്റെ ഊത്തുകുഴലെടുത്ത് ഒന്നു രണ്ടു പ്രാവശ്യം ഊതി. കാട്ടകളിൽ ഒളിച്ചുനിന്നിരുന്ന പോല്ലീസ്സുകാരും സുകുമാരനും നാലുപുറത്തും നിന്നോടിവന്നു വേഷധാരിയെ പിടിച്ചു. കാര്യം വൈഷമ്യത്തിലായി എന്നു കണ്ടപ്പോൾ വേഷധാരി തന്റെ കുപ്പായക്കീസ്സയിൽ കരുതിവെച്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്ന ഒരു ചെറിയ കടലാസുപൊതിയെടുത്തു വായിലിട്ടു കടിച്ചു ചവച്ചിറക്കി. കാക്കലൻ ഇതു കാണാതിരുന്നില്ല. അവൻ ഈവിധമാലോചിച്ചു.

“യഥാകന്ദുകപാതേനോൽ പതത്യാൎയ്യഃ പതന്നപി തഥാത്വനാൎയ്യഃപതതി മൃൽപിണ്ഡപതനംയഥാ.” മേൽ വിവരിച്ച സംഭവങ്ങളെല്ലാം ക്ഷണനേരംകൊണ്ടു കഴിഞ്ഞു. നമ്പ്യാർ ഇതെല്ലാം കണ്ടു ചൈതന്യരഹിതനായി നിന്നനില്പിൽതന്നെ നിന്നു. വേഷധാരിപ്രമാണിയെപ്പിടിച്ചു ബന്ധിച്ചതിന്നു ശേഷം അടികൊണ്ടു വീണുകിടന്നിരുന്നവരുടെ ബോധക്ഷയം തീക്കുന്നതിന്നായി കാക്കാലൻ അവരുടെ ശരീരത്തിൽ തന്റെ കാലുകൊണ്ട് ഓരോ തട്ടു കൊടുത്തു. അവർ രണ്ടുപേരും ഉറക്കമുണന്ന് എഴുനീല്ക്കുന്നവരെപ്പോലെ ഉടനെ എഴുനീററുനിന്നു. പൊല്ലീസുകാർ തങ്ങളുടെ യജമാനനെ ബന്ധനസ്ഥനാക്കീട്ടുള്ളതു കണ്ട് അവക്കതിയായ വ്യസനവും പരിഭ്രമവും ഉണ്ടായി. ഇവർ രണ്ടുപേരെയും പൊല്ലീസുകാർ വിലങ്ങുകളാൽ ബന്ധിച്ചു. എല്ലാവരുംകൂടി ഭൃഗുമന്ദിരത്തിലേക്കു പുറപ്പെട്ടു. കാക്കാലൻ പൊല്ലീസുകാരിൽ ഒരാളെ വിളിച്ച് അയാളുടെ ചെകിട്ടിൽ എന്തോ ചിലതെല്ലാം മന്ത്രിച്ചു. നേരം പ്രഭാതമായപ്പോഴെക്കും അവർ അവിടെ എത്തി. പൊല്ലീ

സ്സുകാർ കാവൽക്കാരനെ വിളിച്ചു വാതിൽ തുറക്കുവാൻ പറഞ്ഞു. വേഷധാരികളുടെ ശത്രുവായ കാക്കാലൻ എത്തു വഴിക്കു പോയി എന്നാരും കണ്ടില്ല. ഇതിന്നിടക്കു വേഷധാരിതലവന്റെ ശരീരത്തിന്നു തളൎച്ചയും ക്ഷീണവും ഉണ്ടായതിനാൽ അയാൾ താഴെ വീണു കാലത്താമസം കൂടാതെ മജിസ്ത്രേട്ടിനെക്കൂട്ടിക്കൊണ്ടു വരണമെന്നും ഗോപാലപ്പണിയുടെ മേൽ ചുമത്തപ്പെട്ട കൊലപാതകക്കേസ്സു സംബന്ധമായ ചില സാരമായ സംഗതികളെക്കുറിച്ചു വായ്മൊഴി കൊടുപ്പാനുണ്ടെന്നും അതിന്നു താമസം വരുത്തുന്നപക്ഷം അധിക വിലയേറിയ തെളിവുകളെ പററി തനിക്കു യാതൊന്നും പറയുവാൻ സാധിക്കാതെ കാലധൎമ്മം പ്രാപിക്കുവാൻ ഇടവരുന്നതാണെന്നും അയാൾ പറഞ്ഞു. ഇത്തു കേട്ടു ഉടനെ മജിസ്ത്രേട്ടിനെക്കൂട്ടിക്കൊണ്ടുവരുവാൻ ഒരു പൊല്ലീസ്സുകാരനെ ഓടിച്ചു, ആ സമയം മജിസ്ത്രേട്ടു സ്ഥലത്തില്ലാതിരുന്നതിൽ അദ്ദേഹം വന്നെത്തുവാൻ കുറെ താമസം നേരിട്ടു. വേഷധാരിതലവന്നു സംസാരിപ്പാൻ തീരെ വഹിയാതായി. എങ്കിലും വല്ലാതെ പണിപ്പെട്ടു താഴെ പറയും പ്രകാരം പറഞ്ഞു. മജിസ്ത്രേട്ടു മൊഴി റിക്കാൎട്ടാക്കുവാനാരംഭിച്ചു.

വായ്മൊഴി.

"ഞാൻ കേളുണ്ണിമൂപ്പിൽനായരാണ്. ഗോപാലപ്പണിക്കർ കുററക്കാരനല്ല. എനിക്കാദികാലം മുതൽക്കുതന്നെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പേരിലുള്ള ഈൎഷ്യനിമിത്തം അദ്ദേഹത്തെ പററുമുള്ളടത്തോളം കഷ്ടപ്പെടുത്തണമെന്നു കരുതി അതിന്നുള്ള മാൎഗ്ഗമാലോചിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന കാലത്തു പരമേശ്വരൻനമ്പൂരിയെ കൊലപ്പെടുത്തിയ കേസ്സുത്ഭവിക്കുകയും അതിൽ പൊല്ലീസ്സുകാൎക്കു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ മേലിൽ സംശയം ജനിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു ഞാനറിയുകയും ചെയ്തു

എൻെറ പ്രേരണ നിമിത്തം ഇൻസ്പെക്ടർ അദ്ദേഹത്തെ
അപമാനിക്കുകയും പൊല്ലീസ്സ് ബന്തവസ്സിൽ പാർപ്പിക്കു"
,........എന്നു പറഞ്ഞപ്പോഴേയ്ക്കും മൂപ്പിൽനായർക്കു ശബ്ദം
പൊങ്ങാതെയായി. വെള്ളം വേണമെന്നാംഗ്യം കാണി
ച്ചു. ഉടനെ വെള്ളം കൊണ്ടുവന്നു കൊടുത്തു. ജലപാന
ത്താൽ നായർക്കല്പമാശ്വാസമുണ്ടായി. വീണ്ടും സംസാരി
പ്പാൻ തുടങ്ങി. "ഞാൻ വലിയ ദുഷ്ടനും പാപിയുമാണ്.
മനുഷ്യനും ദൈവവും എന്നെ വെറുക്കത്തക്ക പ്രവൃത്തികൾ
ഞാൻ ചെയ്വാൻ തുടങ്ങീട്ടനവധി കാലമായിരിക്കുന്നു. ദു
ഷ്പ്രവൃത്തികളോരോന്നു ചെയ്യാനായി എന്നെ പ്രേരിപ്പി
മദ്യപാനം, സ്ത്രീസേവ, ചൂതുകളി മുതലായ ദുര
കളാണ്. എൻെറ മനസ്സിൻെറ ചാപല്യത്തെ
വാൻ എനിക്കു ശക്തിയുണ്ടായില്ല. അത
നുസരിച്ചു ഞാനോരോന്നു പ്രവർത്തിച്ചു.
ഞാൻ പരാജിതനായി. എൻെറ
ഇതുവരെ കഷ്ടപ്പാടുകൾ അ
ഞാനിതാ മാപ്പു ചോദിക്കുന്നു"
......"ഞാൻ വിഷം ഭക്ഷിച്ചു
എന്നു പറഞ്ഞ ഉടനെ
ല്ലാപിച്ചു.

കാക്കാലൻ മുൻക്കൂട്ടി
ല്ലീസുകാർ നമ്പ്യാരേയും ശ
കേററി കോഴിക്കോട്ട ഡി
പണിക്കരുടെ
വിടെ താമ
രെയും
ഴിഞ്ഞേ
ര

ന്മാരുടെ കൈവശത്തിൽനിന്നു രക്ഷപ്പെട്ടതിൽ അവളുടെ അച്ഛനെത്രമിച്ചു സ്വഗൃഹത്തിലേക്കയച്ചതിനാലും സന്തുഷ്ടനായി ഭവിച്ച് സുകുമാരനും കോഴിക്കോട്ടേക്കു പോയി.

മുല്ലപ്പള്ളിൽനായരുടെ മൃതശരീരത്തെ വിധിപ്രകാരമടക്കം ചെയ്യേണമെന്നു കാക്കാലൻ ഏല്പിച്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്നതനുസരിച്ചു പോല്ലീസുകാർ ശവസംസ്കാരം കഴിച്ചു വിവരത്തിന് അയാളുടെ ഭവനത്തിലേക്ക് എഴുതി അയക്കുകയും ചെയ്തു.

ഇരുപത്താമദ്ധ്യായം.

വിജയഭാനു.

ഈ കഥയുടെ ആദ്യഘട്ടത്തിൽ രംഗപ്ര
സംഗതി മാന്യവായനക്കാർ വിസ്മരിച്ചി
അദ്ദേഹം സി. ഐ. ഡി. വകു
മദ്രാസ്സിൽ സമർത്ഥന്മാ
ക്കാരുടെ ദൃഷ്ടിപഥത്തിൽനി
അദ്ദേഹവും തമ്മിലുള്ള ബ
പലരും അന്വേഷിച്ചിട്ടു
തേററാണ്. അദ്ദേഹം ഈ
കൊണ്ടിരിക്കുന്ന പ്രധാന
യിൽ പ്രവേശിച്ചു കുറഞ്ഞ
സാമാന്യമായ യോഗ്യതയെ
തിന്റെ വാസന
ലമായി യാ
തേയും
ാത്മ
ർ
മി

സ്വീകരിക്കുവാൻ നിർബ്ബന്ധിതരായിട്ടുള്ള നിർദ്ദോഷികൾക്കു സ്വാതന്ത്ര്യം നൽകുന്നതിന്നും ഉതകുന്ന വിശിഷ്ടമാർഗ്ഗങ്ങളിൽ കൂടിയായിരുന്നു. അതിനാൽ അദ്ദേഹം ഈ തരത്തിലുള്ള അനവധി കേസുകൾ തുമ്പുണ്ടാക്കി സ്വല്പകാലത്തിന്നുള്ളിൽ ഖ്യാതി സമ്പാദിക്കുകയും ഉദ്യോഗവിഷയത്തിൽ ഉത്തരോത്തരം ഔന്നത്യം പ്രാപിക്കുകയും ചെയ്തു. ഈ വിഷയത്തിലുള്ള അദ്ദേഹത്തിൻെറ നൈപുണ്യം സജ്ജനങ്ങളെ സന്തോഷിപ്പിക്കുകയും ദുർജ്ജനങ്ങളെ തപിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു. സംസ്ഥാനത്തിലുണ്ടായിരുന്ന ദുഷ്ടസമൂഹത്തിന്നു ക്രമേണ ഉടവുതട്ടുവാൻ തുടങ്ങി. അതിഗൂഢമായും മറെറാരാളാലും കണ്ടുപിടിക്കുവാൻ നിവൃത്തിയില്ലാത്തവിധവും കളവ്, കൊല മുതലായ കഠിനകുററങ്ങൾ ചെയ്തു ജനതതിയുടെ കണ്ണിൽ മണ്ണുവാരയിട്ടു പച്ചപ്പരമാത്ഥികളെന്നുള്ള ഭാവത്തിൽ വത്തിച്ചിരുന്ന ദുരാത്മാക്കളുടെ ഇരിപ്പിടം ചുട്ടുതുടങ്ങിയതിനാൽ അവർ സ്വരാജ്യമുപേക്ഷിച്ച് അന്യദേശഗമനോന്മുഖന്മാരായിത്തീൎന്നു. അവരുടെ സംഖ്യ പ്രതിദിനം ചുരുങ്ങിത്തുടങ്ങി. തൻെറ സകല ആഗ്രഹങ്ങളുടേയും ഏകനിലമായ പുത്രൻെറ പ്രശംസനീയമായ പ്രവൃത്തികളെക്കുറിച്ചഭിനന്ദിച്ചു നാട്ടുകാരും വത്തമാനപത്രങ്ങളും ഐകകണ്ഠ്യേന ഘോഷിക്കുന്നതു ഗോപാലപ്പണിക്കൎക്കു കണ്ണാനന്ദകരമായ ഗാനപീയൂഷമായിരുന്നു. എന്നാൽ ഈ സുഖാനുഭവം അധികകാലം നിലനിന്നില്ല. ദുഷ്ടന്മാരുടെ വിളക്കു പിടിച്ചുവരായ ചിലർ അദ്ദേഹത്തിൻെറ തലയിൽ തീവാരിയിട്ടതിനാൽ പ്രാപഞ്ചികസുഖങ്ങളിൽ അദ്ദേഹത്തിന്നു പെട്ടെന്നു വിരക്തി തോന്നി അവയെല്ലാം അനിത്യങ്ങളാണെന്നും അത്യുൽകൃഷ്ടവും നിത്യസുഖപ്രദവുമായ മോക്ഷപ്രാപ്തിക്കായിക്കൊണ്ടു തൻെറ ജീവിതശേഷത്തെ വിനിയോഗിക്കുന്നതാണെന്നും അദ്ദേഹം ഉറച്ചു. പ്രാപഞ്ചികന്മാർക്കു മോക്ഷമാൎഗ്ഗത്തിൽ പെട്ടെന്നു പ്രവേശിക്കുന്നതു

അത്ര സുസാദ്ധ്യമല്ലായ്കയാൽ പണിക്കൎക്ക ചില സമയങ്ങളിൽ ചില വിഘ്നങ്ങൾ നേരിട്ടുകൊണ്ടിരുന്നു. എങ്കിലും സത്യസ്വരൂപനും ആൎത്തത്രാണപരായണനുമായ ജഗദീശ്വരനെ അദ്ദേഹം ബലമായി വിശ്വസിച്ചിരുന്നതിനാൽ അദ്ദേഹത്തിന്നു് അധൈൎയ്യമുണ്ടായില്ല.

ഗോപാലപ്പണിക്കരുടെ പേരിൽ പൊല്ലീസുകാരുടെ അന്ധതയാൽ ഉത്ഭവിച്ച പ്രസ്തുത കൊലപാതകക്കേസ്സിൽ പൊല്ലീസ്സിന്റെ നടവടി ശരിയാവാഞ്ഞതിനാൽ പൊല്ലീസ്സ് സൂപ്രഡെണ്ടവൎകൾക്ക് ഇൻസ്പെക്ടരുടെ മേൽ ദുരഭിപ്രായം ജനിച്ചു് ഒരവസരത്തിൽ അദ്ദേഹത്തെ ആക്ഷേപിച്ചുള്ള പ്രിയവായനക്കാർ ഓൎക്കുന്നുണ്ടായിരിക്കാം. സൂപ്രഡെണ്ടവർകൾ പുറപ്പെടുവിച്ചതു തന്റെ സ്വന്തം അഭിപ്രായം മാത്രമല്ലായിരുന്നു. തെക്കെ മലയാളത്തിലെ വൎത്തമാനപത്രങ്ങളുടെ അഭിപ്രായവുമതുതന്നെയായിരുന്നു. യോഗ്യരായ നാട്ടുകാരും ആ അഭിപ്രായക്കാരായിരുന്നു. വിദേശപത്രങ്ങളായ ഹിന്തു, സ്വദേശമിത്രൻ മുതലായ പ്രതിദിനപത്രങ്ങളുടെ സകല ലക്കങ്ങളിലും ഈ കേസ്സിനെ പററിയുള്ള ലേഖനങ്ങൾ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയിരുന്നു. വൎത്തമാനപത്രങ്ങൾമൂലവും നാട്ടിൽനിന്നു വന്ന ഒന്നു രണ്ടു് എഴുത്തുകൾമൂലവും സംഗതി മനസ്സിലായപ്പോൾ ഭാനു ഉടനെ നാട്ടിലേക്കു പുറപ്പെടുവാൻ ഒരുങ്ങി. സി. ഐ. ഡി. വകപ്പു മേലദ്ധ്യക്ഷനായ സ്പെൻസർസായ്പ് അവൎകളെ ചെന്നുകണ്ടു തന്റെ നാട്ടിൽ ഒരു വലിയ കൊലപാതകക്കേസ്സുത്ഭവിച്ചിരിക്കുന്നതായും അതിൽ പൊല്ലീസ്സിന്നു തന്റെ അച്ഛൻ ഗോപാലപ്പണിക്കരുടെ മേൽ സംശയം ജനിച്ചിട്ടുള്ളതായും അവരുടെ സംശയത്തിന്നു യാതൊരു അടിസ്ഥാനവുമില്ലെന്നും കൊല നടന്നിട്ടുള്ളതായി പൊല്ലീസ്സറിഞ്ഞു അന്വേഷണവിസ്താരം തുടങ്ങീട്ടധികദിവസമായെങ്കിലും യഥാൎത്ഥകുററക്കാരെ കണ്ടുപിടിക്കുവാൻ അവൎക്ക സാധിച്ചി

ട്ടില്ലെന്നും തന്റെ അച്ഛൻ വൎത്തിക്കുന്നതു പൊല്ലീസ്സിന്റെ അധീനത്തിലാണെന്നും ഭാനു അദ്ദേഹത്തെ അറിയിച്ചു. ഇതു കേട്ട സാധുവർകൾ അത്യന്തം വ്യസനിക്കുകയും പൊല്ലീസ്സിന്റെ ദുമ്പില്ലായ്മയെക്കുറിച്ചാക്ഷേപിക്കുകയും ചെയ്തു. ഭാനു മൂന്നു മാസത്തെ കല്പന വാങ്ങി മലയാളത്തിലേക്കു പുറപ്പെട്ടു. ഈ സംഭവത്തിനു ശേഷം ആൎയ്യമംഗലത്തുനിന്നു ഭാനുവിന്നയച്ച കത്തുകളെല്ലാം മേൽവിലാസക്കാരനെ കാണായ്കയാൽ മടങ്ങിച്ചെന്നു. ഭാനുവിന്റെ വൃത്താന്തം യാതൊന്നുമറിയാതെയായി. പലപ്രകാരേണ മനസ്സിന്നസ്വാസ്ഥ്യം സംഭവിച്ചു ദുഃഖസാഗരത്തിൽ മുഴുകിയിരുന്ന ജാനകിഅമ്മയുടെയും രുഗ്മിണിഅമ്മയുടെയും വ്യസനത്തെ ഈ സംഭവം പൂൎവ്വാധികം ബലപ്പെടുത്തി. അവർ രണ്ടുപേരുടേയും മനസ്സു കത്തുന്ന തീയ്യിൽ നെയ്യ പകൎന്നതുപോലെ പുകഞ്ഞു നീറുവാൻ തുടങ്ങി. ഈ അവസരത്തിൽ ഈ രണ്ടു മഹതികളുടേയും ഏകാവലംബനം മാധവിക്കുട്ടിയായിരുന്നു. പാലിൽ ചേൎന്ന പഞ്ചസാരപോലെ മധുരതരവും ഉഷ്ണാധിക്യത്തെ നീക്കി ശരീരത്തിനേയും മനസ്സിനേയും കുളിൎപ്പിക്കുന്ന മന്ദമാരുതനെപ്പോലെ ശീതളവുമായ അവളുടെ വാക്പടുതയും സാന്നിദ്ധ്യവും അവരുടെ വ്യസനപാരവശ്യത്തിന്നല്പമായ ശാന്തിയുണ്ടാക്കി.

ഭാനു മലയാളത്തിൽ എത്തിയതിന്നുശേഷം സ്വകാൎയ്യനിലയിൽ കൊലക്കേസ്സന്വേഷണത്തിനാരംഭിച്ചു. അദ്ദേഹം ചെയ്ത അന്വേഷണങ്ങളെല്ലാം തന്റെ യഥാൎത്ഥ ഉദ്ദേശത്തെ ഇതരന്മാൎക്കറിവാൻ കഴിയാത്തവിധവും പ്രച്ഛന്നവേഷത്തോടുകൂടിയുമായിരുന്നു. ഈ കാരണങ്ങളാലാണ് അദ്ദേഹത്തെക്കുറിച്ചിടക്കാലങ്ങളിൽ യാതൊരു വിവരവും തന്റെ സ്വന്തബന്ധുക്കളെക്കൂടി അറിയിക്കാതിരുന്നത്. അദ്ദേഹം കേളമംഗലത്തു ഗോപാലപ്പണിക്കരുടെ പുത്രനാണെന്നു വായനക്കാർ ധരിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലൊ. ഈ

കാലത്തു ഭാനുവിന്നു 24 വയസ്സു പ്രായമാണ്. അദ്ദേഹം കാഴ്ചയിൽ സുന്ദരനായിരുന്നുവെന്നു നിസ്സംശയം പറയാം. ശരീരത്തിലെ ഓരോ അവയവം പ്രത്യേകം പ്രത്യേകവും ആകപ്പാടേയും മനോഹരമായിരുന്നു. അവയുടെ ഗുരുലഘുത്വവും മാംസളത്വവും വളരെ കൃത്യമായും ശരീരത്തിന്നതിയോജിപ്പായും കാണപ്പെട്ടു. വെള്ളക്കാർ നമ്മെ കറുത്ത മനുഷ്യരെന്നു പറയുന്നുണ്ടെങ്കിലും അദ്ദേഹത്തിന്റെ നിറം രക്തപ്രസാദത്തോടുകൂടിയ വെളുപ്പായിരുന്നു. വിശാലമായ ഫാലദേശവും പ്രസരിപ്പോടുകൂടിയ നേത്രങ്ങളും അദ്ദേഹത്തിന്റെ അഗാധബുദ്ധിയേയും സൂക്ഷ്മഗ്രഹണശക്തിയേയും പ്രകാശിപ്പിച്ചു. സത്യം, ഭൂതദയ, കൃത്യനിഷ്ഠ മുതലായ വിശേഷഗുണങ്ങൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പിതൃദത്തമായ വിലയേറിയ സ്വത്തുക്കളായിരുന്നു. ഭാനുവിന്റെ ശരീരാകൃതിയേയും സ്വഭാവഗുണത്തെയുംകുറിച്ചു വിസ്തരിക്കുന്നതിന്നു പകരം ആകൃതികൊണ്ടും പ്രകൃതികൊണ്ടും അദ്ദേഹത്തിന്നു തന്റെ അച്ഛനോട് അസാമാന്യമായ സാദൃശ്യമുണ്ടെന്നു പറയുന്നതാണുത്തമം.

കേളുണ്ണിമൂപ്പിൽനായരുടെ മരണവാങ്മൊഴിയാൽ ഗോപാലപ്പണിക്കർ കുററക്കാരനല്ലെന്നു തീർച്ചപ്പെട്ടുവല്ലൊ. ഈ സംഗതിയും നമ്പ്യാരേയും ശാരദയേയും ഏതോ ഒരു കാക്കാലന്റെ സാമർത്ഥ്യത്താൽ ബന്ധനത്തിൽനിന്നു മോചിപ്പിച്ചവൃത്താന്തവും അറിഞ്ഞപ്പോൾ പോല്ലീസ്സ് ഇൻസ്പെക്ടർ ചൈതന്യമില്ലാത്ത മാംസക്കഷണത്തെപ്പോലെയായി. മൂപ്പിൽനായരുടെ ദുർബോധനയാൽ താൻ ചെയ്ത നികൃഷ്ടകൃത്യങ്ങളെക്കുറിച്ചാലോചിച്ച് അത്യന്തം വ്യസനിച്ചു. തന്നെക്കുറിച്ചു സ്വതവെതന്നെ തീരെ ബോദ്ധ്യമില്ലാത്ത തന്റെ മേലധികാരി ഈ സംഭവങ്ങളെല്ലാം കേട്ടാൽ അദ്ദേഹം ആ നിമിഷത്തിൽ തന്നെ ഉദ്യോഗത്തിൽനിന്നാട്ടിക്കളയുമെന്ന് അയാൾ തീർച്ചപ്പെടുത്തി. ഇതി

ന്നെല്ലാം കാരണം തന്റെ ദുഷ്കാലവൈഭവമാണെന്നു വിചാരിച്ചു സമാധാനിച്ചാലും സമാധാനം വരുന്നില്ല. ഏതായാലും പണിക്കരെക്കണ്ടു മാപ്പു ചോദിക്കുന്നതു് എല്ലാംകൊണ്ടും നല്ലതാണെന്നു് അയാൾ ഉറച്ചു. പിറ്റെ ദിവസം അതികാലത്തു് ഇൻസ്പെക്ടർ പണിക്കരുടെ വീട്ടിൽ എത്തി. പണിക്കരെക്കണ്ടപ്പോൾ ഇൻസ്പെക്ടർക്കു് അതിയായ പശ്ചാത്താപമുണ്ടായി. താൻ വിവേകഹീനവും ബുദ്ധിശൂന്യവുമായ പ്രവൃത്തികളാൽ നിരപരാധിയായ പണിക്കരെ കഷ്ടപ്പെടുത്തിയതോർത്തു് അസാമാന്യമായ ലജ്ജയുണ്ടായതിനാൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ മുഖത്തു നോക്കുന്നതിനുപോലും ഇൻസ്പെക്ടർക്കു ധൈര്യമുണ്ടായില്ല. ഇൻസ്പെക്ടരുടെ പരിഭ്രമവും ദയനീയാവസ്ഥയും കണ്ടപ്പോൾ അയാളെ സമാധാനിപ്പിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി പണിക്കർ താഴെ പറയുംപ്രകാരം പറഞ്ഞു:—

പണിക്കർ— "കേസ്സിന്റെ ഉത്ഭവം മുതൽ ഈ നിമിഷംവരെ എനിക്കു യാതൊരു അധൈര്യവുമുണ്ടായിട്ടില്ല. അല്പബുദ്ധികളായ മനുഷ്യരുടെ ദുരുദ്ദേശത്തോടുകൂടിയ കഠിനപ്രയത്നത്താൽ സത്യത്തെ തൽക്കാലം മറയ്ക്കുവാൻ സാധിക്കുമെങ്കിലും സർവ്വസാക്ഷിയും സത്യസ്വരൂപനുമായ ഈശ്വരൻ അവരെ അനുകൂലിക്കുന്നതല്ലെന്നും അവസാനത്തിൽ അവരെ പരാജിതരാക്കി സത്യം ജയഭേരിയോടുകൂടി പ്രകാശിക്കുമെന്നുമാണു് എന്റെ ദൃഢമായ വിശ്വാസം. അതിനാൽ പൊല്ലീസ്സുകാരുടെമേൽ എനിക്കു ശേഷം നീരസമുണ്ടായില്ല. പൊല്ലീസ്സിന്റെ പ്രവൃത്തി എന്നെ അസ്വതന്ത്രനാക്കി എന്നായിരുന്നു അവരുടെ വിശ്വാസമെങ്കിലും എന്റെ മനസ്സിന്റെ സ്വാതന്ത്ര്യത്തെ തടയുവാൻ അവർക്കു സാധിച്ചിട്ടില്ല. ഞാൻ പുറത്തിറങ്ങി സഞ്ചരിക്കുന്നതു പൊല്ലീസ്സിനു വിരോധമാണെന്നറിഞ്ഞതു മുതൽ അതിനു തുനിഞ്ഞില്ല. അന്നുമുതൽ എന്റെ ഹൃദയത്തെ ഈശ്വര

കൾ ലയിപ്പിക്കുവാൻ സാധിച്ചതിനാൽ എനിക്കു പൊല്ലീസ്സുകാരുടെ പേരിൽ സന്തോഷമാണുണ്ടായിട്ടുള്ളതു്. അവർ അപ്രകാരം ചെയ്തിട്ടില്ലെങ്കിൽ എനിക്കു് ഈ ശ്വശുരസാന്നിദ്ധ്യത്തിന്നവകാശം സിദ്ധിക്കില്ലായിരുന്നു. ഉഗ്രശാപം ഉപകാരമായിത്തീൎന്നപോലെ പൊല്ലീസ്സിന്റെ പ്രവൃത്തി എനിക്കു ഗുണകരമായിട്ടാണു കലാശിച്ചതു്."

ഇൻസ്പെക്ടർ— "നിങ്ങൾക്കു് എന്റെ പേരിൽ പരിഭവത്തിനു തക്കകാരണമുണ്ടെന്നു് എനിക്കറിയാം. എനിക്കു മാപ്പുതരണം. ഞാൻ ഒരു പരാധീനക്കാരനാണു്. ബുദ്ധിയില്ലായ്മയാൽ ചെയ്തുപോയ തെറ്റുകളെല്ലാം ക്ഷമിക്കണം."

പണിക്കർ— "ഞാൻ പറഞ്ഞതിന്റെ താല്പൎയ്യം നിങ്ങൾ ധരിച്ചില്ലെന്നുണ്ടോ? എനിക്കു യാതൊരു പരിഭവവുമില്ല. അതിനെക്കുറിച്ചു നിങ്ങൾ വ്യസനിക്കേണ്ട" എന്നു പറഞ്ഞപ്പോൾ ഇൻസ്പെക്ടരുടെ പരവശതക്കല്പം ആശ്വാസമുണ്ടായി. അതിനുശേഷം ഇൻസ്പെക്ടരുടെ മനസ്സിൽ സന്തോഷവും സമാധാനവും ഉണ്ടാകുന്നതിന്നായി സ്നേഹമാകുന്ന വിശിഷ്ടഗുണത്താൽ തന്റെ ശരീരത്തേയും പ്രവൃത്തികളേയും ഒരുപോലെ ധവളമാക്കിച്ചെയ്ത പുരാണപുരുഷകേസരിയും ആശ്രിതവത്സലനുമായ സാക്ഷാൽ ശ്രീകൃഷ്ണഭഗവാൻ സ്നേഹത്താൽ ലോകത്തെ വശീകരിച്ചതും അനന്യശരണന്മാരായ സത്തുക്കളെ തന്നെത്താൻ മറന്നു സഹായിച്ചതും മനുഷ്യർ നിൎമ്മത്സരബുദ്ധികളായന്യോന്യം സ്നേഹത്തോടുകൂടി വൎത്തിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി അദ്ദേഹം ശ്രമിച്ചതും എന്നുവേണ്ട, ലോകം നിലനില്ക്കുന്നതുതന്നെ സ്നേഹബന്ധത്താലാണെന്നു മൃഗപ്രായന്മാരായ മനുഷ്യർ പഠിപ്പാൻവേണ്ടി അദ്ദേഹം അദ്ധ്വാനിച്ചതും കഥാകഥനമാൎഗ്ഗമായി പണിക്കർ രസകരമായും സയുക്തികമായും ആവക

പ്രവൃത്തികളുടെ ഗുഢാൎത്ഥങ്ങളെ ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചും പറഞ്ഞു ഇൻസ്പെക്ടരെ സമാധാനിപ്പിച്ചു യാത്രയാക്കി.

മേൽപറഞ്ഞ സംഭവമുണ്ടായ ദിവസം ഉച്ചതിരിഞ്ഞതിന്നുശേഷം ആയുധപാണികളായ നാലു പോല്ലീസ്സുകാർ മുഹമ്മദീയരായ രണ്ടു കുററക്കാരെ വിലങ്ങുകൾവെച്ചു പോല്ലീസ്സ് സൂപ്രഡേണ്ടവൎകളുടെ വീട്ടിലേക്കു കൊണ്ടുചെന്നു. അപരിചിതന്മാരായ പോല്ലീസ്സുകാരെ കണ്ടപ്പോൾ ഇവർ രണ്ടുപേർ ആരാണെന്നും ഇവരെ എവിടെനിന്നു കൊണ്ടുവരുന്നു എന്നും എന്താവശ്യത്തിന്നായിക്കൊണ്ടുവന്നിരിക്കുന്നു എന്നും മററും സൂപ്രഡേണ്ടു പോല്ലീസ്സുകാരോടു ചോദിച്ചു. ഇതിന്നു മറുവടി പറയാതെ പോല്ലീസ്സുകാരിൽ ഒരാൾ ഒരു ലക്കോട്ടെടുത്തു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ പക്കൽകൊടുത്തു. അതിലടക്കം ചെയ്തിട്ടുണ്ടായിരുന്ന എഴുത്തെടുത്തു് അദ്ദേഹം വായിച്ചു. അതിൽ താഴെ പറയുംപ്രകാരം എഴുതിയിരുന്നു.

"പോല്ലീസുകാർ നിങ്ങളുടെ മുമ്പാകെ ഹാജരാക്കുന്ന രണ്ടു കുററക്കാരെ റങ്കൂൺപോല്ലീസ്സു കമ്മീഷണർ ഒരു എഴുത്തോടുകൂടി നാലു ദിവസം മുമ്പു് എന്റെ അടുക്കലേക്കയച്ചു. ഇവർ രണ്ടുപേരും മലയാളികളാണു്. ഇവർ മലയാളത്തിൽവെച്ചു് ഒരു കൊലപാതകവും ഒരു അപരാമോഷണവും നടത്തിയിട്ടുള്ളതായി ഈ കേസ്സന്വേഷണം ഗൂഢമായി നടത്തിയിരുന്ന എന്റെ കീഴുദ്യോഗസ്ഥൻ വിജയഭാനു അദ്ദേഹത്തെ ധരിപ്പിക്കുകയും അവരെ രണ്ടുപേരേയും പിടിച്ചു് എന്റെ അടുക്കലേക്കയപ്പാനായി അയാൾ അദ്ദേഹത്തോടു് അപേക്ഷിക്കുകയും ചെയ്തപ്രകാരം ചെയ്തിട്ടുള്ളതാണെന്നു് അദ്ദേഹം എഴുതിയിരിക്കുന്നു. അതിനാൽ നിങ്ങൾ ഇവരെ രണ്ടുപേരേയും ഏററുവാങ്ങി പോല്ലീസുകാരെ ഉടനെ മടക്കി അയക്കുമെന്നു വിശ്വസിക്കുന്നു."

എന്നു് സ്പെൻസർ.

കേരള സാഹിത്യ അക്കാദമി

സൂപ്രഡേണ്ടു് എഴുത്തു വായിച്ചവസാനിപ്പിക്കുന്നതിന്നുമുമ്പു ചെറുപ്പക്കാരനായ ഒരു മുഹമ്മദീയൻ അവിടേക്കു ചെന്നു. അവനെ കണ്ടു ഉടനെ കുററക്കാർ രണ്ടുപേരും പകച്ചുനോക്കിത്തുടങ്ങി. ഷേക്ക് ഹുസ്സൻ അവരെ സഹായിപ്പാൻ വന്നിട്ടുള്ളതായിരിക്കാമെന്നും അവർ കുടുക്കിൽ പെട്ടവിവരം അവൻമൂലം കേളുണ്ണിമൂപ്പിൽനായരെ അറിയിക്കാമെന്നും അവരന്യോന്യം പിറുപിറുത്തു. ഇതു കണ്ടപ്പോൾ ഷേക്ക് ഹുസ്സൻ അവരുടെ സമീപത്തേക്കു ചെന്നു. പോല്ലീസ്സുകാർ അവനോടു ദൂരെ പോകുവാൻ പറഞ്ഞു് ഓടിക്കുവാൻ ആരംഭിച്ചു. ഇതുകണ്ടു സൂപ്രഡേണ്ടു് അവരെ വിലക്കി കുററക്കാൎക്കു് അവനോടു വല്ലതും സംസാരിപ്പാനുണ്ടെങ്കിൽ അപ്രകാരം ചെയ്തുകൊള്ളട്ടെ എന്നാജ്ഞാപിച്ചു.

ഷേക്ക് ഹുസ്സൻ— "ങ്ങ് ഇന്നാണോ കുടുക്കിപ്പെട്ടതു്? എന്താശംഗതി?"

അബ്ദുറംകാതർ— "അള്ളാക്കറിയാം. ഞങ്ങള് ഒന്നും അറിഞ്ഞീല. രണ്ടു കൺഷ്ടേപ്രന്മാരു വന്നു പിടിച്ചു ഞങ്ങടെ പെട്ടി സോതനചെയ്തു് അതിലുണ്ടാന്ന സാതനങ്ങളെടുത്തു് ഞങ്ങ രണ്ടുപേരേയും മതിരാശിക്കു കപ്പല് കേററി. ഇന്നലെ വയ്യുമ്പാടു കോയിക്കോട്ടുന്നു വണ്ടി കേററി. ഇതാ ഇപ്പോ ഇവിടെ എത്തി. കാര്യം ഒന്നും അറിഞ്ഞൂടാ. ങ്ങ് ആ കേളുണ്ണിമൂപ്പരെ കണ്ടു ഞങ്ങളിവിടെ വന്നിട്ടുണ്ടെന്നു പറഞ്ഞാ പെരുത്തശന്തോഷം. പടച്ചോൻെറ കൃപയും നിൻെറ ശകായവും അല്ലാതെ ഞങ്ങൾക്കു് ഒരാതരല്ല്യാ. അഹമ്മതു കാക്കാക്കു് ങ്ങ് പോന്നിട്ടു പെരുത്തു വെശനണ്ടായി. ങ്ങ് എന്തേ ഓടിപോന്നു്?"

ഷേക്ക് ഹുസ്സൻ— "ഞമ്മന് ആ നാട് പിടിച്ചീല. പിന്നെ കുടീന്നു പോന്നിട്ടു പെരുത്ത ദീസായി. ബാപ്പു

നേയും അനുശന്മാരേയും കാണാഞ്ഞിട്ട് എടങ്ങാറായി. അതോണ്ടാണു ഞമ്മൻ പോന്നത്ത്."

അബ്ദുറംകാതർ— "ഏ്യ് ഞങ്ങളെ രച്ചിക്കണം. അല്ലെങ്കി ഞങ്ങ രണ്ടാളും കൊയക്കത്തിലാവും."

ഷേക്ക്ഹുസ്സൻ— "ഞമ്മനാ കയിന്ന ശകായം ചെയ്യാൻ ഞമ്മൻ ഒരുക്കാണ്."

അബ്ദുറംകാതർ—"നിന്നെ പടച്ചോൻ രച്ചിക്കും."

സൂപ്രഡേണ്ട്— "നിങ്ങറംക്കു പറയുവാനുള്ളതെല്ലാം പറഞ്ഞു കഴിഞ്ഞില്ലേ?"

അബ്ദുറംകാതർ— "ഉവ്വ്. ഏയമാനനെ! ഞങ്ങ കുഞ്ഞുകുട്ടികുഡുംബക്കാരാണ്! ഏയമാനൻെറ കൃപ വേണം."

സൂപ്രഡേണ്ട്— "ആട്ടെ. നിങ്ങളിപ്പോറം പോകുവിൻ. (പോല്ലീസുകാരരാട്) ഇതാ ഈ എഴുത്തു പോല്ലീസുസ്റ്റേഷനിൽ കൊണ്ടുപോയിക്കൊടുത്താൽ ഇവരേയും ശോധനയിൽ എടുത്തിട്ടുള്ള സാധനങ്ങളേയും അവിടെ ഏറാവുവാങ്ങി രശീതി തരും. അതു വാങ്ങി നിങ്ങറം പോയിക്കൊറംവിൻ."

പോല്ലീസുകാർ കൈ നീട്ടിവലിച്ച് ഒരു സലാംവെച്ചു കൊടുത്തു കുററക്കാരേയും കൊണ്ടുപോയി. ഷേക്ക്ഹുസ്സനും അവരെ അനുഗമിച്ചു.

ഇരുപത്തൊന്നാമദ്ധ്യായം

തടവുമുറി.

അബ്ദുറംകാതരേയും സുലേമാനേയും പോല്ലീസുസ്റ്റേഷനിൽ കൊണ്ടുചെന്നു രശീതിവാങ്ങി മദ്രാസ്സിൽനിന്നു വന്ന പോല്ലീസുകാർ അന്നുതന്നെ തിരിച്ചുപോയി. തേല

പ്പുറത്തുപരമേശ്വരൻനമ്പൂരിയെ കൊലപ്പെടുത്തി അദ്ദേഹ
ത്തിന്റെ കയ്യിലുണ്ടായിരുന്ന പണം അപഹരിച്ചതും നമ്പി
യാരേയും ശാരദയേയും തട്ടിക്കൊണ്ടുപോയതും ഇവരാണു്.
കഴിഞ്ഞ ഒരു അദ്ധ്യായത്തിൽ ഇവരെക്കുറിച്ചു സൂചിപ്പിച്ചി
ട്ടുള്ളതു വായനക്കാൎക്കു് ഓൎമ്മയുണ്ടായിരിക്കുമല്ലോ. ഇവർ
രണ്ടുപേരും കേളുണ്ണിമൂപ്പിൽനായരുടെ വിശ്വസ്തഭൃത്യന്മാ
രായിരുന്നു. ബാരിസ്റ്ററുടേയും മൂപ്പിൽനായരുടെ ഭാൎയ്യയു
ടേയും അമ്മാമൻ നാണുമേനോനും പരമേശ്വരൻനമ്പൂരിയും
തമ്മിലുണ്ടായ സിവിൽക്കേസ്സിൽ നമ്പൂരിക്കു കൊടുക്കേണ്ടു
തായിവന്ന ചമയവിലസംഖ്യ അദ്ദേഹം അനുഭവിക്കരു
തെന്നുള്ള ദുഷ്ടവിചാരത്തോടുകൂടി മൂപ്പിൽനായർ തന്റെ
സഹായികളായ അബ്ദുറഹ്മാനേയും സുലേമാനേയും വ
രുത്തി ആയതു വഴിമദ്ധ്യേവെച്ചു തട്ടിപ്പറിച്ചുകൊണ്ടുവരേ
ണമെന്നു ശട്ടംകെട്ടീട്ടുണ്ടായിരുന്നു. സംഗതിവശാൽ അദ്ദേ
ഹത്തെ കൊലപ്പെടുത്തിയല്ലാതെ ധനാപഹരണം നടത്തു
വാൻ പ്രയാസമാണെന്നു കാണുകയാൽ അവർ ശീട്ടുകൊ
ടുത്തു് അദ്ദേഹത്തെ യമലോകത്തേക്കയച്ചതാണു്. കാ
ൎയ്യം വൈഷമ്യത്തിൽ കലാശിച്ച വൃത്താന്തം മൂപ്പിൽനായർ
അറിഞ്ഞപ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിന്നു മനസ്സിന്നിളക്കമുണ്ടായി.
എങ്കിലും പോല്ലീസ്സുകാൎക്കു ഗോപാലപ്പണിക്കരുടെ പേ
രിൽ സംശയം ജനിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നുള്ള സംഗതി അദ്ദേഹത്തെ
സമാധാനിപ്പിച്ചു. ഗോപാലപ്പണിക്കരുടെമേൽ തനിക്കു
പണ്ടുകാലം മുതൽക്കുതന്നെ ഉണ്ടായിരുന്ന ഈൎഷ്യതപോ
ക്കുവാൻ ഇതു നല്ലൊരവസരമാണെന്നു മൂപ്പിൽനായർ ഉറ
ച്ചു പോല്ലീസ്സിന്റെ പിന്നിൽക്കൂടി. കുറക്കാരെ ദേശ
സഞ്ചാരത്തിന്നയച്ചു. അവരായിട്ടുള്ള എഴുത്തുകുത്തുകൾ
നടത്തുവാനും അവർ രണ്ടുപേരുടേയും പുത്രകളത്രാദികളു
ടെ ആവശ്യമറിഞ്ഞു് അവൎക്കു വേണ്ടതു കൊടുക്കുന്നതിന്നും
ആവശ്യപ്പെടുന്ന അവസരങ്ങളിലെല്ലാം തന്നെ സഹായി

കുന്നതിനും സൌകര്യംപോലെ പോല്ലീസുകാരെ ദുൎബ്ബോധന ചെയ്യുന്നതിന്നും ബാരിസ്റ്ററെ ഭീഷണിയാൽ ഭയപ്പെടുത്തി സ്വാധീനിച്ച് ആവക പ്രവൃത്തികളെ ശരിയായി ചെയ്യിപ്പിച്ചു. ബാരിസ്റ്റർ മൂപ്പിൽനായരുടെ വലയിൽ കുടുങ്ങിയതിനാൽ അദ്ദേഹത്തിന്നു നായരോട് എതിൎക്കുന്നതിന്നു ധൈൎയ്യമുണ്ടായില്ല. മൂപ്പിൽനായരുടെ അകാലമരണം അബ്ദുൽകാതരെയും സുലൈമാനേയും നിരാശ്രയരാക്കി.

ഇവരെ രണ്ടുപേരെയും പിറേറദിവസം കാലത്ത് ഒറെറപ്പാലം സബ്ബ്മജിസ്ത്രേട്ടുമുമ്പാകെ ഹാജരാക്കേണമെന്നു ശട്ടംകെട്ടീട്ടുണ്ടായിരുന്നു. കുററം നടന്നിട്ടുള്ളത് ആ മജിസ്ത്രേട്ടുകോടതിയുടെ അധികാരഅതിൎക്കകത്താകയാൽ അവരുടെ റിമാണ്ടനുവദിക്കേണ്ടത് ആ കോടതിയിൽനിന്നു വേണ്ടതാണല്ലോ. അന്നു രാത്രി ഏകദേശം 8 മണിയായപ്പോൾ നഗരം പൊല്ലീസു സബ്ബ്ഇൻസ്പെക്കടർ അടിയന്തരമായി ചില റിക്കാർട്ടുകൾ തയ്യാറാക്കുവാൻവേണ്ടി സ്റ്റേഷനിൽ ചെന്നു. കുലപാതകികൾ കിടക്കുന്ന തടവുമുറിയുടെ അടുത്തു കിടന്നിരുന്ന മേശയുടെ സമീപത്തേക്ക് ഒരു കസാല വലിച്ചുനീക്കി അതിന്മേലിരുന്ന് അങ്ങുമിങ്ങും തിരിഞ്ഞുനോക്കാതെ അയാൾ ഓരോന്ന് എഴുതിക്കൊണ്ടിരുന്നു. ഈ സമയത്ത് അബ്ദുൽകാതർ അന്ന് അവിടെനിന്നു ചാടിപ്പോകുവാനുള്ള മാൎഗ്ഗം ചിന്തിക്കുകയായിരുന്നു. ഉടനെ അവൻ അതിൽനിന്നു വിരമിച്ചു മുറിയുടെ ഇരുമ്പഴി വാതിലിന്നു സമീപത്തുവന്നു നിശ്ചേഷ്ടനായിനിന്നു. സബ്ബ്ഇൻസ്പെക്കടർ തലപൊന്തിച്ചു നോക്കിയപ്പോൾ അവനെക്കണ്ടു. അവൻ ഉടനെ അദ്ദേഹത്തോടു താഴെ പറയുംപ്രകാരം സംഭാഷണം തുടങ്ങി.

അബ്ദുൽകാതർ—"സ്വാമീ! നിങ്ങളോടെനിക്കൊരു ചെറിയ അപേക്ഷയുണ്ടായിരുന്നു. അതിന്നു കുറച്ചു സമയം അനുവദിച്ചാൽ കൊള്ളാം."

സബ്ബ് ഇൻ—"എനിക്കിപ്പോൾ സൌകയ്യമില്ല. അടിയന്തരമായ ജോലിയുണ്ട്. എടോ! 168 ഇവന്നെന്താണ് വേണ്ടതെന്നു ചോദിക്കു."

അബ്ദുൾകാതർ—"എനിക്കു വേണ്ടതു സ്വാമിയോടു രണ്ടു വാക്കു സംസാരിക്കുകയാണ്. അതല്ലാതെ വേറെ ഒന്നും വേണ്ട."

സബ്ബ് ഇൻ—(അബ്ദുൾകാതരുടെ മുഖത്തു നല്ലപോലെ നോക്കി) "നിനക്കു പറയുവാനുള്ളതെന്താണ്; കേൾക്കട്ടെ."

അബ്ദു—"സ്വാമിക്ക് എത്ര കൊല്ലത്തെ സവ്വീസ്സായി?"

സബ്ബ് ഇൻ—"നിനക്ക് അതറിഞ്ഞിട്ട് എന്താണു പ്രയോജനം?"

അബ്ദു—"കായ്യമുണ്ട്; പറയാം."

സ- ഇൻ—"12 കൊല്ലത്തെ സവ്വീസ്സായിട്ടുണ്ട്."

അബ്ദു—"ഇപ്പോൾ കിട്ടുന്ന ശമ്പളമെന്താണ്?"

സ- ഇൻ—"100 ഉറപ്പികയാണ്."

അബ്ദു—"ഇനി കേറ്റം കിട്ടുമോ?"

സ- ഇൻ—"അതു സംശയമാണ്. ഭാഗ്യംപോലെ ഇരിക്കും."

അബ്ദു—"സ്വാമി വല്ലതും സമ്പാദിച്ചിട്ടുണ്ടോ?"

സ- ഇൻ—"ഉവ്വ്. മൂന്നു പെൺകുട്ടികളേയും 5000 ഉറപ്പിക കടവും സമ്പാദിച്ചിട്ടുണ്ട്. നീ എന്തിനാണ് ഈ വക ചോദ്യങ്ങളെല്ലാം ചോദിച്ചറിയുന്നത്. നിനക്കു സമയം പോകുന്നില്ലായിരിക്കാം. ഈ കടലാസുകളെല്ലാം നാളെ കാലത്തു കോടതിയിൽ കൊടുക്കേണ്ടവയാണ്. കുറച്ചു നേരം മിണ്ടാതിരിക്ക്. ജോലി അവസാനിച്ചതിന്നുശേഷം സംസാരിക്കാം."

അബ്ദു—സ്വാമി കോഴ വാങ്ങാത്ത ഒരു ഉദ്യോഗ

കേരള സാഹിത്യ അക്കാദമി

സ്ഥനാണെന്നു ഞാൻ കേട്ടിട്ടുണ്ട്. ഈ വിധം കഷ്ടപ്പെട്ടു പണി എടുത്തു കിട്ടുന്ന സമ്പാദ്യമെന്താണ്? ഒരു നാളും തീരാത്ത കടംതന്നെ. ഇങ്ങിനെ വേലചെയ്തിട്ടു യാതൊരു പ്രയോജനവുമില്ല. യോഗ്യനാണ്; സത്യവാനാണ് എന്നു നാട്ടുകാരും മേലധികാരിമാരും ഘോഷിക്കുമായിരിക്കാം. വീട്ടിൽ ചെല്ലുന്ന സമയം ഭാര്യയും കുട്ടികളും ഓരോ സാധനങ്ങൾക്കായി ശല്യപ്പെടുത്തുമ്പോൾ അവരെ സമാധാനിപ്പിക്കുവാൻ നിങ്ങളുടെ കയ്യിൽ പണമില്ലാതെ നിങ്ങൾ കണ്ണുതുറിക്കുന്നു. ഉള്ളതെല്ലാം കൊടുത്താലും കടക്കാരെ നില നിൎത്തുവാൻ സാധിക്കുന്നില്ല. ഈ വിധം കഷ്ടപ്പെടാതെ കഴിപ്പാൻ ധാരാളം മാൎഗ്ഗങ്ങളുണ്ട്. അതുപദേശിച്ചാൽ നിങ്ങൾ ആ വഴിക്കു നടക്കുന്നതുമല്ല" എന്നു പറഞ്ഞുകൊണ്ടിരിക്കെ ഒരു മേനോൻ സബ്ബ് ഇൻസ്പെക്ടരെ അന്വേഷിച്ചവിടെ ചെന്നു "സ്വാമീ! നിങ്ങളുടെ എടവാട് ഉടനെ തീൎക്കണം. ഇനി നിൎത്തുവാൻ നിവൃത്തിയില്ല. മുതലുമില്ല; പലിശയുമില്ല എന്നായാൽ പററില്ല" എന്നു പറഞ്ഞു.

സ- ഇൻ—"ഒരു മാസത്തെ എടക്കൂടി നിങ്ങൾ എനിക്കനുവദിച്ചുതരണം. അതിന്നുള്ളിൽ ഞാൻ മുഴുവനും തീൎത്തുതരാം. എന്നെ ഇപ്പോൾ ഞെക്കിയാൽ ഞാൻ കുഴങ്ങിപ്പോകും."

മേനോൻ—"ഇനി ഒരു ദിവസത്തെ എട തരില്ല. നാളെ പതിനൊന്നുമണിക്കു കോടതിയിൽ അന്യായം ഫയലാക്കും. അതു പറയുവാനാണ് ഈ ഇരുട്ടത്തു ഞാനിങ്ങോട്ടു വന്നത്."

സ- ഇൻ—"അങ്ങിനെ പറയരുത്. നിങ്ങളെ ബുദ്ധിമുട്ടിക്കേണമെന്ന് എനിക്കു വിചാരമില്ല. അന്യന്റെ കയ്യിലിരിക്കുന്ന പണം എന്റെ കയ്യിൽ വന്നാലല്ലെ അതെടുത്തു തരുവാൻ നിവൃത്തിയുള്ളൂ. ഞാൻ പണമേല്പി

ച്ചിട്ടുണ്ടു്. ഒരു മാസമെന്നു പറഞ്ഞതു് അകന്ന അവധിയാണു്. അതിന്നുള്ളിൽതന്നെ തരാം."

മേനോൻ—"സ്വാമി! നിങ്ങളിങ്ങിനെ അവധികൾ കഴിക്കുവാൻ തുടങ്ങീട്ടു രണ്ടു കൊല്ലത്തോളമായി. ഇനി ആവക ഉരുട്ടുകളൊന്നും ചെലവാകയില്ല. നാളെ കാലത്തു പത്തുമണിക്കുള്ളിൽ മുതലും പലിശയും തീൎത്തുതരാത്തപക്ഷം നിശ്ചയമായും ഞാൻ അന്ന്യായം കൊടുക്കും" എന്നു പറഞ്ഞു് അയാൾ വേഗത്തിൽ അവിടെനിന്നു പോയി.

അബ്ദുൾകാതർ ഈ സംഭാഷണമെല്ലാം കേട്ടുംകൊണ്ടു നിന്നിരുന്നു. ഇൻസ്പെക്ടർ വിഷണ്ണനായി മേല്പോട്ടു നോക്കിയിരുപ്പായി. ഏകദേശം അരനാഴിക നേരത്തോളം അദ്ദേഹം ആ നിലയിൽതന്നെയിരുന്നു. വീണ്ടും ജോലിയാരംഭിച്ചു, പണി എടുക്കുന്നതിന്നു കയ്യും കണ്ണും മനസ്സും അദ്ദേഹം നിൎത്തിയ ദിക്കിൽ നില്ക്കുന്നില്ല. കൈ വിറച്ചുതുടങ്ങി; മനസ്സ് ചലിച്ചുതുടങ്ങി. ഇതുകണ്ടു് അബ്ദുൾകാതർ വീണ്ടും സംഭാഷണം തുടങ്ങി.

അബ്ദുൾകാതർ—"സ്വാമി! നിങ്ങളാമേന്നു് എന്തുകൊടുപ്പാനുണ്ടു്?"

സ- ഇൻ—(ദേഷ്യപ്പെട്ടവനെ നോക്കി) "നിനക്കതറിഞ്ഞിട്ടെന്താണു് കാൎയ്യം?"

അബ്ദുൾകാതർ—"കേൾക്കാലോ." (താഴ്ന്ന സ്വരത്തിൽ) "സംഖ്യ ഇത്രയാണെന്നറിഞ്ഞാൽ അതു ഞാൻ തരാം. എന്നെ വിട്ടയ......"

സ- ഇൻ—"ഛീ! കഴുത! നിന്റെ പാട്ടിൽ പോയി കിടക്കു്. ഇനി ഒരക്ഷരം ശബ്ദിച്ചാൽ ഞാൻ നിന്നെ ചുട്ടുകളയും."

അബ്ദു—"നിങ്ങളുടെ ദുഃഖം കണ്ടു മനസ്സഴിഞ്ഞു നിങ്ങൾക്കൊരു ഗുണംചെയ്താൽ കൊള്ളാമെന്നുള്ളാഗ്രഹംനിമിത്തം ചോദിച്ചതാണു്. വലിയ പച്ചപ്പരമാൎത്ഥിയായിരി

ക്കുന്നതുകൊണ്ടാണു നിങ്ങൾക്കീതരത്തിലുള്ള കഴപ്പങ്ങൾ ഉണ്ടാവുന്നതു്. ഇനി എങ്കിലും ഈ വിഡ്ഢിത്തം തോന്നാതിരുന്നാൽ നിങ്ങളും നിങ്ങളുടെ കുഡുംബങ്ങളും പിഴയ്ക്കും. ഇല്ലെങ്കിൽ ദാരിദ്ര്യത്തിൽ മുങ്ങിപ്പൊങ്ങി നീന്തുകയല്ലാതെ ഗത്യന്തരമില്ല. നിങ്ങൾ കുറച്ചു കാലവുംകൂടി ജീവിച്ചിരിക്കുമായിരിക്കാം. പെട്ടെന്നു മരിക്കുന്നതായാൽ നിങ്ങളുടെ കുഡുംബത്തിന്റെ സ്ഥിതി എന്തായിരിക്കുമെന്നു നിങ്ങൾ ആലോചിച്ചുനോക്കുവിൻ! ഇന്നത്തെ ഉദ്യോഗസ്ഥന്റെ കുഡുംബങ്ങൾ അനാഥത്ത അഗതികൾ. ആ സാധുസ്ത്രീകളും ഒന്നുമറിയാത്ത ചെറുകുട്ടികൾക്കും ഈ സങ്കടം അനുഭവിക്കാതെ കഴിയേണമെന്നു നിങ്ങളാഗ്രഹിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിൽ ഞാൻ പറയുന്നതുപോലെ ചെയ്യാനൊരുങ്ങിക്കൊൾവിൻ."

സ- ഇൻ—(ഇവൻ പറയുന്നതെല്ലാം പരമാൎത്ഥമാണെന്നും ഇതുവരെ സത്യവാനെന്ന പേരിനാൽ സിദ്ധിച്ചതായ അനുഭവം ദാരിദ്ര്യമാകയാൽ ആ നടവടി ത്യജിക്കത്തക്കതാണെന്നും വിചാരിച്ചു്) "നിന്റെ ഉപദേശമെന്താണു്?"

അബ്ദു--(സ്വാമി തന്റെ വഴിക്കു വന്നു എന്നുള്ള സന്തോഷത്താലുണ്ടായ പുഞ്ചിരിയോടുകൂടി) "നിങ്ങൾ ആ മേനോനു് എന്തു കൊടുപ്പാനുണ്ടു്?"

സ- ഇൻ—"1000 ഉറുപ്പികയോളമുണ്ടാവും."

അബ്ദു—(ധൈൎയ്യസമേതനായി) "അത്രേയുള്ളു. നാലു നാഴിക നേരത്തെ എടതരാമെങ്കിൽ സ്വാമിക്കു് 1000 പവൻ ഞാൻ കൊണ്ടുവന്നു തരാം. ഈ പട്ടണത്തിൽ പവൻ പവനായി പണം കെട്ടിവെച്ചിട്ടുള്ളവർ ധാരാളമുണ്ടു്. അവർ അതു സമ്പാദിച്ചിട്ടുള്ളതു നല്ല മാൎഗ്ഗത്തിൽ കൂടിയല്ല. അവരെ തോല്പിച്ചാൽ യാതൊരു ദോഷവുമില്ല. ആ വകക്കാരുടെ വക്കൽനിന്നു ഞാനപ്പഴപ്പോൾ അപഹരിച്ചിട്ടുള്ള വക 1000 പവൻ അടുത്ത ഒരു സ്ഥലത്തു നിക്ഷേപി

ച്ചിട്ടുണ്ട്. അതു സ്വാമിയുടെ ഇപ്പോഴത്തെ മുട്ടിലേക്കു വലിയ ഉപകാരമായിത്തീരും. നിങ്ങൾ രണ്ടുപേരെയും വിട്ടയയ്ക്കാമെങ്കിൽ ഞാൻ പോയി അതെടുത്തുകൊണ്ടുവരാം."

സ- ഇൻ—"നിന്നെ ഞാൻ വിശ്വസിക്കുന്നതല്ല. നീയൊരു കൊലപാതകി; ഒരു വലിയ പേരുകേട്ട കള്ളൻ. നിന്നെ ഞാൻ എങ്ങിനെ വിശ്വസിക്കും; ഒരിക്കലും വയ്യ. ആ മോഹം വെറുതെ."

അബ്ദ—"സ്വാമീ! ഞാൻ കള്ളനാണ്, കൊലപാതകിയുമാണ്. അതിനെക്കുറിച്ചു ഞാനെതിർക്കുന്നില്ല. നിങ്ങൾ ഇനിയൊരു നൂറാണ്ടുദ്യോഗം ഭരിച്ചാലും ആയിരം പവൻ ഒന്നിച്ചു കാണ്മാൻ നിങ്ങൾക്കു സാധിക്കുന്നതല്ല. വിശേഷിച്ച് ഈ ജയിൽമുറി അത്ര വലിയ ഉറപ്പുള്ളതല്ല, വേണമെങ്കിൽ അതിന്റെ പരീക്ഷ ഞാനിപ്പോൾ കാണിച്ചുതരാം" (എന്നു പറഞ്ഞു ഇരുമ്പഴി പിടിച്ചു വലിച്ചു വളച്ചു) "ഇതു ഭേദിച്ചു പുറത്തേക്കു പോകുവാൻ എനിക്കു സാധിക്കും."

സ- ഇൻ—"നീ എന്റെ ചോറു കളയും."

അബ്ദ—"ഇല്ല. ആ സംശയം വേണ്ട. ഈ കാര്യത്തിൽ എനിക്കൊത്താശചെയ്യുന്നവർക്കെല്ലാം തക്കതായ പ്രതിഫലം കൊടുപ്പാൻ ഞാൻ തയ്യാറാണ്. ആരും അശേഷം പേടിക്കേണ്ട. സുഖമായി കഴിഞ്ഞുകൂടുവാൻ വേണ്ടതായ ദ്രവ്യം ഞാനിപ്പോൾ കൊണ്ടുവരാം."

സ- ഇൻ— "നിന്റെ വാക്കിനെ മാത്രം പ്രമാണിച്ചു നിന്നെ വിട്ടയക്കുന്ന കാര്യം പ്രയാസമാണ്."

അബ്ദ—"ഞാൻ കള്ളനാണെങ്കിലും വാക്കു മാറുന്നവനല്ല. അത് എന്നെപ്പോലെയുള്ളവരുടെ പ്രത്യേകഗുണമാണ്. സംശയമുണ്ടെങ്കിൽ ഞാനൊരുമിച്ച് ഒരാളെ അയച്ചുകൊൾവിൻ."

സ- ഇൻ—(പണം കൊണ്ടുവന്നു തന്നാൽ അതു വാ

ഞ്ഞിയതിന്നശേഷം അവനെ തോല്പിക്കാമെന്നും ഇല്ലെങ്കിൽ കുററം പാറാവുകാരൻ കാൺസ്റ്റബിളിൻെറ തലയിൽ വലിച്ചിടാമെന്നും കരുതി) "എട്ടെ നീ പോയി വാ" എന്നു പറഞ്ഞു്, പാറാവുകാൺസ്റ്റബിൾമാരെന്തു ചെയ്യുന്നു് എന്നു നോക്കിയപ്പോൾ അവർ കുംഭകൎണ്ണനെ സേവിക്കുകയാണെന്നറിഞ്ഞു. സബ്ബ് ഇൻസ്പെക്ടർ ഉടനെ അവനെ സ്വതന്ത്രനാക്കി. അവൻ ഒരു പൊല്ലീസ്സ് കാൺസ്റ്റബിളുടെ വേഷം ധരിച്ചു വേഗത്തിൽ അവിടംവിട്ടു പോയി.

അബ്ദുൾകാതരും സുലേമാനും അതിസാമൎത്ഥ്യമുള്ള തസ്കരാഗ്രേസരന്മാരായിരുന്നതിനാൽ അവർ ഒരുവേള പോല്ലീസ്സുകാരെ തോല്പിച്ചോ ബലംപ്രയോഗിച്ചോ കാരാഗൃഹത്തിൽനിന്നു ചാടിപ്പോവാൻ ഉത്സാഹിച്ചേക്കാമെന്നുള്ള ശങ്കനിമിത്തം വിജയഭാനു പൊല്ലീസ്സ് സ്റ്റേഷൻെറ സമീപം വിട്ടുപോകാതെ വഴിവക്കത്തുള്ള ഒരു പാണ്ടികശാലയുടെ കോലായമേൽ നിസ്തബ്ധനായിരുന്നു. നേരം അൎദ്ധരാത്രിയാകുന്നതുവരെ ഭാനു ഉറക്കമൊഴിച്ചിരുന്നു. രണ്ടുമൂന്നു ദിവസംമുമ്പു മുതൽക്കുതന്നെ രാത്രികാലങ്ങളിൽ വേണ്ടതുപോലെ ഉറങ്ങുവാൻ സാധിക്കായ്കയാൽ പകുതിരാത്രി കഴിഞ്ഞപ്പോഴെക്കും അദ്ദേഹത്തിൻെറ തല ചുററിത്തുടങ്ങി. നിലത്തു രണ്ടാമുണ്ടുവിരിച്ചു തൻെറ കയ്യിലുണ്ടായിരുന്ന വടിയും തലക്കൽവെച്ചു് അല്പം വിശ്രമിക്കാമെന്നു കരുതി മലൎന്നു കിടന്നു, കിടന്നതറിയാതെ ഉറക്കത്തിൽപെട്ടു. അബ്ദുൾകാതരും സുലേമാനും ഒരുവേള ചാടി പോയേക്കാമെന്നുള്ള ശങ്കയോടുകൂടി നിദ്രയിൽ പെട്ടതിനാൽ യഥാൎത്ഥത്തിൽ അപ്രകാരം സംഭവിച്ചു എന്നു സ്വപ്നംകണ്ടു ഭാനു ഞെട്ടി എഴുന്നീററു. റോട്ടിലേക്കിറങ്ങിയപ്പോൾ ഒരാൾ ഓടിപ്പോകുന്നതു കണ്ടു. പ്രത്യേക ഉദ്ദേശമൊന്നും കൂടാതെയും മനസ്സിൻെറ പോക്കനുസരിച്ചു മാത്രവും അദ്ദേഹം അവനെ പിന്തുടൎന്നു. അവൻ പിന്നോക്കം തിരിഞ്ഞു

നോക്കാതെ കുതിച്ചുനടന്നു ഒരു വീട്ടിന്റെ പടിക്കൽ ചെന്നുനിന്നു നാലുപുറത്തേക്കും നോക്കി. ഒരുത്തരേയും കണ്ടില്ല. അയൽവക്കം നിശ്ശബ്ദമായിരുന്നു. അവൻ ഉടനെ വീട്ടിന്റെ പടി കടന്നുചെന്നു പുരയുടെ സമീപത്തു നിന്നിരുന്ന ഒരു കവുങ്ങിന്മേൽ കയറി വരാന്തയിൽ പ്രവേശിച്ചു കവുങ്ങു വരാന്തയുടെ തൂണിന്മേൽ പിടിച്ചുകെട്ടി വാതിൽ കുത്തിത്തുറന്നകത്തേക്കു കടന്നു. ഭാനുവും വരാന്തയുടെ മുകളിലേക്കു കയറി കവുങ്ങിന്റെ കെട്ടഴിച്ചുവിട്ടു് ഒരു മുക്കിൽ ചെന്നു മിണ്ടാതെനിന്നു. പതിനഞ്ചുനിമിഷം കഴിയുന്നതിന്നു മുമ്പു് ഒരു സാമാന്യം വലിയ പൊതി കക്ഷത്തിൽ ഒതുക്കിപിടിച്ചുകൊണ്ടു് അവൻ പുറത്തേക്കുവന്നു. കവുങ്ങു വലിച്ചു കെട്ടിയിരുന്ന കയർ അഴിഞ്ഞുപോയിരിക്കുന്നതായി കണ്ടു. അതിനെ എത്തിച്ചു പിടിക്കുവാൻ ശ്രമിച്ചതിൽ സാധിച്ചില്ല. താഴത്തേക്കു ചാടിക്കളയാമെന്നു കരുതി തൂണവലംബിച്ചു വരാന്തയുടെ വളരിന്മേൽ പതുങ്ങിനിന്നു. ചാടുമ്പോൾ ഉണ്ടാകുന്ന ശബ്ദം അയൽവാസികളെ ആകർഷിക്കുമോ എന്നു ശങ്കയുണ്ടായി. ചാടുവാൻ ധൈര്യമുണ്ടായില്ല. കോണിവാതിലിന്റെ ചങ്ങലക്കുററി വലിച്ചുപൊട്ടിച്ചു് അതു തുറന്നു പുറത്തേക്കു പോകാമെന്നു കരുതി അതിന്റെ സമീപത്തുചെന്നു കുററിയിന്മേൽ ഭേദ്യം തുടങ്ങി. അല്പനേരത്തെ പ്രയത്നംകൊണ്ടു അതു മുറിഞ്ഞതിനാൽ വാതിൽ തുറക്കുവാൻ സാധിച്ചു. അവൻ കോണിപ്പടിയിന്മേൽ കാലെടുത്തു വെക്കുന്നവസരത്തിൽ അവന്റെ തലയിൽ ഭാനു തന്റെ കയ്യിലുണ്ടായിരുന്ന വടികൊണ്ടു് ഒരടി കൊടുത്തു. അടിയുടെ ഊക്കുകൊണ്ടും ശത്രുവിന്റെ കയ്യിൽ പെട്ടുപോയി എന്നുള്ള ഭയംനിമിത്തവും "പഹയൻ ചതിച്ചു" എന്നു പറഞ്ഞു വേഗത്തിൽ കോണിപ്പടിയിറങ്ങുവാൻ ശ്രമിച്ചതിൽ കാലുതെററി വീഴുകയാൽ കോണിയിന്മേൽക്കൂടി ഉരുണ്ടു താഴത്തുചാടി. അടി കൊണ്ടപ്പോൾ

അവൻ പെട്ടെന്ന പുറപ്പെടുവിച്ച ശബ്ദം ഭാനുവിൻെറ കൎണ്ണരന്ധ്രങ്ങളിൽ പ്രവേശിച്ചപ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിന്നാളെ മനസ്സിലായി. "കള്ളൻ പററിച്ചു. അബ്ദുൽകാതർ ജെയിലിൽനിന്ന പുറത്തു ചാടിയല്ലൊ ദൈവമെ!" എന്നുപറഞ്ഞു വേഗത്തിൽ താഴെയിറങ്ങി നോക്കിയപ്പോൾ അവിടെ ആരെയും കണ്ടില്ല. ഉടനെ പടികടന്നു പുറത്തേക്ക ചെന്നു നോക്കി- കുറെ ദൂരത്തായി ഒരു ആൾമാററം കണ്ടു. അതിനെ ലക്ഷ്യമാക്കി ഭാനു മുമ്പോട്ടു കുതിച്ചു പാഞ്ഞു. ഏകദേശം എത്തിപ്പിടിക്കുമെന്ന കണ്ടപ്പോൾ അബ്ദുൽകാതർ പിൻതിരിഞ്ഞു റോട്ടിൽനിന്ന് ഒരുപിടി പൊടിമണൽ വാരി ഭാനുവിൻെറ മുഖത്തേക്കെറിഞ്ഞു. ഇപ്രകാരം ചെയ്താൽ ഭാനുവിൻെറ മുമ്പോട്ടുള്ള ഗതി തടയാമെന്നുള്ള അവൻെറ മുൻകരുതൽ ഫലിക്കകൊണ്ടു അവൻ ഓടി രക്ഷപ്പെടുകയും ചെയ്തു.

അബ്ദുൽകാതർ തൻെറ പിടിയിൽനിന്ന തെററി ഓടിപ്പോയതിനാൽ അധികകാലത്തോളമായി താൻ ചെയ്ത പ്രയത്നമെല്ലാം നിഷ്ഫലമായിപ്പോയി എന്നോൎത്തു ഭാനു വല്ലാതെ ദുഃഖിച്ചു എങ്കിലും ക്ഷീണമനസ്സനായി തീൎന്നില്ല അവനെ വീണ്ടും കണ്ടുപിടിച്ചു ബന്ധനസ്ഥനാക്കുന്നതുവരെ താൻ ഒഴിക്കുന്നതല്ലെന്നും അതു സാധിക്കുന്നതുവരെ താൻ സദാസമയവും അതിന്നുവേണ്ടി യത്നിക്കുന്നതാണെന്നും അദ്ദേഹം ഉറച്ചു. ഏതുവിധമാണ് അന്വേഷണം ആരംഭിക്കേണ്ടതെന്നറിയാതെ കുറച്ചുനേരം സംശയിച്ചുനിന്നു. അതിന്നുശേഷം കള്ളൻ ഓടിപ്പോയ വഴിക്ക തിരിച്ചു. കുറേ നടന്നപ്പോൾ മൂന്ന പാതകളൊന്നിച്ചുകൂടുന്ന ഒരു മുക്കൂട്ടു പെരുവഴിയിൽ എത്തി. അവിടെനിന്ന് ഏതുവഴിക്കാണു പോകേണ്ടതെന്നറിയാതെ സംശയിച്ചു നില്പായി. ഇരുട്ടിൻെറ നിബിഡതയാൽ സ്ഥലസ്വഭാവമറിയുന്നതിന്നു യാതൊരു നിവൃത്തിയുമില്ല. തൻെറ ഷട്ടിൻെറ പോക്ക

റ്റിലുണ്ടായിരുന്ന വിദ്യുദ്ദീപയഷ്ടി (Electric torch) കള ഞ്ഞി. യാതൊരു അന്തവും കാണുന്നില്ല. നടന്ന സംഭവത്തെക്കുറിച്ചു പൊല്ലീസു സൂപ്രണ്ടു് അവർകളെ ധരിപ്പിക്കുന്നതുകൊണ്ടു് ഏതായാലും ദോഷമില്ലെന്നു കരുതിയും ഇവനെ കണ്ടുപിടിക്കേണ്ടതിന്നു് ഏതുവഴിക്കാണു ശ്രമിക്കേണ്ടതു് എന്നാലോചിച്ചും ഭാനു ഉടനെ സൂപ്രണ്ടവർകളുടെ വസതിയിലേക്കു ചെന്നു. സി-ഐ. ഡി. മുദ്രയാൽ ആളെ അറിയിച്ചു കഴിഞ്ഞ സകല സംഭവങ്ങളും അദ്ദേഹത്തെ ധരിപ്പിച്ചു. അബ്ദുൾകാതരെ തിരഞ്ഞുപിടിച്ചല്ലാതെ താൻ ഇനി അദ്ദേഹത്തെ കാണ്മാൻ ചെല്ലുന്നതല്ലെന്നുള്ള ശപഥത്തോടുകൂടി ഭാനു അവിടംവിട്ടുപോയി. സൂപ്രണ്ടും ഉടനെ പൊല്ലീസുസ്റ്റേഷനിലേക്കു ചെന്നു. മേൽപറഞ്ഞ സംഭവം ഭാനുവിന്റെ മനസ്സിൽ പല ആലോചനകളെയും അങ്കുരിപ്പിച്ചു. "അബ്ദുൾകാതരുടെ കാരാഗൃഹത്തിൽനിന്നുള്ള ഗൂഢനിർഗ്ഗമനം ഒരുവേള പൊല്ലീസ്സിന്റെ ഒത്താശയോടുകൂടിയായിരിപ്പാൻ മാർഗ്ഗമുണ്ടു്. യാതൊരു പ്രകാരത്തിലും ഭേദിപ്പാൻ നിവൃത്തിയില്ലാത്ത തടവുമുറിയിൽനിന്നു മററുള്ളവരുടെ സഹായംകൂടാതെ ഓടിപ്പോകുന്നതു് ഒരുത്തനു ശക്യമാകുമോ? ഒരിക്കലും അല്ല. പൊല്ലീസുകാരെ സ്വാധീനിക്കത്തക്ക സാമർത്ഥ്യം അവന്നുണ്ടു്. മനുഷ്യർ ദ്രവ്യകാംക്ഷികളും അധർമ്മതല്പരന്മാരും ദുരാഗ്രഹികളുമാകയാൽ അവർ എന്തു ചെയ്വാനും സന്നദ്ധരായിട്ടാണു പ്രായേണ കണ്ടുവരുന്നതു്. ആ തരക്കാരെ തന്റെ പാട്ടിലാക്കുവാൻ തരം കിട്ടുമ്പോൾ അലസത ഭാവിക്കുന്നവനല്ല നമ്മുടെ അബ്ദുൾകാതർ. പൊല്ലീസുകാർ അവന്റെ പെരുട്ടിൽ പെട്ടിട്ടുണ്ടായിരിക്കണം. ദ്രവ്യം ചെയ്യാത്തതും ചെയ്യിക്കാത്തതുമായ പ്രവൃത്തികളൊന്നുംതന്നെയില്ല. പൊല്ലീസുകാർക്കു കുറേ പണം കൊടുക്കാമെന്നേററു് അബ്ദുൾകാതരു തന്റെ കൂട്ടുകാരനെ പണയംവെച്ചു

ജെയിലിൽനിന്ന ചാടിപ്പോന്നിട്ടുള്ളതായിരിപ്പാനേ അവകാശമുള്ളു. അവൻ കള്ളനാണെങ്കിലും വാക്കിന്ന വ്യവസ്ഥയുള്ളവനാണ്. അത് ഈ തരക്കാരുടെ ഒരു പ്രത്യേകഗുണമാണല്ലോ. അവന്റെ മോചനം ഈവിധമാണെങ്കിൽ അവൻ അവരോട ചെയ്തിട്ടുള്ള വാഗ്ദത്തത്തെ നിശ്ചയമായും നിറവേററാതിരിക്കയില്ല. യാദൃഛികമായുണ്ടായ സംഭവം ഹേതുവാൽ ആ പ്രവൃത്തി അവൻ നേരിട്ട ചെയ്യുമെന്ന വിചാരിപ്പാനും അവകാശമില്ല. ഇനി അതു നിറവേറുന്നത് അവന്റെ ബന്ധുക്കൾമൂലമോ മററോ ആയിരിപ്പാനേ തരമുള്ളു." എന്നും മററുമാലോചിച്ചു മുമ്പുതന്നെ തനിക്കറിവുള്ളതും അബ്ദുൾകാതരിന്റെ ബന്ധുതയിൽ പെട്ടതുമായ ഒരു മുഹമ്മദീയഗൃഹത്തിന്റെ പരിസരപ്രദേശത്തുചെന്ന ചുററിപ്പററിനിന്നു. കുറേനേരം അവിടങ്ങളിൽ സഞ്ചരിച്ചു നിരാശനായി മടങ്ങിപ്പോരുവാൻ ഭാവിച്ചപ്പോൾ ഒരാൾ ആ വീട്ടിൽനിന്ന പാതയിലേക്കിറങ്ങി പോകുന്നതുകണ്ടു. ഭാനു പ്രത്യാശയോടുകൂടി അവനെ പിന്തുടർന്നു. ഒന്നുരണ്ടു ഫർലോങ്ങ് നടന്നതിന്നശേഷം ഭാനു മുറുകിനടന്ന് അവന്റെ ഒപ്പമെത്തി. മുമ്പിൽചെന്ന തടുത്ത് "ഈ അസമയത്തു നീ എവിടേക്ക പോകുന്നു" എന്ന് ഭാനു അവനോട ചോദിച്ചു. പെട്ടെന്നുണ്ടായ ഈ സംഭവം അവനെ വല്ലാതെ അമ്പരപ്പിച്ചു. അവൻ തിരിച്ചോടുവാൻ തുടങ്ങി. ഭാനുവും അവന്റെ പിമ്പേ ഓടി. ജോനകച്ചെറുക്കൻ ഓട്ടത്തിൽ കാൽതെററി വീണതോടുകൂടി ഒരു കിലുകിലുശബ്ദമുണ്ടായി. ഭാനുവിന്റെ ദൃഷ്ടി ജോനകച്ചെറുക്കനെ വിട്ട ശബ്ദം പുറപ്പെട്ട സ്ഥലത്തു പതിച്ചു. ഈ ശബ്ദമുണ്ടാക്കിയതു ഒരു തുണിക്കെട്ടായിരുന്നു. ഭാനു വേഗത്തിൽ അതെടുത്തു. ഇതിന്നിടക്ക ചെറുക്കൻ എഴുനീററു വീണ്ടുമോടുവാൻ ഭാവിച്ചപ്പോൾ പിടിച്ചു നിറുത്തി, തുണിക്കെട്ടു

കാണിച്ച് "ഇത് അബ്ദുൾകാതരല്ലേ നിന്റെ പക്കൽ തന്നത്? നേരു പറഞ്ഞാൽ ഉപദ്രവം കൂടാതെ വേഗത്തിൽ പോകാം. ഇല്ലെങ്കിൽ നിന്റെ കഥ ഞാനിപ്പോൾ കഴിക്കും." എന്നു ഭീഷണിപ്പെടുത്തി.

ജോനകച്ചെറുക്കൻ—(തൊണ്ടയിടറിക്കൊണ്ട്) "അതേ എജമാനനേ. എന്നെ ഉപദ്രവിക്കരുത്."

ഭാനു—"അബ്ദുൾകാതർ എവിടെ?"

ജോനകച്ചെറുക്കൻ— "എനിക്കറിഞ്ഞുകൂടാ. അയാൾ ഓടിപ്പോയി."

ഭാനു—"എവിടേക്കു പോയി?"

ജോന—"നല്ല നിശ്ചയമില്ല. കടലുണ്ടിക്കു പോവാനിടയുണ്ട്."

ഇതു കേട്ട ഉടനെ ഭാനു അവനെ വിട്ടയക്കുകയും അവൻ ഓടിപ്പോവുകയും ചെയ്തു. ഭാനു തുണിക്കെട്ടഴിച്ചു നോക്കി. അതിൽ ഒരുനൂറു പവനും ഒരു ചെറിയ കടലാസ്സുകഷണവും ഉണ്ടായിരുന്നു. കടലാസ്സുതുണ്ടിൽ താഴെ പറയുംപ്രകാരമെഴുതിയിരുന്നു.

"വിചാരിച്ചതുപോലെ കാര്യം സാധിച്ചില്ല. ഞാൻ സ്വാമിയെ ഒരു കാലത്തും ചതിക്കുന്നതല്ല. ദൈവസഹായമുണ്ടെങ്കിൽ എന്റെ വാഗ്ദത്തത്തെ ഉടനെ നിറവേററുന്നതാണ്. പേർവ്യത്യാസത്തിൽ ഭ്രമിച്ചു കയ്യിൽ കിട്ടുന്നതു വിട്ടുകളയരുത്." ഇതിന്റെ സാരമെന്തെന്നു ഭാനു മനസ്സിരുത്തി ആലോചിച്ചു. ഇതിൽ സ്വാമി എന്നു പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതു സബ്ബ് ഇൻസ്പെക്ടർ സ്വാമിനാഥശാസ്ത്രിയെ ഉദ്ദേശിച്ചായിരിക്കണം. പക്ഷെ അദ്ദേഹം ഈവക പ്രവൃത്തികളിൽ തന്റെ മനസ്സിനെ പ്രവേശിപ്പിക്കുന്നാളല്ലെന്നാണു ഞാൻ ധരിച്ചിട്ടുള്ളത്. അബ്ദുൾകാതർ പുറത്തേക്കു ചാടീട്ടുള്ളത് ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ അനുമതിയോടുകൂടീട്ടായിരിക്കണമെന്നുദ്ദേശിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. മനുഷ്യർ പ്രായേണ

ധനമാകുന്ന ദൈവത്തിന്റെ കിങ്കരന്മാരായി തീൎന്നിരിക്കെ സത്യവാനായ ശാസ്ത്രി ഋണമോചനത്തിനായിക്കൊണ്ടും ദ്രവ്യസ്ഥനായാൽ കൊള്ളാമെന്നുള്ളാഗ്രഹം നിമിത്തവും അബദ്ധകാരന്മാരുടെ വലയിൽപ്പെട്ടതു് ആശ്ചര്യകരമല്ല."

"പേർവ്യത്യാസത്തിൽ ഭ്രമിച്ചു കണ്ണിൽ കിട്ടുന്നതു വിട്ടുകളയരുതു്" എന്നു് എഴുതി കാണുന്നതിനാൽ അവൻ ഇനിയും കുറെ പണം കൊടുപ്പാൻ തീൎച്ചപ്പെടുത്തീട്ടുള്ളതായി വിചാരിക്കണം. പേർ മാററുവാനും അവൻ ഒരുങ്ങീട്ടുണ്ടു്. പേർ മാററുന്നതായാൽ അതിനനുരൂപമായ വേഷവും കെട്ടേണ്ടതായി വരുമല്ലൊ. ഇല്ലെങ്കിൽ കാണികൾക്കു സംശയം ജനിപ്പാനവകാശമില്ലെ? ഏതു വഴിക്കാണു് അവൻ പോയിട്ടുള്ളതു് എന്നു് ഊഹിക്കത്തക്ക യാതൊരു ലക്ഷ്യവും കണ്മാനില്ല. അവനെ അന്വേഷിച്ചു പിടിച്ചിട്ടില്ലെങ്കിൽ എന്റെ പ്രയത്നമെല്ലാം നിഷ്ഫലമായിത്തീരും. അവൻ വേഷത്തിൽ ചില മാററങ്ങൾ വരുത്താതെ സഞ്ചരിപ്പാനവകാശമില്ല. സ്വന്തേ വേഷത്തിൽ സഞ്ചരിക്കുന്നതു് ആപത്തിനെ ക്ഷണിക്കുകയാണല്ലൊ. മുഹമ്മദീയവേഷം വെടിഞ്ഞു അന്യജാതീയനാണെന്നു ജനങ്ങളെ വിശ്വസിപ്പിക്കുവാനുദ്ദേശിക്കുന്ന ഒരാൾക്കു ഇപ്പോഴത്തെ പുതിയ പരിഷ്കാരികളെ അനുകരിച്ചു് അവരുടെ വേഷം കൈക്കൊള്ളുകയാണു് അധികമെളുപ്പം. അങ്ങിനെ ചെയ്വാനവനുദ്ദേശിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിൽ മുഹമ്മദീയരുടെ വെട്ടുതാടി കളഞ്ഞു് അൽക്ഷൌരം ചെയ്യിപ്പാനും കാതു കുത്തുവാനും മുഹമ്മദീയർ ധരിക്കുന്ന ഉടുപ്പുകൾ ത്യജിച്ചു മല്ലുമുതലായ നേരിയ വസ്ത്രങ്ങളെ ധാരണംചെയ്വാനുമിടയുണ്ടു്. ഇ൦
ക ഭേദഗതികൾ വരുത്തുവാൻ അവൻ ശ്രമിച്ചിട്ടുണ്ടോ ട ക
ന്നാണു് ഒന്നാമതായി അറിയേണ്ടതു്." മാൎഗ്ഗമല്ലേ പ്പാവു
വിധമോരോന്നാലോചിച്ചു ഭാനു പല സ്ഥലത്തും പ്പാം അ
ന്വേഷണം നടത്തിക്കൊണ്ടിരുന്നു.
ന്നിരുന്നു.

ഇരുപത്തിരണ്ടാമദ്ധ്യായം

രത്നവ്യാപാരി.

കഴിഞ്ഞ അദ്ധ്യായത്തിൽ വിവരിച്ച സംഭവങ്ങൾക്കു ശേഷം അബ്ദുൾകാദർ എങ്ങും താമസിക്കാതെ കോഴിക്കോട്ടു വിട്ടു കാൽനടയായി നേരം പുലരുന്നതിന്നുമുമ്പു കടലുണ്ടിയിൽ എത്തി. സൂര്യോദയത്തിന്നു മുമ്പുതന്നെ തന്റെ വേഷത്തിൽ ചില വ്യത്യാസങ്ങൾ വരുത്തണമെന്നു കരുതി അവൻ വഴിവക്കത്തുള്ള ഒരു ക്ഷുരകന്റെ വീട്ടിൽ ചെന്നുകേറി വാതിലിന്മേൽ മുട്ടിവിളിച്ചു. ചെറുപ്പക്കാരനായ ഒരു ക്ഷുരകൻ വാതിൽ തുറന്നു പുറത്തേക്കു വന്നു. അബ്ദുൾകാദർ ഉടനെ അവന്റെ പക്കൽ ഒരു പവൻ എടുത്തുകൊടുത്തു പ്രഭാതത്തിന്നുമുമ്പു ക്ഷൌരവും കുളിയും കഴിച്ചാൽ കൊള്ളാമെന്നാണെന്നു പറഞ്ഞു. ഒരു പവൻ കണ്ട ഉടനെ അന്നത്തെ കണി വളരെ വിശേഷമായി എന്നുറച്ചു രണ്ടാമതൊരു വാക്കിന്നിടകൊടുക്കാതെ വേഗത്തിൽ വിളക്കുവെച്ച് അവൻ തന്റെ ജോലിയിൽ പ്രവേശിച്ചു. അബ്ദുൾകാദർ പറഞ്ഞവിധം പുതിയരീതി അനുസരിച്ചു തലമുടി ഭംഗിയിൽവെട്ടി മുഖക്ഷൌരം ചെയ്തു. ക്ഷൌരം കഴിഞ്ഞതിന്നുശേഷം അബ്ദുൾകാദർ അവന്റെ കയ്യിൽ ഒരു പവൻകൂടി എടുത്തുകൊടുത്തു താൻ കുളികഴിഞ്ഞു വരുന്നതിന്നുമുമ്പ് ഒരു മല്ലുമുണ്ടും ഒരു നല്ലഷർട്ടും ഒരു വേഷ്ടിയും വാങ്ങിക്കൊണ്ടു വരുവാൻ പറഞ്ഞു. ക്ഷുരകൻ ആവക സാധനങ്ങൾ വാങ്ങുവാൻ പോയി. അ ...ൾകാദർ കുളികഴിഞ്ഞു വരുന്നതിന്നുമുമ്പു ക്ഷുരകനെ ...ിച്ച ഉടുപ്പുസാമാനങ്ങൾ അവൻ വാങ്ങിക്കൊണ്ടു വ... അബ്ദുൾകാദർ പുതിയ ഉടുപ്പുകൾ ധരിച്ചു ചന്ദനവും പൂശി അവിടെനിന്നിറങ്ങി. അന്നുതന്നെ ...ഴിയായി മദ്രാസ്സിലേക്കു പോയി. മദ്രാസ്സിൽ

എത്തിയ ഉടനെ തന്റെ വേഷം കുറേക്കൂടി പരിഷ്കരിക്കേണമെന്നു കരുതി അവൻ നല്ലതരം ഷർട്ട്, കോട്ട്, രണ്ടാമുണ്ടായി ഉപയോഗിക്കാവുന്ന പട്ടു മുതലായ ഉടുപ്പുസാമാനങ്ങളും, പച്ച, നീലം, വൈരം മുതലായ കല്ലുവെച്ച മോതിരങ്ങളും, വൈരക്കല്ലുപതിച്ച ഒരു ജോടി കടുക്കനും, ഒരു സ്വർണ്ണവാച്ചും ചങ്ങലയും മററും വാങ്ങി അവയെ പരിഷ്കൃതരീതിയിൽ ധരിച്ചു. ഈ വക വിലപിടിച്ച ആഭരണങ്ങളും വസ്ത്രാദികളും സ്വതെ കാഴ്ചക്കു കൌതുകമുള്ള അവന്റെ മുഖത്തിനു പൂർവ്വാധികം തേജസ്സുണ്ടാക്കീട്ടുണ്ടെന്ന് അവന്നു തോന്നി. തന്റെ വേഷപ്പകച്ച് അതികേമമായിട്ടുണ്ടെന്നും താൻ ഇന്നാളാണെന്നു യാതൊരാൾക്കും ഗ്രഹിപ്പാൻ കഴിയുന്നതല്ലെന്നും കണ്ണാടിയുടെ സഹായത്താൽ തന്നെത്താൻ ബോദ്ധ്യപ്പെട്ടു. ഉടനെ ഒരു ജട്കവണ്ടിയിൽ കയറി "വീക്കംസിചമ്പിൾദാസ്സ്" എന്ന രത്നവ്യാപാരിയുടെ ഷാപ്പിലേക്കു ചെന്നു താനൊരു രത്നവ്യാപാരിയാണെന്നും കുറെ രത്നങ്ങൾ ആവശ്യമുണ്ടെന്നും പറഞ്ഞു. അവിടുത്തെ ഭൃത്യന്മാർ പലതരം രത്നങ്ങളെടുത്ത് അയാളെക്കാണിച്ചു. അയാൾ വേണ്ടതരമെല്ലാമെടുത്തു വേറെവെച്ച് അവയുടെ വില എന്തെന്നു ചോദിച്ചതിൽ ആറായിരം ഉറുപ്പികയാണെന്നു ഷാപ്പുടമസ്ഥൻ മറുപടി പറഞ്ഞു. ആറായിരം ഉറുപ്പികക്കുള്ള പണമെടുത്തു കൊടുത്തു. സാമാനങ്ങളെടുത്തു പെട്ടിയിൽവെച്ചു പൂട്ടി പുറപ്പെടുവാൻ ഭാവിച്ചപ്പോൾ ഷാപ്പുടമസ്ഥൻ "സാർ നിങ്ങളുടെ പേരെന്താണ്?" എന്നു ചോദിച്ചു. "ടി. ആർ. കൃഷ്ണസ്വാമിനായഡു" എന്നയാൾ മറുപടി പറഞ്ഞു ഉടനെ 6000 ഉറുപ്പികക്കുള്ള രശീതി എഴുതി മുദ്രവെച്ച് അയാളുടെ കയ്യിൽ കൊടുക്കുകയും അയാൾ അതു വാങ്ങി മടങ്ങിപ്പോവുകയും ചെയ്തു ഷാപ്പിൽനിന്നു പുറത്തിറങ്ങിയപ്പോൾ അതിന്റെ മുററത്ത് ഒരു മോട്ടോർകാർ നിന്നിരുന്നു.

അതിൽകേറി പോകാമെന്ന വിചാരിച്ച് അയാൾ ഡ്രൈവരോടു സംസാരിക്കുന്ന മദ്ധ്യേ അടുത്ത അവസരത്തിൽ തന്നെ ബന്ധനസ്ഥനാക്കി മദ്രാസ്സിൽനിന്ന കോഴിക്കോട്ടേക്ക കൊണ്ടുപോയ പൊല്ലീസ്സുകാരിൽ ഒരാൾ വന്ന് അയാളുടെ ചുമലിന്മേൽ തൊട്ടു "താനാരാണ്" എന്ന ചോദിച്ചു. ഇതു കേട്ടുകേട്ടു എന്ന നടിക്കാതെ അയാൾ "സെൻട്രൽ സ്റ്റേഷൻ" എന്ന ഡ്രൈവരോടു പറഞ്ഞു കാറിൽ കേറുവാൻ തുടങ്ങിയപ്പോൾ പൊല്ലീസ്സുകാരൻ അയാളുടെ ചുമലിന്മേൽ കടന്നുപിടിക്കുകയും അയാൾ ഉടനെ തിരിഞ്ഞുനോക്കി കാൺസ്റ്റബിളുടെ മുഖത്തു കൈമടക്കി ഒരിടി കൊടുക്കുകയും ചെയ്തു. ഇടിയുടെ ശക്തിയാൽ പൊല്ലീസ്സുകാരന്റെ വായിൽനിന്ന രണ്ടു പല്ലുകൾ കൊഴിഞ്ഞു താഴെ വീണു. "എന്നെ അറിയാതെ കളിച്ചാൽ അതിനുള്ള സമ്മാനമിതാണ്" എന്ന പറഞ്ഞു എങ്കിലും താൻ ചെയ്തതു് അവിവേകമാണെന്നാലോചിച്ചും ആൾത്തിരക്കു കൂടുന്നതിനുമുമ്പ് അവിടംവിട്ടു പോകുവാൻവേണ്ടി കാൺസ്റ്റബിളെ സമാധാനിപ്പിക്കുന്നതിനായും അയാൾ ഒരു പവനെടുത്തു പൊല്ലീസ്സുകാരന്റെ അടുക്കലേക്കിട്ടുകൊടുത്തു കാർ ഓടിക്കുവാൻ പറഞ്ഞു. പല്ലു രണ്ടുപോയാലും പവനൊന്നു കിട്ടിയല്ലോ എന്നു വിചാരിച്ച് അതെടുത്തു കുപ്പായക്കീസ്സയിലിട്ടു പൊല്ലീസ്സുകാരൻ തന്റെ പാടുനോക്കി പോയി. കൃഷ്ണസ്വാമിനായഡു അന്നുതന്നെ മദ്രാസ്സ് വിട്ടു. പിറേറദിവസം എറണാകുളത്തെത്തി. അന്നവിടെ താമസിച്ച് അടുത്തദിവസം തീബോട്ടു കയറി വൈകുന്നേരത്തേക്ക് ആലപ്പുഴയിൽ ചെന്നുചേൎന്നു. ഒന്നു രണ്ടു ദിവസം ആ പട്ടണത്തിന്റെ നാനാഭാഗങ്ങളും ചുററിനടന്നുനോക്കി. കുറച്ചുദിവസത്തേക്ക് അവിടെത്തന്നെ താമസിക്കാമെന്ന തീൎച്ചപ്പെടുത്തി. രത്നവ്യാപാരത്തിന്ന വേണ്ടതായ ഒരു സ്ഥലവും ആഭരണങ്ങൾ പണിയുന്നതിന്ന രണ്ടു മൂന്ന

തങ്കപ്പണിക്കാരെയും ഏല്പ്പിട്ടതി രത്നവ്യാപാരമാരംഭിച്ചു.

വിജയഭാനു പൊല്ലീസ്സ് സൂപ്രണ്ടവർകളോടു ചെയ്ത ശപഥത്തെ പ്രമാണിച്ച പല സ്ഥലങ്ങളിലും ശ്രദ്ധമാനന്വേഷണം ചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്നു. ചില ഉൾനാടുകളിലെല്ലാം ചുററിസഞ്ചരിച്ച് ഒരു ദിവസം രാത്രി 9 മണിക്കശേഷം അദ്ദേഹം കടലുണ്ടിയിൽ എത്തി. പകൽ മുഴുവനും വെയിൽകൊണ്ടു നടന്നു ശരീരംമുഴുവൻ വിയർത്തിരുന്നതിനാൽ കുളിക്കേണമെന്നു കരുതി ഒരു തോർത്തുമുണ്ടു വാങ്ങുവാനായി ജൌളിപ്പീടികയന്വേഷിച്ചവിടെ എത്തുമ്പോഴക്കു കച്ചവടക്കാരൻ പീടിക അടച്ചുപോകുവാനായി തുടങ്ങുന്നതു കണ്ടു. "ഒരു അലക്കിയ തോർത്തുമുണ്ടു കിട്ടിയാൽ കൊള്ളാം" എന്നദ്ദേഹം കച്ചവടക്കാരനോടപേക്ഷിച്ചു. അതു കേട്ടു കച്ചവടക്കാരന്റെ ശമ്പളക്കാരൻ "ഇനി ഇപ്പോൾ പീടിക തുറക്കുവാൻ സാധിക്കില്ല" എന്നു പറഞ്ഞു.

വിജയഭാനു—"കിട്ടിയാൽ വലിയ ഉപകാരമായിരുന്നു. നനച്ചു കുളിക്കുവാൻ തോർത്തുമുണ്ടില്ല. അതിനാൽ ചോദിച്ചതാണ്. ദയവു ചെയ്ത് എടുത്തുതന്നാൽ സന്തോഷം."

കച്ചവടക്കാരൻ— "ഞാൻ എടുത്തുതരാം. ചിലപ്പോൾ അർദ്ധരാത്രിസമയത്തും പീടിക തുറന്നു സാമാനങ്ങൾ എടുത്തുകൊടുക്കേണ്ടതായി വരും. അപ്രകാരം ചെയ്യേണ്ടതു കച്ചവടക്കാരുടെ മുറയാണ്. കുറച്ചു ദിവസംമുമ്പു രാത്രി 4മണിസമയത്തല്ലെ ഒന്നുരണ്ടു മുണ്ടും ഒരു ഷർട്ടും വേണമെന്നു പറഞ്ഞു ഒരാൾ ഓടിവന്നതു്."

എന്നു പറഞ്ഞു പീടിക തുറന്ന് ഒരു മുണ്ടെടുത്തു കൊടുത്തു. വിജയഭാനു വിലകൊടുത്ത് അതു വാങ്ങി കുളിക്കുവാൻ പോയി.

കച്ചവടക്കാരന്റെ സംഭാഷണം ഭാനുവിന്റെ മനസ്സിൽ പതിഞ്ഞു. രാത്രി 4 മണി സമയത്തു മുണ്ടും ഷൎട്ടും വാങ്ങിയത് ഒരുവേള അബ്ദുൾകാദർ തന്നെയായിരിക്കണമെന്നും അതിന്റെ സൂക്ഷ്മമറിയേണമെന്നും കരുതി കുളിയും ഊണും കഴിച്ച് ഒരു ഹോട്ടലിന്റെ കോലായമേൽ മുണ്ടുവിരിച്ചു കിടന്നുറങ്ങി. പിറേറദിവസം കാലത്തെഴുനീററു ജൌളിപ്പീടികയിലെക്കു വീണ്ടും ചെന്നു കച്ചവടക്കാരനുമായി ഓരോ നാട്ടുവൎത്തമാനങ്ങളും കച്ചവടകാൎയ്യങ്ങളും സംസാരിച്ചുംകൊണ്ടു കുറേനേരം അവിടെ ഇരുന്നു. ഇതിന്നിടയിൽ കുറച്ചു ദിവസംമുമ്പു രാത്രി അസമയത്തു മുണ്ടും ഷൎട്ടും വാങ്ങിക്കൊണ്ടു പോയതാരെന്ന് ഉപായേന ചോദിച്ചറിഞ്ഞു. അധികനേരം പിന്നീടവിടെ താമസിക്കാതെ ക്ഷുരകന്റെ വീടന്വേഷിച്ചു ചെന്നു ക്ഷൌരത്തിന്നാരംഭിച്ചു. ക്ഷൌരം ചെയ്യുന്ന മദ്ധ്യേ ക്ഷൌരക്കാരുടെ സാധാരണ പതിവനുസരിച്ചു ക്ഷുരകൻ ഓരോ വൃത്താന്തങ്ങൾ പറയുവാനാരംഭിച്ചു. അന്യോന്യമുണ്ടായ സംഭാഷണത്തിന്നിടയിൽ ക്ഷുരകന്നു ദിവസേന എന്തു സമ്പാദ്യമുണ്ടാകുമെന്നു വിജയഭാനു അവനോടു ചോദിച്ചു "എജമാനനെപ്പോലെയുള്ളവർ വന്നാൽ തക്കതായ പ്രതിഫലം കിട്ടുന്നതൊഴികെ സാധാരണ പതിവുകാർ തരുന്ന പ്രതിഫലം ദിവസേന അരമുക്കാലുറുപ്പികയിൽ അധികമുണ്ടാവാറില്ല. ഞാൻ ജോലിചെയ്യാൻ തുടങ്ങിയതിൽപിന്നെ ഉണ്ടായിട്ടുള്ള വലിയ സമ്പാദ്യം ഒരു പവനാണ്. അതു് ഒരു ദിവസം രാത്രി ഒരാൾക്കു ക്ഷൌരം ചെയ്തതിന്ന് അയാൾ തന്ന പ്രതിഫലമാണ്" എന്നു പറഞ്ഞു. ഇതു കേട്ടപ്പോൾ ഭാനു തന്റെ ചോദ്യത്തെ തുടൎന്ന് "അതാരാണ്" എന്നു ചോദിച്ചു.

ക്ഷുരകൻ—"ആരാണെന്ന് എനിക്കറിഞ്ഞുകൂടാ. താടിയും തലയും വളൎത്തിട്ടുള്ള ഒരാളായിരുന്നു, പുതിയ

രീതി അനുസരിച്ചു തലമുടി വെട്ടി മുഖക്ഷൌരം ചെയ്യേണമെന്നായാൾ പറഞ്ഞു. ഞാൻ വളരെ വൃത്തിയായും ഭംഗിയായും ചെയ്തു. അയാൾ എനിക്കൊരു പവനെടുത്തു തന്നു. അതിന്നുശേഷം രണ്ടു മുണ്ടും ഒരു ഷർട്ടും വാങ്ങിക്കൊണ്ടു വരുവാൻ പറഞ്ഞു ഒരു പവൻകൂടി തന്നു. ഞാൻ അതുടനെ വാങ്ങിക്കൊണ്ടു വരുവാൻ പോയി. ഞാൻ മടങ്ങി വരുന്നതിന്നുമുമ്പു് അദ്ദേഹം കുളിച്ചു ധാരാളം ഭസ്മവും ചന്ദനവും പൂശി പൂജ്യനായി എന്റെ വരവുംകാത്തു നിന്നിരുന്നു. വസ്ത്രം മാറിയ ഉടനെ അയാൾ പോവുകയും ചെയ്തു."

ഭാനു—"രാത്രി ക്ഷൌരം ചെയ്വാൻ നിനക്കറിയാമോ? നീ വലിയ സമർത്ഥനാണെന്നു തോന്നുന്നു."

ക്ഷുരകൻ—"രാത്രി വിളക്കുവെച്ചു ക്ഷൌരം ചെയ്യാറുണ്ടു്. തിട്ടക്കംപോലെ എല്ലാം ചെയ്യും."

ഭാനു—"രാത്രി ക്ഷൌരം ചെയ്യിക്കത്തക്കവണ്ണം പകലൊഴിവില്ലാത്ത യോഗ്യനാരാണു്. അയാൾ എങ്ങോട്ടാണു പോയതു്? ഇത്ര ജോലിത്തിരക്കുള്ള മഹാനെ ഒന്നു കാണേണ്ടതാണു്."

ക്ഷുരകൻ—"അയാൾ തീവണ്ടികേറി പോയിട്ടില്ല. വണ്ടിവരുന്ന സമയത്തു ഞാൻ സാധാരണ സ്റ്റേഷനിൽ പോകാറുണ്ടു് അതിന്നുശേഷം അയാളെ ഈ പ്രദേശത്തെങ്ങും കണ്ടിട്ടില്ല."

ഭാനു—"എവിടെ എങ്കിലും പോട്ടെ. അയാളെ കണ്ടിട്ടു നമുക്കെന്താണു കാര്യം."

എന്നുപറഞ്ഞു് അവരുടെ സംഭാഷണം അവസാനിച്ചതോടുകൂടി ക്ഷൌരവും അവസാനിച്ചു. ക്ഷുരകന്നു് ഒരുറുപ്പിക എടുത്തുകൊടുത്തു ഭാനു അവിടെനിന്നു പോയി.

അബ്ദുൽകാതർ ഭാനുവിന്റെ കണ്ണിൽ മണ്ണുവാരിയിട്ടോടി രക്ഷപ്പെട്ടതിന്നു ശേഷം അവനെ വീണ്ടും തിരഞ്ഞു

പിടിക്കുന്നതിന്നായി താൻ ചെയ്യുന്ന ശ്രമങ്ങളിൽ തന്നെ സഹായിക്കുന്നതിന്നും ഏതെങ്കിലും സന്ദർഭത്തിൽ അന്യസഹായം വേണ്ടിവരുന്നപക്ഷം അതിന്നുംവേണ്ടി വിശ്വസ്തനും സമർത്ഥനുമായ ഒരു കൂട്ടുകാരനെക്കൂടി അയച്ചാൽ കൊള്ളാമെന്നു മേലധികാരിയോടു താൻ ആവശ്യപ്പെട്ടിരുന്നതുപ്രകാരം അദ്ദേഹം ഭാനുവിൻെറ പ്രിയമിത്രമായ പത്മനാഭമേനോനെ കോഴിക്കോട്ടെയ്ക്കു അയച്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. അയാൾ സദാസമയത്തും തീവണ്ടിയിൽ യാത്രചെയ്തു് അബ്ദുൾകാദർ തീവണ്ടിവഴിയായി പ്രയാണം ചെയ്യുന്നുണ്ടോ എന്നു ശ്രദ്ധമായന്വേഷിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. ഭാനു കടലുണ്ടിയിൽ എത്തിയതിൻെറ പിറേറ ദിവസം അയാൾ തീവണ്ടിയിൽ യാത്രചെയ്യുന്നതു യദൃച്ഛയായി അവിടെവെച്ചു കണ്ടു. ഭാനുവിനെ കണ്ട ഉടനെ അയാൾ വണ്ടിയിൽനിന്നിറങ്ങി ചാടിപ്പോയ അബ്ദുൾകാദരുടെ മുഖലക്ഷണങ്ങളും ശരീരാകൃതിയും ഉള്ളവനും വസ്ത്രാലങ്കാരാദി ആഡംബരാഘോഷത്തോടു കൂടിയവനുമായ ഒരാൾ മദ്രാസ്സിലുള്ള "വീക്കം സി ചബിൽദാസ്സ്" എന്ന രത്നവ്യാപാരിയുടെ ഷാപ്പിൽനിന്നു പുറത്തേക്കിറങ്ങിവരുന്നതു്, അവനെ മദ്രാസ്സിൽനിന്നു കോഴിക്കോട്ടെയ്ക്കു കൊണ്ടുപോയ പൊല്ലീസ്സുകാരിലൊരാൾ കണ്ടു സംശയിച്ചു് അയാളുടെ കയ്യിന്മേൽ പിടിച്ചപ്പോൾ അയാൾ കാൺസ്റ്റബിളുടെ മുഖത്തൊരിടി കൊടുത്തു കാറിൽ കേറി സെൻട്രൽ സ്റ്റേഷനിലേക്ക പോയതായും മററും ആ കാൺസ്റ്റബൾ രണ്ടു ദിവസം മുമ്പു തന്നോടു പറകയുണ്ടായി എന്നു് അദ്ദേഹത്തോടു പറഞ്ഞു.

ഭാനു—"അയാൾ എന്താവശ്യത്തിന്നാണു് ചബിൽദാസ്സിൻെറ ഷാപ്പിൽ പോയിരുന്നതു്."

പത്മനാഭമേനോൻ—"രത്നങ്ങൾ വാങ്ങുവാനായിട്ടാണു്. 6000 ഉറുപ്പിക വിലയ്ക്കുള്ള രത്നങ്ങൾ വാങ്ങി; അവരുടെ കണക്കിൽ ആ സാധനങ്ങൾ ചിലവെഴുതീട്ടുള്ളതു

ടി. ആർ. കൃഷ്ണസ്വാമിനായിഡു എന്നൊരാളുടെ പേരാണ്, രശീതികുറിയിൽ കാണുന്നതും ആ പേർ തന്നെയാണ്. ഈ സംഗതി ധരിപ്പിക്കുവാനാണു ഞാനിങ്ങോട്ടുപോന്നതു്."

ഭാനു—"അബ്ദുൾകാദർ വേഷവും പേരും മാററി സഞ്ചരിക്കുവാനിടയുണ്ട്. ഈ നായിഡുവിന്റെ വസ്ത്രാഭരണാദികളെക്കുറിച്ച് ആ പൊല്ലീസ്സുകാരനോടു വല്ല വിവരവും നിങ്ങൾ ചോദിച്ചറിഞ്ഞുവോ?"

പത്മ—"ഉവ്വ്. പൊല്ലീസുകാരൻ അയാളെ കണ്ട സമയത്തു കാതിൽ രണ്ടു വൈരക്കല്ലു കടുക്കനും കൈവിരലുകളിൽ രണ്ടു മൂന്നു കല്ലുവെച്ച മോതിരങ്ങളുമുണ്ടായിരുന്നു. നല്ല വിലപിടിച്ച ശീലയാൽ നിർമ്മിക്കപ്പെട്ട ഒരു കറുത്ത കോട്ടു ധരിച്ചിരുന്നു. സ്വർണ്ണച്ചങ്ങലയോടുകൂടിയ ഒരു വാച്ചും കുപ്പായക്കീസ്സയിലുണ്ടായിരുന്നു. അയാളുടുത്തിരുന്നതു രണ്ടായി മടക്കിയ ഒരു ചായവേഷ്ടിയാണ്. ഒരു വെളുത്ത പട്ടു തല മിക്കവാറും മൂടത്തക്കവണ്ണം രണ്ടുമൂന്നു ചുററു ചുററിക്കെട്ടി അതിന്റെ പുച്ഛം പിന്നിൽ തൂക്കിയിട്ടിരുന്നു. കയ്യിൽ ഒരു തോൽപ്പെട്ടിയുമുണ്ടായിരുന്നു."

ഭാനു—"അയാൾ പോയതു സെൻട്രൽ സ്റ്റേഷനിലേക്കു തന്നെയാണോ?"

പത്മ—"നായിഡു പോല്ലീസുകാരനെ അടിച്ചു ഉടനെ കുപ്പായക്കീസ്സയിൽ കയ്യിട്ടു ഒരു പവനെടുത്ത് അയാളുടെ അടുക്കലേക്കെറിഞ്ഞുകൊടുക്കുകയാൽ താൻ പ്രവർത്തിച്ചതു ദോഷത്വമാണെന്നു വിചാരിച്ചു പൊല്ലീസുകാരൻ പിന്നീടൊന്നും ചെയ്യാൻ തുനിഞ്ഞില്ല. നായിഡു ഡ്രൈവരോടു പറഞ്ഞതു സെൻട്രൽ സ്റ്റേഷനെന്നാണ്."

ഭാനു—"ഈ നായിഡുവിനെ നമുക്കു കണ്ടുപിടിക്കണം. അയാളുടെ മേൽ എനിക്കതിയായ സംശയം ജനിച്ചിട്ടുണ്ട്. അയാൾ വേറെ വല്ല ഷാപ്പുകളിലും പോയിട്ടുണ്ടായിരുന്നുവോ?"

പത്മ—"ഉവ്വ്. അയാൾ മോതിരങ്ങളും കടുക്കനും മററും വാങ്ങിയതു പി. ഓർ. ബ്രൗൺഡ് സൺസ് കമ്പനിയിൽനിന്നാണ്. കുപ്പായം വേഷ്ടി മുതലായവ വാങ്ങിയതു എം. വി. കണ്ണയ്യാ ചെട്ടിയുടെ ഷാപ്പിൽനിന്നാണ്. അതു ഞാനന്വേഷിച്ചറിഞ്ഞു. അവരുടെ കണക്കുകളിലും ഇതേ പേരിൽതന്നെയാണ് ചിലവുകാണുന്നതു്."

ഭാനു—"മോട്ടോർകാർ ഡ്രൈവറാരാണെന്നന്വേഷിച്ചുവോ?"

പത്മ—"ഉവ്വ്. അയാൾ മദ്രാസ്സിൽ സ്ഥിരതാമസക്കാരനാണെന്നു തോന്നുന്നില്ല. കാറിന്റെ നമ്പ്ര് എത്ര എന്നു പൊല്ലീസുകാരൻ നോക്കീട്ടുണ്ടായിരുന്നില്ല. ഒരു പുതിയ കാറാണെന്നു മാത്രമേ അയാൾക്കു പറയുവാൻ സാധിച്ചുള്ളൂ. കാറിന്റെ നമ്പ്രറിയാത്തതിനാൽ ആ വഴിക്കന്വേഷിപ്പാൻ സാധിച്ചില്ല."

ഭാനു—"ബായിഡു സെൻട്രൽ സ്റ്റേഷനിലേക്കാണ് യഥാർത്ഥത്തിൽ അയാൾ പോയതെങ്കിൽ മദ്രാസ്സിൽനിന്നാ സമയത്തു പുറപ്പെടുന്ന വണ്ടിയിൽതന്നെ കേറി പോകുവാനിടയുണ്ട്. ആ സമയത്തവിടെനിന്നു പുറപ്പെടുന്ന വണ്ടി എങ്ങോട്ടുള്ളതായിരുന്നുവെന്നറിയേണം."

പത്മ—"ആ സമയത്തുള്ള വണ്ടി വൈകുന്നേരം മദ്രാസ്സിൽനിന്നു പുറപ്പെടുന്ന മെയിൽവണ്ടിയാണ്."

ഭാനു—"ആ വണ്ടിയിൽ യാത്രചെയ്തിരുന്ന സ്പെൻസർ കമ്പനിക്കാരുടെ ഏജന്റ്, ടിക്കററു പരിശോധകൻ, ഗാർഡ്, പൊല്ലീസുകാർ മുതലായവരോടു ചോദിച്ചാൽ ഇയ്യാളെ കണ്ടതായോ മറേറാ വല്ല തുമ്പുമുണ്ടാകുന്നുണ്ടോ എന്നു നോക്കണം. അതല്ലാതെ ഇയ്യാളെ കാലതാമസംകൂടാതെ കണ്ടുപിടിക്കുവാൻ മറെറാരു മാർഗ്ഗവുമുള്ളതായി കാണുന്നില്ല. 'രത്നങ്ങൾ വാങ്ങീട്ടുള്ളതു രത്നവ്യാപാരം തുടങ്ങുവാനുള്ള ഉദ്ദേശത്തോടുകൂടിയായിരിക്കണം.

വ്യാപാരത്തിന്നു തീൎച്ചയാക്കീട്ടുള്ള സ്ഥലം ഏതെന്നറിയുവാൻ ഞങ്ങൾ ക്ലേശമായും കാണുന്നു."

ഇപ്രകാരമാലോചിച്ച് അവർ രണ്ടുപേരും അവരുടെ അന്വേഷണത്തെ ആ വഴിക്കു തിരിച്ചു. നായിഡു മദ്രാസ്സിൽനിന്നു പുറപ്പെട്ടതായി തീൎച്ചപ്പെടുത്തപ്പെട്ട തീവണ്ടിയിൽ ആ ദിവസം സഞ്ചരിച്ചിരുന്ന റെയിൽവെ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരോടും പോലീസുകാരോടും ചോദിച്ചതിൽ നായിഡുവിനെക്കുറിച്ച് യാതൊരു വിവരവും പറവാൻ അവൎക്കു സാധിച്ചില്ല. അന്നു മദ്രാസ്സ് സെൻട്രൽ സ്റ്റേഷനിൽനിന്നു 2-ാംക്ലാസ്സ് ടിക്കററ് ഏതെല്ലാം സ്ഥലങ്ങളിലേക്കു കൊടുത്തിട്ടുണ്ടായിരുന്നുവെന്നു പരിശോധിച്ചതിൽ മിക്കവാറും ടിക്കററുകൾ കോഴിക്കോട്, തലശ്ശേരി, മംഗലാപുരം, പോത്തന്നൂർ മുതലായ സ്ഥലങ്ങളിലേക്കാണെന്നു കാണപ്പെട്ടു. എറണാകുളത്തേക്കും ഒരു ടിക്കററു വിററിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. മുമ്പുപറഞ്ഞ മൂന്നു സ്ഥലങ്ങളിലേക്കും അബ്ദുൾകാദർ പോകുവാൻ സംഗതിയില്ലാതിരുന്നതിനാൽ അവരുടെ അന്വേഷണം ശേഷം സ്ഥലങ്ങളിൽമതി എന്നു തീൎച്ചപ്പെടുത്തി. അതിന്നാരംഭിക്കുന്നതിന്നു മുമ്പു സ്പെൻസർ കമ്പനിക്കാരുടെ സോഡാ, ലെമണേഡ് മുതലായ പാനീയസാധനങ്ങൾ വണ്ടികൾതോറും കൊണ്ടുനടന്നു വില്ക്കുന്ന കമ്പനിഉദ്യോഗസ്ഥരെക്കൂടി കണ്ടു ചോദിക്കാമെന്ന് അവരുദ്ദേശിച്ചു. പ്രസ്തുതദിവസം ഈവക സാധനങ്ങൾ വിററിരുന്നത് ഒരു മലയാളിയായിരുന്നു. നായിഡുവിന്റെ ഉടുപ്പ്, നിറം, ശരീരാകൃതി മുതലായവയെക്കുറിച്ചു പറഞ്ഞ് അയാളെ മനസ്സിലാക്കി. ആവക ലക്ഷണങ്ങളോടുകൂടിയ ഒരാളെ കാണുകയോ അയാൾക്കു വല്ലസാധനങ്ങളും വില്ക്കുകയോ ചെയ്യുകയുണ്ടായോ എന്നു ചോദിച്ചപ്പോൾ ആ തരത്തിൽ ഒരാളെ ജോലാൎപ്പേട്ടസ്റ്റേഷനിൽവെച്ചു 2-ാംക്ലാസ്സ വണ്ടിയിൽ കണ്ടതായും അയാൾക്കു ഒരു കപ്പു ലയിംജ്ജ്യൂസ്സും ഒരു

അപ്പവും വിററതായും പറഞ്ഞതിന്നു പുറമെ ആ മനുഷ്യൻ കാഴ്ചയിൽ ഒരു ഹിന്തുവാണെന്നു തനിക്കു തോന്നി എങ്കിലും ഹിന്തുക്കൾ സാധാരണ ചെയ്യുന്നവിധം അപ്പത്തെ കൈകൊണ്ടു പൊട്ടിച്ചതിന്നാതെ കടിച്ചുമുറിച്ചു തിന്നിരുന്നതിനാലും വിശേഷിച്ചു കാതുകുത്തിയ ദ്വാരങ്ങളിൽ കരത്തുള്ളി ഇല്ലാഞ്ഞിരുന്നതിനാലും അയാൾ സ്വതെ ഒരു ഹിന്തുവാണെന്നൊ അയാളുടെ വേഷം കൃത്രിമമല്ലെന്നൊ വിചാരിപ്പാനവകാശമുണ്ടായിരുന്നില്ലെന്നും അയാൾ അവരോടു പറഞ്ഞു. ഈ വിവരം ഗ്രഹിച്ചു ഉടനെ അവർ എറണാകുളത്തേക്കു പുറപ്പെട്ടു. എറണാകുളത്തെ അന്വേഷണത്തിൽ നായിഡു തീബോട്ടുവഴിയായി ആലപ്പുഴക്കു പോയിട്ടുണ്ടെന്നറിവു കിട്ടി. അവരും ഉടനെ ആലപ്പുഴക്കു പോയി. തീബോട്ടുവഴിയായി നായിഡു വേറെ എങ്ങും പോയിട്ടില്ലെന്നു ബോട്ടുടമസ്ഥന്മാർ ഖണ്ഡിതമായി പറഞ്ഞതിനാൽ അവർ സന്തോഷിച്ചു. ആ പട്ടണത്തിലുള്ള സകല പ്രദേശത്തും അഹോരാത്രം ഗൂഢമായന്വേഷിപ്പാനുത്സാഹിച്ചു. ഈവിധം സഞ്ചരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കെ പുതിയതായി ഏൎപ്പെടുത്തപ്പെട്ട ഒരു രത്നവ്യാപാരശാല വിജയഭാനുവിന്റെ ദൃഷ്ടിക്കു വിഷയീഭവിച്ചു. വ്യാപാരസ്ഥലം ജനബാഹുല്യമുള്ള ഒരു വീഥിയിൽ പുതുതായി നിൎമ്മിക്കപ്പെട്ടിരുന്ന ഒരു കെട്ടിടമായിരുന്നു. അതിന്റെ മുൻവശത്തുള്ള പൂമുഖത്തിൽ അഞ്ചാറു തങ്കവേലക്കാർ ഇരുന്നു വേലചെയ്തിരുന്നു. മലയാളികളും തമിഴരും ഉപയോഗിക്കുന്ന തരത്തിലുള്ള കല്ലുപതിച്ചാഭരണങ്ങളും നവീനസമ്പ്രദായത്തിൽ ഉണ്ടാക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള ചങ്ങലകൾ, വളകൾ, കൊലുസുകൾ മുതലായ സ്വൎണ്ണാഭരണങ്ങളും ഒന്നുരണ്ടു ചില്ലലമാറികൾ നിറച്ചു വ്യാപാരശാലക്കു ഒരു അലങ്കാരമായി തോന്നത്തക്കവിധം ഭംഗിയായി നിരത്തിവെച്ചിരുന്നു. ഇതു കണ്ടപ്പോൾ ഭാനു അവിടേക്കു ചെന്നു ഒന്നുരണ്ടുതരം

ആഭരണങ്ങളുടെ വില ചോദിച്ചു. തൽസമയം പൊൻപണിക്കാർ മാത്രമേ അവിടെ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളു. ഉടമസ്ഥൻ പുറത്തു് എവിടെയോ പോയിരിക്കുന്നുവെന്നും അദ്ദേഹം വന്നല്ലാതെ സൂക്ഷ്മവില പറയുവാൻ സാധിക്കുന്നതല്ലെന്നും അവർ പറഞ്ഞു. ഉടമസ്ഥൻ ആരെന്നു ഭാനു അവരോടു ചോദിച്ചു. മദ്രാസ്സുകാരൻ ടി. ആർ. കൃഷ്ണസ്വാമി നായിഡുവാണെന്നു് അവർ മറുപടി പറഞ്ഞു. പിന്നീടു വരാമെന്നു പറഞ്ഞു് അദ്ദേഹം അവിടെനിന്നു തിരിച്ചു. പലകുറിയും ആ വ്യാപാരിയെ കാണുവാൻവേണ്ടി അദ്ദേഹം അവിടെ ചെന്നിട്ടും അയാളെ നേരിട്ടു കാണുവാൻ സാധിച്ചില്ല. ചെല്ലുന്ന സമയത്തെല്ലാം അയാൾ അവിടെ ഇല്ലെന്നായിരുന്നു വേലക്കാരുടെ മറുപടി. രണ്ടുനാലു ദിവസം കഴിഞ്ഞതിന്നുശേഷം ഭാനു വീണ്ടും അവിടേക്കു ചെന്നു. അപ്പോൾ അവിടുത്തെ വേലക്കാർ പറഞ്ഞതു വ്യാപാരി ഒരു അടിയന്തരകാര്യമായി മദ്രാസ്സിലേക്കു പോയിരിക്കുന്നു എന്നായിരുന്നു. വ്യാപാരിയെ നേരിട്ടു കാണ്മാൻ സാധിക്കായ്കയാൽ അയാളെപ്പററി അദ്ദേഹത്തിന്നു തോന്നീട്ടുണ്ടായിരുന്ന സംശയനിവൃത്തി വരുത്തുവാൻ വഹിയാതെ അദ്ദേഹം അക്ഷമനായിത്തീർന്നു. മടങ്ങിപ്പോരുന്ന മാർഗ്ഗമദ്ധ്യേ ഭാനു തന്റെ സ്നേഹിതനെ കണ്ടെത്തി. അയാളുടെ അന്വേഷണങ്ങളെല്ലാം പട്ടണത്തിന്റെ പരിസരങ്ങളിലായിരുന്നു. പട്ടണം വിട്ടധികമകലമല്ലാത്തതും ജനബാഹുല്യം കുറഞ്ഞതുമായ ഒരു പ്രദേശത്തു് ഒരു ചെറുഭവനത്തിൽ പുരുഷസഹായമില്ലാതെ ഒരു മുഹമ്മദീയയുവതിയും രണ്ടു കുട്ടികളും താമസിക്കുന്നുണ്ടെന്നും അവരവിടെ താമസം തുടങ്ങീട്ടു 8-10 ദിവസമേ ആയിട്ടുള്ളു എന്നും രാത്രിസമയങ്ങളിൽ ഒരുത്തൻ പതിവായി അവിടെ ചെന്നു പുലരുന്നതിന്നുമുമ്പു മടങ്ങിപ്പോരുന്നുണ്ടെന്നും അതാരാണെന്നറിയേണ്ടതാണെന്നും അയാൾ ഭാനുവിനോടു പറഞ്ഞു.

ഇതു കേട്ടപ്പോൾ അന്നുതന്നെ അതിന്നായി യത്നിക്കേണമെന്നു ഭാനു മറുപടി പറഞ്ഞു. നേരം രാത്രിയാകുവാൻവേണ്ടി അവർ രണ്ടുപേരും കാത്തിരുന്നു. രാത്രി പത്തുമണിക്കുശേഷം അവർ തങ്ങളുടെ വാസസ്ഥലത്തുനിന്നു പുറത്തേക്കിറങ്ങി മേൽപറയപ്പെട്ട മുഹമ്മീദയസ്ത്രീ താമസിക്കുന്ന വീട്ടിന്റെ സമീപത്തു ചെന്നൊളിച്ചിരുന്നു കുറച്ചു കഴിഞ്ഞപ്പോഴേക്കും അവരുദ്ദേശിച്ചിരുന്നാളുടെ വരവുകണ്ടു. അയാൾ വാതിലിന്റെ സമീപത്തുചെന്നു മുട്ടി ശബ്ദമുണ്ടാക്കിയ ഉടനെ വാതിൽ തുറക്കുകയും അയാൾ വീട്ടിന്നുള്ളിൽ പ്രവേശിക്കുകയും ചെയ്തു. ഭാനുവും പത്മനാഭമേനവനും അവരുടെ സ്ഥാനങ്ങൾ വിട്ടു പുരയുടെ സമീപത്തു ചെന്നു ചെവിയോർത്തു നിന്നു. അതിന്നകത്തുനിന്നു കേട്ടതായ സംഭാഷണം ഭാനുവിന്റെ സംശയത്തെ പൂർവ്വാധികം ബലപ്പെടുത്തി. എങ്കിലും അവളെ നേരിട്ടുകാണാതെ എന്തെങ്കിലും പ്രവർത്തിച്ചാൽ അതു് അവിവേകമായി തീർന്നാലോ എന്നു ശങ്കിച്ചു് അയാൾ അവിടംവിട്ടു പോകുവാൻവേണ്ടി പുറത്തേക്കു വരുന്നതുവരെ അവിടെത്തന്നെ കാത്തിരിക്കേണമെന്നു നിശ്ചയിച്ചു് അവരിരുവരും വഴിവക്കത്തുണ്ടായിരുന്ന ഓരോ മരച്ചുവട്ടിൽ ഒളിച്ചിരുന്നു. 10-12 നാഴിക നേരത്തോളം അവർ കാത്തു. വീട്ടിന്നുള്ളിൽ പ്രവേശിച്ചവൻ തന്റെ കൃത്യസമയത്തു് അവിടെനിന്നു പുറപ്പെട്ടു. ഭാനു ഒളിച്ചുനിന്നിരുന്നതിന്നു സമീപത്തുള്ള വഴിയിൽക്കൂടി അയാൾ നടന്നു. അയാളുടെ വരവിനെ പ്രതീക്ഷിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നവർ അയാളെ അറിയാതെ പിന്തുടർന്നു. കുറെ നടന്നശേഷം അയാൾ ദൃഷ്ടിയിൽനിന്നു മറഞ്ഞുപോകാത്തവിധം അയാളെ വിടാതെ അനുഗമിപ്പാൻ തന്റെ സ്നേഹിതനെ ഏല്പിച്ചു ഭാനു ഒരു കുറുക്കുവഴിയായി തന്റെ വ്യാപാരിയുടെ വ്യാപാരസ്ഥലത്തിന്നു സമീപത്തു ചെന്നു ഒളിച്ചുനിന്നു. അധികതാമസം കൂടാതെ

ഒരാൾ വ്യാപാരശാല തുറന്നു അതിന്നുള്ളിൽ പ്രവേശിച്ചു വാതിലടക്കുന്നതു കാണപ്പെട്ടു. അയാളുടെ പുറകെ പത്മനാഭമേനവനും വന്നെത്തി. ഭാനു റോട്ടിലേക്കിറങ്ങിവന്നു, "കുറച്ചുദിവസങ്ങളായി നാം അന്വേഷിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന കൊലപാതകിയും കാട്ടുകള്ളനുമായ അബ്ദുൾകാതർ ഈ രത്നവ്യാപാരിയായ കൃഷ്ണസ്വാമിനായിഡുവാണു്. ഇനി കാലതാമസം കൂടാതെ അവനെ പിടിക്കേണ്ടതാകുന്നു. നാളെ രാത്രി നിശ്ചയമായും അവനെ അറസ്റ്റു ചെയ്യണം." എന്നു പറഞ്ഞുകൊണ്ടു് അവർ അവരുടെ വാസസ്ഥലത്തേക്കു പോയി. പിറേറ ദിവസം രാത്രി അബ്ദുൾകാതരെ പിടിക്കുന്നതിന്നും പിടി കിട്ടിയാൽ ഉടനെ കോഴിക്കോട്ടേക്കു കൊണ്ടുപോകുന്നതിന്നും വേണ്ടതായ സകല ഒരുക്കങ്ങളും ചെയ്തു ഭാനുവും അയാളുടെ ചങ്ങാതിയും തലേ ദിവസം രാത്രി ഒളിച്ചിരുന്ന മരച്ചുവട്ടിൽ ചെന്നു നിശ്ശബ്ദമായി നിന്നു. നായിഡുവേഷംധരിച്ച അബ്ദുൾകാതർ പതിവുപോലെ പ്രഭാതത്തിന്നുമുമ്പെ എഴുനീററു മടങ്ങിവരുന്ന സമയം മുൻപ്രസ്താവിച്ചിട്ടുള്ള മരച്ചുവട്ടിൽ എത്തിയ ഉടനെ രണ്ടുപേർ പെട്ടെന്നു് അയാളുടെ മുമ്പിലും പിമ്പിലും ചെന്നു തടുത്തു. മുമ്പിൽ നിന്നിരുന്നാൾ ഒരു റിവോൾവർ അവന്റെ മൂർദ്ധാവിന്നു നേരെ നീട്ടി, "ഇനി ഒരടി വെച്ചാൽ ഞാൻ തോക്കൊഴിക്കും. ഇളകാതെ നിന്ന സ്ഥലത്തുതന്നെ നില്ക്കുക. നീ ആരാണു്? അസമയത്തു സഞ്ചരിപ്പാനുള്ള കാരണമെന്താണു്?" എന്നു ചോദിച്ചു. പെട്ടെന്നുണ്ടായ ഈ സംഭവം അവനെ ഒട്ടുംതന്നെ പരിഭ്രമിപ്പിച്ചില്ല. തൽക്കാലം അവന്റെ കയ്യിൽ ആയുധമൊന്നുമുണ്ടായിരുന്നില്ല. ശത്രുക്കളോടെതിൎക്കുന്നതിന്നു ബലശാലിയായ അവന്നു തന്റെ ഇരുകരങ്ങൾ മാത്രമെ സ്വാധീനമുണ്ടായിരുന്നുള്ളു. "ഞാനൊരു ഭീരുവൊ ബലഹീനനൊ അല്ലെന്നു് എന്റെ കൈകൾ ദൃഷ്ടാന്തപ്പെ

ട്ടത്തും.” എന്നുള്ള മറുപടിയോടുകൂടി ഭാനുവിന്റെ വക്ഷപ്രദേശത്തെ ലക്ഷ്യമാക്കി അവൻ കൈമടക്കി ഒരിടി ഇടിച്ചു. അതു ഭാനുവിന്റെ ശരീരത്തിൽ എവിടെയെങ്കിലും കൊണ്ടിരുന്നു എങ്കിൽ അദ്ദേഹം ഉടനെ മരിക്കുമായിരുന്നു. ദൈവാനുകൂല്യത്താൽ അതു ഫലിച്ചില്ല. രണ്ടു ശത്രുക്കളോട് ഏകസമയത്തു പോരാടുന്നതു കുറെ പ്രയാസമാണെന്നുദ്ദേശിച്ചു പ്രവൎത്തിച്ചതായി തോന്നുംവണ്ണം അവനെ പിന്നിൽനിന്നെതിൎത്തിരുന്ന ശത്രുവിന്റെ തലക്കൊരുതട്ടുകൊടുത്തു താഴെ വീഴ്ത്തി അവൻ വീണ്ടും ഭാനുവിന്റെ നേരെ തിരിഞ്ഞു. അതിപരാക്രമത്തോടും ധൈൎയ്യത്തോടുംകൂടി ഏകദേശം ഒരു നാഴിക നേരത്തോളം അവർ തമ്മിൽ കഠിനമായ ദ്വന്ദയുദ്ധമുണ്ടായി. തന്റെ പ്രഹരങ്ങളെല്ലാന്നും ശത്രുവിന്റെ മേൽ ഏറ്റു കാണായ്കയാൽ അബ്ദുറംകാനക്കു ധൈൎയ്യക്ഷയം തുടങ്ങി. ശരീരത്തിന്നു തളൎച്ചതട്ടി. ഭാനുവിന്റെ സമീപത്തുനിന്നോടി രക്ഷപ്പെടുവാൻ വേണ്ടി അല്പാല്പമായി പുറകോട്ടു നടക്കുന്നതുകണ്ടു ഭാനു “നീ ഓടിപ്പോകുവാൻ തുനിയേണ്ട. ഈ കുറി ഞാൻ നിന്നെ വിട്ടയക്കുന്നതല്ല. എന്റെ കൈവശമുള്ള റിവോൾവർ നീ പറക്കുന്നതായാൽകൂടി നിന്റെ ഗതിയെ തടുക്കുവാൻ തക്ക യോഗ്യതയുള്ളതാണ്.” എന്നു പറഞ്ഞ ഉടനെ അവൻ വീണ്ടും വെടികൊണ്ട പന്നിയെപ്പോലെ തന്റെ നേൎക്കു പാഞ്ഞടുക്കുന്നതുകണ്ടു. കൈത്തോക്കിന്റെ പട്ടകൊണ്ട് അവന്റെ തലയിൽ നല്ല കണക്കിൽ ഒരടികൊടുത്തു. അടി കൊണ്ട ഉടനെ “പഹയാ! നീ എന്നെ ചതിച്ചുവൊ” എന്നലറിക്കൊണ്ടു കടയററ വന്മരംപോലെ അവൻ താഴെ വീണു നിശ്ചേഷ്ടനായി കിടന്നു. മരച്ചുവട്ടിൽ വെച്ചിരുന്ന കയറെടുത്തുകൊണ്ടുവന്നു ഭാനു അവന്റെ കൈകാലുകൾ അനങ്ങുവാൻ പാടില്ലാത്തവിധം വരിഞ്ഞു കെട്ടിയതിന്നുശേഷം തന്റെ സ്നേഹിതന്റെ

അടുത്തുചെന്ന് അയാളുടെ ബോധക്ഷയം തീൎത്ത് അബ്ദുൾകാതരെ പരാജിതനാക്കിയ വൃത്താന്തം അയാളെ ധരിപ്പിച്ചു. അയാൾ ഇതുകേട്ട് അത്യന്തം സന്തോഷിച്ചു. മുൻകൂട്ടി ഏൎപ്പാടു ചെയ്തിരുന്നവിധം പൊല്ലീസ്സുകാൎക്കറിവുകൊടുപ്പാനായി അയാൾ ഓടി. പൊല്ലീസ് ഉടനെ സ്ഥലത്തെത്തി. അബ്ദുൾകാതരുടെ ബോധക്ഷയം തീൎത്തു കൈക്കും കാൽക്കും ബലമുള്ള വിലങ്ങുകൾവെച്ച് ഒരു വണ്ടിയിൽ കേററി പൊല്ലീസുകാരും ഭാനുവുംകൂടി പൊല്ലീസുസ്റ്റേഷനിലേക്കു കൊണ്ടുപോയി. അബ്ദുൾകാതരെ വീണ്ടും പിടിച്ച സംഗതി കമ്പിവഴിയായി ഭാനു കോഴിക്കോട്ടേക്കറിവു കൊടുക്കുകയും അന്നുതന്നെ അവനെ അങ്ങോട്ടു കൊണ്ടുപോകുവാൻ വേണ്ട ഏൎപ്പാടു ചെയ്യുകയും ചെയ്തു. രത്നവ്യാപാരശാല അടച്ചുപൂട്ടി മുദ്രവെക്കുവാനാവശ്യപ്പെട്ടപ്രകാരം മജിസ്ത്രേട്ടു സ്ഥലത്തുവന്നു മുദ്രവെക്കുകയും വേലക്കാരോടു കച്ചീട്ടുവാങ്ങി അവരെ ഒഴിവാക്കി അയക്കുകയും ചെയ്തു.

ഇരുപത്തിമൂന്നാമദ്ധ്യായം.

ഒരു സമ്മേളനം.

അബ്ദുൾകാതരെ രണ്ടാമതും പിടിച്ചതായി കമ്പി കിട്ടിയതിന്റെ പിറേറ ദിവസം പൊല്ലീസു സൂപ്രഡേണ്ടു തന്റെ ആപ്പീസുമുറിയിൽ ഓരോ റിക്കാൎട്ടുകൾ നോക്കിക്കൊണ്ടിരിക്കയായിരുന്നു. അബ്ദുൾകാതരെ പൊല്ലീസുകാർ വിട്ടയച്ച കുററത്തിന്നു പണിയിൽനിന്നു വിലക്കിനിൎത്തപ്പെട്ടിരുന്നവരിൽ ഒരാളായ സബ്ബ്ഇൻസ്പെക്ടർ സ്വാമിനാഥറാവു അപ്പോൾ അവിടേക്കു ചെന്നു. കുററക്കാരൻ ചാടിപ്പോയ കാൎയ്യത്തിൽ സൂപ്രഡേണ്ടു നടത്തിയ അന്വേ-

ഷണവിസ്താരംകൊണ്ടു പൊല്ലീസുകാരുടെ മേൽ ധാരാളം അജാഗ്രതയുണ്ടായിട്ടുണ്ടെന്നുമാത്രമല്ലാതെ അവർ അവനെ മനഃപൂർവ്വം വിട്ടയച്ചതാണെന്നു കാണിക്കത്തക്ക യാതൊരു തെളിവുമുണ്ടായിരുന്നില്ലെങ്കിലും അവർ എന്തോ ചില കൃത്രിമങ്ങൾ ചെയ്തിട്ടുണ്ടെന്നും അതിന്നു സബ്ബ് ഇൻസ്പെക്ടരുടെ ഒത്താശയുണ്ടായിട്ടുണ്ടെന്നും അദ്ദേഹം വിശ്വസിച്ചിരുന്നു. രാവുവിനെ കണ്ടപ്പോൾ സൂപ്രഡേണ്ടിന്നുണ്ടായ ദേഷ്യം നിമിത്തം അദ്ദേഹത്തിന്റെ മുഖവും കണ്ണുകളും ചുവന്നു. (ബുൾഡോഗ്) ശീമനായ കരക്കുന്നതുപോലെ ശകാരവർഷം തുടങ്ങി. ശകാരം കഴിയുന്നതുവരെ രാവു നിശ്ശബ്ദമായി നിന്നു. അതിന്റെ അവസാനത്തിൽ അദ്ദേഹം ദണ്ഡനമസ്കാരമായി സൂപ്രഡേണ്ടിന്റെ മുമ്പിൽ വീണു കരഞ്ഞു കാലുകൾ പിടിച്ചു കണ്ണീർകൊണ്ടു അവയെ പ്രക്ഷാളനം ചെയ്തു. താൻ യാതൊരു കുറ്റവും ചെയ്തിട്ടില്ലെന്നും തന്നെ രക്ഷിക്കേണമെന്നും അപേക്ഷിച്ചു ക്ഷമായാചനം ചെയ്തു. സൂപ്രഡേണ്ടു പ്രകൃത്യാ അസത്യവാദികളിൽ അശേഷമലിവുകാണിക്കുന്ന സ്വഭാവക്കാരനല്ലായിരുന്നു എങ്കിലും രാവുവിന്റെ വ്യസനപാരവശ്യം കണ്ടു കുറഞ്ഞൊന്നാർദ്രചിത്തനായി ഭവിച്ചു. രാവുവിനോട് എഴുനീല്ക്കുവാനാജ്ഞാപിച്ചു. "നിങ്ങൾ, ഇതുവരെ ഈ തരത്തിലുള്ള നീചപ്രവൃത്തികൾക്കടിമപ്പെട്ടിരുന്നില്ലെന്നു ഞാൻ ധരിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇപ്പോൾ ഈ സംഭവത്താൽ നിങ്ങളെ കുറ്റക്കാരനെന്നു തീർച്ചപ്പെടുത്തുന്നതിന്നു മതിയായ തെളിവും കാണുന്നില്ല. നിങ്ങൾ നിങ്ങളുടെ ശരീരത്തേയും മനസ്സിനേയും ദുർവൃത്തങ്ങൾക്കായിക്കൊണ്ടു അർപ്പണം ചെയ്തു എന്നു എനിക്കു ബോദ്ധ്യമുണ്ടെങ്കിലും ആ ബോദ്ധ്യത്തെ മാത്രം ആസ്പദിച്ചു നിർദ്ദയമായി നിങ്ങളെ കഠിനമായ ശിക്ഷക്കു ശുപാർശി ചെയ്വാൻ ഞാൻ തുനിയുന്നില്ല. നിങ്ങൾ വിട്ടയച്ച കള്ളനെ വീണ്ടും പിടിച്ചിട്ടുള്ളതായി

കമ്പി കിട്ടീട്ടുണ്ട്. അവനെ രണ്ടാമതും പിടിക്കുവാൻ സാധിച്ചതു നിങ്ങളുടെ നല്ലകാലമാണ്. മനുഷ്യത്വമെ ഒക്ഷാമൈസന്ന്യമാണെന്നു നടിച്ചു തരമുള്ളപ്പോഴെല്ലാം അവരെ നിർദ്ദയം മർദ്ദിക്കുന്ന ഈ ജില്ലയിലെ പൊല്ലീസുകാർ ആ ദുഷ്ടശിരോമണിയെ ബന്ധനത്തിൽനിന്നു നിഷ്പ്രയാസം വിട്ടയക്കുന്നതിന്നല്ലാതെ അവനെ പിടിച്ചു കൊണ്ടുവരുന്നതിന്ന് അവർ അപ്രാപ്തരായി ഭവിച്ചത് അത്യന്തം ശോചനീയംതന്നെ. നിങ്ങളെല്ലാവരും ജീവച്ഛവങ്ങളായിരിക്കുന്നതിനേക്കാൾ നല്ലതു മരിക്കുകതന്നെയാണ്" എന്നും മററും സൂപ്രഡേണ്ടു റാവുവിനെ ശകാരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ നാലു തിരുവിതാംകൂർ പൊല്ലീസുകാർ അബ്ദുൾകാദരെ അവിടെക്കു കൊണ്ടുചെന്നു. അവരുടെ പുറകെ വിജയഭാനുവും പത്മനാഭമേനവനുമുണ്ടായിരുന്നു. അവർ വെറും മലയാളികളായിട്ടാണ് അപ്പോൾ അവിടെക്കു ചെന്നത്. സൂപ്രഡേണ്ട് ഇവർ രണ്ടുപേരേയും ആരെന്നറിഞ്ഞില്ല. പക്ഷെ ഭാനു തീരെ അപരിചിതനല്ലെന്ന് അദ്ദേഹത്തിന്നു തോന്നി. "നിങ്ങൾ വിജയഭാനുവല്ലേ?" എന്നു ചോദിച്ചു. ഭാനു "അതെ" എന്നു പറഞ്ഞ ഉടനെ അവർ രണ്ടുപേരുടേയും കൈകൾ പിടിച്ച് ഓരോ കസാലയിൽ ഇരുത്തി തന്റെ ഓർമ്മക്കുറവിനെ കുറിച്ചു പരിഭവം തോന്നാതിരിക്കേണമെന്നു ഭാനുവിനോടപേക്ഷിച്ചു. റാവു ഭാനുവിനെ അതുവരെ കണ്ടിട്ടില്ലായിരുന്നു. അദ്ദേഹം ലജ്ജയാൽ അധോമുഖനായി നിന്നു പശ്ചാത്താപത്തിന്റെ ലക്ഷണമായ നയനജലമൊഴുക്കുവാൻ തുടങ്ങി. സൂപ്രഡേണ്ടു പത്മനാഭമേനോനെ നോക്കി "ഇദ്ദേഹമാരെന്നു ഞാനറിഞ്ഞില്ലല്ലൊ. (ഭാനുവിനോടു) ദയവു ചെയ്തു പറഞ്ഞാൽ കൊള്ളാം." എന്നു പറഞ്ഞ ഉടനെ ഭാനു താഴെ പറയുംപ്രകാരം പറഞ്ഞു. "ഇദ്ദേഹം പാലക്കാടു താലൂക്കിലെ പ്രമാണികളായ ജന്മികളിൽ അഗ്രഗണ്യനും പുരാ

തന്ന നായർകുഡുംബങ്ങളിൽ സകല യോഗ്യതകൊണ്ടും പ്രഥമസ്ഥാനമർഹിക്കുന്ന പണിക്കശ്ശേരി തറവാട്ടിലെ ഒരംഗവുമാണു്. ബി ഏ. പരീക്ഷയിൽ ജയിച്ചതിൻശേഷം അദ്ദേഹവും എന്നെപ്പോലെ സി. ഐ. ഡി. വകുപ്പിൽ ഒരു ഉദ്യോഗസ്ഥനായി ചേൎന്നു. അബ്ദുൾകാതർ ചാടിപ്പോയതിന്നുശേഷം കാലതാമസം കൂടാതെ അവനെ വീണ്ടും തിരഞ്ഞുപിടിക്കുന്നതിന്നുവേണ്ടി സമൎത്ഥനായ ഒരാളെ അയച്ചുതന്നാൽ കൊള്ളാമെന്നു ഞാൻ മേലധികാരത്തിലേക്കു ചെയ്ത അപേക്ഷ അനുസരിച്ചു നിയമിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള ആളാണു്. ഈ കുറി അവനെ പിടിച്ചതു ഞങ്ങൾ രണ്ടുപേരും കൂടിയാണു്."

അതിന്നു ശേഷം പൊല്ലീസുസ്റ്റേഷനിൽപോയി നാലു പൊല്ലീസുകാരെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടുവരുവാൻ സൂപ്രഡേണ്ടു് ഒരു പാറാവുകാരനെ നിയോഗിച്ചയച്ചു. കൺസ്റ്റേബിൾമാർ വിലങ്ങുകളോടുകൂടി ഓടിവന്നു. കുററക്കാരനെ ഏററുവാങ്ങി. അവർ പൊല്ലീസുസ്റ്റേഷനിലേക്കും തിരുവിതാംകൂർ പൊല്ലീസുകാർ ആലപ്പുഴക്കും മടങ്ങി.

സ്വാമിനാഥറാവുവിന്റെ പേരിൽ ആരോപിക്കപ്പെട്ട കുററം അതിഗൌരവമുള്ളതായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ക്ഷമായാചനം ഒരുതരത്തിലും സ്വീകാരയോഗ്യമായിരുന്നില്ല. അബ്ദുൾക്കാതർ അദ്ദേഹത്തിന്നു കൊടുത്തയച്ച എഴുത്തും പവനും ഭാനു സൂപ്രഡേണ്ടുവക്കൽ ഏല്പിച്ചു. അതു സകലസംശയങ്ങളേയും തീൎത്തു. അബ്ദുൾകാതർ തടവുമുറിയിൽനിന്നു ചാടിപ്പോയ കാൎയ്യത്തിൽ സൂപ്രഡേണ്ടു നടത്തിയ അന്വേഷണവിസ്താരവും റാവുവിന്നു പ്രതികൂലമായ ഒരു വലിയ സംശയത്തിലാണു കലാശിച്ചതു്. ഉദ്യോഗസംബന്ധമായ പ്രവൃത്തികൾ നിൎവ്വഹിക്കുന്നതിൽ റാവുവിന്നുള്ള നൈപുണ്യവും ശുഷ്കാന്തിയും സൂപ്രഡേണ്ടിനെ പല സന്ദൎഭങ്ങളിലും സംതൃപ്തനാക്കിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. എന്നാൽ

ആ യോഗ്യതകളൊന്നും അദ്ദേഹത്തെ ഈ അവസരത്തിൽ സഹായിച്ചില്ല. സൂപ്രഡേണ്ടു തന്റെ കീഴുദ്യോഗസ്ഥന്മാരുടെ വീഴ്ചകളേയും അനീതികളേയും ഒരുകാലത്തും ക്ഷമിച്ചിരുന്നില്ല. അപ്രകാരം ചെയ്യുന്നതു നീതിന്യായപ്രവൃത്തിക്കും ഡിപ്പാർട്ടുമേണ്ടിന്റെ ഖ്യാതിക്കും ഹാനികരമായി പരിണമിക്കുമെന്നായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ ബലമായ വിശ്വാസം. സൂപ്രഡേണ്ടവർകളുടെ അഭിപ്രായത്തിൽ റാവു ജേൽശിക്ഷക്കുകൂടി അർഹനായിരുന്നു. എങ്കിലും അദ്ദേഹം ആ കഠിനക്കൈ ചെയ്യുവാൻ തുനിഞ്ഞില്ല. പൊലീസ്സ് സൈന്യത്തിൽ ഒരു ഉദ്യോഗസ്ഥനായിരിപ്പാൻ റാവു തീരെ അയോഗ്യനാണെന്നഭിപ്രായപ്പെട്ടു സൂപ്രഡേണ്ട് അദ്ദേഹത്തെ ഉദ്യോഗത്തിൽനിന്നൊഴിവാക്കി വിട്ടയച്ചു.

മാധവിക്കുട്ടി, ജാനകിഅമ്മ, കല്യാണിഅമ്മ, മുതലായവരേയും തന്റെ മാതാപിതാക്കന്മാരേയും അന്നുതന്നെ കോഴിക്കോട്ടേക്കു കൂട്ടിക്കൊണ്ടു വരുവാൻ പട്ടാമ്പിസ്റ്റേഷനിൽനിന്നു ഭാനു ആളെ അയച്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. വാസുനമ്പ്യാരും ശാരദയും കൃഷ്ണപ്പണിക്കരുടെ വസതിയിൽ താമസിക്കുന്നുണ്ടെന്നുള്ള വിവരം അദ്ദേഹം മുമ്പുതന്നെ ധരിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലൊ. അവരെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടു വരുവാനും ഒരാളെ അയച്ചു. നേരം 6 മണിയായപ്പോഴെക്കും മാധവിക്കുട്ടി മുതലായവർ അവിടെ വന്നെത്തി. ഭാനുവിനെ കണ്ട മാത്രയിൽ രുഗ്മിണിഅമ്മ ഓടിച്ചെന്നു മകനെ കെട്ടിപ്പിടിച്ചു മൂർദ്ധാവിൽ ചുംബിച്ചു അശ്രുധാരയാൽ അദ്ദേഹത്തെ കുളിപ്പിച്ചു. "എന്റെ കുട്ടി എവിടെ" എന്നു ജാനകിഅമ്മ ചോദിച്ചതും ശാരദ ഓടിവന്നു അവരെ ഗാഢാശ്ലേഷം ചെയ്തു രണ്ടുപേരും തേങ്ങികരയുവാൻ തുടങ്ങി. തന്റെ പ്രിയപുത്രനെ കാണുകയാൽ ഗോപാലപ്പണിക്കരും തന്റെ പ്രാണവല്ലഭയുടെ ആഗമനംനിമിത്തം വാസുനമ്പ്യാരും സന്തോഷഭരിതരായി. അശ്രുകണം നിറഞ്ഞ കണ്ണുക

ളോടും വിയൎത്തുവാടിയ മുഖത്തോടും തളൎന്ന ശരീരത്തോടും കൂടി മാധവിക്കുട്ടി മൌനവ്രതയായി നില്ക്കുന്നതുകണ്ടു ഭാനു "മാധവിക്കുട്ടിയുടെ ഈ പരവശത എന്റെ മൎമ്മങ്ങളെ പിളൎക്കുന്നു. ഇനി വ്യസനത്തിന്നവകാശമില്ല. ദൈവാനുഗ്രഹത്താൽ എല്ലാ ദുഃഖടങ്ങളും തീൎന്നു. ഇനി മേലോട്ടാണു നമ്മുടെ നല്ല കാലം" എന്നു പറഞ്ഞു് അവളെ സമാധാനിപ്പിച്ചു. പിന്നീടു ഗോപാലപ്പണിക്കരുടെ പാദങ്ങളിൽ നമസ്കരിച്ചു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഹാൎദ്ദമായ അനുഗ്രഹത്തെ സ്വീകരിച്ചു. വാസുനമ്പിയാരേയും ഉപചാരപൂൎവ്വം വന്ദിച്ചു സാന്ത്വനവാക്കുകളാൽ അദ്ദേഹത്തേയും ആഹ്ലാദിതനാക്കി. ഈ തിരക്കിൽ ഭാനു ജാനകിഅമ്മയേയും കല്യാണിഅമ്മയേയും മറന്നില്ല. സന്ദൎഭോചിതമായ വാക്കുകളാൽ അവരേയും സമാധാനപ്പെടുത്തി. അവസാനത്തിൽ ശാരദയുടെ കിസലയോപമമായ പാണിയുഗളത്തെ തന്റെ കൈകളിൽ ഗ്രഹിച്ചു് അവളുടെ മുഖത്തുപൊടിഞ്ഞിരുന്ന സ്വേദബിന്ദുക്കളേയും നേത്രയുഗ്മങ്ങളിൽനിന്നു പ്രവഹിച്ചിരുന്ന അശ്രുകണങ്ങളേയും തന്റെ ഉത്തരീയത്താൽ ഒപ്പിക്കളഞ്ഞു് അവളെ പ്രസന്നമുഖിയാക്കി. സുപ്രഢേണ്ടും, ഈ സമയത്തേക്കു് അവിടെ എത്തിച്ചേൎന്ന സുകുമാരനും ഈ കോലാഹലങ്ങളെല്ലാം കണ്ടു നിന്നനിലയിൽതന്നെ നിന്നുപോയി. പത്മനാഭമേനോന്നു് ഈ സംഭവങ്ങളുടെ താല്പൎയ്യമൊന്നുംതന്നെ മനസ്സിലായില്ല. സന്ദിഗ്ദ്ധചിത്തരായി സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന പത്മനാഭമേനോനേയും മറ്റും കണ്ടു ഭാനു ഈ സ്ത്രീപുരുഷന്മാരും താനും തമ്മിലുള്ള ചാൎച്ചയും വേഴ്ചയും പറഞ്ഞു മനസ്സിലാക്കി അവരുടെ സംശയനിവൃത്തി വരുത്തി.

ഭാനു ഗോപാലപ്പണിക്കരുടെ പുത്രനാണെന്നു സുപ്രഢേണ്ടു അവർകൾ ധരിച്ചപ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിന്നു പണിക്കരുടെ മേലുണ്ടായിരുന്ന ഭക്തിയും ബഹുമാനവും കുറെ

കൂടി വർദ്ധിച്ചു. ഭാനുവിൻെറ യോഗ്യതകളെക്കുറിച്ച് അദ്ദേഹം അശേഷം അതിശയോക്തികൂടാതെ പുകഴ്ത്തുകയും പ്രസ്തുത കൊലപാതകക്കേസ്സന്വേഷണം ഈവിധം പര്യവസാനിച്ചത് അദ്ദേഹത്തിൻെറ സയുക്തികമായ യത്നത്താലാണെന്നു ശ്ലാഘിക്കുകയും ചെയ്തു. ഭാനു ഈ കേസ്സന്വേഷണാർത്ഥം മലയാളത്തിൽ വന്നിട്ടുണ്ടായിരുന്നുവെന്നോ പണിക്കർ കുററക്കാരനല്ലെന്നു തീരുമാനിക്കത്തക്ക തെളിവു ശേഖരിച്ച് അദ്ദേഹത്തെ ബന്ധനത്തിൽനിന്നു വിമുക്തനാക്കിയതു ഭാനുവിൻെറ നിരന്തരോത്സാഹത്താലാണെന്നോ അവരാരും ആ നിമിഷംവരെ ധരിച്ചിട്ടില്ലായിരുന്നതിനാൽ അപ്പോൾ അവിടെ ഉണ്ടായിരുന്നവരെല്ലാം അത്ഭുതപരവശന്മാരായി ആനന്ദബാഷ്പം പൊഴിക്കുവാൻ തുടങ്ങി. താൻ ഉദ്യോഗത്തിൽ പ്രവേശിച്ചതിൻെറ പ്രഥമോദ്ദേശം സത്യപരിപാലനമാണെന്നു ഭാനു മദ്രാസ്സിൽനിന്നു ഗോപാലപ്പണിക്കർക്കു എഴുതീട്ടുണ്ടായിരുന്നതിൻെറ താല്പര്യം പ്രസ്തുത കൊലക്കേസ്സ് അവരെ ദൃഷ്ടാന്തപ്പെടുത്തി. യഥാർത്ഥ കുററക്കാർ ഇന്നിന്നവരെന്നു ഗ്രഹിച്ച് അവരെ പിടിപ്പാനും അവർ കുററം ചെയ്തിട്ടുണ്ടെന്നു ന്യായാധിപതി മുമ്പാകെ തെളിയിക്കുവാൻവേണ്ടുന്ന ലക്ഷ്യങ്ങൾ ശേഖരിപ്പാനും ബലാല്ക്കാരമായി പിടിച്ചുകൊണ്ടു പോകപ്പെട്ടവരായ വാസുനമ്പിയാരും ശാരദയും ഇന്നിന്ന ദിക്കിലുണ്ടെന്നറിഞ്ഞു് അവരെ രക്ഷപ്പെടുത്തുവാനും ഭാനു ചെയ്ത യത്നങ്ങളെക്കുറിച്ചു പറഞ്ഞുകേട്ടാൽ കൊള്ളാമെന്ന് അവർ ഐകകണ്ഠ്യേന അപേക്ഷിക്കുകയാൽ ഭാനു അതിനായുദ്യമിച്ചു.

ഭാനു—മലയാളത്തിൽ ഇങ്ങിനെ ഒരു കേസ്സുത്ഭവിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു ഞാൻ വർത്തമാനപത്രങ്ങൾമൂലം ധരിച്ചു. പക്ഷെ പൊല്ലീസ്സിന്നു അച്ഛൻെറപേരിൽ സംശയം ജനിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നുള്ള സംഗതി അവയിൽ പ്രസ്താവിച്ചിരുന്നില്ല. കേസ്സിൻെറ ഉത്ഭവത്തെക്കുറിച്ചും മററും നമ്പിയാർ എന്നി

കയച്ച എഴുത്തു കിട്ടിയ ഉടനെ ഞാൻ മേലധികാരിയെ ചെന്നു കണ്ടു. അദ്ദേഹത്തോടനുവാദം വാങ്ങി ഞാൻ മലയാളത്തിലേക്ക തിരിച്ചു. ഒലവക്കോട്ടുവന്ന് എൻെറ വസ്ത്രങ്ങൾ മാററി കാഷായവസ്ത്രധാരിയായ ഒരു സന്ന്യാസിവേഷം കൈക്കൊണ്ടു തീവണ്ടി കേറി ഷൊറണ്ണൂർ വന്നു അവിടെനിന്നു കാൽനടയായി ആയ്യമംഗലത്തെത്തി വിജയപുരത്തമ്പലത്തിൻെറ നടക്കൽ ചെന്നുകൂടി.

സൂപ്രഡേണ്ട്—അന്വേഷണം ആ വഴിക്കു തിരിക്കുവാൻ പ്രത്യേകകാരണം വല്ലതുമുണ്ടായിരുന്നുവോ?

ഭാനു—ഇല്ല. പ്രസ്തുതകേസ്സിനെക്കുറിച്ച് അവിടെയുള്ള സംസാരമെന്തെന്നറിവാൻ വേണ്ടിയായിരുന്നു. പക്ഷെ എൻെറ ഉദ്ദേശം സാധിച്ചില്ല. ഇങ്ങിനെ ഒരു സംഭവം ആ പ്രദേശത്തു നടന്നിട്ടുള്ളതായിട്ടുതന്നെ ആരും സംസാരിച്ചിരുന്നില്ല. ഈ കേസ്സുസംബന്ധമായി എന്തെങ്കിലും ശബ്ദിച്ചാൽ അതു പൊല്ലീസുകാരറിഞ്ഞു തങ്ങളെ കോടതി കേററുമെന്നുള്ള ഭയം നിമിത്തമായിരിക്കാം അവർ മൌനവ്രതം ആചരിച്ചിരുന്നതെന്നു ഞാനൂഹിച്ചു. നാട്ടുപുറങ്ങളിൽ ഇതുപോലെയുള്ള കേസുത്ഭവിച്ചാൽ അവിടങ്ങളിലെ നിവാസികൾ പൊല്ലീസ്സിനെ ഭയപ്പെട്ടു നല്ല നേരം നോക്കീട്ടു മാത്രമേ സംസാരിക്കു എന്നുള്ള പതിവ് എനിക്കനുഭവപ്പെട്ടു. പോല്ലീസുകാർ അപ്പുൻെറ പെരുമാററത്തെക്കുറിച്ചു ദൃഷ്ടിവെക്കുന്നുണ്ടെന്നു കണ്ടപ്പോൾ നാട്ടുകാർ നിശ്ശേഷം പരിഭ്രമിച്ചുവശായി. ഒന്നുരണ്ടു തവണ ഞാൻ അപ്പുനെ നേരിട്ടു കാണുകയുണ്ടായി.

സൂപ്രഡേണ്ട്—അദ്ദേഹത്തിന്ന് ആളെ അറിയുവാൻ സാധിച്ചില്ലെന്നുണ്ടോ?

ഭാനു—ഇല്ല.

സൂപ്രഡേണ്ട്— അത് എത്രയും അതിശയമായിരിക്കുന്നുവല്ലോ.

ഭാനു—"അതല്ലെ സി. ഐ. ഡി ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരുടെ മിടുക്ക്. (കഥയെ തുടൎന്നു) ശാരദയും നമ്പ്യാരും ആ പ്രദേശത്തില്ലെന്നു ഞാൻ ഗ്രഹിച്ചു. അവർ കൊലക്കേസ്സിൽ കൂട്ടുകുററക്കാരായിരുന്നതിനാൽ പൊല്ലീസ്സിൻെറ കയ്യിലകപ്പെടാതിരിപ്പാൻവേണ്ടി ഒളിവിൽ താമസിക്കുന്നതാണെന്നു ഒരു കിംവദന്തിയുണ്ടായിരുന്നുവെങ്കിലും അതു വാസ്തവമായിരിപ്പാൻ സംഗതിയില്ലെന്നും അവർ എന്തോ ഒരു ചതിയിൽപ്പെട്ടതാണെന്നും ഞാനൂഹിച്ചു.

സൂപ്രേണ്ട്—"അവൎക്കു പററിയ അപകടത്തെക്കുറിച്ചു യാതൊന്നും ഊഹിപ്പാനുംകൂടി സാധിച്ചില്ലേ?

ഭാനു—"ഇല്ല. ശകുനം പിഴച്ചുകാണുകയാൽ അധികദിവസം അവിടെ താമസിച്ചില്ല. അവിടെനിന്നു വേഗത്തിൽ മടങ്ങി. പക്ഷെ ആ പ്രദേശം വിടുന്നതിനുമുമ്പു ഇന്നവഴിക്കാണു ഒന്നാമതായി ശ്രമിക്കേണ്ടതു എന്നു നിശ്ചയിപ്പാനുള്ള ഒരു മാൎഗ്ഗം തെളിഞ്ഞുകണ്ടു."

സൂപ്രേണ്ട്—"അതെന്താണു?"

ഭാനു—"ഞാൻ ആയുമംഗലത്തു ചുററി നടക്കുന്ന കാലത്തു ആ ദിക്കുകാരനല്ലാത്ത ഒരാളെ അവിടെ പല സ്ഥലത്തും സമയത്തും കാണുകയുണ്ടായി. അയാളുടെ ഗതികളെക്കുറിച്ചു ഞാൻ പ്രത്യേകം ദൃഷ്ടിവെച്ചു. അയാൾ അവിടം വിട്ടതറിഞ്ഞു ഞാനും അയാളുടെ പുറകെ പുറപ്പെട്ടു. അയാൾ കേറിയ വണ്ടിയിൽത്തന്നെ ഞാനും കേറി. ഞങ്ങൾ തമ്മിലുണ്ടായ സംഭാഷണത്താൽ ബാരിസ്റ്റർ സി. ആർ. മേനനും ഈ കേസ്സും തമ്മിലെന്തോ സംബന്ധമുണ്ടായിരിക്കേണമെന്നു ഞാൻ അനുമാനിച്ചു. കോഴിക്കോട്ടു എത്തിയ ഉടനെ ഞാൻ ഒരു ചെട്ടിയാരുടെ വേഷം കെട്ടി. ഞാൻ ആ പട്ടണത്തിൽ ഇദംപ്രഥമമായി ചെന്നിട്ടുള്ള ഒരാളാണെന്നു ജനങ്ങളെ വിശ്വസിപ്പിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി സഭാസമയത്തും വീഥികൾതോറും സഞ്ചരിപ്പാനും സ്ഥലത്തെ

പ്രമാണികളെ സന്ദർശിപ്പാനും പബ്ളിക്കാപ്പീസുതോറും നടക്കുവാനും ശ്രമിച്ചു. ഇതിന്നിടയിൽ സബ്ബ് ജഡ്ജി അവർകളേയും ഖജനാ ഡിപ്യൂട്ടി കലക്ടരേയും കാണുകയുമുണ്ടായി. അവർ രണ്ടുപേരും ഞാനാരെന്നു ഗ്രഹിച്ചപ്പോൾ അവരുടെ ആപ്പീസു റിക്കാർട്ടുകളും മററും നോക്കുവാൻ അവർ എനിക്കനുവാദം തന്നു. സബ്ബ് കോടതി റിക്കാർട്ടുകൾ മൂലം നമ്പൂതിരിക്ക് 5565-ക. 8-ണ 10-മെപ്പക്കുള്ള ഒരു ചെക്ക കൊല നടന്നതിന്റെ രണ്ടു ദിവസം മുമ്പു കൊടുത്തിട്ടുള്ളതായും ആയതു് അദ്ദേഹം പിറേറദിവസം ഖജനാവിൽനിന്നു മാററി പണം വാങ്ങീട്ടുള്ളതായും ഞാൻ ഗ്രഹിച്ചു. അദ്ദേഹം പണം വാങ്ങിയതു കറൻസിനോട്ടുകളായിട്ടായിരുന്നു.

സൂപ്രേണ്ട് — അതു നിങ്ങൾ എങ്ങിനെ അറിഞ്ഞു.

ഭാനു — അന്നു ഖജനാവിൽ ഉറുപ്പിക നന്നേ കുറവായിരുന്നു എന്നു ഖജനാവിലെ നാണ്യവിവരപ്പട്ടികമൂലം ധരിച്ചു. അതിന്നു തലേദിവസം ഇരിപ്പുള്ളതായി കണ്ട നൂറുറുപ്പിക നോട്ടുകളുടെ നമ്പ്ര് മുഴുവനും ഞാൻ എന്റെ നോട്ടുപുസ്തകത്തിൽ കുറിച്ചെടുത്തു. ഈ നമ്പ്രകളോടുകൂടിയ നോട്ടുകൾ ആരുടെ പക്കലെങ്കിലും കാണുന്നുണ്ടോ എന്നു നോക്കുവാൻ വേണ്ടിയായിരുന്നു ഞാൻ അപ്രകാരം ചെയ്തതു്. തീവണ്ടിയിൽവെച്ചു കണ്ടെത്തിയ ചേർത്തലക്കാരൻ പിള്ള വഴിക്ക് അറിയുവാൻ സാധിച്ച സംഗതികളുടെ ഉള്ളും കള്ളിയും അറിയേണമെന്നു കരുതി ഞാൻ ബാരിസ്റ്ററെ ചെന്നു കണ്ടു. ഞാൻ രത്നസ്വാമിനാടാരുടെ മുക്ത്യാർകാര്യസ്ഥനാണെന്നും ഒന്നുരണ്ടു വ്യവഹാരം കൊടുപ്പാനുണ്ടെന്നും അദ്ദേഹത്തെ ധരിപ്പിച്ചു. ബാരിസ്റ്റർ എന്റെ വേഷപ്പകിട്ടിലും പെരട്ടിലും വിശിഷ്യ നിർദ്ദാക്ഷിണ്യമായ വ്യയശീലതയിലും പെട്ടു. ഞാൻ അദ്ദേഹത്തിന്റെ മുട്ടുകളറിഞ്ഞു പണം സഹായിച്ചു കൊടുത്തുവന്നു. അദ്ദേ

കേരളസാഹിത്യ അക്കാദമി

ഹത്തിന്റെ ഹിതമറിഞ്ഞു സന്ദൎഭോചിതമായ പൊടിക്കയ്യുകളോരോന്നു തട്ടിമൂളിച്ചു. പണത്തിന്റെ ഊക്കുകൊണ്ടു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭൃത്യന്മാരേയും ഞാൻ നിഷ്പ്രയാസം സ്വാധീനിച്ചു. അല്പകാലത്തിന്നുള്ളിൽ അവൎക്കെല്ലാവൎക്കും എന്റെ പേരിൽ പ്രത്യേകതാല്പൎയ്യം തോന്നി. ഞങ്ങൾ തമ്മിലുള്ള വേഴ്ച ഇത്ര അടുത്തു എന്നു കണ്ടപ്പോൾ ഞാനൊട്ടും അമാന്തംകൂടാതെ ബാരിസ്റ്റൎക്കു വരുന്നതും അദ്ദേഹം അയക്കുന്നതുമായ എഴുത്തുകളുടെ തപാൽമുദ്രയും മറ്റും നോക്കി മനസ്സിലാക്കുവാനും അദ്ദേഹം വീട്ടിലില്ലാത്ത സമയങ്ങളിൽ അവയിൽ ചിലതു വായിച്ചുനോക്കി സംഗതി ഗ്രഹിക്കുവാനും ആരംഭിച്ചു. അവസാനത്തിൽ ചെത്തലക്കാരൻ പിള്ള തന്റെ ഹൃദയത്തെ തുറക്കുമാറു് ഞാൻ അയാളെ വശീകരിച്ചു പല സംഗതികളും അയാളിൽനിന്നു ഗ്രഹിച്ചു. കേളുണ്ണി മൂപ്പിൽനായൎക്കു് അച്ഛനോടു് എന്തോ പൂൎവ്വവൈരമുണ്ടായിരുന്നുവെന്നും ഇച്ഛാഭംഗംനിമിത്തം കുറച്ചുദിവസമായി ബാരിസ്റ്ററും അദ്ദേഹത്തോടു തീരെ മുഷിഞ്ഞ നിലയിലാണു വൎത്തിക്കുന്നതെന്നും അയാൾ പറഞ്ഞു.

സൂപ്രേഡണ്ടു്—നിങ്ങളുടെ അച്ഛനും മൂപ്പിൽനായരും തമ്മിൽ വിരോധത്തിന്നുള്ള കാരണമെന്താണു്?

ഭാനു—അയാൾ പണ്ടൊരിക്കൽ ഒരു സംബന്ധാലോചനയുംകൊണ്ടു് അച്ഛന്റെ അടുക്കൽ ചെല്ലുകയുണ്ടായി. അയാളുടെ അപേക്ഷയെ അദ്ദേഹം കൈക്കൊണ്ടില്ല. അതാണത്രെ ശത്രുതയ്ക്കുള്ള ഹേതു.

സൂപ്രേഡണ്ടു്— കാരണം ലഘുവല്ലല്ലോ. ശേഷം കേൾക്കട്ടെ.

ഭാനു—ബാരിസ്റ്ററുടെ ചാച്ചയിൽപ്പെട്ട ഒരു യുവതി ഊട്ടിയിൽ താമസിക്കുന്നുണ്ടെന്നു് അദ്ദേഹത്തിന്നു് അവടെനിന്നു വന്ന ഒന്നുരണ്ടു കത്തുകൾമൂലം ഞാൻ ധരിച്ചിട്ടു

ണ്ടായിരുന്നു. ആ സംഗതി നേരാണെന്നു പിള്ളയും പറഞ്ഞു. അതാരാണെന്നറിയേണമെന്നു തീച്ചപ്പെടുത്തി ഞാൻ ഉടനെ അങ്ങോട്ടു പുറപ്പെട്ടു. ഞാൻ നീലഗിരിയിൽ ചെന്നുചേന്നതു് ഒരു തമിഴച്ചെറുക്കന്റെ വേഷത്തോടുകൂടിയായിരുന്നു. ഗൃഹങ്ങൾതോറും പിച്ചതെണ്ടിയും ഓരോ കൂലിവേലകൾ ചെയ്തും രണ്ടുനാലുദിവസം ആ പട്ടണത്തിന്റെ നാനാഭാഗത്തും ചുററി സഞ്ചരിച്ചിട്ടും മലയാളികൾ കുടുംബസഹിതം താമസിക്കുന്ന വീടുകളൊന്നും എന്റെ ദൃഷ്ടിയിൽ പെട്ടില്ല. ഞാൻ പിന്നീടു് ഒരു വൃദ്ധവണ്ണാന്റെ ദാസ്യം സ്വീകരിച്ചു.

സൂപ്രഡേണ്ട്—അപ്രകാരം ചെയ്വാൻ വല്ല പ്രത്യേക കാരണവുമുണ്ടായിരുന്നുവോ?

ഭാനു—ഇല്ല. ഒന്നുമില്ല. അവൻ ആവശ്യപ്പെട്ടപ്രകാരം ഞാൻ ചെയ്തതാണ്. ആവൻ അലക്കിയുണക്കിയിരുന്ന വസ്ത്രങ്ങൾ എടുത്തു മടക്കിവെക്കുവാൻ പറഞ്ഞപ്രകാരം ചെയ്യുന്ന സന്ദർഭത്തിൽ "ശാരദ" എന്നടയാളമുള്ളതും നായർസ്ത്രീകൾ ഉപയോഗിക്കുന്നതുമായ ഒന്നുരണ്ടു വസ്ത്രങ്ങൾ എന്റെ ദൃഷ്ടിയിൽ പെടുകയാൽ അവയുടെ ഉടമസ്ഥയെ കണ്ടുപിടിക്കുവാൻ ഞാൻ ചെയ്ത ശ്രമത്തിന്റെ ഫലമായി അവൾ താമസിച്ചിരുന്ന വീടു കണ്ടെത്തുവാൻ സാധിച്ചു.

സൂപ്രഡേണ്ടു—തമിഴച്ചെറുക്കന്റെ വേഷം കെട്ടിയതും പിച്ചതെണ്ടുവാൻ ശ്രമിച്ചതും ഡോബിയുടെ ദാസ്യം വഹിച്ചതും വീടുകൾതോറും പോയിവരുവാനുള്ള സൌകര്യമുണ്ടാകുവാൻ വേണ്ടിയും നിങ്ങളുടെ യഥാത്ഥഉദ്ദേശം ഇതരന്മാർ അറിയാതിരിക്കേണമെന്നു കരുതീട്ടുമാണ് അല്ലേ?

ഭാനു—അതെ. ഞാൻ പഠിച്ച വിദ്യ പതിനെട്ടും പ്രയോഗിച്ചു. ശാരദ എന്നു പേരായ ആ സ്ത്രീയെ നേരിട്ടു

കാണ്മാൻ സൌകൎയ്യപ്പെട്ടില്ല. ഒരു ദിവസം രാത്രി ശാരദ താമസിച്ചിരുന്ന വീട്ടിലെ വേലക്കാരിയെ വഴിക്കുവെച്ചു ഞാൻ പിടികൂടി. അവളോടു ചതുരുപായങ്ങളെല്ലാം പ്രയോഗിച്ചു. ഒരാൾകൂടി അവിടെ താമസിക്കുന്നുണ്ടെന്നു മാത്രമല്ലാതെ മറ്റൊന്നും അവൾ പറഞ്ഞില്ല. അവളുടെ സഹായിയായ വൃദ്ധന്റെ ആഗമനത്താൽ തൽസമയം അവളെ വിട്ടയക്കേണ്ടതായും വന്നു. ദാസി വൃദ്ധനോടുകൂടി പോയ ഉടനെ അവരറിയാതെ ഞാൻ അവരെ അനുഗമിച്ച് അവർ തമ്മിലുണ്ടായ സംഭാഷണമെല്ലാം കേട്ടു. അവർ ഒരു സമയം അന്നുതന്നെ ആ പ്രദേശം വിട്ടു പോവാനിടയുണ്ടെന്നറിഞ്ഞതിനാൽ ആ വീട്ടിന്റെ സമീപത്തുനിന്നു വിട്ടുപോകാതെ ഒരു മരച്ചുവട്ടിൽ നിന്നുകൊണ്ടിരിക്കെ ഒരാൾ വരുന്നതു കണ്ടു. ഒരു കവച്ചക്കാരനെപ്പോലെ ഞാൻ അയാളെ ചെന്നു തടുത്തുനിൎത്തി. അയാളുടെ കയ്യിലുണ്ടായിരുന്ന ഒരു പച്ചക്കല്ലുമോതിരവും 500 ഉറുപ്പികയുടെ കറൻസിനോട്ടുകളും പിടിച്ചുപറിച്ചു നോട്ടുകളുടെ പുറത്തു അയാളെക്കൊണ്ടു ഒപ്പിടുവിച്ചു വാങ്ങി.

സൂപ്രഡണ്ടു—നോട്ടിന്റെ പുറത്തു് ഒപ്പിട്ടു വാങ്ങിയതു് എന്തിനാണ്. അയാൾ അതിന്നു വഴിപ്പെടത്തക്കവണ്ണം അത്ര ബുദ്ധിഹീനനായിരുന്നുവൊ?.

ഭാനു— ആ സമയത്തു് അയാൾ അതല്ല അതിലപ്പുറവും ചെയ്യും. ഇല്ലെങ്കിൽ ഞാൻ അയാളെക്കൊണ്ടു ചെയ്യിക്കും. ഒപ്പിട്ടു വാങ്ങിയതു് ആളെ മനസ്സിലാക്കുവാൻ വേണ്ടിയാണ്.

സൂപ്രഡണ്ടു—അതാരായിരുന്നു?

ഭാനു—നമ്മുടെ പങ്ങശ്ശമേനോൻതന്നെ. (വീണ്ടും കഥാപ്രസംഗത്തെ തുടൎന്ന്) ആ നോട്ടുകളിൽ ഒന്നിന്റെ നമ്പ്ര് ഞാൻ ഖജനാവിൽനിന്നു കവൎച്ചപ്പെട്ടത നമ്പ്ര്കളിൽ പെട്ടതാണ്. വൃദ്ധനും ദാസിയും സമ്പാദ്യത്തിന്നുവേണ്ടി ജോലിചെയ്തിരുന്ന ഭൃത്യരായിരുന്നു. എന്റെ പേരിൽ

അവൾക്കു തോന്നിയ സംശയം ഹേതുവാൽ ശാരദയെ അവിടെനിന്നു സ്ഥലം മാററുവാൻ ചിലരെ നിയമിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നും അടയാളം കൊടുത്തയച്ചിട്ടുണ്ടെന്നും മററും ദാസിയും വൃദ്ധനും തമ്മിലുണ്ടായ സംഭാഷണത്താൽ ഞാൻ ഗ്രഹിച്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. ആ അടയാളത്തെ കൈവശപ്പെടുത്തണമെന്നായിരുന്നു എന്റെ ഉദ്ദേശം.

സൂപ്രഡേണ്ട് — അതുകൊണ്ടെന്താണു പ്രയോജനം?

ഭാനു — അടയാളം കാണിച്ചില്ലെങ്കിൽ അന്നത്തെ യാത്രക്കു വിഘ്നം നേരിടുമെന്നു ഞാൻ തെററിദ്ധരിച്ചു.

സൂപ്രഡേണ്ടു — എന്നാൽ അടയാളം മാത്രം അപഹരിച്ചാൽ മതിയായിരുന്നുവല്ലോ. എന്തിനാണു ദ്രവ്യാപഹരണവും കൂടി നടത്തിയതു്?

ഭാനു — അതുമാത്രം വാങ്ങി അയാളെ വിട്ടയച്ചാൽ വൃദ്ധനും ദാസിക്കും എന്റെ പേരിലുള്ള സംശയം പൂർവ്വാധികം വർദ്ധിക്കുമെന്നു കരുതിയതിനാലാണു നോട്ടുകളും അപഹരിച്ചതു്. അയാളുടെ കയ്യിൽ വിലപിടിച്ചതായി കാണപ്പെട്ട സാധനങ്ങളെ കരസ്ഥമാക്കിയതിനുശേഷം അയാൾ അവിടെക്കു വരുവാനുള്ള ഹേതുവെന്തെന്നു ചോദിക്കുന്ന സമയം ദൂരത്തുനിന്നു ഒരു വെളിച്ചം കാണുകയാൽ ദാസിയെ വിട്ടയച്ചതുപോലെ അയാളെയും വിട്ടയക്കേണ്ടതായി വന്നു. അയാൾ വെടിവെക്കുന്നതിൽ വിദഗ്ദ്ധനാണെന്നു നടിക്കുകയാലും വേഗത്തിൽ ഓട്ടുവാൻ പറഞ്ഞ പ്രകാരം ഓടായ്കയാലും പിന്നീടു സംശയത്തിന്നിടവരാതിരിപ്പാൻ വേണ്ടി ഒന്നടയാളപ്പെടുത്തി വിടാമെന്നുറച്ചു. ഞാൻ ഒരു വെടിവെച്ചു അയാളുടെ വലത്തെ ചെവി ഓട്ടപ്പെടുത്തി. ആ നോട്ടുകളും മോതിരവും ഇതാ. (എന്നു പറഞ്ഞു മേശപ്പുറത്തുവെച്ചു)

സൂപ്രഡേണ്ടു — വിളക്കുംകൊണ്ടു വന്നിരുന്നവർ ആരായിരുന്നു.

ഭാനു—അവർ പണ്ടേശ്ശമേന്റെ ചങ്ങാതിമാരായിരുന്നു. അവർ അവിടെക്കു വന്നതു ശാരദയെ മറെറാരുദിക്കിലേക്കു കൊണ്ടുപോകുവാൻ വേണ്ടിയായിരുന്നു. അവർ അപ്പോൾതന്നെ ശാരദയെ ഒരു കാട്ടുവഴിയെ കൊണ്ടുപോകുന്നതു ഞാൻ കണ്ടു. നമ്മുടെ ശാരദയേയും നമ്പിയാരേയും കാണാതെയായ കാലത്തിന്നേകദേശം അടുത്തകാലം മുതൽക്കാണു ബാരിസ്റ്റർക്കു കുണ്ടൂരിൽനിന്നു എഴുത്തുകൾ വരുവാൻ തുടങ്ങിയതു് എന്നു ചെത്തലക്കാരൻ പിള്ളയുടെ സംഭാഷണത്തിൽനിന്നു ഞാൻ ഗ്രഹിച്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. അതിനാൽ അവിടെ താമസിച്ചിരുന്ന ശാരദ നമ്മുടെ ശാരദയായിരിപ്പാനവകാശമുണ്ടെന്നു ഞാൻ ഊഹിച്ചിരുന്നു, പക്ഷെ സംശയനിവൃത്തി വരുത്തുവാൻ എനിക്കു സാധിച്ചില്ല. തമിഴസ്ത്രീകളുടുക്കുന്ന ചേലയുടുപ്പിച്ചു ഘോഷാസ്ത്രീകളെപ്പോലെ ശരീരം മുഴുവൻ മറക്കപ്പെട്ട ഒരു സ്ത്രീയെയാണു ഞാൻ കണ്ടതു്. അതു് എളുപ്പത്തിൽ ആളെ അറിയാതിരിപ്പാൻ വേണ്ടി ചെയ്ത ഒരു വിദ്യയായിരിക്കാമെന്നു ഞാനൂഹിച്ചു കുറെ ദൂരം അവരെ പിന്തുടൎന്നു. മടങ്ങിപ്പോന്നാലൊ എന്നു കൂടി ആലോചിച്ചു എങ്കിലും അതിന്നു മനസ്സുണ്ടായില്ല. കുറച്ചു കഴിഞ്ഞപ്പോഴെക്കും അവർ കള്ളന്മാരുടെ കയ്യിലകപ്പെട്ടു. അവരെ സഹായിക്കുന്നതിന്നായി ഞാൻ അടുത്തുചെന്നു ഒന്നുരണ്ടു വെടി പൊട്ടിച്ചു എന്റെ കുപ്പായക്കീസ്സയിൽ അധികം തോട്ടകളുണ്ടായിരുന്നില്ല. അതു തീൎന്നതിനാൽ എന്റെ ആയുധം എനിക്കു് ഒരു വെറും ഭാരമായി കലാശിച്ചു. കള്ളന്മാർ എന്നെ എതിൎത്തു. അവർ എന്നെ അടിക്കുകയും ഞാൻ മോഹാലസ്യപ്പെട്ടു താഴെ വീഴുകയും ചെയ്തു. പിറെറദിവസം പ്രഭാതത്തിലാണു് എനിക്കു ബോധമുണ്ടായതു്. അപ്പോൾ ഞാൻ ഒരു പാറപ്പുറത്തു കിടക്കുകയായിരുന്നു. വേഗത്തിൽ അവിടെനിന്നു് എഴുനീററു നാലുപു

നോക്കി. ആരേയും കണ്ടില്ല. ആ പ്രദേശം ഒരു ഘോര വനാന്തരമായിരുന്നു. ഉടനെ അവിടെനിന്നു തിരിച്ചു കോഴിക്കോട്ടക്കു പോരുവാനായി തീവണ്ടിസ്റ്റേഷനിലേക്കു നടന്നു. സ്റ്റേഷനിൽ എത്തിയപ്പോൾ സുകുമാരൻ അനാഥയും ദീനക്കാരിയുമായ ഒരു യുവതിയെ മോട്ടോർകാറിൽ കേറ്റി മേട്ടുപാളയത്തേക്കു കൊണ്ടുപോയിട്ടുള്ളതായും അവിടെ അന്വേഷിച്ചതിൽ അവർ മദ്രാസ്സിലേക്കു പോയതായും അറിഞ്ഞു. ഞാൻ ഉടനെ മദ്രാസ്സിലേക്കു വണ്ടി കേറി. ദീനക്കാരിയെ നേരിട്ടു കാണുന്നതിനു തീരെ സൗകൎയ്യമുണ്ടായിരുന്നില്ല. എങ്കിലും ഒരു ദിവസം അതിന്നും സാധിച്ചു.

സുകുമാരൻ— ആ എഴുത്തു നിങ്ങളുടേതായിരുന്നു അല്ലെ?

ഭാനു— അതെ. എന്റെ പിന്നത്തെ ശ്രമം ശാരദയെ ക്രൂരരിൽനിന്നു സ്ഥലം മാറ്റിയതു ബാരിസ്റ്ററുടെ അറിവോടുകൂടിയാണോ എന്നന്വേഷണമായിരുന്നു. ഞാൻ അദ്ദേഹത്തിന്റെ അടുക്കൽ ചെന്നു് എന്നെ ഭൃത്യനായി സ്വീകരിച്ചാൽ കൊള്ളാമെന്നു് അദ്ദേഹത്തോടപേക്ഷിച്ചു. അദ്ദേഹം എന്നെ നിയമിച്ചു. അല്പകാലംകൊണ്ടു ഞാൻ അദ്ദേഹത്തിന്റെ വലിയ വിശ്വസ്തനായി തീൎന്നു. ഞാൻ നിഷ്പക്ഷകക്ഷിയാണെന്നായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ വിശ്വാസം. ശാരദയെ സംബന്ധിച്ച യാതൊരു വൎത്തമാനവും അദ്ദേഹത്തിനുണ്ടായിരുന്നില്ല. എന്നാൽ റങ്കൂണിൽനിന്നു ക്രൂരരുടെ എഴുത്തുകൾ വന്നിരുന്നു. ഈ എഴുത്തുകൾ ഞാൻ കാണുന്നതിൽ അദ്ദേഹത്തിനു വിരോധമുണ്ടായിരുന്നില്ല. അവ അദ്ദേഹത്തിന്റെ കയ്യിൽ കിട്ടിയാൽ ഉടനെ ഒരു മുഹമ്മദീയസ്ത്രീയെ വിളിച്ചുകൊണ്ടു വരുവാൻ പറയുന്നതു പതിവാണു്. അതു അവരെ വായിച്ചുകേൾപ്പിക്കുന്ന സമയത്തു് എന്നെ അവിടെനിന്നാട്ടിയോടിച്ചി

രുന്നു. ഇതു കണ്ടപ്പോൾ എനിക്കു സംശയം തോന്നി. അതിന്നുശേഷം റങ്കൂനിൽനിന്നു വന്നിരുന്ന എഴുത്തുകൾ മുക്കാലും ഞാൻ വായിച്ചുനോക്കിയിരുന്നു. ഒരെഴുത്തിൽ "നമ്പൂരിയച്ചന്റെ കാൎയ്യത്തിൽ വല്ല തീൎച്ചമാനവും ഉണ്ടായൊ" എന്ന് എഴുതീട്ടുണ്ടായിരുന്നു. ഈ എഴുത്തു എന്റെ സംശയത്തെ ബലപ്പെടുത്തി. ഈ കാലത്തു കേളുണ്ണിമൂപ്പിൽനായരും ഞാനുംതമ്മിൽ വലിയ താല്പൎയ്യമായി. മൂപ്പിൽനായർ ഇടക്കിടെ ബാരിസ്റ്ററെ കാണ്മാൻ ചെന്നിരുന്നു. നായൎക്ക് എന്റെ പേരിൽ തോന്നിയ താല്പൎയ്യം ഹേതുവാൽ അദ്ദേഹം മടങ്ങിപ്പോകുന്ന സമയം ചിലപ്പോൾ എന്നെയും അദ്ദേഹം ഒന്നിച്ചു കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോയി രണ്ടുമൂന്നു ദിവസം അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭവനത്തിൽ താമസിപ്പിച്ചതിന്നുശേഷമെ മടക്കി അയക്കുകയുള്ളു. ഇങ്ങിനെ ഇരിക്കെ ബാരിസ്റ്റർ കാൎയ്യാദികളിൽ ഉപേക്ഷ കാണിക്കുവാൻ തുടങ്ങി. ശരീരം കുറേശ്ശയായി ക്ഷയിച്ചുതുടങ്ങി. സദാസമയത്തും ആലോചനാമഗ്നനായിതീൎന്നു. മൂപ്പിൽനായരെ കാണ്മാനുതന്നെ അസഹ്യമായി വിചാരിപ്പാൻ തുടങ്ങി. രാത്രികാലങ്ങളിൽ ഉറക്കം തീരെ ഇല്ലാതായി. ഒരുദിവസം രാത്രി ഉറക്കത്തിൽ അദ്ദേഹം ആരേയൊ ഒരാളെ അതികഠിനമായി ശകാരിക്കുന്നതു ഞാൻ കേട്ടു. അടുത്തുചെന്നു നോക്കിയപ്പോൾ അവിടെ ആരേയും കണ്ടില്ല. അദ്ദേഹം ശകാരിച്ചിരുന്നതു മൂപ്പിൽനായരെ ഉദ്ദേശിച്ചായിരുന്നു. ബാരിസ്റ്റർ കണ്ണുതുറന്നു നോക്കിയപ്പോൾ ഞാൻ അദ്ദേഹത്തിന്റെ സമീപത്തു നില്ക്കുന്നതു കണ്ടു. "ഞാൻ ഉറക്കത്തിൽ സംസാരിച്ചിരുന്നുവൊ" എന്ന് എന്നോടു ചോദിക്കുകയും അദ്ദേഹം ആരേയൊ ഒരാളെ കുറിച്ചു ശകാരിച്ചതായി ഞാനദ്ദേഹത്തോടു പറയുകയും ചെയ്തു. അദ്ദേഹം ഉച്ചരിച്ച വാക്കുകളിൽ ചിലതെല്ലാം ഒരുകാലത്തും പുറത്തേക്കു വിടാതെ തന്റെ മരണപൎയ്യന്തം സൂക്ഷി

ക്കേണ്ടവയാണെന്നു വിചാരിച്ചു തന്റെ ഹൃദയത്തിന്റെ അന്തർഭാഗത്ത് അതിരഹസ്യമായി ഒളിപ്പിച്ചിട്ടുള്ളവയായ തന്നതിനാൽ അദ്ദേഹത്തിന്ന് അതികലശലായ പരിഭ്രമവും വ്യസനവുമുണ്ടായി. ബാരിസ്റ്ററുടെ വ്യസനപരവശതയോടുകൂടിയ നോട്ടം എന്റെ ഹൃദയത്തെ ഭേദിക്കത്തക്കവയായിരുന്നു. ഞാൻ അദ്ദേഹത്തെ സമാധാനപ്പെടുത്തുവാനുത്സാഹിച്ചു. ബാരിസ്റ്റർ വാസ്തവത്തിൽ ഒരു ധർമ്മഭീരുവായിരുന്നു. അദ്ദേഹം തന്റെ ഹിതാനുവർത്തിയായി തീരുവാൻവേണ്ടി കേളുണ്ണിമൂപ്പിൽനായർ ഒരു വിദ്യ പ്രയോഗിച്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. ബാരിസ്റ്റർ അയാളുടെ വലയിൽ നിഷ്പ്രയാസം കുടുങ്ങി.

സൂപ്രണ്ട് — വിദ്യ പ്രയോഗിച്ചത് ഏതുവിധമാണ്.

ഭാനു — അതോ. പറയാം. ബാരിസ്റ്ററുടെ അമ്മാമൻ നാണുമേനോനും ഒതേൽപ്പറമ്പത്തു പരമേശ്വരൻനമ്പൂരിയും തമ്മിലുണ്ടായ സിവിൽകേസ്സിൽ നമ്പൂരിക്കു കൊടുക്കേണ്ടതായി വന്ന പണം അദ്ദേഹത്തിന്റെ പക്കൽനിന്നു ഏതുവിധവും തിരികെ വാങ്ങണമെന്നു മൂപ്പിൽനായർ തീർച്ചപ്പെടുത്തിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. ഈ കേസ്സിലെ അന്യായക്കാരൻ റിക്കാർട്ടുകൊണ്ടു നാണുമേനോനായിരുന്നു എങ്കിലും യഥാർത്ഥമായി മൂപ്പിൽനായർ തന്നെയായിരുന്നു. അയാളുടെ ആവശ്യപ്രകാരം നാണുമേനോൻ തല കാണിച്ചതാണ്. അതിനാൽ കേസ്സിന്റെ അവസാനത്തിൽ കോടതിയിൽ കെട്ടിവെക്കേണ്ടതായി വന്ന പണം മുഴുവനും മൂപ്പിൽനായരുടെ കയ്യിൽനിന്നുതന്നെ ജമിക്കേണ്ടതായി വന്നു. പണം നമ്പൂരി കോടതിയിൽനിന്നു വാങ്ങിക്കൊണ്ടു വരുന്നവഴിക്ക് അത് അദ്ദേഹത്തിന്റെപക്കൽനിന്നു ബലമായി അപഹരിക്കേണമെന്നായിരുന്നു നായരുടെ ഗൂഢാലോചന. അതിന്നു വേണ്ടി മൂപ്പിൽനായർ തന്റെ ആശ്രിതന്മാരായ രണ്ടു

കേരള സാഹിത്യ അക്കാദമി

മുഹമ്മദീയരെ ശട്ടംകെട്ടി കോടതിയിൽ കെട്ടിവെക്കേണ്ടതായ പണം ബാരിസ്റ്ററെ ഏല്പിച്ചു മടങ്ങിപ്പോരുമ്പോൾ നമ്പൂരി പണം വാങ്ങുവാൻ അപേക്ഷകൊടുത്താൽ വിവരം അറിയിക്കേണമെന്നു മൂപ്പിൽനായർ ബാരിസ്റ്ററോടു സ്വകാര്യമായി ഏല്പിച്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്നതനുസരിച്ച് അദ്ദേഹം നായർക്ക് ഒരെഴുത്തയച്ചു. ഈ എഴുത്ത് എഴുതി അയച്ചു രണ്ടു ദിവസം കഴിയുന്നതിന്നുമുമ്പ് നമ്പൂരിയെ കൊലപ്പെടുത്തിയതായും മററും ബാരിസ്റ്റർ അറിഞ്ഞു. കൊലക്കാറനെന്നു താനും ഉത്തരംപറയേണ്ടതായി കലാശിച്ചുവെല്ലോ എന്നു വിചാരിച്ചു വ്യസനിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന മദ്ധ്യേ മൂപ്പിൽനായർ വീണ്ടും ബാരിസ്റ്ററുടെ അടുക്കൽ ചെന്ന് എഴുത്തു കാണിച്ചു ഭയപ്പെടുത്തി സ്വാധീനിച്ചു നായരുടെ ഹിതംപോലെ അദ്ദേഹത്തെക്കൊണ്ട് ഓരോന്നു ചെയ്യിക്കുവാൻ തുടങ്ങി. നായർ അദ്ദേഹത്തെ ചുമതലപ്പെടുത്തിയിരുന്ന ജോലി, കുഞ്ഞൂർ, കാസർകോട്, റങ്കൂൺ മുതലായ ദിക്കുകളിൽ താമസിച്ചിരുന്നവരുമായി എഴുത്തുകുത്തുകൾ നടത്തുകയും സ്വകാര്യംപോലെ പൊല്ലീസുകാർക്ക് ഉപദേശം കൊടുക്കുകയുമായിരുന്നു. ഇതിന്നു പ്രതിഫലമായി ശാരദയെ ബാരിസ്റ്റർക്ക് വിവാഹംചെയ്തു കൊടുപ്പിക്കാമെന്നു മൂപ്പിൽനായർ ഏററിരുന്നു. ശാരദയുടെ പേരിലുള്ള ഭ്രമംനിമിത്തവും മൂപ്പിൽനായരെ ഭയപ്പെട്ടും ബാരിസ്റ്റർ ആദ്യത്തിൽ ചിലതെല്ലാം ചെയ്തു. കാലപ്പഴക്കത്തിൽ ഈ നീചകർമ്മത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിന്നു വൈമനസ്യമുണ്ടായി യാതൊന്നും ചെയ്യാതെയായി. എങ്കിലും മൂപ്പിൽനായർ ഉപായേന തന്റെ കയ്യിൽനിന്നു കരസ്ഥമാക്കിയ എഴുത്തിന്റെ കാര്യമോർത്ത് അത്യന്തം വ്യസനിച്ചു. പക്ഷെ ആ എഴുത്തു ഞാൻ കൈക്കലാക്കീട്ടുണ്ടായിരുന്നു. അതാരും ധരിച്ചില്ല. ഈ എഴുത്തിന്റെ ഓർമ്മയാണു ബാരിസ്റ്ററുടെ ഹൃദയത്തിൽനിന്നു ഉറക്കത്തിൽ പൊട്ടി പുറപ്പെട്ടത്.

സൂപ്രണ്ടു് — റങ്കൂണിൽ താമസിച്ചിരുന്നവർ കൊലപാതകികളാണെന്നുള്ള സൂക്ഷ്മം ഗ്രഹിച്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്നുവോ?

ഭാനു— ഇല്ല. എനിക്കു തീൎച്ചറിവുണ്ടായിരുന്നില്ല. അവിടെനിന്നു വന്ന ഒരു എഴുത്തിൽ നമ്പൂരിയുടെ മരണത്തെപ്പററി സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്നതിനാൽ എനിക്കു് അവരുടെ പേരിൽ ഒരു സംശയം മാത്രമെയുണ്ടായിരുന്നുള്ളു — ക്ലൂറ്റൂരിലെ അന്വേഷണഫലം ശൂന്യമായി തീൎന്നതിനാൽ ഇനിയത്തെ അന്വേഷണം റങ്കൂണിൽ പോയിവന്നതിന്നു ശേഷമാവാമെന്നു ഞാൻ തീൎച്ചപ്പെടുത്തി. എന്തെങ്കിലും ഒരു സൂത്രം പ്രയോഗിച്ചു ബാരിസ്റ്ററുടെ വസതിയിൽനിന്നു് ഉടനെ പുറത്തേക്കു ചാടണമെന്നു കരുതി അമ്മക്കു ദീനമാണെന്നുള്ള വ്യാജേന അദ്ദേഹത്തിന്റെ അനുവാദത്തോടുകൂടി അവിടെനിന്നു പുറപ്പെട്ടു. ശാരദ സുകുമാരന്റെ വസതിയിൽ സസുഖം വസിക്കുമെന്നുള്ള വിശ്വാസത്തോടുകൂടി ഒരു ജോനകയുവാവിന്റെ വേഷത്തിൽ നാഗപട്ടണത്തു ചെന്നു കപ്പൽ കേറി റങ്കൂണിൽ എത്തി. അബ്ദുൾകാദരെന്നും സുലേമാനെന്നും പേരായ രണ്ടു മുഹമ്മദീയർ റങ്കൂണിലെ ഒരു പ്രധാന ചായഷാപ്പുകാരനായ കാട്ടുകണ്ണു ജെയ്നി അഹമ്മത്തു് എന്നൊരാളെ അഭയം പ്രാപിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു് അവിടെനിന്നു ബാരിസ്റ്റൎക്കു വന്നിരുന്ന കത്തുകൾ മൂലം ഞാൻ ധരിച്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. അതിനാൽ ഞാൻ അയാളുടെ കച്ചവടസ്ഥലമന്വേഷിച്ചു് അവിടെ ചെന്നു. എന്തെങ്കിലും ഒരു ജോലിയുണ്ടാക്കി തന്നാൽകൊള്ളാമെന്നു ഞാൻ അയാളോടു വിനയപൂൎവ്വം അപേക്ഷിച്ചു. സ്വജാതിസ്നേഹംനിമിത്തം അയാളും തല്ക്കാലം എന്നെ അവിടെ താമസിപ്പാൻ അനുവദിച്ചു. എന്റെ അദ്ധ്വാനശീലവും സ്വജാതീയപ്രതിപത്തിയും കണ്ടു് അബ്ദുൾകാദൎക്കും സുലേമാനും എന്റെപേരിൽ പ്രത്യേകം താല്പൎയ്യമുണ്ടായി.

ഒരു ദിവസം ജോലികളെല്ലാം കഴിഞ്ഞു ഓരോ വൃത്താന്തങ്ങളും പറഞ്ഞുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ അബ്ദുൾകാദർ എന്നോട് ഒരു പാട്ടുപാടുവാൻ പറഞ്ഞു. പരീക്ഷാർത്ഥം ഞാൻ ഈ ഓട്ടൻതുള്ളൽ ഉണ്ടാക്കി പാടി.

ദുഷ്ടരായുള്ള ജനങ്ങൾ പലവിധ
ദുഷ്ടതചെയ്യുന്നശങ്കയേതുംവിനാ.
ശിഷ്ടരായുള്ളൊരുനമ്പൂരിയെച്ചിലർ
കഷ്ടപ്പെടുത്തികൊലചെയ്തുവൃത്താന്തം
ഒട്ടൊഴിയാതെപറഞ്ഞുകേൾപ്പിക്കുവാൻ
മുട്ടാതെവാണിമാതെൻഹൃദിവർത്തിച്ചു
നാക്കിന്നണച്ചുവരുത്തിഞാൻചൊല്ലുന്ന
വാക്കിന്നുചാതുര്യമുണ്ടാകുവാനിതാ
ശ്രീപൂന്തനിൻപാദപങ്കജങ്ങളെ
തപ്പുകൾസർവ്വവുംതീർത്തുകൊള്ളണമെ.
വള്ളുവനാട്ടിൽപ്രസിദ്ധിതേടീടുന്ന
നമ്പൂരിമാരിൽപ്രമാണിയായുള്ളൊരു
തേലപ്പുറത്തുപരമേശ്വരാഖ്യനാം
നമ്പൂരിയെക്കൊന്നുവിത്തംഹരിച്ചുടൻ
നാട്ടുംഭവനവുംപാടെവെടിഞ്ഞന്യ
നാട്ടിൽപ്രവേശിച്ചുകാലംകഴിക്കുന്ന
മുഷ്കരന്മാരെപ്പിടിച്ചുബന്ധിക്കുവാൻ
ലാക്കുനോക്കിക്കൊണ്ടുതേടുന്നിതുചിലർ.

ഇത്രയും പാടിയപ്പോഴെക്കും എന്റെ ചങ്ങാതിമാരുടെ ഭാവം പകൎന്നു. മുഖം കറുത്തു. ശരീരം വിയൎത്തു. തെററുചെയ്തിട്ടുള്ളവരുടേതുപോലെ ഇവരുടെ ഹൃദയം തുടിക്കുവാൻ തുടങ്ങി. അവർ രണ്ടുപേരും ഉടനെ അവിടെനിന്നെഴുന്നേററു പോയി. ഈ സംഭവം എന്റെ സംശയത്തെ പൂൎവ്വാധികം ബലപ്പെടുത്തി. പിന്നീട് ഒരു ദിവസം ഞാൻ അബ്ദുൾകാദരുടെ പെട്ടി തുറന്ന് അതിലെ

സാമാനങ്ങൾ ഒതുക്കിവെക്കുന്ന അവസരത്തിൽ അതിലുണ്ടായിരുന്ന ഒരു വെള്ളിച്ചെല്ലവും ഒരു മുദ്രമോതിരവും ഒരു സ്വൎണ്ണവാച്ചും എന്റെ ദൃഷ്ടികളെ ആകൎഷിച്ചു. ഞാൻ അവയെ എടുത്തു നോക്കുന്നതു കണ്ടു് അബ്ദുൾകാതർ ദേഷ്യപ്പെട്ടു് എന്റെ കയ്യിൽനിന്നു് അവയെ വാങ്ങി പെട്ടിയിൽതന്നെ വെച്ചു. അവയിൽ പി. എൻ. എന്നും, പരമേശ്വരൻനമ്പൂരി എന്നും ഇംഗ്ലീഷിൽ കൊത്തിട്ടുണ്ടായിരുന്നതു് എന്റെ സൂക്ഷ്മദൃഷ്ടിയിൽ പെടാതിരുന്നില്ല. പിറ്റേ ദിവസം കാലത്തു ഞാൻ റങ്കൂൺ പൊല്ലീസുകമ്മീഷണരുടെ മുമ്പാകെ ചെന്നു് എന്റെ ചരിത്രത്തെ അദ്ദേഹത്തെ ധരിപ്പിച്ചു. അദ്ദേഹം എനിക്കുവേണ്ട ഒത്താശകൾ ചെയ്യുന്നതിനായി ഒരു സബ് ഇൻസ്പെക്ടരേയും രണ്ടു കൺസ്റ്റബൾമാരേയും നിയമിച്ചു. അവർ ചായ കുടിപ്പാനെന്നുള്ള നാട്യത്തിൽ മുഹമ്മദീയവേഷത്തോടുകൂടി ചായഷാപ്പിൽ വന്നു. അബ്ദുൾകാതരും സുലേമാനും ഇന്നിന്നവരെന്നു ഞാൻ സ്വകാൎയ്യമായി അവരെ മനസ്സിലാക്കിയതിന്നുശേഷം അവർ മടങ്ങിപ്പോയി. ഇവരെ ഉടനെ അറസ്റ്റ്ചെയ്തു മോതിരം, വാച്ച് മുതലായ സാധനങ്ങളോടുകൂടി മദ്രാസ്സിലേക്കയപ്പാനായി ഒട്ടുംകെട്ടി ഞാൻ റങ്കൂണിൽനിന്നു മടങ്ങി. മദ്രാസ്സിൽവന്നു മേലധികാരിയെ കണ്ടു വിവരം ധരിപ്പിച്ചു ഉടനെ ഞാൻ കാസർകോട്ടയ്ക്കു പുറപ്പെട്ടു. ഞാൻ അവിടെ ചെന്നതു് ഒരു ചെപ്പടിവിദ്യക്കാരൻ കാക്കാലനായിട്ടായിരുന്നു. ഓരോ സ്ഥലത്തു ചെന്നു് എന്റെ വിദ്യകളോരോന്നു കാണിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ ഒരാൾ എന്നോടു വാദംപിടിച്ചു തോറ്റതിനാൽ അഞ്ചുറുപ്പിക ഞാൻ അയാളുടെ പക്കൽനിന്നു് അപഹരിച്ചു. മൂപ്പിൽനായരുടെ കയ്യക്ഷരത്തിൽ എഴുതപ്പെട്ടിരുന്ന മേൽവിലാസത്തോടുകൂടിയ ഒരു കത്തു് അയാളുടെ കൈവശമുണ്ടായിരുന്നതു ഞാൻ കണ്ടു.

സൂപ്രഡേണ്ട് — കയ്യക്ഷം.
മാത്രം എഴുത്തയച്ചാൾ ഇന്നവനെ..
അബദ്ധമല്ലെ?

രാമു — കയ്യക്ഷരത്തിന്റെ സാദൃശ്യംകൊണ്ടു . .
ല്ല, എഴുത്തിന്റെ തപാൽമുദ്രയും എന്റെ ഊഹത്തെ താങ്ങുന്നുണ്ടായിരുന്നു.

സൂപ്രഡേണ്ട് — ശേഷംസംഗതികൾകൂടി കേൾക്കട്ടെ.

രാമു — എന്റെ കളി നിൎത്തിയപ്പോൾ അയാൾ അവിടെനിന്നുപോയി. ഞാൻ അയാളെ അനുഗമിച്ചു. അയാൾ താമസിക്കുന്ന വീട്ടിൽച്ചെന്നു് ഉറുപ്പിക തിരികെ കൊടുത്തു. ഉറുപ്പിക തിരികെ കിട്ടിയതിനാൽ അയാൾ അത്യന്തം സന്തോഷിച്ചു. അയാളെ ചെപ്പടിവിദ്യ പഠിപ്പിക്കാമെന്നു പറഞ്ഞു് അവിടെ എനിക്കു സാധാരണ പോയിവരുവാനുള്ള ഒരു വഴിയുണ്ടാക്കി. അയാൾ ഏകനായിട്ടല്ല അവിടെ താമസിക്കുന്നതു് എന്നു് എനിക്കു തോന്നുകയാൽ അതിന്റെ സൂക്ഷ്മം മനസ്സിലാക്കേണമെന്നു തീൎച്ചപ്പെടുത്തി കുററിക്കാടുകളുടെ ഇടയിലും മററും മറഞ്ഞിരുന്നു് അയാളുടെ പ്രവൃത്തികളിൽ പ്രത്യേകിച്ചു മനസ്സിരുത്തി. ഭക്ഷണപദാൎത്ഥങ്ങൾ പാകംചെയ്തു പാത്രങ്ങളിലാക്കി വീട്ടിനുള്ളിലേക്കു കൊണ്ടുപോകുന്നതും ഒഴിഞ്ഞ പാത്രങ്ങൾ പുറത്തേക്കു കൊണ്ടുവരുന്നതും ഞാൻ കണ്ടു. ഊണു കഴിഞ്ഞതിനുശേഷം അയാൾക്കു കുംഭകൎണ്ണസേവ പതിവുണ്ടായിരുന്നു. ആ തക്കം നോക്കി ഞാൻ പതുക്കെ കട്ടിൽനിന്നിറങ്ങിവന്നു. വാതിൽ പൂട്ടിയിരുന്നതിനാൽ തട്ടിൻപുറത്തു കേറി തട്ടുപലക ഇളക്കിപ്പറിച്ചു പുരയ്ക്കകത്തു കടന്നു. അതിനകം പരിശോധിച്ചപ്പോൾ ഒരു സൂത്രവാതിൽ ഘടിപ്പിച്ചതായി എന്റെ ദൃഷ്ടിയിൽ പെട്ടു. അതു് ഒരു ഗുഹയുടെ അന്തൎഭാഗത്തേക്കു പ്രവേശിക്കുവാനുള്ള ദ്വാരമായിരുന്നു. ആ വഴിയായി ഞാൻ ഗുഹയ്ക്കുള്ളിൽ

ഗുഹയുടെ സ്വഭാവം മുഴുവനും
ർ സാധിക്കാതെ മടങ്ങിപ്പോരേണ്ടതായി

സൂപ്രഡെണ്ടു്—കാരണം?

ഭാനു—നേരം അതിക്രമിച്ചതിനാൽ മാത്രമാണു്. പിറേറ ദിവസം വില്യട്ടീപത്തോടുകൂടി വീണ്ടും അതിനുള്ളിൽ കടന്നുകൂടി. അതിലുണ്ടായിരുന്ന സകല അറകളേയും പരിശോധിച്ചു. രണ്ടു മുറികൾ മാത്രമേ പൂട്ടിട്ടുണ്ടായിരുന്നുള്ളു. ഗുഹയ്ക്കു് ഏകദേശം 100 അടി നീളവും അത്രതന്നെ വിസ്താരവുമുണ്ടു്. ചുമരുകളെല്ലാം വലിയ വലിയ പാറകൾ കുത്തിക്കഴിച്ചുണ്ടാക്കപ്പെട്ടവയാണു്. അതിൻെറ ഇരുവശത്തും ഓരോ വരി മുറികളും മദ്ധ്യഭാഗത്തു വിശാലമായ ഒരു തളവുമുണ്ടു്. മുറികളുടെ വാതിലുകൾ തളത്തിലേക്കാണു്. അവ കറുത്ത വെണ്ണക്കല്ലുകൊണ്ടു നിർമ്മിക്കപ്പെട്ടവയും വളരെ ഘനവും വലിപ്പവും ഉള്ളവയും അവയുടെ പൂട്ടുകൾ അതേമാതിരിയിൽത്തന്നെ വാതിലുകൾക്കു യോജിപ്പായി പണിചെയ്യപ്പെട്ടവയുമാണു്. തളത്തിൻെറ രണ്ടററത്തും ആയുധപാണികളായി ശിലയാൽ നിർമ്മിക്കപ്പെട്ട ഓരോ വിഗ്രഹങ്ങൾ സ്ഥാപിക്കപ്പെട്ടിരുന്നു. മിക്ക അറകളിലും പുരാതനകാലത്തു യോദ്ധാക്കൾ ധരിച്ചിരുന്ന ആയുധങ്ങളും കവചങ്ങളും പരിചകളും ചിന്നിച്ചിതറിയിട്ടിരുന്നു. ഇതെല്ലാം കണ്ടപ്പോൾ എനിക്കു ലഘുവായ ഒരു സങ്കോചമുണ്ടായി. പൂട്ടിയിട്ടിരുന്ന മുറികളിൽ കടന്നു നോക്കുവാനായി താക്കോൽ തിരയുന്ന സന്ദർഭത്തിൽ വേഷപ്രച്ഛന്നന്മാരായ മൂന്നുപേർ ഗുഹയ്ക്കുള്ളിൽ പ്രവേശിച്ചു നമ്പിയാരേയും ശാരദയേയും വിളിച്ചുകൊണ്ടുവന്നു ഭീഷണി പറഞ്ഞു് അവരെ ശല്യപ്പെടുത്തുന്നതും അവരുടെ സ്വാതന്ത്ര്യലാഭത്തിന്നു പ്രതിഫലമായി ശാരദയേയും 10000 ഉറുപ്പികയും മൂപ്പിൽനായൎക്കു കൊടുക്കാമെന്നു

മ്പിയാർ സമ്മതിക്കുന്നതും കണ്ണുകൾ കെട്ടി നമ്പിയാരെ പുറത്തേയ്ക്കു കൊണ്ടുപോകുന്നതും ഒരു കാട്ടിന്റെ നടുക്കു ചെന്നു കെട്ടഴിച്ചുവിട്ടു 10000 ഉറുപ്പികയുംകൊണ്ടു പിറേറ ദിവസം രാത്രി 2 മണിക്ക് അവിടെ എത്തണമെന്നും അല്ലാത്തപക്ഷം ശാരദയെ മേലിൽ കാണുവാൻ സാധിക്കുന്നതല്ലെന്നും അവർ നമ്പിയാരോടു പറയുന്നതും എനിക്കു കേൾക്കുമാറായി.

നമ്പിയാർ— ഗൃഹസ്ഥന്മാരിൽ ഒരു സമയം പെട്ടെന്നുണ്ടായ പ്രഭ നിങ്ങളുടെ വിദ്യുച്ഛക്തിയിന്റെ വെളിച്ചമായിരുന്നു അല്ലേ?

ഭാനു— അതെ. (കഥാപ്രസംഗത്തെ തുടന്ന്) ഈ സംഗതി ഞാൻ സ്വകാര്യമായി പൊല്ലീസ്സുകാരെ അറിയിച്ചു. എന്റെ സഹായത്തിന്നായി വന്ന കൺസ്റ്റബിൾമാരേയും കൂട്ടി ഞാൻ വനാന്തരത്തിൽ പ്രവേശിച്ചു നിശ്ശബ്ദമായിരുന്നു. കൃത്യസമയത്തു നമ്പിയാർ പണവും കൊണ്ടു വന്നു. വേഷധാരികൾ അതു വാങ്ങുവാനായി അദ്ദേഹത്തിന്റെ സമീപത്തേക്കു ചെന്നു കൈ നീട്ടി നോട്ടുകെട്ടു വാങ്ങുന്ന മുഹൂർത്തത്തിൽ ഞാനും പൊല്ലീസ്സുകാരുംകൂടി ഓടിച്ചെന്നു ബലം പ്രയോഗിച്ച് അവരെ പരാജിതരാക്കി. ഇതാണ് എന്റെ അന്വേഷണങ്ങളുടെ ചുരുക്കം.

ഈ ചരിത്രങ്ങളെല്ലാം പറഞ്ഞു് അവസാനിപ്പിച്ചപ്പോഴെയ്ക്കും നേരം അസമയമായതിനാൽ അവരെല്ലാവരും സൂപ്രഡണ്ടു് അവർകളുടെ സൽക്കാരം സ്വീകരിച്ച് അന്ന് അവിടെ താമസിച്ചു.

ഇരുപത്തിനാലാമദ്ധ്യായം.

രണ്ടു വിവാഹങ്ങൾ.

പിറേറദിവസം കാലത്തു സൂപ്രഡേണ്ടു് അവർകൾ ഗോപാലപ്പണിക്കർ മുതലായവരെ സസന്തോഷം ഭാന ഒരുമിച്ചു് അവരുടെ സ്വഗൃഹത്തിലേക്കു യാത്രയാക്കുവാനാരംഭിച്ചപ്പോഴേക്കും ബാരിസ്റ്റർ അവിടെ എത്തി. ചെറുപ്പക്കാരായ രണ്ടു പൊല്ലീസ്സ് ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാർ രണ്ടാമതും അബ്ദുൾകാതരെ രണ്ടാമതും പിടിച്ചുകൊണ്ടു വന്നിരിക്കുന്നു എന്ന വൃത്താന്തം ആ പട്ടണം മുഴുവൻ വ്യാപിച്ചു. അവരുടെ പ്രശസ്തമായ പ്രവൃത്തിയെക്കുറിച്ചു ബാരിസ്റ്റർ അഭിനന്ദിച്ചു എങ്കിലും അദ്ദേഹത്തിന്റെ വാക്കുകൾ വിഷാദസങ്കലിതമായിരുന്നു. പ്രസ്തുതകൊലപാതകക്കേസ്സിലേയും ആൾമോഷണക്കേസ്സിലേയും പ്രതികളായ അബ്ദുൾകാതരേയും സുലേമാനേയും ഒളിവിൽ താമസിപ്പിക്കുന്നതിനും നമ്പിയാരേയും ശാരദയേയും ബലാല്ക്കാരമായി പിടിച്ചുകൊണ്ടുപോയ സംഗതി തനിക്കറിവുണ്ടായിരിക്കെ അതിനെക്കുറിച്ചു പൊല്ലീസ്സ് ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരെ അറിയിക്കാതെ കളവു് ഒതുക്കിയ കുററത്തിനും പൊല്ലീസ്സു തന്റെ പേരിൽ കുററമാരോപിക്കുവാനിടയുണ്ടെന്നു് അദ്ദേഹം നിശ്ചയിച്ചു. അവർ ആ വിധം വല്ല ആലോചനയും ചെയ്തിട്ടുണ്ടോ എന്നു് അറിയുവാനുള്ള ആഗ്രഹം നിമിത്തമായിരുന്നു അദ്ദേഹം സൂപ്രഡേണ്ടു് അവർകളുടെ വസതിയിലേക്കു ചെന്നതു്. ബാരിസ്റ്റർ യഥാർത്ഥത്തിൽ നിരപരാധിയാണെന്നു സൂപ്രഡേണ്ടിന്നറിവുണ്ടായിരുന്നു എങ്കിലും അതു പുറത്തു കാണിക്കാതെ "ബാരിസ്റ്റർ എന്തേ ഓടിവന്നതു്? ഇരിപ്പിടം ചുട്ടുതുടങ്ങിയോ?" എന്നു ചോദിച്ചു.

ബാരിസ്റ്റർ— (വ്യസനപരവശനായി) ഞങ്ങൾ

എന്നെപ്പററി സംശയിക്കാതിരിപ്പാൻ ഞാനപേക്ഷിക്കുന്നു. ഞാൻ നിരപരാധിയാണു്. എന്നെക്കുറിച്ചു സംശയിക്കാൻ അവകാശമുണ്ടെന്നു് എനിക്കറിയാം. ആ സംശയം തീപ്പാൻ വല്ല മാൎഗ്ഗവുമുണ്ടോ എന്നു് അറിയുവാൻവേണ്ടിയാണു ഞാൻ വന്നതു്.

സൂപ്രേഡണ്ടു്—എന്റെ സംശയങ്ങളെല്ലാം തീൎന്നു. നിങ്ങളും......

ബാരിസ്റ്റർ—എന്നെ തെററിദ്ധരിക്കരുതു്. സകല സംഗതികളും ഞാൻ വിസ്തരിച്ചുപറയാം.

സൂപ്രേഡണ്ടു്—തെററുചെയ്തിട്ടുള്ളവന്റെ ഉള്ളു കുടുകിടുക്കും. അതു ചെയ്തിട്ടുള്ളവർ ധരിച്ചു എന്നറിഞ്ഞാൽ അതു കുറേക്കൂടി വൎദ്ധിക്കും. അതു സാധാരണ പതിവാണു്. ഇതു കുറച്ചു ദിവസംമുമ്പു വേണ്ടതായിരുന്നു. കാൎയ്യമെല്ലാം കഴിഞ്ഞതിന്നു ശേഷം പരിഭ്രമിച്ചിട്ടും വ്യസനിച്ചിട്ടും പ്രയോജനമില്ല. വഞ്ചിയിൽക്കിടന്നോടിയാൽ കരയണയുമോ?

ബാരിസ്റ്റർ—ഞാൻ കുററക്കാരനാണെന്നു സമ്മതിക്കുന്നു. എന്നാൽ എന്റെ കുററം ക്ഷമിക്കത്തക്കതാണെന്നു ഞാൻ തെളിയിക്കാം.

സൂപ്രേഡണ്ടു്—നിങ്ങൾക്കു തെളിവു് എന്താണുള്ളതു്? പറയൂ. കേൾക്കട്ടെ.

ബാരിസ്റ്റർ—ഞാൻ സ്വകാൎയ്യമായി പറയാം.

എന്നു പറഞ്ഞപ്പോൾ സൂപ്രേഡണ്ടു ബാരിസ്റ്ററെ തന്റെ സ്വകാൎയ്യമുറിയിലേക്കു കൂട്ടിക്കൊണ്ടു പോയി. കുറച്ചു കഴിഞ്ഞപ്പോൾ തിരിച്ചുവന്നു. ബാരിസ്റ്റർ തന്റെ വിഷാദഭാരത്തെ കുറയ്ക്കുന്നതിന്നായി ചെയ്ത ശ്രമം തീരെ വ്യൎത്ഥമായില്ല. സൂപ്രേഡണ്ടു് അവർകളുടെ മുഖത്തു ജ്വലിച്ചിരുന്ന ക്രോധത്തിന്നു കുറച്ചു ശമനമുണ്ടായതായി

കേരള സാഹിത്യ അക്കാദമി

കാണപ്പെട്ടു. ഭാരമൊഴിഞ്ഞതിനാൽ ബാരിസ്റ്റൎക്കും അല്പം സമാധാനമുണ്ടായി.

സൂപ്രേഡെണ്ട്—ബാരിസ്റ്റർ ഇപ്പോൾ എന്നോടു പറഞ്ഞ സംഗതികളും വിജയഭാനുവിന്റെ അന്വേഷണത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിനു കിട്ടീട്ടുള്ള തെളിവുകളും ഞാനറിവപ്പെട്ടിട്ടുള്ള ദൃഷ്ടാന്തങ്ങളും തമ്മിൽ വലിയ അന്തരമില്ല. ബാരിസ്റ്ററെ ഒരു പ്രതിയാക്കി കോടതിയിൽ ഹാജരാക്കേണ്ടതാണെന്നു എനിക്കു ബോധ്യമായി. കാൎയ്യത്തിന്റെ യഥാൎത്ഥം അപ്രകാരമാണെങ്കിലും ബാരിസ്റ്റർ നിയമപ്രകാരം കുറക്കാരനല്ലെന്നു വരുന്നതു് ഏതുവിധമെന്നു ഞാനറിയുന്നില്ല. അതിനെക്കുറിച്ചു് ഈ ഘട്ടത്തിൽ യാതൊരു അഭിപ്രായവും പറയാവുന്നതല്ല. എങ്കിലും നിങ്ങൾ വ്യസനിക്കേണ്ട. നിങ്ങൾക്കു ദൈവാനുഗ്രഹമുണ്ടെന്നു വിചാരിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു.

ബാരിസ്റ്റർ—എല്ലാം നിങ്ങളുടെ സഹായംപോലെയിരിക്കും.

സൂപ്രേഡെണ്ട്—ഞാൻ വിചാരിച്ചാൽ യാതൊരു സഹായവും ചെയ്യുവാൻ സാധിക്കുന്നതല്ല. (എന്നു പറഞ്ഞു അവസാനിപ്പിക്കുന്നതിനു മുമ്പു ഭാനു പുറത്തേക്കു വരുന്നതു കണ്ടു) ഇതാ, ഇദ്ദേഹം വിചാരിച്ചാൽ വല്ല ഗുണമുണ്ടാവും.

ഭാനുവിനെ കണ്ടപ്പോൾ തോന്നിയ മുഖപരിചയം നിമിത്തം ശങ്കിച്ചു ബാരിസ്റ്റർ കുറച്ചുനേരമാലോചനാമഗ്നനായി നിന്നു.

സൂപ്രേഡെണ്ട്—എന്താണാലോചിക്കുന്നതു്?

ബാരിസ്റ്റർ—മറ്റൊന്നുമല്ല. പറഞ്ഞാൽ വൈഷമ്യമാകുമോ എന്നാണു പേടി.

സൂപ്രേഡെണ്ട്—അശേഷം പേടിക്കേണ്ട. എന്തായാലും പറയുവാൻ വിരോധമില്ല.

ബാരിസ്റ്റർ—ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ മുഖഛായയുള്ള ഒരാളെ

ത്താനറിയും എനിക്കു രാമൻ എന്നു പേരായ ഒരു ശിഷ്യനുണ്ടായിരുന്നു. ഇദ്ദേഹത്തെ കണ്ടവക്ക് അവനെ കാണേണ്ട. രണ്ടാളും ഒരു ഛായയാണ്.

ഭാനു—ആ രാമൻ ഞാൻതന്നെയാണ്,

സൂപ്രഡേണ്ടു—എന്നാൽ നിങ്ങളുടെ രാമന്റെ കയ്യിലാണു നിങ്ങളുടെ രക്ഷയുടെ ഇരിപ്പ്. ഈ രാമൻ ആരെന്നു നിങ്ങൾ ധരിച്ചിട്ടില്ലെന്നു തോന്നുന്നു. അയാൾ ഒരു സി. ഐ. ഡി. ഉദ്യോഗസ്ഥനാണ്. കൊലപാതകക്കേസ്സും ആൾമോഷണക്കേസ്സും അന്വേഷിച്ചു തുമ്പുണ്ടാക്കുവാൻ ചെയ്ത ശ്രമങ്ങളിൽ അയാൾ പലരേയും തോല്പിച്ചു കൂട്ടത്തിൽ നിങ്ങളും പെട്ടുപോയി.

പ്രകൃത്യാ ചലചിത്തനായ ബാരിസ്റ്റർ സി. ഐ. ഡി. ഉദ്യോഗസ്ഥനെന്ന ശബ്ദം കേട്ടപ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ മനസ്സു തകർന്നു. താൻ ചെയ്ത തെറ്റുകളെക്കുറിച്ച് ആലോചിച്ചു വ്യസനിച്ചു. അദ്ദേഹത്തിനു സംസാരിപ്പാൻ ആഗ്രഹമുണ്ടായിരുന്നു എങ്കിലും വാക്കുകൾ പുറത്തേക്കു പുറപ്പെടാതെ തൊണ്ടയിൽവന്നടഞ്ഞു; അവ വിയർപ്പുതുള്ളികളായും ബാഷ്പരൂപമായും പുറത്തേക്കു പ്രകാശിച്ചു. കണ്ടാൽ ഭയം തോന്നിക്കുന്ന മുഖത്തോടും പരവശഭാവത്തോടുംകൂടി ഭാനുവിന്റെയും സൂപ്രഡേണ്ടവർകളുടേയും മുഖത്ത് അദ്ദേഹം മാറിമാറി നോക്കി.

വിജയഭാനു—(ബാരിസ്റ്ററുടെ ദയനീയാവസ്ഥകണ്ടു ആർദ്രചിത്തനായിഭവിച്ച്) സാർ! ഞാൻ മുമ്പു പറഞ്ഞിട്ടുള്ള വാക്കുകളെ മിഥ്യയാക്കുന്നതല്ല. കേളുണ്ണിമൂപ്പിൽനായർ മരിക്കുകയാൽ നിങ്ങളുടെ ഉഷ്ണാലംനീങ്ങി. അയാൾ നിങ്ങളുടെ കഴുത്തിലിട്ടുമുറുക്കിയിരുന്ന കുടുക്ക് അയാളുടെ മരണത്താലറ്റുപോയിരിക്കുന്നു.

ബാരിസ്റ്റർ—എന്റെ എഴുത്ത്........

ഭാനു—നിങ്ങളുടെ എഴുത്തിതാ. ഇതല്ലേ നിങ്ങളെ

പീഡിപ്പിക്കുന്നതു്. ഇതു് നിങ്ങൾ എന്റെ അച്ഛന്നു തപാലിൽ അയച്ച ഒരു കത്തിന്റെ ലക്കോട്ടാണു്. (വേറെ ഒരു ലക്കോട്ടും ബാരിസ്റ്ററുടെ എഴുത്തും എടുത്തുകാണിച്ചു്) ഈ എഴുത്തു് ആദ്യം കാണിച്ച ലക്കോട്ടിൽ അടക്കം ചെയ്താൽ കൊലപാതകക്കേസ്സിനു് അച്ഛനും നിങ്ങളും ഉത്തരവാദികളായിത്തീരുമെന്നും അതുമൂലം അച്ഛനെയും ആവശ്യമുള്ളപക്ഷം നിങ്ങളേയും ഉപദ്രവിക്കാമെന്നുമാണു മൂപ്പിൽനായർ ഉദ്ദേശിച്ചിരുന്നതു്. ഇതു നിങ്ങളെ കാണിച്ചിട്ടുവേണം നശിപ്പിച്ചുകളയുവാനെന്നു ഞാൻ വിചാരിച്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. ഇതാ നോക്കുവിൻ. എന്നുപറഞ്ഞു് എഴുത്തു ബാരിസ്റ്ററുടെ വക്കൽ കൊടുത്തു.

ബാരിസ്റ്റർ—(നല്ലപോലെ നോക്കി ബോദ്ധ്യപ്പെട്ടതിന്നുശേഷം) ഇതുതന്നെ സംശയമില്ല. (തപാൽമുദ്രകൾ പരിശോധിച്ചു്) ഈ ലക്കോട്ടുകളുടെ തപാൽമുദ്ര സൂചിപ്പിക്കുന്ന തിയ്യതിയും സ്ഥലവും ഒന്നുതന്നെയാണു്. എഴുത്തിലെ തിയ്യതിയും മുദ്രയിലെ തിയ്യതിക്കടുത്ത തിയ്യതിയാണു്. ഇതു കേസ്സിലേക്കു് ഒരു നല്ല തെളിവായിത്തീരാവുന്നതാണു്. എന്നു പറഞ്ഞു മടക്കിക്കൊടുക്കുകയും ഭാനു അതു കത്തിച്ചുകളയുകയും ചെയ്തു.

ബാരിസ്റ്റർ (ബാധയൊഴിഞ്ഞ രോഗിയെപ്പോലെ ആശ്വസിച്ചു്) നിങ്ങൾ ആരെന്നു ഞാനറിഞ്ഞില്ലല്ലോ.

ഭാനു—ഞാൻ കേളമംഗലത്തു ഗോപാലപ്പണിക്കരുടെ മകനാണു്. എന്റെ പേർ വിജയഭാനുവെന്നാണു്.

ബാരിസ്റ്റർ— നിങ്ങൾ എനിക്കുവേണ്ടി ചെയ്തതും ഇനി ചെയ്യാനുള്ളതുമായ ഉപകാരങ്ങൾ വിലമതിക്കത്തക്കവയല്ല. അവയെക്കുറിച്ചു് ഞാൻ മനഃപൂർവ്വമായി നന്ദിപറയുകയും നിങ്ങളുടെ സഹായത്തേയും സ്നേഹത്തേയും ആഗ്രഹിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ഇനിമേലിൽ നാം അന്യോന്യം ഏകോദരസഹോദരഭാവേന വർത്തിക്കേണ്ടതാകുന്നു. നിങ്ങളു

ടെ സ്നേഹം സഹോദരസ്നേഹത്തെക്കാൾ ഉൽകൃഷ്ടമാണെന്ന് എന്റെ അപേക്ഷയെ സ്വീകരിപ്പാൻ ഞാൻ സവിനയം പ്രാർത്ഥിക്കുന്നു.

ഭാനു—നിങ്ങളുടെ ഇഷ്ടത്തെ ചെയ്വാൻ ഞാൻ സദാ സന്നദ്ധനാണു്. നിങ്ങൾ സമാധാനത്തോടുകൂടി വസിച്ചുകൊൾവിൻ. എന്നു പറഞ്ഞു ബാരിസ്റ്റരെ യാത്രയാക്കുവാൻ ഉത്സാഹിച്ചു എങ്കിലും അദ്ദേഹം പോയില്ല. ഗോപാലപ്പണിക്കർ മുതലായവർ യാത്രയൊരുങ്ങി. സൂപ്രണ്ടവർകൾ പത്മനാഭമേനോനെ അവരോടൊരുമിച്ചയച്ചില്ല. താനും പത്മനാഭമേനോനും അന്നു വൈകുന്നേരത്തേക്കു കേളമംഗലത്തെത്തുന്നതാണെന്ന് അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു. അവരൊരുമിച്ചു ബാരിസ്റ്ററേയും കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോരേണമെന്നു പത്മനാഭമേനോനെ ഏല്പിക്കുകയും ബാരിസ്റ്ററെ പ്രത്യേകിച്ചു ക്ഷണിക്കുകയും ചെയ്തു. സൂപ്രണ്ടവർകൾ തീവണ്ടിയാപ്പീസ്സുവരെ അനുയാത്രയായിച്ചെന്ന് അവർ എല്ലാവരേയും വണ്ടികേററി അയച്ചതിന്നുശേഷം മടങ്ങിപ്പോന്നു. ഗോപാലപ്പണിക്കർ കുടുംബസമേതം വരുന്നതു കണ്ടപ്പോൾ കേളമംഗലത്തുകാർ അത്യന്തം സന്തോഷിച്ചു ആബാലവൃദ്ധം വന്ന് എതിരേററു സന്തോഷസൂചകമായ ആർപ്പുവിളിയോടുകൂടി ഒരു ഘോഷയാത്രയായി അവരെ കേളമംഗലത്തുവീട്ടിൽ കൊണ്ടുപോയിചേർത്തു. ഗോപാലപ്പണിക്കർ അന്ന് ആ ദിക്കുകാൎക്കെല്ലാം അതികേമമായ ഒരു സദ്യയും ഈശ്വരപ്രീതിക്കായിക്കൊണ്ട് അമ്പലത്തിൽ കളഭം മുതലായ വിശേഷവഴിപാടുകളും കഴിച്ചു പണിക്കരുടെ പേരിലുണ്ടായിരുന്ന സംശയനിവൃത്തിവരുത്തിയതും നമ്പിയാരേയും ശാരദയേയും കണ്ടുപിടിച്ചു കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോന്നതും ഭാനുവിന്റെ അശ്രാന്തപരിശ്രമത്താലാണെന്ന് ആ നാട്ടുകാർ ധരിച്ചപ്പോൾ അവൎക്ക് അദ്ദേഹത്തിന്റെ മേൽ അളവററ ബഹുമാനമുണ്ടായി. അദ്ദേഹം ആയുരാരോഗ്യ

സമ്പൽസമൃദ്ധിയോടുകൂടി ചിരകാലം ജീവിച്ചിരുന്ന് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജീവദശ ലോകോപകാരപ്രദമായി പരിലസിക്കുവാൻ ജഗദീശ്വരൻ കടാക്ഷിക്കട്ടെ എന്ന് അത്യുച്ചത്തിൽ അനുഗ്രഹിച്ചു് ഭോജനാനന്തരം അവർ എല്ലാവരും അവരവരുടെ വീടുകളിലേക്കു പോയി. നേരം 4 മണിയാകുന്നതുവരെ സദ്യയുടെ തിരക്കൊഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ടായിരുന്നില്ല. സദ്യ പ്രമാണിച്ചും നമ്പിയാരേയും ശാരദയേയും കാണ്മാൻ വേണ്ടിയും അന്ന് അവിടെ വന്ന ജനങ്ങൾക്ക് ഒരു കയ്യും കണക്കുമുണ്ടായിരുന്നില്ല. ആൾത്തിരക്കൊഴിഞ്ഞതോടുകൂടി നേരം 5 മണിയായി. വൈകുന്നേരവും അമ്പലത്തിൽ ഘോഷമായ നിറമാലയും വിശേഷവിധിയായ പൂജാനിവേദ്യാദികളുമുണ്ടായിരുന്നു.

പൊല്ലീസ്സ സൂപ്രേണ്ടണ്ടും പത്മനാഭമേനും ബാരിസ്റ്ററേയുംകൂട്ടി അവരുടെ വാഗ്ദത്തമനുസരിച്ചു സന്ധ്യക്കമുമ്പു് അവിടെ എത്തി. സൂപ്രേണ്ടു കുഞ്ഞികൃഷ്ണനുനായനർ വടക്കെ മലയാളത്തുകാരനും ഒരു വലിയ ധനവാനുമാണ്. അദ്ദേഹം ഗവർമ്മെണ്ടുദ്യോഗത്തിൽ പ്രവേശിച്ചതു പണത്തിനുള്ള ആർത്തി നിമിത്തമല്ല. അഭിമാനത്തിനു വേണ്ടിയായിരുന്നു. പ്രായം ഉദ്ദേശം 45 വയസ്സായിരിക്കും. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭാര്യ നന്നേ ചെറുപ്പത്തിൽതന്നെ മരിച്ചുപോയി. അന്നു മുതൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഐശ്വര്യത്തിന്നും ഇടിവുതട്ടി. ഭാര്യയുടെ അകാലമരണത്താൽ വീട്ടുകാര്യങ്ങളെല്ലാം താൻതന്നെ ഏറെറടുക്കേണ്ടതായി വന്നതിന്നു പുറമെ 3 വയസ്സു പ്രായമുള്ള തന്റെ പുത്രി സരളയെ സദാനേരവും തന്റെകൂടെ കൊണ്ടുനടക്കേണ്ടതായും വന്നു. ആ കുട്ടിക്ക് ഇപ്പോൾ 16 വയസ്സായി. അനുരൂപനായ ഒരു ഭർത്താവിനെ ഏല്പിക്കേണ്ട കാലം സമീപിച്ചു. പത്മനാഭമേനോൻ എല്ലാംകൊണ്ടും തന്റെ പുത്രിക്കനുരൂപനായ ഭർത്താവായിത്തീരുമെന്ന് അദ്ദേ

ഹം വിചാരിക്കുകയും ആ പ്രകാരം സംഭവിച്ചു കാണ്മാൻ ആഗ്രഹിക്കുകയും ചെയ്തു. ഈ സംഗതി അദ്ദേഹം ഗോപാലപ്പണിക്കരെ അറിയിച്ചു. പത്മനാഭമേനോന്റെ അന്തർഗ്ഗതം മനസ്സിലാക്കുവാൻ ഗോപാലപ്പണിക്കർ ഭാനുവിനെ നിയോഗിച്ചു. ഭാനുവിന്റെ ഇഷ്ടാനുസരണം പ്രവൃത്തിക്കുന്നതു തനിക്കു സന്തോഷവും അഭിമാനവുമാണെന്നു പത്മനാഭമേനോൻ പറഞ്ഞതിനാൽ സുപ്രബുദ്ധന്നു അത്യന്തം സന്തോഷിച്ചു വിവാഹത്തിന്നു വേണ്ട ഒരുക്കങ്ങളെല്ലാം ഉടനെതന്നെ ചെയ്വാൻ തീർച്ചപ്പെടുത്തി.

രുഗ്മിണിയമ്മ, ജാനകിയമ്മ മുതലായവർ വളരെ കാലമായി പ്രതീക്ഷിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന ഭാനുവിന്റെയും ശാരദയുടെയും വിവാഹം ഇനി നീട്ടാതെ കഴിച്ചാൽകൊള്ളാമെന്നു കരുതി വിവരം നമ്പ്യാർ വഴിയായി ഗോപാലപ്പണിക്കരെ അറിയിച്ചു. അദ്ദേഹം പൂർണ്ണമനസ്സോടുകൂടി അനുവദിക്കുകയും മംഗല്യധാരണം മംഗളമായി കലാശിപ്പാൻ വേണ്ടതായ സകല ഏർപ്പാടുകളും ചെയ്യുകയും ചെയ്തു. അവരുടെ വിവാഹോത്സവം അടുത്ത അവസരത്തിൽതന്നെ നടത്തുവാൻ തീർച്ചപ്പെടുത്തി. വിവാഹദിവസം ഭാനുവിന്റെ ഗുരുനാഥൻ പാറ്റേർസൺസായ്പും മേലധികാരി സ്പെൻസർസായ്പും ദമ്പതിസമേതരായി കാലേകൂട്ടി സന്നിഹിതരായിരുന്നു. വിശേഷതരങ്ങളായ സമ്മാനങ്ങളോടുകൂടി സുകുമാരനും ഹാജർകൊടുത്തിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. ക്ഷണനമനുസരിച്ചു വന്നിട്ടുണ്ടായിരുന്ന ബന്ധുക്കളും നാട്ടുകാരും മുഹൂർത്തസമയത്തിന്നു മുമ്പുതന്നെ കല്യാണപന്തലിൽ സ്ഥലംപിടിച്ചു. പലവിധ വാദ്യഘോഷങ്ങളുടെയും ആർപ്പുവിളിയുടെയും ശബ്ദം മുഴങ്ങിക്കൊണ്ടിരിക്കെ ഗുരുജനങ്ങളുടെയും ബന്ധുക്കളുടേയും ബ്രാഹ്മണശ്രേഷ്ഠന്മാരുടേയും ആശീർവ്വാദത്തോടും മംഗളാശംസകളോടുംകൂടിയ ശുഭമുഹൂർത്തത്തിൽ ഭാനു ശാരദയെ പാണിഗ്രഹണം ചെയ്തു. മുഹൂർത്തദിവസം

മുതൽ നാലുദിവസം കഴിയുന്നതുവരെ സകല ജാതിമതസ്ഥന്മാൎക്കും ബഹുവിധമായ പദാൎത്ഥങ്ങളോടുകൂടി മൃഷ്ടാന്നഭക്ഷണവും സത്തുക്കളായുള്ള ബ്രാഹ്മണശ്രേഷ്ഠന്മാൎക്ക് അവസ്ഥാനുസരണം പ്രതിഗ്രഹവും അഗതികളും രോഗികളുമായിട്ടുള്ളവൎക്കു വസ്ത്രദാനാദികളും ചെയ്തു അനവധി ദ്രവ്യം ഈ സുദിനത്തെ ഉദ്ദേശിച്ചു വ്യയം ചെയ്തു.

പത്മനാഭമേനോന്റെ വിവാഹവും അധികം താമസിയാതെ കേമമായി കഴിഞ്ഞു. സൂപ്രഡെണ്ട് അവൎകളുടെ അനുഗ്രഹം സാധിച്ചതിനാൽ അദ്ദേഹം സന്തുഷ്ടനായി ഭവിച്ചു.

ഭാനു അനവധി ദിവസം പണിപ്പെട്ടു ശേഖരിച്ച തെളിവുകളേയും ബാരിസ്റ്റർ മുതലായവരുടെ സാക്ഷിമൊഴികളേയും നീചമനെ നാരായണൻനായരുടെ പ്രത്യക്ഷതെളിവിനേയും ആസ്പദപ്പെടുത്തി കൊലക്കേസ്സ ചാൎജ്ജു ചെയ്യപ്പെട്ടു. സെഷ്യൻ ജഡ്ജി അവൎകൾ കേസ്സ വിചാരണ ചെയ്തു പ്രതികൾ കുറ്റക്കാരെന്നു കണ്ടു അബ്ദുൾകാദരേയും സുലേമാനേയും നാടുകടത്തുവാൻ വിധിച്ചു. ഭയപ്പെടുത്തി അപഹരിച്ചതിനും ശാരദയേയും നമ്പ്യാരേയും അന്യായമായി ബന്ധനത്തിൽവെച്ചതിനും മററും പങ്ങശ്ശമേനോന്റേയും മേത്തലക്കാരൻ പിള്ളയുടേയും ഗൎഭമന്ദിരം കാവൽക്കാരന്റേയും മേൽ ഉത്ഭവിച്ച കേസ്സുകളിൽ അവൎക്ക് ഏഴേഴു കൊല്ലത്തെ കഠിനതടവു ശിക്ഷ കല്പിച്ചു. ഭാനുവിനു മുഹമ്മദീയ പൊരുക്കന്റെ കയ്യിൽനിന്നു കിട്ടിയ 100 പവനുംകൂടെയുള്ള അബ്ദുൾകാദരുടെ സ്വത്തുക്കളെല്ലാം ഗവൎമ്മെണ്ടിൽനിന്നു പിടിച്ചടക്കി ലേലത്തിൽ വില്ക്കുകയും ലേലസംഖ്യ തെലപ്പുറത്തില്ലത്തേക്കും മററും ഭാഗിച്ചു കൊടുക്കുകയും ചെയ്തു.

കേസ്സുകൾ ഈവിധം പൎയ്യവസാനിച്ചതിൽ ബാരിസ്റ്റൎക്കുണ്ടായ സന്തോഷത്തിനതിരുണ്ടായിരുന്നില്ല. അദ്ദേഹം

കേരള സാഹിത്യ അക്കാദമി

പോല്ലീസ്സ് സൂപ്രേഡേണ്ട് അവർകളോടും പ്രത്യേകിച്ചു വിജയഭാനുവിനോടും നന്ദിയുള്ളവനായി തീൎന്നു. ബാരിസ്റ്റർ തന്റെ രക്ഷയെ ഉദ്ദേശിച്ച് ഒരു സംഗതി അവരിൽനിന്നു മറച്ചുവെച്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. കേസ്സുകൾ അവസാനിച്ചതിനുശേഷം ആ സംഗതിയും അദ്ദേഹം പുറത്തേക്കു വിട്ടു. അബ്ദുൾകാതരും സുലൈമാനും ഭവനഭേദനം ചെയ്തു കക്കുവാൻ ശ്രമിച്ചപ്പോൾ ബാരിസ്റ്റർ അവരെ പിടിച്ചു കെട്ടിയതും അബ്ദുൾകാതരോടു ചെയ്ത ചോദ്യങ്ങൾക്കുത്തരമായി അവൻ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ചെവിയിൽ മന്ത്രിച്ചതുമായ വൃത്താന്തം അവർ തേലപ്പുറത്തു പരമേശ്വരൻനമ്പൂരിയെ കൊലപ്പെടുത്തി ദ്രവ്യം അപഹരിച്ചു എന്നുള്ള കുറ്റസമ്മതമായിരുന്നു. ഈ സംഗതിയാണ് അദ്ദേഹം കേസ്സിന്റെ പര്യവസാനംവരെ ഒളിച്ചുവെച്ചിരുന്നത്. ഇതു കേട്ടപ്പോൾ സൂപ്രേഡേണ്ടു അവർകൾക്കും ഭാനുവിന്നും ബാരിസ്റ്ററുടെ മേൽ അതൃപ്തിക്കു കാരണമുണ്ടായിരുന്നു എങ്കിലും അവർ അദ്ദേഹത്തെ കുറ്റപ്പെടുത്തിയില്ല. അതു പ്രകൃതിവിരുദ്ധമായ ഒരു വീഴ്ചയാണെന്ന് അവർ വ്യവഹരിച്ചില്ല. യോഗ്യനായ ഒരു മനുഷ്യന്നു വേണ്ടതായ സകല ഗുണങ്ങളും ബാരിസ്റ്റൎക്കുണ്ടായിരുന്നു. പക്ഷെ ചില ദോഷങ്ങളുമുണ്ടായിരുന്നു. ദോഷങ്ങളിൽ പ്രധാനമായതു ധനകാംക്ഷയായിരുന്നു. ആ ദോഷമാണു ബാരിസ്റ്റൎക്കു സംഭവിച്ച മനോവേദനകൾക്കുള്ള മുഖ്യകാരണം. എങ്കിലും നിവൃത്തിയുള്ളേടത്തോളം അധൎമ്മത്തെ വൎജ്ജിച്ചും പരദ്രോഹം കൂടാതെയും കാലം കഴിച്ചിരുന്നതിനാൽ ദോഷഫലം അദ്ദേഹത്തെ കഠിനമായി ഉപദ്രവിച്ചില്ല. ഹിന്ദുമതാചാരങ്ങൾ അന്ധവിശ്വാസത്തിൽ ലയിച്ചിട്ടുള്ളവയാകയാൽ അവ ത്യാജ്യങ്ങളാണെന്ന് ആലോചന കൂടാതെ തീൎച്ചപ്പെടുത്തി തന്റെ മനസ്സിന്റെ പോക്കനുസരിച്ചു പ്രവൎത്തിക്കയാലാണു താൻ അപകടത്തിൽ ചാടിയതെന്നു ബാരിസ്റ്റർ

നിശ്ചയിച്ച് ഹിന്തുമതാചാരങ്ങളെ അതി കൎക്കശമായി അനുഷ്ഠിപ്പാൻ തുടങ്ങി. കേസ്സുകൾ അവസാനിച്ചതോടുകൂടി ബാരിസ്റ്ററുടെ സ്വഭാവത്തിന്നും സ്ഥിതിക്കും ഒരു വലിയ മാററമുണ്ടായി. കൎമ്മശുദ്ധിയുണ്ടായപ്പോൾ ഈശ്വരാനുഗ്രഹവുമുണ്ടായി. ഈ മാററം വിജയഭാനുവിനെ അത്യന്തം സന്തോഷിപ്പിക്കുകയും അതോടു പ്രത്യേകതാല്പൎയ്യത്തിന്നും ബഹുമാനത്തിന്നും കാരണഭൂതമാവുകയും ചെയ്തു. ബാരിസ്റ്റർ നിത്യബ്രഹ്മചാരിയായി കാലം കഴിക്കുന്നതു കണ്ടു മാധവിക്കുട്ടിയെ സംബന്ധം ചെയ്വാൻ ഭാനു അദ്ദേഹത്തോടപേക്ഷിക്കുകയും അപ്രകാരം ചെയ്യാമെന്ന് അദ്ദേഹം സമ്മതിക്കുകയും ചെയ്തു. ഭാനുവിന്റെ ഉപദേശം മാധവിക്കുട്ടിയും സസന്തോഷം കൈക്കൊണ്ടു. അധികതാമസംകൂടാതെ അവർ രണ്ടുപേരും ഭാൎയ്യാഭൎത്താക്കന്മാരായിത്തീൎന്നു. ഈ ബന്ധം നാനാപ്രകാരേണ ബാരിസ്റ്റൎക്കു ഗുണകരമായി പരിണമിച്ചു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഗൃഹം ഐശ്വൎയ്യലക്ഷ്മിയുടെ കേളീരംഗമായി. സമ്പാദ്യം ക്രമേണ വൎദ്ധിച്ചു. അല്പകാലംകൊണ്ടു ധനികനായി തീൎന്നു. പലപ്രകാരത്തിലുള്ള യോഗ്യതകൾ തന്നെത്താൻ വന്നു ചേൎന്നുതുടങ്ങി. മാധവിക്കുട്ടി ഭൎത്തൃശുശ്രൂഷയിൽ അധികതാല്പൎയ്യം കാണിക്കുകയാൽ ബാരിസ്റ്റൎക്കു അവളിൽ സ്നേഹവും വിശ്വാസവും പ്രതിദിനം വൎദ്ധിച്ചു.

ഗോപാലപ്പണിക്കർ, നമ്പിയാർ മുതലായവർ ഈശ്വരധ്യാനതല്പരരായും സൽകൎമ്മനിരതരായും കാലംകഴിച്ചു. വിജയഭാനുവും പത്മനാഭമേനവും വിവാഹാനന്തരം പത്നീസമേതരായി മദ്രാസ്സിലേക്കുതന്നെ പോയി. അവർ ക്രമേണ ഉപരിസ്ഥാനസ്ഥന്മാരായിത്തീരുകയും അവർ തങ്ങളുടെ ഉദ്യോഗസംബന്ധമായി ചെയ്തു അനശ്വരമായ സൽപ്രവൃത്തികളേയും രാജഭക്തിയേയും കണ്ടു ഗവൎമ്മെണ്ടിൽനിന്നു മഹത്തരങ്ങളായ ബഹുമതികളും കീൎത്തിമുദ്രകളും കല്പിച്ചു

കൊടുത്തതിന്നു പുറമെ അവരും അവരുടെ സന്താനങ്ങളും ആചന്ദ്രതാരം അനുഭവിപ്പാനായി കുറെ ഭൂമി കരമൊഴിവായി അവരുടെ പേരിൽ പതിച്ചുകൊടുക്കുകയും ചെയ്തു.

അവർ ഈവക യോഗ്യതകൾക്കും ബുദ്ധിമതികൾക്കും അർഹന്മാരായി ഉന്നതപദവിയെ പ്രാപിച്ചു എങ്കിലും അവരുടെ ജീവിതാദർശമായ പരോപകാരവൃത്തിക്കു യാതൊരിടിവുമുണ്ടായില്ല. മഹത്തുക്കൾ ഉൽകർഷത്തെ പ്രാപിക്കുംതോറും പരോപകാരം ചെയ്യുന്നതിൽ ഉത്സുകന്മാരായി തീരുന്നതാണല്ലോ. അതു് എന്തുപോലെ എന്നാൽ:

ഭവന്തിനമ്രാസ്തരവഃഫലോൽഗമൈ-
ർന്നവാംബുഭിർഭൂരിവിലംബിനോഘനാഃ
അനുദ്ധതാസ്സൽപുരുഷാസ്സമൃദ്ധിഭിഃ
സ്വഭാവഏവൈഷപരോപകാരിണാം.

പരോപകാരികളായ സജ്ജനങ്ങൾ പുത്രമിത്രകളത്രാദി ബന്ധുക്കളോടും ആയുരാരോഗ്യസമ്പൽസമൃദ്ധിയോടുംകൂടി ലോകോപകാരാർത്ഥം ചിരകാലം ജീവിച്ചിരിക്കുമാറാകട്ടെ എന്നുള്ള പ്രാർത്ഥനയോടുകൂടി ഈ ഗ്രന്ഥത്തെ ഇവിടെ അവസാനിപ്പിച്ചു സജ്ജനസമക്ഷം അവതരിപ്പിച്ചുകൊള്ളുന്നു.

സമാപ്തം.

കേരള സാഹിത്യ അക്കാദമി

കേരള സാഹിത്യ
അക്കാദമി